

PUOLUEKOKOUS-
ALOITTEET JA
PUOLUEHALLITUKSEN
VASTAUKSET 2024

Sisällysluettelo

Järjestöaiheet	10
1. Kokoomuksen Kauhavan kunnallisjärjestö: Kannustusstipendi alle 18-vuotiaalle yrittäjälle	10
2. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Kokoomuksesta feministinen puolue	10
3. Haukilahden-Westendin Kansallisseura: Keskustelualusta kokoomukselle	12
4. Seinäjoen kokoomus: Puolueen tavoitteiden 'katekismus'	13
5. Aleksis Kiven Kokoomus: Poliittisten päätösten aatteelliset perusteet julkisiksi	14
6. Espoonlahden Kokoomus: Kokoomuksen kaikki asiantuntemus käyttöön kykypankin avulla 15	
7. Joutsenon Kokoomus: Paikallisyhdistysten tilinhoitomaksujen kohtuullistaminen	17
8. Varsinais-Suomen kokoomus: Puolueen on aloitettava järjestökentän uudistamisprojekti.	17
9. Espoonlahden kokoomus: Jäsenmaksulaskutuksen muutos	18
Valtiovarainministeriön hallinnonala	19
10. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Osakesäästötilin yläraja poistettava	19
11. Varsinais-Suomen Kokoomus: Selvitys osakesäästötilin jatkokehittämisestä ja talletusrajan nostamisesta 150 000 euroon	19
12. Lieksan Kokoomus: Opiskelijoiden työnverotuksen ja opintososiaalisten etujen verotuksen muuttaminen	20
13. Lieksan Kokoomus: Eläkkeellä olevien henkilöiden työverotuksen kehittäminen	21
14. Länsi-Vantaan Kokoomus: Eläkeläiset voisivat ansaita ansiotuloa 5 000 euroa vuodessa bruttotuloa ilman verotusta ja henkilösivukuluja	22
15. Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret: Pienten pääomatulojen verotuksen kohtuullistaminen 23	
16. Hätilän Kokoomus: Puhelinedun poistaminen	24
17. Kuortaneen Kokoomus: Marginaaliveroa laskettava kaikissa tuloluokissa	25
18. Seinäjoen kokoomus: Tasaverolla työllisyys ja työn tuottavuus nousuun	26
19. Hämeenlinnan Kokoomusnaiset: Veronmaksajille oikeus siirtää mahdollinen veronpalautus haluamalleen ajankohdalle	27
20. Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret: Arvonlisäverovelvoitteen alaraja tulee nostaa 30 000 euron liikevaihtoon 12 kk tilikautta kohden	28
21. Kokoomuksen Hämeenlinnan Kunnallisjärjestö: Yleishyödyllisten yhdistysten toiminnan aiheuttaman vääristyneen kilpailuaseman korjaaminen suhteessa samalla alalla toimiviin yksityisyrittäjiin	30
22. Turun kansallisseura: Verovähennysten tarkastelu kokonaisvaltaisesti	32
23. Turun Kansallisseura: Yritysverotus kilpailukykyisemmäksi	32
24. Kokoomuksen Naisten Liitto: Lahjoittamisen verovähennysoikeuden laajentaminen liikunnalle ja urheilulle	34
25. Varsinais-Suomen Kokoomus: Selvitys elinkeinoverolain kokonaisuudistuksesta	35

26.	Munkinseudun Kokoomus: Valtion talouden tasapainottamiseksi painopiste on siirrettävä leikkauksista kulutusveroihin	36
27.	Pokkisen Kokoomus: Vähäpäästöisten dieselautojen käyttövoimavero (dieselvero) poistettava perusteettomana.....	38
28.	Kaakkois-Suomen Kokoomus: Maksuliikenteen läpinäkyvyys ja kuluttajansuojan vahvistaminen.....	39
Ympäristöministeriön hallinnonala		40
29.	Meri-Helsingin Kokoomus: Mahdollistetaan tupakkalaissa asuntoyhteisölle enemmistöllä tehtävä päätös tupakointikiellosta asuinhuoneistoissa	40
30.	Kokoomuksen Naisten Liitto: Puhdas sisäilma kuuluu turvalliseen oppimisympäristöön	41
31.	Keski-Suomen Kokoomus: Kuntien kaavoitusprosessien sujuvoittaminen	42
32.	Kluuvin kokoomuksen naiset: Vahvistetaan luonnon monimuotoisuutta jättämällä teiden reunat ja joutomaat niittämättä.....	44
33.	Kainuun Kokoomus: Vesivoimalaitosten vesilupien lupaehtojen tarkastelu	45
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala		46
34.	Lappeenrannan kokoomusnuoret: Hallituksen luovuttava Turun tunnin juna –hankkeesta 46	
35.	Helsingin Kansallisseura: Puoluekokousaloite ulkomaisten ammatti- ja yksityisajoneuvojen tienkäyttömaksuista.....	47
36.	Lieksan Kokoomus: Kymi-Mäntyharju kanavaselvityksen kannattavuuden uudelleen valmistelu.....	49
37.	Sotkamon Kokoomus: Raideliikenteen kehittäminen Itä-Suomessa	50
38.	Kukourin Kokoomus: Taksialan maineenpalautuksen 3 pointtia	51
39.	Hätilän Kokoomus: Lasten turvalaitteiden käytön tehostaminen – päivitys pituus- ja ikärajaan.....	52
40.	Tornion Kokoomus: Liikenneväylien parantaminen pohjoisen alueella	53
41.	Karakallion-Kilon kokoomus: Sähköautojen verkkoonsyöttö (V2G) mahdollistettava	55
42.	Tampereen tulevaisuuskokoomus: Ihmismäisen kohtelun turvaaminen lailla	56
43.	Pohjanmaan kokoomusnaiset: län mukanaan tulevat haasteet digitalisaation käytössä ja hyödyntämisessä	57
44.	Klaukkalan alueen kokoomus: Lasten ja nuorten älypuhelimien ja muiden mobiililaitteiden käyttöä pitää pystyä rajoittamaan nykyistä enemmän ja tietoisuutta haasteista lisäämään.....	58
45.	Kaakkois-Suomen kokoomusnuoret: Tekoälyn laajentumisen kielteisiin puoliin varauduttava.....	59
Yleispoliittisia ja poikkihallinnollisia aiheita		61
46.	Kansalliset jatko-opiskelijat: Idänsuhteemme kipupisteet on avattava	61
47.	Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret: ”Vapaa, Vankka, Vakaa” ajettava Suomen kansalliseksi motoksi	63

48.	Kokoomuksen Naisten Liitto: Kansalaisjärjestöjen byrokratian karsinta ja valtionohjauksen vähentäminen	64
49.	Kokoomuksen Nuorten Liitto: Suomesta liittovaltio – alueuudistus remonttiin!.....	66
Oikeusministeriön hallinnonala		68
50.	Kokoomuksen Nuorten Liitto: Täysi omistusoikeus kuoleman jälkeenkin: lakiosa poistettava!.....	68
51.	Lappeenrannan kokoomusnuoret: Vuokralaisen häätöprosessia nopeutettava	70
52.	Pokkisen Kokoomus: Selvitetään mahdollisuutta uhrin aseman parantamiseksi lakimuutoksin laajentaa vanhempien valvonta- ja korvausvelvollisuutta alle 18 v. lastensa aiheuttamissa tahallisissa vahingoissa nuoren tekemään rikoksen katsomatta.	71
53.	Vaasan kokoomusnaiset: Tietosuojaa on madallettava niin, että tieto kulkee koulun ja oppilaan muun verkoston kesken	72
54.	Varsinais-Suomen Kokoomus: Lautamiesten ansionmenetyksen ylärajaleikkuri poistettava 73	
55.	Helsingin Edistyskokoomus: Avioeron harkinta-ajasta luovuttava ja ero myönnettävä ilmoitusasiana	74
56.	Sastamalan Kokoomusnaiset: Triplamandaatit kiellettävä.....	75
57.	Varsinais-Suomen kokoomus: Selvitys sähköisestä äänestämisestä ja sähköisen kansalaisvaikuttamisen lisäämisestä osana digitaalisen henkilöllisyystodistuksen käyttöönottoa 76	
58.	Varsinais-Suomen Kokoomus: Ehdokasasettelu sähköiseksi.....	77
59.	Kyrösjärven Kokoomusnaiset: Ennakoäänestysautot nostamaan äänestysaktiivisuutta	78
60.	Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Edistetään kolmannen virallisen sukupuolen käyttöönottoa	79
61.	Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Aktiivinen eutanasia laillistettava.....	80
62.	Helsingin Kokoomusnuoret: Eutanasia laillistettava Suomessa	81
63.	Karakallion-Kilon Kokoomus: Monopolioikeuden myöntäminen eutanasiaklinikalle.....	82
64.	Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Luonnontuhonta kriminalisoitava kansainvälisessä oikeudessa	83
65.	Kokoomuksen Naisten Liitto: Eläintenpitokiellon valvontaa tehostettava	85
66.	Oulun Läänin Kokoomusnuoret: Avioliittolaki lukumääräneutraaliksi	86
67.	Karakallion-Kilon kokoomus: Kunnianloukkausjutut käsiteltävä ensisijaisesti julkisen sanan neuvostossa	88
68.	Kokoomuksen Naisten Liitto: Raiskausrikoksen vähimmäisrangaistusta on korotettava .	89
69.	Kokoomuksen Naisten Liitto: Joukkokanteen mahdollistaminen rikoslainsäädännössä .	90
70.	Kokoomuksen Naisten Liitto: Maalittaminen tulee kriminalisoida	91
71.	Lappeenrannan Kokoomus: Rikoslainsäädäntöä muutettava pieniin lapsiin kohdistuvien rikosten rangaistavuuden kohdalla ankarammaksi	92

72.	Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Pilotoidaan Suomessa käyttöön huumeiden käyttöhuoneet.....	93
73.	Helsingin Edistyskokoomus: Huumeiden käyttöhuoneekokeilu mahdollistettava	94
74.	Savo-Karjalan Kokoomusnuoret: Kannabiksen kieltolaki on tunkkainen tuulahdus suoraan 1960-luvulta - kumotaan kannabiksen kieltolaki	95
75.	Helsingin Kokoomusnuoret: Poppers lailliseksi Suomessa	97
76.	Kurun Kokoomus: Lunastusmenettelyssä maan hinta on määrättävä markkinoilla	98
77.	Hämeen Kokoomusnaiset: Alaikäisinä seksuaalirikosten uhreiksi joutuneiden syyteoikeuden vanhenemispäivämäärää jatkettava 35 ikävuoteen	99
78.	Varsinais-Suomen Kokoomus: Yhdistysfuusio yhdistyslakiin	101
Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala.....		101
79.	Kansalliset Ylioppilaat: Kielletään palkattomat harjoittelut	101
80.	Etelä-Helsingin Kokoomus: Ikääntyneiden työntekijöiden aseman parantaminen rekrytoinneissa sekä työelämässä.....	103
81.	Kokoomuksen Naisten Liitto: Yli 50-vuotiaiden työikäisten työllistymisen esteistä madallettava.....	103
82.	Kokoomuksen Naisten Liitto: Työllistyminen ja työelämän pelisääntöjen tasa-arvoisuuden edistäminen työurien alkupäässä.....	104
83.	Vaasan Kokoomusnaiset: Ulkomaalaistaustaisten opiskelijoiden integrointi Suomeen	106
84.	Kokoomuksen Naisten Liitto: Maahanmuuttajanaisten kotoutumisen ja työllistymisen edistämiseen valtakunnallinen toimintamalli.....	107
85.	Kainuun Kokoomus: Sähkön kantaverkon rakentaminen välille Seitenoikea-Suomussalmi-Taivalkoski-Kuusamo- Kemijärvi	109
86.	Kainuun Kokoomus: Sähkön siirtämisen kuluttajahintojen yhdenmukaistaminen koko Suomessa.....	110
87.	Kokoomuksen Jyväskylän kunnallisjärjestö: Yli 100 000 asukkaan kaupungit suurkaupunkeja	111
88.	Kotkan Kokoomus: Palkkakuitti läpinäkyväksi	113
89.	Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Kielletään sidosyksikköhankinnat	114
90.	Tampereen Tulevaisuuskokoomus: Poliittiset lakot kiellettävä perusoikeuksien vastaisina	115
91.	Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Sunnuntailisän lakisääteisyys poistaminen	116
92.	Kaakkois-Suomen Kokoomusnuoret: Työntekijöiden pakko-puhalluttaminen sallittava työnantajille	117
93.	Kotkan Kokoomus: Ay maksujen tilittäminen pois yrityksiltä	119
94.	Munkinseudun Kokoomus: Työttömyyskassan jäsenmaksun läpinäkyvyyden lisääminen	120
95.	Oulun Läänin Kokoomusnuoret: Ammattiyhdistysliikkeiden yleishyödyllisyys tulee purkaa	121

Ulkoministeriön hallinnonala	123
96. Kaakkois-Suomen Kokoomusnuoret: Venäjän varjolaivaston asettaminen pakotteiden alaiseksi.	123
97. Karakallion Kilon kokoomus: Ulkosuomalaisparlamentin aseman laillistaminen	124
98. Uudenmaan Kokoomusnuoret: Suomen Israelin suurlähetystö siirrettävä Jerusalemiin	125
99. Uudenmaan Kokoomusnuoret: Kehitysavun määrärahat tarkasteluun osana julkisen talouden sopeuttamisohjelmaa	126
100. Savo-Karjalan Kokoomusnuoret: Suomen tunnustettava Taiwan ja solmittava diplomaattiset suhteet sen kanssa	127
101. Pohjanmaan kokoomusnuoret: Suomen irtaannuttava Ottawan sopimuksesta	129
Sosiaali- ja terveystieteiden hallinnonala.....	129
102. Kokoomuksen Nuorten Liitto: Perhelääkärimalli ja vakuutusperustainen terveydenhuolto Suomeen	129
103. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Hoidon jatkuvuusmalli Suomeen	132
104. Kokoomuksen Naisten Liitto: Vanhempien raskauden aikaisen ja synnytyksen jälkeisen masennuksen hoitoa tehostettava	133
105. Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri: Kouluterveydenhuolto saatava kuntoon.....	135
106. Pokkisen Kokoomus: Omaishoidon tuelle laadittava valtakunnalliset kriteerit	136
107. Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset: Lastensuojelua on kehitettävä viipymättä.....	137
108. Aurajoen Kokoomusnuoret: 50 000 särjettyä ihmistä – Seksuaalirikosten uhrien hoitopolku turvattava	138
109. Kokoomuksen Naisten Liitto: Imetyksen edellytysten edistämistä pohjoismaisen mallin mukaisesti selvitettävä Suomessa	140
110. Pokkisen Kokoomus: Lääkkeiden saatavuushäiriöihin varauduttava paremmin ja laajemmin	141
111. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Eheytyshoidot kiellettävä.....	142
112. Turun Kansallisseura: Viinit ruokakaappoihin.....	143
113. Kokoomuksen Nuorten Liitto: Sukupuolikiintiöistä on luovuttava	144
114. Kainuun Kokoomus: Apteekki-alan uudistaminen tehtävä hallitusti	145
115. Kainuun Kokoomus: Apteekeista tukea hyvinvointialueille	146
116. Helsingin Edistyskokoomus: Apteekkitalous ja -markkina uudistettava	147
117. Kokoomuksen Naisten Liitto: Ennaltaehkäisevän hoidon järjestäminen ja kehittäminen	149
118. Pyyntikin Kokoomus: Korjataan aluemalli	151
119. Pyyntikin Kokoomus: Kivunhoitoa on edistettävä suomalaisessa terveydenhuollossa ...	152
120. Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri: Sterilisaatiolainsäädäntö päivitettävä nykyvuosituhannelle	154
121. Meri-Helsingin Kokoomus: Tavoitteiden ja mittariston käyttöönotto hyvinvointialueiden johtajuuden parantamiseksi	155

122.	Keski-Suomen Kokoomus: Ikäihmisten yksilöllisen hoidon ja hoivan tarpeen turvaaminen 157	
123.	Kluuvin kokoomuksen naiset: Hedelmöityshoitojen saatavuutta parannettava	159
124.	Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta ja Kokoomuksen Nuorten Liitto: Eläkejärjestelmä vakuutusmuotoisesta henkilökohtaiseen rahastomalliin	160
125.	Savo-Karjalan Kokoomusnuoret: Kumotaan eläkejärjestelmän pyramidihuijaus	161
126.	Haukilahden-Westendin kansallisseura: YEL:istä henkilökohtaiseen eläkesäästötiliin .	163
127.	Länsi-Vantaan Kokoomus: Yrittäjille sallittaisiin yksi ylimääräinen YEL-vakuutustalletus vuodessa ilman, että tätä ylimääräistä YEL-talletusta varten tarvitsisi hakea maksujoustoa.	164
128.	Sastamalan Kokoomusnaiset: Kotihoidontuki on lakkautettava	165
129.	Helsingin Edistyskokoomus: Kotihoidontuki lakkautettava	166
130.	Kokoomuksen Naisten Liitto: Opintovelvoitetaan suorittavan opiskelijan säännölliset ja maltilliset tulot eivät saa vaikuttaa nykyisessä määrin perheen saamiin tukiin	167
131.	Länsi-Vantaan Kokoomus: KELA perustaisi julkisen terveydenhuollon 762 vuotuisen maksukaton seurantajärjestelmän	168
132.	Helsingin Edistyskokoomus: Väliaikaisesti Suomessa asuvien erityisasiantuntijoiden eläkejärjestelmän kehittäminen	169
133.	Vaasan Kokoomusnaiset: DNR - Elvytyskiellon eettiset arvot huomioitava tarkemmin.	171
134.	Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset: Mielenterveyspalveluita nuorille matalalla kynnyksellä ja nopeasti.....	172
135.	Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset: Hyvinvointi- ja terveystarkastukset kaikkien omaishoitajien saataville aina tarvittaessa	173
136.	Kaakkois-Suomen Kokoomusnaiset: Opiskelijahallintojärjestelmän käyttö sallittava kaikilla lapsen kanssa työskentelevillä organisaatiosta riippumatta	174
137.	Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: YTHS:n rahoitus on korjattava vastaamaan toteutunutta opiskelijamäärää ja palvelutarpeen kasvua	176
138.	Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Esteettisiin pistoshoitoihin tarvitaan sääntelyä 177	
139.	Kokoomuksen Naisten Liitto: Tarpeettomasta lääkärinlausunnosta on luovuttava ikäihmisen muuttaessa hoivakotiin	179
140.	Kokoomuksen Naisten Liitto: Vanhemmuuden tukeminen aloitettava vahvemmin jo äitiysneuvolassa	180
141.	Kokoomuksen Naisten Liitto: Omaishoitajien jaksamisesta huolehdittava	182
142.	Kokoomuksen Naisten Liitto: Päihdehuollon kehittämiseen ja päihdehoitotakuuseen pitää panostaa	183
143.	Turun Kokoomusnaiset: Lainsäädännön selkiyttäminen lasten ja nuorten sähkötupakoinnin kitkemiseksi	184
144.	Savo-Karjalan Kokoomusnaiset: Tupakkalakia on muutettava lapsia, nuoria ja aikuisia suojelevaksi	186
145.	Hättilän Kokoomus: Sähkösavukkeiden ja nikotiinipussien pakkausten standardisointi	188

146.	Leppävaaran Kokoomus: Hoitopolut yhteen: yksityisten toimijoiden ja muiden hyvinvointialueiden toimenpiteiden hyväksyntä osaksi hoitopolkua	189
147.	Tornion Kokoomus: Terveyspalveluiden tuottamisen erottaminen hyvinvointialueiden hallinnosta.....	191
148.	Keski-Suomen Kokoomusnaiset: Perusterveydenhuolto turvattava koko Suomessa	192
149.	Helsingin Kokoomusnuoret: Ei-kaupallinen sijaissynnytys laillistettava Suomessa	194
150.	Kokoomuksen Naisten Liitto: Suruloma lapsensa menettäneille vanhemmille	196
Sisäministeriön hallinnonala		198
151.	Kluuvin Kokoomuksen naiset: Uusi liputuspäivä evakoiden ja luovutettujen alueiden muistoksi.....	198
152.	Brysselin Kansallisseura: EU-lippu liehumaan valtion rakennuksissa	199
153.	Varsinais-Suomen Kokoomus: Sopimuspalokuntien toimintaedellytysten parantaminen 200	
154.	Oulun Läänin Kokoomusnuoret: Turvapaikanhakua on rajoitettava	201
155.	Brysselin Kansallisseura: Yritysten kilpailukyky turvattava lisäämällä yritysten ja viranomaisten yhteistyötä järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa	201
156.	Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Pysyvä oleskelulupa Suomessa korkeakoulututkinnon suorittaneille	203
Puolustusministeriön hallinnonala.....		204
157.	Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Asepalvelus koskemaan koko ikäluokkaa ...	204
158.	Pohjanmaan kokoomusnuoret: Sukellusveneitä Suomeen	205
159.	Alavuden Kokoomus: Ennakolta linnoitteita rajalle ja harjoitteluun	206
160.	Tampereen Tulevaisuuskokoomus: EU:lle Korkea edustaja Nato:on	207
161.	Tampereen Tulevaisuuskokoomus: Naton turvatakuiden kattavuuden turvaaminen	208
162.	Pirkkalan Kokoomusnaiset: Turvallisuuskoulutettujen vapaaehtoisten rekisterin perustaminen	209
163.	Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri: Valmiuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä siviilipalvelusjärjestelmä on kytkettävä osaksi kokonaisturvallisuuden toimintamallia ja varautumista.....	210
164.	Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri: Kansallisen valmiusrekisterin valmistelu aloitettava kiireellisesti ja sen kehittämiseksi on osoitettava rahoitus valtion budjetista	211
165.	Pirkan Kokoomusnaiset: Kohti kestävämpää maanpuolustusvelvollisuutta	212
Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala		214
166.	Sastamalan Kokoomusnaiset: Luonnonvaraisia eläimiä hoitavien vapaaehtoistoimijoiden maksuvelvoite poistettava	214
167.	Kaakkois-Suomen Kokoomusnuoret: Poikkeuslupien myöntäminen ilma-alusten hyödyntämiseen haitallisten vieraspetojen poistoa suorittaville sallittava	216
168.	Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Lakkautetaan turkistarhauksen tukeminen siirtymäajalla	217

169.	Porin Edistysporvarit: Korvausrahojen maksu turkisalalle lopetettava ja turkisalaa ei saa palauttaa maatalouden investointituen piiriin	218
170.	Kokoomuksen Naisten Liitto: Turkistarhaus historiaan	220
171.	Hämeenlinnan Kokoomusnaiset: Turkistarhoilla siitokseen käytettyjen eläinten elinolojen parannus sekä häkkikoon suurentaminen.....	220
172.	Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret: Maataloustukialueista luovuttava maataloustukien kansallisessa jaossa.....	222
173.	Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Kielletään turvemaiden raivaaminen uusiksi pelloiksi ja poistetaan eniten päästöjä aiheuttavien turvepeltojen tukikelpoisuus	223
Valtioneuvoston kanslian hallinnonala		225
174.	Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Suomalaisia EU-urille stipendien avulla	225
175.	Kokoomuksen Nuorten Liitto: ESG ei saa vaarantaa Euroopan turvallisuutta	226
176.	Helsingin Edistyskokoomus: Maa- ja metsätalousministeriö lakkautettava	227
177.	Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: EU-alueelle yhteinen ympäristö- ja luontopääoman tilinpitomenettely	229
Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala.....		230
178.	Espoonlahden kokoomus: Yhteiskunnallisten oppiaineiden kunnianpalautus ja opetuksen lisääminen	230
179.	Kokoomuksen Naisten Liitto: Veneily- ja vesistöturvallisuuden opetuksen varmistaminen opetussuunnitelman mukaisesti	232
180.	Hämeenlinnan Kokoomusnaiset: Aloite korkeakoulutuksen tutkintonimikkeistön tasavertaistamiseksi	233
181.	Hämeenlinnan Kokoomusnaiset: Aloite korkeakoulutusjärjestelmän opetus- ja tutkintonimikkeiden harmonisoimisesta.....	233
182.	Hämeenlinnan Kokoomusnaiset: Aloite ammatillisista tohtoritutkinnoista.....	234
183.	Savo-Karjalan Kokoomusnuoret: Toiselle asteelle laajennettu pakollinen oppivelvollisuus sekä maksuton toinen aste tulee purkaa.....	236
184.	Kotkan Kokoomus: PISA tulosten kohentaminen ja inklusion rajoittaminen perusopetuksessa.....	238
185.	Pokkisen Kokoomus: Kelpoisten erityisopettajien saatavuus on turvattava Pohjois-Suomessa ja harvaan asutuilla alueilla tukemalla olemassa olevan henkilöstön täydennys- ja lisäkoulutusta.	239
186.	Vaasan kokoomusnaiset: Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskelu-ympäristöön.	240
187.	Alavuden Kokoomus: Vaativan erityisen tuen toisen asteen opiskelupaikkojen kehittäminen ja alueellinen turvaaminen	241
188.	Kuortaneen Kokoomus: Suomalaisen koulun kunnianpalautus.....	242
189.	Kuortaneen Kokoomus: Panostetaan yhteisöllisyyteen ja yhteistyöhön kouluissa	244
190.	Kokoomuksen Nuorten Liitto: Opiskelijat pois valtion rahoittamista lukaaleista.....	245
191.	Savo-Karjalan kokoomusnaiset ja Joensuun kokoomusnaiset: Kulttuurin puolesta	246

192.	Joensuun Kokoomusnaiset ja Savo-Karjalan kokoomusnaiset: Liikkumattomuus: Piilevä uhka yhteiskunnallemme.....	247
193.	Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Psykoterapeuttikoulutuksen kumpikin vaihe maksuttomaksi	248
194.	Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Opettajille saatava lisää työkaluja oppivelvollisten oppimisen varmistamiseksi.....	249
195.	Puijon Kokoomus: Kielten ja valinnaisaineiden etäopetuksen mahdollistaminen peruskouluissa	251
196.	Kokoomuksen Naisten Liitto: Tasavertaista liikuntapaikkarakentamista	251
197.	Kokoomuksen Naisten Liitto: Tunnetaidoilla hyvinvointia lapsille ja nuorille	252
198.	Tampereen Kokoomusopiskelijat TYKO: Korvataan toisen kotimaisen kielen opiskeluvollisuus vapaasti valittavan vieraan kielen opiskeluvollisuudella.....	253
199.	Pokkisen Kokoomus: Taataan jokaiselle alakoululaiselle mahdollisuus liikuntaharrastukseen.....	254
200.	Sulkavan kokoomus: Ensiaputaitojen opetus kuuluu olla osana peruskoulun opetussuunnitelmaa	256
201.	Oulun Läänin Kokoomusnuoret: Tavoitteesta, että vuonna 2030 50 % nuorista olisi korkeakoulutettuja, tulee luopua.....	256
202.	Tampereen Kokoomusopiskelijat TYKO: Korkeakoulujen aloituspaikoissa huomioitava tutkintojen työelämärelevanssi ja ennustettu osaajatarve entistä vahvemmin	258
203.	Brysselin Kansallisseura: Kansainvälistä opiskelija- ja harjoittelijavaihtoa lisättävä	259
204.	Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Ensikertalaisille maksuton mahdollisuus suorittaa 25 op avoimen opintoja	260
205.	Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Parlamentaarinen sopimus korkeakoulujen rahoituksesta	262
206.	Helsingin Edistyskokoomus: Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rahoitusmallit tulevaisuuteen katsoviksi.....	263
207.	Helsingin Kokoomusnuoret: Toinen samantasoinen korkeakoulututkinto maksulliseksi.....	265
208.	Hämeen Kokoomusnaiset: Yhteinen ja tasavertaisesti yleissivistävä uskonto-opetus jokaiselle perusopetuksen oppilaalle	267
209.	Hättilän Kokoomus: Yhteinen katsomusaine peruskouluun	268
210.	Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret: Kannustimia lapsien hankkimiseen – lapsihyvytys opintolainaan!.....	270
211.	Turun Kokoomusnaiset: Valtakunnalliset toimintaohjeet oppivelvollisuuskouluihin kiusaamisen ennaltaehkäisyyn ja kiusaamistilanteissa toimimiseen.....	271
212.	Keski-Suomen Kokoomusnaiset: Oppilaitosten pelastussuunnitelmien ja –määräysten ajantasaistaminen	273

Järjestöaiheiset aloitteet

1. Kokoomuksen Kauhavan kunnallisjärjestö: Kannustusstipendi alle 18-vuotiaalle yrittäjälle

Kokoomuksen Kauhavan kunnallisjärjestö päätti antaa kannustusstipendin nuorelle, alle 18-vuotiaalle yrittäjälle. Aloitteen tarkoitus on kannustaa nuoria yritystoimintaan sekä ottamaan selvää, miten voi ansaita omaa rahaa ja tutustua yhteiskunnan sääntöihin opiskelun ohella. Suomessa on suuri hätä nuorten mielenterveysongelmien kanssa. Kiinnostava työ auttaa nuorta kehittämään itseään ja saamaan mielekästä tekemistä. Työ on parasta sosiaaliturvaa.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää kannustamaan nuoria yrittäjyyteen. Lisäksi puoluekokous esittää, että Kokoomusyhdistykset palkitsevat stipendein ahkeria paikallisia nuoria yrittäjiä.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Kauhavan kunnallisjärjestöä tärkeästä aloitteesta nuorten yrittäjyyden edistämiseksi.

Yrittäjyyteen kannustaminen ja yrittämisen toimintaedellytysten parantaminen ovat olleet Kokoomuksen pitkäaikaisia tavoitteita. Nämä tavoitteet näkyvät myös Orpon hallituksen edistämässä poikkeuksellisen yrittäjämönteisessä politiikassa.

Aloitteessa on ansiokkaasti nostettu esiin nuorten näkökulma yrittäjyyteen. Nuorten kannustaminen yritystoimintaan lisää paitsi nuorten osaamista taloudesta, yrittäjyydestä ja yhteiskunnan toiminnasta, mahdollistaa se myös nuorille mielekästä ja hyödyllistä tekemistä sekä mahdollisuuksia kehittää itseään ja tulevaisuuden näkymiään.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen seuraavasti muutetulla toimenpideosalla: Puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää kannustamaan nuoria yrittäjyyteen. Lisäksi puoluekokous suosittaa, että puolueen jäsenyhdistykset erilaisilla tavoilla paikallisesti huomioisivat ja palkitsisivat ahkeria nuoria yrittäjiä.

2. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Kokoomuksesta feministinen puolue

Kokoomus on puolue, jossa uskotaan mahdollisuuksien tasa-arvoon. Tiedämme kuitenkin, että tämä ei kaikilla osa-alueilla toteudu, ja sukupuoli on yksi niistä tekijöistä, jotka asettavat meitä eriarvoiseen asemaan syntymästä saakka. YK:n pääsihteerin mukaan nykytahdilla sukupuolten välinen tasa-arvo saavutetaan kolmen vuosisadan kuluttua. Tämä ei suinkaan ole pelkästään muun maailman ongelma, vaan Suomessakin naisen euro on edelleen 84 senttiä ja maamme on Euroopan toiseksi vaarallisin maa naisille. Sukupuolten välinen tasa-arvo on siis kaukana valmiista, ja tasa-arvon saavuttamiseksi tarvitaan meidän kaikkien panosta ja feminististä politiikkaa.

Sukupuolten välinen epätasa-arvo on meidän kaikkien ongelma sukupuolesta riippumatta. Tasa-arvoiset mahdollisuudet ja oikeudet ovat olennaisia kaikkien yhteiskuntien terveelle kehitykselle ja hyvinvoinnille. Feministinen politiikka hyödyttää kaikkia sukupuolia. Se, ettei ole itse arjessaan kokenut tai havainnut sukupuolesta johtuvaa epätasa-arvoa, ei tarkoita, ettei sitä olisi olemassa.

Feminismi ei ole pelkkä ideologia, vaan käytännön työtä paremman maailman rakentamiseksi kaikille sukupuolille. Feminismi ei myöskään ole miesvihaa eikä se pyri poistamaan kenenkään naiseutta tai mieheyttä, tekemään naisista miehiä tai toisinpäin. Feminismi on sukupuolten välisen tasa-arvon tavoittelua ja sen tunnustamista, että kaikki ovat sukupuolestaan riippumatta yhtä arvokkaita ja kykeneviä. Feminismiin kuuluu olennaisesti osa yhdenvertaisuuden ja oikeudenmukaisuuden edistäminen, jotka ovat myös keskeisiä kokoomuslaisia arvoja. Se torjuu sukupuoleen perustuvaa syrjintää ja edistää tasa-arvoa kaikilla elämänaalueilla. Tämän lisäksi feministinen politiikka luo suurta potentiaalia esimerkiksi talous-, koulutus- ja perhepolitiikan saralla.

Kokoomus on ollut ja on edelleen monessa asiassa suunnannäyttäjä. Nyt meillä on mahdollisuus olla sitä taas tekemällä feminististä politiikkaa feministisenä puolueena. Tämä on välttämätöntä, mikäli haluamme säilyttää uskottavuutemme mahdollisuuksien tasa-arvon puolestapuhujana. Näillä perusteilla Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää edistämään toiminnassaan feminististä politiikkaa.

Puoluehallitus:

Kokoomus on koko historiansa ajan ollut sukupuolten tasa-arvon edelläkävijöitä. Vuosikymmenten saatossa kansanliikkeemme parissa ovat toimineet monet ennakkoluuloja murskanneet ja lasikatotja rikkoneet kansalliset ikonit. Puolueemme perustajajäseniin lukeutui Suomen ensimmäinen naispuolinen filosofian tohtori, taloushistorioitsija Tekla Hultin, joka oli myös Suomen ensimmäinen naispuolinen lehden päätoimittaja. Nykyajalta monien mieleen tulee yhtä suurena hahmona valtioneuvos Riitta Uosukainen.

Mahdollisuuksien tasa-arvo on pitkään ollut ja on edelleen kokoomuslaisen tasa-arvoajattelun ytimessä. Ennen kaikkea on kyse esteiden ja suoranaisten syrjinnän poistamisesta. Puolueella on muutaman vuoden takaa myös hyvin edistysellinen yhdenvertaisuuspoliittinen ohjelma, jossa käsitellään aihetta vielä paljon laajemmin kuin vain sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta. Jokainen yksilö on ainutkertainen ja sellaisenaan arvokas, ja hyvässä yhteiskunnassa jokainen saa pyrkiä parhaimpaansa. Kokoomuslaisen ihmiskäsityksen lähtökohdalla on yksilö, joka nähdään omana itsenään, vapaasti valintoja tekevänä ja valintojensa seurauksista vastuuta kantavana subjektina, ei redusoituna minkään viiteryhmän osaksi.

Vaikka aloitteen lähtökohdat ovat monessa mielessä hyvät, siinä on kuitenkin kohtia, jotka heikentävät sen uskottavuutta. Ei esimerkiksi ole ollenkaan selvää, mihin aloitteen tekijät viittaavat väittäessään, että "naisen euro on 'edelleen' 84 senttiä". Tällaista ei tue ainakaan viimeisimpien tilastovuosien tieto mies- ja naispuolisten palkansaajien tekemistä työtunneista ja kokonaisansioista. Miesten tekemien työtuntien määrä palkansaajaa kohti on keskimäärin 226 tuntia vuodessa enemmän kuin naisten. Jos vertailu laajennetaan kaikkiin työllisiin, ero nousee 255 tuntiin [Lähde: Tilastokeskus]. Tämä yksistään selittää miesten ja naisten kokonaisansioiden eron lähes kokonaan. Puoluehallitus lisäksi painottaa, että syrjintä työelämässä sukupuolen perusteella on kiellettyä, ja mikäli sellaista havaitaan, on syytä kääntä viranomaisten ja ammattiyhdistysliikkeen puoleen.

Työajan lisäksi toinen merkittävä selittävä tekijä kokonaisansioiden eroissa sukupuolten välillä Suomessa on se, että miehet naisia useammin hakeutuvat esimerkiksi teknisille aloille ja yksityisen sektorin töihin, sen sijaan monet julkisen sektorin työt ja alat ovat hyvin naisvaltaisia. Suomessa naisten hakeutuminen niin sanotuille STEM-aloille on kansainvälisesti vertaillen hyvin matalaa, ja tässä hävitään esimerkiksi Iranille, Algerialle ja Indonesialle, joita ei todellakaan voi pitää minään naisten aseman eturintamavaltioina. Esimerkit koulutus- ja työajasta on tässä

tarpeen nostaa esiin, koska niiden kautta tulee selväksi, että pelkkä populaatiotasolta otettu lukuvertailu miesten ja naisten kokonaisansioista ei sellaisenaan ole käyttökelpoista informaatiota minkäänlaisten johtopäätösten tekemiseen.

Mahdollisuuksien tasa-arvoon kuuluu tässä tapauksessa nimenomaan ihmisten vapaa oikeus hakeutua omien kiinnostuksen kohteidensa mukaisille aloille, vaikka seurauksena olisikin jonkin poliittisen näkemyksen mukaan epätoivottava lopputulos. Yksilöiden valintoja oman elämänsä suhteen on kokoomuslaisen yhteiskunta-ajattelun mukaan pakotettava ja ohjailtava mahdollisimman vähän ja antaa jokaisen tavoitella omaa onnellisuuttaan omien valintojensa kautta.

Puoluehallitus ei kannata ehdotusta määrittellä kokoomus feministiseksi puolueeksi. Termi on poliittisesti kiistanalainen, etenkin nykyisin, kun siihen on tullut angloamerikkalaisesta yliopistomaailmasta peräisin olevia radikaaleja piirteitä. Puoluehallitus ei katso, että puolueen tasa-arvoajattelussa olisi sellaisia puutteita tai aukkoja, joiden korjaamiseen tällaista määrittelyä erityisesti tarvittaisiin. Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

3. Haukilahden-Westendin Kansallisseura: Keskustelualusta kokoomukselle

Haukilahden-Westendin Kansallisseura ry esittää keskustelualustan luomista kokoomukselle.

Keskustelualustan ominaisuuksia olisivat mm.

- Jako sektoreihin, jolloin samankaltaisiin teemoihin keskittyvä keskustelu olisi yhdessä
- Mahdollisuus liitetiedostojen jättämiseen osana keskustelua
- Kevyt kirjautuminen esim. facebook ja whatsapp
- Pyrkimys sisällölliseen laatuun

Tavoitteina ovat tiedon jakaminen ja keskustelu

- Poliitiikan dynamiikasta
- Kokoomuksen toiminnasta
- Kokoomuksen järjestöllinen kehittäminen
- Kokoomuksen yleinen poliittinen linja
- Sektorikohtainen poliittinen linja
- Ymmärryksen, luottamuksen ja yhtenäisyyden lisääminen puolueessa
- Parhaat käytännöt vaalien voittamiseksi
- Kokoomuksen resurssien keskittyminen oleelliseen

Edellä kuvatun perusteella Haukilahden-Westendin Kansallisseura ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta toteuttamaan aloitteessa kuvatun keskustelualustan mieluusti tämän vuoden aikana, mutta viimeistään vuoden kuluessa.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Haukilahden-Westendin kansallisseuraa aloitteesta, jonka päämäärät ovat hyviä ja erittäin kannatettavia. On aina tarpeen pohtia tapoja saada uusia vaikuttamisen kanavia ja osallistumisen mahdollisuuksia jäsenistölle. Kokoomuksella on ollut 2000-luvun alkuvuosiin saakka keskustelupalsta, joka silloin lukeutui omassa lajissaan edelläkävijöihin. Sittemmin vastaavaa tarkoitusta on toteuttanut kokoomusnuorten porvarifoorumi.

Erillisten keskustelupalstojen kilpailijaksi on viimeisten 10–15 vuoden aikana noussut vahvasti sosiaalinen media, erityisesti Facebook. Kokoomuksella on 17 vaihtelevalla aktiivisuudella toimivaa verkostoa, joihin jäsenet saavat oman kiinnostuksensa mukaan osallistua. Useimmat niistä ovat perustaneet omat Facebook-ryhmänsä, joissa on mahdollista käydä keskustelua verkoston aihealueen ajankohtaisista ja muistakin aiheista.

Aloitteessa luetellut päämäärät ovat hyviä ja sinänsä tavoittelemisen arvoisia, mutta puoluehallitus katsoo nykyisten toimintamuotojen pääosin jo kattavan ne. Aktivoimalla verkostojen toimintaa edelleen ja kehittämällä niiden sähköisiä työskentelytapoja voidaan suuri osa näistä tavoitteista saavuttaa ilman, että luodaan olemassa olevien toimintojen kanssa päällekkäistä ja moderointi- sekä ylläpitotarpeiden kautta jatkuvasti henkilöresurssia sitovaa uutta rakennetta. Erillisen keskustelun alueen perustamista puoluehallitus ei näin ollen pidä tarkoituksenmukaisena.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hylkäisi aloitteen.

4. Seinäjoen kokoomus: Puolueen tavoitteiden 'katekismus'

Kansallinen Kokoomus puolueena ja sen eri organisaatiot asettavat jatkuvasti sekä pitkän- että lyhyenajan tavoitteita suomalaisen yhteiskunnan paremman tulevaisuuden rakentamiseksi. Näin tehdään mm. puolueen tavoiteohjelmassa, eri vaaliohjelmissa ja puolueen ollessa hallitusvastuussa myös hallitusohjelmassa.

Kokoomus on ollut aina historiansa aikana Suomen vastuullinen uudistaja, jonka tavoitteet ja ratkaisut on asetettu kulloinkin yhteiskuntamme vaatimusten tasolle. Kokoomuslaisuuteen on sisäänrakennettuna vastuullisuus, joka tarkoittaa ettei vaikeidenkaan päätösten tekemistä karteta tai jätetä sen kuuluisan 'jonkun muun' hoidettavaksi.

Pääministeri Petteri Orpon johtama hallitus on edellä kuvatun tilanteen keskellä. Suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuuden turvaamiseksi on toteutettava haastavaa, mutta tilanteen vaatimaa hyvää hallitusohjelmaa. Kun politiikalla muutetaan rakenteita, joiden seurauksena joidenkin saavutettuja etuja - olkoon ne sitten ansaittuja tai oikeudettomia, taloudellista hyvää tai valta-asemaa - vastustus muutokselle on kovaa. Tämän olemme saaneet todeta kuluvan vuoden aikana etenkin työmarkkinoiden vanhojen rakenteiden uudistamiseen pyrittäessä.

Isoja rakenteellisia muutoksia tehtäessä keskustelu ja argumentointi asioiden puolesta tai vastaan pakkaa usein liukumaan valitettavan kauas faktoista. Keskustelussa huomion saa yksinkertaistukset, populistiset heitot ja totuutta vääristelevät uhkakuvat. Tavoitteet ja ratkaisujen todelliset vaikutukset jäävät asiapitoisina ja usein vaikeasti ymmärrettävinä kokonaisuuksina klikkiotsikoiden varjoon.

Kokoomus on laaja kansaliike, jossa toimii iso joukko aktiivisia ihmisiä kaikkialla Suomessa. Tämä laaja kenttä on saatava entistä paremmin mukaan jakamaan, argumentoimaan, puolustamaan ja selventämään kansaliikkeen sanomaa.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous edellyttää puoluehallitukselta, eduskunta- ja hallitusryhmältä, että järjestökentälle tuotetaan jatkuvasti tiivistä tukiaineistoa kulloinkin ajankohtaisista asioista, kokoomuksen tavoitteista, ratkaisujen perusteluista ja vaikutuksista, sellaisessa muodossa, että järjestöjen luottamushenkilöt ja kokoomuksen jäsenet voivat sitä käyttää omissa verkostoissaan tukemaan puolueen työtä hallitusvastuussa.

Puoluehallitus:

Aloitteessa nostetaan esiin hyvin tärkeä tavoite, jonka tavoitteiden toteuttamiseen on jo ryhdytty. Eduskunta- ja ministeriryhmän sekä puolueoimiston yhteistyössä tuotetaan jäsenkentälle ajankohtaista tietoa hallitustyön ja päätöksenteon taustoista. Edellisellä kokoomuksen hallituskaudella tehtiin julkaistuja koosteita hallituksen hyvistä teoista, ja vastaavan tyyppiselle viestinnälle varmasti on tarvetta tälläkin kertaa.

On tärkeää, että kokoomuslaiset kunnissa, alueilla ja yhteiskunnan eri sektoreilla tuntevat merkittävät poliittiset päätökset ja osaavat mahdollisimman hyvin kertoa niiden syistä ja vaikutuksista. Se antaa uskoa, vahvistaa luottamista ja voimia myös paikallis- ja aluetason poliittiseen toimintaan.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

5. Aleksis Kiven Kokoomus: Poliittisten päätösten aatteelliset perusteet julkisiksi

Kansallisen Kokoomuksen on temmattava aloite yhteiskunnallisessa keskustelussa.

Poliittisissa ratkaisuissa kokoomuksen aatteelliset päämäärät ja perusteet eivät ole heikkous, vaan päin vastoin tärkeä ja vahvistettava vahvuus. Aate on toimintamme perusta ja kilpailuetu. Sen sanoittamista ei pidä jättää kilpakumppaneille. Visio kaikille haluamisen – ja rakentamisen – arvoisesta Suomesta antaa syyn kannattaa kokoomuksen politiikkaa, ja liittyä siihen.

Ensimmäisenä puolueena Suomessa kokoomuksen on alettava osoittaa aatteellista julkisuutta, ja tehtävä hallituskauden puolivälissä aatteellinen välitilinpäätös.

Tällä osoitamme, että kokoomus itse ja oma-aloitteisesti, pysyvästi ja osana normaalia toimintaa, arvioi asioita, näkökohtia ja myös omia ratkaisujaan arvopohjaisesta ja aatteellisesta näkökulmasta. Käytännössä tämä tarkoittaa, että arvioimme poliittisia päätöksiä suhteessa omaan periaateohjelmaamme jatkuvasti. On myös tehtävä näkyväksi, että kokoomus keskustelee, kuuntelee ja oppii. Tässä onnistuminen on edellytys sille, että tavoitamme myös nuoret ikäluokat ja tulevat sukupolvet. Aatteellinen julkisuus tekee kokoomuslaisuutta näkyväksi ja vetovoimaiseksi kansalaisille sekä vahvistaa ja uudelleenrakentaa kokoomuksen arvoidentiteettiä.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta

(1) Tekemään hallituskauden puolivälissä aatteellisen välitilinpäätöksen, joka muun muassa sisältää arvion hallituskauden ratkaisuista suhteessa puolueen periaateohjelmaan.

(2) Huolehtimaan, että aatteellisen välitilinpäätöksen avulla julkisuudessakin voidaan osoittaa ja tehdä näkyväksi, että poliittiset päätökset perustuvat päämääriin ja arvoihin, joista voi myös olla ylpeä.

(3) Huolehtimaan, että nyt ensi kertaa ja jatkossa määrävälein toteutettava aatteellinen välitilinpäätös sekä sen havainnot ja johtopäätökset tuodaan säännöllisesti keskusteltavaksi jäsenistössä, ja ovat jatkossa luonteva osa puolueen normaalia toimintaa ja jatkuvaa ohjelmatyötä.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen poliittista toimintaa ohjaavat kokoomuslaiset arvot ja aate. Niiden pohjalle on rakennettu ohjelmat ja tavoitteet, joita puolue edistää hallituksessa. Ei ole hallitusohjelmatavoitetta, joka ei nojautuisi kokoomuslaiseen aatteeseen ja viime kädessä periaateohjelmaan. Käytännön kannalta selvää kuitenkin on, että monipuoluehallituksen ohjelma on kompromissi, jossa on otettu huomioon myös toisen suuren puolueen ja kahden pienemmän puolueen tavoitteita ja painotuksia. Näin on Suomessa ollut koko nykyajan. Hallitusohjelma on hyvin kokoomuslainen mutta ei pelkästään kokoomuslainen.

Nykyisen hallituksen suuret tehtävät ovat Suomen pitäminen turvassa erityisesti Venäjän muodostamaa uhkaa vastaan sekä oikaista liian pitkään jatkunut talouden alamäki. Elämme Euroopassa sodan ja talouskriisin aikaa. Poikkeuksellisenä aikana on väistämätöntä, että myös erilaiset arvonäkökohdat ajautuvat ristikkäisiksi. Silloin on tehtävä valintoja ja kannettava vastuuta isänmaasta. Puoluehallitus tiedostaa tämän vastuun painavan ankarasti pääministeripuolueen harteilla.

Aatteellinen keskustelu kuuluu luonnollisena osana suuren puolueen olemiseen ja tekemiseen. Sille on olemassa lukuisia erilaisia foorumeita ja alustoja, alkaen toimivista yhdistyksistä ja piirijärjestöistä tilaisuuksiin ja kokouksiin. Verkostot voivat kokoontua omien aihealueidensa teemojen ympärille ja pohtia ajankohtaisia kysymyksiä myös arvojen ja aatteen näkökulmasta. Myös puoluevaltuustossa on mahdollista käydä keskustelua aatteesta ja arvoista. Ehdotetun kaltaisen välitilinpäätöksen, varsinkaan toistuvasti toteutettavan, organisoimisen puoluehallitus kuitenkin arvioi olevan liian keskusjohtoinen ja raskas järjestely. Elävässä kansanliikkeessä sen kaltainen ylhäältä alas -ajattelu ei välttämättä ole tätä päivää.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

6. Espoonlahden Kokoomus: Kokoomuksen kaikki asiantuntemus käyttöön kykypankin avulla

Menneiden lähivuosisikymmenien murrokset mediassa, mainonnassa, yhteiskunnan arvoissa sekä väestöpyramidin rakenteessa uhkaavat jättää monet arvokkaat voimavarat puolueessamme käyttämättä.

Eduskunta- ja valtuustopaikkojen lisäksi myös lautakunta- ja toimikuntapaikat jaetaan yleisesti vaaleissa saavutettujen äänten perusteella.

Kuitenkin nykykuotoinen sosiaalisen median kampanjoinnin oleellisuus ja lisääntynyt nuoruuden sekä politiikan ulkopuolelta lunastetun julkisuuden ihannoiti näkyvät paitsi vaalituloksissa, myös ehdokasasettelussa. Kun tähän yhdistetään hyvän vaalikampanjan korkeat kulut ei ole ihme, että erityisesti eläkeikää lähestyvien tai sen jo ohittaneiden halukkuus osallistua vaaleihin sekä kyvykkyys menestyä vaaleissa ovat koetuksella.

Tämä ei kuitenkaan poista tosiasiaa, että nimenomaan eläkeiän molemmin puolin jäsenillä on usein pitkä työura takanaan, runsaasti näkemystä, kokemusta ja kompetenssia omalta sektoriltaan sekä runsaasti vapaata aikaa ja pyyteetöntä tahtoa olla antamassa osaamistaan puolueen ja yhteiskunnan käyttöön. Kyky puolueena Kokoomuksella on velvollisuus osallistaa tämä potentiaali päätösten taustavalmisteluun myös ilman vaalimenestystä.

Eräs ratkaisu olisi puolueen sisäinen kykypankki, joka olisi osa nykyistä jäsenrekisteriä. Jäsen liittyisi tähän vapaaehtoisesti jäsensivuilla ja verkostojen tavoin - gdpr:n kestävästi - antaisi puolue toimistolle ja paikallisjärjestöille luvan tietojensa katseluun sekä puolue toimistolle, piirijärjestöille ja kunnallisjärjestöille luvan ottaa yhteyttä, kun juuri hänen osaamistaan kaivataan projektiluonteisesti esim. päätösten tai hankintojen valmistelussa tai prosessien kehityksessä, tukemassa esim. valtuustoja, tai lautakunta- tai valiokuntajäseniä. Edellä mainitun perusteella Espoonlahden Kokoomus ry esittää, että puoluekokous hyväksyessään tämän aloitteen velvoittaa Kansallista Kokoomusta ja eduskuntaryhmää edistämään ja tukemaan sitä.

Hyväksyessään tämän aloitteen on Kansallisella Kokoomuksella velvollisuus nostaa asia puolueen sisäiseen keskusteluun, luoda puolueen jäsensivustolle asiantuntijarekisteri ja muutenkin edistää jäsenistön osaamisten täysimittaista käyttämistä.

Puoluehallitus:

Aloitteen tekijät ehdottavat nimenomaan puolueen jäsenrekisterin yhteyteen toteutettavaa ”kykypankkia”, johon henkilöt voisivat omalla ilmoituksellaan mennä mukaan ja sitä kautta tarjota osaamistaan esimerkiksi paikalliseen vaalitoimintaan ja vaikuttamiseen. Puoluehallitus pitää hyvänä itse ajatusta siitä, että jäsenistön osaamista hyödynnettäisiin mahdollisimman laajasti. Sen sijaan jäsenrekisteriin tällaisen ominaisuuden toteuttaminen ei välttämättä ole siihen paras vaihtoehto. Ehdotetun kaltainen järjestelmä vaatisi merkittäviä ja kalliita muutoksia jäsenrekisteriin sekä tarvetta ylläpitotyölle muun muassa erilaisten käyttöoikeuksien määrittelytarpeiden kautta.

Ilman vaaleihin osallistumista on jo nykyään mahdollista päästä mukaan poliittisten sisältöjen käsittelyyn. Jäsenet saavat mennä mukaan puolueen verkostojen toimintaan oman mielenkiintonsa ja ajallisten resurssiensa mukaisesti. Verkostojen toiminnassa aktiiviset henkilöt voivat näyttää ja kehittää osaamistaan. Olennaista tässä on, että osaamista ja aktiivisuutta pääsee nimenomaan näyttämään, toisin kuin sellaisessa mallissa, jossa osaajaksi vain ilmoittaudutaan. Puoluehallitus kannustaakin kaikkia menemään mukaan tähän jo olemassa olevaan järjestelmään eli verkostoihin. Se on tarkoitettu politiikan sisällöistä kiinnostuneille puolueen jäsenille, jotka eivät välttämättä ole niin kiinnostuneita varsinaiseen yhdistystoimintaan tai vaaleihin osallistumisesta.

Paikallisiin ja vaalipiirikohtaisiin vapaaehtoistyyppeihin asiantuntijuutta edellyttäviin toimintoihin kuten vaalityöryhmiin ja vastaaviin kokoonpanoihin suositeltavin tapa hakeutua mukaan on ottaa asiasta yhteyttä omaan paikallisyhdistykseen tai piirin toiminnanjohtajaan. Paikallisyhdistyksissä ja piirijärjestöissä on myös paras näkemys arvioida, millaista tarjolla oleva osaaminen on ja mikä on kulloisessakin tilanteessa paras tapa sen hyödyntämiseen.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hylkäisi aloitteen.

7. Joutsenon Kokoomus: Paikallisyhdistysten tilinhoitomaksujen kohtuullistaminen

Kansallinen Kokoomus r.p. koostuu lukuisista paikallisyhdistyksistä joilla kaikilla tulee olla pankkitili. Vielä muutama vuosi aiemmin yhdistyksen normaalin pankkitilin kuukausittaiset kustannukset olivat pari euroa. Vaatimus yhdistysten tilien muuttamisesta yritystileiksi kohotti kustannuksia huomattavasti, ollen kirjoitushetkellä 10 - 25 Eur/kk.

Pienten paikallisyhdistysten tuloista merkittävä osa menee nykyisin näihin kuukausimaksuihin, ollen esimerkiksi meidän yhdistyksessä suurin yksittäinen kuluerä.

Ehdotamme että Kokoomus puolueena selvittäisi mahdollisuutta neuvotella yhteisesti paikallisyhdistyksilleen kohtuullisemmat kuukausimaksut paikallisyhdistysten käyttöön.

Puoluehallitus:

Pankit ja finanssialan edustajat kutsuttiin kokoomuksen vaatimuksesta jo keväällä 2023 hallitusneuvotteluihin kuultaviksi ja keskustelemaan tästä ongelmasta sekä pohtimaan edellytyksiä sen ratkaisemiseen. Asian edistämiseksi on siis jo ryhdytty toimenpiteisiin. Puoluehallitus seuraa tilannetta ja toivoo, että ongelmaan löytyisi helpotusta mahdollisimman nopealla aikataululla.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

8. Varsinais-Suomen kokoomus: Puolueen on aloitettava järjestökentän uudistamisprojekti

Poliittinen järjestötoiminta on kokenut inflaation ja harva liittyy puolueeseen enää yhdistystoiminnan takia. Toiminnalta haetaan vaikuttamismahdollisuuksia ja omien arvojen mukaisen politiikan harjoittamista.

Varsinais-Suomen Kokoomus esittää, että puolue aloittaa järjestökentän uudistamisprojektin. Projektissa kartoitetaan järjestörakenteen tarkoituksenmukaisuutta ja ryhdytään toimenpiteisiin, joiden myötä toimimattomat yhdistykset puretaan ja etsitään rohkeasti uusia toimintatapoja saada mukaan uusia ihmisiä kokoomustoimintaan. Puolueen tulevaisuus nojaa toimiviin ja aktiivisiin yhdistyksiin, jotka luovat vahvan järjestökentän.

Puoluehallitus:

Rakenteiden sijasta puolue toiminnassa tärkeintä on itse toiminta ja erityisesti vaikuttaminen poliittisiin sisältöihin. Toiminta tarvitsee tuekseen rakenteita, mutta rakenteet ja byrokratia eivät saa olla esteenä toiminnalle tai viedä siltä liikaa tilaa. Toimimattomat yhdistykset eivät edistä eikä edusta mielekästä toimintaa, mutta jossain kohtaa pienimuotoinenkin toiminta voi olla perusteltua esimerkiksi kunnan ainoana toimijana. Tämän tasapainon löytäminen on haastavaa.

Yhdistyksen purkautuminen on lähtökohtaisesti yhdistyksen oma päätös. Yhdistyslain 41 § mahdollistaa myös yhdistyksen hakemisen purettavaksi. Puolueessa on suhtauduttu myönteisesti, mikäli yhdistysten luontaista purkautumista ja sen seurauksena yhdistymisiä on syntynyt, kuitenkin yhdistysautonomiasta kunnioittaen.

Aktiivisuus yhdistystoiminnan kartoittamiseen on vaihdellut alueittain, mutta systemaattista kartoitusta ei ole tehty. Ajatus koko puolueen järjestörakenteen tarkoituksenmukaisuuden

kartoittamisesta ja uudistusten edistämisestä on kannatettava. Puoluehallitus yhtyy esitettyyn ehdotukseen, kuitenkin niin että selvityksen lopputulos ja toimenpiteet määräytyvät selvityksen tulosten pohjalta.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen seuraavasti muutetulla toimenpideoosalla:

Puolue aloittaa järjestökentän uudistamisprojektin. Projektissa kartoitetaan järjestörakenteen tarkoituksenmukaisuutta, ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin sekä etsitään rohkeasti uusia toimintatapoja saada mukaan uusia ihmisiä kokoomustoimintaan.

9. Espoonlahden kokoomus: Jäsenmaksulaskutuksen muutos

Nykyinen jäsenmaksulaskutus perustuen liittymispäivämäärään on hankala paikallisyhdistyksille ja jäsenille. Jäsenmaksutuottoja tulee paikallisyhdistysten tileille pienissä erissä. Tämä ei mahdollista toiminnan ja talouden suunnittelua parhaalla mahdollisella tavalla. Kerran vuodessa tehtävä tilitys helpottaisi jäsenten osalta maksun maksamisen muistamista ja paikallisyhdistysten toiminnan suunnittelua ja toteutusta.

Kerran vuodessa toteutettava jäsenmaksulaskutus olisi toimistojen kannalta tehokkaampi järjestää. Jäsenmaksulaskutuksen toteutus ja maksujen seuranta yhdellä päivämäärällä olisi merkittävästi helpompaa pitkin vuotta toteutettavaan laskutukseen verrattuna. Kesken vuotta liittyvien jäsenmaksua voitaisiin porrastaa siten, että 1.7. jälkeen liittyvien jäsenmaksu olisi puolet koko vuoden jäsenmaksusta. Vaihtoehtoisesti ensimmäinen vuosi voisi olla jäsenelle kokonaan maksuton. Vastaavia toimintamalleja on käytössä muissakin yhdistyksissä. Ehdotetussa mallissa jatkavien jäsenten jäsenmaksulaskutus tapahtuisi puoluevaltuuston päätöksen mukaisesti yhdellä kertaa ja uusien jäsenten laskutus jäsenen liittyessä.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluevaltuuston valmistelemaan jäsenmaksulaskutuksen muutoksen vuosittain samaan aikaan tehtäväksi jatkavien jäsenten osalta. Liittyvien jäsenten osalta jäsenmaksu perittäisiin liittymisajankohtana.

Puoluehallitus:

Puolue on siirtynyt juoksevaan jäsenmaksulaskutukseen puoluekokouksessa hyväksytyn aloitteen johdosta vuonna 2008. Kokemukset ympärivuotisesta jäsenmaksujärjestelmästä ovat olleet positiivisia. Jäsenmaksukertymä parani selvästi uusien jäsenten osalta, koska he maksavat jäsenmaksun heti korkealla maksuprosentilla. Aiemmassa järjestelmässä uusia jäseniä jopa hukattiin sen vuoksi, ettei jäsenmaksua laskutettu heti. Kun jäsenmaksulasku tavoitti uuden jäsenen huomattavasti liittymisen jälkeen, osa jäsenistä koki, että heistä ei oltu lainkaan kiinnostuneita, ja jäsenmaksu jäi kokonaan maksamatta.

Puolueessa jäsenmaksulaskutus on koettu juoksevassa järjestelmässä helpommaksi, kun laskut lähtevät reskontrasta tasaisemmin ja myös jäsenmaksukertymä on näin tasaisempi ja tuo tuottoja koko vuoden ajan.

Aloitteen toimenpideoosassa ei oteta kantaa vapaakuukausiin, joihin perusteluosassa on viitattu, mutta puoluehallitus toteaa seuraavaa. Erilaiset vapaakuukaudet aiheuttaisivat merkittävän ongelman edustusoikeuksiin. Vuoden vaihteen tilastoon lasketaan vain maksaneet jäsenet, joten tästä syystä ”vapaakuukausia” saaneet jäsenet eivät kerryttäisi yhdistyksen edustusoikeutta.

Puolue perii maksamattomia jäsenmaksuja kaksi kertaa, jonka jälkeen perintä siirretään yhdistyksen vastuulle. Yhdistyksen johdolla on reaaliaikainen mahdollisuus seurata oman yhdistyksen jäsenmaksutilannetta puolueen jäsenrekisteristä, jossa jäsenen tietoihin tulee selkeästi esille ”jäsenmaksu voimassa” -merkintä.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

Valtiovarainministeriön hallinnonala

10. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Osakesäästötilin yläraja poistettava

Vuonna 2020 käyttöön otetun osakesäästötilijärjestelmän tarkoitus on kansankapitalismin edistäminen. Tällä hetkellä suomalaiset yksityissijoittajat voivat tehdä tilille 100 000 euroa rahatalletuksia, joilla tilin sisällä voi käydä kauppaa osakkeilla ilman veroseuraamuksia. Näin osakesäästötili kannustaa pitkäaikaiseen säästämiseen ja sijoittamiseen ja edistää kaikkien suomalaisten vaurastumista. Osakesäästötilin katto luo kuitenkin keinotekoisen rajan tehokkaalle osakesijoittamiselle eikä sen poistaminen myöskään vähennä verotuloja. Mielivaltainen raja luo kohtuuttoman tilanteen heille, joiden sijoitettava omaisuus ylittäisi tämän rajan, mutta joilla ei tarpeeksi omaisuutta ottaakseen käyttöön muita verotehokkaita sijoitusratkaisuja.

Osakesäästötilin ylärajan poistossa keskeisenä ongelmana usein nähdään verotulojen lykkääminen tulevaisuuteen. Sijoitusperiodin pidentyessä verotulot kasvavat sekä suhteellisesti voittojen osuuden kasvaessa sijoitusta että absoluuttisesti sijoitusten arvojen kasvaessa. Kaikki järkevä talousajattelu lähtee pitkäjänteisyydestä. Sama periaate pätee sijoittamisessa ja myös valtiotalouden hoitamisessa.

Toinen merkittävä ylärajan ongelma liittyy osakesäästötilien määrään. Nykylainsäädännön mukaan tilejä saa olla ainoastaan yksi ja asiasta huolehtiminen on tilin omistajan itsensä vastuulla. Jokaisesta päivästä jolloin henkilöllä on useampia tilejä auki, tehdään 10 euron ylimääräinen veronkorotus, josta muodostuu nopeasti merkittävä summa sijoittamisen juuri aloittaneelle. Tilien ylärajan poiston yhteydessä myös rajoitus tilien määrästä tulisi myös poistaa.

Jo nykyään vaurailta sijoittajilla on mahdollisuus pienentää pääomaverojen määrää erilaisilla sijoitusyhtiörakenteilla. Kaikilla kansalaisilla tulee olla yhtäläiset mahdollisuudet edistää omaa vaurastumistaan ja tehokas tapa tämän mahdollistamiseksi on osakesäästötilin ylärajasta kokonaan luopuminen."

Näillä perustein Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää edistämään toimia, joilla osakesäästötilin ylärajasta luovutaan.

Puoluehallitus: (Vastaus aloitteeseen on aloitteen 11 jälkeen).

11. Varsinais-Suomen Kokoomus: Selvitys osakesäästötilin jatkokehittämisestä ja talletusrajan nostamisesta 150 000 euroon

Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteena on ollut korottaa osakesäästötilin maksimisijoitusrajaa 100 000 euroon, joka toteutui heti hallituskauden alussa. Asiantuntijakuulemisissa on kuitenkin noussut

voimakkaasti esille, että osakesäästötilin jatkokehittäminen esimerkiksi siten, että myös muita sijoitusinstrumentteja kuten rahastoja, voisi olla osakesäästötilillä.

Tavoitteena on tilanne, jossa kansankapitalismia vahvistetaan ja kansalaisten sijoitusmahdollisuuksia parannetaan. Selvitys ja uudistus nostaisivat Suomen muiden pohjoismaiden tasolle, jossa tässä asiassa ollaan selkeästi edellä.

Hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää edistämään osakesäästötilin jatkokehittämistä sekä sen talletusrajan nostamista 150 000 euroon.

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 10 ja 11):

Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta aloitteessaan on esittänyt osakesäästötilin ylärajan poistamista. Varsinais-Suomen Kokoomus aloitteessaan on esittänyt selvitystä osakesäästötilin jatkokehittämisestä ja talletusrajan nostamisesta 150 000 euroon. Puoluehallitus kiittää aloitteiden tekijöitä ja vastaa aloitteisiin seuraavasti.

Kokoomuksen tavoitteena on parantaa kaikkien suomalaisten vaurastumisen mahdollisuuksia riippumatta lähtökohdista. Riittävä työn ja toimeentulon lisäksi tarvitaan säästämisen ja sijoittamisen kannustimia, jotka eivät kohdennu vain harvoille ja valituille. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi osakesäästötili on osoittautunut hyväksi välineeksi ja erityisesti piensijoittajat ovat ottaneet osakesäästötilin omakseen. Muutamassa vuodessa Suomeen on syntynyt noin 338 000 osakesäästötiliä, joiden yhteenlaskettu markkina-arvo on noin 1,7 mrd. euroa.

Kuten aloitteissa tuodaan esille, asetetaan nykyisessä lainsäädännössä osakesäästötilin käytölle useita tarpeettomia rajoitteita, jotka vähentävät osakesäästötiliin houkuttelevuutta suomalaisten silmissä. Osakesäästötilin verohyödyn voi saada kaikista säästäjän käytettävissä olevista omaisuuslajeista ainoastaan osakkeista. Tämä asettaa eri omaisuuslajit verotuksellisesti eri asemaan ja vaikuttaa siten sijoittajien päätöksiin. Osakesäästötilin avulla piensijoittajalla on mahdollisuus ainoastaan 100 000 euron säästösunnan, vaikka esimerkiksi vastaavan verohyödyn tuottavassa kapitalisaatiosopimuksessa ylärajaa ei ole.

Puoluehallitus katsoo, että osakesäästötiliä tulisi kehittää aloitteissa esitettyjen suuntien mukaisesti. Enimmäissäästösumma tulee puoluehallituksen mielestä poistaa sekä käyttöalaa laajentaa säästäjien ja sijoittajien yleisimmin käyttämiin rahastoihin ja julkisesti vaihdettuihin sijoitustuotteisiin.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen 10

ja

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen 11 johdosta.

12. Lieksan Kokoomus: Opiskelijoiden työnverotuksen ja opintososiaalisten etujen verotuksen muuttaminen

Monet opiskelijat tekevät opiskelun ohella töitä iltaisin ja viikonloppuisin. Nykyinen opiskelijoiden tekemän palkkatyön verotus ei kuitenkaan tähän kannusta. Palkkatyöstä saatavat ansiotulot vaikuttavat negatiivisesti opiskelijan saamiin opintososiaaliin etuisuuksiin.

Lieksan Kokoomus esittää, että opiskelijan tehdessä palkkatyötä opiskelun ohessa, siitä saatavan palkan suuruus ei vaikuta opiskelijan opintososiaalisiin etuisuuksiin. Opiskelijan ansaitsema palkkatyö verotetaan samalla tavoin kuin muidenkin palkansaajien verotus.

Opintososiaaliset etuudet myönnetään opintosuoritusten perusteella, eikä niitä leikata palkkatyöstä saadun ansion perusteella. Samoin mahdollista opintososiaalisten etujen verotusta ei yhdistetä opiskelijan palkkatyöstä maksaman verotuksen kanssa. Näin muutettuna verotus kannustaa opiskelijoita, sekä opiskelemaan tavoitteellisesti, että osallistumaan myös työelämäänsä opiskelunsa aikana.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään välittömiin toimenpiteisiin, jotta opiskelijoiden tekemän palkkatyön ansiot ja opintososiaaliset etuudet eriytetään toisistaan, sekä verotuksellisesti, että niiden vaikutuksista toisiinsa.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Lieksan Kokoomusta aloitteesta. Opiskelijoiden toimeentulon turvaaminen on tärkeä asia. Kokoomus on kannattanut opiskelijoiden tulorajojen korotusta, jotta opiskelijoiden on mahdollista saada tuloja esimerkiksi kesätyöstä ilman, että menettävät esimerkiksi opintotukeaan.

Opintotuen tulorajoja on jo korotettu merkittävästi viime vuosien aikana. Vuonna 2024 yhdeksän kuukautta opintotukea nostavan opiskelijan on mahdollista ansaita lähes 19 000 € vuodessa ilman, että tulot vaikuttavat opintotuen määrään.

Ongelmaksi opiskelijoiden työnteon kannalta onkin muodostunut yleistä asumistukea saavien opiskelijoiden työssäkäynti. Yleisessä asumistuessa tulorajat ovat tiukemmat kuin opintotuessa ja opiskelijoille on ollut haasteellista seurata kahta eri tulorajaa suunnitellessaan esimerkiksi seuraavan kesän kesätöitä. Orpon hallitus on kuitenkin kehysriihessään päättänyt, että opiskelijat siirretään takaisin erillisen opintotuen asumislisän piiriin vuonna 2025. Tämä osaltaan ratkaisee opintososiaalisten etuuksien ja työnteon yhteensovittamisen, sillä jatkossa opiskelijoilla on vain yksi tuloraja, jota tarvitsee seurata.

Puoluehallitus pitää tärkeänä, että korotettujen opintotuen tulorajojen vaikutuksia ja riittävyyttä seurataan aktiivisesti, ja mahdollisesti korotetaan tarpeen mukaan.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

13. Lieksan Kokoomus: Eläkkeellä olevien henkilöiden työverotuksen kehittäminen

Suomalaisista suurin osa on erittäin työorientoitunutta kansaa. Moni olisi valmis jatkamaan eläköidyttään työelämässä, kuka enemmän kuka vähemmän. Nykyinen verojärjestelmämme ei kuitenkaan tähän kannusta.

Lieksan Kokoomus esittää, että eläkeläisten eläkkeeseen kohdistuva verotus ja hänen tehdessään palkkatyötä, siitä saatavan palkan verotukset eriytetään toisistaan. Eläke verotetaan eläkeverotuksen periaatteen mukaisesti ja vastaavasti eläkeläisen ansaitsema palkkatyö verotetaan samalla tavoin kuin muidenkin palkansaajien verotus.

Perustelu: Nykyinen verotuskäytännne, jossa eläketulo ja eläkeläisen palkkatulo yhdistetään vaikuttaa niin, että tuloveron suuruus palkkatyön osuudesta nousee tasolle, joka ei kannusta eläkeläisiä ottamaan palkkatyötä vastaan. Verotusjärjestelmän muutos auttaisi varmuudella myös monilla kroonisesta työvoimapulasta kärsivillä aloilla työvoiman saatavuudessa.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään välittömiin toimenpiteisiin, jotta eläköityneen olisi kannattavampaa tehdä työtä myös eläkkeelle jäätyään.

Puoluehallitus: (Vastaus aloitteeseen on aloitteen 14 jälkeen)

14. Länsi-Vantaan Kokoomus: Eläkeläiset voisivat ansaita ansiotuloa 5 000 euroa vuodessa bruttotuloa ilman verotusta ja henkilösivukuluja

Suomen kärsiessä työvoimapulasta ja pienituloisten eläkeläisten köyhyden lisääntyessä ehdotamme, että eläkettä nauttivat Suomessa asuvat henkilöt voisivat ansaita työtuloa 5 000 euroon vuodessa verottomasti.

Tämä lievä verottomuus houkuttelisi kaikkia eläkeläisiä tekemään töitä myös eläkkeellä. Lisäksi eläkeläisten työskentelyn jatkuminen tukisi osaamisen jatkumista työyhteisöissä. Työelämän poikkeustilanteet, kuten sairauspoissaolot, hyötyvät siitä, että eläkeläiset voisivat tulla matalalla kynnyksellä tukemaan erilaisia poikkeustilanteita.

Pientä verottomuutta tukisi myös tämän ansiotulon tuleminen osaksi kansantaloutta. Eläkeläisten verottomat ansiotulot kohottaisivat myös kotimaista kysyntää ja lisäisivät eläkeläisten ostovoimaa.

Uskomme, että työssä käymisen into kasvaisi eläkeläisten parissa pienestä verottomuusporokanasta. Merkitykselliseen toimintaan osallistuminen tukee toimintaan osallistuvien henkilöiden kokonaisvaltaista hyvinvointia. Yhteiskuntaan osallistumisen kokeminen mahdollistuu myös työssä käymällä pidempään.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimenpiteisiin eläkeläisten 5 000 euron ansiotulon verottomuuden mahdollistamiseksi.

Puoluehallitus:

Lieksan Kokoomus ja Länsi-Vantaan Kokoomus ovat kiinnittäneet aloitteessaan huomiota eläkeläisten työnteon mahdollisuuksiin. Puoluehallitus pitää aihetta erittäin tärkeänä. Työssäkäyvien eläkeläisten määrä on tasaisesti kasvanut viime vuosien aikana muun muassa kasvaneiden elinkustannusten vuoksi.

Eläkeläisten mahdollisuudet työntekoon on tärkeä turvata. Monella alalla, kuten esimerkiksi sosiaali- ja terveysalalla, kärsitään tällä hetkellä työvoimapulasta. Tällaisissa tilanteissa eläkeläiset ovat korvaamaton voimavara työyhteisölle ja koko yhteiskunnalle.

Orpon hallitus on jo tehnyt toimia mahdollistaakseen entistä paremmin työnteon myös eläkkeellä. Hallitus on muun muassa korottanut yli 65-vuotiaiden työtulovähennyksen enimmäismäärän 600 eurosta 1200 euroon. Tämä jättää yli 65-vuotiaille enemmän ansaitsemastaan palkasta käteen. On tärkeää, että toimia eläkeläisten työnteon mahdollistamiseksi jatketaan myös tulevilla kausilla.

Puoluehallitus katsoo, että aloitteissa esitetty uudistuksia ei ole tässä vaiheessa kuitenkaan järkevää toteuttaa. Hallituksen tekemä työtulovähennyksen korotus on ollut voimassa vasta puoli vuotta, ja sen

vaikutuksia on syytä seurata ennen Länsi-Vantaan Kokoomuksen ehdottamaa merkittävää eläkeläisten ansiotulon verottomuutta. Lieksan Kokoomuksen aloitteessa ehdotettu eläke- ja palkkatulon verotuksen eriyttäminen voisi taas johtaa merkittäviin verotulojen menetyksiin eikä se välttämättä kohdistuisi niihin eläkeläisiin, jotka kipeimmin lisätuloa tarvitsisivat kuten kaikkein pienituloisimpiin eläkkeensaajiin. Puoluehallitus katsookin, että eläke- ja palkkatulon yhteensovittamista on parannettava ensisijaisesti työtulovähennystä kehittämällä.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteiden 13 ja 14 johdosta.

15. Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret: Pienten pääomatulojen verotuksen kohtuullistaminen

Suomessa ansiotuloverotus on voimakkaan progressiivista ja pääomatulovero siihen verrattuna lähes tasavero. Pääomatuloveron veroprosentti on 30 prosenttia 30 000 euroon saakka ja siltä ylittävältä osuudelta 34 prosenttia. Matalilla ansiotuloilla pääomatulojen verotus onkin merkittävästi kireämpää kuin vastaavan suuruisten ansiotulojen.

Pääomatulojen korkean verotuksen takia pienituloiselle sijoittaminen voikin olla vähemmän houkuttelevaa kuin kuluttaminen. Kansankapitalismin kannalta olisikin tärkeää, että kaikki varallisuus- ja tuloryhmät pyrkisivät säästäväiseen elämäntapaan.

Yksi tapa kohtuullistaa pääomatulojen verotusta olisi korvata nykyinen 1000 euron luovutusten verovapaus yleisemmällä kaikkia pääomatuloja koskevalla rajalla jonka saisi tienata verovapaasti. Nykyinen 1000 euron luovutusten verovapaus ei kohtelee kaikkia luovutuksia tasapuolisesti, sillä käytännössä tästä saatava veroetu on riippuvainen luovutusvoiton osuudesta myyntihinnasta.

Toinen keino olisi mahdollistaa tiettyyn rajaan saakka pääomatulot verotettavaksi ansiotuloina verovelvollisen näin halutessa. Tämä olisi verrattavissa siihen, että pääomatulolajin tappiot voidaan tietyin edellytyksin jo nyt vähentää ansiotuloista alijäämähyvityksen kautta. Tämä kannustaisi aivan pienituloisimpia sijoittamaan ja säästämään.

Kolmas vaihtoehto olisi lisätä pääomatuloverotukseen perusvähennys, mutta tämä olisi merkittävästi kalliimpi ratkaisu verokertymän kannalta kuin aiemmin mainitut. "

Näillä perustein Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluejohtoa sekä kehoittaa eduskunta- ja ministeriryhmää kehittämään kannustavan ratkaisun pienten pääomatulojen verotukseen.

Puoluehallitus:

Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret on aloitteessaan kiinnittänyt huomiota pienten pääomatulojen verotuksen suuruuteen. Puoluehallitus kiittää aloitteesta ja yhtyy Varsinais-Suomen Kokoomusnuorten esittämään tarpeeseen vahvistaa kansankapitalismia Suomessa.

Kokoomus on jo pitkään pitänyt esillä suomalaisten mahdollisuuksia säästää ja sijoittaa. Yksi Kokoomuksen kannattama keino kansankapitalismin vahvistamiseksi on ollut osakesäästötilin luominen ja sen käytön helpottaminen. Osakesäästötilin kautta omistettujen osakkeiden osingoista ei makseta veroa, mikäli osinko jätetään osakesäästötilille. Myös osakkeiden myyntivoitto on verotonta, mikäli se jätetään osakesäästötilille. Osakesäästötillillä olevia varoja verotetaan vasta, kun ne

nostetaan tililtä. Vuoden 2020 alussa käyttöön otettu osakesäästötili on innostanut suomalaisia säästämään, ja käyttöönoton jälkeen suomalaiset ovat avanneet yhteensä 338 000 osakesäästötiliä.

Myös Orpon hallituksen hallitusohjelmassa on sovittu toimista, joilla kansankapitalismia pyritään vahvistamaan Suomessa. Vuoden 2024 alusta alkaen osakesäästötilin talletusraja nousi 100 000 €. Hallitus selvittää myös mahdollisuutta toteuttaa vastasyntyneiden osakesäästötili, jonne valtio voisi lahjoittaa ensisijoituksen osana äitiyspakkausta. Kokoomus on myös pitänyt esillä myös osakesäästötilin käyttöalan muutosta, joka mahdollistaisi sijoitukset myös muihin kuin kotimaisiin osakkeisiin.

Puoluehallitus pitää tärkeänä, että Kokoomus jatkaa määrätietoista työtä suomalaisten talousosaamisen ja kansankapitalismin vahvistamiseksi. On tärkeää, että jokaisella suomalaisella on kannusteet säästää ja mahdollisuus vaurastua.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

16. Hätilän Kokoomus: Puhelinedun poistaminen

Verohallinto määrittelee: ”jos työntekijä soittaa puhelimella vapaa-aikana yksityispuheluita ja työnantaja maksaa ne, työntekijälle aiheutuu tästä verotettava puhelinetu”. Tämän edun arvoksi verohallinto on määrännyt 20,- eur/kk.

Mielestämme aika on ajanut tämän edun edelle ja se, että työntekijä soittaa vapaa-aikana yksityispuheluita ei vaikuta monessakaan tapauksessa puhelinlaskun suuruuteen, sillä lähes kaikilla yrityksillä on kiinteähintainen ”puhepaketti”.

Puhelinedun pyörittäminen yritysten taloushallinnossa aiheuttaa yrityksille turhaa hallintoa ja turhia kuluja. Puhelinetu pitää käsitellä palkkahallinnossa ja erikseen kirjanpidossa, jossa joudutaan oikaisemaan etuun sisältyvä ALV, joka on luokkaa noin 4 euroa / kk / etu.

Puhelinta (matkapuhelin, kun varmaan kellään ei ole enää käytössä lankapuhelinta) käytetään nykyään paljon muuhunkin kuin puhumiseen, kuten tiedonsiirtoon ja tunnistautumiseen monessa eri palvelussa kuten verohallinnossa ja pankkipalveluissa.

Puhelinedun poistaminen ei aiheuttaisi kovinkaan suurta fiskaalista menetystä valtion verotuloissa, mutta säästäisi yritysten ja yhteiskunnan hallinnollista työtaakkaa.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten että verotettavasta puhelinedusta luovutaan.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Hätilän Kokoomusta aloitteesta. Kokoomus kannattaa yritysten hallinnollisen taakan keventämistä.

Nykyaikana matkapuhelinliittymä on käytännössä välttämättömyys lähes jokaiselle suomalaiselle. Perinteisen puheajan ja tekstiviestin lisäksi liittymiä käytetään myös esimerkiksi sähköiseen tunnistautumiseen. Matkapuhelin liittymä on siis kiinteä osa suomalaisten elämää.

Puhelinedun veronalaisuus perustuu edellä mainittuihin seikkoihin. Mikäli työnantaja ei tällaista puhelinetua työntekijälle antaisi, hankkisi työntekijä liittymään omatoimisesti. Näin ollen työntekijä

syntyy rahanarvoista, palkkaan verrattavaa etua. Tämän vuoksi on kohtuullista, että puhelinetu on palkansaajalle veronalaista tuloa.

Kokoomus on kannattanut verotuksessa alhaisia verokantoja ja tiiviitä veropohjia. Aloitteessa esitetty puhelinedun verottomuus heikentäisi tätä periaatetta.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hylkäisi aloitteen

17. Kuortaneen Kokoomus: Marginaaliveroa laskettava kaikissa tuloluokissa

Marginaalivero eli rajavero tarkoittaa sitä veroa, joka menee lisätuloista. Jos tulot nousevat eurolla ja siitä menevä vero on 0,45 euroa, marginaaliveroaste on 45 %. Suomessa on useiden selvitysten mukaan länsimaiden korkeimpia marginaaliveroja.

Hallitusohjelman mukaan kokonaisveroastetta ei tämän vaalikauden aikana kiristetä. Hallitus parantaa työnteon kannustimia. Suunta on oikea, mutta marginaaliverosta siellä ei ole erikseen mainintaa.

Suomi kärsii hitaasta talouskasvusta ja Suomessa tehdään liian vähän töitä. Työn verotusta pidetään yhtenä talouskasvun kannalta haitallisimmista veromuodoista. Ansiotuloverotuksen lisäksi pitäisi laskea marginaaliveroa. Suomen kireä marginaaliverotus koskettaa kaikkia tuloluokkia. Keskipalkkaisten tulotasolla marginaaliveroprosenttimme on Pohjoismaiden korkein.

Miksi marginaaliveroa on laskettava? Siksi, että tarvitsemme yhteiskuntaamme lisää ahkeruutta, työntekoa sekä työelämässä eteenpäin pyrkimistä. Suomessa ei ole kannattavaa tehdä ahkerammin töitä tai ottaa useampaa työtä vastaan. Marginaaliveron laskeminen näkyisi ahkeruuden lisäksi positiivisesti innovaatioissa, koulutus päätöksissä ja työtehtävien vaihdoksissa uran aikana. Tiedostamme, että näinä taloudellisesti haastavina aikoina marginaaliveron laskeminen huolestuttaa, mutta meidän on aina laitettava työn tekeminen etusijalle. Tämä uudistus voisi tuoda jopa lisää verotuloja valtiolle.

Sekä IMF että OECD ovat huomauttaneet Suomen korkeista ylimmistä marginaaliveroista. Myös kotimaiset asiantuntijat ovat kehottaneet alentamaan niitä, jotta saisimme Suomeen lisää erityisosaajia. Korkea marginaalivero ei houkuttele tänne erityisosaajia. Tanskassa tämä uudistus tehtiin 2010-luvulla. Mitä siitä seurasi? Työnteko ja ahkeruus lisääntyivät merkittävästi. Ansiotulojen korkeimpia marginaaliverokantoja pitäisi laskea kymmenellä prosenttiyksiköllä. Suomi olisi vasta keskimääräinen verottaja verrattuna kilpailijamaihin, mutta työnteko ja ahkeruus lisääntyisivät merkittävästi.

Tällä hetkellä marginaaliverotus vie jokaisesta kovalla työllä ansaituista lisäeurosta keski- ja hyvätuloisilla 48–60 senttiä. Mielestäni se on epäkohta, joka istuvan hallituksen tulee korjata. Työteliäisyydestä ei pidä rankaista! Tässä ei ole kysymys miljardöörien suosimisesta vaan siitä, että kannustaisimme suurta keskiluokkaisten joukkoa ottamaan vastaan lisätöitä. Monet haluaisivat tehdä enemmän töitä, mutta kannattaako se, jos hädin tuskin puolet jää käteen?

Kuortaneen Kokoomuksen mielestä marginaaliveroa pitäisi laskea jo tällä vaalikaudella kaikissa tuloluokissa. Se kannustaisi suomalaisia ahkeruuteen, työntekoon sekä työelämässä eteenpäin pyrkimiseen ja uudistus maksaisi itsensä takaisin, kun työnteko lisääntyisi.

Hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskunta- ja ministeriryhmää ryhtymään toimenpiteisiin marginaaliveron laskemiseksi kaikissa tuloluokissa ja tällä vaalikaudella.

Puoluehallitus: (Vastaus aloitteeseen on aloitteen 18 jälkeen).

18. Seinäjoen kokoomus: Tasaverolla työllisyys ja työn tuottavuus nousuun

Työtä tekevän suomalaisen verorasitus on huippuluokkaa, ja lisää vaaditaan eri suunnista. Jos yhteiskuntamme ongelmat olisivat ratkaistavissa työn haittaverotuksella ja yhä laajemmaksi kasvavalla sosialistisella julkisella rakenteella, olisimme myös taloudessa maailman kärkimaita. Vaan totuus on toisenlainen.

Jo keskituloisen suomalaisen duunarin kannattaa pohtia lomarahojen vaihtoa vapaaksi tai palkattomia vapaapäiviä. Erityisesti tähän vapaa-ajan maksimointiin rohkaisee rajua marginaaliverotus, jossa jo keskituloisen lisäeurosta vouti vetää noin puolet välistä. Samalla tavalla marginaaliverotus tukee palkattomia vapaita puoliksi. On esimerkiksi mediassa todettu, että lääkärinkunnan nuoremmissa polvessa on laskutaitoa siinä määrin, että tekevät jo valmistuttuaan vajaata työviikkoa tavanomaisten lomaetujen lisäksi. On kestävämpiä, että työstä elävä yhteiskuntamme selkein kannusteiden kehottaa paitsi kriittisiä palveluja tuottavia osaajia, myös valtaosaa työtä tekevästä kansanosasta himmailemaan, kun yhteiskunta kaipaa kipeästi ahkerointia.

Viron yritysveromalli on jo Kokoomuksen virallinen kanta (2012 Rovaniemi), ottakaamme seuraavaksi Viirosta hyvää mallia henkilöverotukseen. Tasaveroon pohjautuva veroratkaisu poistaisi edellä mainitut marginaaliverotuksen kannustinloukut.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskunta- ja ministeriryhmää ryhtymään viipymättä toimenpiteisiin, joiden tavoitteena on tasaveromalliin pohjautuva henkilöverotusuudistus.

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 17 ja 18):

Seinäjoen ja Kuortaneen Kokoomus kiinnittävät tärkeään asiaan huomiota nostessaan esille Suomen työn verotuksen kireyden. Kuortaneen Kokoomus on aivan oikeassa todetessaan, että Suomella on yksi länsimaiden korkeimpia marginaaliveroja työn verotuksen osalta. Seinäjoen Kokoomus taas nostaa aloitteessaan esiin sen huolestuttavan tosiasian, että Suomessa jo keskituloisella palkansaajalla marginaalivero voi olla lähellä 50 %.

On selvää, että verottamisella on lähes aina kannustinvaikutuksia. Näin on myös työn verotuksen suhteen. Mitä kireämpää työn verotus on, sitä vähemmän kannattaa tehdä työtä ja toisaalta sitä kalliimpaa on työpanoksen ostaminen. Kireä työn verotus tarkoittaa, että palkansaajalle jää entistä vähemmän palkastaan käteen.

Kokoomuksen veropolitiikan linjana on työhön ja yrittämiseen kannustaminen. Muun muassa Kokoomuksen tammikuussa 2023 julkaisemassa talouspoliittisessa ohjelmassa linjataan, että Kokoomus haluaa siirtää verotuksen painopisteen työn ja yrittämisen verotuksesta päästöjen, haittojen ja kulutuksen verottamiseen. Uskomme, että vain työn teolla ja yrittämisellä Suomeen saadaan kasvua ja hyvinvointia.

Petteri Orpon hallitus on sitoutunut siihen, että työn teon tai yrittämisen verotus ei kiristy. Hallitus kohdistaa jo yli puolen miljardin veronkevennykset työn verotukseen. Yhdessä tämän vuoden alussa toteutuneen sosiaaliturvamaksujen alennuksen kanssa se tarkoittaa, että työhön kohdistuvat verot

alenevat lähes miljardilla eurolla vaalikauden aikana. Suomen kokonaisveroaste ei kuitenkaan Valtiovarainministeriön mukaan ole laskemassa, sillä hallitus tekee vastaavia kiristyksiä muihin, kasvun kannalta vähemmän haitallisiin veroihin.

Kuortaneen Kokoomus esittää aloitteessaan, että työn verotus alennettaisiin vielä tätäkin enemmän jo tämän vaalikauden aikana. Seinäjoen Kokoomus esittää, että Kokoomus ryhtyisi välittömiin toimiin tasaveromalliin siirtymiseksi. Vaikka työn verotuksen keventäminen on Kokoomukselle keskeinen tavoite, puoluehallitus toteaa samalla, että näin suuren luokan muutoksista päättämisen on käytännössä tapahduttava osana hallitusneuvotteluita. Tärkeää on myös, että suurten veropoliittisten muutosten pohjana ovat perusteelliset laskelmat ja vaikutusarviot. Juuri tämänhetkinen julkisen talouden tila ei käytännössä mahdollista nettomääräisesti kovin suurta verotuksen keventämistä ainakaan ilman, että tehdään vastaavasti saman mittaluokan menosäästöt.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteiden 17 ja 18 johdosta seuraavan lausuman:

Kokoomuksen yleiseen veropolitiikan linjaan kuuluu, että verotuksen painopistettä aina mahdollisuuksien mukaan siirretään pois työn ja yrittämisen verottamisesta kohti esimerkiksi haittojen ja kulutuksen verotusta. Puoluekokouksen näkemyksen mukaan on reilua ja oikeudenmukaista, että ahkeruudella ja itsensä kehittämällä saa aina pääosan lisähyödyistä omaan käyttöönsä.

19. Hämeenlinnan Kokoomusnaiset: Veronmaksajille oikeus siirtää mahdollinen veronpalautus haluamalleen ajankohdalle

Valtaosalle veronmaksajista maksetaan mahdolliset veronpalautukset elo- tai syyskuussa. Kun veronmaksajan verotus on selvä, saa hän verovirastosta verotuspäätöksen, josta selviää myös palautusten maksamisen päivämäärä. Monen veronmaksajan kohdalla, tämä yksipuolinen sanelu verottajan toimesta kuitenkin häiritsee veronmaksajan oman talouden suunnittelua. Päätäntävaltaa, taikka mahdollisuutta siirtää veronpalautusten maksatuspäivää sopivampaan ajankohtaan ei veronmaksalla ole.

Ennen vuoden 2019 kansallisen rekisterin käyttöönoton, oli monelle, erityisesti pienituloiselle, joulukuun veronpalautuspäivä ollut todella tärkeä perheen joulunvieton onnistumisen kannalta. Mahdollisuus vaikuttaa omien rahojen palautumiseen verottajalta tulevien ohjeistusten ja maksupäivä -vaihtoehtojen mukaisesti on, varsinkin pienituloisille, myös yksi tapa suunnitella omaa talouttaan. Tällä hetkellä veronpalautus saatetaan maksaa jo elokuun alussa, jolloin varsinkin heillä, joilla käyttövarallisuus on hyvin tiukalla, ei enää joulukuussa ole säästössä perhejoulun vaatimaa summaa taikka talven lämmityskuluihin kaavailtua varallisuutta.

Ihmisille pitää antaa mahdollisuus vaikuttaa talouteensa myös omalla harkinnanvaraisella verosuunnittelulla. Veronpalautusten osuttaminen toivottuun ajankohtaan on näistä lukuisista verosuunnittelun keinoista yksi.

Edellä sanotun perusteella Hämeenlinnan Kokoomusnaiset ry esittää, että tämän aloitteen

hyväksyessään puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmiä toimimaan siten, että Kokoomus puolueena jokaiselle veronmaksajalle mahdollisuuden suunnitella veronpalautuksensa oman taloutensa kannalta optimaalisella tavalla.

Puoluehallitus:

Hämeenlinnan Kokoomusnaiset esittävät aloitteessaan jokaiselle veronmaksajalle mahdollisuutta siirtää mahdollinen veronpalautus haluamalleen ajankohdalle.

Veronpalautusten maksuaika, kuten aloitteessakin on sanottu, ei ole veronmaksajan päätettävissä vaan perustuu verottajan aikatauluun. Veronpalautusten maksuaika on aikaistunut erityisesti johtuen verohallinnon prosessien tehostumisesta ja digitalisaation hyödyntämisestä. Tällä hetkellä veronpalautusten maksatus on porrastettu sen mukaan, miten nopeasti henkilön verotus valmistuu. Ensimmäiset veronpalautukset maksetaan jo elokuussa niille veronmaksajille, joilla ei esimerkiksi ole ollut erityisiä vähennyksiä.

Puoluehallitus ei näe tarkoituksenmukaisena muuttaa veronpalautusten maksatusaikataulua, sillä kyse on verottajan toiminnallisista tarpeista lähtevästä aikataulusta. Lisäksi puoluehallitus muistuttaa, että verottaja maksaa veronpalautuksille korkoa, mikä tarkoittaisi kasvavia korkomenoja, mikäli maksupäivä siirtyisi myöhemmäksi. Veronpalautuksen saaja voi myös itse tehdä pankkiin määräaikaistalletuksen, jolloin palautus olisi käytettävissä vasta jouluna varsinaisen veronpalautuksen maksupäivän sijaan.

Puoluehallitus kehottaa aloitteiden tekijöitä yleisesti kiinnittämään huomiota etenkin aloitteen toimenpideosan muotoiluun. ”Kokoomus puolueena” ei ole toimija, jota aloitteen toimenpideosassa voidaan velvoittaa suoranaisesti toteuttamaan aloitteessa tarkoitettuja asioita, ja lisäksi kehotuksia voidaan esittää vain omalle eduskuntaryhmälle.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hylkäisi aloitteen.

20. Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret: Arvonlisäverovelvoitteen alaraja tulee nostaa 30 000 euron liikevaihtoon 12 kk tilikautta kohden

Vuonna 2025 astuu voimaan EU:n pienyritysdirektiivi, jonka seurauksena alle 30 000 euroa liikevaihtoa 12 kk tilikauden aikana tehneille yrityksille annettu mahdollisuus hakea arvonlisäveroista alarajahuojennusta poistuu. Vähäisen liiketoiminnan, eli alle 15 000 euroa liikevaihtoa kalenterivuonna tehneiden yritysten ei ole ollut pakko hakeutua arvonlisäverorekisteriin.

Uusi direktiivi mahdollistaa arvonlisäverotuksen ulkopuolelle jätetyn vähäisen toiminnan rajan laajentamisen Suomen lisäksi myös muihin EU-jäsenvaltioihin. Jokainen EU:n jäsenvaltio voi päättää itse kansallisen vähäisen toiminnan verovapautuksen raja-arvon, joka voi kuitenkin olla enintään 85 000 euroa. Vapautuksen hyödyntäminen edellyttää vapaaehtoista rekisteröintiä yrityksen sijaintivaltiossa. Yrityksen myynnit eivät saa ylittää vähäisen toiminnan raja-arvoa kansallisissa kohdemaissa eivätkä 100 000 euron liikevaihtoa EU-alueella.

Suomessa on yli 400 000 yritystä, joista yli 90 % on alle 5 henkilöä työllistäviä mikroyrityksiä. Arvonlisäveron suuruudella on kaikkein eniten merkitystä pienissä yrityksissä, jotka myyvät palveluja ja tuotteita kuluttajille. Näistä esimerkiksi kauneudenhoitoalan, käsityötuotteiden ja erilaisten hyvinvointipalveluja tuottavien yritysten toiminta ei ole helposti skaalautuvaa. Pelkästään kampaamoalan yrittäjiä on Suomessa noin 10 000.

Arvonlisävero vaikuttaa kuluttajahintoihin ja nykyinen heikentynyt taloustilanne näkyy jo nyt useiden yritysten toiminnan hiljentymisellä, kun asiakkailta ei ole vara käyttää palveluja. Jos yrittäjä ei voi nostaa hintoja alarajahuojennuksen poistumisen myötä, toiminta vaikuttaa suoraan alarajahuojennusta ennen saaneiden yritysten kannattavuuteen.

On syytä huomioida, että liikevaihto on myynti, josta on vähennetty arvonlisävero, eli liikevaihdossa ei ole vielä huomioitu toiminnan kuluja. Varsinkin tuotteita myyvillä yrityksillä ja yrityksillä, joiden toimintaan vaaditaan toimitilat, tulos on huomattavasti liikevaihtoa pienempi. Näillä yrittäjillä alarajahuojennuksen poistumisen seurauksena syntynyt kymmenien ja jopa muutaman sadan euron heikennys kuukausittaisissa ansioissa vaikuttaa merkittävästi toimeentuloon.

Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret esittää, että arvonlisäveron alarajahuojennuksen poistuessa on pienyritysten toimintaedellytyksiä turvattava kompensoimalla huojennuksen poistumisen vaikutuksia nostamalla vähäisen liiketoiminnan rajaa 30 000 euroon 12 kuukauden tilikautta kohden tai selvitettävä ja edistettävä toimia alarajahuojennuksen poistumisen kompensoimiselle.

Puoluehallitus:

Suomessa sovellettava verovelvollisuuden alaraja ei ole erityisen matala suhteessa muihin EU-maihin. Ruotsissa alarajaa ollaan korottamassa vuoden 2025 alusta lukien noin 10 600 euron tasolle (SEK 120 000). Tanskassa alaraja puolestaan on merkittävästi Suomea matalampi, noin 6 700 euroa (DKK 50 000). Kun arvonlisävero otettiin vuonna 1994 käyttöön, asetettiin alaraja nykyrahassa noin 8 500 euron tasolle. Rajaa korotettiin vuonna 2016 10 000 euroon ja edelleen vuonna 2021 nykyiselle 15 000 euron tasolle.

Alarajahuojennuksen poistaminen aiheuttaa alarajahuojennusta käyttäneille mikroyrityksille lisääntyneitä verokustannuksia. Käytännössä alarajahuojennuksen piiriin kuuluu lähes ainoastaan yksinyrittäjiä. Alarajahuojennuksen poisto kasvattaa kustannuksia erityisesti sellaisissa palvelualan yrityksissä, joissa ostot ovat pieniä myyntiin nähden. Toisaalta haittaa syntyy niille, joiden ottaa kasvanutta verokustannusta hinnoissa huomioon. Alarajahuojennuksen poistuminen vaikuttaa arviolta noin 27 000 yritykseen.

Hallitus on antamassa esitystä arvonlisäverolain muutoksesta, jolla implementoidaan arvonlisäverodirektiivi sekä pienyritysdirektiivi ja poistetaan alarajaan liittyvä huojennus. Lakihankkeen edetessä yritysvaikutuksia on selvitetty perusteellisesti.

Valmistelussa toteutettujen selvitysten perusteella asiantuntijanäkemyks on, että ei ole vahvaa näyttöä siitä, että alarajan korottamisella olisi merkittäviä positiivisia vaikutuksia yritystoiminnan aloittamiseen, liikevaihdon kasvattamiseen tai yritystoiminnan laajentamiseen – eikä lopettamiseen.

Alaraja asettaa joka tapauksessa samalla markkinalla toimivat, eri kokoiset yritykset keskenään eriarvoiseen asemaan ja on siten omiaan aiheuttamaan kilpailuvääristymiä. Lausuntopalautteen perusteella erityisesti aloitteessakin mainitulla kampaamoalalla katsotaan, että alarajan korotuksella olisi merkittäviä kilpailuneutraliteettia heikentäviä vaikutuksia. Alarajan korottaminen voisi myös aiheuttaa kannustimen hillitä kasvua yrityksissä, joiden liikevaihto on lähellä korotettua alarajaa. Yrityksille voisi myös syntyä kannustin pilkkoa toimintaa verotuksellisista syistä. Alarajan ollessa suhteellisen alhainen kielteisten vaikutusten arvioidaan olevan todennäköisesti pienemmät.

Alarajan korotuksella 30 000 euroon on todennäköisesti haitallisia vaikutuksia yritysten käyttäytymiseen ja sitä kautta kilpailuneutraliteettiin. Ottaen huomioon kokopäiväisen työn keskimääräisen tulotason voidaan arvioida, että etenkin työvoimavaltaisilla aloilla liikevaihdoltaan juuri alarajan alapuolella työskentelevälle yksinyrittäjälle syntyisi merkittävä kilpailuetu sellaisiin verovelvollisiin yrityksiin nähden, joilla on palkattua työvoimaa samalla tulotasolla. Yritystoiminnalle voisi myös syntyä taloudellisia tehokkuustappioita aiheuttava kannustin pilkkoa toimintojaan. Alarajan korottaminen 30 000 euroon myös vähentäisi verotuloja vuositasolla arvioituna 45 miljoonaa euroa, joka ei ole tavoiteltavaa nykyisessä julkisen talouden tilanteessa.

Uudistuksessa pienyritysten verotus joka tapauksessa lievenee. Verovelvollisuuden alarajan ylittyessä, velvollisuus rekisteröityä takautuvasti verovelvolliseksi poistuu. Veroa tulee ylitysvuonna maksettavaksi vain alarajan ylittävästä liikevaihdosta, ei koko vuoden liikevaihdosta.

Vuonna 2020 puoluekokousaloitteessa nro 46. (s. 74–75) alarajaa esitettiin nostettavaksi 10 000 eurosta 20 000 euroon. Puoluekokous totesi puoluehallituksen selvityksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta, eikä korotuksen hyötyjen nähty ylittävän siitä aiheutuvia haittoja kilpailuneutraliteetille.

Lopuksi puoluehallitus huomauttaa, että aloitteen toimenpideoisa on muotoiltu ohjeiden ja vakiintuneiden periaatteiden vastaisesti.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

21. Kokoomuksen Hämeenlinnan Kunnallisjärjestö: Yleishyödyllisten yhdistysten toiminnan aiheuttaman vääristyneen kilpailuaseman korjaaminen suhteessa samalla alalla toimiviin yksityisyrityksiin

Useat yhdistykset tekevät arvokasta työtä muun muassa lasten ja nuorten, pitkäaikaissairaiden, mielenterveyden häiriöistä kärsivien ja kokonaisturvallisuuden parissa. Patentti- ja rekisterihallinnon tilastojen mukaan oli Suomessa rekisteröityjä yhdistyksiä 31. 12. 2023 yhteensä 108292. Tähän lukuun mahtuu tarkoitukseltaan ja kohderyhmiltään hyvin erilaisia ja yleishyödyllisyydeltään eri luokkiin kuuluvia yhdistyksiä.

Monien yhdistysten nauttimat taloudelliset edut vääristävät kilpailuasemaa monilla toimialoilla, joilla sekä yhdistykset että yritykset tarjoavat samoja palveluita. Näitä ovat muun muassa majoitus- ja ravintolatoiminta, tapahtuma-ala, rakennusala, liikunta- ja tanssikoulut sekä ns. kylätalonmiehiä tai muuta henkilöstövuokrausta tarjoavat alat. Yhdistykset eivät välttämättä ole alv -velvollisia. Tuloverotukselta taas vältytään, kun yleishyödyllisen yhteisön toiminnasta kertyviä tuloja ei luokitella elinkeinotuloiksi (TVL23§). Yhdistyksille ei myöskään koidu, edellä mainittujen palveluiden tuottamisen yhteydessä, palkanmaksuvelvoitetta eikä näin ollen palkkojen sivukuluja. Yhdistykset maksavat pääsääntöisesti kuntien tiloista huomattavasti vähemmän vuokraa kuin yritykset ja saavat myös yrityksiä helpommin tukea toimintaansa julkisen sektorin edustajilta, kuten kunnilta / kaupungeilta sekä eri ministeriöistä.

Johtuen edellä mainituista etuisuuksista, pystyvät yhdistykset esimerkiksi myymään sisäänpääsyliput tapahtumiinsa, alkoholi- ja ruokapalvelut sekä eri rakennuslalla suoritettavien pienten töiden tekemisen huomattavasti halvemmallalla kuin eri yhtiömuodoilla samoja palveluita tarjoavat. Tämä vääristää kilpailua ja estää yrityksiä laajentamasta, työllistämästä ja jopa toimimasta omalla alallaan.

Hintaerot vääristävät asiakkaiden käsitystä verovelvollisten ja verovastuista vapautettujen palveluntarjoajien välillä. Harva asiakas ymmärtää esimerkiksi tapahtumien osalta, kuinka suuren paineen alv-velvollisuus sekä palkanmaksu ynnä muut työnantajan velvoitteet tuovat hinnoitteluun. Ulkovaraston maalaus tai pihan siivous on yhdistyksen tarjoamana asiakkaalle edullisempaa kuin yrityksen tarjoamana. Asiakkaat jättävät tulematta tapahtumaan, jossa esiintyy kalliimmalla lipunhinnalla sama artisti, kuin viereisen yhdistyksen järjestämässä tapahtumassa. 5 €:n oluesta jää yhdistykselle lähes euro enemmän kuin yhtiömuodolla toimintaansa pyörittävällä. Kahdenkymmenen euron arvoisesta pääsylipusta jää alv-velvoitteista vapautetulle yhdistykselle lähes kaksi euroa enemmän. Nämä euromääräiset erot nousevat entisestään alv-kantojen nostojen yhteydessä.

Vaikka talkootyöstä ei ole luvallista maksaa palkkoja, saavat talkoolaiset monilta yhdistyksiltä ilmaisesta työsuorituksestaan erilaisia etuja, kuten esimerkiksi kiitoslahjana sisäänpääsylippuja yhdistyksen tapahtumiin, ruokaetuja, päivärahoja, matkakorvauksia sekä rakennustyökaluja tai -nostureita lainaksi omiin projekteihinsa. Usein nämä yhdistysten tarjoamat ”lahjat” ovat arvoltaan palkkoihin verrattavissa.

Edellä sanotun perusteella Kokoomuksen Hämeenlinnan Kunnallisjärjestö ry esittää, että

tämän aloitteen hyväksyessään puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että Kokoomus puolueena varmistaa kilpailuolosuhteiden tasavertaisuudesta aloilla, joilla toimivat sekä rekisteröidyt yleishyödylliset yhdistykset että kaupparekisteriin merkityt yritykset.

Puoluehallitus:

Yleishyödyllinen toiminta on lähtökohtaisesti vapautettu verotuksesta. Yleishyödyllinen toiminta on kuitenkin verotuksen piirissä kaikesta liiketoiminnan muodossa tapahtuneesta myynnistä. Arvonlisäverolaissa on määritelty veronalaiseksi toiminnaksi tuloverolaissa tarkoitettu elinkeinotoiminta. Lakia ei ole muutettu vuodesta 1975 ja sen soveltamisen voi katsoa olevan jokseenkin tulkinnanvaraista. Käytännön tasolla verohallinto päätöksissään määrittää

Rajanvetotapauksia on ratkaistu tuomioistuimissa. Oikeuskäytännössä veronalaisuuden arviointiin vaikuttavat muun muassa toiminnan harjoittaminen palkatulla henkilökunnalla, toiminnan suuntautuminen merkittävästi ulospäin eli muille kuin jäsenille, tulojen suuruus sekä kilpailuneutraliteetti. Palkatulla henkilökunnalla toteutettu toiminta on lähes aina katsottu elinkeinotoiminnaksi. Jäsenlehtien ja julkaisujen osalta lehden levikillä ja tuloilla on merkitys. Kilpailuneutraliteetin arviointi on kiristynyt oikeustapauksissa, erityisesti sosiaalialan palveluissa. Riippumatta hinnoittelusta tai yleishyödyllisen yhteisön tarkoituksesta esimerkiksi palvelutalojen toiminta on herkästi katsottu elinkeinotoiminnaksi.

Puoluehallitus katsoo, että aloitteessa esiin nostettu yhteiskunnallinen ongelma on aito, mutta sen laajuudesta ei ole selkeää kuvaa. On ymmärrettävää, että usein yleishyödyllisen yhteisön verovapaa yleishyödyllinen toiminta on joissain tapauksissa hyvin lähellä yrityksen elinkeinotoimintaa tai jopa kilpailee samalla markkinalla.

Puoluehallitus katsoo, että yleishyödyllisen verovapaan toiminnan tulee olla määritelty selkeästi ja tarkasti sekä kilpailuneutraliteetin kannalta tarpeellisen suppeasti. Verovapaan toiminnan tulee rajautua mahdollisimman lähelle yleishyödyllisen yhteisön toiminnan tarkoituksen toteuttamista. Kilpailulla markkinalla elinkeinotoimintaa harjoittavien toimijoiden välille ei tulisi syntyä epäreilua kilpailuasetelmaa yhteisömuodon johdosta.

Lopuksi puoluehallitus kiinnittää huomiota aloitteen toimenpideosaan, jossa vakiintuneesta menettelytavasta poiketen esitetään, että ”Kokoomus puolueena varmistaa” jotain tapahtuvaksi. Toimenpideosassa on tarkoitus määritellä, mihin toimenpiteisiin puoluehallitusta veloitetaan (ja mahdollisesti eduskuntaryhmää kehoitetaan). Hämeenlinnan kunnallisjärjestön muissakin aloitteissa on tämä sama ongelma.

Toimenpideosan muotoilullisista virheistä huolimatta puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

22. Turun kansallisseura: Verovähennysten tarkastelu kokonaisvaltaisesti

Verotuksen historia Suomessa on pitkä ja pysyvä kruununverotus alkoi Suomessa 1200-luvulla. Katolinen kirkko oli kuitenkin jo ennen tätä verottanut suomalaisia järjestelmällisesti. 1970-luvun verouudistuksissa painopiste oli ollut henkilöverotuksessa, voidaan 1980-lukua pitää yritysverotuksen vuosikymmenenä, koska silloin toteutettiin useita yritysverotusta koskeneita uudistuksia.*

Esitämme, että:

1) Verovähennyksiä tarkastellaan kokonaisvaltaisesti henkilöverotuksen osalta

2) Ammattiliittojen jäsenmaksujen verovähennysoikeus poistetaan

Puoluehallitus:

Kokoomuksen veropolitiikan tavoitteena on laajat ja tiiviit veropohjat sekä matalat verokannat, joita aloitteen hengessä oikein tavoitellaan. Erilaisista verovähennyksistä tuotetaan sekä henkilö- että elinkeinoverotuksen osalta selvityksiä säännöllisesti. Valtiovarainministeriö tuottaa vuosittain luettelon verotuista VATT:n valmisteluraporttiin pohjautuvan luokittelun mukaisesti. Ne ovat verotuksen normaaliin perusrakenteeseen eli niin sanottuun normiverojärjestelmään tehtyjä poikkeuksia, joiden avulla tuetaan jotain tiettyä elinkeinoa tai verovelvollisryhmää. Käytännössä verotuilla tarkoitetaan verovapauksia, verovähennyksiä, alempia verokantoja ja muita niihin rinnastettavia keinoja. Luettelo sisältää lukuisia vähennyksiä myös henkilöverotuksessa.

Tämän lisäksi valtiovarainministeriön vero-osasto julkaisi 6.3.2023 Verokartoitus 2023 –koonoksen tueksi hallitusohjelmaneuvoitteluita varten. Verokartoitus sisältää valtiovarainministeriön virkanäkemyksen erilaisten vähennysten muutosten vaikutuksista. Lisäksi valtiovarainministeriön vero-osasto päivitti verokartoitusta kevään 2024 kehysriihen lisäsopeutustoimien neuvotteluja varten.

Kaikkia edellä mainittuja aineistoja on hyödynnetty niin hallitusohjelmaneuvoitteluuissa kuin kevään 2024 kehysriihen neuvotteluissa välttämättömistä lisäsopeutustoimista. Valtiovarainministeriössä on myös käynnissä jatkuva meno- ja rakennekartoitus, jonka osana on mahdollista kartoittaa edelleen potentiaalisia keinoja veropohjan tiivistämiseksi. Puoluehallitus katsoo, että aloitteessa tarkoitettu kokonaisvaltainen verovähennysten tarkastelu on välttämätöntä ja sen tulee olla jatkossakin luonnollinen osa veropolitiikkaa. Taloudellista toimeliaisuutta tukee parhaiten verojärjestelmä, joka sisältää mahdollisimman vähän neutraliteettia rikkovia poikkeuksia.

Puoluehallitus toteaa, että vastaus aloitteen sinänsä virheellisesti muotoillun toimenpideosan siihen kohtaan, joka koskee ammattiliittojen jäsenmaksujen verovapautta, annetaan osana vastausta Oulun läänin kokoomusnuorten aloitteeseen ”Ammattiyhdistysliikkeiden yleishyödyllisyys tulee purkaa”.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastuksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

23. Turun Kansallisseura: Yritysverotus kilpailukykyisemmäksi

Yleisesti ottaen Suomen yritysverotus on vielä toistaiseksi ollut kansainvälisesti vertailtuna melko kilpailukykyinen. Olemme nyt tilanteessa, jossa vaikeat ajat vaativat poikkeuksellisia tekoja.

Yritysverotuksen uudistuksen ajatuksena on tuottaa uutta ajattelutapaa ja virtaa talouteen, sekä kohdistaa talouden painopisteitä eri tavalla. Tarkoituksena on saada aikaan lisää taloudellista toimeliaisuutta ja lisää verotuloja nostamatta kokonaisveroastetta kääntämällä kaikki kivet.

Esitämme tutkittavaksi seuraavat keinot talouden tasapainottamiseksi ja koko suomalaisen yhteiskunnan uudistamiseksi:

- 1) Listaamattoman osakeyhtiön osingon verohuojennuksen poistaminen kokonaan
- 2) Kaikkien yritystukien poistaminen muilta kuin huoltovarmuuteen liittyviltä aloilta
- 3) Pääomaveron alentaminen kevennyksenä listaamattomien osakeyhtiöiden osinkoverotuksen tasaamiseksi ja yleisen taloudellisen toimeliaisuuden lisäämiseksi
- 4) Osinkoverotuksen rakennemuutos ns. Viron veromallin mukaisesti, jossa yhteisöverokannat eriytettäisiin yhtiöön jätetyn voiton ja yhtiöstä ulosmaksetun voiton osalta. Muutoksen tavoitteena on parantaa investointien ja kotimaisen omistamisen kannustimia. Viron veromallin katsotaan tukevan kasvuhaluista pieniä- ja keskiuuria yrityksiä, sillä Viron mallissa yhtiöön jätettyihin voittovaroihin ei kohdistu verotusta ja tuloveroa maksetaan vasta sitten, kun varoja nostetaan yhtiöstä. Viron malli mahdollistaa investoinnit verottamattomista tuloista, joka alentaa yritysten luototustarvetta.
- 5) Yleisen arvonlisäverokannan pitäminen 24 %:ssa

Näillä perusteilla Turun Kansallisseura esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehoittaa eduskuntaryhmää toimenpiteisiin, joilla pyritään uudistamaan suomalaista yritysverotusta kilpailukykyisemmäksi ja houkuttelevammaksi säilyttäen edelleen riskien mukaisen pääoman tuoton.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen tavoitteena on neutraali kasvua tukeva verojärjestelmä, jossa on tiiviit ja laajat veropohjat sekä matalat verokannat. Aloite henkii puolueen pitkän aikavälin tavoitetta. Aloite sisältää lukuisia verojärjestelmän perusteisiin asti meneviä mittavia uudistuksia. Puoluehallitus katsoo, että pidemmällä aikavälillä yritysten osinkoverotuksen uudistusta tulee harkita ja sen pohjalta mahdollisia muutoksia yhteisöverotukseen, mutta perusteellisen selvitystyön ja kattavien vaikutusarvioiden pohjalta. Pidemmän aikavälin uudistuksessa tulee tavoitella verojärjestelmän neutraaliuden vahvistumista, listautumiskynnyksen keventämistä ja yrittämisen ja investointien kannustimien vahvistumista. Osinko- ja yritysverojärjestelmän tulee kannustaa yrittäjyyteen ja riskinottoon sekä ohjata pääomien kohdentumista mahdollisimman vähän.

Mittavaa verojärjestelmän muutosta ei tule toteuttaa tarpeettoman nopealla aikataululla. Toimintaympäristön vakaus ja ennustettavuus ovat keskeisiä investointeja ja kasvua tukevan verojärjestelmän ominaisuuksia. Nykyisellään Suomen vahvuus on verotuksen ennakoitavuus. Jo pelkkä jyrkän muutoksen signaloiminen voisi aiheuttaa odottamattomia ja pahimmillaan ei-toivottuja muutoksia yritysten toiminnassa.

Kokoomuksen tavoitteena on yritystukien hallittu karsiminen ja vastaavasti työn ja yrittämisen verotuksen keventäminen. Hallitus on päättänyt karsia lukuisia yritystukia niin hallitusohjelmassa kuin osana kevään 2024 välttämättömiä lisäsopeutustoimia. Puoluehallitus huomauttaa, että samanaikaisesti hyödyllisiä yritystukia, kuten T&K-tukia on sitouduttu kasvattamaan merkittävästi vaalikauden aikana. Yritystuilla pyritään luomaan uutta kasvua, turvaamaan huoltovarmuuskriittisiä toimintoja tai vastaamaan kansainväliseen valtioneuvoston aiheutuvaan kilpailuun investoinneista ja työllisyydestä. Puoluehallitus katsoo, että lopettamalla muut kuin

Viron veromallin osalta aloitteen sisältö vastaa kahden aloitteen sisältöjä vuoden 2020 Porin puoluekokoukselle, jotka puolestaan sisällöllisesti vastaava puolueen ohjelmissa tuolloin ollut

kantaa. Vielä vuoden 2015 eduskuntavaaliohjelmassa linjattiin, että Suomessa tulee toteuttaa pitkä liukuma kohti Viron mallin tyyppistä yritysverotusta. Viron mallin toimivuutta on myös selvitetty asiantuntijatyönä ja sen sopivuudesta on esitetty merkittäviä epäilyjä. Puoluehallitus katsoo, että Viron veromallin tulee olla yksi vaihtoehto, jos tulevana kautena selvitetään osinko- ja yritysverotuksen uudistamista.

Hallitus sopi osana kevään 2024 välttämättömiä lisäsopeutustoimia yleisen arvonlisäverokannan nostosta 1,5 %-yksiköllä 25,5 %:n. Julkinen talous on ollut kroonisesti alijäämäinen finanssikriisistä lukien ja ennusteiden mukaan velkaantuminen oli vaarassa ajautua hallitsemattomalle uralle ilman lisätoimia. Fiskaalisesti merkittäviä verotuottoja voidaan saada käytännössä ainoastaan arvonlisäverotuksen ja ansiotuloverotuksen keinoin. Verotuksessa toimiva periaate on verottaa kevyemmin sitä, mitä haluaa enemmän ja vähemmän sitä, mitä haluaa enemmän. Puoluehallitus katsoo, että poikkeuksellisessa tilanteessa ratkaisu oli perusteltu ja välttämätön. Puoluehallitus pitää hyvänä sitä, ettei kokonaisveroaste veropäätöksistä huolimatta nouse nykyennusteen perusteella.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastuksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

24. Kokoomuksen Naisten Liitto: Lahjoittamisen verovähennysoikeuden laajentaminen liikunnalle ja urheilulle

Kokoomuksen Naisten Liitto ry esittää lahjoittamisen verovähennysoikeuden laajentamista liikuntaan ja urheiluun. Tämä edistäisi urheilun varainhankintaa ja vahvistaisi yksityistä rahoitusta.

Hallitusohjelmaan on kirjattu vuosi vuodelta kiristyviä leikkauksia Suomen opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustuksista ja arvonlisäveron nostaminen todennäköisesti vuoden 2025 alusta alkaen. Nämä osuvat kipeästi urheiluseuroihin ja liikuntajärjestöihin sekä uhkaavat nostaa harrastamisen hintaa samalla, kun korkea inflaatio nostaa muutenkin kustannuksia. Tässä talousnäkymässä päättäjiltä tarvitaan toimia, joilla vahvistetaan kansalaisyhteiskunnan rahoituspohjaa. Siksi veroselvitykset tulisi toteuttaa mahdollisimman pian

Suomen nykyinen lahjoitusten verovähennysmalli on yksi Euroopan suppeimmista. Suomalaisten suositamat lahjoituskohteet kuten liikunta ja urheilu, luonnonsuojelu sekä moninainen humanitaarinen apu jäävät vähennysoikeuden ulkopuolelle. Lisäksi verovähennysoikeus on suunnattu lähinnä yrityksille, sillä yksityishenkilöiden verovähennysoikeus koskee vain lahjoituksia yliopistoille.

Lahjoitusvähennys lisäisi kansalaisten lahjoitusintoa, kun lahjoitettavat varat menisivät täysimääräisesti lahjoittajan haluamaan tarkoitukseen. Verovähennyskäytännön uudistus olisi tärkeä viesti suomalaisille: se konkretisoisi päättäjien arvostuksen järjestöille ja kannustaisi kansalaisia tukemaan yhteiskunnallemme merkityksellistä työtä. Suomalaisen lahjoittamiskulttuurin edistämisestä hyötyy koko yhteiskunta monin tavoin.

Edellä mainitun perusteella Kokoomuksen Naisten Liitto esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää edistämään lahjoitusvähennysten laajentamista sekä henkilöverotuksessa (luonnolliset henkilöt ja kuolinpesät) että yhteisöverotuksessa (yritykset).

Puoluehallitus:

Kokoomuksen naisten liitto kiinnittää huomiota tärkeään aiheeseen. Aktiivinen kansalaisjärjestötoiminta on toimivan demokraattisen yhteiskunnan tärkeä osa. Järjestöt tuottavat myös ihmisille tärkeitä palveluita ja toisaalta tarjoavat ihmisille yhteisön sosiaaliseen vuorovaikutukseen sekä osallistumisen kanavan yhteiskunnan rakentamiseen.

Toimivassa demokratiassa kansalaisjärjestötoiminta on mahdollisimman vähän riippuvaista valtiosta. Suomessa julkisen sektorin rahoitus on erittäin laajaa. Valtionavustuksia voittoa tavoittelemattomille yhteisöille jaettiin valtion budjettitaloudesta noin miljardi euroa vuoden 2024 tasolla. Nykyisellään lukusten järjestöjen toiminnan rahoitus nojaa lähes kokonaan valtioon. Kroonisesti alijäämäisellä julkisella taloudella ei ole edellytyksiä ylläpitää näin laajaa avustusten tasoa voittoa tavoittelemattomille yhteisöille.

Osana välttämättömiä sopeutustoimia valtionavustuksia voittoa tavoittelemattomille yhteisöille päätettiin vähentää sekä hallitusohjelmaneuvoittelussa, että osana kevään 2024 kehysriihen lisäsopeutustoimia. Kehysriihessä päätettiin lisäksi käynnistää valtionavustusten toimintatapojen uudistustyö, jonka osana pyritään muun muassa kohdentamaan avustuksia hankeavustusten sijaan hallinnollisesti kevyempiin yleisavustuksiin, vähentämään avustusten monikanavaisuutta ja lisäämään valtionavustustoiminnan läpinäkyvyyttä.

Kehysriihessä 2024 pääministeri Orpon hallitus päätti myös lahjoitusvähennyksen laajentamisesta. Tällä hetkellä yksityishenkilö tai kuolinpesä voi tuloverolain 98 a §:ssä säädetyn mukaisesti vähentää 850 – 500 000 euron suuruisen lahjoituksen EU/ETA –maille sijaitsevalle julkista rahoitusta saavalle korkeakoululle. Yhteisöt voivat puolestaan lahjoituksen TVL 57,1 §:n 2. kohdan mukaisesti vähentää 500 – 250 000 euron lahjoituksen korkeakoululle. Lisäksi yhteisö voi vähentää verotuksessa 500 – 50 000 euron suuruisen lahjoituksen Verohallinnon nimeämälle saajalle tiedettä, taidetta tai suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttämistä edistävään tarkoitukseen.

Kehysriihen päätösten mukaisesti lahjoitusvähennystä laajennetaan lahjoituksiin nuoriso-, kulttuuri-, liikunta-, urheilu- ja tietyt ehdot täyttävälle lapsijärjestöille vuodesta 2026 alkaen. Vähennyksen laajennuksen fiskaalinen vaikutus on rajattu. Se voi heikentää julkista taloutta korkeintaan 15 miljoonalla eurolla.

Puoluehallitus katsoo, että edellä mainitun perusteella aloitteen sisältö on yhdenmukainen hallituksen kehysriihen päätösten kanssa sekä edistää puolueen tavoitteita.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

25. Varsinais-Suomen Kokoomus: Selvitys elinkeinoverolain kokonaisuudistuksesta

Elinkeinoverolaki on lähes 60 vuotta vanha laki, jolta vaaditaan nykypäivän kontekstissa kokonaisuudistus elinkeinoelämän murroksessa. Nykyiseen lakiin on tehty viime vuosina useita muutoksia, mutta laki vaatisi laajempaa systemaattista huoltoa kokonaisuutena.

Hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää edistämään selvitystä elinkeinoverolain kokonaisuudistuksesta.

Puoluehallitus:

Elinkeinoverolaki on Suomen lainsäädännössä keskeinen sääntelykeino yritysten verotuksessa. Sen tarkoituksena on määritellä yritysten tuloverotus perustuen niiden harjoittamaan elinkeinotoimintaan. Laki sisältää säännökset yritysten verotettavasta tulosta, verovelvollisuuden perusteista, veron määräytymisestä ja veron maksamisesta. Lisäksi se sisältää säädökset erilaisista verohelpotuksista ja vähennyksistä, joita yritykset voivat tehdä verotuksessaan. Elinkeinoverolaki on säädetty vuonna 1968, ja sitä on sen jälkeen uudistettu useita kertoja vastaamaan muuttuvaa taloudellista tilannetta ja veropolitiikkaa. Elinkeinoverolaki pyrkii luomaan oikeudenmukaisen ja ennakoitavan verotusympäristön yrityksille samalla tukien talouskasvua ja kilpailukykyä.

Elinkeinoverolakia, kuten muitakin lakeja tulee uudistaa käytännöllisistä tarpeista lähtien. Vakaa toimintaympäristö on yrityksille keskeinen investointeihin ja kasvuun vaikuttava tekijä. Suomen poliittinen vakaus ja verotuksen ennakoitavuus, läpinäkyvyys sekä tehokkuus ovat olleet vahvuuksia kotimaisessa toimintaympäristössä. Veromuutosten suunnittelu heikentää verotuksen ennakoitavuutta. Puoluehallitus katsoo, että yhteiskunnallisessa keskustelussa ei ole havaittavissa selkeää yhtenäistä näkemystä elinkeinoverolain puutteista, joilla olisi selkeitä negatiivisia vaikutuksia toimintaympäristöön. Puoluehallitus katsoo, että Kokoomuksen tulee edistää ennakoitavaa ja vakaata toimintaympäristöä yrityksille ja investoinneille.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hylkäisi aloitteen.

26. Munkinseudun Kokoomus: Valtion talouden tasapainottamiseksi painopiste on siirrettävä leikkauksista kulutusveroihin

Suomen talouden tasapainottamiseksi leikkausten tie on tällä erää käyty aika lailla loppuun. Jatkossa pienet nipistykset jostakin tuovat vain vähän säästöjä ja usein nekin ainakin osin kompensoituvat muilla kuluilla. Pelkät kulujen leikkaukset johtavat taloudellisesti, sosiaalisesti, ympäristöllisesti ja poliittisesti umpikujaan.

Edellisen hallituksen aikana valtion velka kasvoi 44:stä 55 prosenttiin BKT:sta. Velan kasvu jatkuu edelleen kovalla vauhdilla. Tilanne on kestävä ja velan kasvun taittaminen on Orpon hallituksen tärkein tehtävä.

Valtaosa suomalaisista ymmärtää, että velka on joskus maksettava. Suomen valtion velka oli maaliskuun lopussa 162 miljardia euroa eli lähes 30000 euroa jokaista suomalaista kohti, vauvasta vaariin.

Mahdollisimman nopeasti on pakko tehdä tuntuja kulutusverojen korotuksia, jotta ne ehtisivät olennaisesti kohentamaan valtiontaloutta kuluvalle vaalikaudella. Ikävien päätösten siirtäminen ei ole ratkaisu. Kulutusverot kohdistuvat kaikkiin kotitalouksiin ja myös elinkeinoelämään varsinkin oikeudenmukaisesti, kun taas leikkaukset rasittavat lähes aina vain osaa koko yhteiskunnasta, ja usein vain pientä osaa.

Lisäksi ulkomaiset matkailijat jättävät Suomeen lähes 4 mrd euroa vuodessa (visitfinland.fi), ja historian perusteella tänä vuonna melko varmasti yli sen. Summasta merkittävä osa kartuttaa valtionkassaa kulutusveroina.

Vuonna 1994 lama-Suomessa otettiin käyttöön arvonlisävero, joka korvasi liikevaihtoveron. Sen myötä myös palvelusektori pantiin kulutusverolle. Yleinen verokanta oli silloin 22 %. 2000-luvun alussa se nostettiin 23 %:iin ja 2010-luvun alussa 24 %:iin. Luonnollinen jatkumo nykyisessä taloustilanteessa

olisi nostaa verokanta 2020-luvun alkupuolella pohjoismaiselle tasolle 25 %:iin. Se tuottaisi tulosta jo tällä hallituskaudella.

Yleisen arvonlisäverokannan nostolla 25 prosenttiin valtio keräisi suhteellisen kivuttomasti noin 600 miljoonaa euroa vuodessa. Alennettuja verokantoja ei pitäisi nostaa, tai jos nostetaan, niin korkeintaan yksi prosenttiyksikkö.

Kaikki muu lisäverotus pitäisi myös kohdistaa kulutukseen. Ensin palkka käteen. Sitten euro tuottaa työtä ja lopuksi se verotetaan pois kulutuksesta.

Tässä taloustilanteessa järjettömät valmisteverojen alennukset (bensa ja olut) pitäisi heti poistaa, ja päinvastoin nostaa niitä. Muutaman sentin alennuksia oluessa tai bensassa kuluttaja tuskin huomaa. Tuotteiden luonnollinen hinnan vaihtelu ostopaikan mukaan on moninkertainen. Kuitenkin valtiolle verojen alennus on noin 200 miljoonan menetys joka vuosi. Valmisteverotuksessa korotukset pitäisi ensi sijassa kohdistaa terveys- ja ympäristöperusteisesti.

Maltilliset säädöt arvonlisä- ja valmisteverotuksessa tuottaisivat valtiolle varsin kivuttomasti yli miljardi euroa.

Hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimiin yleisen arvonlisäveroprosentin nostamiseksi pohjoismaiselle tasolle 25 %:iin sekä valmisteverotuksen kiristämiseksi maltillisesti ympäristö- ja terveysperusteisesti siten, että kotitalouksille ja elinkeinoelämälle aiheutetaan mahdollisimman vähän haittaa.

Puoluehallitus:

Aloitteessa kiinnitetään oikein huomiota hyvinvointivaltion rapautuvaan rahoituspohjaan. Julkinen talous on ollut kroonisesti alijäämäinen finanssikriisistä asti. Väestön ikärakenteen muutos, eli työssäkäyvien ikäluokkien supistuminen ja huollettavien määrän kasvu, kasvattaa vääjäämättä julkisen talouden epätasapainoa.

Puoluehallitus huomauttaa, että pääasiassa julkisen talouden epätasapaino ei niinkään johdu veroasteen pienuudesta, vaan julkisten menojen nopeasta kasvusta. Suhteessa talouden kokoon, on suomalaisten kokonaisverorasitus pysynyt koko 2000-luvun samalla tasolla noin 42 % tuntumassa vaihdellen joitain prosenttiyksiköitä vuosittain. Sen sijaan julkisen talouden menot hyppäsivät finanssikriisin seurauksena uudelle tasolle. 2000-luvun alussa julkisen menot suhteessa talouden kokoon olivat reilusti alle 50 %:ssa, kun finanssikriisin jälkeen menot ovat pysytelleet 55 % tietämällä. Julkisen talouden ongelmat johtuvat siis tulojen kasvua nopeammasta menojen kasvusta, jota ei ole saatu käännettyä.

Hallitusohjelmassa on sitouduttu mittavaan kuuden miljardin julkisen talouden sopeuttamiseen. Tästä neljä miljardia euroa toteutetaan menosopeutuksin ja kaksi valtiovarainministeriön arvioimilla rakenteellista työllisyyttä vahvistavilla päätöksillä. Lisäksi kevään 2024 kehysriihessä hallitus toteutti noin kolmen miljardin euron lisäsopeutuskokonaisuuden, joka jakaantuu karkeasti puoliksi meno- ja tulosopeutukseen. Asteittain voimaan tulevien säästöjen vaikutuksesta menosäästöjen osuus nousee vuoden 2027 tasossa kuitenkin korkeammaksi.

Osana hallitusohjelmaneuvoitteluja sekä kevään 2024 kehysriihen päätöksiä hallitus on sopinut lukuisista haittaverojen kiristyksistä. Väkevien alkoholijuomien verotusta kiristetään ja veron tasoa tavoitellaan sidottavaksi indeksiin. Sokeripitoisiin juomiin kohdistuvaa virvoitusjuomaveroa korotetaan. Tupakkaverotusta kiristetään. Lisäksi makeiset ja suklaa siirretään korkeampaan yleiseen arvonlisäverokantaan. Merkittävin veropäätös kuitenkin on yleisen arvonlisäverokannan korotus.

Julkisen talouden erittäin heikon tilanteen vuoksi puoluehallitus katsoo, että korotus 25,5 %:n oli perusteltua.

Julkisten menojen ennustetaan kasvavan nopeasti myös tulevina vuosina ja tulevina vaalikausina. Tällä hetkellä vaikuttaa selvältä, että myös tulevat hallitukset joutuvat sopeuttamaan julkisia menoja miljardien eurojen mittaluokassa, jotta velkaantumisen saadaan käännettyä pysyvästi Pohjoismaiselle tasolle.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastuksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

27. Pokkisen Kokoomus: Vähäpäästöisten dieselautojen käyttövoimavero (dieservero) poistettava perusteettomana

Vähäpäästöinen diesel auto on päästöiltään vastaavia bensamoottoreita vähäpäästöisempi, silti niiden käyttäjiltä peritään käyttövoimaveroa. Dieselauton käyttövoimavero on tarkoitettu autoille, jotka saastuttavat yli määrätyn päästörajan. Autojen hiilidioksidipäästöjen raja-arvoksi on asetettu 130 g/km vuodesta 2012 alkaen. On täysin perusteetonta maksattaa päästöihin perustuvaa käyttövoimaveromaksua niiltä dieselautoilta, joiden ajonaikainen hiilidioksidipäästö on 1–100 g/km.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että vähäpäästöisten dieselautojen käyttövoimavero poistetaan perusteettomana.

Puoluehallitus:

Valtiovarainministeriö perustelee dieserveroa sillä, sen tarkoituksena on kompensoida dieselin, sähkön ja kaasun alennettua energiaverotusta keskimääräisellä vuotuisella ajosuoritteella. Muiden polttoaineiden kuin bensiinin verotaso on alhaisempi, sillä niitä ei veroteta liikennekäytössä energiaveromallin mukaisesti. Käyttövoimaverolla tasapainotetaan eri käyttövoimien verotus keskimäärin saman tasoiseksi. Ministeriön mukaan dieservero on siten kiinteä osa energiaverotusta ja sen taso määräytyy energiaverotuksen tasojen kautta.

Puoluehallitus katsoo, että on ymmärrettävää, että dieservero voidaan kokea epäoikeudenmukaiseksi, etenkin tilanteessa, jossa diesel on bensiiniä kalliimpaa. Joka tapauksessa liikenteessä tapahtuva käyttövoimamurros pakottaa tarkastelemaan myös liikenteen verotusta kokonaisuutena uudelleen. Seuraavan 10 vuoden aikana polttoaineverokertymä tulee pienemään merkittävästi, kun autokanta uusiutuu ja käyttöön saadaan entistä puhtaampia polttoaineita.

Tulevina vuosina koko liikenteen verotus tulee uudistaa. Hallitus on päättänyt käynnistää liikenteen verotuksen kokonaisuudistuksen suunnittelun. Osana uudistusta myös dieselautojen käyttövoimavero tullaan arvioimaan.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastuksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

28. Kaakkois-Suomen Kokoomus: Maksuliikenteen läpinäkyvyys ja kuluttajansuojan vahvistaminen

Suomalaisten velkaantumisesta on vuosien saatossa kannettu huolta. Ylivelkaantuminen tulee saada kuriin. Velkaantumista on pyritty suitsimaan mm. pikavippien korkokatolla.

Me Kaakkois-Suomen Kokoomuksessa katsomme, että tietoisuus velan todellisesta määrästä, olisi kuluttajansuojan kannalta oleellinen ja tärkeä tieto. Velallisen kannalta valitettavan usein lainalaskuista puuttuu reaaliaikainen tieto, jäljellä olevan lainan määrästä.

Me Kaakkois-Suomen Kokoomuksessa peräänkuulutamme kuluttajansuojan vahvistamista.

Monet verkkokaupat käyttävät nykyisin maksunvälityspalveluja esim. Paytrailia, jolloin kuluttajan tiliotteelta ei ilmene lopullisen maksun saajaa. Joskus tämä aiheuttaa epätietoisuutta tehdystä kaupasta. Kuluttajansuojan kannalta olisi tärkeää, että tiliotteelta ilmenisi lopullinen maksun saaja.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskunta- ja ministeriryhmää ryhtymään toimiin, jolla lainsäädännön avulla varmistetaan kuluttajansuoja siten, että lainalaskuissa näkyy selkeästi jäljellä olevan lainapääoman määrä ja kuluttajan tiliotteelta tulee aina selväksi maksun lopullinen saaja, vaikka välissä maksunvälityspalvelu toimisikin.

Puoluehallitus:

Kaakkois-Suomen Kokoomus esittää aloitteessaan ensinnäkin reaaliaikaisen lainasaldon lisäämistä lainalaskuihin ja toiseksi laskulle nähtäväksi maksunvälityspalveluiden tarjoajan ohella maksun lopullista saajaa. Aloitteentekijät perustelevat aloitetta osuvasti velkaantumisen ehkäisyllä ja kuluttajansuojan parantamisella.

Aloitteentekijät kiinnittävät huomion tärkeään asiaan. Velkasaldon avoin esittäminen olisi varmasti aloitteessa kuvatulla tavalla omiaan lisäämään velallisen harkintaa henkilökohtaisessa taloudessaan. Aloitteessa kuvattu luottamus, mitä pyrittäisiin kaupankäynnissä ja maksusuorituksissa parantamaan, on puolestaan tärkeä osa toimivaa taloutta.

Yhteiskunnan digitalisoituminen on heijastunut ymmärrettävästi myös kaupankäyntiin ja vaihdantaan. Aloitteentekijöiden kuvaama maksuvälityspalvelujen käyttö on nykyään luonteva osa kaupankäyntiä. Se on keskeisessä roolissa sujuvan kaupankäynnin ja maksuliikenteen varmistamisessa.

Kokoomuksen periaateohjelman mukaan sääntelyllä on puututtava markkinoiden toimintaan, kun sääntelystä on selvästi enemmän hyötyä kuin haittaa. Vaikka puoluehallitus pitää aloitteen tavoitteita kannatettavina, katsoo puoluehallitus kuitenkin, että aloitteessa esitetty sääntely todennäköisesti vaatisi huomattavia uudelleenjärjestelyjä nykyajan kaupankäyntiin, maksuvälityksiin ja rahoituslaitosten toimintaan, mitkä voisivat olla suhteettomia nähden sääntelyllä saavutettaviin hyötyihin.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hylkäisi aloitteen.

Ympäristöministeriön hallinnonala

29. Meri-Helsingin Kokoomus: Mahdollistetaan tupakkalaisissa asuntoyhteisölle enemmistöllä tehtävä päätös tupakointikiellosta asuinhuoneistoissa

Tupakansavulle altistumista on pystytty Suomessa ehkäisemään ja vähentämään kattavasti julkisissa paikoissa. Asuinyhteisöissä tupakansavulle altistuminen on kuitenkin jatkuva ja merkittävä ongelma.

Sisällä tupakoinnista johtuvien epäpuhtauksien leviämistä muihin asuinyhteisön tiloihin ja huoneistoon ei voida täysin estää. Monia haitallisia kemikaaleja sisältävä tupakansavu tarttuu ja leviää sisätiloissa herkästi seiniin, huonekaluihin ja tekstiileihin. Tupakan haju vaikuttaa monella ikävällä tavalla sisäilman laatuun, lisää kohtuuttomia haittoja sekä ilmanvaihdon ja savun tilkitsemisen korjaustarpeita osakkaiden maksettavaksi.

Tupakoinnin savulle pitkäaikainen altistuminen sisätiloissa on paitsi tupakoitsijalle itselleen vakava terveyshaitta, niin on myös vahvaa näyttöä siitä, että passiivinen tupakointi aiheuttaa useita kansanterveydellisesti merkittäviä sairauksia sekä lisää niiden pahenemista. Tupakan savu vahingoittaa erityisesti lapsia ja raskaana olevien altistuminen passiiviselle tupakoinnille johtaa sikiön kasvuhäiriöön ja voi johtaa elinjärjestelmien kehityshäiriöihin.

Oikeus terveyteen ja puhtaaseen sisäilmaan olisikin perusoikeutena kyettävä turvaamaan nykyistä tehokkaammin eikä sitä tulisi rajoittaa yksilön oikeudella tupakoida asunnossaan. Tupakkalain 79 §:ssä säädetty tupakointikiellon hakemiseen liittyvä prosessi koetaan raskaaksi, hankalaksi ja pitkäkestoiseksi niin asuntoyhteisöissä kuin kunnissakin. Lisäksi kunnan asuntoyhteisöön määräämien kieltojen valvonta on käytännössä osoittautunut vaikeaksi.

Tupakkalain uudistuksessa tuleekin selkeästi mahdollistaa asuntoyhteisölle tupakointikiellosta päättäminen enemmistö päätöksellä asuinhuoneistoissa. Tarkennetaan myös asunto-osakeyhtiölaissa säädettyä hallintaanotto perustetta niin, että hallintaan otto on mahdollista tupakointikieltojen rikkomisen perusteella.

Edellä mainituin perustein yhdistyksemme esittää, että

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta edistämään, että tupakkalain uudistuksessa mahdollistetaan asuntoyhteisölle tupakointikiellosta päättäminen enemmistö päätöksellä asuinhuoneistoissa sekä tarkentamaan asunto-osakeyhtiölaissa säädettyä hallintaanotto perustetta niin, että hallintaan otto on mahdollista tupakointikieltojen rikkomisen perusteella.

Puoluehallitus:

Meri-Helsingin Kokoomus tarttuu aloitteessaan tärkeään asiaan: tupakansavulle altistumiselta on pystyttävä välttymään. Erityisen harmillista on vastentahtoinen tupakansavulle altistuminen kotonaan. Ehdotus asuinyhteisöjen yhtiökokouksen oikeudesta kieltää tupakointi asunnoissa ja parvekkeilla määräänemmistöllä onkin sisältynyt mm. sosiaali- ja terveysministeriön viime vuonna julkaisemaan tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän raporttiin.

Nykyinen tupakkalainsäädäntö tarvitsee uudistamista monilta osin. Vastuuministeri Sanni Grahn-Laasonen on jo tarttunut tupakkalain puutteisiin. Tätä vastausta laadittaessa huhtikuun 2024 lopulla eduskunta käsittelee parhaillaan tupakkalain muutosta, jossa esitetään muun muassa sähkö tupakan, eli vapen hallussapidon kieltämistä alaikäisiltä.

Tupakointikiellosta päättämisen tulisi olla taloyhtiöissä helpompaa. Tällä hetkellä taloyhtiöiden mahdollisuudet edistää tupakointikieltoja kiinteistöissään on tehty hankalaksi. Hallituspuolueiden eduskuntaryhmien norminpurkuryhmä tarttui aiheeseen huhtikuussa julkaistussa norminpurkulistassaan. Eduskuntaryhmät esittivät, että poistetaan asuntoyhteisöön tupakointikiellon määräämisen osalta tupakkalain 79 §:ssä säädetty edellytys kunnan päätöksestä sekä tilojen haltijoiden kuulemisesta. Tupakointikiellon määräämisen tulee olla yhtiökokouksen päättävissä.

Tupakointikiellosta päättämisen helpottaminen taloyhtiöissä edistäisi kansanterveyttä ja asuinviihtyvyyttä ja olisi samalla järkevää norminpurkua. Taloyhtiön tupakointikielto on taloyhtiön oma asia, eikä sillä tarvitse kuormittaa kunnan päätöksentekoprosesseja.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

30. Kokoomuksen Naisten Liitto: Puhdas sisäilma kuuluu turvalliseen oppimisympäristöön

Rakennuksissa, kuten kouluissa, päiväkodeissa ja vastaavissa kiinteistöissä sisäilmaa hallitaan koneellisella ilmanvaihdolla. Ilmanvaihtolaitoksen tavoitteena on saada kohdetiloihin ohjeiden ja asetusten mukainen terveellinen puhdas ja riittävä sisäilma. Mikäli ilmanvaihtojärjestelmä ei toimi tarkoitetulla tavalla, syntyy kohteina olevissa sisätiloissa epäpuhtauksia, mikrobin kasvua, yli/alipaineisuutta ja kosteuden tiivistymisiä rakenteisiin. Näin muodostuu sisäilmaongelmainen rakennus.

Suomessa ilmanvaihtolaitteistojen suunnittelu on korkealla tasolla. Kuitenkin kouluissa ja päiväkodeissa tulee yhä enemmän esille sisäilmaongelmia. Niiden keskeiseksi syyksi on osoittautunut ilmanvaihtolaitosten puutteellinen toiminta.

Syksyllä 2022 ilmestyi ympäristöministeriön tilaamana Ilmanvaihdon katsastusopas, Hallittua sisäilmaa (Rauno Holopainen + työryhmä). Oppaan pohjana on sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu (2018): Terveet tilat 2028; hallituksen 10-vuotinen toimintaohjelma, jonka tavoitteena on tervehdyttää julkiset rakennukset ja tehostaa sisäilmasta oireilevien hoitoa ja kuntoutusta.

Ilmanvaihdon katsastusoppaan tavoitteena on saada yleinen ohjeistus koulujen ja päiväkotien ilmanvaihdon käytännön katsastusmenettelystä. Oppaassa esitetään selkeästi ilmastointilaitosten katsastusmenettely.

Uudessa hallitusohjelmassa todetaan, että ”Hallitus kehittää toimintatapoja turvallisten, esteettömien työympäristöjen varmistamiseksi myös sisäilman osalta.” Suomessa ilmanvaihtojärjestelmään ei kuitenkaan vielä ole katsastusvelvollisuutta, jolla varmistettaisiin ilmanvaihtolaitoksen suunnitellun mukainen toimivuus. Siten Ilmanvaihtolaitteiston toimivuuden parantaminen edellyttää katsastuslakia. Suomessa on jo voimassa vastaava laki auto- ja hissikatsastuksesta.

Rakennuksen sisäilmaongelmien perussyynä voidaan siis pitää ilmanvaihtojärjestelmänpuutteellista kunnossapitoa ja huoltoa. Lisäksi ilmanvaihtojärjestelmän huollon osaajia ei ole riittävästi koulutettu.

Kokoomuksen Naisten Liitto esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimiin, että koulujen ja päiväkotien ilmanvaihtolaitoksen

katsastuslaki saadaan voimaan, ja että ilmanvaihtojärjestelmän huollon osaajien koulutus järjestetään tarvittavalla laajuudella.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Naisten Liiton aloitteessa käsitellään tärkeää sisäilmateemaa.

Kuten aloitteessa todetaan, valtioneuvoston Terveet tilat -ohjelmassa on tuotettu ilmanvaihdon katsastusopas, jonka tavoitteena on yhtenäistää ilmanvaihtojärjestelmien katsastustoimintaa, katsastajan osaamisvaatimuksia ja tilaajalle tehtävää raportointia. Oppaassa on esitetty ilmanvaihtojärjestelmän katsastuksen sisältö, katsastukseen tarvittavat mittauslaitteet, kunnan arviointi, katsastusvälit, katsastajan osaamisvaatimukset ja laadunvarmistusmenettely. Vapaaehtoinen katsastusmalli on otettu hyvin vastaan ja jotkut kunnat ovat ottaneet katsastukset mukaan normaaliin kiinteistöjen ylläpitotoimintaan.

Ilmanvaihtojärjestelmien tarkastukset on mainittu uudistetussa rakennusten energiatehokkuusdirektiivissä. Direktiivissä edellytetään lämmitysjärjestelmien, ilmanvaihtojärjestelmien ja ilmastointijärjestelmien tarkistuksia. Direktiivi kuitenkin mahdollistaa vaihtoehtoisten toimenpiteiden käytön: jäsenvaltiot voivat päättää toteuttaa vaihtoehtoisia toimenpiteitä, kuten rahoitustuki tai neuvonta kehittimien vaihtamisessa, muissa järjestelmän muutoksissa ja vaihtoehtoisissa ratkaisuissa kyseisten järjestelmien suorituskyvyn, tehokkuuden ja mitoituksen arvioimiseksi.

Nykyisin Suomessa on käytössä rakennusten energiatehokkuusdirektiivin mukaisten lämmitys-, ilmanvaihto- ja ilmastointijärjestelmien tarkastusten osalta vaihtoehtoinen menettely, jossa edistetään lämmitys-, ilmanvaihto- ja ilmastointijärjestelmien energiatehokkuuden parantamista viestinnällisin keinoin sen sijaan, että käytössä olisivat pakolliset tarkastukset. Viestinnän ja neuvonnan on tarkoitus saavuttaa vähintään samat energiatehokkuusvaikutukset kuin pakollisilla järjestelmätarkastuksilla saavutettaisiin.

Uuden EU:n rakennusten energiatehokkuusdirektiivin toimeenpano on käynnistetty ympäristöministeriössä. Direktiivin toimeenpanon yhteydessä on syytä tarkastella, ovatko viestintä ja neuvonta toimineet riittävän hyvin vai olisiko syytä edellyttää pakollisia ilmanvaihtojärjestelmien katsastuksia esimerkiksi päiväkodeissa ja kouluissa. Tarkastelussa on huomioitava hallitusohjelman sisäilmataavoitteet, katsastusten hyödyt ja kustannusvaikutukset ja se, että hallitusohjelman mukaisesti rakentamisen ja rakennusten sääntelyä pyritään keventämään.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

31. Keski-Suomen Kokoomus: Kuntien kaavoitusprosessien sujuvoittaminen

Kunnille on Maankäyttö- ja rakennuslain 20§ mukaan määritetty täysi vastuu kunnan alueiden käytön suunnittelusta. Tätä kunnan itsemääräämisoikeutta kaava-asioissa on, hyvässä ja pahassa, rajoittanut samaisen Maankäyttö- ja rakennuslain 18§: "Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on valvottava, että kaavoituksessa ja muussa alueiden käytössä otetaan huomioon vaikutuksiltaan valtakunnalliset ja merkittävät maakunnalliset asiat."

ELY-keskukset ovat edellyttäneet kuntien kaavoitukselta vähintään seuraavia toimia: 1) viranomaisneuvottelua ennen kaavoitustyön alkua, 2) lausunto kaavan luonnosvaiheesta, 3)

viranomaisneuvottelu ennen kaavaehdotusta ja lausunto kaavaehdotuksesta, 4) ELY-keskuksilla on kuntalain mukainen valitusoikeus kuntien kaavapäätöksiin.

Vaikka ELY-keskukset ovat toimittaneet tärkeää roolia maakunnallisessa ja valtakunnallisessa kaavoituksessa, on niiden toiminta myös aiheuttanut merkittäviä haasteita kuntien kaavoitukselle. Edellä mainitut ELY-keskusten vaatimat toimenpiteet ovat merkittävästi pidentäneet kaavaprosesseja minkä lisäksi eri ELY-keskukset tulkitsevat kaavoitusta sääteleviä lakeja eri tavoin ja aiheuttavat siten elinvoimaeroja maakuntien välille. Kunnilta tämä taas vaatii ylimääräisiä resursseja ja aikaa.

Petteri Orpon johtama hallitus valmistelelee valtion aluehallinnon uudistusta, jossa muodostettaisiin uusi valtakunnallinen lupa-, ohjaus- ja valvontavirasto sekä uudet alueelliset elinvoimakeskukset. Tavoitteena on yhdenmukaistaa lupa- ja valvontakäytäntöä sekä sujuvoittaa palveluja. Uudistuksen myötä myös ELY-keskusten tehtäviä ja niiden jakoa tarkastellaan uudelleen osan niistä siirtyessä uusille virastoille.

Kokoomus on vuonna 2020 hyväksytyssä tavoiteohjelmassa linjannut: "Sitoudumme paikallistasolla edistämään mahdollisimman viivytyksettömiä ja joustavia prosesseja, jotta ihmisten, kansalaisyhteiskunnan ja elinkeinoelämän muuttuviin tarpeisiin pystytään vastaamaan mahdollisimman nopeasti. Vuoden 2021 kuntavaaliohjelma todistaa vielä ytimekkäämmin: "Kaupunkisuunnittelu ei saa jumiutua byrokraatiaan."

Aluehallinnon uudistus on erinomainen mahdollisuus paitsi yhdenmukaistaa eri alueiden kaavoitukseen liittyviä tulkintoja myös sujuvoittaa kaavoitus- ja lupaprosesseja. Nopeat, selkeät ja sujuvat kaavaprosessit ovat jokaisen kuntalaisen, alueen ja kunnan etu.

Edellä olevan perusteella Keski-Suomen Kokoomus esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen Kansallinen Kokoomus rp:n puoluekokous velvoittaa Kokoomuksen puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää varmistamaan omalla toiminnallaan, että valtion aluehallinnon uudistuksessa kevennettäisiin kaavaprosesseihin liittyvää byrokraatia ja siten helpotettaisiin kuntien työtä kaavoituksessa.

Puoluehallitus:

Keski-Suomen Kokoomuksen aloite tarttuu tärkeään tavoitteeseen kaavoitusprosessien sujuvoittamisesta. Kaavoituksen sujuvoittaminen on Orpon hallituksen keskeinen tavoite ympäristöministeriön hallinnonalalla ja asiaa edistetään sekä valtion aluehallintouudistuksen, että alueidenkäyttölain uudistuksen yhteydessä. Valtion aluehallintouudistuksen valmisteluvastuu on valtiovarainministeriöllä. Mainittujen uudistusten tavoitteena on sujuvoittaa ja nopeuttaa kaavoitus-, lupa- ja valitusprosesseja. Valtion aluehallinnon uudistuksessa muodostetaan uusi valtakunnallinen lupa-, ohjaus- ja valvontavirasto sekä uudet alueelliset elinvoimakeskukset. Kuten aloitteessa todetaan, uudistus mahdollistaa aiempaa yhdenmukaisemmat käytännöt maan eri osien välillä sekä prosessien sujuvoittamisen. Sekä uudistetun alueidenkäyttölain että uusien virastojen on tarkoitus olla toiminnassa vuonna 2026.

Alueidenkäyttölain uudistuksessa tartutaan maankäyttö- ja rakennuslain alueidenkäyttöä koskeviin pykäliin. Tavoitteena on muun muassa edistää kaavoituksen sujuvuutta, hyvää elinympäristöä, kaupunkien ja kuntien kasvua, alueiden elinvoimaisuutta, yritysten kilpailukykyä sekä Suomen houkuttelevuutta investointikohteena. Tavoitteena on myös vähentää maakuntakaavan yksityiskohtaisuutta sekä sisällyttää lakiin maanomistajan aloiteoikeus yleis- ja asemakaavalle ja mahdollisuus kumppanuuskaavoitukseen. Valitusoikeuksia pyritään rajaamaan. Kaavoitusprosesseja sujuvoitetaan mm. selvitystaakkaa tarkastelemalla.

Aloitteessa mainitaan mm. ELY-keskusten valitusoikeudet prosesseja hidastavana tekijänä. Orpon hallitus on jo tarttunut ns. rakentamislain korjaussarjan myötä ELY-keskuksen valitusoikeuksiin, joita Marinin hallitus laajensi entisestään. Esitetyn rakentamislain korjaussarjan myötä ELY-keskuksen valitusoikeudet rakentamisasioissa eivät kasvaisi, vaan vastaisivat maankäyttö- ja rakennuslain 192 pykälää. Korjaussarja viedään eduskunnan käsiteltäväksi syyskauden 2024 alussa ja muutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2025 samaan aikaan Marinin hallituksen säätämän rakentamislain kanssa.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

32. Kluuvin kokoomuksen naiset: Vahvistetaan luonnon monimuotoisuutta jättämällä teiden reunat ja joutomaat niittämättä

Suomalaisen luonnon hyvinvointi on paitsi suomalaisten terveyden, myös kestävän talouden edellytys. Luontopaneelin mukaan monet luontotyypit ovat heikentyneet 2000-luvun aikana.

On välttämätöntä, että luonnon monimuotoisuutta lisätään monin toimin. Esimerkiksi kaupunkiluontoa lisäämällä voidaan torjua ilmastonmuutoksen aiheuttamia tulvavahinkoja tai kuivuuden ja kuumuuden aiheuttamia haittoja lisäämällä kaupunkivihreää, kuten puiden määrää tai viherkattoja.

Luonnon monimuotoisuutta pitääkin lisätä nopein toimin kaikkialla. Aina se ei vaadi edes suuria kustannuksia. Pölyttäjien tilannetta helpottaisi suuresti, jos teiden reunat jätettäisiin niittämättä ja joutomaita kaupungeissa muutettaisiin kedoiksi ja niityiksi paikoissa.

Kluuvin kokoomusnaiset esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskunta- ja ministeriryhmää ryhtymään toimiin, joilla luonnon monimuotoisuutta tuetaan jättämällä moottoriliikenneteiden ja moottoriteiden varret niittämättä.

Puoluehallitus:

Kluuvin kokoomuksen naiset ehdottaa aloitteessaan toteuttamiskelpoista keinoa luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi. Teiden varsien niittämättä jättäminen tai niittäminen vain kerran kesässä nykyisin tyypillisesti tehtävän kahden kerran sijaan sekä vahvistaisi luonnon monimuotoisuutta, että tuottaisi kustannussäästöjä. Suomen ympäristökeskuksen mukaan luonnonsuojelu ei aina merkitse suojelualueiden perustamista, vaan hyvin monenlaisilla toimilla, kuten esimerkiksi tienvarsien niittoon vaikuttamisella, voidaan parantaa luontomme tilaa.

Hyönteisten väheneminen on maailmanlaajuinen ongelma, joka näkyy myös Suomessa. Tärkeimmistä pölyttäjähönteisistämme kimalaisista, perhosista ja mehiläisistä viidesosa on uhanalaisia. Eräs syy hyönteisten häviämiseen on elinympäristöjen häviäminen ja pirstoutuminen, kun hyönteisille ei ole tarjolla niille tyypillisiä elinympäristöjä. Yhtenä ratkaisuna teiden pientareiden merkitys elinympäristöinä niittykasveille ja pölyttäjille tulisi tunnustaa nykyistä paremmin. Valitettavasti maanteiden varret niitetään usein niin usein, että pölyttäjille arvokkaat kasvit eivät ehdi kukkia ennen alkukesän niittoa.

Luonnon monimuotoisuutta on mahdollisuus huomioida teiden pientareilla liikenneturvallisuutta vaarantamatta. Suomen ympäristökeskus on esittänyt, että mahdollinen alkukesän niitto voitaisiin rajoittaa vain pientareen tienpuoleiseen osaan. Tämä voisi riittää liikenneturvallisuuden näkökulmasta

jättäen kuitenkin tilaa myös arvokkaille kasvi- ja hyönteislajeille. Potentiaalinen ratkaisu on myös nk. vuoroniitto, jolloin alue niitetään vain joka toinen vuosi. Puoluehallitus kiinnittää lopuksi huomiota siihen, että muutos on toteutettava liikenneturvallisuudesta tinkimättä.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen johdosta seuraavan lausuman:

Puoluekokous toteaa, että luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen erilaisilla tavoilla on erittäin tärkeä päämäärä, jota kokoomus kannattaa lämpimästi. Teiden varsien ja joutomaiden potentiaalia kannattaa hyödyntää tässä tarkoituksessa. Niin voidaan tehdä esimerkiksi muuttamalla asutuskeskusten joutomaita kedoiksi ja niityiksi. Tienvarsien osalta on välttämätöntä ottaa huomioon liikenneturvallisuuksen asettamat reunaehdot. Näkemäalueet ja tienpientareet on pidettävä liikenneturvallisuuksen vuoksi riittävän matalina. Tehtävät toimet on yhdistettävä haitallisten vieraslajien torjuntaan, ja varmistettava, että tilaa vapautuu nimenomaan kotoperäisille kukkiville kasveille.

33. Kainuun Kokoomus: Vesivoimalaitosten vesilupien lupaehtojen tarkastelu

Suomen suuret joet vesistöineen on padottu tuottamaan sähköä sekä tulvansuojelun tarpeisiin. Vesistöjen säännösteleminen edellyttää lupaa, jonka saa, jos säännöstelyyn on vankat perusteet. Luvassa määritellään myös kuinka säännöstely toteutetaan ja sen haittoja korvataan.

Lupaa pitää tarkistaa, mikäli olosuhteet muuttuvat.

Vesivoimasta on tullut perusvoiman sijaan säätövoimaa. Talvet ovat lyhentyneet. Sademäärät ovat lisääntyneet ja niiden ajankohta on muuttunut. Suomi on hyväksynyt Euroopan vesipuidedirektiivin. Tutkimusten myötä tietämys luonnosta sekä ymmärrys elinympäristömme ovat kasvaneet lupien myöntämisen ajoista.

Olosuhteet ovat oleellisesti muuttuneet. Edellä mainitun perusteella Kainuun Kokoomus ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää aktiivisesti edistämään vesivoimalaitosten vesilupien lupaehtojen tarkastelua.

Puoluehallitus:

Kainuun Kokoomus kiinnittää aloitteessaan huomiota Suomen vesivoimatuotannon rooliin säätövoimana sekä patojen aiheuttamiin ympäristöhaasteisiin. Kuten aloitteessa tuodaan esille, ovat olosuhteet muuttuneet merkittävästi. Sähkön tuotantojärjestelmä on merkittävässä murroksessa. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on korostanut omavaraisen sähköntuotannon tarvetta koko Euroopassa.

Ilmastotavoitteiden ja päästökauppajärjestelmän myötä puhtaan sähkön kysyntä ja tuotanto ovat lisääntyneet merkittävästi, mikä on myös vahvistanut Euroopan energiantuotannon omavaraisuutta. Tämän kehityksen ennakoidaan edelleen monikymmenkertaistavan puhtaan, mutta sääriippuvaisen sähkön tuotantokapasiteetin.

Sähkö on välttämättömyyshyödykkeenäkin sikäli ainutlaatuinen, että sen kaupallisesti kannattavaan varastointiin ei ole olemassa ratkaisua, minkä vuoksi sähkön tuotannon ja kysynnän on jokainen ajan hetki vastattava toisiaan. Koska välttämättömyyshyödykkeen kysynnän jousto on rajallista, täytyy tuulettomina ajanjaksoina muun sähkön tuotannon pystyä vastaamaan kysyntään. Nykyisessä

sähköjärjestelmässä vesivoima on ainoa fossiilivapaa sähkön tuotantomuoto, joka pystyy vastaamaan tuulettomien ajanjaksojen kysyntäpiikkeihin. Polttoon perustuvan joustavan tuotannon vähentyessä korostuu vesivoiman säätökyky entisestään.

Vesivoiman tuotantoon liittyy ympäristöhaasteita, joihin on välttämätöntä etsiä aktiivisesti ratkaisuja. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja vaarantuneiden vaelluskalakantojen elvyttäminen ovat kokoomukselle tärkeitä tavoitteita, joiden kanssa tulee pystyä yhteensovittamaan säätökykyinen puhdas sähköntuotanto ja sen kapasiteetin vahvistaminen. Vesivoiman hyväksyttävyyttä on tärkeää vahvistaa uusilla ympäristötoimilla.

Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan ”Hallitus parantaa vaelluskalojen elinolosuhteita muun muassa ennallistamalla virtavesiä. NOUSU-ohjelmaa jatketaan ja kehitetään.

Vähämerkityksellisiä vesivoimaloita puretaan ja vesistöjä palautetaan luonnontilaan. Nykyaikaiset kalatalousvelvoitteet toteutetaan myös pienten patojen osalta. Hallitus päivittää vesilakia siten, että vanhojen vesilupien päivityksen lisäksi niin sanotuille nollavelvoitelaitoksille voidaan asettaa kalatalousvelvoitteita. Hallitus vastaa vesipuidedirektiivin vaatimuksiin kansallisella lainsäädännöllä. Hallitus sujuvoittaa kalatiehankkeiden etenemistä sekä mahdollistaa kokeiluja ja pilotointeja vesistöissä.”

Vesivoimalaitosten luvilla on lähtökohtaisesti pysyväisyssuojia, jonka mukaan lupaa ja lupaehtoja arvioidaan lupaa myöntämishetkellä voimassa olleen lainsäädännön mukaan. Olisi kuitenkin perusteltua, että vesistöjen säännöstelyä koskevia rajoituksia olisi mahdollista tarkastella uudelleen esimerkiksi silloin kun säätövoimatoiminta olisi mahdollista kasvattaa ja luonnonolosuhteet sen mahdollistaisivat.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

34. Lappeenrannan kokoomusnuoret: Hallituksen luovuttava Turun tunnin juna -hankkeesta

Lappeenrannan kokoomusnuoret vaatii Kokoomusta luopumaan Turun tunnin juna -hankkeesta alijäämäisen valtiontalouden ja heikon taloustilanteen nimissä.

Orpon hallitus on ohjelmassaan sanonut sitoutuneensa kyseisen ratahankkeen toteuttamiseen ja on valmis suoltamaan valtion rahaa tähän humpuukiin 460 miljoonaa euroa tällä vaalikaudella. Rahat tähän hankkeeseen tulisivat valtion omaisuutta myymällä, joten tämä itsessään olisi kertaluonteinen menoerä eikä kasvata valtionvelkaa. Kuitenkin samalla valtio menettää mahdollisia osinkotuloja myymästään omaisuudesta, ja kyseisen rahasumman voisi käyttää paljon paremmin.

Sen sijaan, että kyseiset varat käytettäisiin aluepoliittiseen ratahumpuukiin, jonka viimeisimmät tuottavuuslaskelmat ovat varsin ristiriitaiset keskenään, tulisi varat ohjata suoraan valtion velan lyhentämiseen. Tällä olisi myös pidempiaikainen valtiontaloutta vahvistava vaikutus, ottaen huomioon nykyisen korkean korkotason Suomen valtionvelalle.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimenpiteisiin Turun tunnin juna -hankkeesta luopumiseksi.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää aloitteen tekijöitä valtiontaloutta kohtaan osoittamastaan huolesta. Puoluehallitus huomauttaa, että puoluekokous voi aloitteen hyväksymällä vaikuttaa puolueen kantaan, mutta puoluekokous ei voi suoraan vaatia muutoksia usean puolueen kesken sovittuun hallitusohjelmaan.

Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa on sovittu, että Turkuun uuden suuremman ratayhteyden tuovan Länsiradan hanke käynnistetään parantamalla Salo–Kupittaa-väliä sekä rakentamalla Espoo–Lohja-rata, joka kytkee Lohjan ja Vihdin tiiviimmin osaksi Helsingin työssäkäyntialuetta. Hanke on osa hallitusneuvotteluissa sovittua 4 miljardin euron investointiohjelmaa, jolla pyritään turvaamaan sujuvat liikeyhteydet ja hyväkuntoiset väylät koko maahan.

Hallitus on sopinut kahdesta Länsirataan liittyvästä hankkeesta. Ensinnäkin kaksiraiteistettaisiin olemassaoleva ja ruuhkainen Turun ja Salon välinen Rantaradan osuus. Tämä hanke olisi mielekästä toteuttaa, vaikka Helsingin ja Turun välinen raideliikenne rakentuisi vastaisuudessaakin Rantaradan varaan. Kaksoisraiteen toteuttaminen mahdollistaa vastaisuudessa myös Salon ja Turun välisen lähijunaliikenteen toteuttamisen.

Toisaalta rakennettaisiin ratayhteys Espoosta Lohjalle. Tämä yhteysväli sopisi myös kaupunkiliikenteen tarpeisiin. Hankkeella tuodaan Lohjan keskustataajamassa sekä Nummelassa asuvat liki 50 000 henkilöä raideyhteyksien piiriin ja mahdollistetaan pääkaupunkiseudun nykyistä paremmat kasvun edellytykset lännen suuntaan.

Länsirata-hankeyhtiö on laatinut viimeisimmät kannattavuusarviot EU:n CEF-rahoitustuen hakemista varten. Mediassakin viitattujen tietojen mukaisesti hanke muodostuisi kokonaisuudessaan kannattavaksi. Länsiradan valmistuminen ja matka-ajan lyhentyminen noin puolella tunnilla toisi Helsinki–Turku-välille noin miljoona lisämatkaa vuodessa. Kaukojunaliikenne Helsinki–Lohja-välille olisi noin puoli miljoonaa lisämatkaa vuodessa. Lisäksi Salon ja Turun välinen lähiliikenne voi tarkoittaa miljoonia matkoja vuodessa. Kokonaisuutena hanke on yhteiskunnallisesti reilusti kannattavan puolella.

Hallitusohjelman mukainen investointiohjelma toteutetaan valtion omaisuuden myynnistä kertyvillä tuloilla. Investointiohjelmassa olevat panostukset kohdistuvat työvoiman liikkuvuuden, vientivetoisen teollisuuden ja elinkeinoelämän kannalta tärkeisiin väylähankkeisiin, korjausvelan purkuun ja raidehankkeiden edistämiseen kaikkialla Suomessa. Näillä hankkeilla luodaan edellytyksiä tulevaisuuden talouskasvulle. Puoluehallitus huomauttaa, että valtion ydintehtäviin ei kuulu kilpailluilla markkinoilla toimivien liikeyritysten osakkeiden omistaminen, mutta siihen kuuluu väyläverkoston ylläpitäminen ja kehittäminen. Siksi puoluehallitus näkee, että joissain tilanteissa valtion taseessa olevan omaisuuden muuntaminen toisiin, talouskasvua paremmin tukeviin omaisuuslajeihin voi olla mielekästä.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

35. Helsingin Kansallisseura: Puoluekokousaloite ulkomaisten ammatti- ja yksityisajoneuvojen tienkäyttömaksuista

Suomen tiestön korjausvelka kasvaa. Samaan aikaan suomalaisilta autoilijoilta kerätään vuosittain noin kahdeksan miljardia euroja veroja. Tästä huolimatta valtion varat eivät riitä tiestön korjauksiin.

Useissa Euroopan maissa ammattiliikenne maksaa tien käytöstä kilometrimaksua, jolla tasoitetaan tasa-arvoisuutta maan oman ammattiliikenteen maksamiin veroihin ja kustannuksiin. Samalla saadaan kerättyä varoja niin sanotusta läpimaan liikenteeltä, jota maksua ei nykyisellään Suomessa peritä.

Yksityistä liikennettä kohtaan kerättävät maksut ovat myös tasa-arvokysymys, koska suomalaiset maksavat tiestön kunnossapidosta ajoneuvoveroa ja ajoneuvon käyttömaksua, eivätkä Suomessa ajavat ulkomaan rekisterissä olevat ajoneuvot maksa käytännössä muuta veroa kuin polttoaineesta, eivätkä aina sitäkään.

Ammattiliikennemaksu toteutettaisiin rajoilla, kuten muuallakin Euroopassa kilometrimaksuilla. Yksityisen liikenteen maksu rajoilla toteutettaisiin rekisterikilpien lukujärjestelmällä, joka laskisi käyttövoiman perusteella vuorokausikohtaisen maksun, jonka ajoneuvon haltija voisi maksaa etukäteen ladattavalla sovelluksella tai rajalla automaatile/palvelukassalle.

Suomen tullille aiheutuu turhaa työtä tutkiessaan ulkomaanrekisterissä olevien ajoneuvojen Suomessa oloaikoja ja ylittyykö sen raja, jolloin ajoneuvo pitäisi rekisteröidä Suomeen. Maksun ollessa riittävän suuri, se ajaisi omistajan rekisteröimään ajoneuvon ja maksamaan verot Suomeen.

Tätä ehdotusta ovat ajaneet aiemmin suomalaiset ammattikuljettajat, mutta poliitikkojen omistaja kytkökset ulkomaisiin kuljetusyrityksiin ovat aiemmin kaataneet tämän ehdotuksen.

Nyt toivomme tämän etenevän ilman kytköksiä.

Hyväksyessään tämän aloitteen Kokoomuksen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta edistämään aloitteessa mainittuja tavoitteita ja toimimaan hallituksessa ollessaan siten, että liikenne- ja viestintäministeriö ryhtyy toimenpiteisiin, jotta ulkomaiselta liikenteeltä voidaan lähitulevaisuudessa periä tien ammattiliikennemaksua ja yksityistä liikennemaksua.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus jakaa Helsingin Kansallisseuran huolen siitä, että ulkomaiset ajoneuvot voivat saada kotimaisiin ajoneuvoihin nähden kilpailuetua näiden maksukuormituksen ollessa monissa tilanteissa kotimaista pienempi. Asiaan liittyy suorien käyttäytymisvaikutusten arvioinnin lisäksi myös Euroopan unionin oikeuteen liittyviä näkökohtia. Suomi ei voi EU-oikeuden puitteissa periä maksuja vain ulkomaisilta ajoneuvoilta vaan vastaava maksutaakka tulee kohdistaa myös kotimaisiin ajoneuvoihin.

Suurin haaste ulkomaisten ja kotimaisten ajoneuvojen välisten maksutaakkojen epätasapainossa liittyy elinkeinotoiminnan käytössä oleviin raskaisiin ajoneuvoihin. Keskustelua aiheesta on käyty jo pitkään. Jo Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelmassa on sovittu raskaan liikenteen tienkäyttömaksun käyttöönotosta.

Liikenne- ja viestintäministeriö on julkaissut toukokuussa 2018 esiselvityksen raskaan liikenteen aikaperustaisten tienkäyttömaksujen, eli vinjettimaksujen käyttöönotosta. Aikaperustaisella tiemaksulla tarkoitetaan, että vinjetin ostaja ostaa tietyksi ajaksi oikeuden käyttää tieverkkoa. Tämä esiselvitys on antanut hyvät faktaperusteiset raamit keskustelulle tienkäyttömaksuista.

Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa on sovittu, että otetaan käyttöön vinjettimaksu raskaalle tavaraliikenteelle. Rajaus raskaaseen tavaraliikenteeseen on tehty yritysten toimintaympäristön tasapuolisuuden varmistamiseksi ja toisaalta valvonnan helppouden sekä hallinnollisen keveyden varmistamiseksi. Vinjettimaksua koskeva lainsäädäntötyö on Liikenne- ja viestintäministeriön vastuulla.

Puoluehallitus jakaa aloitteen valmistelijoiden toiveen edistää vinjettimaksujen käyttöönottoa pikaisella aikataululla kuljetusalan yritysten reilun kilpailuympäristön takaamiseksi ja valtion tulojen turvaamiseksi. Tämänhetkisen suunnitelman mukaisesti vinjettimaksun käyttöönotto on tarkoitus ajoittaa samaan aikaan raskaan liikenteen edullisemmän ammattidieseljärjestelmän kanssa. Näin osaltaan varmistetaan, ettei vinjettimaksujen käyttöönotto aiheuta suhteettomia kustannuspaineita kuljetusalan toimijoille.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

36. Lieksan Kokoomus: Kymi-Mäntyharju kanavaselvityksen kannattavuuden uudelleen valmistelu.

Suomi tarvitsee vesiliikennereitin laivakuljetusten mahdollistamiseksi koko Itä-Suomen alueelta tulevaisuudessa. Kymi-Mäntyharjun kanavan rakentamien ratkaisee ympäristöystävälliset ja kustannustehokkaat kuljetukset itäisen Suomen alueelta merelle pysyvästi. Teollisuustuotteiden ja raaka-aineitten ylivoimaisesti kustannustehokkain kuljetusmuoto on nyt ja tulevaisuudessa laivarahti. Saimaan kanavan tultua käyttökieltoon ja sen tulevaisuuskin on riskialtis, tarvitsee Suomi tulevaisuudessa omassa päätäntävallassa olevan kanavan Sisä- ja Itä-Suomen alueilta merelle. Kanava tuo teollisuudelle riskittömän kuljetusturvan vaikutusalueellaan.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään välittömiin toimenpiteisiin Kymi-Mäntyharju kanavan kannattavuusselvityksen uudelleen valmistelemiseksi.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus katsoo, että riittävät yksityisiä ihmisiä ja elinkeinoelämää palvelevat kulkuyhteydet maalla, vesillä ja ilmassa ovat alueiden elinvoiman ja kilpailukyvyn näkökulmasta Suomelle äärimmäisen tärkeitä. Kuten Lieksan Kokoomus nostaa esiin, yhteyksien on oltava riittäviä ja toimivia myös muuttuvissa tilanteissa.

Pääministeri Petteri Orpon hallitus on hallitusohjelmansa mukaisesti sitoutunut sujuvoittamaan liikumista riippumatta kulkumuodoista. Hallitusohjelmassa on sovittu myös tietyistä vesiliikenteen parannuksista. Liikenneyhteyksien kokonaisuutta on tarkasteltava koko maan laajuisesti ja niukassa taloustilanteessa käytettävissä olevat varat on jyvitetävä tarkoin siten, että ne johtavat koko maan elinvoiman ja kilpailukyvyn kannalta parhaaseen mahdolliseen tulokseen.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on aiheuttanut moninaisia vaikutuksia myös Suomen ulkomaankaupan yhteyksille. Yksi konkreettisimmista vaikutuksista on Venäjän puolella Itämereen laskevan Saimaan kanavan käytön loppuminen. Vaikka kanava on edelleen liikenteen käytettävissä, eivät kauppamerenkulkua harjoittavat yhtiöt halua kanavaa käyttää Venäjän toimintaan liittyvien riskien vuoksi. Tämä on aiheuttanut Saimaan alueella toimiville yrityksille tarpeen löytää vaihtoehtoisia reittejä tuotteittensa kuljettamista varten. Monet yritykset ovatkin tässä työssä jo hyvin pitkälti onnistuneet.

Saimaan alueen ja koko Itä-Suomen kannalta olisi hyödyllistä saada jälleen avattua reitti Saimaalta merelle. Vaihtoehtona nykyiselle Saimaan kanavalle onkin esitetty muun muassa Kymi-Mäntyharjun kanavan rakentamista. Ensimmäistä kertaa ajatus kanavasta on esitetty jo 1800-luvun puolella. Kymi-Mäntyharjun kanavan lisäksi Kymijoki pitäisi kanavoida siten, että sitä voisi käyttää

kauppamerenkulkuun. Yhteensä kanavien pituus olisi moninkertainen Saimaan kanavan 42 kilometrin kokonaispituuteen nähden.

Kymijoen ja Mäntyharjun kanavayhteyden rakentaminen olisi historiallisen kokoluokan taloudellinen panostus ja rakennusurakkana massiivinen. Hankkeella olisi myös suuret ympäristövaikutukset. Se vaikuttaisi suuresti Vuoksen ja Kymijoen vesistöjen ekosysteemeihin ja toisaalta voisi vapauttaa erityisesti Kymijoen pohjasta suuria määriä vuosikymmenten saatossa kerääntyneitä teollisuuspäästöjä. Kymijoen ja Mäntyharjun kanavien suunnitelmat onkin vuosikymmenten saatossa todettu kannattamattomiksi useaan otteeseen.

Vaikka puoluehallitus ymmärtääkin aloitteessa esiin nostetut talouteen ja turvallisuuteen liittyvät näkökohdat, näkee se, että on kustannustehokkaampaa kehittää Itä-Suomen alueen liikenneyhteyksiä maantie- ja rautatieyhteyksiin panostamalla.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

37. Sotkamon Kokoomus: Raideliikenteen kehittäminen Itä-Suomessa

Koko Suomen asuttuna pitäminen, huoltovarmuus ja turvallisuus sekä tavaran ja ihmisten liikkuminen vaativat toimivia liikenneyhteyksiä.

Esitämme, että laadimme suunnitelman ja toteutusaikataulun raideliikenteen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi koko itäradan osalta sekä selvittäisimme mahdollisuuksia peruskorjata ja sähköistää Joensuu-Kontiomäki -rataosuus osana Itä-Suomi -ohjelmaa.

Hyväksyessään tarpeen raideliikenteen kehittämiseksi itäradalla puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää ryhtymään tarvittaviin toimiin Itä-Suomen raideyhteyksien parantamiseksi.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus yhtyy Sotkamon Kokoomuksen näkemykseen siitä, että toimivat kulkuyhteydet ovat alueiden elinvoiman, kilpailukyvyyn ja turvallisuuden näkökulmasta ensiarvoisen tärkeitä. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen liikennepolitiikan keskeisenä tavoitteena onkin koko Suomen kasvun ja elinvoiman lisääminen.

Joensuun ja Kontiomäen välinen ratayhteys on noin 270 kilometriä pitkä rata, joka yhdistää Joensuuhun päättyvän Karjalan radan Ouluun johtavaan rataan. Radalla on suhteellisen vähäistä kiskobusseilla toteutettua henkilöjunaliikennettä Nurmeksien ja Joensuun välillä. Tavaraliikenteessä rataosuuden merkitys on suurempi, mutta raideyhteyden kapasiteetti ei ole pullonkaula. Sen sijaan Karjalan alueella rataosuuksilla Imatra-Joensuu ja Uimaharju-Nurmes on jo nykytilanteessa välityskykyyn ja radan kuntoon liittyviä haasteita.

Liikenneverkkojärjestelmän kehittämistä suunnitellaan pitkäjänteisesti 12 vuotta tulevaisuuteen kattavalla Liikenne 12-suunnitelmalla, joka päivitetään hallituskausittain. Tämän suunnitelman päivitystyö on tällä hetkellä käynnissä. Tavoitteena on, että liikennejärjestelmään liittyvät päätökset tehdään tietopohjaisesti. Suunnitelma on tarkoitus antaa selontekona eduskunnalle joulukuussa 2024. Suunnitelma kattaa kaikki väylät. Tässä työssä huomioidaan osaltaan myös Joensuu-Kontiomäki yhteyden kehitystarpeet. Puoluehallitus pitää valtakunnan kattavaa kokonaissuunnitelmaa erinomaisena lähtökohdana kulkuyhteyksien kehittämiseksi koko maassa.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

38. Kukourin Kokoomus: Taksialan maineenpalautuksen 3 pointtia

Arvoisa Puoluekokous, Taksialan uudistus on edelleen kesken. Uudistuksessa on tehty hyviäkin asioita, mutta muutama kohta kaipaa korjauksia, sillä uudistus on tuonut mukanaan alan mainetta heikentäviä ominaispiirteitä. Tulevaisuuden taksiala kaipaa maineenpalautusta ja se on saavutettavissa varmistamalla tasapuolisen ja turvallisen taksiryttäjäjyyden toimintaedellytykset sekä palauttamalla asiakkaiden usko toimiviin ja turvallisiin taksipalveluihin.

Lainsäädännön ja siihen sovitun valvonnan ja koulutuksen keinoin voidaan samalla ennaltaehkäistä harmaata taloutta ja muuta rikollista toimintaa taksialalla.

Toimenpide-ehdotukset:

1. Valvonnan parantaminen

Taksiliikenneluvan haltijan ja liiketoimintaan käytettävän ajoneuvon välille on luotava yhteys viranomaisjärjestelmässä.

Rekisteriotteeseen on sisällytettävä väärän vakuuttamisen estävä merkintä siitä, että auto on taksiksi rekisteröity ja tietyille luvalla kohdistettu.

Jokaiselta taksilta on edellytettävä ajoneuvossa säilytettävää viranomaisen myöntämää yksilöllistä kopiota liikenneluvasta.

Takseja varten on otettava käyttöön värillinen rekisterikilpi tai viranomaisen myöntämä muu näkyvä tunniste.

2. Harmaan talouden ehkäisy

Taksiliiketoimintaan rekisteröidyn ajoneuvon ajotietojen sisältöä, muotoa ja taltiointia määritteleviä säädöksiä on tarkennettava.

Viranomaisten välistä tiedonvaihtoa ja tiedonsaantimahdollisuuksia, ml. rekisterien hyödyntäminen, on edistettävä.

Taksamittareihin ja muihin taksivälityksen vast. teknisiin järjestelmiin liittyvät ristiriitaisuudet on poistettava lupakäytäntöjä (Traficom) parantamalla.

3. Koulutus

Yrittäjäkoulutuksen järjestämisen lupakäytäntöjä on tarkennettava mm. järjestäjän ennakonperintä- ja arvonlisäverorekisteröinnillä sekä valvontaa ja sanktioita tehostamalla.

Yrittäjäkokeen järjestäminen on kohdennettava viranomaisen järjestämisvastuulle.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan sen eteen, että taksialan maineenpalautusta ryhdytään toteuttamaan parantamalla lainsäädäntöä, kehittämällä valvontaa, ehkäisemällä harmaata taloutta ja lisäämällä koulutusta.

Puoluehallitus:

Taksialaa uudistettiin vuonna 2018 Sipilän hallituksen toimesta. Uudistus madalsi taksialalle tulemisen kynnystä muun muassa vapauttamalla taksialan määrä- ja hintasääntelystä. Uudistuksen myötä myös sovelluspohjaiset taksivälityspalvelut ovat saapuneet Suomeen.

Vuoden 2018 taksiuudistus vaikutti eri alueilla eri tavoilla. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla taksin saatavuus on lisääntynyt huomattavasti, mutta monilla syrjäisemmillä paikkakunnilla taksien saatavuus on heikentynyt erityisesti öiseen aikaan. Kilpailu- ja kuluttajavirasto on julkaissut vuonna 2022 tutkimuksen taksimarkkinoiden kehityksestä. Tutkimuksen mukaan uudistus mahdollisti edulliset taksikyydit ja hyvän saatavuuden, mutta toisaalta asiakkailta vaaditaan taksinvalinnassa enemmän. Taksien hinta on laskenut erityisesti kaupunkialueilla sovellustakseja käyttäville, mutta tilanne on toinen syrjäseuduilla.

Uudistuksen myötä markkinoille on tullut myös toimijoita, jotka pyrkivät hyötymään vakiintuneiden ja hyvämaineisten palveluntarjoajien brändistä mukaillemalla sitä. Näiden taksien kuskit voivat pyrkiä asiakkaiden houkutteluun jopa varsin aggressiivisin keinoin. Tämä lieveilmiö on yksiselitteisesti haitallinen. Nykyinenkin laki antaa työkalut ilmiön rajoittamiseen siten, että taksitolpan käyttöä rajoitetaan vain tolpan omistajan kanssa sopimuksen tehneiden taksiyhtiöiden autoille. Puoluehallitus kuitenkin tunnistaa, että vahvempia työkaluja ilmiön rajoittamiseen tarvitaan.

Uudistuksen jälkeen kuluttajien luottamus taksiliikenteeseen on laskenut. Puoluehallitus korostaa, että tämä luottamus on palautettava. Kuluttajien on voitava luottaa myös kadulta otettuun taksiin ja siihen että sen hinnoittelu on ennakoitavaa ja järkevää. Samaan aikaan pitää kuitenkin huolehtia, että tehdyn uudistuksen hyviä puolia ei menetetä. Alalle saapumisen kynnyksen pitää vastaisuudessakin olla matala ja pääosin ilman lieveilmiöitä toimivien sovellustaksien toiminta on turvattava.

Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa on sovittu toteutettavaksi lainsäädäntöhanke, jolla edistetään taksien saatavuutta, huomioidaan eri asiakasryhmät koko maassa, tehostetaan taksiliikenteen valvontaa ja kitketään harmaata taloutta. Tämän lainsäädäntöhankkeen pohjaksi Liikenne- ja viestintäministeriö on laatimassa arviomuistiota lainsäädännön muutosehdotuksista. Korjaustoimenpiteet on tarkoitus viedä lainsäädäntöön tämän hallituskauden aikana.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

39. Hätilän Kokoomus: Lasten turvalaitteiden käytön tehostaminen – päivitys pituus- ja ikärajaan

Meidän on kiinnitettävä huomiota lasten turvallisuuteen liikenteessä. Suomessa on voimassa Euroopan unionin turvavyödirektiivin (91/671/ETY) mukainen poikkeama, joka sallii alle 150 cm, mutta vähintään 135 cm pitkien lasten matkustamisen aikuisten turvavyöllä. Tämä poikkeama perustui aikanaan siihen, ettei Suomen markkinoilla ollut saatavilla pitkille lapsille suunniteltuja turvaistuimia. Nyt tilanne on kuitenkin muuttunut: aiemmin painorajoitteinen turvavyöstandardi R44 on korvattu pituusrajoitteisella R129-standardilla, joka kattaa lapset 150 cm pituuteen asti. Tämä mahdollistaa kaikkien lasten turvallisen matkustamisen turvaistuimessa tai muussa asianmukaisessa turvalaitteessa.

Aloitteen tavoitteena on päivittää lainsäädäntö vastaamaan nykyhetken tarpeita ja teknologista kehitystä sekä lisätä yhdenmukaisuutta muiden EU-maiden kanssa. Esitämme, että Suomi poistaa nykyisen poikkeaman ja asettaa uudeksi standardiksi, että kaikkien alle 150 cm pituisten tai alle 12-vuotiaiden lasten tulee matkustaa asianmukaisessa turvalaitteessa henkilöautoissa.

Tämän aloitteen myötä osoitamme sitoutumisemme lasten turvallisuuden jatkuvaan parantamiseen ja ajantasaisesti lainsäädäntömme vastaamaan nykypäivän vaatimuksia ja teknologian tarjoamia mahdollisuuksia.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimenpiteisiin, jotta Suomi poistaa nykyisen poikkeaman ja asettaa uudeksi standardiksi, että kaikkien alle 150 cm pituisten tai alle 12-vuotiaiden lasten tulee matkustaa asianmukaisessa turvalaitteessa henkilöautoissa. Tämä ei ainoastaan paranna lasten turvallisuutta liikenteessä, vaan myös varmistaa, että kaikki lapset nauttivat yhdenvertaista suojaa matkustaessaan tieliikenteessä.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus jakaa aloitteen tekijöiden huolen liiketurvallisuudesta sekä toteaa tarpeen liikenneturvallisuutta parantaville politiikkatoimille. Liikenneturvallisuus onkin kehittynyt huomattavasti läpi vuosikymmenten. Tähän syynä on teknologian kehitys sekä politiikka, jossa jatkuvasti on vaadittu korkeampia standardeja niin tiesuunnittelussa kuin kulkuvälineissä ja niiden turvallisuusvarusteissa.

Positiivinen kehitys on jatkunut myös 2000-luvulla. Liikenneturvan mukaan henkilöautossa kuolleiden määrä on laskenut viidenneksellä viimeisen kymmenen vuoden aikana. Loukkaantuneiden määrä on lähes puolittunut vastaavana aikana. Alakouluikäisiä lapsia loukkaantuu liikenteessä vuosittain noin 120. Näistä noin kolmannes tapahtuu auton matkustajina. Vastuullinen vanhempi varmistaakin, että heillä on liikenteessä asianmukaiset turvallisuusvarusteet. Hyvät turvaistuimet voivat toimia terveyden tai hengen pelastavana elementtinä onnettomuuden sattuessa.

Uusi turvaistuinten luokitusstandardi on tuonut valikoimaan myös istuimia, jotka soveltuvat yhä paremmin monen kokoiselle lapselle. Kun lapselle ei tarvitse tämän kasvaessa ostaa uutta turvaistuinta, tuo se vanhemmille säästöä. Kun istuin kasvaa lapsen mukana, on myös todennäköisempää, että perheestä löytyy tarvittaessa lapselle sopiva turvaistuin. Tällä on itsessään myös liikenneturvallisuutta lisäävä vaikutus.

Puoluehallitus toteaa, että liikenneturvallisuuden jatkuva kehittäminen myös lainsäätäjän keinoin on tärkeää. Liikenneturvallisuutta koskevissa lakihankkeissa on ensiarvoisen tärkeää nojata asiantuntijoiden parhaisiin näkemyksiin. Uusia veloitteita säädettäessä on kuitenkin huomioitava sääntelytaakan suhteellisuus ja sen tuomat hyödyt suhteessa kansalaisille koituihin vaikeuksiin ja kustannuksiin.

Lopuksi puoluehallitus huomauttaa aloitteen tekijöille, että aloitteen toimenpideoasassa ei tulisi enää esittää perusteluita, vaan niiden paikka on aloitteen perusteluosassa.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

40. Tornion Kokoomus: Liikenneväylien parantaminen pohjoisen alueella

Maailmanpoliittisen tilanteen vuoksi on ensiarvoisen tärkeää, että Suomi voi turvata teollisuuden kaupan viennin, että tuonnin Suomeen jokaisessa tilanteessa. Uuden maailmanjärjestyksen myötä geopoliittinen riski pohjolassa ja Itämeren alueella on kasvanut. Tällä hetkellä Suomen rajat ylittävästä viennistä 90 % tapahtuu meriteitse. Viennin turvautuessa näin suuressa määrin yhteen kuljetusmuotoon, samalla vaarannetaan Suomen vienti sekä tuonti. Suomella on maayhteys

pohjoisen kautta Ruotsiin sekä Norjaan. Ruotsi on taas rautateillä yhdistetty Eurooppaan ja vastaavasti Norja sijaitsee valtameren rannalla.

Suomen liittyessä Pohjois-Atlantin puolustusliittoon, tulee Suomen sotilaallinen asema Pohjolassa kasvamaan lisääntyvine sotaharjoituksineen. Nämä tuovat merkittävää lisäliikennettä monille alueille koko Suomessa. Eikä myöskään jää huomioimatta tämä sotalogistiikka, joka tulee olla kunnossa joka tilanteessa. On selvä, että mahdolliset massiiviset sotaharjoitukset tai varautuminen kolmansien valtioiden ilkeyksiin tulevat näkymään myös meidän kuljetusinfrastruktuurimme niin merellä, maalla kuin ilmassa.

Rauta- ja maanteiden kapasiteetti sekä kunto on Suomen sisällä etelä-pohjois suunnassa paikoin huono tai erittäin huono. Liikenneinfran korjausvelkaa on kerääntynyt mittava määrä. Myös maakuntien lentokentät on ollut esillä lähes jokaisessa budjetti- ja hallitusneuvottelussa.

Jotta jatkossakin voimme taata tuonnin, viennin sekä puolustusvalmiuden, tulee Suomen panostaa pohjoisen liikenne infraan siten että voimme taata turvalliset rauta- sekä maantiekuljetukset kaikissa olosuhteissa.

Puoluekokous hyväksyessään aloitteen velvoittaa se puoluehallituksen ja kehottaa eduskuntaryhmää edistämään aloitteen liikenneinfranhankkeita kuvatulla tavalla.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus jakaa Tornion Kokoomuksen esittämän huolen Suomen ulkomaankaupan väylien käyttökelpoisuudesta sekä koko maan liikenneväylien kunnosta. On alueiden elinkeinoelämän elinvoiman sekä asukkaiden hyvinvoinnin kannalta ensiarvoisen tärkeää, että väyläyhteydet ovat kunnossa.

Kuten aloitteen tekijät toteavat, Pohjois-Suomella on suuri merkitys Suomen ulkomaankaupan väylänä. Erityisesti tämä korostuu tilanteissa joissa meriyhteydet eivät syystä tai toisesta ole käytettävissä. Pohjois-Suomessa on myös merkittävästi laadukasta liikenneinfrastruktuuria vaativaa raskasta teollisuutta, esimerkiksi kaivoksia. Samoin alueella vahva matkailuelinkeino tarkoittaa, että liikenneyhteyksillä on käyttäjiä enemmän kuin pelkät alueella asuvat.

Puoluehallitus toteaa, että erityisen tärkeitä liikenneyhteyksiä ovat ne, joita pitkin Suomen ulkomaankauppa kulkee ja erityisesti kriisitilanteissa vaihtoehtoiset reitit. Näiden reittien merkitys onkin tunnustettu Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa. Hallitusohjelman mukaisesti liikennepolitiikan tavoitteena on koko Suomen kasvun ja elinvoiman lisääminen. Liikenneverkkoa kehitetään Suomen saavutettavuuden, kilpailukyvyyn ja huoltovarmuuden vahvistamiseksi. Liikennepolitiikalla tuetaan kasvua, investointeja ja työllisyyttä, laajennetaan työssäkäyntialueita, edistetään kestävien liikennemuotojen käytön mahdollisuuksia ja vähennetään päästöjä. Nämä kaikki ovat Kokoomuksen hallitusneuvotteluissa edistämiä kantoja.

Käytännössä liikennejärjestelmän pitkäjänteisen suunnittelun työkalu on Liikenne 12 ohjelma. Se on ylivaalikautinen 12 vuotta tulevaisuuteen ulottuva vaalikausittain päivitettävä ohjelma. Tämän suunnitelman päivitustyö on tällä hetkellä käynnissä. Ohjelman tavoitteena on osaltaan varmistaa, että liikennejärjestelmään liittyvät päätökset tehdään tietopohjaisesti. Suunnitelma on tarkoitus antaa selontekona eduskunnalle joulukuussa 2024. Suunnitelma kattaa kaikki väylät. Puoluehallitus pitää valtakunnan kattavaa kokonaissuunnitelmaa erinomaisena lähtökohtana kulkuyhteyksien kehittämiseksi.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

41. Karakallion-Kilon kokoomus: Sähköautojen verkkoonsyöttö (V2G) mahdollistettava

"Jatkossa yhä useampi sähköauto pystyy teknisesti myös syöttämään sähkövirtaa akustaan sähköverkkoon. Sähkön syöttö jakeluverkkoon parkissa olevista autoista voisi olla erittäin merkittävä edistysaskel jo nykyisessä sähköjärjestelmässä, missä vaihtelevaa sähköenergiaa on paljon, mutta varmuudella käytettävissä olevasta tehosta on pulaa.

Sähköautot ovat kalliita ja erityisen kallista on seisottaa niitä toimettomina, sähköautotase on saatava töihin. Lataamalla halpaa yösähköä ja syöttämällä sähköä autosta verkkoon korkeahintaisten päivätuntien aikana, sähköautoilun kustannuksia voisi alentaa.

Näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa Suomella tulee olemaan satunnainen sähkön tehopula erityisesti talvikuukausien aikana. Tähän tehopulasta selviytyäkseen Suomen tulee käyttää kaikkia vähäpäästöisiä resurssejaan täysimääräisesti. Sähköautojen verkkoonsyötöstä hyötyvät alempina sähkön markkinahintoina kaikki kuluttajat Suomessa, eikä pe 5.1.2024 tapaisia hintapiikkejä enää pääsisi syntymään. Jos V2G -tapaista tehokasta kannustetta ohjata sähköautojen latauksen ajoitusta ei ole, sähköautot voivat pahentaa sähkön hintapiikkejä. Tavoitella tulevaisuudessa on, että koko tuulivoiman aiheuttama tehonvaihtelu voitaisiin tarvittaessa kattaa V2G ratkaisulla.

Sähkön verkkoonsyöttö autoista sähkönjakeluverkkoon on oikeutettava teknisten reunaehtoien puitteissa sähkömarkkinalakiin tehtävillä pakottavilla määräyksillä, ja varmistettava asiakkaan kannalta kohtuulliset ja tasapuoliset ehdot. Vapaaehtoiselta pohjalta V2G ratkaisut olisivat voineet olla jo vuosia käytössä, mutta mitään ei ole tapahtunut."

Karakallion-Kilon kokoomus esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallituksen ja eduskuntaryhmän toimimaan niin, että sähköautojen verkkoonsyöttö (V2G) tulee mahdolliseksi pakottavalla lainsäädännöllä mahdollisimman pian.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Karakallion-Kilon kokoomusta kiinnostavasta aloitteesta.

Sähköautojen käyttäminen tasaamaan sähköpiikkejä on puoluehallituksen mielestä kannatettavaa. Tällä hetkellä sähköautojen latausinfraa käytetään kytkettynä kantaverkkoyhtiö Fingridin kysyntäjoustomekanismiin, jossa latausasemien tehoa voidaan pienentää hetkellisesti tasaamaan sähköverkkoa. Tällainen edistyminen markkinaehtoisesti on ollut hienoa ja puoluehallitus katsoo, että tällaista kehitystä kannattaa jatkaa.

Vaikka moni autovalmistaja onkin puhunut Vehicle-to-Grid (V2G) toiminnallisuudesta tulevissa automalleissaan, valtaosa sähköautoista ei tue V2G-latausta. V2G-latausta tukevissa autoissa on usein käytössä aasialainen CHAdeMo-latauskaapelistandardi, joka on erittäin harvinainen EU:ssa, koska meillä on vaadittu CCS-standardia vaadittu julkisissa latauspisteissä noin kymmenen vuoden ajan. Myös latauslaitteita on vielä hyvin rajallisesti saatavilla markkinoilla ja teknologia on vielä kehittymässä. Emme siten Suomessa vielä ole valmiita siihen, että lainsäädännöllä voitaisiin pakottaa näin varhaisessa vaiheessa tietyn teknisen ratkaisuun investoiminen. Aloitteessa esitetyllä tavalla eli pakottavalla lainsäädännöllä ei olisi tarkoituksenmukaista säätää asiasta tässä vaiheessa teknologian kehityskaarta.

Puoluehallitus kuitenkin katsoo, että liikenteen sähköistymistä sekä latausinfra ja taustajärjestelmien integroimista tiiviiksi osaksi sähköjärjestelmää kannattaa jatkaa.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

42. Tampereen tulevaisuuskokoomus: Ihmismäisen kohtelun turvaaminen lailla

Henkilökohtainen asiointi on mahdotonta pankkien, vakuutusyhtiöiden, sote-palveluiden, operaattoreiden jne ”asiakaspalveluiden ” kanssa.

Jos haluaa irtisanoa sopimuksen, kysyä neuvoa, niin puheluusi ei vastata. Kun vastataan, niin automaatti sanoo sinulle, että käytä nettiä. Jos haluat ostaa, niin puheluusi vastataan heti!

Kun haluat nostaa rahaa pankista, konttorit, jossa vielä on kassapalvelut, ovat harvassa ja auki vielä harvemmin.

Hyvinvointialueiden palvelut ovat kiven takana. Piti olla yksi puhelinnumero, SOTELUURI, josta saa kaikki tiedot. Soteluurista vastattiin kahden kuukauden jälkeen, että palvelumme on päättynyt! Saat tiedot verkkosivulta.

On vielä satojatuhansia suomalaisia, joilla ei ole verkkotunnuksia, tietokonetta tai älypuhelin. Nämä henkilöt tarvitsevat yleensä henkilökohtaista palvelua.

Ihmismäisen kohtelun turvaamiseksi ehdotamme, että puoluekokous hyväksyisi seuraavan:

puoluekokous velvoittaa kokoomuksen edustajat toimimaan siten, että ihminen palvelee asiakkaita kaikissa julkisissa palveluissa kuten terveyskeskuksissa ja virastoissa sekä välttämättömyyspalveluissa kuten pankissa, postissa ja vakuutusyhtiössä.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää aloitteen laatijoita huomion kiinnittämisestä tärkeisiin asioihin, palveluiden saavutettavuuteen ja laatuun. Kuten aloitteessa on tuotu esille, on selvää, että yhteiskunnan tulee varmistaa, että ihmisten perustarpeet huomioidaan yhdenvertaisesti ja asiointimahdollisuudet ovat inhimilliset.

Suomessa on jo olemassa lainsäädäntöä, joka tukee palvelujen saavutettavuutta, kuten saavutettavuusdirektiivi, esteettömyysdirektiivi, yhdenvertaisuuslaki ja laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta. Nämä lait luovat jo raamin palveluiden saavutettavalle toteutukselle.

Tällä hetkellä on myös käynnissä merkittävä teknologinen kehitys, joka mahdollistaa esimerkiksi ihmismäisen asiointin tekoälyjärjestelmien kanssa puheella tai tekstillä. Siten hyvin pian voimme asioida julkisen ja yksityisen sektorin toimijoiden kanssa nykyistä merkittävästi joustavammin ja tehokkaammin. Julkisen talouden kestävyys kannalta onkin tärkeää panostaa uusiin teknologisiin ratkaisuihin sekä parantaa palveluiden saavutettavuutta ja laatua teknologian avulla. Ihmisen määrääminen asiakaspalvelijaksi olisi samalla tavalla takaperoista politiikkaa kuin 0,7 hoitajamitoitus oli aikanaan, eikä valitettavasti ole paras ratkaisu itse esitettyyn haasteeseen, vaikka tavoite ehdotuksen takana onkin kannatettava.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hylkäisi aloitteen

43. Pohjanmaan kokoomusnaiset: län mukanaan tulevat haasteet digitalisaation käytössä ja hyödyntämisessä

Digitalisaatio tarjoaa ikäihmisille sekä uusia mahdollisuuksia että haasteita. Esimerkiksi verkkopankkipalveluiden ja erilaisten mobiilisovellusten avulla ikäihmiset voivat hoitaa päivittäisiä asioitaan, kuten laskujen maksamista tai ostosten tekemistä, kotonaan ilman, että heidän tarvitsee lähteä ulos. Tämä on erityisen tärkeää niille, joiden liikkuvuus on rajoittunutta. Lisäksi digitaaliset palvelut, kuten videopuhelut, mahdollistavat yhteydenpidon perheenjäsenten ja ystävien kanssa, mikä on keskeistä yksinäisyyden ja eristäytymisen tunteiden vähentämisessä.

Vaikka digitalisaatio tarjoaa monia mahdollisuuksia, se asettaa ikäihmiset myös uudenlaisien haasteiden eteen. Yksi merkittävä haaste on digitaalinen kuilu, eli ero niiden välillä, jotka kykenevät hyödyntämään digitaalisia palveluita, ja niiden, jotka jäävät näiden mahdollisuuksien ulkopuolelle. Tämä kuilu voi johtua useista syistä, kuten taidoista, asenteista, taloudellisista resursseista tai fyysisistä rajoitteista. Lisäksi tietoturva on suuri huolenaihe, sillä ikäihmiset saattavat olla erityisen haavoittuvaisia huijauksille ja tietoturvariskeille verkossa.

Ikäihmisten tukeminen digitaalisten palveluiden käytössä on keskeistä, jotta voimme varmistaa, että digitalisaation hyödyt ovat kaikkien saavutettavissa. Meiltä unohtuu pääosin se, että miten valmis esim. 88-vuotias on ottamaan vastaan näin ison askeleen uuteen maailmaan, kun pohjatietoa ei ole, minkä päälle rakentaa uutta ja kaikki tärkeä opittava on outoa ja hyvin erilaista.

Digitaalinen syrjäytyminen on merkittävä haaste. Ikäihmisten kohdalla tämä voi johtua taloudellisista rajoitteista, kuten eläkkeen suuruudesta, joka ei mahdollista uusimpien laitteiden hankkimista, tai fyysisistä rajoitteista, jotka tekevät laitteiden käytöstä haastavaa.

Monet digitaaliset palvelut ja laitteet eivät myöskään ole suunniteltu ottaen huomioon ikäihmisten erityistarpeita, kuten heikentynyttä näköä, kuuloa tai motoriikkaa. Käyttöliittymien monimutkaisuus ja pieni tekstikoko voivat tehdä palveluiden käytöstä vaikeaa tai jopa mahdotonta.

Nykyisellään tietotekniikan kotona tai vapaa-ajanasunnolla tehtävä opastustyö kuuluu kotitalousvähennyksen piiriin. Kuitenkaan esim. ATK-kurssi tai vastaava kotona ei kuulu, sillä opetustyö ei kuulu kotitalousvähennyksen piiriin. Tulkintavastuu kotitalousvähennyksen piiriin kuulumisesta on verohallinnolla eli tulkinta on verohallinnon toimivallassa oleva asia.

Verohallinnon ohjeita ja esimerkkejä on mahdollista tarkentaa. Lisäksi on mahdollista muuttaa tuloverolakia, jossa kotitalousvähennykset määritellään. Esim. 1.1.2024 alkaen laillistetun fysioterapeutin antamasta fysioterapiasta ja laillistetun toimintaterapeutin antamasta toimintaterapiasta verovelvollisen kotona tai vapaa-ajan asunnolla voi saada kotitalousvähennyksen samalla tavoin kuin tavanomaisesta hoiva- ja hoitotyöstä saa kotitalousvähennyksen.

Me Pohjanmaan Kokoomusnaiset vaadimme, että sähköisten palvelujen käytön ohjaus tulee kuulua kotitalousvähennyksen piiriin. Edellä mainitun perusteella Pohjanmaan Kokoomusnaiset esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää selvittämään sähköisten palvelujen käytön ohjauksista tulevaa kulua kuuluvaksi kotitalousvähennyksen piiriin.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Pohjanmaan Kokoomusnaisia aloitteesta. Kotona asumisen mahdollistaminen digitaalisten palvelujen saavutettavuutta parantamalla on tärkeä teema, johon tulee panostaa useilla eri sektoreilla. Suurimmat mahdollisuudet on nähtävissä asiointipalveluiden kehittämisessä saavutettavammiksi ja esimerkiksi puheella asiointi tekoälyjärjestelmien kanssa tulee arkipäiväistymään lähivuosina merkittävänä palveluasioinnin kanavana.

Aloitteessa esitetty kotitalousvähennyksen laajennus sähköisten palveluiden käytön ohjaukseen on kiinnostava, mutta samalla vaikeasti rajattava. Sähköisten palvelujen käytön ohjaus on usein tehokkainta toteuttaa etänä. Jos kotitalousvähennys annettaisiin etänä toteutetuista palveluista, se muuttaisi kotitalousvähennyksen toimintalogiikkaa merkittävästi. Lisäksi puoluehallitus kiinnittää huomiota siihen sinänsä valitettavaan seikkaan, että fiskaalisista syistä on kotitalousvähennykseen juuri päätetty tehdä rajauksia.

Puoluehallitus kuitenkin näkee, että aloitteessa esitetty tavoite ikäihmisten digitaalisen asioinnin kyvykkyyden kasvattamiseen on erittäin kannatettava. Samanaikaisesti puoluehallitus näkee, että palveluiden saavutettavuuteen on syytä panostaa ja sitä kautta palvelut saadaan palvelemaan entistä paremmin laajempaa ihmisjoukkoa.

Näillä perusteilla – ja muistuttaen, että eduskuntaryhmää ei aloitteella voida velvoittaa vaan ainoastaan kehottaa - puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

44. Klaukkalan alueen kokoomus: Lasten ja nuorten älypuhelimien ja muiden mobiililaitteiden käyttöä pitää pystyä rajoittamaan nykyistä enemmän ja tietoisuutta haasteista lisäämään.

Ikärajoja pitää tiukentaa nykyisestä sovelluksissa ja verkkopalveluissa. Tämän lisäksi teknologisia ratkaisuja pitää edistää, joiden avulla pystytään säätämään ja ehkäisemään lasten ja nuorten sovellusten käyttöä, jotka eivät sopivia tietyn ikäisille lapsille ja nuorille tai koukuttavat helposti. Yhteiskunnassa on lisättävä tietoisuutta älypuhelimien sekä muiden älylaitteiden käytön riskeistä, haitoista ja keinoista terveellisellä tavalla hallita käyttämistä. Tärkeää on myös lisätä tietoisuutta vanhempien ja koulujen mahdollisuuksista rajoittaa käyttöä.

Monet lapset ja nuoret ovat koukussa pelaamiseen tai sosiaaliseen mediaan. Lasten ja nuorten hyvinvointi kärsii ja riippuvaisuus erilaisiin laitteisiin vaikuttaa nukkumiseen sekä vapaa-ajan viettämiseen ja harrastuksiin. Pelaamisesta ja sosiaalinen mediasta saadaan vaikutteita, joita ovat tarkoitettu vanhemmille käyttäjille.

Liiallinen älylaitteiden käyttö vaikuttaa kaverisuhteisiin sekä sosiaalisten taitojen harjoitteluun, kun lapset ja nuoret viettävät vähemmän kasvotusten aikaa ikätovereidensä kanssa. Liiallinen käyttö häiritsee myös oppilaiden oppimista sekä lisää keskittymisen haasteita. Koulu ei enää motivoi, kun kotona voi pelata tai olla sosiaalisessa mediassa.

Näistä syistä on tärkeä kohdata tämän päivän haasteet mobiililaitteiden käyttämisessä ja tehdä kauaskantoisia päätöksiä rajoittamisen edistämiseksi. Sosiaalista painetta tulee lisätä, että päästään edistämään mobiililaitteiden terveitä käytänteitä. Tietoisuuden lisääminen vahvistaa yhteiskunnan yhteistä näkemystä sekä toimintaa älypuhelimien ja muiden mobiililaitteiden käytön rajoittamiseksi.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää edistämään sovellusten ja verkkopalveluiden ikärajojen tiukentamista sekä

teknologisia ratkaisuja, joiden avulla pystytään säätämään ja ehkäisemään lasten ja nuorten sovellusten käyttöä. Näiden lisäksi kehoitetaan eduskuntaryhmää lisäämään sosiaalista painetta, että päästään edistämään mobiililaitteiden terveitä käytänteitä sekä edesauttamaan tietoisuuden leviämistä älylaitteiden käytön haitoista ja mahdollisuuksista rajoittaa käyttöä.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää aloitteen laatijoita tarttumisesta erittäin ajankohtaiseen aiheeseen. Liiallinen mobiililaitteiden käyttö on yhteiskunnallinen haaste, joka aletaan tunnistaa entistä paremmin ympäri maailmaa. Tällä hetkellä sosiaalisen median tilien ikäraja on yleisesti 13 vuotta. Useissa maissa on keskustelu käynnissä korkeammista ikärajoista. Toisaalta eri sovelluksista käydään eri tyyppistä keskustelua. Esimerkiksi erityisen koukuttavista algoritmeista tunnettu Tiktok ollaan mahdollisesti kieltämässä Yhdysvalloissa 2025 tammikuussa. Myös Suomessa 30 kokoomuksen kansanedustajaa teki aloitteen sovelluksen kieltämisestä Suomessa.

Mobiilisovellusten ansaintalogiikka perustuu usein mahdollisimman pitkäaikaiseen käyttöön, mikä kannustaa sovelluskehittäjiä rakentamaan sovelluksista mahdollisimman koukuttavia. Useat sovelluskehittäjät ovatkin onnistuneet tässä tehtävässä ja koukuttuminen sovelluksiin ei ole pelkästään lasten ja nuorten haaste. Tekoälykehitys tulee merkittävästi lisäämään sovellusten kykyä vaikuttaa ihmisten tunteisiin ja käyttäytymiseen. Siitä johtuen haasteeseen on syytä tarttua voimallisesti, eikä pelkästään lasten ja nuorten, vaan koko yhteiskunnan osalta. Teknologisen kehityksen uhkista ja mahdollisuuksista pitää keskustella avoimesti.

Puoluehallitus näkee, että Suomen tulee olla vahvistamassa tutkimusta aiheen piirissä, jotta saamme konkreettista tietoa mahdollisista sovellusten aiheuttamista haitoista esimerkiksi oppimis- ja keskittymiskykyyn sekä mielenterveyteen. Lisäksi Suomen tulee olla aktiivisesti vaikuttamassa EU-tason sääntelyyn, koska sektoriin liittyvä vaikuttava sääntely tapahtuu digitaalisella yhteismarkkina-alueella. Teknologisen kehityksen myötä haasteet tulevat lisääntymään ja sääntelyssä onkin syytä esimerkiksi määrittää, minkä tyyppiset algoritmit kielletään kokonaan. Suomessa tietoisuutta tulee lisätä julkisen keskustelun kautta faktoihin perustuen ja ratkaisukeskeisesti. Lapsilla ja nuorilla täytyy olla oikeus turvalliseen kasvamiseen kohti aikuisuutta, jossa otetaan käyttöön digitalisaation hyödyt, mutta samalla minimoidaan sen haitat.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastuksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

45. Kaakkois-Suomen kokoomusnuoret: Tekoälyn laajentumisen kielteisiin puoliin varauduttava

Suuriin kielimalleihin pohjautuvat tekoälyalustat ovat yleistyneet ja kehittyneet viime vuosina hurjaa vauhtia. OpenAI:n ChatGPT (teksti) ja DALL-E (kuva) ovat toimineet ilmiön tunnetuimpina ajureina, mutta muita toimijoita ovat esimerkiksi suuret teknologiayritykset, jotka joko kehittävät itse omaa ratkaisuaan (esim. Baidu, Google tai Facebook) tai tekevät yhteistyötä tekoälymallin kehittäjän kanssa (esim. Microsoft + OpenAI tai Amazon + Claude). Yhtenä syynä tekoälyalustojen yleistymisessä on niiden perustuminen yleensä keskustelubottiin, jossa halutun asian (teksti, kuva, ääni, video) luominen annetaan sille tehtäväksi annettuun materiaaliin perustuvan komentokehotteen pohjalta, mistä generatiivinen tekoäly tulee terminä.

Luonnollisesti viimeaikainen tekoälyn kehityskulku on herättänyt keskustelua muun muassa kielimallien kouluttamiseen käytettyjen materiaalien tekijänoikeuksista, eri eettisyyden ja

oikeudenmukaisuuden näkökulmista. Generatiivinen tekoäly kuluttaa enemmän energiaa kuin tavalliset hakukonehaut ja datakeskukset tarvitsevat enemmän vettä viilennystä varten. Tekoälyn puolustukseksi on kuitenkin nostettava, että esimerkiksi sen hyödyntäminen auttaa energiatehokkuutta ja -siirtymää, ja erilaisiin lääketieteen ja terveydenhuollon ongelmiin voi löytyä aiempaa nopeammin ratkaisukeino.

Yksi suurimmista huolista, mistä Suomessakin on voinut lukea, on ollut huoli tekoälyn hyödyntämisessä informaatiovaikuttamisessa tai erilaisissa petoksissa. Ihmisen voi saada tekemään melkein mitä tahansa tai ihmisestä voi saada täysin väärää tietoa. Joskus tämä on tarkoituksellista, joskus tahatonta. Tahatonta voi jopa ilmetä tekoälyn avulla luoduissa lehtiartikkeleissa, jossa tekoälyalusta generoi ihmisestä tietoa, yhdistämällä jotain aiempaa tietoa toiseen, aiheeseen kuulumattomaan, lähteeseen tai luomalla lähteen, jota ei välttämättä ole olemassa. Tätä kutsutaan yleensä hallusinoinniksi. Esimerkiksi aloitteen kirjoittajasta Microsoft Copilot oli kerran tehnyt suositun poliittisen tiktokkaajan, vaikka hän ei ole koskaan käyttänyt Tiktokia. Tarkoituksellisilla yritetään vaikuttaa toisen osapuolen toimintaan. Helmikuussa hongkongilaisen yrityksen työntekijä oli huijattu maksamaan 25 miljoonaa dollaria huijareille videokonferenssikokouksessa, jossa kaikki muut yrityksen kokoustajat olivat tekoälyn avulla luotuja syvävärennöksiä ulkonäöltään ja ääneltään. Demokraattien New Hampshiren esivaalien aikaan robottipuhelu kehotti Joe Bidenin äänellä olemaan äänestämättä esivaalien aikaan ja säästämään äänen marraskuun presidentinvaaleihin. X:n Grok puolestaan oli koostanut trendien perusteella uutisnostoihin otsikon Iranin ohjusiskusta Israeliin – yli viikkoa ennen aitoa iskua.

Toisaalta ei välttämättä tarvita tekoälyä aiheuttamaan reaktioita puolesta ja vastaan tai epäilystä materiaalin todenmukaisuudesta. Ihmisten lähtiessä vahvasti mukaan sosiaalisen median alustalla trendaaviin aiheisiin, lähdekritiikki voi kiireessä jäädä huomioimatta. Erilaiset konfliktit ovat kierrättäneet audiovisuaalista materiaalia niitä edeltäneistä konflikteista, videota videopeleistä ja jopa täysin niihin liittymättömistä kokoontumisista tai onnettomuuksista. Walesin prinsessa Catherinen kuva lapsiensa kanssa herätti keskustelua tekoälyn käyttämisestä kuvan luomisessa, mikä paljastui vain Catherinen kuvankäsittelyksi Photoshopilla. 2019 Gabonin presidentti Bongon aito esiintyminen heikossa kunnossa ja vahvassa maskeerauksessa uudenvuodenpuheen aikana johti osalla epäilyihin presidentin korvaamisesta kaksoisolennolla tai syvävärennöksellä, ja lopulta vallankaappausyritykseen.

Vaikka erilaisia toimenpiteitä on tehty tekoälyn väärinkäytön ja -ymmärtämisen ehkäisemiseksi, pelkät asetukset tai lait, kuten EU:n tekoälyasetus, tai materiaalin korostaminen tekoälyllä luoduksi eivät riitä. Facebookin aikajanan nostoissa voi tulla vastaan silloin tällöin eri tavalla sympatiaa kerääviä kuvia, jotka saavat tuhansista satoihin tuhansiin reaktioita. Yksi yleisimpiä aiheita on jokin Jeesusta esittävä taideteos, jonka on tehnyt afrikkalainen lapsi, mutta Jeesus on kaikkea mahdollista spagetista avokadoon, katkaravusta jakoavaimiin, ja on ihmisiä, jotka uskovat tämän aidoksi. Lisäksi esimerkiksi huijauksista voi tulla tyyllisesti ja kirjoitusasultaan aiempaa uskottavampia. Luovan alan yrittäjät voivat päätyä kilpailemaan huomioista tekoälyn avulla luotuja tyyllisiä kopioita, joille on luotu keksitty tekijä taustatarinoineen, vastaan. Lähimmäisistä voi olla tehty kuolinilmoitus, joka ei pidä ollenkaan paikkansa ja halventaa heidän muistoaan, tai seksuaalista materiaalia, vaikka jonka saisikin poistettua, voi aiheuttaa henkistä ja fyysistä kärsimystä uhrissa poistoa odotellessa. Joku voi päätyä tekoälyn avulla tehdyn mustamaalauskampanjan kohteeksi, jossa useat botit levittävät valheellista tietoa. Joku voi omassa ajattelussaan kokea asiat niin vahvasti, että uskoo merkittävän osan tekoälyn luomasta tiedosta, kunhan se vahvistaa hänen ajatusmaailmaansa. Yhteiskunnallisten palveluiden on varauduttava uuteen aikakauteen, jossa käydään kilpajuoksua todellisuuden rajamailla.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous edellyttää puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää edistämään tekoälyn käytön laajentumisen kielteisiin puoliin varautumista.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää aloitteen tekijöitä tarttumisesta erittäin ajankohtaiseen aiheeseen. Aloitteessa nostetaan hyvin esiin tekoälykehityksen jo nyt havaittavissa olevia vaikutuksia. Kehitys tulee entisestään kiihtymään ja monet muutokset tulevat olemaan ennennäkemättömän nopeita. Kuitenkin edessämme on uhkien lisäksi myös merkittävä määrä mahdollisuuksia. Esimerkiksi tekoälykehityksen vaatima laskentakapasiteetin ja energiatuotannon lisäys voivat tuoda Suomelle merkittäviä mahdollisuuksia sähköntuotannon ja palvelinkeskusten sijoittuessa Suomeen. Lisäksi Suomen erinomainen tutkimussektori voi tarjota ratkaisuja, jotka palvelevat ihmiskuntaa globaalilla tasolla.

Tekoälyn kehitys tulee ottaa merkittäväksi keskustelukysymykseksi yhteiskunnan tasolla ja tunnistaa sen uhat ja mahdollisuudet. Suomen on syytä olla eturintamassa hyödyntämässä tekoälyn mahdollisuuksia ja vaikuttaa toisaalta siihen, että tekoälyä kehitetään ihmislähtöisesti. Siitä johtuen meidän tulee luoda selkeä visio siitä, mitä tekoälyltä yhteiskuntana haluamme ja mitä siltä emme halua. Suomen tulee luoda tekoälystrategia osaksi digikompassia ja sen toimeenpanosuunnitelmaa.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen johdosta seuraavan lausuman: Puoluekokous katsoo, että Suomeen tarvitaan tekoälystrategia, jossa käsitellään perusteellisesti sekä tekoälyn tarjoamia mahdollisuuksia että siihen liittyviä uhkia. Luonteva yhteys tällaiselle työlle on osana digikompassia ja sen toimeenpanosuunnitelmaa.

Yleispoliittisia ja poikkihallinnollisia aiheita

46. Kansalliset jatko-opiskelijat: Idänsuhteemme kipupisteet on avattava

Puheenjohtaja, nyttemmin pääministeriksi komean vaalivoiton myötä noussut Petteri Orpo totesi huhtikuussa 2022 pitämässään puheessa jälkisuomettumisen ajan päättyneen saman vuoden helmikuussa. Hänen mukaansa oli koittanut menneiden virheiden tunnistamisen aika. Uudesta ajasta kertoi myös tasavallan presidentti Alexander Stubbin virkaanastujaispuhe, jossa Suomi asemoitiin länteen selkeäsanaisemmin kuin perinteisesti on ollut tapana.

Päätös Nato-jäsenyyden hakemisesta syntyi vaikeassa tilanteessa suuren kansallisen yhtenäisyyden vallitessa. Yhtenäisyys pelasti maamme sisäiseltä riitelyltä ja mahdollisti Nato-jäsenyyden nopean toteutumisen. Yhtenäisyys ei kuitenkaan ole pelkästään hyvä asia. Vääränlainen yhtenäisyyden tavoittelu voi estää yhteiskunnan kannalta tärkeän kriittisen keskustelun.

Venäjän suurhyökkäystä ja Nato-prosessiamme leimannut irtikytkentä Venäjältä rikkoi aina 1940-luvun puolivälistä jatkuneen läheisten idänsuhteiden perinteen. Läheiset idänsuhteet olivat Suomen keino selviytyä. Vuosikymmenten kuluessa keinosta tuli kuitenkin monille tavoite. Idänsuhteiden edistäminen sai muotoja, jotka olivat Suomen edun kannalta ongelmallisia.

Poliittisen johdon, viranomaisten ja elinkeinoelämän toimintaa ja toiminnan olosuhteita on syytä tarkastella perusteellisesti. Suomen kannalta ongelmallinen toiminta on jatkunut myös YYA-kauden jälkeen. Esimerkiksi Iltalehden julkaisemat tiedot viranomaisten toiminnasta oligarkki Gennadi Timtshenkon kansalaisuuskyseksessä ovat huolestuttavia ja selvittämättöminä heijastuvat myös suomalaisten viranomaisia kohtaan tuntemaan luottamukseen.

Suomessa ei enää pitäisi olla ”virallisia totuuksia” ja pakotettua yksimielisyyttä kysymyksissä, joiden merkitystä voi perustellusti tulkita monin tavoin. Vielä 2010-luvulla kuitenkin paitsi Nato-jäsenyyden kannattajia, myös esimerkiksi Venäjään liittyneestä energiariippuvuudesta varoittaneita tahoja leimattiin julkisessa keskustelussa ja joissain tapauksissa jopa heidän työuriaan sabotoitiin. Tämä oli jälkisuomettumista, suomettumisen kauden perintöä EU-Suomessa – olkoonkin, että ylisuureen energiariippuvuuteen sorruttiin myös muualla Euroopassa.

Kokoomus on aiemmin ottanut kantaa ns. Tiitisen listan julkistamisen puolesta. Puheenjohtaja Petteri Orpo kiitteli lähihistoriakeskustelua aiheelliseksi loppukesällä 2023 antamassaan lausunnossa. Listan julkistaminen ei kuitenkaan sellaisenaan riitä suomettumisen ja jälkisuomettumisen perinnön perkaamiseksi. Siksi myös Rosenholz-aineistot sekä saatavilla olevat KGB-yhteyksiä koskevat arkistot kylmän sodan kaudelta on avattava.

Nykyisen hallituksen ohjelmaan on jo kirjattu riippumattoman taustaselvityksen tekeminen Venäjän laaja-alaisesta vaikuttamisesta Suomessa 2000-luvulla. Tämä on hyvä alku, mutta ei yksin riitä. Moniäänisessä yhteiskunnassa tutkijoita, poliitikkoja, toimittajia sekä kansalaisia tulee kannustaa avoimeen keskusteluun aiheesta – eikä pelkästään rajoittuen viimeisiin vuosikymmeniin, vaan myös kylmän sodan aikaisiin tapahtumiin.

Lukuisissa muissa valtioissa lähihistorian kipeitä ongelmia on pyritty avaamaan luomalla niitä koskeva kansallinen arkisto ja sitä ylläpitävä instituutti. Suomessa Idänsuhteiden historian ja muistin instituutti voitaisiin perustaa joko itsenäiseksi organisaatioksi tai luoda esimerkiksi Kansallisarkiston yhteyteen. Instituutti keräisi ja järjestäisi asiakirja-aineistoa sekä muistitietoa tarjoten puitteet moniääniselle tutkimustoiminnalle, jota niin akateemisten tutkijoiden, journalistien kuin kansalaisaktiivienkin piirissä voitaisiin ryhtyä toteuttamaan. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, ettei kysymysten käsittely jää yhden koulukunnan ”luottotutkijoiden” ja -toimittajien varaan, kuten turhan usein on menneisyydessä käynyt. Arkiston perustaminen lisäisi ymmärrystämme Venäjän nykyisistä vaikutuskeinoista niin kotimaassa kuin ulkomailla, parantaisi kansallista resilienssiä ja edistäisi yhteiskunnallista avoimuutta.

Tämän aloitteen hyväksyessään puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta toimimaan sen puolesta, että Suomeen perustetaan yllä kuvattu Idänsuhteiden historian ja muistin instituutti sekä edistämään konkreettisin toimin lähihistoriamme kipupisteitä koskevan moniäänisen akateemisen tutkimuksen ja kansalaiskeskustelun resursseja.

Puoluehallitus:

Suomettumisen on lähihistoriamme ilmiö, josta on enenevässä määrin käyty julkista keskustelua, ja hyvä niin. On kansallisen itseymmärryksen kannalta suorastaan välttämätöntä, että erityisesti poliittisen vallan käyttöön liittyvät asiat käsitellään rehellisesti ja avoimesti eikä arvostetuissakaan rooleissa olleiden henkilöiden vähemmän kunniallisten tekojen anneta jäädä salaisuuksien verhojen taakse. Kansakunta, joka ei tee avointa tiliä menneisyytensä kanssa, ei kykene kehittymään. Rehellisyys ja vastuunkanto ovat suomalaisia hyveitä, joita on vaalittava yhteiskunnassa.

Monissa sosialismin ikeen alta vapautuneissa itäisen Keski-Euroopan maissa niin sanottu lustraatio on toteutettu hyvin konkreettisesti, jotta siteet kommunistiajan korruptoituneeseen maailmaan on mahdollisimman tehokkaasti voitu katkaista. Suomea ei toisen maailmansodan jälkeen miehitetty, joten emme joutuneet kärsimään samalaisia kauhuja kuin esimerkiksi Viro, Latvia, Liettua sekä rautaesiripun väärälle puolelle jääneet muut eurooppalaiset maat. Jouduimme kuitenkin Neuvostoliiton poliittisen vaikutusvallan piiriin, joka aluksi tarkoitti pakkotilanteen edessä mukautumista.

Viimeistään 1960-luvulla Suomessa alkoi esiintyä myös sellaista mentaliteettia, jossa alettiin ottaa Neuvostoliiton näkemyksiä huomioon oma-aloitteisesti ja pidemmälle menen kuin mikä olisi ollut välttämätöntä. Lisäksi ”Moskovan kortti” tuli instrumentiksi myös täysin sisäpoliittisiin kysymyksiin, aivan kuten aloitteen tekijätkin aiheellisesti huomauttavat. Henkilön ”ulkopoliittinen kelpoisuus” määritteli hänen mahdollisuutensa edetä politiikassa ja vaikuttaa asioihin. Kilpailu Neuvostoliiton ja sen edustajien todellisesta tai kuvitellusta myötämielisyydestä muodostui keskeiseksi, jopa itseisarvoiseksi. Edes kokoomus ei säilynyt tässä tahrattomana.

Puoluehallituksen näkemys on, että menneiden vuosikymmenien vaiettujen asioiden tuominen päivänvaloon sekä niiden kriittinen arviointi kuuluvat luontevasti journalismin ja toisaalta tieteellisen historian- ja politiikantutkimuksen alalle. Kokonaan uusien instituutioiden kuten arkiston tai yhdelle aiheelle omistetun instituutin perustaminen ei ole kovin hyvin perusteltavissa. Suomessa on laaja vapaa journalismin kenttä ja useita yliopistollisia historian laitoksia, joissa on suuri määrä päteviä tutkijoita pureutumaan suomettumisen eri ulottuvuuksiin, kunhan kaikki olennaiset arkistot ja aineistot saadaan käyttöön.

Kuten aloitteentekijätkin nostavat esiin kokoomus on puoluekokouksensa jo aiemmin linjannut, että Tiitisen lista ja vastaavat aineistot on avattava ja näin mahdollistettava suomettumisen mahdollisimman perusteellinen läpivalaisu. Itse asiasta siis puolueella on jo kanta, sen sijaan kaikkia aloitteissa esitettyjä toimenpiteitä puoluehallitus ei pidä tarkoituksenmukaisina.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

47. Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret: ”Vapaa, Vankka, Vakaa” ajettava Suomen kansalliseksi motoksi

Kun Suomi vielä toipui traagisesta sisällissodasta kesällä 1918, Suomen hallitus, tämä puolue mukaan lukien yritti muuttaa Suomen hallitusmuodon tasavallasta monarkiaksi. Suomesta ei kuningaskuntaa tullut, mutta tuona kesänä aloitetun työn tuloksena saamme nauttia sinisestä rististä valkoisella pohjalla. Saimme tuolloin myös komean leijonan vaakunaamme. Työ jäi kuitenkin hieman kesken.

Vuonna 1934 valtioneuvosto asetti komitean suunnittelemaan Suomelle täysvaakunaa. Yksi komitean tehtävistä oli laatia Suomelle kansallinen motto, ja komitean suunnitelmissa kansalliseksi tunnuslauseeksi olisi tullut ”Vapaa, vankka, vakaa.” Komitean työ kuitenkin pitkittyi ja viimeistään sotavuodet pakottivat komitean työn unholaan.

Kansallinen Kokoomus on sivistyspuolue, joka arvostaa sekä historiaa että perinteitä. Tämän aloitteen viesti on yksinkertainen; Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret esittää, että hyväksyessään tämän aloitteen, Kansallinen Kokoomus alkaa edistämään ”Vapaa, Vankka, ”Vakaa” fraasia Suomen Tasavallan viralliseksi motoksi. Kokoomuksen ollessa pääministeripuolue on yksinkertaista perustaa virallinen komitea ajamaan tätä fraasia motoksemme. Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret esittää, että Suomen viralliseen leijonavaakunaan tämä motto kirjataan latalaisittain muotoon ”Libera, Firma, Solida.”

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa Kokoomuksen edellä esitetyllä tavalla ajamaan Suomen viralliseksi kansalliseksi motoksi ”Vapaa, Vankka, Vakaa”.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Varsinais-Suomen Kokoomusnuoria aloitteesta. ”Vapaa, Vankka ja Vakaa” on hienon ja arvokkaan kuuloinen tunnuslause, joka kuvaa monella tapaa Suomen tasavaltaa.

Puoluehallitus kuitenkin näkee, että kynnys valtiollisen tunnuslauseen asettamiseksi on korkea, eikä sitä pidä tehdä ilman vakavaa ja perusteellista harkintaa. Suomessa tunnuslauseiden asettaminen ei ole ollut kovin yleisenä tapana, mistä valtiollisen tunnuslauseen puuttuminen toimii hyvänä osoituksena.

Mikäli tunnuslause haluttaisiin asettaa, tulisi se puoluehallituksen mielestä tehdä laaja-alaisen kansallisen prosessin kautta, mikä varmistaisi parhaiden ja eniten isänmaatamme kuvaavien tunnuslauseiden kilpailemisen toisiaan vastaan, sekä sen, että kansakuntamme kokisi tunnuslauseen mahdollisimman laajasti omakseen. Tällaisessa prosessi ”Vapaa, Vankka ja Vakaa” voisi varmasti menestyä hyvin.

Aloitteen hyväksyminen sellaisenaan asettaisi puolueen kannan kysymykseen lukkoon, ilman yllä kuvatun kaltaista vakavaa ja perusteellista harkintaa. Tämän takia puoluehallitus ei pidä aloitteen hyväksymistä perusteltuna, vaikka pitääkin sen lähtökohtia sinänsä kannatettavina. Aloite toimii puoluehallituksen mielestä hyvänä keskustelunavauksena tunnuslauseen tarpeesta sekä mahdollisesta sisällöstä.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

48. Kokoomuksen Naisten Liitto: Kansalaisjärjestöjen byrokratian karsinta ja valtionohjauksen vähentäminen

Järjestöjen elinvoiman lisäämiseksi ja demokratian vahvistamiseksi tarvitaan byrokratianpurkutalkoot.

Lyhytkestoisista hankkeista kohti useampivuotisia yleisavustuksia

Siirrytään järjestöjen yleisavustuksissa useampivuotisiin avustuspäätöksiin pitkäjänteisyyden lisäämiseksi ja byrokratian karsimiseksi.

Toimintaryhmien mahdollistaminen

Kansalaistoiminnan hallinnollisen taakan keventämiseksi ja toiminnan aloituskynnyksen madaltamiseksi tulee lainsäädännössä mahdollistaa toimintaryhmät tai vastaavat yhteenliittymät. Edellisellä hallituskaudella valmisteltiin hallituksen esitys toimintaryhmälainsiksi. Jo valmis hallituksen esitys tulee viedä eduskuntaan ja PRH:lle on taattava resurssit uudistuksen toteuttamiseksi.

Kansalaisjärjestöjen osallistaminen mukaan valmisteluun

Järjestöt tulee varhaisessa vaiheessa osallistaa lainsäädäntöhankkeisiin siten, että niillä on aito mahdollisuus vaikuttaa esitysten sisältöön mm. sääntelyn näkökulmasta. Virkahenkilöiden ja päättäjien ymmärrystä järjestöistä ja niiden merkityksestä yhteiskunnalle tulee lisätä sekä antaa heille työkaluja järjestöjen kuulemiseen ja niiden kanssa toimimiseen. Jokainen virkahenkilö tulisi velvoittaa käymään ””Kansalaisyhteiskunta – mitä julkisen hallinnon tulisi siitä tietää?”-koulutus.

Vapaaehtoistyön helpottaminen

Vapaaehtoistoiminta on valtava voimavara, joka mahdollistaa yhdistystoiminnan toimivuuden päivittäin. Tällä hetkellä vapaaehtoiselle voi korvata verovapaasti päivärahaa 20 päivältä ja

matkakustannuksia 3000 euroa kalenterivuodessa, mitkä tulevat nopeasti täyteen aktiivisessa yhdistystoiminnassa. Esitämme näiden maksimimäärien korottamista vapaaehtoistyön edistämiseksi.

Järjestyksenvalvojien sääntely

Sisäministeriön alainen työryhmä on esittänyt, että laista poistettaisiin mahdollisuus asettaa tilaisuuksiin kouluttamattomia järjestyksenvalvoja. Tämä lisäisi merkittävästi esimerkiksi urheilutapahtumien järjestämisen hallinnollista taakkaa.

Kuluttajaturvallisuuslain uudistaminen

Työ- ja elinkeinoministeriö on asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on muun muassa valmistella ehdotus kuluttajapalvelujen turvallisuutta koskevaksi yleiseksi laiksi. Valmistelussa on esitetty, että yhdistysten jäsenpalvelut lisättäisiin lain velvoitteiden piiriin. Ehdotus lisäisi liikuntajärjestöjen hallinnollista ja taloudellista taakkaa. Erityisesti tämä haastaisi urheiluseuroja, jotka toimivat vapaaehtoisvoimin.

Saavutettavuusdirektiivin tulkinta

Saavutettavuusdirektiivin kansallisen implementoinnin lopputuloksena lainsäädännön noudattaminen on käytännössä mahdotonta monille järjestöille. Esimerkiksi videoiden tekstittämisen sijaan monet järjestöt jättävät julkaisematta videoita, mikä heikentää tiedonsaantia ja osaamisen kehittämistä.

Arvonlisäverokantojen selkiyttäminen alempaan verokantaan

Tällä hetkellä liikunta-alalla on käytössä useampia alv-kantoja, mikä lisää hallinnollista taakkaa. Liikunnan harjoittamiseen sovelletaan alennettua verokantaa, mutta opetusta ja ohjausta sisältävät liikuntapalvelut ovat yleisessä alv-kannassa. Liikunnan alv tulisi yhtenäistää alempaan verokantaan.

Tavara-arpajaisten sääntelyn keventäminen

Rahapelijärjestelmän uudistuksen yhteydessä tulisi kehittää arpajaislain vanhentunutta tavara-arpajaisosiota keventämällä yleishyödyllisten yhdistysten tavara-arpajaisten sääntelyä, jotta esimerkiksi yhdistyksille olisi entistä parempi mahdollisuus tehdä varainhankintaa, esimerkiksi pidentämällä lupien enimmäispituuksia ja kasvattamalla pienarpajaisten yhteenlaskettua myyntihintaa.

Pankkipalvelut järjestöille

Pankkipalvelujen monimuotoisuus ja maantieteellinen kattavuus tulee taata, jotta pankkitili kohtuullisilla kustannuksilla, käteisellä maksaminen ja käteisen tallentaminen on mahdollista. Asiakkaan tunnistautumisen ja taustatietojen selvittämisen osalta kansalaisjärjestöihin tulisi soveltaa lievempiä vaatimuksia kuin yrityksiin, koska kansalaisjärjestöt eivät ole riskialteimpia yhteisöjä terrorismin rahoituksen ja rahanpesun näkökulmasta.

Edellä mainitun perusteella Kokoomuksen Naisten Liitto ry esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää edistämään kansalaisjärjestöjen byrokratian karsintaa ja valtionohjauksen vähentämistä.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Naisten Liitto esittää aloitteessaan lukuisia seikkoja järjestöjen toimintaedellytyksien parantamiseksi.

Järjestö- ja kansalaistoiminta on paitsi niiden toimintaan osallistuvien yksilöiden, myös yhteiskunnan näkökulmasta erittäin tärkeää. Suomi on tunnettu elävästä järjestökentästään ja näin on oltava jatkossakin.

Kansalaisjärjestötoiminta on huomioitu kattavasti Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa. Hallitusohjelman mukaan hallitus valmistelee kansalaisjärjestöstrategian ja sen toimeenpanosuunnitelman. Strategian puitteissa kevennetään järjestö- ja vapaaehtoistoimintaa koskevaa ylimääräistä sääntelyä, selvitetään mahdollisuuksia kehittää kansalaisjärjestöjen omaa varainhankintaa ja parannetaan hallinnon ja kansalaisyhteiskunnan vuorovaikutusta. Erityisesti väkivallan ja rikollisuuden ennaltaehkäisytyötä tekevien kansalaisjärjestöjen EU-rahoitusmahdollisuuksia laajennetaan. Lisäksi pankit ja rahoitusalan edunvalvojat kutsuttiin lisäksi jo hallitusohjelmaneuvoitteluihin, missä niiden huomiota kiinnitettiin tarpeeseen yhdistysten pankkipalveluiden yksinkertaistamisesta ja sitä kautta niiden kustannusten alentamisesta.

Aloitteentekijät kiinnittävät osuvasti kriittisen huomion järjestöjä koskevaan byrokraatiaan. Puoluehallitus toteaa yleisellä tasolla, että voimassa olevaa tai uutta sääntelyä on aina punnittava sen valossa, aiheuttaako sääntely ja byrokraatia tosiasiaa enemmän haittaa kuin hyötyä. Puoluehallitus katsoo, että järjestöjen toimintaedellytysten parantaminen turhaan byrokraatiaan puuttumalla on kannatettavaa. Aloitteen sisältämät ehdotukset ovat jo sinänsä hyvin pitkälti kokoomuksen voimassa olevien kantojen ja linjausten mukaisia. Turhien normien purku ja byrokratian vähentäminen ovat olleet kokoomuslaisen politiikan ytimessä jo toistakymmentä vuotta. On kuitenkin puoluekokousaloitteen sellaisenaan hyväksymisen kannalta haastavaa, jos aloite sisältää lukuisia eri lainsäädäntöalueille ulottuvia ja hyvin pieniinkin yksityiskohtiin meneviä konkreettisia ehdotuksia. Ongelma tällaisissa tapauksissa voi olla esimerkiksi se, että osaa aloitteen ehdotuksista jotkut ovat selvästi puollettavia mutta kaikki syystä tai toisesta eivät sitä ole.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen johdosta seuraavan lausuman: Kokoomuksen linja yleisellä tasolla on, että yhdistysten ja järjestöjen kohtaamaa, kustannuksia ja ylimääräistä työtä aiheuttavaa hallinnollista taakkaa sekä niiden toimintaa tarpeettomasti hankaloittavaa sääntelyä ja normeja on syytä keventää.

49. Kokoomuksen Nuorten Liitto: Suomesta liittovaltio – alueuudistus remonttiin!

Vuoden 2023 hyvinvointialueuudistus syntyi vaikeuksissa olevien kuntien tarpeesta saada isommat hartiakapasiteetit lakisääteille sosiaali- ja terveyspalveluille. Vastoin asiantuntijoiden suosituksia hyvinvointialueet luotiin maakuntamaisiksi hallintoportaiksi, joilla ei ole lainkaan omaa rahoituspohjaa. Suomessa on nyt 309 kuntaa ja 21 hyvinvointialuetta – unohtamatta vahvaa keskusjohtoisen valtion perinnettä. On selvää, että nykyinen järjestelmä on hallinnollisesti liian raskas. Alueuudistuksen korjaaminen on väistämättä edessä. Hyvinvointialueita on yhdistettävä niiden määrän vähentämiseksi sekä niiden oma rahoituspohja on varmistettava. Lisäksi olisi suotavaa siirtä keskusjohtoisesta mallista enemmän paikalliseen hallitsemiseen.

Koska Suomi on jo ottanut ensimmäisen askeleensa kohti valtion ja kunnan väliportaan hallintoa, nyt olisi oivallinen hetki muuttaa tämä väliportas toimivampaan malliin. Siksi Kokoomusnuoret ehdottaa, että Suomi siirtyisi itsenäisten alueiden järjestelmään. Näitä osavaltioiksi, piirikunniksi tai lääneiksi kutsuttavia itsenäisiä alueita tulisi olla 6–10. Suomesta tulisi siten liittovaltio, jossa valta aidosti rakentuu alhaalta ylöspäin. Liittovaltion kaltaisella ratkaisulla saisimme alueille laajat

itsehallinnolliset oikeudet, jotka mahdollistaisivat niiden kehittämisen paikallisten tarpeiden ja olosuhteiden mukaan. Kaikki tehtävät, joita ei ole välttämätöntä hoitaa valtion tasolla, siirretään alueiden hoidettavaksi. Näin ollen alueet huolehtisivat sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi esimerkiksi aluekehityksestä ja elinkeinopolitiikasta.

Kokoomusnuorten ehdotus painottaa vallan ja vastuun hajauttamisen tärkeyttä keskusjohtoiselta valtiolta paikallisemmalle tasolle. Lisäksi hajautettu valta luo fiskaaliseen federalismiin pohjautuvan terveen kilpailun osavaltioiden välillä. Fiskaalisessa federalismissa alueet ovat itsenäisiä taloudellisia toimijoita ja esimerkiksi osavaltioiden velkoja ei taata tai makseta pois valtion toimesta. Tämä ylläpitäisi talouskuria paljon tehokkaammin kuin nykyinen malli, jossa valtion piikki on aina auki, ja velkaantumisen vastuulliset vaikeasti hahmotettavissa. Alueet voisivat liittovaltiomallissa kilpailla toistensa kanssa verotuksen, palveluiden laadun ja sääntely-ympäristön kautta. Mahdollisuus eriytyä kannustaa osavaltioita kehittämään omia vahvuuksiaan, korjaamaan heikkouksiaan ja oppimaan toisiltaan. Näin ollen liittovaltiomalli edistäisi koko Suomen taloudellista ja sosiaalista kehitystä.

Toisaalta itsehallinto ei tarkoita, että kukin osavaltio on täysin omillaan. Vaikka valtio ei takaisi osavaltioiden ottamia lainoja, maan sisäisiä eroja tasoittaisi alueiden välinen tulojen taseusjärjestelmä nykyisten valtionosuusjärjestelmän tavoin. Valtion tehtävänä onkin yhteisten pelisääntöjen luomisen lisäksi huolehtia siitä, etteivät osavaltioiden väliset erot hyvinvoinnissa kasvaa liian suuriksi. Liittovaltiomallia tulisi ajatella ensisijaisesti vallan jakautumisen rakenneuudistuksena. Tarkoituksena on kömpelön keskusjohdon purkamisella lisätä paikallista ohjautuvuutta ja taloudellista elinvoimaa alueiden terveen kilpailun kautta.

Mallia itsehallintoalueelle voi katsoa nykyisestä Ahvenanmaasta. Suomen hallintorakenne vaatii kipeästi uudenlaista ajattelua. Hallinnolliselle väliportaalle vallan hajauttaminen toimii vain silloin, jos alueille annetaan riittävästi valtaa, tehtäviä ja välineitä toiminnan rahoittamiseksi omilla tuloilla. Siksi hyvinvointialueet on korvattava osavaltion kaltaisilla itsehallinnollisilla alueilla.

Edellä mainituin perustein Kokoomuksen Nuorten Liitto ry esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa kokoomuksen eduskunta- ja ministeriryhmää selvittämään hyvinvointialueiden muuttamista itsehallinnollisiin alueisiin. Kyseinen liittovaltiouudistus sisällyttää 1) alueiden määrän supistamisen 5–10 alueeseen, 2) tehtävät, joita ei ole välttämätöntä hoitaa valtion tasolla, siirretään alueille sekä 3) alueille taataan itsehallinto, muun muassa oma verotusoikeus.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Nuorten Liitto ry:n aloitetta ja pitää merkittävänä sitä, että keskustelua erilaisista hallinnon malleista käydään.

Kokoomus on historiassaan kannattanut malleja, joissa hyvinvointialueratkaisu olisi perustettu huomattavasti pienemmälle määrälle alueita tai jatkettu palveluiden kehittämistä kuntapohjaisesti. Edellisen hallituksen kaudella hyväksytyssä hyvinvointialueratkaisussa on lukuisia ongelmia. Hyvinvointialueet esittivät kuitenkin hallitusohjelmaneuvoittelussa toiveen työrauhasta. Siksi pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa perusratkaisua ei ryhdytty muuttamaan.

Puoluehallitus toteaa, että Suomessa on tehty ja tehdään hiljattain merkittävä hallinnonuudistus, kun sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut siirtyivät kunnilta hyvinvointialueille ja työ- ja elinvoimapalvelut valtiolta kuntien muodostamille työllisyysalueille. Meneillään on myös aluehallintouudistus. Hyvinvointialueilla vastuu on nyt niin sanotusti leveämmillä hartioilla eli aiempaa laajemmalla kokonaisuudella, mikä on tärkeää.

Puoluehallitus tunnistaa hyvin nykyisen hyvinvointialuemallin haasteet mutta toteaa, että uuden, hitaan ja kalliin hallinnon uudistuksen sijaan vasta noin 1,5 vuotta toimineille hyvinvointialueille on nyt kannattavaa antaa työrauha tehdä uudistuksia ja vakiinnuttaa toimintaansa. Puoluehallitus pitää tässä hetkessä uutta hallinnonuudistusta tärkeämpänä hyvinvointialueiden toiminnan ja suomalaisille tärkeiden palveluiden kehittämistä niin, että hyvinvointiyhteiskuntamme kantaa sekä nykyiset että tulevat sukupolvet. Tämä tarkoittaa esimerkiksi uudenlaisten palveluiden tarjoamisen tapojen rakentamista, yhden budjetin alla toimimisen mahdollistamaa palveluiden painopisteen siirtoa peruspalveluihin ja ennaltaehkäisevään työhön sekä esimerkiksi teknologian hyötyjen täysmittaista hyödyntämistä siellä, missä teknologian käyttö on järkevää.

Kokonaisveroasetta tai varsinkaan suomalaisen työn verotusta ei pidä pyrkiä kiristämään. Viime kaudella läpi ajettu aluemalli on puoluehallituksen käsityksen mukaan hyvin vaikeasti jos lainkaan yhteensovittavissa alueen omaa taloudellista vastuuta vahvistavaan verotusoikeuteen. Tämä johtuu siitä, että käytännössä olisi joka tapauksessa pakko luoda alueiden suurten keskinäisten erojen vuoksi verotulontasausjärjestelmä. Näin ollen verotusoikeuden tavoiteltu vaikutus vesittyisi ja todennäköisenä seurauksena olisi juuri kokonaisveroasteen nousu. Kolmannen verotuksen tason luominen nykyiseen järjestelmään myös sangen todennäköisesti johtaisi kokonaisveroasteen nousuun. Verotuskysymyksen vakava tarkastelu vaatisi vasta lyhyen aikaa toiminnassa olleeseen järjestelmään niin merkittäviä ja perustavanlaatuisia muutoksia, ettei sellaiseen tällä hetkellä ole käytännössä mielekkäällä tavalla mahdollisuutta.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

Oikeusministeriön hallinnonala

50. Kokoomuksen Nuorten Liitto: Täysi omistusoikeus kuoleman jälkeenkin: lakiosa poistettava!

Omistusoikeus on perustavanlaatuinen ihmisoikeus. Omistusoikeuteen kuuluu oikeus päättää omasta omaisuudestaan ja myös määrätä omaisuutensa kohtalosta kuoleman jälkeen testamentilla. Kuitenkin Suomen laki rajaa omistusoikeutta merkittäväällä tavalla, sillä perinnössä on lakiosa rintaperillisille.

Lakiosa tarkoittaa rintaperillisten eli perittävän lapsien tai näiden jälkeläisten subjektiivista oikeutta perintöön, vaikka perittävä testamentissaan toisin määräisi. Nykyisin rintaperillisellä on testamentista riippumatta oikeus saada ainakin puolet siitä perintöosuudesta, mikä ilman testamenttia olisi ollut.

Perintökaari mahdollistaa kyllä testamentilla perinnöttömäksi tekemisen, mutta vain jos perillinen on tahallisella rikoksella syvästi loukannut perittävää, hänen perimispolvessansa olevaa sukulaistaan tai tämän jälkeläistä tai viettänyt jatkuvasti kunniaatonta ja epäsiiveellistä elämää. Tämän soveltaminen käytännössä on hyvin epäselvää ja epävarmaa. Perinnöttä jättämiselle täytyy erittäin raskauttavat perusteet ja kirjallisia todisteita. Perintökiistat ovat vaikeita selvittää ja kuormittavat oikeusjärjestelmäämme.

Lakiosa perustuu ajatukseen siitä, että lapsella olisi aina oikeus vanhempiansa omaisuuteen. Kokoomusnuoret näkee vanhempien ja lapsien väliset oikeudet ja velvollisuudet hyvin epäsymmetrisinä. Vanhemmalla on ollut lasta kohtaan elatusvelvollisuus, mutta lapsella ei ole mitään velvollisuuksia vanhempiaan kohtaan. Ääritapauksissa lapsi on voinut hylätä vanhan vanhempansa

vuosikymmeniksi ja sitten vasta vaatia taloudellista etua kuolintapauksessa. Esimerkiksi tällaisissa tapauksissa subjektiivinen lakiosa on hyvin vaikeasti perusteltavissa.

Kokoomusnuoret kuitenkin tunnistaa, että rintaperillisen ollessa alaikäinen, hänen asemansa on erityisen suojan alla. Koska rintaperillisen vanhempi olisi eläessään elatusvelvollinen, lakiosan rajaaminen pois tällaisessa tapauksessa olisi kohtuutonta. Siksi Kokoomusnuoret ehdottaa lakiosamääräyksen poistamista vain silloin kun rintaperillinen ei ole perittävän holhouksen alla.

Edellä mainituin perustein Kokoomuksen Nuorten Liitto ry esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa kokoomuksen eduskunta- ja ministeriryhmää edistämään sitä, että testamentilla lakiosan pois rajaamiseen riittäisi perittävän tahto silloin kun rintaperillinen ei ole perittävän holhouksen alla.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Nuorten Liitto esittää aloitteessaan, että rintaperilliseltä voisi testamentilla rajata pois myös lakiosan, lukuun ottamatta tilanteita, joissa rintaperillinen on holhouksen alla. Aloitteentekijät kiinnittävät huomion tärkeään kysymykseen.

Voimassa olevan perintökaaren mukaan rintaperillisellä sekä adoptiolapsella ja tämän jälkeläisellä on lakiosaoikeus perittävän jälkeen. Lakiosa on puolet perilliselle lakimääräisen perimisjärjestyksen mukaan kuuluvan perintöosan arvosta.

Suomeen lakiosajärjestelmä on omaksuttu Ruotsista vuonna 1951. Vaikka lakiosajärjestelmä on nykyään kiinteä osa Suomen perimysjärjestystä, ei näin ole kaikkialla. Esimerkiksi common law -maissa lakiosajärjestelmää ei tunneta ja perittävä voi vapaasti testamentillaan määrätä omaisuudestaan – halutessaan myös jättäen rintaperillisen täysin perinnöttä.

Lakiosajärjestelmää on Suomessa arvioitu ainakin 1970-luvulla, jolloin perintöoikeuskomitean tehtävänä oli harkita lakiosasäännösten poistamista. Komitea katsoi, että monet lakiosaan tuolloin liittyneistä ongelmista olivat ratkaistavissa muuttamalla lakiosajärjestelmän perussääntöjä. Sitten järjestyksellään on tehty muun muassa ottolapsen asemaa ja lakiosan laskentasääntöjä koskevia muutoksia.

Kuten aloitteentekijät kuvaavat, mahdollistaa perintökaari myös rintaperillisten perinnöttömäksi tekemisen tiettyjen edellytysten täytyessä. Perinnöttömäksi tekeminen on mahdollista ensinnäkin silloin, jos perillinen on tahallisella rikoksella syvästi loukannut joko perittävää tai eräitä hänen läheisiään tai jos perillinen jatkuvasti viettää kunniantonta ja epäsiiveellistä elämää. Puoluehallitus yhtyy aloitteentekijöiden esille tuomaan näkemykseen siitä, että kriteerit ovat korkeat ja monitulkintaiset, johtaen täten perintökiistoihin.

Aloitteessa esitetty lakiosan poisto edellyttää tasapainoilua yhtäältä perittävän omaisuudensuojan ja omaisuuteen kohdistuvan määräysvallan, sekä rintaperillisten tasavertaisen kohtelun välillä. Aloitteentekijöiden kuvaama ääritapausesimerkki perillisestä, joka hylkää vanhempansa aina perinnönjakoon saakka ei liene tuntematon. Toisaalta lienee kuviteltavissa tilanne missä perittävät syrjivät perillistään yhtä lailla arveluttavalla tavalla.

Puoluehallitus kiinnittää huomiota siihen, että aloite lähestyy kokoomuksen keskeisiä arvoja, kuten omaisuudensuojaa ja yksilön vapautta. Puoluehallitus pitää kuitenkin lakiosan kokonaan poistamista hyvin perustavanlaatuisena muutoksena vakiintuneeseen suomalaiseen perintöjärjestykseen. Lakiosan poistamisen sijaan perittävän määräysvaltaa olisi puoluehallituksen mielestä perustelluinta

parantaa asteittain, esimerkiksi laskemalla suhteellisen lakiosan suuruus nykyisestä esimerkiksi kolmannekseen tai asettamalla lakiosalle euromääräinen yläraja, kuten Norjassa.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen johdosta seuraavan lausuman: Puoluekokous pitää tarpeellisena selvittää mahdollisuuksia korjata perintöoikeuden nykymuotoisen lakiosan aiheuttamia periaatteellisia ja käytännöllisiä ongelmia, jotka liittyvät erityisesti perittävän tahdon toteutumiseen. Mahdollisia tapoja edetä tavoiteltuun suuntaan ovat esimerkiksi lakiosan suuruuden pienentäminen tai lakiosan euromääräinen yläraja.

51. Lappeenrannan kokoomusnuoret: Vuokralaisen häätöprosessia nopeutettava

Lappeenrannan kokoomusnuoret vaativat vuokralaisen häätämisen helpottamista ja nopeuttamista merkittävästi, kun vuokrasopimusta on olennaisesti rikottu tai se on purettu.

Kun vuokralainen jättää vuokransa maksamatta, vuokranantaja antaa asiasta muistutuksen. Mikäli vuokrasaatavia ei makseta muistutuksen jälkeen, vuokranantaja voi tehdä käräjäoikeudelle häätöhakemuksen. Häätöhakemus voidaan tehdä silloin, kun 2–3 kuukauden vuokraerät ovat maksamatta. Kun käräjäoikeus antaa tapauksesta yksipuolisen tuomion, saavat vuokrasaatavat ulosottokelpoisuuden. Mikäli vuokralainen jättää tästäkin huolimatta vuokrat maksamatta, pannaan ratkaisu täytäntöön ulosotossa. Silloin vuokranantajan on toimitettava ulosottohakemus ulosottomiehelle ja liittää hakemukseen tuomioistuimen antama häätöpäätös. Häätötuomion jälkeen vuokralaisen tulee muuttaa pois vuokra-asunnosta.

Käräjäoikeuden käsittely ja ulosottovaihe, eli häätö, voivat kestää useita kuukausia sen jälkeen, kun purkuoikeus maksamattomien vuokrien vuoksi on syntynyt. Täten vuokralainen saattaa olla asunnossa yli puoli vuotta maksamatta vuokria. Mahdollinen vuokravakuus on tyypillisesti 1–2 kuukauden vuokra, joka voidaan käyttää vuokrien maksuun tässä tilanteessa. Vuokravakuus ei kuitenkaan silloin enää turvaa vuokranantajaa, jos asuntoon on aiheutettu korvattavaa vahinkoa. Mikäli vuokralainen todetaan oikeusprosessin aikana maksukyvyttömäksi, vuokranantaja ei saa vuokratrahoja enää takaisin.

Koemme, että koko prosessin kestoa pitäisi lyhentää merkittävästi poistamalla vaatimus käräjäoikeuden etukäteen myöntämästä häätötuomiosta. Häätö pitäisi saada toteutettua viikoissa, kuukausien sijaan. Vuokranantaja joutuu vastaamaan mahdollisista asuntoa koskevista yhtiövastikkeista ja muista kuluista joka tapauksessa. Vuokralaiselle jäisi oikeus valittaa omalla riskillään häädöstä tuomioistuimeen jälkikäteen. Tämä vähentäisi samalla oikeuslaitoksen nykyisiä ruuhkia ja kuormitusta.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimenpiteisiin vuokralaisen häätöprosessien nopeuttamiseksi poistamalla vaatimus käräjäoikeuden myöntämästä häätötuomiosta ennen häädön toimeenpanoa tilanteissa, joissa vuokrasopimusta on olennaisesti rikottu, tai se on purettu.

Puoluehallitus:

Lappeenrannan kokoomusnuoret esittävät aloitteessaan vuokralaisen häätöprosessin nopeuttamista poistamalla vaatimuksen käräjäoikeuden myöntämästä häätötuomiosta ennen häädön toimeenpanoa. Aloitteentekijät kiinnittävät huomion tärkeään asiaan, sillä jopa puolen vuoden mittaiseksi venyvää häätöprosessia ei voida pitää hyväksyttävänä.

Häätöjen määrä on viime vuosina kasvanut. Esimerkiksi vuonna 2023 Suomessa tilastoitiin miltei 5 000 häätöä. Yleisin häätöjen peruste on maksamattomat vuokrat. Lukumäärien perusteella kyse ei siis ole mitättömästä ilmiöstä, vaan vuokraajille koituvasta merkittävästä taloudellisesta tappiosta ja vaivasta.

On kuitenkin huomattava, että kukin häätökysymys on erilainen ja vuokra-asunto on vuokralaisen koti. Häätöjen joutuisuuden ohella on varmistuttava vuokralaisen oikeusturvasta. Puoluehallitus katsoo, että häätöjen tulee vastaisuudessakin perustua lainvoimaiseen tuomioon ja oltava ulosottoviranomaisen toimeenpanemia.

Aloitteentekijät ovat joka tapauksessa oikeassa siinä, että häätöjä on nopeutettava. Avainkysymys on tuomioistuinkäsittelyn joutuisuus. Kokoomuksen puoluekokous on esimerkiksi vuonna 2022 arvioinut aloitetta pienten riita-asioden menettelystä, jota voitaisiin tuomioistuimissa soveltaa muun muassa häätöihin. Oikeusministeriössä onkin parhaillaan käynnissä hanke pienten riita-asioden menettelystä, jota on tarkoitus soveltaa häätöä ja huoneenvuokraa koskevissa riita-asioissa. Puoluehallitus katsoo prosessien nopeuttamisen olevan asiassa perustelluin suunta ja toteaa lisäksi, että tuomioistuinkäsittelyjen keston lyhentämisen ohella tärkeää on varmistua tuomioistuinten riittävästä resurssoinnista.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

52. Pokkisen Kokoomus: Selvitetään mahdollisuutta uhrin aseman parantamiseksi lakimuutoksin laajentaa vanhempien valvonta- ja korvausvelvollisuutta alle 18 v. lastensa aiheuttamissa tahallisissa vahingoissa nuoren tekemään rikoksen katsomatta.

Viime vuosina alaikäisten rikolliseen toimintaan houkuttelu on lisääntynyt. Voimassa oleva lainsäädäntö ei tällä hetkellä tarjoa riittävästi keinoja puuttua ilmiöön ja vahvistaa uhrin asemaa.

Nuorten alle 18-vuotiaiden tekemien rikosten määrä on kasvanut ja etenkin väkivaltarikokset ovat raaistuneet. Vahvinta rikosten määrän kasvu on ollut alle 15-vuotiaiden ryhmässä, joiden osalta pahoinpitelyrikokset ovat olleet nousussa jo vuodesta 2016 lähtien. Rikokset ovat usein myös kohdistuneet täysin sivulliseen ja rikoksen tekijälle tuntemattomaan henkilöön. Myös petosrikosten määrä oli vuonna 2022 korkein vuosikymmeniin.

Tämän vuoksi rikoslakiin on lisättävä vanhempien saattaminen juridiseen vahingonkorvaus vastuuseen alle 18-vuotiaan nuoren tekemästä rikoksesta rikoksen laatuun katsomatta. Vanhempien vastuu omasta lapsesta on aikuisikään saakka, siis siihen asti, kunnes lapsi tai nuori täyttää 18 vuotta.

Vahingonkorvauslaki 2 §:

Jos vahingon on aiheuttanut kahdeksatoista vuotta nuorempi, on hän velvollinen korvaamaan siitä määrän, joka hänen ikäänsä ja kehitystasoonsa, teon laatuun, vahingon aiheuttajan ja vahingon kärsineen varallisuusoloihin sekä muihin olosuhteisiin katsoen harkitaan kohtuulliseksi.

Pokkisen Kokoomus ry esittää, että selvitetään mahdollisuutta uhrin aseman parantamiseksi lakimuutoksin laajentaa vanhempien valvonta- ja korvausvelvollisuutta alle 18 v. lastensa aiheuttamissa tahallisissa vahingoissa nuoren tekemään rikoksen katsomatta. Lainsäädännöllisin keinoin voidaan ennaltaehkäistä alaikäisten rikolliseen toimintaan houkuttelun houkuttelevuutta.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että edistetään rikoksen uhrin aseman parantamista lainsäädännöllisin keinoin ja vahvistaa vanhempien vastuuta alaikäisten lastensa tekemien rikosten korvausvelvollisuudesta.

Puoluehallitus:

Pokkisen Kokoomus esittää aloitteessaan vanhempien vahingonkorvausvastuun ulottamista heidän alle 18-vuotiaiden lastensa rikoksilla aiheuttamiin vahinkoihin. Aloitteentekijät kiinnittävät huomion tärkeään aiheeseen, sillä kuten aloitteessakin mainitaan, on nuorisorikollisuuden lisääntyminen huolestuttava trendi.

Suomessa lapsetkin ovat vahingonkorvausvelvollisia, eikä vahingonkorvausvelvollisuudelle ole ikärajaa. Ikä voidaan kuitenkin ottaa huomioon vahingonkorvauksen määrää laskettaessa kohtuullistavana perusteena.

Myös nykytilanteessa lapsen vanhemmat voivat joutua vahingonkorvausvastuuseen lapsensa tekemästä rikoksesta. Vanhemmat voivat olla vastuussa vahingosta, jonka heidän lapsensa on aiheuttanut, jos vanhempi on laiminlyönyt velvollisuutensa valvoa lastaan tai estää tämän toimintaan liittyvät vaaratilanteet. Vanhempien vastuu on sidoksissa siihen, onko vanhempi ollut huolimaton velvollisuuksiensa hoitamisessa. Vanhempien vastuu siis tulee nykytilanteessakin kysymykseen ja määräytyy tapauskohtaisen arvion mukaan.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

53. Vaasan kokoomusnaiset: Tietosuojaa on madallettava niin, että tieto kulkee koulun ja oppilaan muun verkoston kesken

Tiedonsiirto koulun ja oppilasta hoitavien tahojen sekä viranomaisten kesken ei tällä hetkellä toimi. Koulu ja opettaja ovat täysin pimennossa oppilasta koskevien tietojen saamisen kanssa, jollei huoltaja niistä erikseen koulua tiedota. Puutteellisen tiedonsiirron takia oppilaan pahoinvointi syvenee. Tämä voi johtaa uhkaaviin ja jopa väkivaltaisiin tekoihin itseä tai muita kohtaan.

Tämänhetkinen tietosuojaja ei palvele oppilasta, eikä koulua ja siihen on saatava muutos. Tietosuojaa on madallettava niin, että tieto kulkee koulun ja oppilaan muun verkoston kesken. Tiedon kulkua helpottamalla taataan lapselle ja nuorelle mahdollisuus nopeaan avunsaantiin ja luodaan turvallinen kasvuympäristö.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimenpiteisiin, jotka mahdollistavat tiedonsiirron oppilaan eri verkostojen kesken.

Puoluehallitus:

Vaasan kokoomusnaiset esittää aloitteessa tietosuojan alentamista siten, että tieto kulkee koulun ja oppilaan muun verkoston kesken.

Yhteiskunnan digitalisoituessa tietosuojasta huolehtiminen on yhä tärkeämpää. Puoluehallitus kuitenkin yhtyy aloitteentekijöiden näkemykseen siitä, ettei tietosuojasta saa muodostua toisten, vähintään yhtä arvokkaiden seikkojen, kuten koulun ja kodin välisen yhteydenpidon, estäjää. Aloitteen

toimenpideoosan muotoilu on puoluehallituksen mielestä sen verran täsmentymätön, että sellaisenaan tätä muuten hyvää tarkoitusta edistävää aloitetta ei voida hyväksyä.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen seuraavasti tarkennetulla toimenpideosalla: Puoluekokous pitää tärkeänä tarkastella tietosuojasäännöksiä lapsen elämän kokonaisuuden näkökulmasta siten, että lapsen edun toteutumista koskevat tärkeät tiedot ovat niiden toimijoiden saatavilla, joiden tehtävien kannalta tiedoilla on merkitystä. Samalla on kuitenkin tarkkaan huolehdittava, että lapsen yksityisyys ja tietosuoja eivät vaarannu ja että tietoja käsitellään vain virkatehtäviin liittyvissä tarkoituksissa.

54. Varsinais-Suomen Kokoomus: Lautamiesten ansionmenetyksen ylärajaleikkuri poistettava

Oikeuskäytännössä lautamiesjärjestelmän lähtökohtana on, että lautamiehet edustavat kansaa kattavasti. Nykyisellään ansionmenetyksen ylärajaleikkuri ei kannusta lautamiestehtäviin henkilöitä, joiden ansiotaso vastaa edes keskimääräistä tuntipalkkatasoa.

Nykyinen yläraja johtaa siihen, että osa lautamiehistä suorittaa tehtävää vapaaehtoisesti, koska eivät saa ansionmenetykskorvaustaan kokonaisuudessaan valtiolta ja osa jättää tehtävän hoitamatta heille aiheutuvan taloudellisen haitan johdosta. Näin ollen kansan edustavuus kattavasti ei toteudu lautamiesten joukossa.

Tavoitteena on tilanne, jossa lainmukainen edustavuus toteutuisi aidosti, ja jossa lautamiehen tehtävästä maksettaisiin asianmukainen ansionmenetykskorvaus.

Hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että lautamiesten ansionmenetyksen ylärajaleikkuri poistetaan.

Puoluehallitus:

Varsinais-Suomen Kokoomus esittää aloitteessaan lautamiesten ansiomenetyksen ylärajaleikkurin poistoa. Kuten aloitteentekijät kuvaavat, on lautamiesjärjestelmän alkuperäinen tarkoitus ollut edustaa paikallisen yhteisön oikeustajua käräjäoikeuden kokoonpanossa ja näin parantaa tuomioiden legitimitiä.

Vuonna 2009 toteutettu lautamiesjärjestelmää koskeva lainsäädäntöuudistus osaltaan muutti käräjäoikeuksien kokoonpanosäädöksiä siten, että lautamiesten käyttö on vähentynyt. Viimeisimpänä lautamieskokoonpanon ja yhden tuomarin kokoonpanon välistä tasapainoa muutettiin säädösmuutoksella vuonna 2018.

Kokoomuksen puoluekokous on vuonna 2018 todennut, että lautamiesjärjestelmää pitää voida arvioida kriittisestikin. Puoluehallitus toistaa tuolloisen näkökulmansa siitä, että tuomioistuinjärjestelmän kehittämistä tulee arvioida kokonaisuutena mieltien ennen kaikkea sitä näkökulmaa, miten jokaiselle pystytään turvaamaan viivytyksetön, tehokas ja oikeudenmukainen oikeudenkäynti.

Puoluehallitus katsoo, ettei lautamiesjärjestelmä enää nykyaikana palvele sitä tarkoitusta, jota varten se on alun perin luotu. Kansan paikallisen oikeustajun vivahteet huomioiva lainkäyttö näytteli varmasti merkittävää roolia aikoinaan, mutta modernissa oikeusvaltiossa lainkäytön tulee olla paikallisista näkökulmista riippumatonta ja ammattituomarien käsissä.

Puoluehallitus kiinnittää huomion siihen, että lautamiespaikat jaetaan poliittisin perustein. Nykyjärjestelmään sisältyvä politiikan ja tuomiovallan kytkös on oikeusvaltioperiaatteen ja tuomioistuinten riippumattomuuden näkökulmasta ongelmallinen. Puoluehallitus pitää perustelluimpana tavoitteena lautamiesjärjestelmästä luopumista.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hylkäisi aloitteen.

55. Helsingin Edistyskokoomus: Avioeron harkinta-ajasta luovuttava ja ero myönnettävä ilmoitusasiana

2022 Suomessa tuomittiin yhteensä 11 370 avioeroa. Suurin osa eroista tuli voimaan tuomiolla puolen vuoden odotuksen jälkeen ja kaikista maksettiin käsittelymaksua 310 euroa. Lisäksi asialla on rasiitettu tuomioistuinlaitosta.

Avioeron pitäisi hoitua ilmoitusasiana. Lasten huoltoa ja muita liitännäisasiota voidaan edelleen käsitellä erikseen avioeroproessista, mikä on jo nykykäytäntö. Täysi-ikäinen kansalainen on kykenevä harkitsemaan eroa jo ennen asian vireille saattamista.

Asian siirtäminen ilmoitusasiaksi pois tuomioistuimilta voisi myös tuoda kustannussäästöjä kansalaisille ja säästää yhteiskunnan ja oikeuslaitoksen resursseja.

Lisäksi voisimme luopua vanhahtavasta kielenkäytöstä, jolla puoliset tuomitaan avioeroon. Parisuhteen loppuminen on yksilön päätös, johon ei tarvita yhteiskunnan holhoavaa otetta.

Edellä mainituin perustein Helsingin Edistyskokoomus ry esittää, että

Hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan avioeron harkinta-ajan lakkauttamiseksi ja käsittelyn helpottamiseksi.

Puoluehallitus:

Helsingin Edistyskokoomus esittää aloitteessaan avioeron harkinta-ajasta luopumista. Aloitteessa kiinnitetään huomio kokoomuksen arvojen näkökulmasta erittäin keskeiseen kysymykseen siitä, missä määrin valtion on tarpeen säännellä ihmisyksilöiden välisiä suhteita tai tällaisten suhteiden päättämistä.

Puolisoilla on oikeus saada avioero kuuden kuukauden harkinta-ajan jälkeen. Jos puoliset ovat asuneet erillään keskeytyksettä kaksi vuotta, heillä on oikeus saada avioero ilman harkinta-aikaa.

Kokoomuksen arvojen ytimessä on yksilönvapaus. Yksilönvapauden lähtökohdista on perusteltua luottaa yksilöön ja antaa kunkin kantaa vastuu itsestään ja omista päätöksistään. Tämä pätee myös päätökseen avioerosta. Valtiovallan tehtäväksi ei kuulu puuttua yksilöiden välisiin ihmissuhteisiin.

Avioeroa tuskin koskaan haetaan ilman harkintaa. Sen sijaan harkitun avioeropäätöksen jälkeen seuraava nykyinen pakollinen harkinta-aika saattaa muodostua henkisesti vaikeaksi, eroproessia turhaan pitkittäväksi vaatimukseksi.

Puoluehallitus yhtyy aloitteentekijöiden perusteluihin.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

56. Sastamalan Kokoomusnaiset: Triplamandaatit kiellettävä

Kansanedustajien ja muiden vaaleilla valittujen edustajien osallistuminen useisiin luottamustoimiin eri hallinnon tasoilla on herättänyt laajaa keskustelua ja huolta vallanjaon vääristymisestä sekä paikallistason edustuksen heikkenemisestä. Samanaikainen toimiminen useassa luottamustoimessa voi johtaa resurssien ja ajankäytön tehottomaan jakautumiseen sekä heikentää demokraattista osallistumista ja paikallisen päätöksenteon laatua.

Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen on syntynyt tilanteita, joissa sama henkilö edustaa puoluetta kolmella eri hallinnon tasolla: eduskunnassa, hyvinvointialueilla sekä kunnallisessa päätöksenteossa. Lisäksi huomioon tulee ottaa esimerkiksi Euroopan parlamentti. Jotta valta ei keskittyisi liiaksi samoille henkilöille ja päätöksenteon valmisteluun olisi jokaisella päätöksentekijällä riittävät ajalliset resurssit, tulee luottamustehtäviä rajata maksimissaan kahdelle päätöksenteon tasolle. Tämä tukee myös demokratian edustavuutta ja osallistavuutta, ja kullakin päätöksenteon tasolla kuuluu paikallinen ääni.

Kokoomus on sitoutunut edistämään tehokasta hallintoa ja vahvaa demokraattista järjestelmää, joka heijastaa laajasti yhteiskunnan eri ääniä. Rajoittamalla luottamustoimien määrää varmistetaan, että politiikan tekeminen on keskittyneempää ja tehokkaampaa, ja että mahdollisimman monella on mahdollisuus osallistua päätöksentekoon. Tämä uudistus auttaisi myös vahvistamaan Kokoomuksen kuvaa uudistushaluisena ja kaikkia kansalaisia osallistavana puolueena.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puolueen eduskuntaryhmää selvittämään triplamandaattien kieltämistä ja siihen liittyviä vaikutuksia demokratian kannalta eduskunnassa sekä puoluehallitusta tunnustelemaan yhteistä sopimusta muiden puolueiden kanssa ehdokasasettelusta triplamandaattien näkökulmasta.

Puoluehallitus:

Sastamalan kokoomusnaiset on tarttunut tärkeään ja ajankohtaiseen asiaan. Vaativien poliittisten luottamustehtävien kasaantuminen samoille henkilöille on herättänyt runsaasti huomiota viimeisten vuosien aikana. On myös esitetty perusteltuja kysymyksiä mahdollisesta jääviydestä päätöksenteossa, esimerkiksi päättäessä hyvinvointialueiden rahoituksesta. Lisäksi moni poliitikko toivoo, sekä taloudellisesta että aikaresurssin näkökulmasta, ettei tarvitsisi asettua ehdolle kolmissa vaaleissa.

Yhdeksi ratkaisuvaihtoehdoksi on esitetty puolueiden välistä sopimista. Tämä on osoittautunut hankalaksi tavaksi edetä, sillä eri puolueilla ja puolueiden ehdokkailla on asiassa erilaisia intressejä. Esimerkiksi jotkin puolueet joillakin alueilla saattavat haluta asettaa eniten ääniä saaneet ehdolle kaikissa vaaleissa. Monilla puolueilla on vaikeuksia saada listoja täyteen, joten vapaaehtoisen rajaamisen toteutuminen olisi lopulta hyvin epävarmaa. Lisäksi on ehdokkaita, jotka itse toivoisivat voivansa olla ehdolla kaikissa vaalissa.

On myös vaikea yksiselitteisesti määrittää, mihin poliitikkojen aika riittää tai ei riitä. Esimerkiksi monella poliitikolla aika saattaisi riittää valtuutetun tehtävän hoitamiseen, mutta enemmän aikaa vaativiin johtaviin luottamustehtäviin voi olla vaikea saada aikaa riittämään. Moni poliitikko hoitaa myös vaativia muita luottamustehtäviä esimerkiksi erilaisissa yhdistyksissä.

Yksi ratkaisu on edetä lainsäädännöllistä tietä. Tämä edellyttää kuitenkin voimasta perusoikeuksiin liittyvää punnintaa, sillä oikeus asettua vaaleihin ehdolle on erittäin merkittävä oikeus. Yksi vaihtoehto

on rajata paikkojen vastaanottamista. Silloin rajaamisen pitäisi pohjautua tosiasialliseen ja todennettuun ongelmaan päätöksenteossa, esimerkiksi hyvinvointialueen ja eduskunnan päätöksenteon välillä.

Huolimatta haasteista, joita tämän kysymyksen ratkaisemiseen liittyy, on sitä kuitenkin päätetty tällä hallituskaudella selvittää. Orpon hallitusohjelmassa todetaan seuraavaa: ”Hallitus käynnistää laajan selvitystyön liittyen eri tasoilla tehtävän päätöksenteon mahdolliseen päällekkäisyyteen ja jääviyskysymyksiin sekä kunnan ja hyvinvointialueen työntekijöiden osallistumiseen kunta- ja aluehallitusten ja niiden alaisten lautakuntien työhön. Selvitys valmistuu keväällä 2025.”. Selvityksen valmistuttua on aika arvioida, mitä tälle kysymykselle konkreettisesti pystyttäisiin tekemään.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

57. Varsinais-Suomen kokoomus: Selvitys sähköisestä äänestämisestä ja sähköisen kansalaisvaikuttamisen lisäämisestä osana digitaalisen henkilöllisyystodistuksen käyttöönottoa

Suomalaisten äänestysaktiivisuus on laskenut merkittävästi viimeisten vuosikymmenien ajan. Äänestysprosentin lasku heikentää edustuksellista demokratiaa sekä etäännyttää kansalaisia poliittisesta päätöksenteosta.

Suomi on ottamassa käyttöön vuoden 2025 alusta sähköisen henkilöllisyystodistuksen. Osana tätä uudistusta tulisi selvittää sähköisen äänestämisen ja kansalaisvaikuttamisen mahdollisuuksia.

Digitaalinen alusta tulee nähdä mahdollisuutena kannustaa kansalaisia osallistumaan äänestämiseen ja päätöksentekoon nykypäivän menetelmin. Tavoitteena on tilanne, jossa kaikki kansalaisvaikuttamisen mahdollisuudet löytyisivät samasta paikasta osana digitaalista henkilöllisyystodistusta. Seuraava askel tulisi olla sähköisen äänestämisen pilotointi.

Hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että sähköisen äänestämisen ja kansalaisosallistumisen vaihtoehtoja selvitetään osana digitaalisen henkilöllisyystodistuksen käyttöönottoon liittyvää uudistusta.

Puoluehallitus:

Sähköisen äänestämisen mahdollisuutta on selvitetty Suomessa 2005–2008 sähköisen äänestyksen hankkeella, 2013–2015 Nettiäänestystyöryhmän työllä sekä 2017 Nettiäänestystyöryhmän työnä. Yhden selvityksen perusteella tehtiin kokeilu, kun vuonna 2008 kunnallisvaaleissa kokeiltiin kolmessa kunnassa sähköistä äänestystä äänestyspaikoilla. Tämän kokeilun kokemukset eivät sanalla sanoen olleet kovin rohkaisevia. Kaikkien näiden selvitysten lopputulemana on ollut, ettei sähköistä äänestystä ole otettu käyttöön. Perusteina ovat olleet esimerkiksi tietoturvaan liittyvät äänestyksen oikeellisuuden ja turvallisuuden varmistaminen sekä sähköisten järjestelmien merkittävät kustannukset.

Aiemmin on kuitenkin todettu, että kehitystä sektorilla seurataan ja edellisestä selvityksestä on jo vierähtänyt aikaa. Kansalaisvaikuttamisen keinot sekä teknologia ovat kehittyneet, joten aiheen tarkastelulle on tarvetta. Sähköisen henkilöllisyystodistuksen käyttöönotto voi olla potentiaalinen tarkastelupaikka tai vähintäänkin mahdollistava tekijä selvittelyssä sähköisen äänestämisen

mahdollisuuksista. Puoluehallitus katsoo, että osana sopivaa prosessia on syytä selvittää puoluekokousaloitteen mukaisesti sähköisen äänestämisen ja kansalaisosallistumisen vaihtoehtoja.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyy aloitteen johdosta seuraavan lausuman: Puoluekokous kannattaa sähköisen osallistumisen muotojen ja sähköisen kansalaisvaikuttamisen kehittämistä. Virallisten vaalien osalta tässä on kuitenkin noudatettava suurta varovaisuutta, eikä vaalijärjestelmän keskeisiä vahvuuksia kuten ymmärrettävyyttä, läpinäkyvyyttä ja näistä ominaisuuksista tulevaa vaalien yleistä hyväksyttävyyttä saa vaarantaa.

58. Varsinais-Suomen Kokoomus: Ehdokasasettelu sähköiseksi

Kansallisissa vaaleissa ehdokashakemukset ja niihin liittyvät liitteet tulee toimittaa vaaliviranomaiselle kirjallisesti. Laajimmillaan kyse on sadan ihmisen henkilötiedoista samassa kokonaisuudessa, johon liittyy merkittävä tietosuojariski. Lisäksi viranomaisen joutuu selvittämään ja käsittelemään yksitellen ehdokkaaksi hakevien henkilötietoja, kun tiedot voisi käsitellä suoraan sähköisesti tietopalveluista.

Varsinais-Suomen Kokoomus esittää, että vaalilakia muutettaisiin niin, että jatkossa ehdokasasettelua tekevä taho pystyisi asioimaan viranomaisen kanssa sähköisesti. Tavoitteena on tilanne, jossa keskusvaalilautakunta lähettäisi sähköisen tieto- ja allekirjoituspyynnön ehdokkaaksi hakevalle, jolloin henkilötietojen oikeellisuudesta voidaan varmistua ja tietosuoja parantaa. Samalla vältetään turha byrokratia esteellisyyksien ja ehdokkaaksi asettumisen esteiden selvittämiseksi.

Hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että vaalilainsäädännössä vaalilaki muutettaisiin niin, että ehdokasasettelu toimitettaisiin sähköisesti.

Puoluehallitus:

Varsinais-Suomen kokoomus on kiinnittänyt huomiota tärkeään asiaan, joka yhdistää kaikkia puolueita ja ehdokkaita vaaleissa. Vuosikymmenten ajan ehdokassitoumukset on tehty itsejäljentäville kalkkeeripaperille. Sitoumuksia on haettu ensin hevosella ja myöhemmin autolla ympäri Suomea. Tavatonta ei ole, että sitoumukset lojuvat pitkiä aikoja puolueaktiivien autojen takaluukuissa. Välillä taas postin ajoittain epäluotettava kulku on ollut vastuksena. Nyt on oikea aika tuoda ehdokasasettelu nykyaikaan.

Puoluesihteeriryhmä käsitteli asiaa viime kesäkuussa hallitusneuvotteluissa ja asiasta keskusteltiin myös nykyisten oppositiopuolueiden kanssa. Tahtolila asiasta on yhteinen. Orpon hallitusohjelmassa asia on kirjattu seuraavasti: ”Hallitus mahdollistaa sähköisen ehdokasasettelun pääsääntönä, turvaten kuitenkin vaihtoehtona sen hoitamisen myös papereilla. Välittömänä toimenä uudistetaan ehdokasasettelun lomakkeet, kuten ”Ehdotus puolueen ehdokaslistaksi” dynaamisesti täytettäväksi sekä vahvaa tunnistautumista hyödyntävä sähköinen ehdokassitoumuslomake, otettavaksi molemmat käyttöön vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa.”

Asian tärkeyttä korostaaksemme ja näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen

59. Kyrösjärven Kokoomusnaiset: Ennakoäänestysautot nostamaan äänestysaktiivisuutta

Tällä aloitteella ehdotetaan parannuksia äänestämisen helpottamiseksi ja äänestysaktiivisuuden lisäämiseksi koko Suomen alueella, kunnissa ja maakunnissa kiertävillä ennakoäänestysautoilla. Kiertävää ennakoäänestysautoa on kokeiltu useassa Suomen kunnassa ja kokemukset ”vaalibussista” tai ”vaaliautosta” ovat olleet positiivisia. Äänestysaktiivisuus on vaaliauton käyttöönoton jälkeen noussut esimerkiksi Inarin kylissä. Ehdotuksena aloitteessa on, että äänestysauto kiertää ennakoäänestyspäivinä paikallisesti suunniteltuja, päätettyjä ja aikataulutettuja reittejä pitkin harvemmin asutuilla alueilla. Aloitteessa myös ehdotetaan, että kunnat voivat tehdä näistä asioista päättäessään yhteistyötä. Äänestysauto virkailijoihin vastaa varustukseltaan normaalia ennakoäänestyspaikkaa. Autossa äänestäminen tulisi olla esteetöntä, jotta toiminta palvelisi kaikkia äänestäjiä. Esteettömyys on mahdollista järjestää esimerkiksi vaaliauton ulkopuolelle, esimerkkejä on jo olemassa useita eri puolilta Suomea. Aloitteessa ehdotetaan myös, että ne kunnat, jotka ottavat äänestysauton käyttöön alueellaan tai yhteistyössä muiden tai toisen kunnan kanssa, on mahdollista saada kustannuksiin kompensatiota valtiolta, vaalien järjestelyihin liittyvien korvausten lisäksi.

Vaikka viimeaikaisissa vaaleissa ennakoäänestys on ollut mahdollista useassa paikassa ympäri Suomen. Kyrösjärven kokoomusnaiset ry kantaa huolta erityisesti syrjäseutujen ja kylien asukkaiden äänestysmahdollisuuksia. Kiertävä äänestysauto voisi osaltaan madaltaa myös nuorten äänestyskynnystä, jos vaaliauton reitti suunnitellaan palvelemaan äänestysikäisiä opiskelijoita. Äänestysauto huomio kaikki asukkaat, kun reitti suunnitellaan huolella ja aikaa äänestämiseen varataan riittävästi. Äänestäminen on osallistumisen perustavanlaatuinen muoto ja kulmakivi.

Kyrösjärven kokoomusnaiset ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimiin, jolla ennakoäänestysautojen käyttöä edistetään kunnissa ja maakunnissa sekä varmistaa että ennakoäänestysauton käytöstä kunnat saavat myös kustannuksiin rahoitusta valtiolta.

Puoluehallitus:

Kyrösjärven kokoomusnaiset on ottanut aloitteessaan kantaa tärkeään asiaan, demokratian ja äänestysaktiivisuuden edistämiseen. On aivan totta, että pitkät äänestysmatkat saattavat nostaa äänestämisen kynnyttä tarpeettomasti. Viime vuosina on saatu hyviä tuloksia laajentamalla äänestysmahdollisuuksia esimerkiksi varuskuntiin. Onkin kannatettavaa kokeilla ja käyttöönottaa erilaisia uusia äänestyspaikkoja.

Valtion heikko taloudellinen tilanne asettaa tiukentuvia raameja sille, miten valtio pystyy kuntia tukemaan erilaisissa hankkeissa. Koska äänestämisen järjestäminen on keskeisiä kunnan perustehtäviä, olisi tarkoituksenmukaista, että kunta varautuu omaa väestöään parhaiten palveleviin äänestyspaikkoihin. Mikäli äänestysautot sopivat kunnan olosuhteisiin, on erittäin kannatettavaa, että niitä kokeillaan ja käyttöönotetaan.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

60. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Edistetään kolmannen virallisen sukupuolen käyttöönottoa

Sukupuoli on moninainen ilmiö, joka ei ole jaettavissa kahteen, toisilleen vastakkaiseen ja selvästi toisistaan erotettavaan sukupuoleen. Kokemus omasta sukupuolesta on jana, jolle jokainen yksilö asettuu. Nykyinen käytössä oleva binäärien sukupuoli on näin ollen lokeroiva ja ahdas, ja sulkee ulos ne, jotka eivät mahdu perinteisiin naisen tai miehen muotteihin.

Kolmannen sukupuolen virallinen tunnustaminen on askel moninaisempaan suuntaan. Kolmas virallinen sukupuoli mahdollistaa yksilön määrittellä omaa sukupuoltaan, ja lain silmissä mahdollisuuden olla muutakin kuin yksiselitteisesti mies tai nainen, ja antaa mahdollisuuden ilmaista omaa sukupuoli-identiteettiään haluamalla tavalla. Tämä on tärkeää, sillä niille yksilöille, jotka eivät pysty samaistumaan kumpaankaan binääriseen sukupuoleen, on äärettömän raskasta tulla päivittäisessä elämässään jatkuvasti väärinymmärretyksi ja -lokeroiduksi.

Joissakin maissa, kuten esimerkiksi Saksassa, Islannissa ja Maltalla laki tunnistaa jo kolmannen sukupuolen. On tärkeää muistaa, että kolmas sukupuoli ei poista kenenkään koettua mieheyttä tai naiseutta, vaan sen tarkoitus on luoda ei-binäärisille yksilöille turvallisuuden tunnetta ja helpottaa heidän arkeaan, sekä luoda näille yksilöille osallisuuden tunnetta yhteiskunnassa.

Kolmannen virallisen sukupuolen käyttöönotto on linjassa kokoomuslaisten arvojen kanssa. Se tukee yksilönvapauden ja tasa-arvon toteutumista, ja on osa laajempaa pyrkimystä kunnioittaa ja tunnustaa yksilöiden moninaisuutta yhteiskunnassa. Kolmannen virallisen sukupuolen tunnustaminen on askel kohti inklusiivisempaa yhteiskuntaa, jossa jokainen tuntee itsensä hyväksytyksi ja arvostetuksi sukupuoli-identiteetistään huolimatta.

Näillä perustein Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää edistämään kolmannen virallisen sukupuolen käyttöönottoa.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää aloitteessaan kolmannen virallisen sukupuolen käyttöönottoa. Aloitteentekijät kiinnittävät huomion muun muassa yksilönvapauden kannalta painavaan asiaan.

Kolmannen sukupuolen laillistaminen tarkoittaisi muun muassa sitä, että henkilötietojärjestelmään olisi mahdollista merkitä sukupuoleksi ”muu” naisen tai miehen sijaan. Kolmas juridinen sukupuoli on käytössä esimerkiksi Australiassa, Intiassa, Islannissa, Kanadassa ja Saksassa.

Kokoomuksen opiskelijaliitto Tuhatkunta käsittelee aloitteessaan erästä kokoomuslaisen aatteen peruslähdekohtaa eli kunkin yksilön arvokkuutta juuri sellaisena kuin on. Se tarkoittaa käytännössä mm. oikeutta elää omaa elämäänsä vapaasti, kunhan ei rajoita muiden vastaavia vapauksia. Kokoomus on jo pitkään edistänyt sukupuolivähemmistöjen tasavertaista kohtelua yhteiskunnassa. Kokoomuksen puoluekokous totesi vuonna 2016, että juridisen sukupuolen vahvistamisen tulisi jatkossa olla henkilön oman ilmoituksen varainen menettely. Puoluehallitus toteaa, että Kokoomuksen arvoihin kuuluu periaate, että jokaista ihmistä tulee kunnioittaa ja arvostaa yksilönä.

Suomessa on vuoden 2023 alusta alkaen sukupuolen oikeudellinen vahvistaminen eriytetty lääketieteellisistä tutkimuksista ja hoidoista eikä sukupuolen vahvistamisen edellytyksenä enää ole lääketieteellinen selvitys tai diagnoosi. Henkilö voidaan vahvistaa kuuluvaksi toiseen sukupuoleen

kuin mihin hänet on väestötietojärjestelmään merkitty, jos hän esittää selvityksen siitä, että hän pysyvästi kokee kuuluvansa vahvistettavaan sukupuoleen ja on täysi-ikäinen. Sukupuolen vahvistamisen voi tehdä kerran vuodessa. Henkilötunnukseen sisältyvän yksilönumeron rakennetta muutettiin vuoden 2023 alusta siten, että siitä ei enää käy ilmi henkilön sukupuoli. Muutoksilla oikeudellisten sukupuolten määrään ei kuitenkaan puututtu, vaan sukupuolitiedoksi kirjataan edelleen aina joko nainen tai mies.

Väestötietojärjestelmässä olevalla binäärisellä sukupuoli jaotelmalla ja -tiedolla on olemassa yhteiskunnan näkökulmasta joissain tapauksissa perusteltu syy. Tiedot lääketieteelliset seikat liittyvät keskeisesti binäärisesti määriteltyyn sukupuoleen. Esimerkiksi hedelmöityshoidoissa ihmisen sukusolu tai alkio viedään naiseen raskauden aikaansaamiseksi. Olennaista ei ole henkilön oikeudellinen sukupuoli vaan se, että sukusolu tai alkio viedään raskauden aikaansaamiseksi kohtuun. Oikeusgeneettisessä isyystutkimuksessa olennaista ei ole tutkittavan oikeudellinen sukupuoli vaan tutkittavan ja lapsen geneettisen sukulaisuussuhteen selvittäminen. Vastaavasti terveydenhuollon palveluita koskevassa lainsäädännössä raskaana olevalle naiselle suunnattuja palveluita koskevan sääntelyn tarkoituksena on kohdentaa ne raskaana olevalle henkilölle, hänen oikeudellisesta sukupuolestaan riippumatta. Tällaiset poikkeukset sisältyvät myös edellä mainittuun vuoden 2023 alusta voimaan astuneeseen uudistukseen, vaikka muutoin uudistuksella sukupuolen vaihtaminen tehtiinkin mahdolliseksi. Binäärisellä jaotelmalla on merkitystä myös esimerkiksi asevelvollisuuden määrittelyssä ja tasa-arvolakia sovellettaessa.

Puoluehallitus katsoo edellä mainittuihin kokoomuksen ydinarvoihinkin viitaten, että on alati kriittisesti tarkasteltava sen tarpeellisuutta, missä määrin valtio sitoo yksilöt tietynlaiseen sukupuolimäärittelmään esimerkiksi ylläpitäessään väestötietorekisteriä. Sama koskee ihmisten erottelua sukupuolen perusteella yhteiskunnassa laajemmaltikin sellaisissa tilanteissa, joissa sukupuolella ei ole käytännön merkitystä, kuten lomakkeissa tai sukupuolittuneessa kielenkäytössä. Puoluehallitus katsoo, että yksilön itsemääräämisoikeuden tulee olla lähtökohta, eikä valtion tule tätä ilman painavaa syytä rajoittaa.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

61. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Aktiivinen eutanasia laillistettava

Eutanasialla eli armokuolemalla tarkoitetaan tarkoituksellista kuoleman tuottamista ihmisen vapaaehtoisesta, toistuvasta ja oikeustoimikelpoisesta omasta pyynnöstään. Esimerkiksi kuolettavan lääkeannostuksen antaminen potilaalle tämän tahdon mukaisesti olisi tapa toteuttaa eutanasia. Tällainen toimintatapa tulee ajankohtaiseksi sellaisessa tilanteessa, jossa ihminen on parantumattomasti sairas ja/tai kärsii kovista kivuista. Inhimillisen kärsimyksen vähentämiseksi eutanasia tulisi laillistaa Suomessa.

Eutanasia on tällä hetkellä Suomessa laitton. Mielenpitoja laillistamisen puolesta ja vastaan on kuitenkin useita. On esimerkiksi käyty paljon keskustelua siitä, että mikäli eutanasia laillistettaisiin, olisi toimintamalli ristiriidassa lääkärin etiikan kanssa. Ammattieettisten ohjeiden mukaan lääkäriin tulisi aina pyrkiä pitämään potilas elossa, ei osallistua tämän kuoleman tuottamiseen. Hajontaa kuitenkin löytyy myös lääkäreiden keskuudesta, joten suoraa yksimielisyyttä laillistamista vastaan ei ammattikunnassa ole.

Aktiivinen eutanasia on laillinen esimerkiksi Alankomaissa, Belgiassa ja Luxemburgissa. Aktiivisella eutanasialla viitataan lääkärin toteuttamaan eutanasiaan, jossa potilaalle annetaan kuolettava

lääkeannos. Niissä tapauksissa, joissa potilaan tila ei voi parantua ja/tai hänellä on paljon kipuja, olisi eutanasia inhimillinen tapa päättää ihmisen kärsimys ja tarjota hänelle arvokas kuolema. Laillistamisen yhteydessä olisi syytä laatia kriteerit eutanasian toteuttamiselle, jotta se kohdistuisi nimenomaan niille ihmisille, joiden tilanteessa eutanasia olisi tarkoituksenmukainen tapa lopettaa sietämätön kärsimys. Näin voitaisiin ehkäistä toimenpiteen mahdollista väärinkäyttöä.

Suomen on aika katsoa eteenpäin ja uudistaa eutanasiaa koskeva lainsäädäntönsä vastaamaan potilaan mahdolliseen tahtotilaan tilanteissa, joissa paluuta menneeseen ei enää ole. Kärsimysten ja kiputilojen pitkittäminen vastoin potilaan omaa tahtoa ei ole hänelle eduksi – mahdollisuus eutanasiaan sen sijaan olisi.

Näillä perusteilla Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää edistämään eutanasian laillistamista.

Puoluehallitus: (Vastaus aloitteeseen on aloitteen 63 jälkeen.)

62. Helsingin Kokoomusnuoret: Eutanasia laillistettava Suomessa

Suomen nykyinen lainsäädäntö ei mahdollista parantumattomasti sairaan ihmisen omasta päätöksestä toteutettavaa kuolinapua eli aktiivista eutanasiaa. Tästä syystä huomattava määrä parantumattomasti sairaita suomalaisia joutuu vuosittain kokemaan kivuliaan ja tuskallisen elämän päätöksen, vaikka haluaisivat itse ennemmin nukkua rauhallisesti pois, kun toivoa paranemisesta ei ole. Suomen nykyinen lainsäädäntö evää elämänsä lopussa kärsiviltä yksilöiltä itsemääräämisoikeuden ja aiheuttaa turhaa inhimillistä kärsimystä ja siksi Helsingin

Kokoomusnuoret esittävät, että Kansallinen Kokoomus kannattaa eutanasiain säätämistä Suomeen, joka mahdollistaa eutanasian tarkkaan rajatuissa tapauksissa. Eutanasiain lainsäädäntö huolellisesti säätämällä säästytään merkittävältä määrältä inhimillistä kärsimystä ja taataan yksilön itsemääräämisoikeus myös elämän viimeisillä hetkillä.

Tiedostamme, että eutanasiain säätäminen on lakiteknisesti haastava prosessi aiheen moraalisen arkaluontoisuuden ja kuviteltavissa olevien riskien vuoksi. Näemme, että parhaillaan nimiä keräävä kansalaisaloite ”Eutanasiain laki säädettävä Suomeen” asettaa hyvän ja perustellun raamin mahdollisesti säädettävälle eutanasiain lainsäädännölle, ja että sen hyväksyminen eduskunnassa antaisi luontevan pohjan lainsäädännön valmistelulle.

Lainsäädännöllä tulee huolehtia muun muassa siitä, että eutanasia ja potilaan elämän avustettu päättäminen perustuu yksiselitteisesti potilaan vapaaseen tahtoon ja pyyntö on luonteeltaan pysyvä, se on tehty ilman painostusta ja potilas on tietoinen päätöksensä seurauksista. Lainsäädännöllä tulee myös huolehtia siitä, että eutanasiaa ei voi toteuttaa ilman luotettavaa ja riippumatonta lääketieteellistä arviota potilaan tilasta ja siitä, että mitään toivoa paranemisesta ei ole. Lainsäädäntö varmistaa, että potilas saa lääkäriltä kaiken tarvittavan tiedon tilastaan, hoitovaihtoehtoista ja ennusteestaan. Lainsäädännöllä varmistetaan myös se, että eutanasiaa käytetään ainoastaan viimesijaisena hoitomuotona potilaalle, jonka kohdalla kuolema tapahtuisi joka tapauksessa lähitulevaisuudessa. Eutanasiasta ei saa tulla vaihtoehtoa saattohoidolle, vaan sitä täydentävä viimesijainen hoitomuoto kärsiville ja parantumattomasti sairaille potilaille. Jokainen ihminen ansaitsee mahdollisuuden elää elämänsä viimeiset hetket ilman kärsimystä.

Kansallisen Kokoomuksen Suomen johtavana vapausaatetta puolustavana puolueena tulisi toimia tämän mahdollisuuden takaamiseksi ja asetettava puoluekokouksen päätöksellä kannattamaan eutanasian laillistamista. Helsingin Kokoomusnuoret esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa Kansallisen Kokoomuksen eduskuntaryhmää toimimaan sen puolesta, että Suomeen säädetään eutanasialaki, kuitenkin tiedostaen aiheen luonteen omantunnonkysymyksenä.

Puoluehallitus: (Vastaus aloitteeseen on aloitteen 63 jälkeen.)

63. Karakallion-Kilon Kokoomus: Monopolioikeuden myöntäminen eutanasiaklinikalle

Keväällä 2024 eduskuntaan vietiin kansalaisaloite armokuoleman sallimisesta. Aikaisemmat aloitteet asiassa eivät ole niiden kannattajien toivomalla tavalla edenneet lainsäädäntöön.

Asiaan liittyy terveydenhuoltoon, rikosoikeuteen ja laajemminkin vaikuttavia eettisesti ongelmallisia seikkoja. Suomessa on perinteisesti ratkaistu eettisesti hankalat kysymykset, joille kuitenkin tunnustettu olleen tarvetta, myöntämällä lainsäädännöllinen monopoli.

Jos eutanasia halutaan sallia, niin kotimaista tarvetta tälle laajenukselle olisi noin parissa sadassa tapauksessa vuosittain. Aloitteen tekijöiden mielestä tällaiseen riittäisi yksi terveydenhuollon erikoistunut yksikkö, jonka viranomaisvalvonta voitaisiin järjestää riittävällä tasolla. Jos tätä oikeutta jaettaisiin moniin sairaaloihin, niin peruuttamattomien väärinkäytösten riski on aivan liian olennainen. Nykyään esim. omaisten edustajalle ei edes kerrota sen kokouksen ajankohtaa, missä tehohoitolääkärit päättävät kalliin tehohoidon lopettamisesta. Sen jälkeen potilaalla ei yleensä ole montaa päivää jäljellä.

Jos yksi klinikka saisi tämän oikeuden esimerkiksi viideksi vuodeksi kerrallaan, niin siihen voitaisiin varata rauhaisa ympäristö, vaikka jostain entisestä hotellista. Asiakkaat asuisivat siellä 3–4 viikkoa ennen toimeenpanoa. Sinä aikana he tapaisivat lääkärit, lakimiehet, papit, omaisensa ja muut itselleen tärkeät ihmiset sekä valvojan virkamiehen. Ennen jakson aloittamista valvoja olisi jo tutkinut potilaan asiakirjat, erityisesti hoitotahdon sekä omaisten ja hoitavien lääkäreiden lausunnot siitä onko potilas vielä lääketieteellisesti pelastettavissa.

Kaikki tämä tallennettaisiin videolle mahdollista omaisten nostamaa oikeudenkäyntiä varten. Jos hoitojakson aikana asiakas vähänkin empisi ratkaisuaan, niin hänet palautettaisiin kotiin, eikä uusi käynti olisi mahdollinen ainakaan seuraavaan puoleen vuoteen. Valviran virkamiehellä olisi työhuone klinikalla niin, että hän vastaisi kaiken toiminnan lainmukaisuudesta, eettisyydestä, empaattisuudesta ja dokumentoinnista.

Lehtitietojen mukaan tällainen oikeus voisi olla jatkossa myös vientituote, mutta ulkomaalaisten asiakkaiden ottaminen edellyttää toiminnan olevan inhimillisesti, juridisesti ja eettisesti mahdollisimman korkeatasoista. Klinikkan kiinteistö voisi olla yhden hyvinvointialueen omistuksessa, joka näin loisi puitteet toiminnalle ja sen valvonnalle. Varsinainen toiminta rahoitettaisiin ainakin alussa asiakasmaksuin.

Karakallion-Kilon kokoomus esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallituksen ja eduskuntaryhmän toimimaan niin, että eutanasian mahdollistamiseksi säädetään laki yksinoikeudesta (lainsäädännöllinen monopoli).

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 61, 62 ja 63):

Kokoomuksen opiskelijaliitto Tuhatkunta ja Helsingin kokoomusnuoret esittävät eutanasian laillistamista. Karakallion-Kilon kokoomus puolestaan esittää, että eutanasian toteuttamiseen liittyvät toimenpiteet määriteltäisiin yksittäisen klinikan yksinoikeudeksi.

Puoluekokouksessa kaksi vuotta sitten hyväksyttiin Helsingin Edistyskokoomuksen aloitteen pohjalta seuraava linjaus, joka edelleenkin on voimassa oleva puolueen kanta:

”Kokoomus katsoo, että ihmisellä on oltava oman vakaan harkintansa pohjalta oikeus saada kuolinapua sellaisessa tilanteessa, jossa parantumattomasta sairaudesta tai vaivasta aiheutuvaa kärsimystä ei ole käytettävissä olevilla lääketieteellisillä keinoilla muuten mahdollista riittävästi lievittää. Samalla on jatkettava kivunlievityksen ja saattohoidon kehittämistä ensisijaisina vaihtoehtoina. Kysymykseen liittyvien syvien eettisten ulottuvuuksien vuoksi on tärkeää varmistaa, että lainsäätäjillä ja aikanaan terveydenhuollon ammattihenkilöillä on asiassa täysi omantunnon vapaus.”

Karakallion-Kilon kokoomuksen aloitteessa ehdotettujen yksityiskohtaisten määritysten osalta puoluehallitus katsoo, että sellaisten aika on tuonnempänä, kun varsinaiseen pääkysymykseen liittyvät eettiset punninnat on riittävällä tavalla suoritettu ja poliittisen päätöksenteon osalta ratkaistu eduskunnassa. Aloitteessa esitetyt huolenaiheet ovat sinänsä perusteltuja, mutta puoluehallitus ei ole vakuuttunut, että aloitteessa esitetyt täsmälliset keinot olisivat ainoa tapa niiden ratkaisemiseksi.

Koska puolueella on hyvin tuore puoluekokouskanta, joka lisäksi on aloitteissa esitettyjen eettisten näkökohtien osalta jo valmiiksi tasapainotettu, ei tässä asiassa ole tuotu esiin tarpeita muodostaa uutta kantaa.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteiden 61, 62 ja 63 johdosta.

64. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Luonnontuhonta kriminalisoitava kansainvälisessä oikeudessa

Luonnontuhonta tarkoittaa laitonta tai mielivaltaista tekoa, joka on tehty tietäen kyseisten tekojen aiheuttavan huomattavan todennäköisyyden vakaviin ja laajalle levinneisiin tai pitkäaikaisiin vahinkoihin ympäristössä. Kokoomuksen opiskelijajärjestö Tuhatkunta ehdottaa, että Kansallinen Kokoomus ryhtyy tukemaan luonnontuhonnan (ecocide) saamista rikoksena kansainväliseen oikeuteen. Tällainen päätös olisi johdonmukainen jatke luonnon monimuotoisuuden (biodiversiteetin) suojelemiseksi niin Suomessa, Euroopan unionissa kuin koko maailmassa.

Päätöstä vaatii maailman ilmaston yhä paheneva kuumeneminen ja sen mukanaan tuomat tuhoisat sään ääri-ilmiöt, luontokato sekä tarve muokata maailmantalouden sääntöjä siten, että luontoa tuhoava tuotanto ei enää voisi olla taloudellisesti kannattavaa samalla, kun se aiheuttaa vakavaa pitkäaikaista tai laajalle ulottuvaa vahinkoa. Niin maailman kuin Suomen yritysmaailmassa on noussut yhä vahvempi vaatimus saada luonnontuhonta Kansainvälisen rikostuomioistuimen (ICC) Rooman perussääntöön viidentenä ihmisyyteen kohdistuvana rikoksena.

Erityisen kiireellistä ja Euroopan turvallisuuden kannalta olennaista olisi saada Ukrainassa tapahtuva Venäjän aiheuttama moniulotteinen ympäristötuho kansainvälisen sitä varten perustettavan erityistuomioistuimen käsittelyyn sen lisäksi, mikä olisi tulossa Kansainvälisen rikostuomioistuimen

syytevalmisteluun jo nyt liittyen sodan myötä tapahtuviin ympäristötuhoihin nykyisen peruskirjan perusteella.

Tärkeitä teitä edistykseen olisivat Suomen hallituksen yhteinen kanta luonnontuhonnan kriminalisoimiseksi Rooman perussäännössä, Suomen valtion tuki keskustelun aloittamiselle Kansainvälisen rikostuomioistuimen osapuolivaltioiden konferensseissa, tuki Euroopan unionin ympäristörikosdirektiivin muuttamiselle (komission, ministerineuvoston ja parlamentin yhteinen ehdotus vuodelta 2023 samaan tapaan kuin Stop Ecocide Foundationin asettaman kansainvälisen asiantuntijaryhmän kesäkuussa 2021 ehdottamassa määritelmässä on kirjoitettu, ja kansallisten ympäristörikoslakien päivittäminen kaikissa EU:n jäsenmaissa.

Näillä perustein Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää edistämään luonnontuhonnan (ecocide) kirjaamista rikoksena kansainväliseen oikeuteen osaksi ICC:n säännöksiä.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta kiinnittää aloitteessaan huomiota tärkeään asiaan. Ajatus luonnontuhonnan (engl. ecocide) eli ympäristön laajamittaisen tuhoamisen kansainvälisestä kriminalisoinnista on ollut esillä etenkin akateemisessa keskustelussa jo 1970-luvulta alkaen. Kasvava ilmastonmuutos- ja biodiversiteettikatotietoisuus ovat voimistaneet asiaa koskevia vaatimuksia. Puoluehallitus katsoo, että luonnontuhonaksi katsottavat teot ovat äärimmäisen tuomittavia ja niihin puuttumiseksi tarvitaan nykyistä tehokkaampia kansainvälisoikeudellisia keinoja.

Luonnontuhontaa ei ole kansainvälisesti määritelty yhdenmukaisesti. Itsenäinen kansainvälinen juristipaneeli esitti luonnontuhontarikoksen määritelmän vuonna 2021. Luonnontuhonnan kansainvälinen kriminalisointi kyseisen määritelmän mukaisesti tekisi laajamittaisen ja pitkäaikaisen ympäristön vahingoittamisen laittomin tai mielivaltaisain teoin tietyin ehdoin rangaistavaksi. Kyseisen aloitteen mukaisesti luonnontuhonta olisi kiellettyä niin rauhan aikana kuin aseellisessa konfliktissa riippumatta siitä, aiheutuuko teosta vahinkoa ihmisille.

Luonnontuhonnan kansainvälistä kriminalisointia voidaan edistää eri menetelmillä. Joissakin maissa, sekä Euroopassa että sen ulkopuolella, luonnontuhonta tai siihen verrattavat teot on kriminalisoitu kansallisessa lainsäädännössä.

EU:ssa on hiljattain saatu päätökseen uutta ympäristörikosdirektiiviä koskevat neuvottelut. Poliittinen sopu direktiivin sisällöstä saavutettiin loppuvuodesta 2023, ja direktiivin hyväksymisprosessi on loppusuoralla. Suhteessa voimassa olevaan direktiiviin uuteen direktiiviin sisältyy uusia kriminalisointivelvoitteita ja muita velvoitteita. Direktiivin myötä muun muassa harmonisoidaan sekä luonnollisille henkilöille että oikeushenkilöille määrättäviä seuraamuksia. Direktiivi velvoittaa lisäksi jäsenvaltiot pitämään niin sanottuna kvalifioituna rikoksena direktiivin mukaisia rikoksia, joista aiheutuu ympäristön kannalta erityisen vakavaa vahinkoa. Kvalifioidusta rikoksesta tulee voida määrätä ankarampia seuraamuksia sekä luonnolliselle henkilölle että oikeushenkilölle. Direktiivin johdanto-osassa tuodaan nimenomaisesti esiin, että kvalifioidussa rikoksessa voi olla kyse luonnontuhontaan verrattavissa olevista teoista.

Myös Euroopan neuvostossa ovat käynnissä neuvottelut uudeksi yleissopimukseksi ympäristönsuojelusta rikosoikeuden keinoin. Yleissopimus kuuluu keskeisiltä osin Euroopan unionin toimivaltaan, mistä johtuen Suomi osallistuu neuvotteluihin lähinnä EU-koordinaation kautta. Neuvotteluissa on ollut esillä vaihtoehto, jossa yleissopimukseen sisällytettäisiin luonnontuhonnan

kaltaisten, vakavaa vahinkoa aiheuttavien tekojen kriminalisointia koskeva velvoite. Neuvottelut on tarkoitus saada päätökseen vuoden 2024 loppuun mennessä.

Monet vakavimmista kansainvälisistä rikoksista on määritelty kansainvälisissä sopimuksissa, jotka edellyttävät valtioita tekemään näistä teoista rangaistavia. Kansainvälisen rikostuomioistuimen toiminnan perustana olevaan Rooman perussääntöön on tähän saakka sisällytetty vain sellaisia kriminalisointeja, jotka perustuvat jo olemassa olevalle kansainvälisen oikeuden kiellolle. Vaikka luonnontuhonta on kriminalisoitu kansallisesti kourallisessa valtioita, voi haasteena olla osoittaa, että kyse olisi vakiintuneesta kansainvälisen oikeuden kiellosta. Menettelyllisesti Rooman perussäännön muuttaminen edellyttää sen Artiklan 121 mukaisesti 2/3 osapuolivaltioiden hyväksyntää. Kokonaan uudentyypisen rikoksen sisällyttäminen Rooman perussääntöön olisi todennäköisesti pitkälinen prosessi. ICC:n toimivalta mahdollisen luonnontuhontarikoksen osalta rajoittuisi niihin osapuolivaltioihin, jotka ratifioisivat muutoksen.

Kansainvälisen rikosoikeuden keinoin voidaan jo nyt puuttua eräisiin ympäristölle tuhoisiin toimiin. Sotilaalliseen etuun nähden suhteettoman laajamittaisten, pitkäaikaisten ja vakavien ympäristövahinkojen aiheuttaminen on jo pitkään ollut sotarikos. Tämän kiellon merkitys on korostunut Venäjän Ukrainassa käymän laittoman hyökkäyssodan yhteydessä.

Kansainvälinen rikostuomioistuin on toimivaltainen käsittelemään ympäristöön kohdistuvia sotarikoksia Ukrainassa. Euroopan neuvoston laajennetulla osittaisopimuksella perustettu vahinkorekisteri kokoaa todistusaineistoa laittoman hyökkäyssodan aiheuttamista vahingoista Ukrainassa. Näihin vahinkoihin lukeutuvat myös sodan ympäristötuhot. Puoluehallitus pitää erittäin tärkeänä sen edistämistä, että Venäjä saadaan oikeudelliseen vastuuseen sotarikoksistaan.

Puoluehallitus pitää aloitteen ehdotusta luonnontuhonnan (ecocide) kirjaamista rikoksena kansainväliseen oikeuteen kannatettavana. Mikäli asia ei tätä kautta etene, voisi vaihtoehtona Rooman perussäännön muuttamiselle olla ympäristönäkökulmien tehokkaampi huomioiminen osana nykyisiä ICC:n toimivaltaan kuuluvia rikoksia tai erillissopimus kriminalisointivelvoitteineen.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

65. Kokoomuksen Naisten Liitto: Eläintenpitokiellon valvontaa tehostettava

Kun henkilö tuomitaan eläintenpitokieltoon, ei valvontaa kiellon noudattamisesta ole mahdollista nykylainsäädännön mukaan suorittaa. Viranomaisilla on oikeus tehdä tarkastus eläintenpitokiellon saaneen henkilön kotirauhan suojaamaan talouteen vasta, kun aihetta epäillä, että hyvinvointisäädöksiä on olennaisella tai vakavalla tavalla rikottu.

Kynnys eläinsuojeluilmoituksen tekoon saattaa olla lähipiirille korkea. Aina eläintenpitokiellon saaneella henkilöllä ei edes ole sellaisia läheisiä, jotka eläinsuojelullisen tarpeen pystyisivät todentamaan. Eläintenpitokiellon saaneet voivat hankkia useita uusia eläimiä hyvinkin nopealla aikataululla heti edellisten eläinten huostaanon jälkeen.

Eläinsuojelurikoksiin syyllistyneiden teot tuottavat eläimille suurta ja usein pitkäkestoista tuskaa. Eläinsuojelulainsäädäntöä röhkeästi rikkovat ihmiset ovat usein myös samoja, alueen viranomaisten ja eläinsuojeluyhdistysten vapaaehtoisten jo aikaisemmin tuntemia henkilöitä. Valvontaviranomaisilla ei ole oikeutta valvoa eläintenpitokiellon noudattamista edes silloin, kun eläintenpitokiellon saaneen henkilön ilmoitetaan hankkineen uusia eläimiä. Vasta kun henkilöstä tehdään uusi eläinsuojeluilmoitus ja on syytä epäillä rikoksen merkkien täytyneen, voidaan pakkokeinoin nojalla

suorittaa kotietsintä. Tällöin eläimet löydetään pääsääntöisesti jo huonokuntoisina. Huostaanotetut, yleensä nuorehkot eläimet, vaativat aikaa vievää ja kallista hoitoa. Tämä sitouttaa yhteiskunnan resursseja ja käy huomattavasti kalliimmaksi kuin tilanteet, joissa eläinten oloihin päästään puuttumaan ajoissa. Eläintenpidon laiminlyönnin ollessa kyseessä kasvaa myös tartuntariskien ja zoonoosien vaara paljon.

Tämänhetkisen lainsäädännön mukaan saa suorittaa kotietsinnän, kun kyseessä on rikosepäily, josta rangaistus on vähintään kuusi kuukautta vankeutta (Pakkokeinolaki 8 luku 2 §). Kotirauha suojaa rikokseen syyllistyneitä tehokkaasti.

Eläinpitokiellon valvonnan helpottamiseksi olisi tehtävä seuraavat tarvittavat lainmuutokset; nostaa lievän eläinsuojelurikoksen maksimirangaistus kuudeksi kuukaudeksi vankeutta sekä säätää eläinpitokiellon rikkomisen rikoslaisissa automaattisesti lieväksi eläinsuojelurikokseksi.

Näillä perusteilla Kokoomuksen Naisten liitto esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää sitoutumaan eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi ja toimimaan sen eteen, että tarvittavat lakimuutokset tehdään pikaisesti eläintenpitokiellon saaneiden henkilöiden ja heidän asuttamien talouksien valvonnan helpottamiseksi.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Naisten liitto esittää aloitteessaan lainsäädännön muuttamista siten, että eläintenpitokiellon valvonta helpottuu.

Kokoomuksen periaateohjelman mukaan sivistykseen kuuluu myös ympäristöstä huolehtiminen ja eläinten hyvä kohtelu. Eläimillä ja luonnolla on periaateohjelman mukaan ihmisen tarpeista riippumaton arvo itsessään. Eläinsuojelulain tarkoituksena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta, sekä edistää eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua.

Eläintenpitokiello voi jäädä merkitykseltään käytännössä tyhjäksi, jos sen noudattamista ei voida tehokkaasti valvoa. Eläintenpitokiellon noudattamista todennäköisesti vahvistaisi se, että edes teoreettinen mahdollisuus kiellon valvonnasta on olemassa. Vastavuoroisesti lähes varmuutta lähestyvä tieto siitä, ettei kieltoa tehokkaasti valvota, madaltaa kynnystä kiellon rikkomiseen.

Ihmiset ovat eläneet käytännössä koko historiansa ajan koti- ja lemmikkieläinten kanssa rinnakkain. Eläimiä paitsi hoidetaan rakkaina lemmikkeinä, niitä myös hyödynnetään välttämättömänä osana ravinnontuotantoa. Jotta rinnakkainelo on yhteensovittavissa ja perusteltavissa periaateohjelmassa mainitun eläinten itseisarvon kanssa, on yhteiskunnan myös tarvittaessa tehokkaasti puolustettava eläimiä niiden väärinkäytöltä.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

66. Oulun Läänin Kokoomusnuoret: Avioliittolaki lukumääräneutraaliksi

Suomessa tuli voimaan maaliskuussa 2017 voimaan avioliittolaki, joka mahdollisti samaa sukupuolta olevien avioliitot. Lakiin jäi kuitenkin mahdollisuuksien tasa-arvoa loukkaava rajoite, että henkilö voi olla vain yhden henkilön kanssa kerrallaan naimisissa. Suomessa on kuitenkin olemassa monisuhteisia ihmisiä ja näille henkilöille olisi suuri helpotus, jos suhteet voisi virallistaa myös oikeudellisesti.

Suhteen virallistaminen mahdollisuus myös todennäköisesti vähentää monisuhteisten kokemaa stigmaa ja paheksuntaa. Rakkaus on valtavan hieno ja ihana asia. Valtion ei tulisi rajoittaa aikuisten ihmisten välistä rakkautta, vaan mielellään mahdollistaa sitä, tapahtuipa se kahden tai useamman ihmisen välisenä. Suomeen mahtuu nykyistä enemmän rakkautta.

Edellä mainituin perustein Oulun Läänin Kokoomusnuoret ry esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa kokoomuksen eduskunta- ja ministeriryhmää edistämään avioliittolain muuttamista lukumääräneutraaliksi.

Puoluehallitus:

Oulun Läänin Kokoomusnuoret esittää aloitteessaan avioliittolain muuttamista siten, että avioliiton voisi solmia useamman henkilön kanssa samanaikaisesti. Aloitteen tekijät kiinnittävät huomion inhimillisen elämän ja sen moninaisuuden kannalta sinänsä tärkeään asiaan.

Nykyään monet ihmiset elävät monisuhteista elämää. Monisuhteisissa suhteissa osapuolilla voi yhteisymmärryksessä olla samanaikaisesti useampia rakkaus-, seksi-, ja/tai muulla tavoin intiimejä suhteita. Aloitteessa tarkoitettua moniavioisuutta kutsutaan myös polygamiaksi.

Voimassa oleva avioliittolaki määrittelee avioliiton kahden henkilön väliseksi. Lisäksi laissa erikseen todetaan, ettei avioliittoon saa mennä, jos henkilön aikaisempi avioliitto on vielä voimassa. Niin kutsuttu kaksinnaimisen kielto ei ole sisällynyt rikoslakiin enää vuoden 1999 jälkeen, mutta käytännössä se toteutuu edellä mainitun avioliittolain säädöksen kautta.

Avioliitto on paitsi osoitus osapuolten välisestä rakkaudesta, mutta toisaalta myös sopimus, josta seuraa useita oikeusvaikutuksia. Tällaisia vaikutuksia ovat muun muassa puolisoitten oikeus toistensa omaisuuteen ositustilanteessa (avio-oikeus), vaikutukset perintö- ja lahjaverotuksen tasoon, avioliitossa syntyvän lapsen isyysolettama ja aviopuolisoiden toisiinsa kohdistuva elatusvelvollisuus. Avioliittolain muuttaminen aloitteessa esitetyllä tavalla muuttaisi hyvin merkittäväällä tavalla edellä kuvattua avioliiton sopimuksellista puolta. Lainsäädännön keinoin olisi hyvin vaikeaa määritellä sitä, miten erilaisissa moniavioisissa suhteissa oikeusvaikutukset kohdentuvat. On syytä muistaa, että esimerkiksi avio-oikeudessa ja aviopuolisoiden elatusvelvollisuudessa on viime kädessä kyse avioliiton osapuolten tasa-arvon varmistamisesta ja isyysolettamassa puolestaan lapsen edusta.

Puoluehallitus pitää joka tapauksessa aloitteen tekijöiden tapaan tärkeänä erilaisten suhdemuotojen hyväksymistä. Lisäksi puoluehallitus yhtyy aloitteentekijöiden osuvaan huomioon siitä, ettei valtiovalan tehtäväksi kuulu ilman painavia perusteita lähteä määrittämään yksilöiden välisiä ihmissuhteita. Puoluehallitus muistuttaa lopuksi, että vuoden 2022 puoluekokous hyväksyi kaksi aloitetta, joissa ehdotettiin, että lapselle tulisi voida mahdollistaa juridisesti useampi kuin kaksi vanhempaa tapauksissa, joissa tämä vastaa perheen tosiasiallisia olosuhteita. Tämä voitaneen katsoa riittäväksi laajennukseksi, mitä tulee tilanteisiin, joissa perheoikeudellisen sääntelyn nykytilassa on selviä katveita joidenkin erityisesti suojaa tarvitsevien oikeuksien toteutumisen kannalta.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hylkäisi aloitteen.

67. Karakallion-Kilon kokoomus: Kunnianloukkajutut käsiteltävä ensisijaisesti julkisen sanan neuvostossa

Oikeusjärjestelmämme on erittäin raskas ja ylityöllistetty koneisto, mikä vaarantaa osaltaan ns. vakavien rikosten tutkimiseen käytettävät resurssit.

Näkemyksemme mukaan kunnianloukkajutut ovat hyvin usein perusteiltaan häilyviä ja niillä tavoitellaan erityisesti näkyvyyttä julkisessa sanassa. Rikosprosessi on tällaiseen tilanteeseen kaikkien osapuolten kannalta tarpeettoman raskas.

Mielestämme kunnianloukkajutut voisi jatkossa määrittää osaksi julkisen sanan neuvoston (JSN) toimintakenttää, mikä tietysti samalla edellyttää sen koko toimintamallin uudistamista ja kehittämistä.

Mikäli osapuolet eivät hyväksy JSN:n ehdottamaa ratkaisua, sen jälkeen voivat osapuolet vielä hakea ratkaisua oikeusistuimesta. Aloite edellyttää lainsäädännön kehittämistä ylläolevat tavoitteet huomioiden.

Karakallion-Kilon kokoomus esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallituksen ja eduskuntaryhmän toimimaan niin, että lainsäädöntöä muutetaan sen mahdollistamiseksi, että kunnianloukkajutut ratkaistaan jatkossa ensisijaisesti uudistetun Julkisen Sanan Neuvoston ratkaisulla.

Puoluehallitus:

Perustuslain 12 §:n mukaan jokaisella on sananvapaus. Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Tarkempia säännöksiä sananvapauden käyttämisestä annetaan lailla.

Rikoslain 24 luvussa säädetään yksityisyyden, rauhan ja kunnian loukkaamista koskevista kriminalisoinneista. Sanotun luvun 9 §:n mukaan se, joka esittää toisesta valheellisen tiedon tai vihjauksen siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä loukatulle taikka häneen kohdistuvaa halveksuntaa, taikka muuten halventaa toista, tuomitaan kunnianloukkauksesta sakkoon.

Luvun 10 §:ssä säädetään lisäksi törkeästä kunnianloukkauksesta. Sen mukaan tapauksessa, jossa kunnianloukkauksessa aiheutetaan suurta kärsimystä tai erityisen suurta vahinkoa ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikosentekijä tuomitaan törkeästä kunnianloukkauksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Kunnianloukkaus on asianomistajarikos. Tämä tarkoittaa sitä, ettei syyttäjä voi nostaa syytettä kunnianloukkauksesta ilman asianomistajan tahtoa.

Puoluehallitus katsoo, että sananvapaus on perustavanlaatuisen tärkeä perusoikeus, jota koskevilta rajoituksilta on edellytettävä muihin perusoikeusintresseihin palautuvia painavia perusteita. Tällaisten rajoitusten joukko on pidettävä mahdollisimman harvalukuisena.

Kunnianloukkausta koskevalla rikoslain kriminalisoinnilla on tarkoitus suojata yksityishenkilöitä häpäisemiseltä ja niiltä vahingoilta, joita kunnianloukkauksesta aiheutuu. Kunnialla tarkoitetaan kaikille ihmisille kuuluvaa arvonantoa ja arvostusta sekä olosuhteista riippuvaista toiminnan ja ammatin kautta määrittyvää arvostusta. Puoluehallitus katsoo, että kunnianloukkauksessa on kyse

juuri sellaisesta sananvapauden rajoituksesta, jolle on painavat ja muihin perussoikeusintresseihin palautuvat perusteet. Oikea paikka kunnianloukkauksen kiellolle on rikoslaisissa, ja sitä koskevan asian käsittelylle edellytysten täytyessä rikostuomioistuimessa, mikäli asianomistaja niin tahtoo.

Puoluehallitus jakaa aloitteiden tekijöiden huolen oikeusjärjestelmämme ylityöllistetyistä tilasta. Asiaa on ratkottava sekä oikeusjärjestelmän toimijoiden resursseja lisäämällä että oikeusprosesseja tehostamalla. Orpon hallituksen hallitusohjelmasta löytyvät vahvat toimenpiteet molempiin, ja puoluehallitus painottaa niiden edistämisen tärkeyttä.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hylkäisi aloitteen.

68. Kokoomuksen Naisten Liitto: Raiskausrikoksen vähimmäisrangaistusta on korotettava

Vapauden ydintä on seksuaalinen itsemääräämisoikeus ja henkilökohtaisen koskemattomuuden suoja. Siksi seksuaalirikokset ovat eräitä vakavimmista rikostyypeistä. Ne loukkaavat intiimeintä osaa ihmisen koskemattomuudesta ja itsemääräämisoikeudesta tavalla, joka voi jättää uhriin koko elämän mittaisen jäljen.

Erityisesti naisten ja lasten suojelemiseksi sekä Suomea sitovien kansainvälisoikeudellisten ihmisoikeusvelvoitteiden täyttämiseksi on tärkeää, että seksuaalirikoksista säädetyt rangaistukset ovat riittävän ankaria. Rangaistusten ankaruuden tulee myös olla oikeudenmukainen uhrin asemaan nähden.

Vaikka seksuaalirikosten rangaistuksia viime vaalikaudella joiltain osin kovennettiin, ovat seksuaalirikoksista annettavat tuomiot Suomessa edelleen kansainvälisesti vertaillen lieviä. Raiskauksesta annettavat tuomiot ovat Suomessa useimmiten ehdollisia ja lievempiä kuin muissa Pohjoismaissa.

Huomioiden raiskausrikoksen vakavuus ja tuomittavuus ja se, että valtaosa raiskausrikoksista tuomitaan käyttäen rangaistusasteikon alapäätä, sekä se, että ilman poikkeuksellisia perusteita alle kahden vuoden vankeusrangaistukset tuomitaan Suomessa ehdollisina, katsomme, ettei ehdotettu vähimmäisrangaistus ole riittävä.

Kokoomuksen Naisten Liitto esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää edistämään, että raiskauksen vähimmäisrangaistus korotetaan yhdestä vuodesta kahteen vuoteen vankeutta ja törkeän raiskauksen vähimmäisrangaistus korotetaan kahdesta vuodesta kolmeen vuoteen vankeutta.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Naisten Liitto kiinnittää aloitteessaan huomiota erittäin tärkeään asiaan. Seksuaalirikokset kuuluvat rikostyypeistä vakavimpiin ja on tärkeää, että niistä säädetyt rangaistukset ovat riittävän ankaria.

Raiskausta koskevasta kriminalisoinnista säädetään rikoslain 20 luvun 1 §:ssä. Sen mukaan raiskaukseen syyllistynyt tuomitaan vankeuteen vähintään yhdeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi. Törkeästä raiskauksesta säädetään saman luvun 2 §:ssä. Sen osalta rangaistusasteikko on kahdesta kymmeneen vuoteen vankeutta.

Oikeuskäytännössä rangaistuslinja on vakiintunut aloitteessa kuvatuksi, eli raiskauksesta tuomittavat vankeusrangaistukset ovat Suomessa useimmiten alle kahden vuoden pituisia, ehdollisia vankeusrangaistuksia. Puoluehallitus katsoo, ettei nykytilaa voida pitää tyydyttävänä huomioiden kriminalisoinnin piiriin lukeutuvien tekojen vakavuus ja tuomittavuus.

Kokoomus ilmaisi kannakseen Marinin hallituksen seksuaalirikoslainsäädäntöä koskevan uudistuksen (HE 13/2022 vp) eduskuntakäsittelyn yhteydessä, etteivät voimassa olevan lain mukaiset raiskauksen ja törkeän raiskauksen vähimmäisrangaistukset ole riittäviä. Kokoomus esitti tuolloin, että raiskauksen vähimmäisrangaistus korotetaan yhdestä vuodesta kahteen vuoteen vankeutta. Muutos olisi varmistanut raiskausrikoksesta tuomittavien vankeusrangaistusten pääsääntöisen ehdottomuuden. Samassa yhteydessä kokoomus esitti törkeän raiskauksen vähimmäisrangaistus korottamista kahdesta vuodesta kolmeen vuoteen vankeutta. Esitykset eivät kuitenkaan saaneet enemmistön kannatusta.

Puoluehallitus kannattaa aloitteen ehdotusta raiskauksen ja törkeän raiskauksen vähimmäisrangaistusten korottamisesta. Samalla kun sanottuja vähimmäisrangaistuksia korotetaan, on varmistuttava siitä, ettei korotus siirrä nyt RL 20:2 §:n mukaisia törkeän raiskauksen piiriin katsottavia tekoja RL 20:1 §:n mukaisen raiskauksen piiriin, mikä voisi vähentää sanotun muutoksen korottavaa vaikutusta rangaistuskäytäntöön.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

69. Kokoomuksen Naisten Liitto: Joukkokanteen mahdollistaminen rikoslainsäädännössä

Vastaamon tietomurto on paljastanut oleellisen puutteen Suomen rikoslainsäädännössä. Asianomaisten oikeudet eivät pääse toteutumaan suuren mittaluokan oikeudenkäynneissä, jossa rikoksen uhreiksi on joutunut lukuisia ihmisiä. Vastaamo-tapauksessa uhreja on yli 33 000. Ei ole mitään syytä olettaa, että tämänkaltainen rikostapaus jää viimeiseksi.

Voimassa oleva ryhmäkannelaki koskee ainoastaan kuluttajien ja yritysten välisiä riitoja. Näissä kanteen nostaa kuluttaja-asiamies.

On aika päivittää joukkokanne mahdollisuus rikoslainsäädäntöön. Tätä toivoo myös Suomen asianajajaliitto, joka katsoo, että nyt on aika kehittää rikosasioiden joukkokannemekanismi asianomaisten ja uhrien oikeuksien turvaamiseksi.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää sitoutumaan rikoslain uudistamisen edestä ja toimimaan sen eteen, että joukkokannelainsäädäntö astuu voimaan tällä hallituskaudella.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus yhtyy aloitteen tekijöiden huoleen Vastaamon tietomurron kaltaisten suureen henkilökantakokoon kohdistuvien rikosten uhrien oikeussuojan tosiasiallisesta toteutumisesta. Tällaisten rikosten uhrien asemaa on pyrittävä parantamaan eri keinoin, myös käytettävissä olevien oikeussuojakeinojen palettia tarkastelemalla.

Suomessa on käytössä ryhmäkannelain mukainen ryhmäkanne, josta säädetään vuonna 2007 voimaan tulleessa ryhmäkannelaissa. Ryhmäkanne voidaan nostaa kuluttajan ja elinkeinon

harjoittajan välisessä riita-asiassa. Kuluttaja-asiamies voi ajaa kannetta ryhmän puolesta siten, että tuomio tulee ryhmän jäseniä sitovaksi.

EU:n edustajakannedirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä lakia muutettiin siten, että kanteen kuluttajaryhmän puolesta voi nostaa kuluttaja-asiamiehen lisäksi oikeutetuksi yksiköksi nimetty kuluttajien yhteisiä etuja edistävä rekisteröity yhdistys. Tuolloin ryhmäkannelain soveltamisalaa laajennettiin direktiivin soveltamisalan mukaisesti siten, että perinteisten kuluttajansuojasäädösten rikkomistilanteiden lisäksi ryhmäkanteen voi nostaa esimerkiksi tietosuojaa, rahoituspalveluja taikka liikennettä tai sähköistä viestintää koskevissa asioissa, joissa kyse on kuluttajien yhteisten etujen suojaamisesta. Lainmuutokset tulivat voimaan kesäkuussa 2023.

Suomessa ei ole kuitenkaan käytössä joukkokannemekanismia, jolla uhrien oikeuksia voitaisiin ajaa kollektiivisesti. Puoluehallitus suhtautuu myönteisesti joukkokannemekanismin käyttöönoton selvittämiseen. Oikein toteutettuna joukkokanteella on suureen henkilökokkoon kohdistuvien rikosten kohdalla potentiaalia olla käsittelyä tehostava ja uhrien mahdollisuutta vaatia ja saada korvausta vahingoista vahvistava vaikutus. Osana selvitystä on käytävä läpi käyttöönottoon liittyvät avoimet kysymykset. Aloitteessa viitattavassa Asianajajaliiton tekemässä esityksessä jää esimerkiksi avoimeksi kysymys siitä, edellyttäisikö rikosasioiden joukkokanne valtion osallistumista joukkokanteen nostamisesta tai oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta aiheutuviin kustannuksiin.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

70. Kokoomuksen Naisten Liitto: Maalittaminen tulee kriminalisoida

Jokaisen suomalaisen tulee voida tehdä työtään rauhassa ilman uhkia. Viime vuosina eri ammattiryhmät ovat kohdanneet uudenlaisen uhkan työnsä tekemiselle, ns. maalittamisen. Maalittaminen kohdistuu oikeusministeriön arviomuistion mukaan, henkilöön tämän työtehtävien tai yhteiskunnallisten tehtävien vuoksi. Maalittamistoimenpiteiden kohteeksi ovat joutuneet muun muassa tuomarit, poliisit, syyttäjät, poliitikot, opettajat ja toimittajat.

Maalittamisessa pyritään vaikuttamaan työtään tekevään virkamieheen tietyn tämän tekemän päätöksen tai käsittelemien asioiden vuoksi. Maalittamisessa ei ole kyse yksittäisistä sosiaalisen median kannanotoista tai annetusta kovasanaisesta asiakaspalautteesta, vaan laajemmasta systemaattisesta toiminnasta, jolla pyritään vaikeuttamaan työtehtävien hoitamista.

Kysymys ei ole ainoastaan yksittäisistä virkamiehistä, vaan oikeusvaltion puolustamisesta, kun suojaamme esimerkiksi tuomareiden ja muiden oikeudenhoidon ammattilaisten riippumattomuutta. Maalittamisella on vaikutusta myös demokratiaan, jos ihmiset eivät maalittamisen pelossa halua lähteä mukaan päättämään yhteisistä asioista tai uskalla puhua asioista.

Turvallisuussektorin eri viranomaiset ovatkin useamman kerran nostaneet asian esille ja esittäneet, että maalittamiseen tulisi puuttua muiden toimenpiteiden lisäksi rikosoikeudellisin keinoin.

Näillä perusteilla Kokoomuksen Naisten Liitto esittää, että

tämän aloitteen hyväksyessään puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan sen eteen, että rikoslakiin tehdään tarvittavat muutokset maalittamisen kriminalisoimiseksi ja uhrien aseman parantamiseksi.

Puoluehallitus:

Luottamus yhteiskunnan perusinstituutioihin on länsimaisen, avoimen yhteiskunnan selkäranka. Jos se horjuu, horjuu koko yhteiskunta. Siksi sellaiseen järjestelmälliseen häirintään ja maalittamiseen, jonka tavoitteena on yhteiskunnan toiminnan kannalta keskeisiä organisaatioita tai instituutioita kohtaan tunnetun luottamuksen rapauttaminen, on suhtauduttava erittäin vakavasti.

Maalittamiselle ei ole lainsäädännöllistä tai muutakaan yleisesti hyväksyttyä määritelmää. Monet maalittamiseksi luokiteltavat teot ovat jo voimassa olevan rikoslain mukaisten rangaistussäännösten nojalla rangaistavia. Tällaisia kriminalisointeja ovat muun muassa rikoslain 17 luvun 1 §:n mukainen julkinen kehottaminen rikokseen, 24 luvun 1 a §:n mukainen viestintärauhan rikkominen, 8 §:n mukainen yksityiselämää loukkaavan tiedon levittäminen ja 9 §:n mukainen kunnianloukkaus sekä 25 luvun 7 §:n mukainen laitton uhkaus.

Osa järjestelmälliseksi häirinnäksi ja maalittamiseksi katsottavista teoista jää kuitenkin nykyisten rangaistussäännösten ulkopuolelle. Puoluehallitus katsoo, että maalittamisen torjumiseksi tarvitaan myös uusia rikosoikeudellisia keinoja. Puoluehallitus kannattaa aloitteen tekijöiden ehdotusta siitä, että rikoslakiin tehdään tarvittavat muutokset maalittamisen kriminalisoimiseksi ja uhrien aseman parantamiseksi.

Samaan aikaan puoluehallitus toteaa, että viranomaisten toimintaa pitää sananvapauden periaatteiden mukaisesti jatkossakin voida arvostella ja kritisoida kovinkin sanankääntein. Kriminalisoitavan maalittamisen määritelmä tulisi rajata tarkasti vain sellaiseen toimintaan, jonka kriminalisoiminen on yhteiskunnan perusinstituutioita kohtaan tunnetun luottamuksen suojaamisen kannalta välttämätöntä.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen aloitevastauksesta ilmenevin reunaehdoin.

71. Lappeenrannan Kokoomus: Rikoslainsäädäntöä muutettava pieniin lapsiin kohdistuvien rikosten rangaistavuuden kohdalla ankarammaksi

Pieniin lapsiin kohdistuvat vakavat henkirikokset, joilla tarkoitetaan mitä tahansa väkivallalla aiheutettua toisen henkilön kuolemaa, on muutettava rangaistusasteikolla ankarammin rangaistaviksi. Pieniin lapsiin kohdistuvia henkirikoksia ei tule käsitellä kuolemantuottamuksina, vaan niissä on lainsäädännön tasolla otettava painoarvona voimakkaammin huomioon pienen lapsen kyvyttömyys puolustautumisessa ja täysin alisteinen asema, kun kyseessä on aikuinen rikoksentehtäjä. Näin ollen on todettava, että tämänhetkisessä lainsäädännössä ei riittävällä painoarvolla todeta lapsiin kohdistuvien henkirikosten osalta kaikkien lasten erityistä oikeutta suojeluun ja koskemattomuuteen. Rikoslainsäädännön muuttamisessa tämä aloite tarkastelee pieniä lapsia 0–6-vuotiaina; vauvasta leikki-ikäiseksi.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää toimimaan siten, että lainsäädäntöä muutetaan niin, että pieniin lapsiin (0–6 -vuotiaat) kohdistuvien henkirikosten rangaistusasteikkoa merkittävästi kovennetaan vastaamaan pienen lapsen alisteista ja täysin puolustuskyvytöntä asemaa, kun kyseessä on aikuinen rikoksentehtäjä.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Naisten liitto kiinnittää aloitteessaan huomiota erittäin tärkeään asiaan. Pieniin lapsiin kohdistuvista vakavista rikoksista tuomittavat rangaistukset ovat Suomessa kautta linjan liian matalia suhteessa tekojen tuomittavuuteen ja uhreille aiheuttamaan vahinkoon.

Kokoomus on tehnyt työtä pitkään tämän epäkohdan korjaamiseksi. Sipilän hallituskaudella lakiin lisättiin oikeusministeri Antti Häkkäsen (kok.) johdolla uusi säännös törkeästä lapsenraiskauksesta. Marinin hallituksen seksuaalirikoslainsäädäntöä koskevan uudistuksen (HE 13/2022 vp) eduskuntakäsittelyn yhteydessä kokoomus esitti rangaistusten koventamista useiden lapsiin kohdistuvien vakavien rikostyyppien kohdalla. Orpon hallituksen aikana työtä jatketaan mm. uudistuksella, jonka mukaan rikoslaissa tarkoitettu ensikertalainen voi olla vain kerran. Lisäksi hallitus etsii ratkaisuja, joilla varmistetaan, että yhteiskunnalle ja muiden turvallisuudelle vaarallisimmat vangit eivät vapaudu.

Rangaistusten korottamistarve on ilmeinen myös pieniin lapsiin kohdistuvien henkirikosten kohdalla. Kuten aloitteen tekijät toteavat, tällaisten tekojen kohdalla on huomioitava nykyistä paremmin pienen lapsen asema ja kyky puolustautua, jotka ovat luonnollisista syistä erittäin rajalliset.

Puoluehallitus kannattaa aloitteen ehdotusta lainsäädännön muuttamisesta niin, että pieniin lapsiin kohdistuvien henkirikosten rangaistusasteikkoa merkittävästi kovennetaan vastaamaan pienen lapsen alisteista ja täysin puolustuskyvyttöä asemaa, kun kyseessä on aikuinen rikosentekijä. Samalla on syytä tarkastella myös muita kuten lastensuojelullisia keinoja suojella pieniä lapsia nykyistä paremmin vakavilta rikoksilta.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

72. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Pilotoidaan Suomessa käyttöön huumeiden käyttöhuoneet

Lisääntynyt huumeiden käyttö yhteiskunnassamme on kiihdyttänyt poliittista keskustelua aiheen ympärillä. Syyllistämisen kulttuurin sijaan keskustelu tulisi kääntää huumeriippuvaisten inhimilliseen kohteluun ja päihdekierteen katkaisemiseen. Avun tarjoamisen tulisi olla kaiken keskiössä. Muiden Pohjoismaiden tapaan Suomen tulisi pilotoida huumeiden käyttöhuonekokeilu.

Tutkimusten mukaan käyttöhuoneiden pilotointi ei ole lisännyt huumeiden käyttöä vaan päinvastoin. Huumeriippuvaista pystytään kannustamaan entistä turvallisempaan ja hygieenisempään huumeiden käyttöön, kun likaiset neulat voidaan vaihtaa puhtaisiin ja pistäminen pyritään korvaamaan polttamisella. Näin voidaan ehkäistään myös erilaisten tautien, kuten HIV:n leviämistä, huumeriippuvaisten keskuudessa.

Yhteiskuntaan kiinnittymisen kannalta on erityisen tärkeää tavoittaa vahvasti syrjäytymisvaarassa tai jo valmiiksi yhteiskunnan ulkopuolelle tipahtaneet yksilöt. Käyttöhuoneissa olisi myös aina läsnä sosiaalialan ammattilainen, joka pystyisi ohjaamaan huumeiden käyttäjiä avun piiriin. Samalla edistetään käyttökierteen katkaisemista.

Huumeriippuvainen tulee ottamaan päivittäisen huumeannoksen joka tapauksessa riippumatta paikasta tai ajasta. Huumeriippuvaisten inhimillisen kohtelun lisäksi käyttöhuoneet parantavat sekä lasten että muidenkin yhteiskunnan jäsenten turvallisuutta, sillä nykyisellään piikkejä löytyy harmittavan usein esimerkiksi koulujen ja päiväkotien pihoilta. Käyttöhuoneiden pelätään heikentävän turvallisuutta, vaikka todellisuudessa niillä olisi nimenomaan katuturvallisuutta parantava vaikutus.

Tällä hetkellä suomalainen päihdepolitiikka ei tue parhaalla mahdollisella tavalla huumeriippuvaisen auttamista avun piiriin. Esimerkiksi Helsinki on jo muutama vuosi sitten pyytänyt sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöltä erillislakia huumeiden käyttöhuoneiden pilotoimiseksi.

Käyttöhuoneiden pilotointi on vähentänyt huumemyrkytyksistä johtuvia kuolemia, nostanut huumeriippuvaisia takaisin osaksi yhteiskuntaa sekä siirtänyt huumeiden käyttötapaa pistämisestä polttamiseen. Viimeisimmällä on tärkeä tehtävä myös tautien leviämisen ehkäisemisessä. Huumeiden käyttöhuoneet edistävät parhaalla mahdollisella tavalla sekä yksilön että yhteiskunnan etua.

Näillä perustein Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää toimimaan huumeiden käyttöhuoneiden pilotoinnin edistämiseksi Suomessa.

Puoluehallitus: (Vastaus aloitteeseen on aloitteen 73 jälkeen)

73. Helsingin Edistyskokoomus: Huumeiden käyttöhuonekokeilu mahdollistettava

Huumeiden käyttö aiheuttaa monenlaisia haittoja yksilöille ja yhteiskunnalle. Rangaistavuuteen perustuva lähestymistapa ei ole kuitenkaan onnistunut estämään niiden käyttöä tai vähentämään tehokkaasti käytöstä syntyviä haittoja, huumekuolemien lukumäärä on päinvastoin nousussa.

Huumeisiin kuolleiden lukumäärä ylittää nykyisin jo tieliikenteessä menehtyneiden määrän. Epäonnistuneella päihdepolitiikallamme kaikkein pahimmin olemme pettäneet nuoret, joiden huumekuolemista olemme Euroopan kärkeä. Huumeiden käyttöä tulisi lähestyä kansanterveydellisenä asiana sekä välttämään syrjäytyneessä ja usein yhteiskunnallisesti heikossa asemassa olevien käyttäjien rankaisemista. Kyse ei ole käytön vapaasta hyväksymisestä, käyttöhuoneeseen ei tulla kokeilemaan hovin vuoksi. Ihmiselle, jolla ei ole enää menetettävää, hyväksyttävyydellä tai rangaistuspelotteella ei ole enää merkitystä.

Huumeiden käyttöhuoneita tai yliannostuksen ehkäisykeskuksia on olemassa useassa Euroopan maassa. Niiden ensisijainen tavoite on kansanterveydellinen, sillä huoneet ovat turvallisia ja hygieenisiä paikkoja käyttää erityisesti suonensisäisiä huumeita. Samalla käyttöhuoneiden avulla sosiaali- ja terveystaloudelliset ongelmat huumeiden ongelmakäyttäjiiin – ilman, että käyttäjien tarvitsee pelätä rikosoikeudellista seuraamusta. THL:n tekemä asiantuntijapaperi vuodelta 2022 näkeekin, että erityisesti huumeiden käyttäjien tavoittaminen olisi Suomen tapauksessa niiden tärkein tehtävä.

THL:n tekemän kirjallisuuskatsauksen mukaan käyttöhuoneisiin kohdistuva tutkimusnäyttö osoittaa, että ne vähentävät suonensisäisten huumeiden käyttöä kaduilla tai muissa julkisissa tiloissa. Lisäksi niiden on tutkimusten mukaan nähty vähentävän veren kautta tarttuvien tauteja ja yliannostuskuolemia.

Edellä mainituin perustein Helsingin Edistyskokoomus ry esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää edistämään kuntien mahdollisuutta perustaa alueelleen huumeiden käyttöhuoneita.

Puoluehallitus (Vastauksena aloitteisiin 72 ja 73):

Puoluehallitus yhtyy Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunnan ja Helsingin edistyskokoomuksen aloitteiden näkemykseen, jonka mukaan syyllistämisen kulttuurin sijaan huumausaineriippuvaisten inhimillisen kohtelun ja avun tarjoamisen tulisi olla huumausainepolitiikan keskiössä.

Puoluehallitus suhtautuu myönteisesti huumeiden käyttöhuoneiden pilotointiin liittyvien kysymysten selvittämiseen. Huumeiden käyttöhuoneiden vaikutuksia on järkevää arvioida olemassa olevan kansainvälisen empiirisen tiedon pohjalta.

Samoin on perusteltua selvittää pilotointiin liittyviä haastavia juridisia kysymyksiä. Suomalaisen huumausainepolitiikan isoa kuvaa muuttamatta pilotointi edellyttäisi sellaisen ratkaisun löytämistä, jolla samalla pidettäisiin kiinni rikoslain mukaisesta huumeiden käyttöä koskevasta kriminalisoinnista.

Orpon hallitusohjelman mukaan erityistä huomiota kiinnitetään nuorten huumeidenkäytön ehkäisyyn ja nuorten huumekuolemien vähentämiseen. Tältä osin hallitusohjelmassa todetaan, että hallituskauden aikana tarvittavat lisätoimet arvioidaan erikseen. Puoluehallitus katsoo, että käyttöhuoneiden pilotointiin liittyvien kysymysten selvittäminen sopisi luontevasti tähän yhteyteen.

Käyttöhuoneiden pilotointia koskevien kysymysten selvittämisen rinnalla puoluehallitus painottaa huumeriippuvaisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kuten korvaushoidon sekä kuntoutus- ja tukipalvelujen lisäämisen tärkeyttä. Erityisesti on panostettava nuorten ongelmakäyttäjien auttamiseen.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteiden 72 ja 73 johdosta.

74. Savo-Karjalan Kokoomusnuoret: Kannabiksen kieltolaki on tunkkainen tuulahdus suoraan 1960-luvulta - kumotaan kannabiksen kieltolaki

Kannabiksesta käytävä keskustelu tuntuu pyörivän ikuista oravanpyörää, kun kannabiksen kieltolain puolustajat yrittävät löytää aina vain uusia perusteluja vastustukselle. Näin oli myös 1900-luvun alussa, kun puhuttiin alkoholin kieltolaista.

Kannabis on hampukasvista valmistettava päihde- ja lääkeaine. Kannabiksen päihdyttävä ja lääkinnällinen vaikutus perustuu kasvin erittämiin kannabinoideihin. Näistä THC on keskeisin päihtymisen kannalta, kun taas kannabidioli (CBD) on keskeinen kannabiksen lääkinnällisten vaikutusten näkökulmasta. Cannabis on kielletty rikoslaisissa vuodesta 1966 alkaen, mutta tutkijat ovat erimielisiä siitä, onko tälle oikeasti enää täysin pätevää syytä.

Lääketieteellinen cannabis on osoittautunut hyödylliseksi monien sairauksien hoidossa. Laillistaminen mahdollistaisi potilaiden pääsyn turvallisiin ja valvottuihin tuotteisiin. Nykyinen politiikka sekä kieltoihin ja rangaistuksiin perustuva lainsäädäntömalli ei ole onnistunut tavoitteessaan huumehaittojen ja kannabiksen käytön vähentämisessä, eikä ongelmakäytön haasteita ole pystytty poistamaan.

Yleinen cannabisista vastaan käytetty argumentti on niin sanottu porttiteoria, jossa siirrytään miedommista huumausaineista vahvempiin. On kuitenkin tärkeää ymmärtää, että porttiteoria ei toteutuisi purkaessa cannabisin kieltolain - päinvastoin. Pimeillä markkinoilla diilerit usein myyvät cannabisin ohella myös vahvempia huumausaineita, toisin kuin laillistetuissa cannabisliikkeissä.

Kannabiksen laillistaminen luo uusia työpaikkoja ja kasvattaa veropottia. Kasvatusta ja myyntiä tapahtuu myös kieltolain alla, mutta tällöin toiminnasta ei makseta veroja, ja varat valuvat

järjestäytyneelle rikollisuudelle. Kannabiksen laillistaminen voisi vähentää stigmatismia ja tarjota parempia hoitomuotoja riippuvuuden kanssa kamppaileville. Se myös mahdollistaisi resurssien keskittämisen vakavampiin rikoksiin. Tämänhetkinen huumausainepolitiikka helpottaa huumeiden välittämistä nuorille. Säännelyihin markkinoihin voidaankin kohdistaa tiukkaa ikärajalvontaa. Kannabiksen myynti tulisi toteutuessaan olla tiukasti säänneltyä ja verotettavaa.

Kannabiksen käyttö päihteenä on tämän kirjoittamisen hetkellä sallittua Alankomaissa, Australian pääkaupungissa, Espanjassa, Etelä-Afrikassa, Georgiassa, Kanadassa, Maltalla, Meksikossa, Saksassa, Uruguayssa, Thaimaassa ja Yhdysvaltojen 19 osavaltiossa ja pääkaupungissa sekä kaikissa Amerikan Yhdysvaltain alkuperäisväestön reservaateissa. On aika harkita vakavasti kannabiksen laillistamista Suomessa, rikkoen tämän Suomea jo yli 60 vuotta vaivanneen kieltolain. Toivomme, että tulevaisuudessa kannabiksesta aiheutuneet rekisterimerkinnät poistetaan, kannabiksen käyttö, hallussapito, valmistus ja myynti laillistetaan ja kannabiksen myyntiä ja valmistusta säännellään sekä cannabis pannaan verolle.

Savo-Karjalan Kokoomusnuoret esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää edistämään kannabiksen käytön laillistamista Suomessa tarkan säätelyn piiriin tuoden samalla myöskin verotuloja, jotka tällä hetkellä valuvat rikollisten taskuun.

Puoluehallitus:

Suomalaisten huumausainepolitiikan pitkäaikainen tavoite on huumausaineiden käytön ja siitä aiheutuvien haittojen vähentäminen. Huumausaineiden käyttö aiheuttaa monenlaisia terveydellisiä, sosiaalisia ja taloudellisia ongelmia yhteiskunnassa. Suomi harjoittaa huumausainepolitiikkaansa YK:n huumausaineiden vastaisten sopimusten pohjalta.

Vuoden 2022 huumekestelyn mukaan Suomen aikuisista 29 % on kokeillut ainakin kerran elämässään jotain huumausainetta. Huumekestelyt ovat viisinkertaistuneet Suomessa 90-luvun alkupuolelta lähtien. Tavallisinta huumekestelyt ja käyttö ovat 25-34-vuotiailla nuorilla aikuisilla, joista lähes puolet on kokeillut huumeita joskus elämänsä aikana. Yleisimmin kokeiltu tai käytetty huume on cannabis. Huumausaineiksi määriteltävien aineiden luetteloa, jossa cannabis on mukana, määritellään terveydenhoidon ammattilaisten toimesta, jonka kautta määrittyy kysymys haitallisista aineista.

Huumeiden käyttöä koskevien kieltojen nähdään vähentävän huumeiden käyttöä ja ylläpitävän huumeidenvastaista asennetta. Huumausaineita koskevat rikoslain säännökset viestivät yhteiskunnan asennoitumista huumausaineisiin liittyen. Ensisijaista on huumeiden käytön yksilölle, yhteisöille ja yhteiskunnalle aiheuttamien haittojen pitäminen mahdollisimman vähäisenä.

Huumausainerikoksista säädetään rikoslain 50 luvussa. Sen 2 a §:n mukaan huumausaineen käyttörikoksesta voidaan tuomita rangaistukseksi sakko tai enintään kuusi kuukautta vankeutta. Saman luvun 7 § mahdollistaa kuitenkin myös rankaisematta jättämisen käyttörikoksesta, jos rikosta on huumausaineen määrä ja laatu, käyttötilanne sekä olosuhteet muutoinkin huomioon ottaen pidettävä kokonaisuutena arvostellen vähäisenä tai, jos henkilö on hakeutunut sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymään hoitoon.

Käytäntö on, että nuoren jäädessä kiinni käyttörikoksesta ensimmäistä kertaa hänet puhutellaan poliisin toimesta ja toisella kerralla syyttäjän toimesta. Syyttäjän puhuttelussa on syyttäjän ja nuoren lisäksi läsnä vanhemmat, poliisi ja sosiaalitoimi. Puhuttelussa käydään läpi lainsäädäntöä, mutta ensi sijassa nuoren elämää, harrastuksia, kaveripiiriä ja syitä, jotka johtivat kokeiluun. Syyttäjä tekee

yleensä puhuttelun jälkeen syyksilukevan syyttämättäjättämispäätöksen, jolloin sakkoja ei tule. Käyttäjät pyritään myös poliisin toimesta ohjaamaan hoitoon, mikäli sille on tarve.

Hoitoonohjauksessa hoitopaikkojen vähäisyys on todellinen ongelma, ja tähän tulisivikin puoluehallituksen mielestä satsata nykyistä selvästi enemmän. Erityisesti on panostettava nuorten ongelmakäyttäjien auttamiseen.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hylkäisi aloitteen.

75. Helsingin Kokoomusnuoret: Poppers lailliseksi Suomessa

Poppersit ovat kemialliselta rakenteeltaan alkyylinitriittejä, joita käytetään lähinnä päihteinä. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen (Fimea) mukaan päihteenä käytetyt poppersit rinnastetaan amyylinitriitin kaltaisiksi lääkkeiksi. Täten poppersien tilaaminen ulkomailta on kiellettyä ilman asianmukaista lupaa (paihdelinkki.fi).

Nykyään popperseja myydään ”nahkanpuhdistajina” ja ”huoneenraikastajina” aikuisviihdeliikkeissä, joissa poppers-tuotteiden hinta on huomattavasti korkeampi kuin internetin välityksellä ulkomailta tilattujen vastaavien tuotteiden.

Edellä mainittujen seikkojen vuoksi popperseja ulkomailta tilanneet henkilöt ovat saaneet osakseen viranomaisten epäilyjä salakuljetuksesta ja lääkeainerikkomuksista. Vuonna 2019 Tulli myös takavarikoi poppers-tuotteita suomalaisista aikuisviihdeliikkeistä 600 000 euron arvosta. Samana vuonna Tulli kertoi myös, että yhteen tutkittavana olleeseen liikkeeseen oli tuotu ulkomailta yhteensä 90 000 poppers-tuotetta, joiden aiheuttaman nykylainsäädännön määrittelemän rikosyhödyn määräksi arvioitiin 1 500 000 euroa.

Kuten nuuskan laillistamiseen liittyvässä keskustelussa on tullut ilmi, lisääisi myös poppersien laillistaminen verotulojen määrää Suomessa. Popperseista ei myöskään aiheudu fyysistä riippuvuutta kuten nikotiinituotteista, mikä myös tukee poppers-tuotteiden myynnin vapauttamista Suomessa ja niiden tilaamisen sallimista ilman sanktion uhkaa ulkomailta. Lisäksi julkisia varoja kuluu viranomaisten toimesta aiheutuviin tutkimuksiin, joissa monesti yksityishenkilöitä epäillään salakuljetuksesta.

Näillä perusteilla Helsingin Kokoomusnuoret esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskunta- ja ministeriryhmiä toimimaan siten, että poppers-tuotteiden myynti vapautetaan Suomessa ja tilaaminen ulkomailta tehdään mahdolliseksi ilman sanktion uhkaa.

Puoluehallitus:

Helsingin Kokoomusnuoret esittää aloitteessaan seksuaalstimulanttina ja muutoin viihdetarkoituksessa käytettävien poppersien laillistamista.

Popperseja käytetään hengittämällä avatusta pienestä pullosta haihtuvaa valmistetta suoraan nenään. Poppersien haittavaikutuksia ovat sydämen tykytys, äkillinen ja kova päänsärky ja allergiset oireet. Poppersit saattavat vaikuttaa myös näkökykyyn ja aiheuttaa esimerkiksi sydänoireita. Huolimatta pitkästä historiastaan poppersien yksityiskohtaiset vaikutusmekanismit sekä käyttöön liittyvät riskit tunnetaan huonosti. Fyysistä riippuvuutta Poppersit eivät kuitenkaan aiheuta.

Kokoomuksen päihdepolitiikan keskeinen tavoite on päihteiden käytöstä aiheutuvien haittojen hillitseminen ja torjunta, sekä terveyden edistäminen. Poppersit on luokiteltu vuodesta 2013 alkaen lääkeaineiksi niiden vaikutusten ja koostumusten takia. Puoluehallitus pitää linjausta perusteltuna.

Kysymyksessä rajanvedosta laillisten ja laittomien päihteiden välillä kussakin tapauksessa on viisasta tarkastella kansainvälistä kehitystä ja seurata tiiviisti eri maissa tehtävien ratkaisujen vaikutuksia niin sosiaaliselta, terveydelliseltä kuin taloudelliseltakin kannalta. Ratkaisut on tehtävä aidosti laaja-alaisen asiantuntijatiedon pohjalta siten, että kunkin sääntelyratkaisun hyödyt ylittävät siitä syntyvät haitat.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hylkäisi aloitteen.

76. Kurun Kokoomus: Lunastusmenettelyssä maan hinta on määrättävä markkinoilla

Perustuslain mukaan jokaisen omaisuus on suojattu. Toisaalta kunnilla on monopoli kaavoittamiseen sekä oikeus hakea ympäristöministeriöltä lupa maan pakkolunastukseen.

Hallitusohjelman kohdan 10.2 mukaan: Lunastuslain korvausperusteet uudistetaan vahvistamalla omaisuudensuojaa oikeusministeriössä vireillä olleessa (OM022:00/2016) hankkeessa toimineen asiantuntija- ja virkamiestyöryhmän (OM 2019:12) ehdotuksen mukaisesti. Luonnoksessa esitetään lunastuskorvaukselle suoritettavaksi 15 %:n korotusta omaisuuden suojan turvaamiseksi. Kurun Kokoomus r.y. yhtyy Mtk:n 15.9.2021 vastineeseen, jonka mukaan 15 prosentin korotuskerroin on riittämätön.

Tämän takia aloitteen sisältönä on lisätä velvoite kunnan ympäristöministeriön hakemukseen sitova suunnitelma lunastettavan kohteen rakennusoikeuden enimmäismäärästä sekä velvoite järjestää kohteesta avoin tarjouskilpailu, jossa on tarvittaessa useampia tarjouskierroksia.

Tämän aloitteen hyväksyessään puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan tämän aloitteen mukaisesti, jotta jokaisen maanomistajan omaisuus olisi turvattu.

Puoluehallitus:

Perustuslain 15 § 1 momentin mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Saman pykälän 2 momentin mukaan pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttä korvausta vastaan säädetään lailla. Keskeisimmät säännökset tältä osin ovat lunastuslaissa (603/1977).

Puoluehallituksen mukaan voimassa oleva lunastuslaki ja sen vakiintunut tulkintakäytäntö ovat johtaneet käytännössä kohtuuttomiin tilanteisiin maan- ja kiinteistönomistajien kannalta. Käytännössä omaisuutta on voitu lunastaa esimerkiksi uuden asuinalueen tai sähkön siirtolinjan alta hinnalla, joka ei vastaa yleistä oikeustajua. Lain suoma heikko selkänöja on myös ajanut maanomistajia heille epäedullisiin vapaaehtoisiiin kauppoihin. Puoluehallitus katsoo, että nykytila on ongelmallinen perusoikeuksiin kuuluvan omaisuudensuojan turvaamisen kannalta.

Kuten aloitteen tekijät toteavat, Orpon hallitusohjelman mukaan lunastuslain korvausperusteet uudistetaan omaisuudensuojaa vahvistavasti. Uudistaminen tehdään Sipilän hallituskauden aikaisen asiantuntija- ja virkamiestyöryhmän (OM 2019:12) ehdotuksen pohjalta.

Työryhmämietinnön muutosten tarkoituksena on parantaa lunastettavan omaisuuden haltijan asemaa. Mietinnössä esitetään muun muassa laissa käytetyn käsitteistön tarkistamista kiinteistöarvioinnin tutkimusta ja kansainvälistä kehitystä vastaaviksi sekä arviointimenetelmien keskinäisestä etusijajärjestyksestä luopumista. Arviointimenetelmä valittaisiin se, joka johtaa luotettavimmin täyden korvauksen mukaiseen arvoon. Lisäksi asunto- ja elinkeinotakuun soveltamisalaa laajennettaisiin siten, että se koskisi nykyisestä poiketen kaikkia lunastustilanteita.

Työryhmä ei ottanut kantaa lunastuskorvaukselle suoritettavan korotuskertoimen suuruuteen, vaan kysymys jäi ratkaistavaksi poliittisessa prosessissa. Korotuksen tarkoitus on kompensoida sitä, että omaisuus on mahdollisesti arvostettu alle käyvän arvon. Perustuslain 15 §:n mukaan omaisuutta voidaan lunastaa vain täyttä korvausta vastaan.

Korotus parantaisi maanomistajien asemaa ennen muuta lunastustoimituksessa. Lisäksi se parantaisi maanomistajien asemaa myös vapaaehtoisissa kiinteistökaupoissa ja muissa oikeustoimissa, jos kiinteistö voisi olla lunastuksen kohteena.

Puoluehallitus katsoo, että omaisuudensuojan turvaamiseksi lunastuslakiin sisällytettävän lunastuskorvauksen tulee olla tuntuva. Lunastettavan kohteen arvon määrittämiseen liittyy aina epävarmuustekijöitä. Haastavimmissa arviointikohteissa virhemarginaali voi olla merkittävä, mikä puoltaa tuntuva korotusprosenttia.

Sopivaa korotusprosenttia valittaessa on huomioitava myös verrokkimaiden esimerkit. Esimerkiksi Ruotsissa korotus on 25 %. Puoluehallitus yhtyy aloitteen tekijöiden näkemykseen siitä, että 15 %:n korotus on liian matala.

Puoluehallitus katsoo, että yllä kuvatulta pohjalta toteutettava, maanomistajien perusoikeussuojaa vahvistava lunastuslain uudistus vähentää tarvetta aloitteen ehdotukselle kunnalle asetettavasta uudesta velvoitteesta. Puoluehallitus suhtautuu kuitenkin myönteisesti asian selvittämiseen.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

77. Hämeen Kokoomusnaiset: Alaikäisinä seksuaalirikosten uhreiksi joutuneiden syyteoikeuden vanhenemispäivämäärää jatkettava 35 ikävuoteen

Seksuaalirikosten syyteoikeuden vanhenemisestä säädetään rikoslain 8 luvussa sekä uusimmassa Laki rikoslain muutoksesta 723/2022. Tällä hetkellä törkeä raiskaus ja törkeä lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö vanhenevat 20 vuodessa ja aikaisintaan kun asianomistaja täyttää kaksikymmentäkahdeksan vuotta.

Alle 18 -vuotiaan raiskaus, pakottaminen seksuaaliseen tekoon sekä jopa lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö, vanhenevat 10 vuodessa, aikaisintaan 23-vuotiaana. Viidessä vuodessa vanhenee puolestaan seksuaalipalvelujen ostaminen nuorelta sekä sukupuolisiveellisyttä loukkaavan lasta koskevan esityksen seuraaminen. Lapsen houkutteleva seksuaalisiin tarkoituksiin vanhenee jopa kahdessa vuodessa.

Maksimissaan 20 vuoden syyteoikeus on liian lyhyt erityisesti nuorella iällä rikosten uhreiksi joutuneiden kohdalla. Alaikärajat 28- ja 23-vuotta pakottavat uhrin hyvin nuorella iällä hakemaan oikeutta itselleen. Moni nuori (28-vuotias) aikuinen saattaa olla, lain suomen syyteoikeuden

vanhenemisajan sisällä, vielä kykenemätön nostamaan rikossyytettä omaa hyväksikäyttäjäänsä kohtaan. Mitä enemmän perusturvallisuutta horjuttaneen ja törkeämmän rikoksen uhriksi ihminen on lapsena/nuorena joutunut, sitä kauemmin saattaa asianomistajalla kestää tarvittavan rohkeuden kerääminen oikeustoimiin ryhtymiseksi.

Tästä syystä pitää syyteoikeuden vanhenemispäivää korottaa selkeästi aikuisikään, vähintään 35-vuoteen. Tuohon ikään mennessä ovat useimmat asianomistajat ehtineet kokea nuorella aikuisiällä tapahtuvat suuret muutokset, kuten ammattiin valmistautumisen, perheen perustamisen ja parisuhteen luomisen. Kaikki edellä mainitut ovat muutoksia, jotka saattavat nostaa uudelleen tietoisuuteen vanhat traumat ja aiheuttaa suurtakin henkistä kärsimystä. 35-vuoden ikään myös mahdolliset rikoksen tekohetkellä aikaansaadut fyysiset, elämänlaatuun vaikuttavat vammat ovat pääsääntöisesti löytyneet.

Näillä perusteilla Hämeen Kokoomusnaiset ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sitoutumaan nuorella iällä seksuaalirikosten uhrien oikeuksien parantamiseksi ja toimimaan sen eteen, että alaikäisenä seksuaalirikoksen uhriksi joutuneen syyteoikeus jatkuu aikuisikään asti.

Puoluehallitus:

Hämeen Kokoomusnaiset esittävät aloitteessaan seksuaalirikosten uhreiksi joutuneiden syyteoikeuden vanhenemispäivämäärän nostamista 35 ikävuoteen. Aloitteentekijät kiinnittävät huomion tärkeään kysymykseen. Lapsiin kohdistuvat seksuaalirikokset ovat äärimmäisen vakavia tekoja, nuoret uhrit ovat haavoittuvassa asemassa ja hyvin puolustuskyvyttömiä. Tekojen selvittäminen ja tekijöiden saattaminen vastuuseen on monesti haastavaa, koska uhri voi kyetä kertomaan teoista vasta vuosien kuluttua tekojen tapahtumisesta.

Vuoden 2006 alusta saakka lapsiin kohdistuvat vakavien seksuaalirikosten vanheneminen on sidottu aloitteessakin kuvatulla tavalla uhrin ikään. Syyteoikeus on voimassa vielä tämän jälkeenkin, jos rikoksen vanhentumisaikaa on jäljellä enimmäisrangaistukseen perustuvien yleisten vanhentumissäännösten perusteella. Seksuaalirikoksille on ylipäänsä tyypillistä riski rikosten myöhäisestä ilmitulosta.

Aloitteentekijät esittävät hyvät perustelut sille, miksi nykyisiä uhrin ikärajoja voidaan pitää melko matalina. Erilaiset elämänmurrokset, jotka yleisesti kuuluvat alle 30-vuotiaiden elämään, saattavat aloitteessa kuvatulla tavalla estää lapsuudessa koettujen traumaattisten asioiden käsittelyn. Puoluehallitus yhtyy aloitteentekijöiden perusteluihin.

Kokoomuksen puoluekokous on vuonna 2018 käsitellyt aloitetta lapseen kohdistuvan seksuaalisen hyväksikäytön syyteoikeuden muuttamisesta vanhentumattomaksi. Tuolloin puoluekokouksen hyväksymässä aloitevastauksessa puoluehallitus on todennut vanhentumattomuuden sijaan tehokkaammaksi keinoksi nostaa rikoslaisissa olevaa ikärajaa nykyisestä 28 ikävuoden rajasta esimerkiksi 40 vuoteen. Puoluekokous on tuolloin todennut vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta. Nyt käsiteltävänä oleva aloite edustaa tuolloin puoluekokouksen hyväksymää linjaa.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

78. Varsinais-Suomen Kokoomus: Yhdistysfuusio yhdistyslakiin

Yhdistykset ovat tärkeä osa suomalaista hyvinvointivaltiota ja aktiivista kansalaisyhteiskuntaa. Nykyisellään niiden jäsenmäärät ovat laskemaan päin aina vapaa-ajan yhdistyksistä urheiluseuroihin. Tilanne on johtanut yhdistysten lakkauttamiseen.

Varsinais-Suomen Kokoomus esittää, että yhdistyslakiin kirjattaisiin pykälä yhdistysfuusiosta, joka mahdollistaisi kahden tai useamman yhdistyksen yhdistymisen. Tavoitteena on tilanne, jossa yhdistysten yhdistymisessä byrokratian määrä vähenisi suhteessa nykyiseen yhdistyksen lakkauttamisprosessiin.

Hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että yhdistysfuusio tulisi mahdolliseksi yhdistyslaissa.

Puoluehallitus:

Yhdistyksen fuusiota ei säädellä yhdistyslaissa, mutta yhdistyksen fuusio on tosiasiallisesti mahdollinen myös nykyisen yhdistyslain nojalla. Fuusio voidaan toteuttaa joko purkamalla olemassa olevat yhdistettävät yhdistykset ja perustamalla uusi yhdistys, johon jäsenet liittyvät tai valitsemalla olemassa olevista yhdistyksistä ns. emoyhdistys. Tällöin muiden yhdistettävien yhdistysten jäsenet liittyvät emoyhdistykseen ja jäljelle jääneet yhdistykset puretaan. Molemmissa tapauksissa on tyypillistä, että yhdistyksen nimi ja säännöt muutetaan palvelemaan uuden yhdistyneen yhdistyksen tarkoitusta.

Asiaa on pohdittu lainvalmistelussa pitkään, mutta toistaiseksi asiaa eli ole nähty tarpeelliseksi säädellä erikseen. Yhdistyslakia on uudistettu viimeksi vuonna 2023 ja myös tätä edeltävässä valmisteluprosessissa yhdistysfuusio oli pohdinnassa. Lain valmistelussa oli mukana Yhteisöllinen kansalaistoiminta työryhmä ja sen seurantaryhmä. Työryhmä työskenteli monimuotoisesti ja laajasti osallistaen ja toteutti aiheesta mm. verkkokyselyn, jonka tulokset olivat kuitenkin ristiriitaisia. Vaikka enemmistö kannatti yhdistysfuusion ottamista yhdistyslakiin, lopulliseen lakiesitykseen muutos ei kuitenkaan päätynyt.

Yhdistystoiminnan sujuvoittaminen ja byrokratian vähentäminen on hyvä tavoite ja asiaa onkin syytä tarkastella rohkeasti jälleen seuraavan yhdistyslain uudistuksen kohdalla.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi asian johdosta.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

79. Kansalliset Ylioppilaat: Kielletään palkattomat harjoittelut

Kliseinen “kyllä tekijälle löytyy töitä” ei pidä enää paikkaansa. Vaikka monet alat kärsivät osaajapulasta, työpaikan saaminen on haastavaa varsinkin uran alkuvaiheessa. Usein jo työuraansa aloittaville tarkoitetuissa työtehtävissä odotetaan aiempaa kokemusta esimerkiksi työharjoittelun muodossa.

Harjoittelupaikkoja on tarjolla ja niistä maksetaan vaihtelevasti tarjolla alasta riippuen. Tilanne on vaikea tutkinnoissa, joissa harjoittelu on pakollinen osa opintoja. Esimerkiksi liiketalouden opiskelijat (AMK) sekä markkinointialalle pyrkivät joutuvat usein palkattomiin harjoitteluihin saadakseen jalan oven väliin alalle.

Palkattomat harjoittelut asettavat opiskelijat eriarvoiseen asemaan: monelle kesälomat ovat tärkeä aika kerätä rahaa säästöön talvea varten, eikä opiskelijalla ole varaa käyttää kesää palkattomaan harjoitteluun. Harjoittelun aikana opiskelija ei ehdi myöskään opiskella eikä voi nostaa täten opintotukea vaikeuttaen tilannetta myös opiskelukuukausiin nähden, opiskelijan toimeentulon jäädessä pelkän asumistuen varaan.

Palkattomia harjoitteluja on usein perusteltu sillä, että opiskelujen aikana osaaminen on vielä vähäistä. Kuitenkin harjoittelijat päätyvät tekemään samoja tehtäviä uran alkuvaiheessa olevien kanssa, jolloin todelliset perustelut palkattomuudelle ovat heikot. Kieltämällä palkattomat harjoittelut varmistamme, että kaikilla opiskelijoilla on yhtenevät mahdollisuudet hankkia työkokemusta opintojen aikana ilman ylimääräistä huolta toimeentulosta. Tehdystä työstä tulee maksaa palkka.

Näillä perusteilla Kansalliset Ylioppilaat esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää edistämään palkattomien harjoittelun kieltämistä.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kansallisia Ylioppilaita aloitteesta, jonka tavoitteena on työelämän pelisääntöjen kehittäminen.

Palkattomat harjoittelut ovat mahdollisia vain virallisen oppilaitoksen tai TE-toimiston kautta toteutettuina. Harjoittelut ovat siis aina opintojen suorittamiseen liittyvää tai TE-toimiston kautta sovittua ohjattua harjoittelua, jolla pyritään parantamaan harjoittelijan valmiuksia työllistyä ja saada vakituinen työpaikka.

Palkattomat harjoittelut ovat tyypillisiä etenkin toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa, jossa opintosuunnitelmaan kuuluu kiinteänä osana pakollinen työharjoittelu. Harjoittelujaksoista solmitaan yleensä ns. koulutussopimus eli harjoittelu ei tapahdu työsuhteessa. Mikäli harjoittelu tapahtuu työsuhteessa, on siitä työsuhteen mukana maksettava kohtuullista palkkaa. Myös joissakin työehtosopimuksissa on määräyksiä harjoittelijalle maksettavasta palkasta.

Harjoittelut eivät lähtökohtaisesti ole luonteeltaan tavanomaista työntekoa. Niiden painopiste on selkeästi työelämään tutustumisessa ja siinä, että harjoittelijaa opetetaan ja hän oppii uusia taitoja. Olennaisena osana harjoittelua työpaikoilla on myös henkilö, joka tukee, neuvoo ja ohjaa harjoittelijaa. Työnantajan näkökulmasta on siis huomioitava, että harjoittelijan työnkuva ja työpanos poikkeavat selvästi normaalissa työsuhteessa olevan työntekijän työstä. Myös harjoittelijan ohjaaminen vaatii työnantajalta resursseja. Palkattoman harjoittelu kieltäminen voisi johtaa siihen, että harjoittelupaikkojen saatavuus heikkenisi merkittävästi. Tätä puoluehallitus ei pidä toivottavana.

Harjoitteluiden ensisijaisena ja tärkeänä tavoitteena on, että henkilö tutustuu työelämään ja saa käytännön kokemusta ja opetusta tuleviin työtehtäviinsä liittyen. Tämä korostuu erityisesti toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa, jossa käytännön taitojen oppiminen on keskeinen osa koulutusta ja valmistumisen jälkeistä työllistymistä. Osana virallista koulutusta suoritetuista harjoittelusta opiskelija saa opintopisteitä. Lisäksi on huomioitava, että palkattomat harjoittelut mahdollistavilla toisen asteen ammatillisen koulutuksen koulutussopimuksilla turvataan harjoittelupaikkojen saatavuus ja varmistetaan täten opintosuunnitelmaan kuuluvien pakollisten harjoittelujaksojen suorittaminen.

Aloitteessa on tuotu esille, että toisinaan harjoittelijat tekevät samoja töitä, kuin normaalissa työsuhteessa olevat työntekijät. Tämän osalta on huomioitava, että EU:ssa on tällä hetkellä vireillä

direktiiviehdotus harjoittelijoiden työehtojen parantamiseksi ja harjoitteluiksi naamioitujen työsuhteiden torjumiseksi eli ns. harjoittelijadirektiivi. Direktiiviehdotuksen tavoitteena on puuttua tilanteisiin, joissa harjoittelijoita palkataan tekemään normaaliin työsuhteeseen kuuluvia tehtäviä.

Harjoittelijadirektiivin lisäksi EU:ssa on vireillä ehdotus harjoittelun laatuun koskevien suositusten päivittämiseksi. Edelliset, vuonna 2014 laaditut suositukset kattavat kaikki muut paitsi viralliseen koulutukseen kuuluvat harjoittelut. Uusien suositusten on tarkoitus kattaa myös viralliseen koulutukseen kuuluvat harjoittelut eli esimerkiksi opinto-ohjelmiin kuuluvat pakolliset työharjoittelut.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

80. Etelä-Helsingin Kokoomus: Ikääntyneiden työntekijöiden aseman parantaminen rekrytoinneissa sekä työelämässä

Ikääntyvien osuus Suomen työvoimasta on merkittävä. Tunnettu huolta ikääntyneiden työasemasta työmarkkinoilla. Työmarkkinoiden tehokkuuden kannalta yli 50-vuotiaiden hyödynnetään jotta säilytämme diversiteetin osaamisen ja ammattitaidon osalta.

Duunitorin teettämän (Taloustutkimus, 2022) kyselyn mukaan; rekryammattilaisten mukaan 64 % (lähes 2/3 osaa vastaajista) oli sitä mieltä, että yli 50-vuotiaan on vaikeampi työllistyä kuin nuoremman työnhakijan.

Ehdotettavia toimenpiteitä: Ryhdyttäisiin toimeen, jossa yli 55-vuotiaiden palkkaaminen olisi työnantajalle kannattavaa ja nykyistä riskittömämpää. Työnantajan työeläkemaksun alentaminen yli 55-vuotiaille ja työkyvyttömyyden eläkkeiden omavastuuosuuden laskeminen. Lisäksi rekrytointikiintiö vuoden aikana kaikista rekrytoinneista yli 55-vuotiaille. Ylipääntensä yrityksille tulisi luoda kannustimia palkata osaavia yli 55-vuotiaita ammattilaisia. Tämän pohjalta haluamme nostaa sen lähtökohdan, että hallitusohjelman muutoksen myötä tukien piiristä poistuu ammattilaisia. Jotta heillä on mahdollisuus työllistyä yrityksille mahdollistettava edellytykset luoda työpaikkoja.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimenpiteisiin ikääntyneiden työnhakijoiden ja työntekijöiden aseman parantamiseksi työmarkkinoilla, jotta jokaisella olisi oikeus ja mahdollisuus jatkaa työelämää haluamaansa ikään saakka.

Puoluehallitus: (Vastaus aloitteeseen on aloitteen 81 jälkeen).

81. Kokoomuksen Naisten Liitto: Yli 50-vuotiaiden työikäisten työllistymisen esteistä madallettava

Yli 50-vuotiaat ovat työmarkkinoiden voimavara. Ikääntyneempien työikäisten keskuudessa on hyvä työn imu ja ruuhkavuosien ohittaminen mahdollistaa keskittymisen työhönsä. Tähän ikäryhmään kuuluvat työntekijät ovat usein kartuttaneet merkittävää osaamista ja kokemusta työuransa aikana. Työterveyslaitos on tutkinut, että yli 55-vuotiaat myös voivat työssään hyvin.

Muokkaamalla työyhteisöjen asenteita, työrooleja ja -tehtäviä sekä huomioimalla palautuminen työaikasunnittelussa edistetään työntekijöiden pysymistä työelämässä mahdollisimman pitkään. Kielteiset ikäasenteet haittaavat kuitenkin työurien jatkumista.

Yli 50-vuotiaalle työllistyminen työttömyyden jälkeen on tutkimusten mukaan hankalampaa kuin nuoremmille. Työllistymisen esteiksi koetaan erityisesti negatiiviset asenteet ikää kohtaan ja joustamattomuus työelämässä. Ikäsyrijintää ehkäisevää rekrytointia on siksi tarpeellista edistää.

Suomella ei ole varaa menettää osaavien ihmisten työpanosta. Yhteiskunnalle on kestävämpää kuin kalliista, mikäli työikäinen putoaa ikäsyrijinnän vuoksi työelämän ulkopuolelle ja hänen työvuosien aikana kartuttama tietotaito valuu hukkaan. Ikäsyrijinnän ehkäisy on koko yhteiskunnan etu.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimenpiteisiin ikääntyneiden työnhakijoiden ja työntekijöiden aseman parantamiseksi työmarkkinoilla, jotta jokaisella olisi oikeus ja mahdollisuus jatkaa työelämää haluamaansa ikään saakka.

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 80 ja 81):

Puoluehallitus kiittää Etelä-Helsingin Kokoomusta ja Kokoomuksen Naisten Liittoa tärkeistä aloitteista, joissa ilmaistaan tahtotila edistää yli 50-vuotiaiden työllistymistä.

Iäkkäämpien henkilöiden työllistymisen edistäminen on Kokoomukselle tärkeä tavoite, joka näkyy Orpon hallituksen ohjelmassa. Hallitus on sitoutunut torjumaan ikäsyrijintää ja poistamaan iäkkäämpien henkilöiden työllistymisen ja työllistämisen esteitä.

Orpon hallitus valmistelee viimeistään 1.1.2025 voimaan astuvan verouudistuksen, joka kannustaa eläkkeellä olevia yli 65-vuotiaita tekemään nykyistä enemmän työtä. Hallitus tarkastelee yli 55-vuotiaiden työsuhdeturvaan liittyviä velvoitteita turvatakseen yli 50-vuotiaiden työuran jatkumisen. Iäkkäämpien työllistämiseen liittyvät taloudelliset velvoitteet kevenevät mm. siten, että yli 55-vuotiaina aidosti uusina työntekijöinä palkatuista henkilöistä yrityksille syntyvä työnantajien työeläkemaksun maksuluokkavaikutus poistuu. Hallitus toteuttaa myös kokeilun Singaporen siltatyömallista.

Orpon hallitus on huhtikuussa 2024 nimittänyt selvityshenkilön, jonka toimeksiantona on tehdä ehdotukset toimenpiteiksi, joilla yli 55-vuotiaiden työllisyysastetta voidaan nostaa työvoimapolitiittisin keinoin. Määräaika tälle työlle on 30.10.2024. Lisäksi vuoden 2025 helmikuun loppuun mennessä selvityshenkilö tekee esityksen kokeiluksi, joka tukee alimman eläkeiän saavuttaneiden tai sitä lähestyvien työntekijöiden työurien jatkumista (Singaporen siltatyömalli).

Orpon hallitus myös toteuttaa useita Kokoomuksen pitkään kannattamia työlainsäädännön uudistuksia, joilla puretaan erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten työllistämisen esteitä. Tarkoituksena on madaltaa työllistämiseen liittyvää riskiä ja mahdollistaa siten nykyistä helpommin uusien työntekijöiden palkkaaminen. Nämä uudistukset hyödyttävät myös iäkkäämpiä työntekijöitä.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteiden 80 ja 81 johdosta.

82. Kokoomuksen Naisten Liitto: Työllistyminen ja työelämän pelisääntöjen tasa-arvoisuuden edistäminen työurien alkupäässä

Suomalainen työelämä nähdään mielellään hyvin tasa-arvoisena, mutta tasa-arvokyselyiden mukaan tilanne ei ole edelleenkaan tasapainossa. Epätasa-arvoista kohtelua ja syrjintää kokevat naisten lisäksi myös miehet. Tasa-arvossa on siis edelleenkin tehtävää.

Naisten euro on Suomessa yhä 84 senttiä. Palkkaeroja on usein perusteltu vedoten siihen, että naiset hakeutuvat aloille, joissa palkkataso on matalampi ja perhevapaat keskittyvät enemmän naisille. Ero palkkatasossa on tutkitusti kuitenkin löydettävissä myös samanikäisien, samasta koulutustaustasta tulevien ja samoilla toimialoilla ja tehtävissä työskentelevien naisten ja miesten palkkojen välillä. Vuonna 2021 palkkaero oli 5,9 prosenttia. Osana samapalkkaisuusohjelmaa 2020–2023 todettiin, että naiset sijoittuivat jo työuran alussa miehiä alemmille hierarkia-tasoille ja palkkaryhmiin.

Samanarvoisesta, eli yhtä vaativasta työstä tulisi maksaa kaikille sama palkka mm. EU-oikeuden ja kansainvälisen ILO-sopimuksen mukaan. Myös nollatuntisopimukset ja määräaikaissuudet kuten myös hoivavastuu kasautuvat naisille. Miehet pitävät edelleen vain 10 prosenttia perhevapaista.

Naisen työuralla etenemisen esteitä olisi poistettava tehokkaammin. Tähän voisi vaikuttaa jo koulussa tehtävän ohjauksen ja asenteiden tietoisella päivittämisellä sekä poistamalla rekrytointi-, raskaus- ja muuta työelämäsyrrintää. Esimerkiksi perhevapaiden jakaminen tasa-arvoisemmin vähentäisi naisten urakatkoja. Toisaalta se myös tasaisi eroja eläkekertymissä.

Edellä mainitun perusteella Kokoomuksen Naisten liitto esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää edistämään työurien tasa-arvoa koulutuksella, kehittämään tasa-arvoisia pelisääntöjä sekä tarkastelemaan sukupuolten välisten palkkaerojen kehitystä.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Naisten Liittoa aloitteesta, jonka tavoitteena on työelämän tasa-arvon edistäminen.

Suomessa koulutus- ja ammattialat ovat varsin voimakkaasti eriytyneet sukupuolen mukaan. Useat julkisen sektorin alat ovat naisvaltaisia ja yksityisen sektorin alat miesvaltaisia. Tämän vuoksi sukupuolten välisiä palkkaeroja esiintyy etenkin eri alojen välisesti tarkasteltuna. Orpon hallitus on ohjelmassaan tunnistanut tämän ongelman ja sitoutunut selvittämään toimenpiteitä, joilla voidaan vähentää koulutus- ja ammattialojen sukupuolen mukaista eriytymistä.

Kokoomuksen pitkäaikainen tavoite on myös ollut aidosti tasa-arvoinen perhevapaauudistus. Marinin hallitus toteutti edellisellä hallituskaudella perhevapaauudistuksen, jonka vaikutusten seurantaan ja järjestelmän kehittämiseen edelleen Orpon hallitus on sitoutunut siten, että se huomio lapsen edun, parantaa vanhemmuuden ja työelämän tasa-arvoa, lisää perheiden valinnanvapautta ja joustoja sekä mahdollisuutta osallistua varhaiskasvatukseen. Tavoitteena on, että kasvatus- ja hoivavastuu jakautuisi vanhempien välillä nykyistä tasaisemmin ja perheiden erilaiset tarpeet voitaisiin huomioida aiempaa paremmin. Hallitus haluaa edistää työn ja perheen sujuvampaa yhteensovittamista sekä vanhemmuuden kustannusten tasaisempaa jakautumista molempien vanhempien työnantajien kesken.

Edellä mainittujen lisäksi Orpon hallitus on Kokoomuksen tavoitteiden mukaisesti sitoutunut edistämään työelämän tasa-arvoa mm. seuraavin keinoin:

Hallitus poistaa työelämässä esiintyviä syrjiviä käytäntöjä ja rakenteita edistämällä syrjintää koskevan lainsäädännön noudattamista tehokkaammalla informoinnilla, hyvien käytäntöjen levittämällä ja mm. alustatalouden tehokkaammalla valvonnalla. Erityisesti raskaus- ja perhevapaaseen perustuvan syrjinnän ehkäisyyn kohdistetaan tehokkaampia keinoja.

Hallitus edistää samapalkkaisuuden periaatetta. Anonyymien rekrytoinnin kokeilujen tuottamaa tietoa hyödynnetään ja tasa-arvolain veloitteiden noudattamisen valvontaa tehostetaan työelämän tasa-

arvon edistämiseksi. Kolmikantaista samapalkkaisuusohjelmaa jatketaan valtion ja työmarkkinajärjestöjen kesken.

Hallitus teettää taloustieteellisen vaikuttavuusanalyysin, jossa selvitetään samapalkkaisuusohjelmien, lainsäädännön muutosten, taloussuhdanteiden, työmarkkinoiden rakennemuutosten ja työmarkkinatoimenpiteiden vaikutuksia naisten ja miesten keskiansioiden eron muutoksiin.

Lisäksi hallitus edistää palkka-avoimuutta EU-direktiivin minimisäännösten mukaisesti.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

83. Vaasan Kokoomusnaiset: Ulkomaalaistaustaisten opiskelijoiden integrointi Suomeen

Integroidaan ulkomailta Suomeen tulevat opiskelijat nykyistä paremmin suomalaiseen yhteiskuntaan.

Nykytilanteessa Suomi kouluttaa melko paljon ulkomailta tulevia opiskelijoita niin korkeakoulu- kuin muissakin oppilaitoksissa. Kotiuttaminen kuitenkin epäonnistuu, koska suurin osa valmistuvista tutkinnon suorittaneista muuttaa pois eli takaisin kotimaahansa tai muihin työtä ja parempia etuja tarjoaviin maihin, valmistumisen jälkeen.

Suomen työmarkkinoiden tulevaisuus kytkeytyy paljon siihen, miten onnistumme houkuttelemaan ulkomailta kansainvälisiä opiskelijoita ja osaavaa työvoimaa sekä yrittäjiä ja sijoittajia Suomeen. Kaikki mahdolliset hidasteet (kuten esim. luvitus) ja esteet tulisi minimoida. Kotouttamisessa on kyse siitä, että teemme Suomesta houkuttelevan paikan tehdä töitä ja elää osana yhteiskuntaamme.

On selvää, että Suomi tarvitsee työperäistä maahanmuuttoa, meillä ei työvoima yksinkertaisesti riitä tulevana vuosina- ja vuosikymmeninä.

Kotouttamisen tarkoitus on tarjota maahanmuuttaja taustaisille opiskelijoille mahdollisimman nopeasti yhdenvertaiset valmiudet aktiiviseen kansalaisuuteen. Tämä tapahtuisi parhaiten osallistamalla yritykset ja julkisen sektorin toimijat harjoittelupaikkojen tarjoamiseen ja siten pohjustamaan tulevia työpaikkoja. Toisaalta voisimme edellyttää täällä koulutettavilta maahanmuuttajataustaisilta opiskelijoilta sitoutumista Suomessa työskentelyyn vähintään koulutusta vastaavan ajanmäärän.

Työ auttaa parhaiten integroitumaan yhteiskuntaan.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimenpiteisiin maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden integroitumisen edistämiseksi ohjaamalla oppilaitoksia, joissa kansainvälisiä opiskelijoita koulutetaan sitouttamaan niin opiskelijat kuin yritykset ja julkisen sektorin työnantajat nykyistä tiiviimpään ja suunnitellumpaan prosessiin.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Vaasan Kokoomusnaisia tärkeästä aloitteesta. Suomen huoltosuhteen heikentyessä tarvitsemme kipeästi työ- ja opiskeluperäistä maahanmuuttoa työmarkkinoiden kysyntään ja osaajapulaan vastaamiseksi. Ilman maahanmuuttoa Suomen väestö pienenis ja väestöllinen huoltosuhde heikkenisi vielä nopeammin kuin tällä hetkellä. Puoluehallitus pitää

aloitteessa esille nostettuja opiskelijoiden nopeampaan työllistymiseen ja sitä myötä integroitumiseen liittyviä toimenpiteitä sinänsä kannatettavina.

Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisi keväällä 2024 selvityksen maahan muuttaneiden työllistymisestä Suomessa (Pesola, H., Sarvimäki, M. & Virkola, T.: Eri syistä maahan muuttaneiden työllistyminen Suomessa. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2024:9.). Selvityksen mukaan maahan muuttaneiden opiskelijoiden työllisyysaste on suurin piirtein samalla tasolla koko väestön työllisyysasteen kanssa. Yksi selitys saman ikäisiä suomalaisia hiukan heikommalle työllistymiselle on työnantajien korkeat vaatimukset kotimaisten kielten osaamisessa.

Suomalaisissa korkeakouluissa opiskeli vuonna 2023 28 176 ulkomaista tutkinto-opiskelijaa, kun vuonna 2022 vastaava lukema oli 21 402. Haasteemme ei siis ole korkeakoulujen vetovoimassa, vaan Suomen pitovoimassa.

Puoluehallitus yhtyy näkemykseen siitä, että Suomen tulisi olla houkutteleva paikka työskennellä, opiskella, tutkia, yrittää ja elää myös tulevaisuudessa. Orpon hallitus julkaisi syksyllä 2023 työ- ja elinkeinoministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön koordinoiman uuden Talent Boost - Työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton toimenpideohjelman. Ohjelmalla on kolme strategista tavoitetta: parantaa Suomen vetovoimaa ja osaajien saatavuutta, aikaansaada sujuvat ja hallitut lupaprosessit sekä vahvistaa Suomen pitovoimaa. Ohjelman toimeenpano perustuu tiiviiseen verkostoon, jossa yritykset, kaupungit, korkeakoulut ja oppilaitokset työskentelevät yhdessä valtakunnallisesti sekä alueellisesti.

Lisäksi Orpon hallituksen ohjelman mukaisesti kuluvan vaalikauden aikana valmistellaan lakimuutos, jonka mukaan ylemmän korkeakoulututkinnon Suomessa suorittaneille riittävän suomen tai ruotsin kielen taidon omaaville myönnetään hakemuksesta pysyvä oleskelulupa. Muutoksella pyritään kannustamaan opiskelijoita myös suomen ja ruotsin kielten opiskelussa, joka on omiaan auttamaan yhteiskuntaan integroitumisessa.

Puoluehallitus pitää aloitteessa esitetyn mukaisesti välttämättömänä, että korkeakoulut ja elinkeinoelämä kiinnittävät nykyistä paremmin huomiota keskinäiseen yhteistyöhön ja tunnistavat oman merkittävän roolinsa Suomeen muuttaneiden osaajien kotouttamisessa.

Tällä hallituskaudella toteutettavien maahanmuuttoon liittyvien uudistusten vaikutuksia tulisi seurata ja arvioida mahdollisten jatkotoimenpiteiden näkökulmasta.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

84. Kokoomuksen Naisten Liitto: Maahanmuuttajanaisten kotoutumisen ja työllistymisen edistämiseen valtakunnallinen toimintamalli

Tilastokeskuksen (2016, 2023) tietojen mukaan ulkomailla syntyneiden työllisyysaste on perinteisesti ollut matalampi kuin Suomessa syntyneiden, mihin pääosin on ollut syynä ulkomailla syntyneiden naisten heikko työllistyminen. Naiset ovat miehiä useammin tulleet Suomeen perhesyistä, olleet perheenperustamisiässä ja jääneet kotiin hoitamaan lapsia.

Hallitusohjelmassa todetaan, että ”Työelämässä aliedustettujen ryhmien, kuten vammaisten, romanien, eri maahanmuuttajaryhmien ja maahanmuuttajanaisten, työelämäänsä osallistumisen lisäämiseksi toteutetaan toimintaohjelma.”

Valtioneuvoston tiedonanto yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä julkaistiin elokuun 2023 lopussa. Tiedonannossa asetetaan 23 konkreettista toimenpidettä yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden parantamiseksi. Kokoomuksen Naisten Liitto on osaltaan vaikuttanut yli 100 muun kansalaisjärjestön kanssa tiedonannon valmisteluun.

Turussa maahanmuuttajanaisten kotoutumista ja työllistymisen edistämistä on pilotoinut ansiokkaasti Daisy Ladies ry jo kolmenkymmenen vuoden ajan. Daisy Ladies ry:n toimitiloissa myös täysin kouluttamattomat naiset saavat laadukasta ja asiantuntevaa suomen kielen opetusta, jota järjestetään yhteistyössä Turun Kristillisen opiston kanssa. Naiset harjoittelevat erilaisia töitä työpajojen kautta. Kielitaidon ollessa riittävällä tasolla naiset ohjataan opintojen pariin ja sitä kautta työelämään.

Daisy Ladies ry on laatinut nykyisen toimintamallin kehittämiseksi alustavan suunnitelman. Se perustuu pitkälti maahanmuuttajanaisten henkilökohtaisista kohtaamisista saatuihin kokemuksiin. Esimerkiksi erittäin tarpeelliseksi on huomattu se, että toimitiloissa on matalan kynnyksen neuvontapiste väkivaltaa kokeneille tai sen uhan alla eläville naisille.

Daisy Ladies ry:n toimintamalli on helppo siirtää muihin kasvukeskuksiin ja alueille, joissa asuu paljon maahanmuuttajanaisia.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää edistämään maahanmuuttajanaisten kotoutumista ja työllistymistä laatimalla toimenpideohjelman, jossa pyritään hyödyntämään todistettavissa olevaa ulkomailla hankittua koulutustaustaa ja ammatillista osaamista, sekä hyödynnetään jo olemassa olevia hyväksi todettuja käytänteitä.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Naisten Liittoa tärkeästä aloitteesta.

Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisi keväällä 2024 selvityksen maahanmuuttaneiden työllistymisestä Suomessa (Pesola, H., Sarvimäki, M. & Virkola, T.: Eri syistä maahan muuttaneiden työllistyminen Suomessa. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2024:9.). Selvityksen mukaan maahanmuuttajien työmarkkinatilanne on kehittynyt viime vuosina positiivisesti: Vuoden 2023 lopulla ulkomaalaisten työllisyysaste oli 66,3 prosenttia, kun se vuoden 2020 alussa oli 62,3 prosenttia. Työn perusteella muuttaneilla on lähtökohtaisesti valmiina suomalaisilla työmarkkinoilla tarvittavaa osaamista, kun taas esimerkiksi perhesyiden perusteella muuttaneiden kohdalla työmarkkina-asema paranee maassa asutun ajan myötä, kun kielitaito, verkostot ja suomalaisilla työmarkkinoilla vaadittava osaaminen kehittyvät.

Puoluehallitus yhtyy aloitteen näkemykseen kotoutumisen ja työllistymisen merkityksestä erityisesti maahanmuuttajataustaisten naisten yhteiskuntaan integroitumisen näkökulmasta. Puoluehallitus painottaa, että tehokkaimmin Suomeen kotoudutaan työllä: Kielen lisäksi maahanmuuttaja oppii työn kautta yhteiskuntannastamme ja osallistuu sen ylläpitämiseen verojenmaksun kautta. Toimivia ja tehokkaita kotoutumisen toimintamalleja on syytä hyödyntää laajasti eri puolilla Suomea.

Työelämässä aliedustettujen ryhmien toimintaohjelman lisäksi Orpon hallitus uudistaa kuluvalle vaalikaudella kotoutumista useilla uudistuksilla, joiden tavoitteena on tehostaa kotoutumista ja samalla kasvattaa maahanmuuttajien omaa vastuuta kotoutumisesta. Maahanmuuttajanaisten kotoutumista tuetaan useilla keinoin. Näiden lisäksi hallituskauden aikana valmistellaan maahanmuuttajille erillinen kotoutumistuki, johon sisällytetään kannuste kielen opiskeluun sekä sujuvoitetaan tutkintojen tunnustamista ja ulkomaisten tutkintojen täydentämistä eri keinoin.

Tällä hallituskaudella toteutettavien kotoutumiseen liittyvien uudistusten vaikutuksia tulisi seurata ja arvioida tarkasti.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

85. Kainuun Kokoomus: Sähkön kantaverkon rakentaminen välille Seitenoikea-Suomussalmi-Taivalkoski-Kuusamo- Kemijärvi

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa linjataan, että "Hallitus käynnistää valtioneuvoston kanslian johdolla Pohjoisen ohjelman ja perustaa sen työn tueksi neuvottelukunnan, sekä jatkaa Itäisen Suomen kehittämissuunnitelmaa uudessa geopoliittisessa tilanteessa." Valtioneuvoston kanslia asettaa hankkeen, joka valmistelee tuon kirjauksen toimeenpanon.

Molemmille alueille laadittavien ohjelmien tavoitteena on pohjoisen ja itäisen Suomen mahdollisuuksien täysimääräinen hyödyntämisen edistäminen erityisesti taloudellisen kasvun, alueellisen elinvoiman, investointien vauhdittamisen, osaamisen kehittämisen ja työvoiman saatavuuden näkökulmista. Lisäksi ohjelmien tavoitteena on edistää Suomen huoltovarmuutta ja omavaraisuutta muuttuneessa turvallisuuspoliittisessa tilanteessa sekä vahvistaa turvallisuutta pohjoismaisessa, EU- ja NATO-yhteistyössä niin, että uusi geopolitiikka ja reittimme länteen otetaan huomioon.

Edellä mainitun perusteella Kainuun Kokoomus ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää aktiivisesti edistämään sähkön kantaverkon rakentamista välille Seitenoikea-Suomussalmi-Taivalkoski-Kuusamo- Kemijärvi.

Puoluehallitus:

Suomalaiset ja suomalainen hyvinvointiyhteiskunta tarvitsevat investointeja, jotta talous voi kasvaa. Petteri Orpon hallituksen yhtenä tavoitteena on tehdä Suomesta puhtaan energian suurvalta. Voimme houkutella uusiutuvaa teollisuutta sijoittautumaan Suomeen Keski-Euroopan sijaan puhtaan sähkön saatavuudella, kilpailukykyisellä hinnalla ja toimitusvarmuudella, sujuvalla luvituksella sekä luotettavilla sähkön siirtoyhteyksillä. Kantaverkko-yhtiö Fingrid on kehittänyt kantaverkkoa järjestelmällisesti ja tilanteemme on moniin muihin maihin nähden hyvä.

Yhteiskunnan ja teollisuuden puhdas siirtymä tarkoittaa sähköistymistä. Monet vihreän siirtymän investoinnit ja teollisuuksien prosessit kuluttavat runsaasti sähköä, joten ne edellyttävät kantaverkon vahvistamista. Sähkön tuotannon ja käyttäjän välille pitää rakentaa yhä enemmän sähkön siirtoon voimajohtoyhteyksiä. Niin sanottuja liityntäkyselyitä tulee jatkuvasti lisää yritysiltä.

Fingrid kehittää ja rakentaa kantaverkkoa asiakas- ja siirtotarpeiden mukaan. Koko maassa on tärkeää turvata riittävä siirtokapasiteetti ja luotettavat siirtoyhteydet. Siksi tarvitsemme maahan vahvemmat pohjois-etelä-suuntaiset yhteydet. Sähkön muuttunut tuotantorakenne tuo omat kehittämistarpeensa kantaverkolle ja lisäksi tarvitsemme rajat ylittäviä siirtoyhteyksiä. Luotettavan kantaverkon lisäksi tarvitsemme toimivat sähkömarkkinat.

Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla on suunnitteilla tuuli- ja aurinkovoimahankkeita. Näiden toteutuminen edellyttää uusien yhteyksien rakentamista. Aloitteessa esille nostettu siirtoyhteys on Kainuun helmikuussa 2024 voimaantulleessa maakuntakaavassa. Pohjois-Karjalan osalta kaava on

luonnosvaiheessa ja Pohjois-Pohjanmaan kaava on niin ikään valmisteilla. Kaavoituksen lisäksi tarvitaan vielä myös alueen tuuli- ja aurinkovoimahankkeiden liityntäpisteiden täsmentymistä, jotta tarkempaa aloitteessa mainitun reitin suunnittelua päästään tekemään. Onkin tärkeää, että alueellinen yhteistyö on tiivistä, jotta mahdollisimman hyvin voidaan yhdessä tunnistaa ja suunnitella tulevia verkon kehittämistarpeita niin sähkön tuottajan ja käyttäjän kuin kaavoittajan ja kantaverkkoyhtiönkin näkökulmasta. Ja siten saada hankkeita sujuvasti eteenpäin.

Itäisen Suomen kehitys vaatii investointeja. Puoluehallitus katsoo, että kantaverkkoa tulee kehittää tarpeiden mukaan koko maassa. Myös itäisessä ja pohjoisessa Suomessa kantaverkkoa tulee rakentaa sitä mukaan, kun investoinnit sitä edellyttävät. Itäisen ja pohjoisen Suomen investoinnit ovat myös osa turvallisuuspolitiikkaa ja siksi on tärkeää huolehtia, että investoinnit eivät jää syntymättä.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

86. Kainuun Kokoomus: Sähkön siirtämisen kuluttajahintojen yhdenmukaistaminen koko Suomessa

Sähkö on nykyisin välttämättömyys. Ilman sitä yhteiskunta ei toimi.

Suomen sähköverkko muodostuu sähkön siirto- ja jakeluverkoista, jotka yhdessä välittävät voimalaitoksissa tuotetun sähkön maan eri osissa oleville kuluttajille.

Kuluttaja maksaa ostamansa sähkön siirrosta paikalliselle jakeluverkkoyhtiölle, jolla on omalla alueellaan lainsäädännön sille antama monopoli. Asuinpaikan jakeluverkkoyhtiö määrittelee siirtomaksut.

Sähkön siirtämisessä on monen sadan prosentin eroja eri puolilla Suomea. (Omakotiliitto 2023; Tyyppitalo 18 000 kWh/v 400 €-1400 €).

Edellä mainitun perusteella Kainuun Kokoomus ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää aktiivisesti edistämään sähkön siirtämisen kuluttajahintojen yhdenmukaistamista koko Suomessa.

Puoluehallitus:

Kainuun Kokoomus tuo aloitteen esiin, että on sähkö välttämättömyyshyödyke. Tämän vuoksi toimitusvarma sähkön saatavuus kohtuulliseen hintaan tulee pystyä turvaamaan kaikissa oloissa ja joka puolella maata. Toimitusvarmuus edellyttää kattavia ja säävarmoja siirtoyhteyksiä kaikkialla Suomessa.

Sähköverkko on luonnollinen monopoli, minkä vuoksi verkkoyhtiöiden toimintaa tulee säännellä tiukasti. Kokoomuksen eduskuntaryhmä on vuonna 2022 vaatinut, että siirtohintojen valvontamallia tulee muuttaa kustannusvastaavaksi. Orpon hallitusohjelmassa linjataankin, että jakeluverkonhaltijoiden valvontamallin uudistumisen yhteydessä toimeenpannaan mahdollisuudet edistää siirtohintojen kohtuullisuutta ja sähkön siirtomaksuja kehitetään kustannusvastaaviksi valvontamallin uudistuessa. Energiavirasto on viime vuoden lopulla päivittänyt vuosille 2024–2031 uudet sähkön jakelua koskevat valvontamenetelmät, jotka korostavat kustannusvastaavuutta. Tämä rajoittaa sähköverkkomonopoliin mahdollisuuksia kohtuuttomasti rahastaa loppukäyttäjiä, eli suomalaisia kotitalouksia ja yrityksiä.

Suomessa toimii yli 60 alueellista sähköverkkoyhtiötä ja siirtoverkon rakentamisen kustannukset ja tarpeet eroavat eri puolilla Suomea. Aloitteessa viitataan siirtomaksujen alueellisiin eroavaisuuksiin ja esitetään sähkön siirron kuluttajahintojen yhdenmukaistamista koko Suomessa. Esitetty tavoite ei vastaa kokoomuksen eduskuntaryhmän linjaamaa, hallitusohjelman mukaista ja EU-asetuksenkin edellyttämää kustannusvastaavuuden ideaa. Käytännössä valtakunnallinen siirtomaksujen yhdenmukaistaminen johtaisi siihen, ettei verkkoa olisi mahdollista kehittää alueellisten tarpeiden mukaisesti taikka vaihtoehtoisesti siihen, että nykyisellään kohtuuhintaisen siirtoverkon alueella voitaisiin periä merkittävästi nykyistä korkeampia siirtomaksuja. Lopputulos olisi yhteiskunnan kokonaisedun vastainen.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hylkäisi aloitteen.

87. Kokoomuksen Jyväskylän kunnallisjärjestö: Yli 100 000 asukkaan kaupungit suurkaupunkeja

Suomessa suurkaupungeiksi on yleisen tulkinnan mukaan laskettu kaikki yli 100 000 asukkaan kaupungit. Tämän määritelmän mukaisia kaupunkeja löytyy eri puolilta maamme: Pohjois-Savossa kasvava Kuopio, Pohjois-Suomen kasvukeskus Oulu, Suomen Ateena Jyväskylä, Päijät-Hämeen helmi Lahti, maamme vanhin kaupunki Turku Varsinais-Suomessa, vauhdilla kehittyvä Tampere Pirkanmaalla sekä tietenkin pääkaupunkiseutumme kolme suurta: Helsinki, Espoo ja Vantaa. Kaupungeissa ja kaupunkiseuduilla syntyy noin 80 % Suomen BKT:sta ja enemmistö innovaatioista. Myös väestömme keskittyy vahvasti kaupunkiseuduille.

24.2.2023 julkaistu Kokoomuksen Kunta- ja kaupunkipoliittinen ohjelmassa tunnustetaan tämä ja viitotetaan suuntaa kasvua vauhdittavalle kaupunkipolitiikalle. Ohjelmassa linjataan: "Suurten kaupunkiseutujen taloudellista toimintakykyä on parannettava eri keinoin, jotta ne pystyvät puskemaan entistä vahvemmin elinvoimaa Suomeen. -- Suurilla kaupungeilla on kyky ja mahdollisuudet kantaa vastuuta laajoista, koko yhteiskuntaa kohtaavista ilmiöistä yhdessä valtion kanssa." Valitettavasti tämä ei toistaiseksi toteutunut käytännön politiikassa. Maamme kaupunkipolitiikka on harmillisesti tarkoittanut kuuden suurimman kaupungin (Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Oulu ja Turku) kasvun jouduttamista sekä tarpeiden huomioimista. Tämä on näkynyt erityisen vahvasti mm. MAL-sopimuksen piirissä valtion investointien valumisena raidehankkeisiin, jotka toteutetaan kuuden suurimman välisillä raideosuuksilla. Kuusikon ulkopuolelle jääville Lahden, Kuopion ja Jyväskylän seutukunnille jää vain murusia. Kuudelle suurimmalle kaupungille perustetusta kaupunkipolitiikan strategisesta allianssista maan hallitus sulki niin ikään sisäisen Suomen kasvukeskukset ulkopuolelle. Vaikka allianssissa ei rahaa liikukaan, sovitaan siellä yhteistyömalleista ja tulevaisuuden kehittämiskohteista kuusikon ja valtion välillä. Vaikka ulkopuolelle jätetyille kaupungeille saatiinkin oma elinvoimakumppanuus, kertoo tapaus harmillista kieltä. Suurten kaupunkien haasteet ovat yhteiset.

On koko Suomelle haitaksi sulkea Sisä- ja Itä-Suomen kasvukeskukset pois kaupunkipolitiikkamme keskiöstä. Valtaisa määrä innovaatioita, osaamista sekä kasvupotentiaalia jää ulosmittaamatta tarpeettoman ja keinotekoisen rajauksen takia."

Edellä olevan perusteella Kokoomuksen Jyväskylän kunnallisjärjestö esittää, että

tämä Kansallisen Kokoomus rp:n puoluekokous tunnustaa kaikki yli 100 000 asukkaan kaupungit suomalaisiksi suurkaupungeiksi ja kehottaa Kokoomuksen eduskuntaryhmää vaikuttamaan

omalla toiminnallaan siihen, että suurten kaupunkiseutujen toimintakykyä vahvistetaan entisestään Kokoomuksen vuonna 2023 hyväksytyn Kunta- ja kaupunkipoliittisen ohjelman mukaisesti.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus on samaa mieltä Kokoomuksen Jyväskylän kunnallisjärjestön kanssa kaupunkien merkityksestä Suomen talouskasvulle ja vahvan kaupunkipolitiikan merkityksestä. Puoluehallitus ei kuitenkaan pidä tarkoituksenmukaisena oman suurkaupungin määritelmän luomista.

Suomessa ei ole haluttu määrittää vain yhtä rajaa esimerkiksi kaupunkipolitiikassa, koska haluamme huomioida erilaiset kaupungit ja sovittaa kaupunkipolitiikan eri instrumentit tukemaan kaupunkien omaehtoista kehittämistä. Kaupunkipolitiikan ei pidä normittaa ja säätää, vaan antaa mahdollisuuksia.

Puoluehallitus uskoo vahvaan kunta- ja kaupunkipolitiikkaan ja pitää alueiden, kuntien ja kaupunkien erilaisuutta Suomen vahvuutena. Vahvan kaupunkipolitiikan synnyttämä kasvu hyödyttää koko yhteiskuntaa ja tuo resursseja myös maaseudun kehittämiseen kaikkialla Suomessa.

Vuoden 2023 kunta- ja kaupunkipoliittiseen ohjelmaan kirjattiin, että kaupunkien ja valtion suhdetta on järkevää kehittää vahvaan kumppanuuteen perustuen, esimerkiksi sopimuksellisuutta hyödyntäen. Puoluehallitus pitää valtion ja kaupunkien välisiä uudenlaisia kumppanuuksia ja yhteistyötä hyvänä keinona vahvistaa kaupunkien voimaa. Tämä työ on päässyt kuluvalle pääministeri Petteri Orpon hallituskaudella hyvään vauhtiin.

Valtion tärkein ja säännöllisin kaupunkipolitiikan yhteistyöfoorumi on kaupunkipolitiikan yhteistyöryhmä, jossa käsitellään kaikki keskeiset kaupunkipolitiikan asiat. Siinä on mukana 23 kaupunkia (22 suurinta kaupunkia ja seutukaupunkien edustaja), eli ryhmä kattaa kaikkien maakuntien keskuskaupungit. Koko maan tasapainoisen kehityksen kannalta ei olisi tarkoituksenmukaista rajata tätä vain yli 100 000 asukkaan kaupunkeihin.

Kaupunkipolitiikan rahoitusta kanavoidaan kahdella välineellä, ekosysteemisopimuksilla ja MAL-sopimuksilla. On tarkoituksenmukaista, että innovaatiotoimintaa vauhdittavat ekosysteemisopimuspaikkakunnat määrittyvät sen mukaan, missä on korkeakouluja tai korkeakoulukeskuksia. Jos raja vedettäisiin 100 000 asukkaaseen, ekosysteemisopimuskaupunkien määrä vähenisi alle puoleen nykyisestä paristakymmenestä. MAL-sopimus ei ole yksittäisten kaupunkien, vaan kaupunkiseutujen sopimusmalli. Se kattaa yli 100 000 asukkaan kaupungit ympäryskuntineen. Olennainen elementti MAL-sopimuksissa on kasvu ja sen kestävä vastaanottaminen.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa käyttöön otettiin myös uudet valtion ja kaupunkien väliset sopimuksellisuuden mallit. Ne perustuvat kaupunkien omalle yhteistyölle ja aloitteille.

Esimerkiksi hallitusohjelman mukainen suurten kaupunkien strateginen allianssi perustuu niin sanotun C6-kaupunkiryhmän pitkäaikaiselle, vakiintuneelle ja vapaaehtoiselle yhteistyölle ja yhteiselle esitykselle. Samalla tavalla niin sanotun kolmikion eli Jyväskylän, Lahden ja Kuopion kanssa sekä niin sanottujen kasvukaupunkien (mm. Hämeenlinna, Pori) väliset kumppanuudet valtion kanssa pohjaavat kaupunkiryhmien itse sopimiin yhteenliittymiin ja yhteisiin esityksiin. Kumppanuudesta neuvotellaan parhaillaan myös Itä-Suomen kaupunkien kanssa.

Puoluehallitus pitää tätä toimintamallia hedelmällisenä uudenlaisen kumppanuuksien edistämisen tapana, sillä se mahdollistaa sekä omaleimaiset että joustavasti erilaisiin teemoihin pureutuvat

ratkaisut kaupunkiryhmien ja valtion yhdessä sopimien ja tärkeinä pitämien teemojen ympärille sekä kumppanuuksien notkean kehittämisen mahdollisimman vähällä byrokratialla. Esimerkiksi elinvoimakumppanuuden työhön on allianssimallista poiketen kaupunkien toiveesta määrä ottaa mukaan laajemmin alueiden yritys- ja korkeakoulukenttää.

Edellä mainittujen lisäksi kaupunkiyhteistyötä tehdään myös seutukaupunkien kanssa seutukaupunkifoorumin kautta.

Puoluehallitus toteaa tukevansa edelleen ajatusta, että tulevaisuudessa kaupungeille ja kaupunkiseuduille kannattaa antaa suurempi rooli talouden vauhdittamisessa työllisyyden, korkeakoulutuksen, innovaatiopolitiikan ja kansainvälistymisen keinoilla.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

88. Kotkan Kokoomus: Palkkakuitti läpinäkyväksi

Nykyisellään työntekijän palkkakuitti tai ansioerittely antaa tiedon mitä hänen bruttopalkastaan on vähennetty ja tilitetty valtiolle kuten ennakonpidätys ja eläkemaksu. Tämä ei kuitenkaan ole koko totuus vaan työnantaja tilittää huomattavasti enemmän valtiolle eli niin sanotut työnantajan sivukulut. Työntekijälle eikä aina työnantajallekaan ei ole läpinäkyvää mikä on valtiolle tilitetty osuus työvoimakuluista.

Kun halutaan parantaa todellisten työvoimakustannusten läpinäkyvyyttä siten että työnantajan tilittämät sivukulut myös esitettäisiin palkkakuitissa ja siten todellinen työn verotus tulisi läpinäkyväksi sekä työntekijälle että työnantajalle. Tämä mahdollistaisi myös todellisen keskustelun Suomessa siitä, että kuinka me sitä työtä joka hyvinvoinnin luo, oikein verotamme.

Edellä mainitun perusteella Kotkan Kokoomus ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskunta- ja ministeriryhmää toimimaan siten että palkkakuitti saadaan läpinäkyväksi niin työntekijälle että työnantajalle osoittaen työn tekemisen ja teettämisen todellisen hinnan.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kotkan kokoomusta aloitteesta, jota voi pitää jo perinteeksi muodostuneena, onhan se tehty saman sisältöisenä jokaiseen puoluekokoukseen jo ainakin vuodesta 2016 alkaen. Se on myös ainakin pariin otteeseen puoluekokouksessa hyväksytty, joten kyseessä on jo puolueen voimassa olevasta kannasta. Näin ollen puoluehallitus ei pidä tarpeellisena, että puoluekokouksessa jälleen hyväksyttäisiin sama aloite.

Mitä aloitteen sisältöön tulee, puoluehallitus ei pidä todennäköisenä, että työnantajalle olisi monessakaan tapauksessa epäselvää yksittäisen työntekijän palkkaamisen todellinen kokonaiskustannus. Työntekijän suuntaan viestiminen on puoluehallituksenkin mielestä pedagogisesti arvokas tavoite, mutta asialla on toinenkin puoli. Puoluehallitus tulkitsee aloitetta siten, että sen myötä tulisi pakolliseksi muuttaa ansioerittelyn sisältöä aloitteessa ehdotettavalla tavalla. Tästä aiheutuu muutuskustannuksia, joita erityisesti taloudellisesti vaikeina aikoina tulisi pikemminkin välttää.

Puoluehallitus uskoo, että työn kustannuksista voidaan käydä kriittistä yhteiskunnallista keskustelua ilmankin, että yrityksille säilytetään tällaisia hallinnollisia lisävelvoitteita. Lisäksi on syytä huomata,

että palkan kokonaiskustannusten laskemiseen on verkossa tarjolla lukuisia maksuttomia ja helppokäyttöisiä palveluita.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

89. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Kielletään sidosyksikköhankinnat

Sekä Suomen oma, että EU lainsäädäntö velvoittavat julkisia toimijoita kilpailuttamaan kooltaan tietyn rajan ylittävät hankinnat. Hankintalain tavoitteena on vähentää korruptiota sekä lisätä julkisten varojen käytön läpinäkyvyyttä ja tehokkuutta.

Tällä hetkellä lainsäädännössä on poikkeuksia, jotka mahdollistavat hankintojen tekemisen ilman kilpailuttamista sidosyksiköiltä, eli toimijoilta, joissa hankinnan tekijällä on vähintään nimellistä määräysvaltaa, kuten pieni omistusosuus. Tämä on johtanut siihen, että yhtiöistä hankitaan aivan murto-osia, räikeimmillään 0,04 % ja todetaan, että sidosyksikkösuhde on syntynyt ja hankinta voidaan tehdä kilpailuttamatta. Markkinaoikeus totesi tämän vastikään hankintalain vastaiseksi ja hallitus on tarttunut asiaan pyrkimällä säätämään 10 % vähimmäisomistusvaatimuksen sidosyksikköhankinnoille.

Kokoomusopiskelijat on kuitenkin sitä mieltä, että sidosyksikköpoikkeus on lähtökohtaisesti kilpailua rajoittava ja julkisten varojen tuhlaamiseen johtava porsaanreikä hankintalaissa.

Jossain hankinnoissa on puutetta tarjoajista ja julkiset toimivat kuten vierekkäiset kunnat ovat perustaneet yhteisen toimijan tuottamaan näitä palveluita tavoitteena säästää julkisia varoja. Sidosyksikköjä toimii kuitenkin useille sektoreilla, joissa on runsaasti myös yksityisiä palveluntarjoajia kuten ICT-, taloushallinto- ja sote-palveluita häiriten näiden markkinoiden luonnollista toimintaa.

Kansainväliset esimerkit osoittavat, että sidosyksikköhankintoja voidaan kieltää tai asettaa erillisen lupavaatimuksen alaiseksi, jossa pystytään osoittamaan yksityisten markkinoiden puutteen sekä sidosyksikköhankinnan kokonaistehokkuuden ja välttämättömyyden.

Suomen kokoisella markkina-alueella ei ole varaa eliminoida yksityisiä pk-yrityksiä sulkemalla niiltä julkiset markkinat. Ammattimaisesti kilpailuttamalla hankintansa julkinen puoli saa parhaan hinnan ja kustannustehokkuuden sekä tukee paikallista elinkeinotoimintaa. Samalla vältetään veronmaksajien varojen kulutus yli tarpeen.

Näillä perustein Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää edistämään sidosyksikköhankintojen sallimista vain kilpailuviranomaisen etukäteissuostumuksella tilanteissa, joissa se on välttämätön, todistettavasti kustannustehokas eikä yksityisiä tarjoajia ole.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta on kiinnittänyt huomiota tärkeään asiaan, eli julkisiin hankintoihin sekä niissä yleistyneisiin sidosyksikköhankintoihin. Niihin liittyviä ongelmia on käsitelty aloitteen ohella muun muassa Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) tekemissä selvityksissä.

Lopputulema näistä selvityksistä on ollut käsitys siitä, että Suomessa on yleistynyt ilmiö, jossa sidosyksikköpoikkeusta sovelletaan virheellisesti. Sidosyksikköhankinnan tekemisen edellytyksiä tulkitaan liian laveasti etenkin vaaditun määräysvallan osalta.

Kokoomus on suhtautunut vakavasti sidosryhmähankintoihin liittyviin ongelmiin. Asiakokonaisuutta on käsitelty ja ongelmiin on esitetty ratkaisuja kattavasti vuoden 2023 eduskuntavaalien alla julkaistussa Reilumman kilpailun Suomi -raportissa.

Sidosryhmähankintojen ongelmiin ollaan lisäksi puuttumassa käynnissä olevassa hankintalain kokonaisuudistuksessa. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2025.

Kokoomuksen ministeri- ja eduskuntaryhmät ovat sitoutuneet ajamaan tässä työssä Petteri Orpon hallitusohjelmaan sisältyviä sidosryhmähankintoja koskevia linjauksia. Toisin sanoen jatkossa julkisen sektorin mahdollisuuksia tuottaa palveluita in-house yksiköissä rajataan ja hankintayksiköiden mahdollisuutta kiertää hankintalakia sidosyksikköjen avulla rajoitetaan. Sidosyksikön omistukselle asetetaan yleisen edun huomioon ottava vähimmäisomistusprosentti (10 %) ja sidosryhmien ulosmyyntirajat yhtenäistetään enintään 5 prosenttiin ja enintään 500 000 euroon in-house-yhtiöiden liikevaihdosta.

Isoja askelia aloitteessa esitetyn tilanteen saavuttamiseksi ollaan siis ottamassa. Hankintalain uudistuksen valmistuttua ja sen oltua voimassa riittävän pitkän aikaa voidaan paremmin arvioida sitä, tulisiko sidosryhmähankintojen käyttöalaa edelleen rajoittaa vaikkapa aloitteen toivomalla tavalla. Puoluehallitus painottaa, että aloitteessa tarkoitettu sidosyksikkökysymyksestä erillisenä on tarkasteltava toimintojen yhtiöittämistä, joka on monissa tapauksissa erittäin hyvä vaihtoehto esimerkiksi kunnan toimintojen organisointiin tehokkuutta ja tarkoituksenmukaisuutta edistävällä tavalla.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

90. Tampereen Tulevaisuuskokoomus: Poliittiset lakot kiellettävä perusoikeuksien vastaisina

Eduskunta on päättänyt rajoittaa poliittisten lakkojen enimmäiskeston 24 tuntiin. Asian eduskuntakäsittelyssä olisi pitänyt olla esillä myös hyvin suosittu kansalaisaloite poliittisten lakkojen kieltämisestä kokonaan.

Lakko-oikeus tarkoittaa oikeutta olla tekemättä työtä työehtosopimuksen voimassaolon päätyttyä työntekijän sopimusehtojen parantamiseksi.

Työsopimuksen ja työehtosopimuksen ollessa voimassa sitovat sekä työnantajaa että työntekijää työrauhavelvoite. Lakkoilu sopimusten voimassa ollessa rikkoo sopimussuojaa ja siten perustuslaissa turvattuja perusoikeuksia (PL 15§).

Keväällä 2024 käydyt poliittiset lakot osoittivat, että niillä pyrittiin estämään demokraattinen, eduskunnan päätöksenteko. Keinona käytettiin mahdollisimman suuren vahingon aiheuttamista tietyille työnantajille ja sitä kautta Suomen kansantaloudelle ja viime kädessä suomalaisten työllisyydelle.

Suomessa voi vapaasti osoittaa mieltään ja painostaa hallitusta ja eduskuntaa työajan ulkopuolella. Tällöin seurauksena ei ole tahallisen vahingon aiheuttaminen ulkopuolisille, jotka eivät mitenkään voi estää vahingon syntyä.

Jotta Suomi olisi demokraattinen yhteiskunta, jossa perusoikeuksia kunnioitetaan,

ehdotamme, että puoluekokous velvoittaa kokoomusta ja erityisesti taitavaa työministeriä käynnistämään neuvottelut SAK:n ja Teollisuusliiton kanssa poliittisten lakkojen kokonaan kieltämiseksi.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Tampereen Tulevaisuuskokoomusta aloitteesta.

Poliittisten työtaistelutoimenpiteiden enimmäiskeston rajoittaminen työrauhan ja toimintaympäristön vahvistamiseksi on tärkeä elementti pääministeri Petteri Orpon johtaman hallituksen työmarkkinuudistuksissa. Uudistuksilla tuetaan työllisyyttä, talouskasvua, kilpailukykyä ja tuottavuuden kehitystä.

Puoluehallitus yhtyy pääosin aloitteessa esille tuotuihin demokraattista päätöksentekoa, työehtosopimusten sitovuutta, työtaisteluoikeuden sisältöä ja mielenilmaisun vapautta työajan ulkopuolella koskeviin näkökohtiin.

Työrauhan vahvistamista, mukaan lukien poliittisten työtaistelutoimien keston rajoittamista, on viety eteenpäin hallitusohjelmassa sovitulla tavalla, huomioiden myös siihen liittyvät kansainvälisoikeudelliset ja perusoikeuksia koskevat puitteet. Lainsäädännössä on tärkeää huolehtia myös siitä, että hengen, terveyden, omaisuuden tai ympäristön suojelemiseksi tai huoltovarmuuden turvaamiseksi välttämättömien töiden suorittaminen ei työtaistelutoimenpiteestä johtuen vaarannu. Lopuksi puoluehallitus kiinnittää huomiota siihen, että puoluekokousaloitteella voidaan toimenpiteisiin velvoittaa vain puoluehallitusta. Eduskunta- ja ministeriryhmälle voidaan esittää kehotuksia tai toiveita.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

91. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Sunnuntailisän lakisääteisyys poistaminen

Työaikalain mukaan sunnuntaityöstä maksettu palkka on korotettu 100 prosentilla normaalipalkkaan verrattuna, joista voidaan poiketa ainoastaan työehtosopimuksilla. Sunnuntailisä on jääne menneistä ajoista, jolloin sunnuntai työpäivänä ei ollut yhtä yleinen kuin nykyään. Sunnuntailisistä toisin sopiminen esimerkiksi työpaikkakohtaisesti ei ole mahdollista, ellei työehtosopimuksessa siitä erikseen mainita. Sunnuntailisän taustalla on pitkälti ajatus sunnuntain pyhittämisestä lepopäiväksi, joka ei monella alalla, kuten sosiaali- ja terveysalalla ole mahdollista.

Nykyinen työaikalaki ei mahdollista sunnuntailisästä sopimista paikallisesti. Monet opiskelijat ja nuoret suosivat esimerkiksi opintojen ohella tehtävälle osa-aikatyölle sunnuntaityötä, mutta vakituiset työntekijät kahmivat ne lisien takia itselleen. Sunnuntailisästä tulisi lakisääteisen sijaan muuttaa paikallisesti sovittava, toimiala- ja yrityskohtainen kysymys, joka mahdollistaisi joustavammat toimintaedellytykset yrityksille. Sunnuntaikorvaus paitsi lisää yrityksille aiheutuvia kustannuksia, myös vähentää sunnuntaina tehtävää työtä. On kohtuullista, että viikonloppuisin työskentelystä maksetaan parempaa korvausta, mutta tämän tulisi olla paikallisesti sovittavissa, ei joustamatonta ja työläinsäädännön pakottamaa. Palkansaajien kokonaistulot pitää tuki turvata, jolloin esimerkiksi arkipäivän palkkoihin voitaisiin paikallisesti sopia korotukset lisien kustannuksella, jolloin ansioiden turvaaminen ei olisi sunnuntailisistä riippuvaista. Pakollinen sunnuntailisä vaikeuttaa erityisesti pienten palvelualojen yritysten toimintaa. Monella perheellä sunnuntai on ainoa mahdollisuus käydä

ulkona syömässä, mutta monet ravintolat ja muut palvelut ovat tällöin kiinni kalliiden työkustannusten vuoksi.

Lakisääteiset sunnuntailisät aiheuttavat toisille työpaikoille ylitarjontaa työntekijöistä, toisille alitarjontaa ja "pakotettua" töihin tulemistä. On aika hankkiutua eroon lakiin kirjatusta jäänteestä päivälle, jolta maksetaan tuplapalkkaa, koska kalenterissa sattuu lukemaan sunnuntai.

Näillä perustein Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää edistämään sunnuntailisän lakisääteisyyden poistamista.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkuntaa aloitteesta, jossa tuodaan esille sunnuntaina tehdystä työstä työaikain perusteella lakisääteisesti maksettavan 100 %:lla korotetun palkan vaikutuksia yritysten ja työntekijöiden toimintaedellytyksiin eri toimialoilla.

Sunnuntaikorotuksesta toisin sopiminen on työaikain mukaisesti mahdollista valtakunnallisten työnantajien ja työntekijöiden yhdistysten välisellä työehtosopimuksella. Pääministeri Orpon hallituksen ohjelman mukaisesti työlainsäädännön tällaisista ns. puolipakottavista säännöksistä toisin sopimisen edellytyksistä poistetaan valtakunnallisuusedellytykset ja siten jatkossa toisin sopiminen esimerkiksi sunnuntaikorvauksista olisi mahdollista toimialakohtaisten työehtosopimusten lisäksi myös yrityskohtaisella työehtosopimuksella.

Puoluehallitus pitää aloitteessa esitetyn mukaisesti tavoiteltavana sitä, että työhön sovellettavista ehdoista sovitaan mahdollisimman pitkälti työpaikoilla, toimiala- tai yrityskohtaisten työehtosopimusten puitteissa. Tällä hallituskaudella toteutettavien työlainsäädäntöä joustavoittavien muutosten vaikutuksia onkin syytä seurata tarkoin. Esimerkiksi sunnuntaikorotusta ja sen lähtökohtaista määrää koskevan lainsäädännön tarpeellisuutta voi olla perusteltua jatkossa harkita.

Puoluehallitus kiinnittää lopuksi huomiota siihen, että monilla etenkin julkisilla aloilla sunnuntaikorvaus on kokonaispalkkauksen kannalta hyvin merkittävä elementti, eikä asetelma esimerkiksi poliisien ja toisaalta ravintola-alan työntekijöiden kohdalla ole suoraan rinnastettavissa.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

92. Kaakkois-Suomen Kokoomusnuoret: Työntekijöiden pakko-puhalluttaminen sallittava työnantajille

Outokummun terästehtaalla Torniossa oli lakon jälkeen puhallutettu kaikki työntekijät. Tehtaalla, kuten monella muullakin Suomen yrityksellä on nollatoleranssi päihtymykseen työaikana. Se on hyvä tavoite, etenkin yrityksissä, jossa työturvallisuus on tavallista suuremmassa roolissa.

Kävisi siis järkeen, että työnantaja voisi tätä päihtymystä valvoa työpaikalla. Näin ei kuitenkaan ole. Työoikeuden emeritusprofessori sanoo Seppo Koskinen Ylen artikkelissa aiheesta, että Outokummulla tehty puhallutus on laiton ja että lain edellytystä tällaiselle kaikkien työntekijöiden puhalluttamiselle ei ole. Vuonna 2004 tällainen lakiesitys oli kaatunut työmarkkinajärjestöjen riitelystä.

Kaakkois-Suomen Kokoomusnuoret ehdottaa, että tällaisen työntekijöiden pakkopuhallutuksen salliva lainsäädäntö nostettaisiin uudelleen pöydälle. Mielestämme on tärkeää sallia nollatoleranssin säätäneiden yritysten kohtuullisesti valvoa sen toteutumista työpaikallaan.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa Kokoomuksen eduskuntaryhmää ryhtymään työpaikalla kohtuullisesti tehtävien päihitymystestien mahdollistavaa lakiesitystä.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kaakkois-Suomen Kokoomusnuoria aloitteesta.

Suomessa ei ole yleistä sääntelyä työnantajan oikeudesta puhalluttaa työntekijää. Jotkut asiantuntijat ovat katsoneet, että puhallutusoikeus voidaan, erityisesti työturvallisuutta uhkaavissa tilanteissa, johtaa työnantajan oikeudesta johtaa ja valvoa työtä (direktio-oikeus) sekä työnantajan yleisestä veloitteesta huolehtia, että työpaikalla on turvallista työskennellä.

Puhalluttamisen sääntelyssä on huomioitava työntekijän vahvat perusoikeudet mm. henkilökohtaisen koskemattomuuden ja yksityisyyden suojan osalta, vaikka puhalluttamisen ei lähtökohtaisesti ole katsottu puuttuvan työntekijän perusoikeuksiin niin vahvasti, kuin esimerkiksi alkoholin käytön testaamisen verestä.

Vaikka yleisiä säännöksiä työnantajan puhallutusoikeudesta ei ole, laissa on jo nykyisin säädetty puhallutusoikeudesta rajatuissa tapauksissa, joissa turvallisuuden takaaminen työtehtävissä erityisesti korostuu. Esimerkiksi vuonna 2022 voimaan tulleella lainsäädännöllä mahdollistettiin työnantajan puhallutusoikeus aluksilla ja losseilla. Työnantaja voi sääntelyn nojalla velvoittaa yleiseen puhalluskokeeseen ne aluksen työntekijät, jotka päihtyneenä työskennellessään voisivat vaarantaa muiden aluksella olevien henkilöiden hengen, terveyden tai työturvallisuuden taikka aluksen tai ympäristön turvallisuutta. Yleiset puhallutukset on mahdollista järjestää pistokokeina tai säännönmukaisesti esimerkiksi aina työvuoron alussa. Myös yksittäinen työntekijä voidaan määrätä puhalluskokeeseen silloin, kun hänen perustellusti epäillään olevan päihtynyt. Jotta työntekijöitä voidaan velvoittaa puhalluskokeisiin, työnantajan on laadittava päihdeohjelma. Puhalluskokeiden käyttöönottoon liittyy myös yhteistoimintaa ja henkilöstölle tiedottamista koskevia veloitteita. Lisäksi työnantajan on huolehdittava asianmukaisista menettelytavoista puhalluskokeiden järjestämisessä.

Työturvallisuuteen perustuen eri aloilla ja eri työpaikoilla on myös muodostunut vakiintuneita käytäntöjä työnantajan puhallutusoikeudesta. Erityisesti aloilla, joilla työtehtävät vaativat erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagointikykyä, on turvallisuuden varmistamiseksi voitu ennakkoon sopia työnantajan mahdollisuudesta puhalluttaa tilanteissa, joissa työntekijän alkoholinkäytöstä on syntynyt perusteltu epäily. Tällaisista testauskäytännöistä tulee sopia yhteisellä ohjeistuksella ennakkoon. Työntekijä voi antaa suostumuksen puhalluttamiseen esimerkiksi työsopimusta tehtäessä tai erillisellä sopimuksella, jollaisena toimii esimerkiksi päihdeohjelma. Olennaista on, että puhalluttaminen ei saa tulla työntekijälle yllätyksenä. Ohjeet ja toimintamallit tulee olla työpaikalla yhdenmukaiset, tasapuoliset ja ennakkoon sovitut.

Mikäli työnantajan oikeudesta puhalluttaa ei ole työpaikalla erikseen sovittu, eikä siitä ole laissa erityisiä säännöksiä, perustuu puhalluttaminen aina vapaaehtoisuuteen. Työntekijän on kuitenkin suostuttava testaamiseen työterveyshuollossa. Työnantaja voi työkuoron selvittämiseksi lähettää työntekijän työterveyshuoltoon, missä hänen alkoholinkäyttöään selvitetään, mikäli terveydenhuollon ammattilaiset arvioivat sen tarpeelliseksi ja perustelluksi.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen seuraavasti muutetulla toimenpideoisalla: Puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskunta- ja ministeriryhmää ryhtymään toimenpiteisiin sen selvittämiseksi, millä aloilla olisi tarpeen säädösmuutoksin mahdollistaa päihtymystilan selvittäminen työpaikalla vastaavasti kuin aluksilla ja losseilla.

93. Kotkan Kokoomus: Ay maksujen tilittäminen pois yrityksiltä

Nykyisellään ay jäsenmaksut tilittää yritys, jossa ay liikkeen jäsen on töissä perustuen alan työehtosopimukseen. Näin on usein, vaikka pakkoa ei olisi työnantajaliittoon kuulumattomille yrityksille. Ne taasen, jotka kuuluvat työnantajaliittoon ovat velvoitettuja perimään ja tilittämään. Esitämme että jatkossa lakiin kirjataan, että yksikään työnantajayritys ei ole velvoitettu perimään eikä tilittämään ay liikkeen jäsenmaksuja työntekijöiden puolesta.

Jäsenmaksu pakkotilitys paljastaa työnantajalle kaikki ay liikkeen jäsenet. Lisäksi se tuo ylimääräisiä hallintokustannuksia ja velvoitteita yrityksille. On mielestämme perusteltua, että jos on jäsenenä jossain yhdistyksessä, niin jäsen maksaa itsenäisesti jäsenmaksunsa eikä muiden tahojen tule siihen sekaantua. Tällainen holhoaminen on perua edelliseltä vuosisadalta varsinkin, kun digitaaliset pankkipalvelut ovat koko kansan käytössä.

Edellä mainitun perusteella Kotkan Kokoomus ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskunta- ja ministeriryhmää toimimaan siten että ay maksujen tilittämisen ay liikkeelle hoitaisi jäsen itse kuten muutkin vastaavat yhdistysten jäsenmaksunsa.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kotkan Kokoomusta aloitteesta ja asian esille nostamisesta.

Ammattiyhdistyksen jäsenmaksujen pidättäminen työntekijän antamaan valtuutukseen perustuen tämän palkasta ja niiden tilittäminen ammattiliiton ilmoittamalle pankkitilille perustuu työehtosopimukseen ja niiden yhteydessä sovittuihin menettelytapoihin.

Kuten aloitteessa on todettu, ay-jäsenmaksujen perintä ja niiden tilittäminen eittämättä aiheuttavat työnantajille hallinnollista taakkaa ja kustannuksia. Antamalla kirjallisen valtuutuksen ammattiliiton jäsenmaksun pidättämiseen palkastaan ja sen tilittämiseen liitolle työntekijä ilmaisee tietoisesti työnantajalle tai tämän palkkahallintoa hoitavalle taholle kuulumisensa ammattiyhdistykseen. Työnantajan ja tämän edustajan on käsiteltävä tätä tietoa henkilötietona eikä työntekijän yksityisyyden suojan siten voida katsoa vaarantuvan.

Työehtosopimusten perustana on sopimusvapaus eli työehtosopimuksen osapuolten oikeus sopia pakottavan lainsäädännön puitteissa työsuhteita ja niiden ehtoja koskevista kysymyksistä. Osapuolten välisen sopimusvapauden rajoittamisen tulee perustua erityisen huolelliseen harkintaan ja välttämättömään yhteiskunnalliseen tarpeeseen. Puoluehallitus pitää aloitteessa esille tuotuja seikkoja sekä työnantajien että työntekijöiden kannalta relevantteina ja perusteltuina, mutta katsoo samalla, että kysymys on työehtosopimusosapuolten sopimusautonomian piiriin kuuluvasta asiasta.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

94. Munkinseudun Kokoomus: Työttömyyskassan jäsenmaksun läpinäkyvyyden lisääminen

Työttömyyskassan jäsenmaksut ovat usein yhdistetty muiden järjestöjen/liittojen jäsenmaksuihin. Tämä aiheuttaa epäselvyyttä kassan jäsenmaksun sisällöstä sekä jäsenmaksun suuruudesta. Työntekijän on erittäin vaikea verrata eri kassojen jäsenmaksuja. Se on myös ”ristiriidassa” voimassa olevan lain kanssa.

Työttömyyskassa ei saa harjoittaa muuta kuin tässä laissa (24.8.1984/603) tarkoitettua toimintaa. Se ei myöskään saa olla sellaisessa yhteydessä muunlaista toimintaa harjoittavaan yhdistykseen, järjestöön tai muuhun yhteenliittymään, jossa kassan itsenäisyys tulisi rajoitetuksi.

Palkansaajakassan jäseneksi pääsee työttömyysturvalain soveltamisalaan kuuluva palkkatyöntekijä, joka ei ole täyttänyt 68 vuotta ja joka työskentelee sellaisessa ammatissa tai sellaisella työalalla, joka kuuluu kassan toiminnan piiriin. Yrittäjäkassan jäseneksi pääsee työttömyysturvalain soveltamisalaan kuuluva yrittäjä, joka ei ole täyttänyt 68 vuotta.

Jäseneksi pääsemisen ja jäsenenä pysymisen ehtona ei saa olla, että jäseneksi pyrkivä tai jäsen kuuluu tai liittyy johonkin muuhun yhdistykseen, järjestöön tai yhteenliittymään.”

Työttömyyskassojen valvonta kuuluu Finanssivalvonnalle, joka mm. määrittelee kassan jäsenmaksun suuruuden. Tästäkin näkökulmasta on erittäin arveluttavaa, että kassaa mainostetaan jonkin muun järjestön/liiton etuna.

Kassan jäseneksi hakeminen on tehtävä kirjallisesti ja nykyisessä tavassa toimia, hakemuksen tekee joku muu hakijan puolesta.

Muutos, jossa kassan jäsenmaksua ei saa yhdistää muihin jäsenmaksuihin lisää tietoisuutta ansiosidonnaisen päivärahan perusteista. Lisäksi se selkeyttää ja lisää avoimuutta siitä, mitä kassa tarjoaa ja mitä tarjoaa kassaan yhdistetty järjestö/liitto. Muutos kasvattaisi kassojen jäsenmääriä ja tämä on hyvä sekä suotava muutos kaikkien työntekijöiden tasa-arvon kannalta.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta toimimaan siten, että työttömyysvakuutus-kassan jäsenmaksu laskutetaan suoraan jäseneltä ja jäsenmaksun yhdistäminen muihin jäsenmaksuihin kielletään. Näin kassojen välinen vertailu ja kilpailu vapautuu, ja työntekijä voi helposti valita mihin kassaan hän haluaa kuulua.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Munkinseudun Kokoomusta aloitteesta, jossa kiinnitetään huomiota siihen, että työttömyyskassojen sopimuskumppanit ja muut yhteisöt voivat viestinnässään edistää työttömyyskassaan liittymistä ”järjestön/liiton etuna” sekä siihen, että esimerkiksi ammattiliitto voi mahdollistaa työttömyyskassaan liittymisen oman jäsenyytensä kautta.

Työttömyyskassan jäsenyyttä ei voi voimassa olevan sääntelyn puitteissa markkinoida jonkin muun yhteisön jäsenyyteen perustuvana etuutena. Työttömyyskassoilla on velvoite puuttua väärän tai harhaanjohtavan tiedon jakamiseen.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen päätöksen (EAOK 2256/4/11) mukaan työttömyyskassan tulee kiinnittää huomiota siihen, että kassojen tiedottaminen jäseneksi ottamista koskeissa asioissa on yhdenmukaista ja avointa ilmentäen osaltaan kassojen itsenäisyyttä julkisen tehtävän hoitajana. Lähtökohtaisesti kassan tulee tiedottaa vain omasta toiminnastaan. Apulaisoikeusasiamies on edellä mainitussa ratkaisussaan katsonut, että jos työttömyyskassa havaitsee, että ammattiliiton

tiedottaminen on työttömyyskassojen toiminnan tai itsenäisyyden kannalta väärää tai epätasua, kassojen tulisi puuttua asiaan ja pyytää liittoa oikaisemaan antamaansa informaatiota.

Finanssivalvonnan mukaan työttömyyskassan on huolehdittava siitä, ettei tiedottamisessa synny väärää kuvaa kassan itsenäisyydestä, tehtävästä tai siitä, mikä taho järjestää kassan toimialaan kuuluvien etuuksien toimeenpanon tai rahoittaa nämä etuudet. Tiedottamisessa on huolehdittava myös siitä, ettei synny väärää kuvaa kassan jäsenyyden ja etuusoikeuden edellytyksistä.

Työttömyyskassan tehtävää ja itsenäisyyttä koskevat säännökset eivät estä sitä, että kassan tiedottamisessa lyhyesti viitataan muiden yhteisöjen toimintaan silloin, kun se on kassan tehtävän kannalta perusteltua. Tarkempi muiden yhteisöjen palvelujen kuvaaminen tulee kuitenkin aina jättää näille yhteisöille itselleen, eivätkä kassat saa aktiivisesti markkinoida muita palveluja.

Finanssivalvonta on suosittanut työttömyyskassoja koskevissa määräyksissä ja ohjeissaan (3/2021), että työttömyyskassa pyrkii aktiivisesti vaikuttamaan sopimuskumppaniensa tai muiden yhteisöjen antamaan informaatioon kassan toimialaan kuuluvissa asioissa erityisesti silloin, kun informaation havaitaan olevan virheellistä tai harhaanjohtavaa.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

95. Oulun Läänin Kokoomusnuoret: Ammattiyhdistysliikkeiden yleishyödyllisyys tulee purkaa

[Huom. Käsitellään tässä kohdassa, koska liittyy temaattisesti työmarkkinakysymyksiin]

Ammattiyhdistysliikkeet ovat tällä hetkellä yleishyödyllisiä yhteisöjä, jolloin ne eivät maksa veroja toimintansa tuotoista. Yhdistys on yleishyödyllinen, jos sen toiminta täyttää verohallinnon mukaan kaikki seuraavat kolme kohtaa: "Yhdistys tai säätiö toimii yksinomaan ja välittömäksi yleiseksi hyväksi", "Toiminta ei kohdistu vain rajoitettuun henkilöpiiriin vaan se on kaikille avointa tai kohdistuu muutoin laajaan joukkoon" ja "Toimintaan osallisille ei anneta taloudellista etua, esimerkiksi osinkoa, voittoa tai kohtuullista suurempaa palkkaa...".

Ammattiyhdistysliikkeet eivät viimeaikaisen toimintansa myötä täytä kaikkia näitä kohtia, joten niiden yleishyödyllinen asema tulisi purkaa ja toiminta asettaa normaalin muun kuin yleishyödyllisen yhdistyksen verotuksen alaiseksi. Ammattiyhdistysliikkeet rikkoivat räikeästi ensimmäistä ehtoa lakkoillessaan poliittisista syistä muun muassa alkuvuodesta 2024. Ne eivät ajaneet yhteiskunnallista "yleistä hyvää", vaan yhteiskunnan kustannuksella omaa ja jäsentensä etua rikkoen työrauhaa. Tämä toiminta on selvässä ristiriidassa Verohallinnon ensimmäisen ehdon kanssa ja näin ollen ammattiyhdistysliikkeen asemaa yleishyödyllisinä yhdistyksinä tulisi arvioida uudelleen.

Edellä mainituin perustein Oulun Läänin Kokoomusnuoret ry esittää, että hyväksyessään aloitteen

puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa kokoomuksen eduskunta- ja ministeriryhmää edistämään ammattiyhdistysliikkeen yleishyödyllisyyden uudelleen arviointia.

Puoluehallitus:

Oulun Läänin Kokoomusnuoret ry nostaa esille tärkeän aiheen, jota puoluekokous on käsitellyt aiemmin joitain kertoja, erityisesti yleishyödyllisyyden myötä ammattiyhdistyksille syntyvän verovapauden näkökulmasta. Yleishyödyllisyys määritellään tuloverolain 22.1 §:ssa, johon merkittävien kaikkien kolmen kriteerin on täytyttävä.

Yleishyödyllisten yhteisöjen määrittely ja niiden aseman vahvistaminen verotuksessa tapahtuvat veroviranomaisten toimesta verohallinnossa. Verohallinto arvioi, täyttävätkö yhteisöt yleishyödyllisen toiminnan kriteerit ja siten oikeutetut verohuojennuksiin tai muihin etuihin. Verohallinto toimii annettujen lakien ja muiden säädösten mukaisesti. Poliittiselle päätöksenteolle puolestaan ensisijainen työkalu on lainsäädännön muuttaminen.

Verotuettujen jäsenmaksutulojen ja nykytulokinnan mukaisen yleishyödyllisyysaseman perusteella verovapaiden osinkotuottojen ohjaaminen puoluepoliittiseen toimintaan, lähinnä tiettyjen puolueiden poliitikkojen vaalirahoitukseen ja näkyvyyteen, on puoluehallituksen näkemyksen mukaan vähintäänkin eettisesti kyseenalaista. Puoluehallitus muistuttaa, että palkansaajaliikkeen jäsenistöön kuuluu kaikkien puolueiden jäseniä ja kannattajia eikä ainoastaan niiden, joille tämä vaalituki pääosin ohjautuu.

Kokoomuksen puoluekokous on viime vuosina hyväksynyt kantoja aiheeseen liittyen. Vuoden 2018 puoluekokouksessa hyväksyttiin kanta tehottomien verotukien kuten eräiden jäsenmaksujen verovähennysoikeuksien poistosta keinona keventää yleisesti ansiotulo- ja yritysverotusta. Puoluehallitus painottaa, että kyse olisi tasapuolisesti myös työnantajapuolen vastaavista verotuista. Jos huomio kohdistuu vain palkansaajapuolen järjestöihin, ei Kokoomus voi tietenkään sellaista kannattaa.

Edellisen kerran puoluekokous totesi vastauksen riittäväksi selvitykseksi vuonna 2020 kolmeen, erityisesti työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksuihin keskittyneen aloitteen johdosta. Vastauksessa viitattiin mahdollisiin vaikutuksiin muihin yleishyödylliseksi katsottuun toimintaan. Puoluehallitus suhtautuu edellisten vuosien tavoin kaikkien yleishyödyllisten yhteisöjen verovapaudesta luopumiseen varauksella, koska verorasitus kohdistuisi myös mm. työeläkejärjestelmän tuottoihin sekä yliopistojen toimintaa ja muuta tieteellistä työtä sekä taidetta, kulttuuria ja asunnottomuuden torjuntaa tukeviin, aidosti yleishyödyllisiin säätiöihin. Puoluehallitus katsoo, että aidosti yleishyödyllisen toiminnan verovapaudelle on edelleen perusteet.

Vähemmän haitallisesti kohdistuvalla tavalla ongelman korjaisi, jos yleishyödyllisyyden määritelmä rajattaisiin täsmällisemmin ja tässä yhteydessä tarkoitetun kiinteistöliiketoiminnan tuotot verotettaisiin normaalilla tavalla. Lakimuutoksella saavutetaan aloitteessakin tarkoitettu tavoite yleishyödyllisyyden purkamisesta toiminnasta, joka ei tosiasiallisesti täytä yleishyödyllisyyden kriteereitä. Tuloverolain 22 §:ssä on esimerkinomainen luettelo yleishyödyllisiksi määritellyistä yhteisöistä, joihin nykyisellään myös ammattiyhdistykset ja työmarkkinajärjestöt lukeutuvat. Lakiteknisesti muutos olisi siis suhteellisen yksinkertainen, mutta esitöissä tulisi kiinnittää huomiota siihen, että lakia sovelletaan halutulla tavalla.

Puoluekokouksen aikaisemmissa työmarkkinajärjestöjä käsittelevissä aloitteissa hyväksytyt linjat ovat yhteneväisiä ammattiyhdistyksiä koskevan verovapauden sekä sitä myöten yleishyödyllisyyden osalta. Puolueen linjana on yleinen ansiotulo- ja yritysverotuksen keventämisen rahoittaminen tehottomia verotukia poistamalla. Puoluehallitus katsoo, että tavoitetta on edistettävä jatkossakin.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastuksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

Ulkoministeriön hallinnonala

96. Kaakkois-Suomen Kokoomusnuoret: Venäjän varjolaivaston asettaminen pakotteiden alaiseksi.

Kaakkois-Suomen Kokoomusnuoret ovat huolissaan Venäjän ""varjolaivaston" aiheuttamasta ympäristöuhasta Itämerelle sekä ilmeisestä tavasta kiertää länsimaiden antamia pakotteita. Varjolaivastolla tarkoitetaan tässä aloitteessa Venäjän rahtilaivoja ja tankkereita, joilla ei ole länsimaiden myöntämiä vakuutuksia. Tämän takia kyseisten alusten kunnosta ei Suomella ole mitään tietoa, ja riski ympäristökatastrofista on siksi olemassa. Katastrofin tapahtuessa vahingot olisivat mittaamattomat niin taloudellisesti kuin ekologisesti.

Kuten Harvardin yliopiston tutkija Craig Kennedy tulkitsee kansainvälistä merenkulkua koskevaa lainsäädäntöä, olisi Suomella oikeus sulkea Suomenlahti kyseisiltä aluksilta rannikko- ja vesialueisiin kohdistuvien ympäristöriskien takia. Turkki toimi vastaavalla tavalla vuonna 2022, kun he sulki Bosporinsalmen venäläisiltä vakuuttamattomilta rahtilaivoilta. Suomenlahtea ei ole kuitenkaan tarpeen sulkea sotilaallisesti, vaan tutkija Kennedy mukaan Suomi voisi esimerkiksi solmia Yhdysvaltojen kanssa sopimuksen, jolla kaikki Suomenlahden läpi kulkevat alukset asetettaisiin Yhdysvaltojen pakotteiden alaisiksi.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään aloittamaan suunnittelut Suomenlahden alueella liikkuvien alusten vakuutuksien valvomiseen, sekä vakuuttamattomien alusten asettamiseen pakotteiden alaisiksi.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus yhtyy Kaakkois-Suomen Kokoomusnuorten huoleen Venäjän niin kutsutun varjolaivaston aiheuttamasta ympäristöuhasta Itämerelle sekä ilmeisestä tavasta kiertää länsimaiden asettamia pakotteita.

Puoluehallitus tukee sitä, että Euroopan unionin seuraavaan Venäjän vastaiseen pakotepakettiin sisällytettäisiin myös sellaisia toimenpiteitä, joilla Venäjän niin kutsutun varjolaivaston liikennettä Itämerellä voitaisiin rajoittaa.

Puoluehallitus tuo esille, että rajoittamista vaikeuttaa merkittävästi se, että kansainvälinen merioikeus lähtee pikemminkin siitä, että merenkulku on mahdollisimman vapaata. Puoluehallitus huomauttaa, että aloitteessa mainitun tutkijan esille tuomia keinoja kannattaa selvittää osana mahdollista toimenpidekokonaisuutta.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

97. Karakallion Kilon kokoomus: Ulkosuomalaisparlamentin aseman laillistaminen

Ulkomailla asuvia Suomen kansalaisia on noin 300.000, joista äänioikeutettuja n. 264.000. Kaikkiaan maailmalla asuu noin kaksi miljoonaa ulkosuomalaista, joihin on laskettu myös toisen ja kolmannen polven suomalaiset.

Ulkosuomalaisparlamentti on toiminut 26 vuotta perustamisestaan vuonna 1997 lähtien ulkosuomalaisten yhdyssiteenä ja edunvalvojana. Sen toiminta on vakiintunut ja yhteydet yhteiskunnan päättäjiin ovat hyvät ja työ menestyksekkästä. Sen merkittävimpiin saavutuksiin lasketaan mm. kaksoiskansalaisuuden salliva uusi kansalaisuuslaki vuodelta 2003, kirjeäänestyksen mahdollistama laki vuodelta 2018 sekä ulkomaille maksettavien eläkkeiden verotusuudistus. Ulkosuomalaisparlamentin tunnettu, arvostettu asema tulisi virallistaa lainsäädännöllä ja saattaa ulkosuomalaisparlamentti suoran valtionavun piiriin. Virallistamisen tuoma tunnettuus järkeistäisi edunajotoimintaa, ja se vakauttaisi toimintaa. Ulkosuomalaisparlamentti on toiminut Suomi-Seura ry:n rahoituksen turvin, mikä on viime vuosina ollut laskusuuntainen ja aiheuttanut haavoittuvuutta ja epävakautta ulkosuomalaisparlamentin toiminnalle.

Virallistaminen voisi tapahtua samoin kuin vuonna 1985 virallistettiin noin 280.000 suomenruotsalaista edustavaa Folktingetin asema. Lakia on sittemmin uudistettu vuonna 2003. Myös 10.000 saamelaista edustava Saamelaiskäräjät on toiminut vuodesta 1995 lähtien lakiin perustuen. Nämä elimet, kuten eduskunnan tukea nauttiva Nuorten parlamenttikin, täydentävät kansalaisten osallistavaa demokratiaa. Samoin toimii ulkosuomalaisparlamentti.

Ulkosuomalaisparlamentin aseman virallistaminen edellyttäisi, että säädetään laki ulkosuomalaisparlamentista ja sen valtionavusta. Ulkosuomalaisparlamentin asema ja tehtävät säilyisivät pääosin nykyisellään, mutta siitä tulisi oikeustoimikelpoinen. Eesityksen mukaan lakiin otettaisiin määräyksiä ulkosuomalaisparlamentin tehtävistä, oikeuskelpoisuudesta, kokoonpanosta, istunnosta, toimistosta ja kirjanpidosta. Laissa säädettäisiin myös, että valtion talousarviossa olisi varattava määräraha ulkosuomalaisparlamentille lain mukaan kuuluviin tehtäviin. Tällöin myös ulkosuomalaisparlamentin valtionavustuksen myöntäminen ja käytön valvonta siirrettäisiin opetus- ja kulttuuriministeriöltä oikeusministeriölle.

Ulkosuomalaisparlamentin rahoitus voidaan kattaa esimerkiksi opetus- ja kulttuuriministeriön määrärahoista erilaisille valtion budjetin momentin 29.40.53.02 alle kohdennettujen kolmannen sektorin toimijoiden rahoituksesta leikkaamalla. Ulkosuomalaisuuteen liittyvä toiminta on saatava osallistavaksi ja tulevaisuutta rakentavaksi, jotta ulkosuomalaisten koko potentiaali Suomen ja suomalaisuuden hyväksi saadaan hyödyksi ja muutettua myös taloudelliseksi toimeliaisuudeksi, nyt kun digitalisaation myötä verkostoja voidaan laventaa erittäin pienin kustannuksin.

Karakallion-Kilon kokoomus esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallituksen ja eduskuntaryhmän toimimaan niin, että ryhdytään välittömästi toimiin ulkosuomalaisparlamentin aseman vakiinnuttamiseksi ja saattamiseksi lainsäädännön piiriin.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus yhtyy Karakallion-Kilon kokoomuksen arvioon siitä, että jo 26 vuotta toimineen ulkosuomalaisparlamentin työ on ollut menestyksekkästä.

Sisäministeriö on selvittänyt ulkosuomalaisparlamentin aseman vakiinnuttamisen edellytyksiä vuonna 2018. Selvitystyössä otettiin huomioon Suomi-Seuran ja ulkosuomalaisparlamentin edustajien näkemyksiä, huomioita ja toiveita. Selvityksen johtopäätöksenä sisäministeriö katsoi, kiinnittäen huomiota erityisesti ulkosuomalaisparlamentin ja sen hoitamien tehtävien luonteeseen sekä vakinaistamisen tuomaan lisäarvoon tai muutokseen, ettei ulkosuomalaisparlamentin aseman vakiinnuttamiselle lainsäädännöllä ollut perusteita tai edellytyksiä.

Sisäministeriö arvioi selvityksessään, etteivät arvostuksen lisääminen tai statuksen vahvistaminen sellaisinaan voi olla perusteita aseman vakiinnuttamiselle ilman, että lailla säätämällä saataisiin muutakin lisäarvoa nykytilanteeseen verrattuna. Sisäministeriön mukaan myöskään ulkosuomalaisparlamentin taloudellisia intressejä yksinään ei voida nähdä perusteltuna syynä lainsäädännön laatimiselle. Lisäksi puoluehallitus huomauttaa, että tällä vaalikaudella merkittäviä sopeutuksia kohdistuu myös kolmannen sektorin valtionavustuksiin. Avustuksiin käytettävä rahoitus on laskenut ja laskee edelleen.

Sisäministeriö arvioi selvityksessään myös, etteivät ulkosuomalaiset ole ruotsinkielisen väestön tai saamelaisten kaltainen vähemmistöryhmä, jonka aseman turvaaminen perustuisi perustuslain säännöksiin. Sisäministeriön selvityksen mukaan tältä osin ulkosuomalaisparlamentin vertaaminen sen hoitamien tehtävien merkityksellisyydestä huolimatta suoraan Folktingettiin tai Saamelaiskäräjiin ei ole perusteltua.

Puoluehallitus katsoo, että ulkosuomalaisten vaikutusmahdollisuuksia on pyrittävä parantamaan ja tehostamaan. Siihen ulkosuomalaisparlamentti tarjoaa jo nykyisellään erinomaisen kanavan. On erittäin arvokasta, että satojen tuhansien ulkosuomalaisten yhdyssiteenä ja edunvalvojana on toimija, joka on onnistunut vakiinnuttamaan ja laajentamaan toimintaansa ilman lailla vahvistettua asemaa.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

98. Uudenmaan Kokoomusnuoret: Suomen Israelin suurlähetystö siirrettävä Jerusalemiin

Itsenäisillä valtioilla on oikeus määrittää oma pääkaupunkinsa, mukaan lukien sen sijainti. Minkään yksittäisen valtion ulkopuolisilla tahoilla ei ole sananvaltaa pääkaupungin sijaintiin tai muihinkaan maan sisäisiin asioihin. Tästä huolimatta Suomi on vuosikymmeniä nähnyt oikeudekseen vastustaa Jerusalemin statusta Israelin pääkaupunkina sijoittamalla suurlähetystönsä Tel Aviviin. Valtion suvereniteettiin liittyvien syiden lisäksi Jerusalem täyttää muutoinkin kaikki pääkaupungin tunnusmerkit. Kaupungissa sijaitsee Israelin hallitus ja se on Israelin parlamentin, Knessetin, koti sekä Israelin korkeimman oikeuden sijainti. Jerusalem on pääministerin ja presidentin virka-asuntojen olinpaikka. Se on monien ministeriöiden päämaja. Koko Israelin hallinto ja muut valtion tärkeimmät toiminnot sijaitsevat Jerusalemissa, ei Tel Avivissa.

Suomi ei olisi suinkaan ensimmäinen maa, joka siirrollaan tunnustaisi Jerusalemin Israelin pääkaupungiksi. Muun muassa Yhdysvallat, Guatemala, Honduras, ja jopa muslimimaa Kosovo tunnustavat Jerusalemin statuksen Israelin pääkaupunkina. Näitä lähetystöjen siirtoja on vastustettu

väittämällä, että jo valmiiksi konfliktiherkällä alueella riskit väkivaltaan tai etnisiin ongelmiin kiristyisivät entisestään. Lähetystöjen siirtäminen ei kuitenkaan ole johtanut väkivaltaan tai merkittäviin välien kiristymisiin. Yhdysvaltojen ja muiden maiden ottama rohkea askel on ainoastaan korostanut maiden sitoutumista valtioiden itsemääräämisoikeuteen ja solidifioinut näiden maiden liittolaisuutta alueen ainoaan demokratiaan.

Jerusalem on Israelin pääkaupunki. Suomen räikeä puuttuminen itsenäisen maan sisäisiin päätöksiin ei tätä tosiasiaa muuta. Uudenmaan Kokoomusnuoret katsoo, että Suomen tulee seurata muiden maiden esimerkkiä ja lopettaa Lähi-idän ainoan demokratian itsemääräämisoikeuden halveksiminen ja sijoitettava suurlähetystönsä Israelissa Jerusalemiin.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää sekä ministeriryhmää edistämään Suomen Israelin suurlähetystön siirtämistä Jerusalemiin.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus katsoo, että kysymys suurlähetystön siirtämisestä ei ole ajankohtainen. Ylivoimaisella enemmistöllä maailman maista on suurlähetystö Tel Avivissa. Euroopan unionilla tai yhdelläkään sen jäsenmaalla ei ole suurlähetystöä Jerusalemissa. Nato-liittolaisista vain yhdellä on suurlähetystö Jerusalemissa.

Puoluehallitus huomauttaa, että Suomella on erittäin hyvät ja toimivat suhteet Israeliin. Suomi tunnustaa Israelin olemassaolon ja itsenäisyyden, ja kehittää suhteitaan Israeliin sekä kahdenvälisesti että osana Euroopan unionia.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteeseen.

99. Uudenmaan Kokoomusnuoret: Kehitysavun määrärahat tarkasteluun osana julkisen talouden sopeuttamisohjelmaa

Suomen valtio elää vuodesta toiseen merkittävästi varojensa yli. Maamme julkisyhteisöjen velkasuhde on noussut vuoden 2008 32,6 prosentista vuoden 2023 74,5 prosenttiin, ja IMF:n ennusteen mukaan vuonna 2028 velkasuhde saavuttaa 82,1 prosenttia bruttokansantuotteesta. On täysin ilmiselvää, että kehitystä ei voida kääntää ilman suuria menoleikkauksia. Säästöjä on tehtävä laaja-alaisesti yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla, ja nykyinen hallitus onkin aloittanut merkittävän julkisen talouden sopeutusohjelman. Siitä huolimatta Uudenmaan Kokoomusnuoret näkee, että leikkausten tulisi olla nykyistä kunnianhimoisempia.

Kehitysapu tarkoittaa julkisista varoista annettavaa tukea kehittyville maille. Valtion vuoden 2024 budjetissa kehitysyhteistyön määrärahoihin käytetään 1,2 miljardia euroa. Uudenmaan Kokoomusnuoret näkee, että näiden määrärahojen leikkaamisen tulisi kuulua keinovalikoimaan julkista taloutta tasapainotettaessa. Keskeisimpinä perusteina toimenpiteelle Uudenmaan

Kokoomusnuoret nostaa esille seuraavat kolme huomiota:

1. Leikattaessa tulisi yleisesti priorisoida sellaisia menoja, jotka eivät kuulu yhteiskuntajärjestyksen ylläpitämisen kaltaisiin julkisen vallan ydintoimintoihin.

2. Humaanista perusajatuksesta huolimatta kehitysapu on ollut tehotonta, korruptiota ruokkivaa, ja siihen liittyvät väärinkäytösepäilyt ovat lukuisia.

3. Pahimmillaan kehitysapu voi ajaa kehittyviä maita jatkuvaan köyhyyskierteeseen, jossa maat tulevat entistä riippuvaisemmiksi kehitysavusta.

Tämä aloite kytkee toimenpiteen erityisesti Suomen julkisen talouden lyhyen ja keskipitkän aikavälin näkyihin, eikä ota kantaa määrärahojen osuuteen bruttokansantuotteesta pitkällä aikavälillä. Näin ollen Uudenmaan Kokoomusnuoret esittää, että:

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ajamaan kehitysavun määrärahojen leikkaamista yhtenä keinona, jolla julkisen talouden valtavaan alijäämään voidaan puuttua lyhyellä aikavälillä.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus yhtyy Uudenmaan Kokoomusnuorten arvioon Suomen julkisen talouden tilasta. Kuten aloitteessa todetaan, Kansallisen Kokoomuksen johtama hallitus aloitti merkittävän julkisen talouden sopeutusohjelman. Osana tätä myös kehitysyhteistyöstä päätettiin säästää.

Puoluehallitus huomauttaa, että Vahva ja välittävä Suomi -hallitusohjelmaan kirjattiin alun perin 1 030 miljoonan euron säästöt varsinaisesta kehitysyhteistyöstä sekä laina- ja sijoitusmuotoisesta kehitysyhteistyöstä. Huhtikuussa 2024 hallitus päätti kehysriihessä säästää kehitysyhteistyöstä ja siihen liittyvästä Finnfundin pääomittamisesta vaalikauden jäljellä olevina vuosina yhteensä 240 miljoonaa euroa lisää.

Samanaikaisesti käynnissä on myös lähestymistavan muutos. Puoluehallitus katsoo, että Suomen tulee keskittyä tasavertaisiin yhteistyömalleihin kehitysyhteistyössä. Puoluehallitus katsoo, että Suomen tulee rakentaa kehittyvien maiden kanssa kestäviä kumppanuuksia, jotka perustuvat molemminpuoliseen hyötyyn ja kunnioitukseen, ja pyrkiä vähentämään kehittyvien maiden epätervettä poliittista ja taloudellista riippuvuutta ulkovalloista.

Puoluehallitus huomauttaa, että julkisella rahalla voidaan rakentaa toimintaympäristöä, mutta pysyvän muutoksen aikaansaaminen vaatii yksityisiä toimijoita, investointeja ja pääomaa. Puoluehallitus katsoo, että Suomen tulee edistää suomalaisten yritysten toimintamahdollisuuksia kehittyvissä maissa sekä yritysten edellytyksiä hakea rahoitusta YK:lta, EU:lta ja kehitysrahoituslaitoksilta markkinaehtoisena rahoituksen rinnalla.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

100. Savo-Karjalan Kokoomusnuoret: Suomen tunnustettava Taiwan ja solmittava diplomaattiset suhteet sen kanssa

Taiwan, myös kutsuttu Kiinan tasavalta on saarivaltio Itä-Aasiassa. Se on käytännössä katsoen täysin itsenäinen valtio, joka noudattaa oikeusvaltioperiaatetta ja on onnistunut rakentamaan demokraattista yhteiskuntaa. Maan elintaso on nousussa ja nykyään verrattavissa esimerkiksi Japaniin tai Etelä-Koreaan.

Taiwanin maantieteellisellä määritelmällä tarkoitetaan Taiwanin pääsaarta sekä läheisyydessä sijaitsevia pienempiä saaria ja saariryhmiä, kuten Peskadorit, Jinmensearet, Matsusearet sekä Lyundaon ja Lanyun saaret. Taiwanilaisista valtaosa kannattaa nimenomaan edellä mainittua määritelmää ja Taiwanin itsenäistymistä Kiinasta, eikä enää ajatusta yhdestä Kiinasta, jossa Taiwanin hallitus hallitsisi myös koko Kiinan aluetta.

Taiwan on merkittävä taloudellinen toimija kansainvälisessä kaupassa. Teknologian saralla sillä on vahva asema. Lisäksi Taiwanilla on oma kulttuurinsa ja historiansa. Terveydenhuolto on maassa huippuluokkaa.

Tällä hetkellä Suomen suhteet Taiwaniin ovat käytännössä vain taloudelliset. Suomi ei tunnusta Taiwania valtiona, eikä sillä ole diplomaattisia suhteita sen kanssa. Suomi kannattaa niin sanottua "yhden Kiinan politiikkaa". Tämä on mielestämme väärin. Suomen tulisi kohdella Taiwania itsenäisenä valtiona ja kunnioittaa sen itsemääräämisoikeutta.

Pelko Kiinaa kohtaan ei ole riittävä peruste sille, miksi Taiwania ei tulisi tunnustaa itsenäisenä valtiona. Suomen ja sen pääministeripuolue Kokoomuksen on aina tuettava demokratiaa, ihmisoikeuksia ja oikeudenmukaisuutta sekä valtioita, jotka näitä arvoja edistävät. Taiwan lukeutuu näihin valtioihin."

Näillä perusteilla Savo-Karjalan Kokoomusnuoret esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää edistämään Taiwanin tunnustamista itsenäiseksi valtioksi ja diplomaattisten suhteiden solmimista sen kanssa.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus yhtyy Savo-Karjalan Kokoomusnuorten näkemykseen siitä, että Kansallisen Kokoomuksen on aina tuettava demokratiaa, ihmisoikeuksia ja oikeudenmukaisuutta sekä näiden arvojen edistämistä.

Puoluehallitus huomauttaa, että Euroopan unioni noudattaa yhden Kiinan politiikkaa. Euroopan unionilla tai yhdelläkään sen jäsenmaalla ei ole diplomaattisuhteita Taiwanin kanssa. Suomenkin suhteita Taiwaniin määrittää yhden Kiinan politiikka.

Puoluehallitus tuo esille, että Taiwan on merkittävä taloudellinen toimija Itä-Aasiassa, jonka kanssa Suomi jakaa yhteisiä arvoja. Siksi Suomen kannattaa edelleen kehittää kaupallistaloudellisia suhteita Taiwanin kanssa, kuten aloitteessakin todetaan. Puoluehallitus huomauttaa, että yhteistyö tieteen ja teknologian, koulutuksen, tutkimuksen ja kulttuurin alalla on aktiivista.

Puoluehallitus katsoo, että Suomen tulee kannustaa osapuolia jatkamaan rakentavaa dialogia.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

101. Pohjanmaan kokoomusnuoret: Suomen irtaannuttava Ottawan sopimuksesta

On aika korjata virhe, jonka Suomi teki presidentti Tarja Halosen johdolla vuonna 2011, kun Suomi allekirjoituksellaan sitoutui jalkaväkimiinat kieltävään Ottawan sopimukseen. Ottawan sopimus kieltää jalkaväkimiinojen käytön, valmistuksen ja varastoinnin. Jalkaväkimiinat mahdollistavat joustavan ja tehokkaan puolustusstrategian. Ne toimivat tärkeänä osana kokonaisvaltaista puolustusjärjestelmää, joka sisältää maa-, meri- ja ilmavoimat.

Presidentti Sauli Niinistö totesi vuonna 2022, että Suomella olisi käyttöä maamiinoille, ja niitä olisi hänen mukaansa hyvä olla myös varastossa. Myös puolustusvoimien entinen komentaja, kenraali Gustav Hägglund on kommentoinut, että Suomen liittyminen jalkaväkimiinat kieltävään Ottawan sopimukseen oli hänen mielestään paha virhe maan puolustamisen kannalta.

Emme tunnista niitä vaaroja, joita jalkaväkimiinoista voisi siviileille koitua. Ei suomalaisen jalkaväkimiinaan mene kukaan muu kuin sellainen, joka tunkeutuu Suomeen vihollisena. Suomen täytyy myös Naton jäsenmaana kehittää ja ylläpitää omaa puolustusomavaraisuutta.

Hyväksyessään tämän aloitteen, puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää käynnistämään tarvittavat toimenpiteet, joilla Suomi voi viipymättä irtaantua Ottawan sopimuksesta.

Puoluehallitus:

Pohjanmaan kokoomusnuoret esittävät jalkaväkimiinat kieltävästä Ottawan sopimuksesta irtautumista. Aloitteen tekijät esittävät tälle monia perusteluita, jotka liittyvät esimerkiksi puolustusomavaraisuuteen.

Puoluehallitus toteaa, että Kokoomuksen puoluekokous on jo vuonna 2014 ottanut aloitteen mukaisen kannan. Asiaan on eri yhteyksissä sen jälkeen palattu puoluekokouksissa, eikä linja ole näiden käsittelyiden myötä muuttunut. Puoluehallitus ei pidä välttämättömänä toistaa jo voimassa olevaa linjaa.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

102. Kokoomuksen Nuorten Liitto: Perhelääkärimalli ja vakuutus pohjainen terveydenhuolto Suomeen

Sote-uudistuksen toteuttaminen hyvinvointialueuudistuksena on osoittautunut epäonnistumiseksi. Hyvinvointialueet luotiin vastoin asiantuntijoiden suosituksia maakuntamaiseksi hallintoportaaksi, joilla on kuitenkin vain yhden sektorin tehtävät eikä lainkaan omaa rahoitus pohjaa. Tällaista jäykkää mallia ei ole myöskään missään muualla maailmalla.

Sosiaali- ja terveyspalvelut imevät miljardeja enemmän kuin mitä on niille allokoitu. Tällä kustannusten nousulla vuonna 2027 menot olisivat jo lähes 30 miljardia euroa nykyisen 23 miljardin sijaan. Silti terveydenhuoltojärjestelmä on kohdannut vain lisää haasteita, kuten pitkät jonotusajat, resurssipula ja alueelliset erot palveluiden saatavuudessa.

Suomen tulisi rakentaa kestävämpi terveydenhuoltojärjestelmä. Valtiorahoitteisen ja raskaaseen julkiseen sektoriin pohjautuvan mallin sijaan ratkaisuja on etsittävä muualta.

Esimerkiksi Hollantia pidetään yhtenä terveydenhuollon mallimaana. Hollannin menestys perustuu siihen, että perusterveydenhuollon ja perhelääkärien asema on vahva. Yhtenä järjestelmän etuna on myös terveydenhuollon yhtenäisyys; siellä ei ole päällekkäisiä julkisen, yksityisen ja työterveyshuollon järjestelmiä kuten Suomessa.

Hollannin terveydenhuolto rahoitetaan lakisääteisellä sairausvakuutuksella, joka on pakollinen kaikille. Sairausvakuutuksen vuosimaksu on enimmillään noin 1200 euroa vuodessa ja lisäksi tämän päälle tulee omavastuu noin 400 euron omavastuu. Myös työnantajat maksavat vakuutusmaksua työntekijöiden palkkoihin suhteutettuna, keskimäärin noin puolet vakuutusmaksuista. Valtio tukee sairausvakuutusta, jos kansalaisen vuositulot jäävät alle 32 000 euron.

Hollannissa yksittäiselle perhelääkäriä on listautuneita potilaita noin 2300. Vastaanotolle pääsee 1-3 päivän aikana ja lisäksi lääkärit voivat tehdä kotikäyntejä. Perhelääkäreiden tiivis yhteys erikoislääkäreihin ja sairaaloihin auttaa hoitopolun turvaamisessa. Potilas hakeutuu perhelääkäriin lähetetyn tai päivystyksen kautta erikoissairaanhoidon.

Kokoomukselle valinnanvapaus on tärkeä periaate terveyspalveluissa. Kansalainen pitäisi saada valita sairausvakuuttajansa useiden kilpailevien vakuutusyhtiöiden joukosta sekä lisäpalveluita vakuutukselle. Hollannissa kaikille kuuluvan peruspaketin sisällön määrittelee kansallinen terveydenhuoltoviranomainen. Järjestelmä turvaa siten terveydenhuollon tasa-arvoista saatavuutta koko väestölle, joustavalla ja nopealla pääsyllä perhelääkäreille.

Kokoomusnuoret katsoo, että terveyspalveluiden pelastamiseksi Suomen tulisi siirtyä vakuutus pohjaiseen terveydenhuoltojärjestelmään. Tässä mallissa kansalaiset tai heidän työnantajansa maksavat terveysvakuutusmaksuja, jotka kattavat tarvittavat terveydenhuoltopalvelut. Mallissa puretaan hallinnollista rasieta, taataan valinnanvapaus sekä korjataan rahoitus pohjan kestävyys.

Edellä mainituin perustein Kokoomuksen Nuorten Liitto ry esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa kokoomuksen eduskunta- ja ministeriryhmää edistämään Hollannin kaltaista perhelääkärimallia ja vakuutus pohjaista terveydenhuoltojärjestelmää Suomeen.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Nuorten Liitto ehdottaa aloitteessaan perhelääkärimallia ja vakuutus pohjaista terveydenhuoltoa Suomeen.

Sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle. Sote-uudistus tehtiin, jotta palveluita katsotaan yhden kunnan sijaan koko hyvinvointialueen näkökulmasta ja palveluita voidaan järjestää laajemmassa yhteistyössä aiempaa kustannustehokkaammin. Viime vuonna voimaan tullessa uudistuksessa luotiin kuitenkin vasta hallinnon malli, joka ei sinällään ja yksin ratkaise vielä palveluiden turvaamista.

Kokoomus ei kannattanut nykyisen kaltaisen sote-hallinnon rakentamista. Samaan aikaan se kuitenkin tunnisti välttämättömyyden jatkaa vasta voimaan astuneen uudistuksen perusratkaisuun nojautuen. Tämä ei kuitenkaan poista tarvetta kunnianhimoisesti kehittää nykyistä järjestelmää ja arvioida erilaisia mahdollisuuksia tulevien vuosien uudistamistarpeelle. Kokoomuksen mielestä sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittämisen kärkenä on oltava ihminen ja hoitoon pääsy, sekä laadukkaita ja

vaikuttavat palvelut ja järjestelmän kestävyys kustannusten kasvua hillitsemällä. Mikäli tämä tavoite ei toteudu nykyisessä mallissa, on oltava valmiutta myös rakenteellisiin muutoksiin.

Suomalaisen sosiaali- ja terveydenhuollon pohja rakentuu julkisesti rahoitetulle järjestelmälle, jota täydentävät yksityiset palvelut ja vakuutukset. Finanssialan tietojen mukaan vapaaehtoinen sairaskuluvakuutus on 22 prosentilla suomalaisista. Sairauskuluvakuutusten suosio on kasvanut viimeisten vuosien aikana. Tämä osaltaan kertoo siitä, että nopeaa hoitoon pääsyä pidetään tärkeänä ja omaan terveyteen halutaan panostaa.

Ikääntyvässä Suomessa palveluita tarvitaan tulevina vuosina yhä enemmän, ja samaan aikaan sote-alan osaajapula on pahentunut. Seuraavien vajaan kymmenen vuoden aikana hyvinvointialueilta eläköityy noin kolmannes työntekijöistä. Perusterveydenhuollon haasteet lääkäreiden rekrytoinnissa on vahvasti tunnistettu. Lääkäriliiton tutkimuksen mukaan terveyskeskuksissa työssä olleiden vakituisten viranhaltijoiden määrä on jatkanut laskuaan. Taustalla arvellaan vaikuttavan muun muassa kuormitus- ja työhyvinvointitekijät. Toimet sote-ammattilaisten veto- ja pitovoiman vahvistamiseksi, sekä hyvien työskentelyolosuhteiden edistämiseksi ovatkin tärkeä osa sujuvien ja laadukkaiden sosiaali- ja terveystalveluiden varmistamista.

Hallitusohjelmassa suhtaudutaan myönteisesti siihen, että hyvinvointialueita tuetaan avoterveydenhuollon vastaanotto toiminnan yhteistyön lisäämisessä yksityisten palvelutuottajien kanssa hyödyntäen Suomessa ja Pohjoismaissa kehitettyjä toimintamalleja. Hallitusohjelmassa todetaan, että kehitetään eri alojen erikoislääkärien perusterveydenhuoltoa tukevia konsultaatiopalveluja ja -malleja sekä vastaanotto toimintaa sote-keskuksissa. Lisäksi hyödynnetään hoitoon pääsyn parantamisessa ja hoidon jatkuvuuden vahvistamisessa omalääkäri-, omahoitaja- ja omatiimimallia.

Yhtenä keinona edistää omalääkäri filosofiaa ja tukea valinnanvapautta, selvitetään ammatinharjoittajamallin käyttöönottoa ja hyödyntämistä myös julkisella järjestämisvastuulla olevassa terveydenhuollossa. Kokoomus suhtautuu myönteisesti ammatinharjoittajamallin käyttöönottoon ja laajentamiseen ja näkee sen toteuttavan hyvin niitä peruseriaatteita, joita kokoomus on pitänyt sosiaali- ja terveystalveluita koskien tärkeänä.

Monilla hyvinvointialueilla onkin jo otettu käyttöön tai ryhdytty pilotoimaan erilaisia omalääkäri- tai omatiimimalleja, sekä ammatinharjoittajamalleja. Vantaa-Keravan hyvinvointialueella asukas saa jatkossa terveysasemalla hoitoa niin kutsutulta omatiimiltä. Tavoitteena on mm. hoidon jatkuvuuden parantaminen sekä henkilöstön pitovoiman ja jaksamisen tukeminen. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella on alkamassa pilotti, jossa yleislääketieteen erikoislääkäreitä työskentelee ammatinharjoittajina terveyskeskuksissa. Hyvinvointialue on näin lähtenyt taklaamaan pitkään jatkunutta julkisen terveydenhuollon lääkäri vajetta. Myös Keski-Suomen hyvinvointialue lähtee pilotoimaan niin kutsuttua ammatinharjoittajamallia avosairaanhoidon vastaanotto toiminnassa. Vastaavia malleja on käytössä monissa muissa Pohjoismaissa, kuten esimerkiksi Tanskassa ja Norjassa.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti palveluihin pääsyä pyritään helpottamaan hyödyntämällä laajasti eri toimijoiden osaamista. Tätä työtä tehdään mm. purkamalla lainsäädännöstä monituottajuuden esteitä, kehittämällä Kela-korvausta, sekä lisäämällä ja yhtenäistämällä palvelusetelin käyttöä. Keskeisenä hoidon pääsyyn parantamiseen tähtäävänä panostuksena hallitus on päättänyt kohdentaa Kela-korvauksiin 500 miljoonan euron panostuksen vuosille 24–27. Tämä oli nopea toimi perusterveydenhuollon hoitojonojen purkamiseksi, ihmisten hoitoon pääsyn helpottamiseksi ja sitä kautta hyvinvointialueiden työn helpottamiseksi.

Suomessa tulee olla jatkossakin toimiva, laadukas ja tasa-arvoinen terveydenhuoltojärjestelmä.

Järjestelmämme muodostuu kokonaisuudesta, jossa julkisen terveydenhuollon lisäksi tärkeässä roolissa ovat työterveyshuolto, YTHS:n kautta järjestetty opiskelijoiden terveydenhuolto sekä suomalaisten halu ja mahdollisuus panostaa myös itse terveydenhuollon palveluihinsa joko kela-korvausten tukemana, vakuutuksen kautta tai suoraan tarvitsemansa palvelu hankkimalla. Tämä moninaisuus tulee huomioida myös vastaisuudessa suomalaista terveydenhuoltoa kehitettäessä.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

103. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Hoidon jatkuvuusmalli Suomeen

Suomen terveydenhoitojärjestelmä on yhä kriisitilassa ja hyvinvointialueiden rakenteellinen rahoitusvaje ajaa järjestelmäämme entistä tiukempaan tilanteeseen. Järjestelmä vaatii vieläkin systemaattista kehittämistä ja jopa rajujakin muutoksia. Yhtenä keinona toiminnan tehostamiseksi ja hoidon laadun parantamiseksi on jo historiassakin toimivaksi todettu omalääkärimalli. Aiemman omalääkärimallin kokemukset olivat positiivisia erityisesti hoidon jatkuvuuden kannalta. Nykyisin jatkuvuus toteutuu lähinnä yksityisellä sektorilla. Julkisen sektorin toiminnassa lääkäri tai hoitaja voi vaihtua useita kertoja hoitoprosessin aikana. Usein vaihtuva hoitohenkilöstö voi johtaa epätehokkuuteen ja heikkoon hoitokokemukseen asiakkaan joutuessaan selittämään tilannettaan useaan kertaan eri henkilöille.

Uudistettu omalääkärimalli sisältää pelkän lääkärin sijaan oman moniammatillisen palvelutiimin. Tämän mallin avulla saadaan luotua syvä henkilökohtainen hoitosuhde terveydenhuollon asiakkaille, mikä parantaa erityisesti potilaiden yksilöllisten tarpeiden huomiointia. Potilas-lääkärisuhteen jatkuvuuden hyödyistä on vahvaa tieteellistä näyttöä. Jatkuvuus hoitosuhteessa parantaa hoidon laatua, vähentää sairastuvuutta ja kuolleisuutta, pienentää terveydenhuollon palveluiden kokonaistarvetta ja parantaa potilastyytyväisyyttä.

Uudistettu omalääkärimalli ei yksinään poista terveydenhuollon resursointiongelmia, ja voi aliresursoituna johtaa huonoihin tuloksiin. Malli on kuitenkin yksi keino monien joukossa tehostaa terveydenhuollon toimintaa sekä parantaa hoidon laatua ilman kohtuuttomia lisäkustannuksia. Uudistettua omalääkärimallia on muun muassa tutkittu sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen vuonna 2022 julkaisemassa selvityksessä, jossa analysoidaan kuinka omalääkärimalli olisi mahdollista toteuttaa yhdessä hoitotakuun kanssa.

Näillä perusteilla Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää edistämään hoidon jatkuvuusmallin laajempaa käyttöönottoa Suomen terveydenhuoltojärjestelmässä.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta ehdottaa aloitteessaan hoidon jatkuvuusmallia (omalääkärimalli) Suomeen.

Sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle. Sote-uudistus tehtiin, jotta palveluita katsotaan yhden kunnan sijaan koko hyvinvointialueen näkökulmasta ja palveluita voidaan järjestää laajemmassa yhteistyössä aiempaa

kustannustehokkaammin. Viime vuonna voimaan tullessa uudistuksessa luotiin kuitenkin vasta hallinnon malli, joka ei sinällään ja yksin ratkaise vielä palveluiden turvaamista. Siksi sosiaali- ja terveystalouden osalta nyt on palvelureformin aika.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa on haettu laajasti keinoja sosiaali- ja terveystalouden uudistamiseksi ja henkilöstön työn tukemiseksi. Hyvinvointialueilla on otettava rohkeasti käyttöön uusia toimintatapoja, uudistettava palvelurakenteita toimimaan kokonaisuutena, vahvistettava perustalouksia ja hyödynnettävä teknologian tuomat mahdollisuudet niissä palveluissa, joissa se on järkevää. Tätä työtä tuetaan valtioneuvoston toimesta lainsäädännöllä sekä ohjauksen keinoin.

Kokoomuksen soten korjaussarjassa (2023) on esitetty otettavaksi käyttöön sotekeskuksen moniammatillista omatiimimallia, sillä se on toimiva ratkaisu hoitopääsyn parantamiseksi ja asiakaslähtöisyyden lisäämiseksi. Tiimissä on muutamia hoitajia, lääkäreitä sekä muita sote-ammattilaisia kuten fysioterapeutti ja mielenterveyshoitaja. Omatiimimallissa asiakkaan ongelman ratkaisu aloitetaan välittömästi jo ensimmäisen yhteydenoton aikana.

Tätä kokoomukselle tärkeää tavoitetta on pyritty edistämään myös kokoomusjohtoisen hallituksen toiminnassa. Hallitusohjelmassa suhtaudutaan myönteisesti siihen, että hyvinvointialueilla kehitetään eri alojen erikoislääkärien perusterveydenhuoltoa tukevia konsultaatiopalveluja ja -malleja sekä vastaanottoa sote-keskuksissa. Lisäksi hyödynnetään hoitopääsyn parantamisessa ja hoidon jatkuvuuden vahvistamisessa omalääkäri-, omahoitaja- ja omatiimimallia.

Joillakin hyvinvointialueilla onkin jo otettu käyttöön tai ryhdytty pilotoimaan erilaisia omalääkäri- tai omatiimimalleja. Esimerkiksi Vantaa-Keravan hyvinvointialueella asukas saa jatkossa terveysasemalla hoitoa niin kutsutulta omatiimiltä. Tavoitteena on mm. hoidon jatkuvuuden parantaminen sekä henkilöstön pitovoiman ja jaksamisen tukeminen.

Hyvinvointialueet ovat olleet toiminnassa vasta hieman yli vuoden. Monet niistä toimista, joita palveluiden kehittämiseksi ja hoitopääsyn parantamiseksi tehdään, näkyvät vasta viiveellä. Nyt, kun sekä perustason että erikoistason palvelut ovat samassa organisaation alla ja samassa budjetissa, hyvinvointialueilla on mahdollisuus viedä painopistettä perustason palveluihin, ottaa käyttöön hyviä toimintamalleja, kuten omalääkäri- ja omatiimimalleja, sekä siten vahvistaa oikea-aikaista palveluihin pääsyä.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

104. Kokoomuksen Naisten Liitto: Vanhempien raskauden aikaisen ja synnytyksen jälkeisen masennuksen hoitoa tehostettava

Synnytyksen jälkeistä mielialan laskua ja itkuisuutta pidetään normaalina ja sitä kohtaa suurin osa synnyttäjistä. Synnytyksen jälkeinen masennus on kuitenkin huomattavasti vaikeampi ja pidempikestoinen sairaus, joka koskettaa jopa joka viidennettä synnyttäjää. Synnytyksen jälkeisen masennuksen ennuste on hyvä, mikäli synnyttäjää saa tarvitsemaansa hoitoa. Isistä 8-10 % sairastuu synnytyksen jälkeiseen masennukseen. Vanhempien ja erityisesti äidin masennus vaikuttaa huomattavasti vanhempien ja lapsen väliseen vuorovaikutukseen ja lapsen tunnesuhteiden kehittymiseen, stressinsietokykyyn ja oppimiseen. Lasten riski sairastua itse masennukseen on suuri, kun äiti sairastaa masennusta, jopa 60 prosenttia masentuneiden äitien lapsista sairastuu masennukseen. Kolmasosa synnytyksen jälkeisistä masennuksista eli 5000 synnyttäjää jää vuosittain hoitamatta.

Näillä perusteilla Kokoomuksen Naisten Liitto esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää sitoutumaan synnytyksen jälkeisen masennuksen hoidon parantamiseen ja toimimaan sen eteen, että synnytyksen jälkeisen masennuksen seulomista, siihen puuttumista ja hoitoa tehostetaan.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Naisten Liittoa aloitteesta.

Terveyskirjasto Duodecimin mukaan ”Synnytyksen jälkeisellä masennuksella tarkoitetaan masennustilaa, joka alkaa ensimmäisen kuuden viikon aikana synnytyksestä. [...] Jos äiti on masentunut, hän tarvitsee usein käytännön apua vauvan hoidossa. Puolison ja läheisten tuki on tärkeätä. Synnytyksen jälkeisen masennuksen hoitoon käytetään samoja hoitomenetelmiä kuin yleensä masennuksen hoitoon”. Edelleen ”Synnytyksen jälkeinen masennus on tavallisin lapsivuodeaikaan liittyvä terveysongelma. Masennukseen sairastuu noin 10–20 % naisista synnytyksen jälkeen. Myös isät voivat sairastua raskausajan ja synnytyksen jälkeiseen masennukseen. Masennuksen esiintyvyys isillä on 8–10 %”.

Synnytyksen jälkeisen masennuksen toteamisessa neuvolat ovat usein avainasemassa. Neuvolassa pyritään aina keskustelemaan vanhempien hyvinvoinnista ja jaksamisesta. Monissa neuvoloissa jopa seulotaan masennusta myös rutiinisti tai epäilyn herätessä pyydetään täyttämään lomake, joka kartoittaa mahdollista synnytyksen jälkeistä masennusta.

Tätä taustaa vasten synnytyksen jälkeisen masennuksen hoidon kehittäminen ei ole erillään muusta mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamisesta. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan mielenterveyspalveluiden saatavuutta parannetaan pikaisesti. Hallitus tulee säätämään lasten ja nuorten terapiatakuun, jolla turvataan lasten ja nuorten yhdenvertainen pääsy perustasolla lyhytpsykoterapiaan tai muihin vaikuttaviin psykososiaalsiin hoitoihin vuodesta 2025 alkaen. Hallitus parantaa psykoterapeuttien saatavuutta kehittämällä mielenterveysalan ammattilaisten koulutusta siten, että se mahdollistaa hoidon painopisteen siirtämisen alkuvaiheen matalan kynnyksen peruspalveluihin. Lisäksi psykoterapeuttikoulutusta uudistetaan kaksiportaiseksi ja ensimmäisen portaan koulutus säädetään maksuttomaksi.

Hallitusohjelman sekä kevään 2024 kehysriihessä päätetyn mukaisesti lisätään myös matalan kynnyksen palveluiden ja mielenterveysavun saatavuutta yhteistyössä muun muassa järjestöjen ja seurakuntien kanssa, lisäämällä esimerkiksi walk in -palveluiden ja chat-palveluiden saatavuutta. Hallitus myös jatkaa itsemurhien ehkäisyohjelman toimeenpanoa sekä päihde- ja mielenterveyspalveluiden kehittämistä osana hyvinvointialueiden ohjausta sekä henkilöstöpulan ratkaisemista. Ihmisen terveys on kokonaisuus. Tästä syystä mielenterveyspalveluiden lisäksi on tärkeä puuttua masennuksen juurisyihin sekä ennaltaehkäistä mielenterveyden riskitilanteita. Hallitus tekee panostuksia mm. kansansairauksien ennaltaehkäisyyn sekä liikunnalliseen elämäntapaan, peruskouluun ja ylivelkaantumisen ehkäisyyn. Lopuksi puoluehallitus huomauttaa, että aloitteella ei voida ”velvoittaa” eduskuntaryhmää vaan ainoastaan kehottaa.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

105. Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri: Kouluterveydenhuolto saatava kuntoon

Lasten ja perheiden pahoinvointi yhteiskunnassamme on lisääntynyt. Samalla on kasvanut tarve matalan kynnyksen terveystalvuuille lähellä perheiden arkea. Oikein resursoitu kouluterveydenhuolto on vastaus tähän tarpeeseen.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tuoreen kouluterveyskyselyn mukaan moni koululainen kokee jääneensä ilman tarvitsemaansa koululääkärin, -terveydenhoitajan, -kuraattorin tai -psykologin aikaa. Palvelujen saatavuudessa on suuria alueellisia eroja. Osalla alueista ei pystytä toteuttamaan edes lakisääteisiä ikäkausitarkastuksia.

THL:n opiskeluhuoltopalvelujen verkostolle keväällä 2023 tehdyn kyselyn mukaan erikoissairaanhoidon ylikuormittuminen on johtanut tilanteeseen, jossa painetta puretaan kouluille. Ennaltaehkäisevän työn lisäksi kouluterveydenhuollon hoidettavaksi on siirretty sairaanhoidollisia tehtäviä, kuten koululaisten ADHD:n lääkehoidon seuranta ja vanhempien ohjaus tai syömishäiriöiden jatkoseuranta. Erikoissairaanhoidon hoitokontaktin päättyessä yleinen käytäntö on, että nuori siirretään kouluterveydenhuollon seurantaan esim. mielenterveyden haasteissa. Kouluterveydenhuolto on mahdottoman työmäärän alla.

Oikean resursoinnin lisäksi kouluterveydenhuollon tehtäviä on priorisoitava. Terveystalvuuhoitajat ovat tuoneet esiin toiveen toteuttaa terveystarkastusohjelmaa joustavammin sen mukaan, mikä on koululaisen tarve. Tämä tavoite on kirjattu myös viralliseen terveystarkastusohjelmaan. Tällä hetkellä koululaisille tehdään lakisääteinen laaja terveystarkastus tiettyinä ikävuosina ja tarkastusten määrällistä toteutumista seurataan. Yksilöllistä joustoa ei ole eikä vuosiluokkaan sidotun terveystarkastuksen ajankohtaa voi muuttaa, vaikka se olisi lapsen edun mukaista. Laajaan terveystarkastukseen ohjataan myös ne lapset, jotka ovat erikoissairaanhoidon säännöllisessä kontrollissa. Joustavuudella ja päällekkäisen työn purkamisella olisi mahdollista vapauttaa kouluterveydenhoitajan työaikaa huolioppilaille eli priorisoida vähäisiä resursseja sinne, missä kiireellinen tarve on. Ajoissa napakasti ja tehokkaasti puuttamalla voitaisiin ennaltaehkäistä se, että nuoren ongelmat jatkuvat vuodesta toiseen.

Terveystalvuuhoito on tärkeä osa koulujen moniammatillista oppilashuoltoa. Kouluilla tehdään paljon näkyvää ja näkymätöntä työtä lasten hyvinvoinnin lisäämiseksi. On suuri haaste vastata lisääntyneeseen avun ja tuen tarpeeseen. Mukaan työhön tarvitaan riittävä määrä ammattilaisia, turvallisia aikuisia läsnä koulun arjessa. Tosiasiassa kouluilla on jatkuva pula koululääkäreistä eikä kaikkia virkoja saada täytettyä. Terveystalvuuhoitajille jää suuri vastuu päätöksenteossa ja nuoren tilanteen arvioinnissa sekä hoitoon ohjauksessa, kun käytössä on koululääkärin puuttuessa ainoastaan lääkäri digikonsultaatio. Konsultaation varaan ei pitäisi jäädä nuoren lääkehoidon seuranta tai syömishäiriöisen nuoren toipumisvaiheen hoito. Kouluissa, joissa on erityisiä haasteita koululääkärin fyysinen läsnäolo on ehdottoman tärkeää. Kuraattorin ja koulupsykologin lisäksi tarvitaan psykiatrisen sairaanhoitajan osaamista. Kouluterveydenhuollon tulisi olla eheä kokonaisuus, jonka resursseja mitoitettaessa tulee huomioida oppilasmäärän lisäksi koulun erityistarpeet.

Edellä mainitun perusteella Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa Kansallisen Kokoomuksen eduskuntaryhmää, ministeriryhmää ja puoluejohtoa edistämään kouluterveydenhuollon epäkohtien nostamista yleiseen keskusteluun sekä edistämään keinoja poistaa koululaisten terveydenhuollon päällekkäisyyttä, lisätä ikävuositarkastusten joustavuutta, lisätä kouluterveydenhuollon resursseja vastaamaan erikoissairaanhoidosta siirrettyjen tehtävien

määrää, lisätä koululääkärin työn houkuttelevuutta sekä varmistaa jokaiselle koululle tarvittava määrä terveydenhuollon ammattilaisia.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Naisten Helsingin piiriä ajankohtaisen aloitteen laatimisesta.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaaminen on yhteiskunnan tärkeimpiä tehtäviä. Tässä työssä etulinjassa ovat mm. koulut ja oppilasterveydenhuolto. Oppilashuollon asema sote-uudistuksessa huolestutti uudistuksen valmistelun alusta asti esimerkiksi psykologeja, kuraattoreita ja myös opettajia. Tästä syystä kokoomus vastusti eduskunnassa kuraattori- ja psykologipalveluiden sekä kouluterveydenhoidon siirtoa kunnista hyvinvointialueille sote-uudistuksen yhteydessä. Valitettavasti osa näistä huolista ovat käyneet toteen ja oppilashuollon toimivuudessa on laajaa epätasa-arvoa. Tätä ei voi pitää hyväksyttävänä. Jokaisen lapsen oma lähikoulu pitää olla se maailman paras.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan oppilas- ja opiskelijahuollolla on keskeinen rooli lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemisessa. Hallitus edellyttää kuntien ja hyvinvointialueiden tekevän tiivistä yhteistyötä opiskeluhuollon toimivuuden turvaamiseksi. Moniammatillisen tuen piiriin on päästävä matalalla kynnyksellä ja viiveettä. Lisäksi henkilöstön toimivaltuuksia auttaa lapsia ja nuoria vahvistetaan. Oppilashuollossa varmistetaan palveluiden saatavuus, jatkuvuus sekä tiedonkulku eri toimijoiden ja viranomaisten välillä tarvittavin lainsäädännöllisin muutoksin. Tässä työssä on tärkeää olla valmis reagoimaan olosuhteissa ja hyvinvointialueiden toimeenpanokyvyssä tapahtuviin muutoksiin. Eräs mahdollinen toimi olisi painopisteen siirtäminen terveystarkastuksista muuhun terveystoimintaan aloitteessa esitetyllä tavalla. Tämä edellyttää kuitenkin laajaa harkintaa sekä arviointia yhdessä muiden sote-poliittisten tavoitteiden kanssa. Edelleen hallituksen runsaslukuiset toimet mm. hoitopalkkion purkamiseksi, henkilöstöpulan lievittämiseksi sekä lasten ja nuorten terapiatakuun sekä mielenterveyspalveluiden vahvistamiseksi eivät ole erillisiä aloitteen tavoitteisiin nähden.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

106. Pokkisen Kokoomus: Omaishoidon tuelle laadittava valtakunnalliset kriteerit

Omaishoidon tuki on harkinnanvarainen sosiaalipalvelu, jonka kukin hyvinvointialue järjestää osoittamiensa määrärahojen mukaisesti. Tuen myöntämisen keskeisinä perusteina on hoivan sitovuus ja vaatavuus. Hoitopalkkio on porrastettu, ja sen myöntämisperusteet sekä suuruus vaihtelevat eri hyvinvointialueilla.

Tehokkaasti toteutuessaan omaishoidon tuki vähentää raskaimpien palveluiden kuten esim. laitospalveluiden tarvetta ja tuo kaivattua säästöä sotemenoihin. Tällä hetkellä omaishoidon tuki toteutuu eri tavalla eri hyvinvointialueilla ja on helposti säästökohte tiukassa taloudellisessa tilanteessa.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että omaishoidon tuelle laaditaan valtakunnalliset kriteerit.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Pokkisen Kokoomusta tärkeästä aloitteesta. Aloitteessa on tunnistettu omaishoitajien merkitys hyvinvointiyhteiskunnalle. Omaishoitajat ovat yhteiskunnan tärkeä voimavara, jota meidän on tuettava. Tämä on myös tunnistettu pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa.

Hallitus tekee puoliväliriiheen mennessä omaishoitolain kokonaisuudistuksen, jossa huomioidaan mm. työ- ja eläkeikäisten omaishoitajien erityistarpeet. Valtion järjestöavustuksia osoitetaan kolmannen sektorin ja muun muassa seurakuntien toimijoille omaishoitajien toimintakyvyn ylläpitämiseksi. Hallitus myös lisää kuntien terveyden edistämisen määrärahaa omaishoitajien tukemiseen. Tämän lisäksi hallitus jatkaa omaishoidon kriteerien yhtenäistämistä; edistää toimia, joilla hyvinvointialueet ja kunnat voivat lisätä mahdollisuuksia ryhtyä omaishoitajaksi; selvittää, millaiset tilanteet synnyttävät omaishoidon tuen väliinpuotoajia; selvittää omaishoidontuen verotuksen kohtuullistamista; selvittää omaishoidontuen siirtämistä Kelan maksettavaksi; varmistaa omaishoitajille mahdollisuuksia pitää vapaapäiviä palvelusetelin, kotihoitopalvelun, intervallihoidon ja perhehoidon avulla; mahdollistaa pitämättä jääneiden vapaiden siirtämisen seuraavaan kalenterivuoteen sekä edistää työssä käyvien omaishoitajien omaishoidon ja ansiotyön yhteensovittamista. Useat näistä toimista ovat olleet Kokoomuksen vaalitavoitteita, mm. 5.6.2021 julkaistusta Ikäystävällinen kunta -ohjelmasta lähtien.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

107. Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset: Lastensuojelua on kehitettävä viipymättä

Suomessa suurin osa lapsista ja nuorista voi onneksi hyvin. Tuoreet tutkimukset kuitenkin osoittavat huolestuttavasti hyvinvoinnin polarisoituvan yhä enemmän ja eriarvoistumisen lisääntyvän etenkin suurimmissa kasvukeskuksissa.

Vakavin tilanne on kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien lasten ja nuorten kohdalla. Monet heistä ovat lastensuojelun asiakkaita ja useimmiten myös sijoitettuina sijaishuollon yksiköihin. Monet viranomaiset, kuten lastensuojelun ammattilaiset ja poliisi, ovat tuoneet viime aikoina yhä useammin esille lastensuojeluasiakkaisiin liittyviä haasteita ja lainsäädännöllisiä epäkohtia.

Iso huoli ja monenlaiset riskitekijät liittyvät muun muassa lastensuojelulaitoksista karanneisiin lapsiin eli hatkalaisiin. Usein hatkalaiset joutuvat rikosten uhreiksi ja he myös tekevät karkumatkoillaan vakavia väkivaltarikoksia. Hatkalaisten etsimiseen ja kiinniottamiseen tarvitaan sekä lastensuojelua että poliisia koskevan lainsäädännön muutoksia, jotta moniammatillinen yhteistyö tukisi lasten etua.

Keskeisiä lastensuojelun kehittämistarpeita on useita. Esimerkiksi ennaltaehkäisevää perhesosiaalityötä parantamalla lastensuojelutyön tarve vähenee. Tämä helpottaisi oleellisesti lastensuojelun tarvetta ja sosiaalityöntekijöiden työn kuormittavuutta. Lisäksi vastuusosiaalityöntekijän työnkuva tarvitsee selkiyttämistä. Nykyisellään yksittäisen sosiaalityöntekijän vastuu on suuri päätöstenteossa. Tiettyjen lainsäädännöllisten päätösten tekeminen sopisi paremmin lakiasiantuntijalle, jolloin sosiaalityöntekijä voisi keskittyä lapsen ja perheen kanssa tehtävään yhteistyöhön. Nyt haasteena ovat sosiaalityöntekijän tekemät välttämättömät päätökset, kuten rajoitustoimenpiteet, ja ne voivat pahimmillaan katkaista yhteistyön lapsen ja perheen kanssa.

Nykyistä lasten- ja nuortenpsykiatrian sekä lastensuojelun välistä yhteistyötä on uudistettava, sillä yhteistyössä on havaittu laaja-alaisesti ongelmia. Lisäksi alle 15-vuotiaiden lasten tekemät vakavat väkivaltarikokset vahvistavat ajatusta lastensuojelun suljettujen erityisyksiköiden lisääntyneestä tarpeesta. Näissä yksiköissä lapset ovat erityisessä suojelussa ja saavat vahvaa moniammatillista apua.

Lastensuojelun työntekijöiden tulee saada täydennys- ja erikoistumiskoulutusta mm. kiintymyssuhdekoulutuksen osalta. Työnohjausta tarvitaan myös, jotta työntekijät pysyisivät alalla.

Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset ry esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää edistämään lastensuojelun kehittämistä konkreettisin toimenpitein sekä tarvittavin lainsäädännöllisin muutoksin.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset ry:tä erittäin ajankohtaisesta aloitteesta.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnissa tapahtuva polarisaatio huolestuttaa suomalaisia laajasti. Alkuvuonna koko yhteiskunta seurasi järkyttävää 4-vuotiaan lapsen kuolemasta seurannutta oikeudenkäyntiä. Tämän ja muiden surullisten tapahtumien seurauksesta kokoomuksen eduskuntaryhmä perusti maaliskuussa sisäisen lastensuojeluryhmän edustaja Valtolan johdolla, joka kuuli kevään 2024 aikana kymmeniä asiantuntijoita kymmenen tunnistetun aiheen pohjalta. Näissä asiantuntijakuulemisissa nousi esille lukuisia toimia, joiden avulla turvallisen lapsuuden ja nuoruuden edellytyksiä Suomessa voidaan kehittää. Useissa asiantuntijapuheenvuoroissa esitettiin aloitteessakin mainittuja kehittämiskohteita.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa on tunnistettu lastensuojelun kehittämistarpeet. Ohjelman mukaan hallitus ”uudistaa lastensuojelulainsäädännön. Uudistuksessa varmistetaan lapsen edun, hyvinvoinnin ja turvallisuuden toteutumisen rajoitustoimien käytön edellytyksiä selkeyttämällä. Lastensuojeluviranomaisilla ja sijaishuoltoyksiköillä on oltava aidot mahdollisuudet ja riittävät toimivaltuudet tehdä työtään. Edistetään varhaista tukea, moniammatillista lapsiperhetyötä ja lastensuojelun avopalveluita painottavaa palvelurakennetta. Selvitetään vakavasti väkivaltaisten nuorten hoito- ja kuntoutusketjun toimivuus. Veloitetaan viranomaiset aktiiviseen yhteistyöhön sekä varmistetaan riittävä toimivalta ja keinovalikoima, jotta sijoitettu tai huostaanotettu kadonnut lapsi löydetään nopeasti ja saadaan palautettua”. Lisäksi ”sosiaali- ja terveysministeriön kanssa koordinoidaan lastensuojelulakiin tarvittavat, lapsia turvaavat lainsäädäntömuutokset, joilla alle rikosvastuun olevien lasten rikoskierre saadaan katkaistua. Selvitetään muiltakin osin tarve lisätoimille nuorten vakavan rikospolun katkaisemiseksi ja törkeän rikollisuuden torjumiseksi”.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

108. Aurajoen Kokoomusnuoret: 50 000 särjettävä ihmistä – Seksuaalirikosten uhrien hoitopolku turvattava

Suomessa arviolta 50 000 naista joutuu vuosittain seksuaalirikoksen uhriksi; tapauksista poliisin tietoon päätyy vain noin 10 %, näistä yli puolet kohdistuu lapseen. Uhrin toipumisen kannalta keskeistä on moniammatillainen akuuttivaiheen tuki sekä pitkälle ulottuva jatkohoito. Palveluiden tulee

muodostaa uhreille yhtenäinen ja tarpeenmukainen kokonaisuus, jossa uhria ei jätetä yksin. Suomessa olemme tämän suhteen epäonnistuneet.

Palvelut ovat puutteellisia ja hajanaisia. Suomi onkin saanut huomautuksia palvelujen puutteesta usealta kansainväliseltä ihmisoikeusvalvontaelimeltä. Tämänhetkisen Seri-tukikeskusmallin avulla varmistetaan akuuttihoito sekä oikeustieteelliset tutkimukset. Lähes poikkeuksetta uhrin kuitenkin kaipaavat pitkäaikaista apua ja koordinoitua jatkohoitoa. Jos jatkohoitoon ohjaaminen on puutteellista, on suuri riski sille, että uhri putoaa palveluiden väliin. Tällä hetkellä vakavasti traumatisoitunut uhri on aivan liian usein itse vastuussa palvelujen etsimisestä ja niiden yhteen kutomisesta tarpeita vastaavaksi kokonaisuudeksi. Harvalla uhrilla on voimavaroja tähän.

Seksuaalirikoksen uhriksi joutuminen on valtava henkilökohtainen tragedia, ja uhrin traumatisoituvat usein syvästi. Varovaisenkin arvion mukaan raiskauksen kokeneista lähes 40 % sairastuu traumaperäiseen stressihäiriöön. Uhrit kärsivät erityisesti mielialahäiriöistä, ja itseä vahingoittava käyttäytyminen kuten viiltely, päihteiden käyttö ja itsemurha-ajatukset ovat yleisiä. Raiskauksen seurauksena uhri saattaa joutua pelkäämään myös vastentahtoista raskautta, seksitauteja sekä kärsimään väkivallan aiheuttamista sosiaalisista seurauksista kuten parisuhteen ja perhe-elämän ongelmista, työkyvyttömyydestä ja muusta toimintakyvyn alenemisestä.

Resurssien ja kustannustehokkuuden kannalta on tehokkaampaa ohjata uhri koordinoitusti ja oikea-aikaisesti akuuttihoitoon jälkeiseen jatkohoitoon kuin hoitaa traumasta syntyneitä vakavia mielenterveydenhäiriöitä ja niistä koituvia työkyvyttömyyksiä. Resurssien ja kustannustehokkuuden lisäksi jatkohoidon avulla turvataan myös uhrin elämänlaatu.

Yhteiskuntana meidän on osoitettava tukemme tarjoamalla oikeanlainen apu uhreille. Meidän on tarjottava uusi alku jokaiselle trauman kanssa kamppailevalle.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää edistämään seksuaalirikosten uhrien hoitopolun yhtenäistämistä ja turvaamaan uhrien hoito nykyistä paremmin.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Aurajoen Kokoomusnuoria tärkeästä aloitteesta.

Puoluehallitus yhtyy aloitteeseen siinä mainituilla perusteluilla. Myös pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa on tunnustettu rikosten uhrien auttamisen tärkeys. Hallitus jatkaa oikeusministeri Häkkäsen kaudella alkanutta kriminaalipolitiikan uudelleenarviointia, jossa rikoksen uhrin asemaa vahvistetaan.

Kriminaali- ja oikeuspolitiikan saralla mm. turvakotien ja raiskauskriisikeskusten palveluiden saavutettavuutta pyritään vahvistamaan, perhe- ja lähisuhdeväkivallan sovittelusta pääsääntöisesti luovutaan, työtä väkivallattoman lapsuuden turvaamiseksi jatketaan, lapseen kohdistuvan seksuaaliväkivallan tapauksissa varmistetaan lapsen edun mukainen tutkinta ja monialainen tuki eri viranomaisien yhteistyönä. Tämän lisäksi hallitus arvioi kuntia ja hyvinvointialueita velvoittavan lainsäädännön tarvetta väkivallan ehkäisyn ja väkivallan vastaisen työn rakenteiden vahvistamisessa.

Edelleen hallituksen runsaslukuiset toimet hoitojonojen purkamiseksi, henkilöstöpulan lievittämiseksi sekä mielenterveyspalveluiden vahvistamiseksi eivät ole erillisiä aloitteen tavoitteeseen nähden.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

109. Kokoomuksen Naisten Liitto: Imetyksen edellytysten edistämistä pohjoismaisen mallin mukaisesti selvitetävä Suomessa

Imetystä suositellaan lapsen ensisijaiseksi ravinnonlähteeksi syntymästä kiinteiden aloittamiseen asti. Tällä hetkellä suositellaan, että äidit imettäisivät pelkällä rintamaidolla lasta puoli vuotta ja osittain vuoden ajan. Vuonna 2011 vain prosentti suomalaisäideistä täysimitti vauvaansa puolen vuoden ajan. Esimerkiksi Ruotsissa luku oli tuolloin 15 prosenttia ja Tanskassakin 20–25 prosenttia.

Työelämän imetystä tukevista käytännöistä säädetään lailla jo esimerkiksi Norjassa ja Virossa. Palkalliset imetus- tai pumppaustauot tai oikeus palkalliseen työajan lyhentämiseen imetysaikana ovat osa kansainvälisen työjärjestö ILO:n äitiyssuojelusopimusta, jota ei vielä ole ratifioitu Suomessa. Perhevapaaudistuksen myötä tilanne on muuttunut. Jotta äitien joustavaa ja omaan valintaan perustuvaa töihinpaluuta voidaan tukea myös niiden äitien arjessa, joille varhainen työhön paluu on mieluinen vaihtoehto, tulee lainsäädäntöä päivittää viipymättä.

Nykyllä lainsäädännössä ainoastaan työturvallisuuslaki huomioi imettävän työntekijän oikeuden ylimääräisiin lepotaukoihin. Imetysmyönteisyys on tulevaisuuden työelämän veto- ja pitovoimatekijä. Työpaikan imetysmyönteisyys, johon kuuluu viihtyisän pumppaustilan tarjoaminen, luo tutkimuksen mukaan positiivisia mielikuvia työnantajasta ja on yhteydessä työntekijöiden viihtyvyyteen. Samalla edistetään lapsen ravitsemussuosituksen toteutumista ja vähennetään äitien stressiä työn ja perheen yhteensovittamiseen liittyen. Tämä auttaa sekä pidentämään naisten työuria että laskevat kynnyistä toivoa lapsia työuran alkuvuosina, kun työn ja perhe-elämän yhteensovittamista tuetaan yhteiskunnan normeja päivittämällä.

Kokoomuksen Naisten Liitto esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimiin, edistääkseen sitä, että Suomessa selvitetään millä toimenpiteillä saamme nostettua imetyksen edellytykset naapurimaita vastaavalle tasolle.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Naisten Liittoa tärkeästä aloitteesta. Kokoomus haluaa edistää tasa-arvoa, lapsen etua ja perheiden parempaa arkea. Elokuussa 2022 voimaan tullut perhevapaaudistus näkyy työpaikoilla mm. äitien aikaisempaan töihin paluuna. Vaikka uudistus ei ollut yhtä kunnianhimoinen kuin kokoomuksen esittämä perhevapaaamalli, oli se askel oikeaan suuntaan.

THL suosittaa, että vauva söisi pelkästään rintamaitoa 4–6 kuukauden ikään saakka ja rintamaito olisi tärkein ravinnonlähde yksivuotiaaksi saakka. Vuoden ikää lähestyvistä vauvoista noin 60 prosenttia imetetään. Imetyksellä on todettu olevan lukuisia myönteisiä terveysvaikutuksia äidille ja lapselle. Siksi THL on jo vuosia kampanjoinut imettämisen lisäämisen puolesta Suomessa. Monet vanhemmat pitävät imetystä tärkeänä, jolloin äidin töihin paluuta harkitaan suhteessa imetyksen mahdollisuuksiin.

Suomi kärsii kroonistuvasta työvoimapulasta sekä syntyvyyden laskusta. Puoluehallituksen mukaan on tärkeää edistää perhemyönteistä yhteiskuntaa sekä työelämää, joka tukee perheellistymistä. Sujuva työn ja perheen yhteensovittaminen on yhä useammalle työntekijälle myös tärkeä kriteeri, kun hakee töitä.

Monet äidin varhaisen töihin paluun mahdollistavat toimet ovat sellaisia, jotka ovat jo käytössä tai helposti käyttöön otettavissa. Kullakin työpaikalla on tärkeää kehittää sopivat toimintatavat omista

lähtökohdista käsin. Yksi helpoimmista toimista lienee joustavat etätyömahdollisuudet, jotka ovatkin tulleet jäädäkseen. Monilla työpaikoilla etätyön tekeminen ei kuitenkaan ole mahdollista, jolloin muut rakenteelliset ratkaisut voivat tulla kyseeseen. Kannatamme tässäkin joustavaa lähestymistapaa, koska perheet ja elämäntilanteet ovat erilaisia.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

110. Pokkisen Kokoomus: Lääkkeiden saatavuushäiriöihin varauduttava paremmin ja laajemmin

Lääketurvallisuus on tärkeä osa kansanterveyttä, huoltovarmuutta kokonaisturvallisuutta. Suomalainen velvoitevarastointi on erinomainen ja tarpeellinen järjestelmä, jonka kautta voidaan varautua erilaisiin kriisitilanteisiin. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimean sivuston mukaan “varastointivelvoite koskee ensisijaisesti valmisteita, joilla turvataan elintärkeä lääkehoito sekä laajan yleiskirurgian ja tehohoidon toiminta.”

Viime vuosina yleistyneet eri lääkkeiden saatavuushäiriöt vaikuttavat kansalaisiin laajasti. Esimerkiksi ADHD-lääkkeiden saatavuushäiriöt aiheuttavat vakavia haittoja kymmenien tuhansien työ- ja toimintakykyyn, aiheuttaen välittömiä vaikutuksia myös heidän läheistensä elämään. Toisena esimerkkinä GLP-1 -pohjaiset painonhallintaan tarkoitetut lääkkeet, joiden merkitys on epäsuorempi: lihavuuden tiedetään lisäävän merkittävästi mm. kansantauteihimme kuuluvien sydän- ja verisuonitautien riskejä. Näiden lääkkeiden kautta voidaankin ennaltaehkäistä vakavampien sairauksien syntyä, toisin sanoen parantaa kansanterveyttä ja keventää sote-järjestelmään kohdistuvia paineita.

Saatavuushäiriöt ovat usein seurausta kysynnän ja tarjonnan epätasapainosta. Toisaalta saatavuushäiriöitä on mahdollista aiheuttaa tahallisesti, esimerkiksi protektionistisen politiikan tai globaalien arvo- ja toimitusketjujen häirinnän kautta. Varsinkin jälkimmäinen argumentti perustele aloitteen tarpeellisuuden nykyisessä maailmantilanteessa.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskunta- ja europarlamenttiryhmää parantamaan myös velvoitevarastointijärjestelmään kuulumattomien lääkkeiden saatavuutta ja ennaltaehkäisemään saatavuushäiriöitä.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Pokkisen Kokoomusta aloitteesta ja tärkeän aiheen nostamisesta puoluekokouksessa keskusteltavaksi. Lääkkeiden saatavuushäiriöt ovat lisääntyneet viime vuosina. Kyse on maailmanlaajuisista ongelmista lääkkeiden saatavuudessa. Yleensä puuttuvalle lääkkeelle löytyy kuitenkin korvaava valmiste, jolla hoitoa voidaan jatkaa. Näin ei kuitenkaan ole kaikissa tilanteissa.

Useimmiten saatavuushäiriöt johtuvat joko ongelmista lääkkeen toimitusketjussa tai äkillisestä kysynnän kasvusta. Saatavuushäiriöt näkyvät eri maissa eri tavoin. Lääkkeiden alueelliseen saatavuuteen vaikuttaa muun muassa kansantalouden koko, logistiikkavirrat, paikallinen regulaatio lääkkeiden varastoinnista, sekä paikallinen hintataso suhteessa globaaliin hintatasoon.

Elintärkeän lääkehoidon vaatimien lääkkeiden saatavuus on turvattu velvoitevarastointijärjestelmällä. Varastointivelvollisuus kohdistuu lääketehaisiin, lääkevalmisteiden maahantuojiin, terveydenhuollon toimintayksiköihin ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitokseen. Velvoitevarastojen on sijaittava Suomessa.

Tämä järjestelmä ei kuitenkaan kata kaikkia niitä lääkkeitä, joita tavanomaisissa olosuhteissa tarvitaan. Puoluehallitus katsoo, että velvoitevarastointijärjestelmän laajentaminen voisi johtaa suhteettoman suuriin kustannuksiin tavoiteltuun hyötyyn nähden.

Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa on sovittu useista lääkemarkkinaa koskevista reformeista. Näillä pyritään varmistamaan rationaalisen lääkehoidon toteutuminen julkisen sektorin budjettipaineista huolimatta. Uudistuksilla pyritään varmistamaan lääkkeiden markkinoille saattamisen prosessin sujuvuus ja toisaalta varmistamaan, että lääkeaineiden arvoketjussa kaikki lääkehoidon toteutumisen kannalta välttämättömät tahot saavat omasta osuudestaan oikeudenmukaisen korvauksen. Lääkkeiden jakelukanavia laajentamalla ja apteekkien toimintamahdollisuuksia lisäämällä pyritään varmistamaan myös, että ruohonjuuritasolla lääkkeitä on kansalaisten saatavilla. Uudistukset on määrä saattaa voimaan hallituskauden loppuun mennessä.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

111. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Eheytyshoidot kiellettävä

Eheytyshoidot ovat uskomushoitoja, joilla pyritään muuttamaan seksuaalivähemmistöihin kuuluvia seksuaaliselta suuntautumiseltaan heteroiksi ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvia sukupuoleltaan joko miehiksi tai naisiksi. Eheytyshoitoja esiintyy esimerkiksi uskonnollisissa yhteisöissä, joissa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluminen on jo pitkään ollut tabu. Historiallisesti esimerkiksi homous on ollut rikollista ja luokiteltu jopa sairaudeksi. Vaikka seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksien edistäminen on mennyt eteenpäin varsinkin viimeisinä vuosikymmeninä, on valitettava tosiasia, että eheytyshoitojen uhreiksi joutuu ihmisiä yhä tänäkin päivänä. Siksi eheytyshoitojen vaarat on syytä tunnistaa ja huomioida myös lainsäädännössä kieltämällä tämänkaltaiset haitalliset menetelmät.

Eheytyshoitoja voisi ennemmin kutsua rikkomus- kuin eheytyshoidoiksi, sillä niillä rikotaan räikeästi ihmisoikeuksia ja vahingoitetaan henkilön mielenterveyttä ja myönteistä minäkuvaa. Kenenkään seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvan ei tulisi joutua kokemaan eheytyshoitojen kaltaista henkistä väkivaltaa - tällaisten haitallisten menetelmien jättämät traumat voivat jäädä vaivaamaan yksilöä koko hänen loppuelämänsä ajaksi. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluminen ei ole sairaus tai synty, joka pitäisi hyvittää ja korjata. Kukaan ei ole rikki ja siten eheytyksen tarpeessa omien henkilökohtaisten ominaispiirteidensä vuoksi. Jokaisen tulee saada olla oma itsensä ja tuntea olonsa turvallisesti omana itsenään ilman pelkoa minkäänlaisen väkivallan uhasta.

Vuonna 2018 Euroopan parlamentti kehotti unionin jäsenmaita kieltämään eheytyshoidot. Esimerkiksi Norjassa, Ranskassa ja Maltalla tällaiset menetelmät ovat kiellettyjä. Suomen tulee liittyä tämän kysymyksen osalta kieltävien maiden rintamaan. Eheytyshoidot ovat jääne ajalta, johon meidän ei tule samaistua tai haikailla. On aika kääntää sivua ja seistä vahvasti ihmisoikeuksien puolella – eheytyshoitojen ajan tulee olla ohi myös lainsäädännön tasolla. Näillä perusteiden Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää edistämään eheytyshoitojen kieltämistä lailla.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Tuhatkuntaa aloitteesta, jolla halutaan edistää keskeistä porvarillista arvoa, yksilön oikeutta elää elämänsä sellaisena kuin on. Eheytyshoidot ovat tieteelliseen tietoon

perustuvaa puoskarointia, joilla yritetään muuttaa ihmisen synnynnäistä ominaisuutta, seksuaalista suuntautumista. On yleensäkin absurdia käyttää termiä ”hoito” toiminnasta, joka kohdistuu asiaa, joka ei yleensäkaan ole hoitoa vaativa.

On järkyttävää, että monet nuoret joutuvat tänäkin päivänä kärsimään siitä, että heidän seksuaalinen suuntautumisensa patologisoidaan ja sen perusteella heitä kohdellaan sairaina ja korjaamista vaativina. Tällaiselle ei 2020-luvun sivistysyhteiskunnassa voi olla sijaa.

Puoluehallitus toteaa, että kokoomuksen puoluekokous on jo vuonna 2020 hyväksynyt puolueen kannaksi linjan, jonka mukaan tällaiset ihmisille henkistä väkivaltaa tekevät menetelmät on syytä kieltää. Koska puolueella on aihetta koskeva suhteellisen äskettäinen puoluekokouskanta, olisi vakiintuneen tavan mukaan päädyttävä ehdottamaan, että puoluekokous toteaisi aloitevastauksen tällä perusteella riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta. Asian ajankohtaisuuden vuoksi puoluehallitus kuitenkin haluaa kiinnittää kaikkien relevanttien tahojen vahvempaa huomiota puolueen yksilölähtöiseen linjaan ja sen vuoksi esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

112. Turun Kansallisseura: Viinit ruokakauppoihin

Jopa 65 % suomalaisista haluaa viinit ruokakauppaan. Suomessa ruokakauppaa on aina rakennettu asiakasta kuunnellen. Edellinen alkoholilain uudistus oli onnistunut: ruokakauppa luotsasi vahvemmat oluet ja lonkerot kaupan hyllyille vastuullisesti. Peräti 80 % suomalaisista pitää uudistusta onnistuneena*. Se ei lisännyt alkoholin kokonaiskulutusta, vaan kulutus on jatkanut laskuaan.

Suomi ja Ruotsi ovat ainoat EU-maat, joissa viiniä ei vielä myydä ruokakaupoissa. Kansalaisten enemmistön kanta on selvä: 2/3 suomalaisista toisi viinit ruokakauppoihin.

Aika on kypsä seuraavalle askeleelle. Toivotamme viinit tervetulleiksi ruokakauppaan!

Lähde: * Taloustutkimus 12/2022, <https://viinitruokakauppaan.fi/>

Esitämme, että:

- 1) Mietojen viinien myyminen sallitaan ruokakaupoissa
- 2) Myyntiajat kuten voimassa olevassa laissa

Näillä perusteilla Turun Kansallisseura esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehoittaa eduskuntaryhmää toimenpiteisiin, joilla pyritään tuomaan miedot viinit ruokakauppoihin.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen alkoholipolitiikan pitkä linja on ollut, että suomalaista alkoholisääntelyä viedään maltillisella tahdilla mutta kuitenkin määrätietoisesti kohti normaaleja eurooppalaisia oloja. Edellisen kerran tähän suuntaan otettiin pieniä askelia Sipilän hallituksessa, kun ruokakauppoihin saatiin ns. nelosoluen vahvuiset juomat sekä aidot lonkerot. Seuraavaa askelta ollaan parhaillaan ottamassa, kun Petteri Orpon hallituksen alkoholiuudistuksen ensimmäinen vaihe on tätä vastausta laadittaessa parhaillaan käsittelyssä. Olettaen, että se menee sovitusti maaliin, kuten lähtökohtaisesti tapahtuu hallitusohjelmassa sovituille asioille, saadaan seuraavaksi kauppojen hyllyille muun muassa sahti. Tätä voi pitää todellisena suomalaisena kulttuuritekona.

Aloitteessa esitetään mietojen viinien sallimista ruokakaupoissa ja myyntiaikojen pitämistä entisellään. Puoluehallitus toteaa, että ehdotuksen sisältämä muutos on jo katettu puolueen voimassa olevissa kannoissa. Puoluekokous on vuonna 2018 päättänyt kokoomuksen kannattavan kaiken alkoholikaupan tuomista luvanvaraisen vähittäiskaupan piiriin, mikä samalla merkitsee koko monopolista luopumista. Aloitteessa esitetyt aiheet ovat hyviä ja kannatettavia, ja niitä toivottavasti päästään toteuttamaan jo lähivuosina.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

113. Kokoomuksen Nuorten Liitto: Sukupuolikiintiöistä on luovuttava

Tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin mukaan valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä, hyvinvointialueen, hyvinvointiyhtymän ja hyvinvointialueiden välisen yhteistoiminnan toimielimissä sekä kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä, lukuun ottamatta aluevaltuustoja ja kunnanvaltuustoja, tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisestä syystä muuta johdu.

Kyseinen kohta tasa-arvolaisissa ei tosiasiallisesti aja kokoomuksen tavoittelemaa mahdollisuuksien tasa-arvoa. Tasa-arvon toteutumista ei voida arvioida vain tarkastelemalla tilastollista jakaumaa naisten ja miesten välillä. On tilastollinen tosiasia, että naiset ja miehet hakeutuvat omaehtoisesti hieman eri painotuksella eri aloille tai eri tehtäviin. Tämä johtuu siitä, että vapaassa yhteiskunnassa naiset ja miehet voivat tehdä keskimäärin hyvin erilaisia päätöksiä oman mielensä mukaan. Siksi eri tehtäviä hoitaviin lautakuntiin voi pyrkiä eri määrä miehiä ja naisia, eikä tämän voida katsoa johtuvan epätasa-arvosta.

Sukupuolijakauman tasaisuusvaatimus menee tässä tapauksessa harhaan ja aiheuttaa enemmän harmia kuin hyötyä. Aito sukupuolineutraali politiikka tarkoittaa, että pätevin ehdokas valitaan sukupuolesta riippumatta.

Käytännön tasolla sukupuolikiintiöt ovat erityisen suuri ongelma pienissä kunnissa, kun kunnan luottamuspaikkoja jaetaan erityisesti kuntavaalien jälkeen. Laki johtaa siihen, että luottamuspaikkaneuvotteluissa kuulutetaan paikan olevan ”naispaikka” tai ”miespaikka”, sillä hallituksen tai lautakunnan kokoonpano vaatii toista sukupuolta lain edellyttämän tilastollisen tasapainon säilyttämiseksi.

Tämän takia joudutaan valitsemaan joskus sellaisia henkilöitä, joilla ei ole paras mahdollinen osaaminen tai motivaatio kyseiseen tehtävään. Joskus valittu henkilö olisi hyvin voinut luovuttaa paikkansa motivoituneelle henkilölle, mutta toisen sukupuoli estää tämän. ”Oikeat henkilöt oikeille paikoille” -periaate paikkajaoissa ei tällöin toteudu.

Tilastovaatimusten sijaan sukupuolten välistä tasa-arvoa edistetään sukupuolineutraalilla yhdenvertaisuudella. Kokoomuksen tasa-arvosuunnitelmassakin sanotaan, että ”kaikilla on sukupuolesta riippumatta yhtäläiset mahdollisuudet edetä urallaan”. Tätä ei kiintiöittäminen edistä.

Edellä mainituin perustein Kokoomuksen Nuorten Liitto ry esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa kokoomuksen eduskunta- ja ministeriryhmää edistämään tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin poistamista sukupuolineutraalin kohtelun turvaamiseksi.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Nuorten Liitto ottaa aloitteessaan kantaa tasa-arvolain mukaisten sukupuolikiintiöiden luopumisen puolesta.

Kokoomukselle yksilön vaikuttamismahdollisuudet ja yhtäläisten vaikutusmahdollisuuksien edistäminen ovat perustavanlaatuisia arvoja ja periaatteita. Suomessa on perustuslaista lähtien hyvin vahva lainsäädännöllinen perusta tasa-arvolle. Monet käytännön esimerkit silti osoittavat, että esimerkiksi eri sukupuolet tilastollisesti tarkasteltuna kohtaavat erilaisia ongelmia.

Sukupuolikiintiöiden tavoitteena on vahvistaa sukupuolten tasapuolista edustusta. Kiintiöt voidaan määritellä eri tavoin. Suomessa tasa-arvolain kiintiösäännös koskee valtionhallinnon komiteoita, neuvottelukuntia, työryhmiä ja muita vastaavia toimielimiä sekä kunnanhallituksia, lautakuntia ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimiä.

Naisten ja miesten edustus on tasapuolistunut edustuksellisessa päätöksenteossa sekä sellaisissa julkisissa toimielimissä, joita koskee tasa-arvolain kiintiösäännös. Tässä mielessä voidaan katsoa, että kiintiösäännös on edistänyt sukupuolten tasapuolista edustusta kunnanhallituksissa ja kunnallisissa lautakunnissa sekä valtionhallinnon valmistelemissa toimielimissä. Sukupuolten tasapuolinen edustus päätöksenteossa on tärkeä yhteiskunnallinen tavoite. Kiintiösäännöksen tarkoituksena on, että naiset ja miehet tosiasiallisesti pääsevät tasapuolisesti mukaan yhteiskunnalliseen suunnitteluun ja päätöksentekoon.

Suomessa sukupuolten tasa-arvo toteutuu monien kansainvälisten vertailujen perusteella varsin hyvin. Tämä ei tarkoita, ettei ratkaistavia ongelmia ja voitettavia haasteita yhä olisi. Kokoomus on sitoutunut edistämään sukupuolten tasa-arvoa ja ihmisten yhdenvertaisuutta. Vaikka kiintiöistä aiheutuukin paikoin käytännön tasolla aloitteessakin kuvattuja ongelmia, niiden avulla toisaalta on siis pystytty myös edistämään tärkeitä yhteiskunnallisia päämääriä.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

114. Kainuun Kokoomus: Apteekkialan uudistaminen tehtävä hallitusti

Apteekkien kehittäminen on vahvasti mukana hallitusohjelmassa, ja työ on käynnistynyt STM:ssä. Tavoitteena on mm. turvata apteekkipalvelujen saatavuus koko maassa, säästää julkisen talouden menoja, lisätä hintakilpailua, mahdollistaa apteekkitoiminnan ketjuuntuminen sekä vapauttaa joidenkin itsehoitolääkkeiden jakelua. Tavoitteita on paljon.

Samaan aikaan apteekkien toimintaedellytykset ovat muuttuneet. Apteekeilta on leikattu koko 2000-luvun ajan. Viime hallituksen leikkaukset tuntuvat kipeästi apteekkien arjessa. Korkea inflaatio kurjistaa apteekkeja, koska kulujen nousua ei voi siirtää tuotteiden hintoihin, kuten muut yritykset tekevät. Myös biologisten lääkkeiden apteekkivaihto sekä yleinen lääkkeiden halpeneminen vähentävät apteekkien katetta.

Apteekkien kannattavuus heikkenee. Vaikka apteekkari kantaa yrittäjäyysriskin ja on henkilökohtaisella omaisuudellaan vastuussa apteekistaan, liki viidennes apteekkareista tienaa vähemmän kuin jos olisi proviisorina toisessa apteekissa. Apteekkien hakijamäärät vähenevät, koska kannattavuus ja alan tulevaisuus ovat epävarmoja.

Hallitusohjelmaan on kirjattu apteekkilouden kokonaisuudistus. Nykyinen lääketaksa- apteekiverojärjestelmä ei vastaa apteekin lääkemyynnin rakennetta. Talouden kokonaisuudistus olisi yksi keino parantaa erityisesti pienten apteekkien kannattavuutta ja lisätä järjestelmän kestävyttä.

Suorat säästöt eivät ole ainoa leikkaus, vaan hyvin monilla hallitusohjelman kirjauksilla on vaikutuksia apteekkien talouteen. Esimerkiksi itsehoitolääkkeiden myyminen päivittäistavara-kaupoissa voisi poistaa apteekkien taloudesta jopa kymmeniä miljoonia euroja vuodessa.

95 % suomalaisista on erittäin tai melko tyytyväisiä apteekkien toimintaan yleisesti. Fimean lääkebarometrin mukaan 92 % suomalaisista on sitä mieltä, että lääkkeitä saa apteekista vaivattomasti. Lääkkeiden toimitusvarmuus on hyvä: 98 % asiakkaista saa lääkkeen heti mukaansa.

On tärkeää, että Kokoomuksen johdolla kehitetään suomalaista apteekkijärjestelmää vastaamaan nykypäivän tarpeita. Samalla on varmistettava, että apteekit voivat jatkossakin palvella jokaista suomalaista eikä apteekkien toiminnasta tehdä kannattamatonta.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan niin, että apteekkiuudistus tehdään hallitusti ja päätösten kokonaisvaikutukset huomioiden eikä apteekkien toimintaedellytyksiä vaaranneta.

Puoluehallitus: (Vastaus aloitteeseen on aloitteen 116 jälkeen.)

115. Kainuun Kokoomus: Apteekeista tukea hyvinvointialueille

Sote-palvelujen tarve kasvaa jatkuvasti väestön ikääntyessä. Sähköiset palvelut eivät jatkossakaan toimi kaikissa tilanteissa tai kaikille väestöosille. Palveluverkoston supistuessa iso ratkaistava kysymys on, miten lähipalvelut turvataan syrjäisemmillä seuduilla, erityisesti ikäihmisille, joille esimerkiksi ajatus etälääkäristä voi olla pelottava tai käytännössä mahdoton.

Suomessa on koko maan kattava apteekkiverkosto. Apteekkeja on 830 ja enemmistölle suomalaisista apteekki on lähin terveystalous. Apteekkeja on sielläkin, missä terveysasemaa ei ole. Apteekkeja kannattaa jatkossa hyödyntää lähiterveystalouksena paljon kattavammin kuin nykyään.

STM on valmistellut asetusmuutoksen, jonka mukaan farmaseuteille ja proviisoreille annettaisiin oikeus rokottaa. Tämä on tärkeä alku, jos se mahdollistaisi esimerkiksi kausi-influenssarokotusten antamisen apteekkeissa. Mahdollisuudet ovat kuitenkin paljon laajemmat. Apteekkeissa voitaisiin esimerkiksi tehdä laboratoriotutkimuksia, verenpaineen mittauksia tai korvahuuhteluita tai apteekissa voisi olla terveydenhoitajan tai etälääkäriin vastaanotto. Lisäksi apteekkien lääkehoitoihin liittyviä palveluja, kuten lääkehoidon arviointeja, voisi käyttää hyvinvointialueen palvelujen tukena.

Lääkkeet ovat tehokas ja kustannusvaikuttava hoito. Ne voivat kuitenkin myös kuormittaa terveydenhuoltoa. Ikääntyneiden erikoissairaanhoidon käynneistä neljännes johtuu lääkehoidon ongelmista. Kyse on esimerkiksi siitä, että käytetty lääke ei sovi ikääntyneelle, että käytössä on päällekkäisiä lääkkeitä tai että lääkettä ei käytetä ohjeen mukaisesti. Näihin ongelmiin päästäisiin pureutumaan, jos apteekkien palveluja hyödynnettäisiin osana ikääntyneen hoidon kokonaisuutta. Samalla säästettäisiin muun terveydenhuollon kuluja.

Hyvinvointialueiden on mietittävä tarkasti, mihin ne rahansa käyttävät. Mihin jätetään seiniä? Mistä palveluista maksetaan? Apteekit voisivat olla nykyistä suurempi osa hyvinvointialueiden ratkaisuja. Jos olennaisia lähipalveluja saisi apteekista, voisivat muut palvelut olla kauempana. Apteekkeissa työskentelee korkeasti koulutettuja terveydenhuollon ammattilaisia, jotka ovat valmiita kantamaan nykyistä suurempaa vastuuta sote-kriisin ratkaisusta, kunhan käytännöistä ja pelisäännöistä sovitaan.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan niin, että apteekkeja hyödynnetään vahvemmin osana hyvinvointialueiden palveluja ja apteekkien tehtävistä hyvinvointialueella luodaan kansalliset mallit ja käytännöt.

Puoluehallitus: (Vastaus aloitteeseen on aloitteen 116 jälkeen).

116. Helsingin Edistyskokoomus: Apteekkitalous ja -markkina uudistettava

Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa nostetaan esiin tarve apteekkimarkkinan uudistamiselle. Hallitusohjelman mukainen valmistelu onkin käynnistetty sosiaali- ja terveysministeriön johdolla. Tavoitteena on parantaa lääkkeiden saatavuutta, alentaa niiden hintoja ja parantaa apteekkipalveluita.

Lääkekustannukset ovat kasvaneet voimakkaasti edellisten vuosikymmenien aikana. Toisaalta tuoreiden selvitysten mukaan Suomessa on varsin korkeat lääkekulut verrattuna esimerkiksi Ruotsiin. Lääkekulut muodostavat myös merkittävän kustannuksen yhteiskunnalle muun muassa Kela-korvauksien muodossa.

Suomi poikkeaa pohjoismaisen apteekkisäätelyn valtavirrasta vanhanaikaisella ja elinkeinovapautta voimakkaasti rajoittavalla sääntelyllä. Yksi keskeinen seikka tässä sääntelyssä on, että vain proviisori voi omistaa apteekin. Tämä on historiallinen jäännös ajalta, jolloin apteekkari itse saattoi valmistaa lääkkeitä. Nykyinen apteekkien omistajuusrajoite on perusteeton poikkeus perustuslain turvaamaan elinkeinovapauden periaatteeseen. Elinkeinovapauden ulottaminen myös apteekkimarkkinaan edistää yrittäjyyttä, kilpailua, lisää taloudellista tehokkuutta ja lisää kuluttajien valinnanmahdollisuuksia.

Apteekkimarkkinaa tulisi myös uudistaa lääkkeiden vähittäisjakelujärjestelmän rakenteellisella uudistamisella. Esimerkkiä kannattaa ottaa Euroopan tehokkaimmasta, Ruotsin, mallista. Sen mukainen lääkkeiden vähittäismyyntijärjestelmä olisi noin 250 miljoonaa euroa nykyistä mallia kustannustehokkaampi. Resepti- ja itsehoitolääkkeiden arvonlisäverokannoilla voidaan vaikuttaa säästöjen jakautumiseen suomalaiselle kuluttajalle ja valtiontalouteen. (Apteekkimarkkinan muutoksen taloudelliset hyödyt, Kaupan liitto, 2024). Kaupan liiton tutkimustulokset noudattavat myös sosiaali- ja terveysministeriön vuoden 2020 lääketaksamallien vertailun tuloksia, jossa Suomen järjestelmä havaittiin kalliiksi verrattuna muihin Pohjoismaihin. Apteekkitalouden uudistus on mahdollista toteuttaa lääketurvallisuus huomioiden, sillä muualla Euroopassa apteekkijärjestelmiä on uudistettu laajasti ja lääketurvallisuudesta on kyetty huolehtimaan. Suomessa kannattaa ottaa oppia näistä uudistuksista.

Apteekkitaloutta ja -markkinaa on mahdollista uudistaa siten, että se palvelee kuluttajien etua tehostaen samalla markkinoiden toimintaa ja tukee sekä julkista taloutta että suomalaisten ostovoimaa.

Edellä mainitun perusteella Helsingin Edistyskokoomus esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että ne tekevät rakenteelliset muutokset apteekkimarkkinan ja -järjestelmän elinkeinovapautta rajoittavan omistajuusrajoitteen purkamiseksi ja vähittäisjakelujärjestelmän uudistamiseksi.

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 114, 115 ja 116):

Kokoomus on pitkään suhtautunut myönteisesti apteekkien yhteydessä tarjolla olevien terveyspalveluiden valikoimaa laajentaviin ehdotuksiin. Kokoomuksen eduskuntaryhmä nosti jo vuonna 2015 julkaistussa sääntelykannanotossaan esiin mahdollisuuden toteuttaa apteekeissa esimerkiksi kausirokotusten jakelua, toki tarpeellisten täydentävien koulutusten suorittamisen jälkeen. Tämä kokoomuksen ehdotus onkin toteutumassa, kun toukokuun 1. päivästä 2024 alkaen voimaan tulleen asetusmuutoksen myötä farmaseutit saavat rokotuskoulutuksen käytyään ryhtyä antamaan apteekeissa rokotuksia, aivan kuten Kainuun kokoomus aloitteessa 115 toteaa.

Kilpailullisuuden vahvistamista on käsitelty eri näkökulmista puoluekokouksissa jo vuodesta 2016 lähtien. Viimeksi vuonna 2020 puoluekokouksen hyväksymässä puolueen tavoiteohjelmassa korostettiin markkinoille tulon helpottamista apteekkien nykyisen määrä sääntelyn purkamisen kautta. Tämän puoluekokouksen edistämisen on jatkossakin syytä olla keskeinen osa Kokoomuksen apteekkilinjaa.

Yhtiömuoto tai omistukseen liittyvät rajoitukset eivät itsessään ole esimerkiksi ammattitaitoisen toiminnan tai turvallisuuden kannalta kovin olennaisia. Apteekkitoiminta on sinänsä vaativaa ja korkeaa osaamista vaativaa, eikä siihen nykyään kohdistuvista osaamis- ja koulutusvaatimuksista ole syytä tinkiä.

Puoluehallitus painottaa, että riippumatta mahdollisista tulevista ratkaisuista esimerkiksi omistussääntelyn osalta, lääketurvallisuuden sisällöllisistä vaatimuksista on pidettävä kiinni. Tämä tarkoittaa esimerkiksi ammattitaitoisen neuvonnan saatavuuden takaamista vähittäismyynti yhteydessä sekä sitä, että myyntitoiminnasta vastuussa olevalla henkilöllä on proviisorin koulutus. Lisäksi epäterveiden kilpailuasetelmien välttämiseksi on syytä rajata lääketukualan yritykset lääkkeiden vähittäismyyntitoiminnan ulkopuolelle.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto julkisti 11.11.2020 apteekkimarkkinaselvityksen, jossa oli monia kehittämissuhteita. Selvityksen mukaan mm. apteekkien perustamista tulisi helpottaa, jotta apteekit sijoittuisivat nykyistä paremmin asiakkaiden tarpeiden mukaan. KKV ehdotti, että apteekkilupa ei perustuisi viranomaisen tarveharkintaan, vaan luvan voisi saada täyttämällä tietyt vähimmäiskriteerit, joilla varmistetaan lääkejakein turvallisuus. Samalla apteekkien sijaintisääntelyä luovuttaisiin. Nämä ovat myös Kokoomuksen jo aiemmin ottamien kantojen mukaisia ehdotuksia. Hallitusohjelmassa on tämän suuntaisia varovaisia avauksia alueellisesta määrä- ja sijaintisääntelyn helpottamisesta.

Hallitusohjelmassa on lisäksi jo sovittu apteekkilouden kokonaisuudistuksesta. Sen yhteydessä huomioidaan apteekkivero ja lääketaksa yhdessä siten, että huomioidaan apteekkien tosiasiallinen kannattavuus sekä turvataan maanlaajuinen apteekkiverkosto, rationaalisen lääkehoidon toteutumiseksi farmaseuttinen tuki (ml. lääkeneuvonta), lääkitysturvallisuus ja lääkkeiden saatavuus. Maanlaajuinen apteekkiverkosto on sitouduttu turvaamaan tarvittaessa erillisin tukielementein, esimerkiksi negatiivisella apteekkiverolla.

Osana apteekkilouden kokonaisuudistusta mahdollistetaan apteekkitoiminnan harjoittaminen myös osakeyhtiömuodossa. Osakkaina apteekkiyhtiöissä voivat toimia vain Suomessa laillistetut proviisorit. Muutoksessa varmistetaan apteekkitoiminnan tuottama verotulokertymä. Lisätään apteekkien talouden läpinäkyvyyttä ja selkeytetään apteekkien yhteydessä toimivien erillisten osakeyhtiöiden asema ja verotus. Hallitusohjelman mukaan myös mahdollistetaan apteekkien välinen yhteistyö ja ketjuuntuminen ja selvitetään mahdollisuuksia laajentaa apteekkien omistajapohjaa esimerkiksi sallimalla farmaseuttien toimiminen osakkaina.

Puoluehallitus toteaa lopuksi ymmärtävänsä myös huolia, jotka liittyvät ketjuuntumiseen ja siitä mahdollisesti aiheutuviin terveen kilpailun kannalta epäsuotuisiin seurauksiin. Asia on otettava riittävällä tavalla valmistelussa huomioon esimerkiksi rajaamalla ketjun kokoa ja rajaamalla lääketieteellisuus- ja -tukkualan toimijat lääkkeiden vähittäismyynnin ulkopuolelle. KKV:lla on epäterveen kehityksen torjumisessa keskeinen vastuu.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteiden 114, 115 ja 116 johdosta.

117. Kokoomuksen Naisten Liitto: Ennaltaehkäisevän hoidon järjestäminen ja kehittäminen

Suomen historiassa on saavutettu huomattavia tuloksia ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa. Nykyisin liikkumattomuuden kaltaiset uudet uhat haastavat kansanterveytemme. Tehokkaamman ennaltaehkäisyn varmistamiseksi on välttämätöntä hyödyntää yksilöllistä dataa ja tekoälyä tarkemmin, erityisesti seulonnassa ja henkilökohtaisen hoidon suunnittelussa.

Vaikkakin ennaltaehkäisyn vaikuttavuuden mittaaminen voi olla vaikeaa, on olemassa laaja tutkimusnäyttö, joka osoittaa sen taloudellisen ja terveydellisen arvon. OECD:n tutkimukset vahvistavat ennaltaehkäisyn merkityksen terveydenhuoltokustannusten hallinnassa ja väestön terveyden parantamisessa.

DigiFinlandin tekoälyraportti esittää tekoälyn mahdollisuudet hoitotyön tehostamisessa, erityisesti päätöksentekoa tukevien sovellusten ja chatbottien avulla. Tekoäly mahdollistaa tehokkaamman resurssien käytön ennaltaehkäisyyn, kun rutiinitoimet automatisoidaan.

Lainsäädännön päivitys on tarpeen, jotta tekoälyä voidaan hyödyntää ennaltaehkäisyn tehostamisessa. Tämä kattaa erityisesti tietojen keruun ja hyödyntämisen henkilökohtaisen hoidon suunnittelussa.

Hyvinvointialueiden rahoitusmallin tulisi kannustaa ennaltaehkäiseviin toimiin. Malliin lisättävä komponentti ohjaisi varoja ennaltaehkäisevään hoitoon perustuen terveyden edistämisen indikaattoreihin, kuten rokote kattavuuteen ja elintapojen parantamiseen.

Rahoitusmallin kehittäminen tulos pohjaiseksi kannustaisi hyvinvointialueita kokeilemaan uusia ennaltaehkäisevän hoidon malleja. Tämä lisäisi joustavuutta ja edistäisi innovatiivisten ratkaisujen käyttöönottoa terveydenhuollossa. Rahoituksen tarkistaminen ja sopeuttaminen säännöllisesti varmistaisi, että ennaltaehkäisevän hoidon tulokset heijastuvat väestön terveyteen ja terveydenhuoltokustannusten hallintaan pitkällä tähtäimellä.

Edellä mainitun perusteella Kokoomuksen Naisten liitto esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää edistämään yksilöllisen datankäyttöä ennaltaehkäisevän hoidon järjestämisessä ja kehittämisessä.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen ehdotukset sosiaali- ja terveystalouden korjaussarjaksi julkaistiin keväällä 2023. Asiakirjassa todetaan, että kokoomus haluaa turvata hyvinvointiyhteiskunnan palvelut. Haluamme, että ihmiset pääsevät pois jonoista – hoitoon sekä palveluihin. Tavoitteen saavuttamiseksi sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluiden on toimittava saumattomasti yhteen. Erityisesti on panostettava

ennaltaehkäiseviin palveluihin, jotta avun saa ennen kuin ongelmat pahenevat. Pitkällä aikavälillä kustannusten nousua saadaan merkittävästi hillittyä erityisesti ennaltaehkäisevällä työllä ja palveluiden painopisteen siirtämisellä korjaavista palveluista kohti varhaisemman vaiheen palveluita. Se on myös inhimillisesti tarkasteltuna tärkeää.

Kokoomuksen soten korjaussarjassa on myös vahvasti tunnistettu aloitteessakin esiin nostettu tekoälyn datan käytön potentiaali. Tiedon, teknologian, palveluiden digitalisaation ja tekoälyn saralla on vielä valtavasti hyödyntämättömiä mahdollisuuksia parempien sosiaali- ja terveystalouden rakentamiseksi ja hyvinvoinnin lisäämiseksi. Tiedon, teknologian ja digitaalisten ratkaisuiden hyödyntäminen on merkittävä kysymys myös sotepalveluiden kustannusten kehittymisen näkökulmasta.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan on vahvasti kirjoitettu sisään tavoitteet palveluiden painopisteen siirrosta, tiedon ja teknologian hyödyntämisestä sekä rahoitusjärjestelmän kannustavuuden parantamisesta. Hallituskauden aikana toteutetaan poikkihallinnollisesti ja yhdessä järjestöjen kanssa kansallinen terveys- ja hyvinvointiohjelma, jolla vahvistetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vaikuttavuutta ottamalla käyttöön vaikuttaviksi arvioituja käytäntöjä sekä kehitetään uusia ratkaisuja perustuen kokonaistaloudelliseen hyötyyn ja kustannusvaikuttavuuteen. Ohjelman toteuttamiseen on varattu yhdeksän miljona euron kertaluontoinen määräraha.

Hallitusohjelman mukaisesti henkilötietojen käsittelyyn liittyvää sääntelyä kehitetään, jotta sosiaali- ja terveystaloudesta kerätyt tiedot ovat sujuvammin käytettävissä eri toimijoiden välillä. Palveluketjujen ja palvelukokonaisuuksien toimivuuden edistämiseksi tiedon kulkua sujuvoitetaan erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon välillä sekä kuntien ja viranomaisten tarpeisiin. Käytetään tietoa asiakkaiden palvelutarpeen ennakointiin ja varhaiseen puuttumiseen.

Myös tekoälyn käyttö mahdollistetaan sosiaali- ja terveydenhuollossa esimerkiksi työvuorosunnittelussa, ennaltaehkäisyssä, oma- ja itsehoidossa sekä palvelu- ja hoitotoiminnassa. Tämä tehdään perusoikeudet turvaten. Selvitetään todennäköisimmin automatisoitavissa olevat sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät sekä niihin liittyvät mahdollisuudet ja riskit.

Hyvinvointialueiden rahoitusmallin on niin ikään toimittava siten, että se kannustaa oikealla tavalla. Malliin sisältyy jo nykyisellään joitakin kannustavuutta lisääviä elementtejä, mutta hallitusohjelmassa haettiin ratkaisuja, joilla kannustavuutta lisätään. Rahoitusmallin kannustavuutta parannetaan huomioimalla hyvinvointialueiden toteutuneiden kustannusten perusteella tehtävässä rahoituksen jälkikäteistarkistuksessa niin kutsuttu hyvinvointialueiden omavastuuosuus. Lisäksi rahoitusmallin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (hyte) –kertoimen painoarvoa kasvatetaan nykyisestä. Näin kannustetaan hyvinvointialueita painostamaan asukkaidensa hyvinvoinnin ja terveyden kannalta keskeisiin ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin.

Hyvinvointialueiden rahoitusmalli on ollut toiminnassa vain vuoden, joten on vielä ennen aikaista tehdä johtopäätöksiä mallin toimivuudesta tai kannustavuudesta. Lisäksi hallitusohjelmassa on määritetty edellä mainittuja kannustimia lisääviä elementtejä, joiden vaikutukset näkyvät lainsäädäntömuutosten myötä hallituskauden edetessä. Pidemmällä aikavälillä järjestelmään voidaan tuoda uusia näkökohtia, mutta tämä edellyttää huolellista nykyisen rahoitusmallin toimivuuden analysointia ja eri vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuuden arviointia.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

118. Pyynikin Kokoomus: Korjataan aluemalli

Pyynikin Kokoomus ry esittää, että puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskunta- ja ministeriryhmiä valmistelemaan lakimuutoksen, jolla nykyinen SOTE-malli korjataan pikaisesti kansantaloudellisesti kestäväksi ja kansalaisille inhimilliseksi järjestelmäksi.

Nykyinen aluehallintomalli ei anna tarpeeksi laajaa rahoituspohjaa SOTE-palveluiden järjestämiseksi kullakin alueella. Alueita on liikaa, ja niiden hallinto syö resursseja ydintoimintojen toteuttamisesta Lain valmistelun yhteydessä asiantuntijoiden näkemys oli, että viisi hyvinvointialuetta olisi optimaalinen määrä. Poliittisista syistä Suomi päätyi huomattavasti laajempaan ja monimutkaisempaan hallintomalliin. Nyt kaiketi voimme myöntää, että järjestelmä on sekä kallis että tehoton. Suomen terveydenhoidon kustannukset olivat jo 2022, ennen hyvinvointialueiden aloittamista, 5599 dollaria kansalaista kohden, kun OECD-maiden keskiarvo oli 4986. Sittenkin ero on vain kasvanut, kun uusi hallinto vaatii miljardiluokan lisäbudjetoitua. Nykyisen kulurakenteen valossa on järkevää kysyä, mitä lisäarvoa tämä kalliimpi järjestelmä tarjoaisi kansalaisille?

Yksinkertainen ja kunnolla tuettu malli, joka antaa yksityisille toimijoille tilaa, toimii paremmin kuin massiivinen hallintokone. Tämänhetkinen järjestelmämme näyttää olevan kalliimpi kuin verokkimaidemme järjestelmät. Nämä muiden maiden järjestelmät toimivat suhteellisen hyvin. Jonot ovat lyhyet, ja omalääkärijärjestelmä toimii tehokkaasti. Se tarjoaa tutun hoitoympäristön ilman, että jokaisen käynnin aikana käydään läpi potilaan koko hoitohistoria alusta asti. Lääkäri tuntee potilaansa. Ajan säästö on merkittävä, ja hoidon määrittäminen johdonmukaisempaa. Parempaa hoitoa, nopeammin. Siis myös edullisemmin.

Pyynikin Kokoomus ry edellyttää, että

- nykyinen tehoton järjestelmä, joka maksaa jo tällä hetkellä enemmän kuin muualla, arvioidaan perusteellisesti, mutta nopeasti
- tarpeelliset korjaustoimenpiteet tehdään pian
- hyvinvointialueiden määrä vähennetään viiteen
- KELA-palautusten määrää korotetaan, jotta yksityisten palvelujen käyttö tulee mahdolliseksi yhä suuremmalle osalle suomalaisista
- julkisella sektorilla ostopalvelusopimusten tekemistä ja toteutuneen palvelun valvontaa kehitetään henkilöstön ja luottamushenkilöiden tehokkaalla koulutuksella

Näillä perustein Pyynikin Kokoomus ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa Kokoomuksen eduskunta- ja ministeriryhmää toimimaan siten, että yllä mainitut korjaukset sosiaali- ja terveydenhuoltoon saadaan toteutettua.

Puoluehallitus:

Kokoomus on historiassaan kannattanut malleja, joissa hyvinvointialueratkaisu olisi perustettu huomattavasti pienemmälle määrälle alueita tai jatkettu palveluiden kehittämistä kuntapohjaisesti. Edellisen hallituksen kaudella hyväksytyssä hyvinvointialueratkaisussa on lukuisia ongelmia. Hyvinvointialueet esittivät kuitenkin hallitusohjelmaneuvoittelussa toiveen työrauhasta. Siksi pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa perusratkaisua ei ryhdytty muuttamaan. Palveluita uudistetaan nykyisellä hallintorakenteella.

Palvelujärjestelmän sisällöllinen uudistaminen olisi pitänyt tehdä jo monia vuosia sitten. Uuden hallinnonuudistamisen käynnistäminen heti edellisen perään olisi tarkoittanut tärkeän palveluiden uudistamisen lykkääntymistä edelleen.

Toimintaympäristö on rajusti muuttunut. Rahat ja etenkin henkilöstö eivät riitä nykyisellä tavalla organisoidun palvelujärjestelmän ylläpitoon. Väestön ikääntymisen aiheuttama piikki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeessa on silti vielä edessä. Tämä edellyttää määrätietoisia toimia palveluiden uudistamiseksi ja rahojen riittävyyden turvaamiseksi.

On myös tärkeä huomata, että uudistuksen alkuvaiheen muutuskustannukset aiheuttavat ensimmäisinä vuosina suuria kustannuksia, ja säästöt julkiseen talouteen toteutuvat viiveellä. Kaikilla hyvinvointialueilla on kuitenkin ensimmäisen toimintavuoden jälkeen laadittuna muutosohjelmat, joilla talouden ja toiminnan yhteensovittamista tavoitellaan.

Hyvinvointialueiden hallintoa on rakennettu vuosia. Nyt on kiireellistä korjata palvelut sekä hakea ratkaisuja akuuttiin henkilöstöpulaan. Hyvinvointialueilla tehdään parhaillaan paljon työtä palveluiden uudistamiseksi. Muutoksen hetkellä on käytettävä rohkeasti hyödyksi uudistumisen mahdollisuus. Nyt, kun sekä perustason että erikoistason palvelut ovat samassa organisaation alla ja samassa budjetissa, hyvinvointialueilla on mahdollisuus viedä painopistettä enemmän ennaltaehkäisyyn sekä perustason hoitoon ja hoivaan. Se on myös tulevaisuuden kannalta järkevää uudistamista, sillä perusterveydenhoidon vahvistaminen, ennaltaehkäisy ja hoidon saaminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa vähentää myös kalliin erikoissairaanhoidon painetta.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa on lukuisia kokoomuksen tärkeinä pitämiä tavoitteita, joilla sosiaali- ja terveystalouden saatavuutta ja palvelujärjestelmän kestävyttä pyritään parantamaan. Monituottajuuden esteitä puretaan, rahoitusmallin kannustavuutta parannetaan, hankintoja tehostetaan ja tietoa ja teknologisia ratkaisuja hyödynnetään. Lisäksi hallitus päätti heti viime syksynä ensimmäisessä budjettiriihessään nostaa Kela-korvauksia 500 miljoonalla eurolla vuosina 24–27. Tämä oli nopea toimi perusterveydenhuollon hoitokustannusten purkamiseksi ja sitä kautta hyvinvointialueiden työn helpottamiseksi.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

119. Pyynikin Kokoomus: Kivunhoitoa on edistettävä suomalaisessa terveydenhuollossa

Suomessa tutkimusten mukaan noin joka viides kärsii kroonisesta kivusta [1]. Silti Suomen terveydenhuollossa kipua ei edelleenkään hoideta potilasta arvostavalla tavalla, vaan krooninen, vaikeahoitoinen kipu on erittäin alihoidettua. Kivusta kärsivä potilas ei usein saa tahtomaansa hoitoa, vaan potilaat jätetään kärsimään oman onnensa nojaan.

Lääkärit eivät uskalla kirjoittaa opiaattipohjaisia kipulääkkeitä Fimean ja Valviran pelossa, vaikka näillä olisi joissakin tapauksissa hyvä teho. Päättävät tahot (Fimea ja Valvira) uhkaavat ja ottavatkin lääkäriltä lääkkeiden kirjoitusluvat pois, mikäli kyseinen lääkäri heidän mielestään kirjoittaa potilaille liian paljon kipulääkkeitä tietämättä lainkaan yksittäisten potilaiden tilannetta. Lisäksi uudenlaiset hoitomuodot, kuten esimerkiksi lääkekannabis, ovat käytännössä vaihtoehtoja, jotka ovat olemassa teoriassa, mutta todellisuudessa eivät ole edes mahdollisia kokeilla, koska päättävät tahot ovat todenneet ne toimimattomiksi. Kivun hoito on kuitenkin yksilöllistä, ja vaikeassa kiputilanteessa tulisi olla matalampi kynnyksellä eri vaihtoehtojen kokeilussa hyvässä valvonnassa potilasta kuunnellen.

Mikäli kipua kärsivällä potilaalla SSRI-pohjaiset kipukynnystä nostavat mielialalääkkeet eivät auta hoitomuotona, potilas jätetään yksin kivun kanssa mahdollisesti muutaman psykofyysisen toimintaterapiakäynnin kanssa ”oppimaan elämään kivun kanssa”. Tämän johdosta osa kipupotilaista joutuvat syrjään työelämästä, ajautuvat pimeiden markkinoiden pariin tai jopa päättämään päivänsä, koska eivät koe elämänsä olevan kärsimyksensä arvoista. Oikealla kivunhoidolla kipulääkityksen myötä potilaan kipu saataisiin hallintaan, mikä mahdollistaisi potilaalle mielekkään elämän ja myös mm. palaamisen töihin esimerkiksi ammatillisen kuntoutuksen kautta.

Haluamme, että kivunhoidon laatua parannetaan Suomessa. Haluamme, että Suomessa kipupotilaat saavat helpommin hoitoa kipuihinsa, opiaattipohjaisten lääkkeiden kirjoittamiskynnystä madalletaan, Valviran ja Fimean sanelupolitiikan valtaa kevennetään ja uudenlaisten hoitomuotojen kokeiluja helpotetaan. Tähän kuuluvat lääkekannabiksen ja psykedeelien toimivuuden kartoittaminen kivunhoidossa ja psykiatriassa. Haluamme, että kivuista kärsivä potilas saa itse päättää ottaako riskin riippuvuudesta vai mielekkästä elämästä ilman kipuja, sillä tällä hetkellä päättävät tahot Valvira ja Fimea ovat todenneet riippuvuuden olevan aina suurempi uhka, potilaan tilanteesta riippumatta. Haluamme, että kivusta kärsivien suomalaisten elämää arvostetaan edes sen verran, että heille sallitaan mielekäs elämä ilman jokapäiväistä jatkuvaa kipua. Näin monet työkyvyttömyyseläkeläiset tai sairaspäivärahalta olevat saataisiin työelämään, mikä kohottaisi sekä heidän elämänlaatuaan että vähentäisi tulonsiirtoja, lisäksi tämä vähentäisi pimeiden markkinoiden ja rikollisuuden rahoittamista sekä masentuneiden ja itsemurhien määrää Suomessa.

[1]

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/333774/Kiiala_Kirsi_Piipponen_Henna_2020_09_03.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Näillä perustein Pyynikin Kokoomus ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa Kokoomuksen eduskunta- ja ministeriryhmiä toimimaan siten, että kivunlievitystä suomalaisessa terveydenhuollossa helpotetaan.

Puoluehallitus:

Käypä Hoito –suositusten mukaisesti kivun hoito ja kuntoutus perustuvat huolelliseen arvioon potilaan kivusta ja kokonaistilanteesta. Hoidon tavoitteita ovat kivun lievittyminen, toimintakyvyn koheneminen ja elämänlaadun paraneminen. Pitkäkestoista kipua ei yleensä pystytä kokonaan poistamaan, mutta sitä voidaan lievittää ja potilaan selviytymistä voidaan tukea.

Käypä Hoito –suosituksen mukaisesti lääkkeettömät hoidot ovat ensisijaisia, ja lääkehoito yhdistetään muihin hoitomenetelmiin. Lääkkeettömään hoitoon liitetään tarvittaessa kipulääkitys. Kipulääkitys suunnitellaan yksilöllisesti potilaan kipuongelman, muiden sairauksien, niiden riskitekijöiden ja psykososiaalisen tilanteen mukaan.

Käypä Hoito –suositus myös toteaa, että vahvoja opioideja käytetään vain erityistilanteissa. Opioidilääkitys aloitetaan vain säännöllisessä pitkäaikaisessa hoitosuhteessa. Opioidilääkityksen harkitsematon aloitus ja käyttö pitkäaikaiseen kipuun voi altistaa potilaan pitkäaikaiskäytön haitoille, kuten toleranssin kehittymiselle, väärinkäytölle ja hormonaalisille vaikutuksille. Erityisesti aikaisempi päihde- tai lääkeaineriippuvuus altistaa potilaan opioidiriippuvuuden kehittymiselle

Aloitteen toteamus siitä, että kivunhoidon laatua on parannettava Suomessa, on kuitenkin aivan oikea. On tärkeää, että Suomessa kipupotilaat saavat helpommin hoitoa kipuihinsa ja kroonistuneenkin kivun kanssa olisi tärkeä voida elää mahdollisimman normaalia elämää.

Hallitusohjelmassa on otettu kantaa siihen, että oikeus tehokkaaseen kivunhoitoon ja luottamus siihen, että kivunhoitoa on saatavilla, on varmistettava tehokkaasti ja yhdenvertaisesti ympäri maan.

Lisäksi hallitusohjelman mukaisesti lisätään kivunhoidon osaamista sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstölle ja varmistetaan hoidon ennaltaehkäisy, jatkuvuus, moniammatillinen toiminta ja hoidon porrastus kivunhoidossa.

Hallitusohjelman mukaisilla toimilla pyritään edistämään kivunhoidon laatua Suomessa ja varmistamaan oikeanlaisen kivunhoidon saatavuus yhdenvertaisesti ympäri Suomen.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

120. Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri: Sterilisaatiolainsäädäntö päivitettävä nykyvuosituhannelle

Suomessa on viime vuosina kehitetty ansiokkaasti lainsäädäntöä kehollisen itsemääräämisoikeuden saralla. Suomen vanhanaikainen aborttilainsäädäntö päivitettiin, translainsäädäntö uudistettiin ja raiskauksen liittyvä lainsäädäntö muutettiin suostumusperusteiseksi. Näistä edistysaskelista huolimatta Suomessa on edelleen voimassa kehollisen itsemääräämisoikeuden kannalta kivikautinen laki, mitä tulee sterilisaatioon liittyvään lainsäädäntöön.

Nykyinen laki on ollut voimassa 1970-luvulta lähtien eikä se ole esimerkiksi enää linjassa muiden Pohjoismaiden tai edes monien EU-maiden vastaavien lainsäädäntöjen kanssa. Lainsäädännön suurin ongelma on tällä hetkellä, se että sterilisaation haluava henkilö joutuu kysymään puolisonsa mielipiteen toimenpiteeseen. Nykyinen lainkirjaus on johtanut kirjaviiin käytäntöihin eri paikkakunnilla tai jopa saman paikkakunnan sisällä. Puolisoa ollaan saatettu vaatia paikanpäälle mukaan, kun toimenpiteen edellytyksiä on selvitetty. Vastaavasti osa lääkäreistä on tulkinnut kirjausta varsin lievästi, esimerkiksi pelkästään esittämällä vastaanotolla kysymyksen, että onko toimenpiteestä keskusteltu puolison kanssa ilman sen kummempaa vaadetta todistaa, että näin on oikeasti menetetty. Tulkinnanvaraisuus asettaa kansalaiset Suomen sisällä ja jopa samalla paikkakunnalla eri arvoiseen asemaan, koska lääkärin tulkinnat puolison kuulemisesta toimenpiteeseen liittyen vaihtelevat suuresti.

Nykyinen lainsäädäntö asettaa toimenpiteen vaatimukseksi myös verrattain korkean 30 vuoden iän, tai vaihtoehtoisesti määrätyn lapsiluvun, jotta toimenpide voidaan suorittaa. Kokoomuslaisiin perusarvoihin kuuluvat yksilön vapaus ja vastuu, joita vastaan nykyinen hyvin holhoava lainsäädäntö sotii. Kansallisen Kokoomuksen puoluekokouksessa on vuonna 2018 hyväksytty aloite, jossa sterilisaatiolainsäädännön uudistamista on vaadittu, mutta hyväksytty aloite ei ole johtanut lainsäädäntötasolla toimenpiteisiin.

Edellä mainitun perusteella Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri esittää, että

hyväksymällä aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa Kansallisen Kokoomuksen eduskuntaryhmää ja ministeriryhmää konkreettisiin toimiin sterilisaatiolainsäädännön uudistuksen toimeenpanemiseksi siten, että luovutaan kokonaan vaatimuksesta avio- tai avopuolison mielipiteen kuulemiselle, sekä lievennetään toimenpiteen muita reunaehtoja siten, että ammattitaitoisen lääkärin konsultaatio eri vaihtoehtoista ja sterilisaatiota hakevan henkilön oma tahto ja harkinta ovat ensisijainen edellytys toimenpiteen saamiselle.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus yhtyy aloitteessa esitettyihin näkemyksiin. Jokaisella tulee olla oikeus päättää omasta kehostaan ja lisääntymisestään – kyse on perustavanlaatuisesta itsemääräämisoikeudesta.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tilastojen mukaan sterilisaatioita tehtiin vuonna 2022 noin 2900. Näistä 70 % tehtiin miehille. Sterilisaatioissa olleiden naisten keski-ikä vuonna 2021 oli 36,3 vuotta ja miesten 40,5 vuotta.

On lisäksi ongelmallista ja tasa-arvon vastaista, että avioliitossa olevan yksilön puolisolle on varattava mahdollisuuksien mukaan tilaisuus saapua kuultavaksi puolisonsa kehoon liittyvistä asioista. Ei ole valtion tehtävä vartioida avioliitossa pariskuntien vuorovaikutusta ja keskinäistä tiedonvaihtoa. Myöskään synnytysten tai lasten lukumäärän ei pitäisi olla kynnyskysymys steriloinnissa, vaan ihmisen oikeutta oman kehonsa ja lisääntymisensä hallintaan tulee lisätä tässäkin asiassa – perhetaustasta riippumatta.

Vaikka Suomessa kannetaan paraikaa syvää huolta syntyvyyden laskusta, ei siihen ole toimiva keino vapaaehtoisesti lapsettomaksi jäävien tai lapsia lisää haluamattomien ruumiillisen itsemääräämisoikeuden rajoittaminen, vaan kokonaisvaltainen ja tasa-arvoon tähtäävä perhevapaiden ja työelämän uudistaminen. Jokaisella täytyy olla oikeus päättää omasta kehostaan.

Kuten aloitteessakin todetaan, on puoluekokous hyväksynyt vuonna 2018 aloitteen, jossa kehoitetaan toimiin sen edistämiseksi, että sterilisaation saa halutessaan jo 25-vuotiaana, ja laista poistetaan vaatimus puolison kuulemisesta sekä synnytysten että lasten lukumäärästä. Puoluehallitus toteaa, että tämän aloitteen edistäminen on edelleen tahtotila.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

121. Meri-Helsingin Kokoomus: Tavoitteiden ja mittariston käyttöönotto hyvinvointialueiden johtajuuden parantamiseksi

Sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuun siirtyminen kunnilta hyvinvointialueille oli merkittävä hallinnollinen uudistus. Vuonna 2023 hyvinvointialueiden rahoitus on koko maan tasolla yhteensä noin 22,5 miljardia euroa.

Hyvinvointialuejohtaja johtaa aluehallituksen alaisena hyvinvointialueen hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Tehtävä vaatii korkeaa koulutusta, monipuolista osaamista ja hyviä ihmissuhdetaitoja. Heillä on keskeinen ja merkittävä rooli hyvinvointialueensa menestyksessä.

Lain mukaan hyvinvointialueen ja hyvinvointialuejohtajan on tehtävä johtajasopimus, jossa sovitaan hyvinvointialueen johtamisen edellytyksistä. Hyvinvointialuejohtajan tehtävät ja toimivalta suhteessa luottamustoimielimiin on määritelty hyvinvointialueen kulloinkin voimassa olevassa hallintosäännössä.

Aluehallituksen puheenjohtajan ja hallituksen rooli korostuu hyvinvointialuejohtajan työn seurannassa, kun tavoite- ja arviointikeskustelun perusteella aluehallitus voi päättää hyvinvointialueen johtajalle tavoitteet ja niiden mittarit.

Useimmat hyvinvointialueet kärsivät tällä hetkellä vakavasta henkilöstövajeesta, mikä uhkaa lakisääteisten palveluiden toteutumista. Hyvinvointijohtajien hyvinvointialueiden lainsäädännön yhteydessä olisi ollutkin tarpeen luoda johtamiselle yhteinen kansallinen ja hyvinvointialueiden

toimintaan sopiva mittaristo, jolla olisi asetettu kannustimia esimerkiksi henkilöstön hyvinvoinnin ja työnantajan vetovoimaisuuden edistämiseen.

Hyvinvointialueiden johtamiseen tuleekin luoda seuraavaksi mittaristo, joka tukee johtamisen osaamista ja kehittämistä sekä hyvinvointialueiden toimintaa. Tämä parhaimmillaan helpottaisi myös ministeriöiden ohjausta ja valvontatyötä.

Edellä mainituin perustein yhdistyksemme esittää, että

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta selvittämään menetelmiä tavoitteellisen johtamisen ja mittariston käyttöönottoon hyvinvointialueilla, jotta voidaan varmistaa palvelujen tehokas toteutus ja johtamisprosessien läpinäkyvyys.

Puoluehallitus:

Ikääntyvässä Suomessa palveluita tarvitaan tulevina vuosina yhä enemmän, ja samaan aikaan sote-alan osaajapula on pahentunut. Seuraavien vajaan kymmenen vuoden aikana hyvinvointialueilta eläköityy noin kolmannes työntekijöistä. Tämä on merkittävä haaste ja alleviivaa entisestään henkilöstön hyvinvointia painottavien toimien tärkeyttä, sekä hyvän johtamisen merkitystä sote-alan veto- ja pitovoiman vahvistamiseksi.

Kokoomuksen soten korjaussarjassa (2023) on vahvasti tunnistettu hyvä johtaminen keskeisenä onnistumisen välineenä palveluiden kehittämisessä ja henkilöstön työn tukemisessa. Asiakirjassa todetaan, että sosiaali- ja terveystaloudissa on kautta linjan varmistettava hyvä johtaminen ja selkeät toimintamallit, joihin työntekijöillä on mahdollisuus vaikuttaa. Työyhteisön toimivuuden kannalta on tärkeää, että työntekijällä on lähiesihenkilö, joka tuntee hänen työnsä. Johtaja vastaa työkuultuurista ja myös siitä, että työntekijät voivat keskittyä omiin ydintehtäviinsä. Johtajien tulee myös sitoutua kaikin tavoin työn kehittämiseen, sitä ei voi ulkoistaa muille tahoille. Johtajien kouluttamiseen on panostettava, jotta myös arjen kehittäminen toimii työyhteisöissä. On johdon tehtävä mahdollistaa henkilöstön onnistuminen ja myös palkita työtehtävissä suoriutumisesta, sekä motivoida oman ammattitaidon kehittämiseen. Osana johtamista on tuettava ammattilaisten jaksamista työssään nykyistä vahvemmin, jotta työurat eivät katkea ennen aikaisesti.

Myös pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan on kirjattu tavoitteita hyvästä johtamisesta ja henkilöstöhallinnosta. Hyvinvointialueita kannustetaan lisäämään sosiaali- ja terveystalouden houkuttelevuutta henkilöstön tarpeet huomioivalla ja osallistavalla johtamisella, sekä parantamalla työnjakoa ja joustavuutta. Sote- ja pelastusalan henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden turvaamiseksi on käynnistetty Hyvän työn ohjelma, jonka toteuttamiseen on varattu yhdeksän miljoonan euron kertaluontoinen määräraha hallituskaudelle. Hyvän työn ohjelma mm. järjestää jokaisella yhteistyöalueella (YTA) valmennus- ja kehittämistyöpajoja, joiden tavoitteena on tukea työyksiköitä kehittämään oman työyksikkönsä työhyvinvointia, työkykyä ja työssä jaksamista.

Hallitusohjelman kirjauksilla pyritään myös vahvistamaan hyvinvointialueiden välistä työnjakoa, yhteistyötä ja yhteensovittamista erityisosaamisen saatavuutta koskeissa kysymyksissä, soveltuvin osin myös yhteistyöaluetasolla ja kansallisesti. Pyritään myös tukemaan alueita sijaispoolin kehittämisessä ja arvioidaan mahdollisuuksia hillitä kallista lyhytaikaisen vuokratyövoiman käyttöä ja suunnata sitä tilanteisiin, joihin se parhaiten soveltuu ja lisätä kustannustehokasta oman henkilöstön ja ostopalvelujen käyttöä.

Myös hyvinvointialueilla on meneillään lukuisia toimia henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden parantamiseksi. Pohjanmaalla henkilöstöpulaa, sijaistarvetta ja kasvavaa vuokratyön käyttöä on lähdetty ratkomaan omalla sovelluksella. Pulaa helpottamaan on luotu mobiilisovellus, josta

ensimmäiset kokemukset ovat olleet rohkaisevia. Pohjois-Savossa on valmisteltu tekoälyn käyttöä ennustamaan sijaisten tarvetta.

Hyvinvointialueet myös oppivat toisiltaan ketterästi parhaita käytäntöjä. Toimijat hyvinvointialueiden virka- ja poliittisessa johdossa ovat tiiviisti verkostoituneet, mikä antaa mahdollisuuksia jakaa ja oppia uusia hyviä käytäntöjä, sekä hakea esimerkkejä ja kokemuksia erilaisiin tilanteisiin.

Hallitusohjelman mukaisesti myös tietoa hyödynnetään hyvinvointialueiden johtamisen tukemisessa. Hyvinvointialueiden talouden ja tuloksellisuuden ohjauksen edellyttämää tietopohjaa kehitetään, jotta saadaan käyttöön johtamista tukeva, toiminnan ja talouden kattava tieto. Varmistetaan lisäksi, että tiedot alueiden välillä ovat vertailukelpoisia ja avoimesti saatavilla. Tiedolla johtamisen kokonaisuuden johtaminen valtakunnallisen ohjauksen tasolla varmistetaan.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

122. Keski-Suomen Kokoomus: Ikäihmisten yksilöllisen hoidon ja hoivan tarpeen turvaaminen

Suomalainen sosiaali- ja terveydenhuolto on valtaviin haasteiden edessä. Useat hyvinvointialueet eivät ole kyenneet kattamaan alijäämiään nykyrahoituksella. Lääkäri- ja hoitajapula painavat päälle eri puolilla maata samalla, kun henkilöstöpulaa paikkaamaan palkatut vuokralääkärit tekevät entistä suuremman loven hyvinvointialueiden budjetteihin. Petteri Orpon johtama hallitus on ryhtynyt toimiin mm. mitoitusten höllentämiseksi, vaan helppoja, nopeita ja kokonaisvaltaisia ratkaisuja kriisiin ei ole tiedossa.

Suomessa vanhushoivan menot bruttokansantuotteesta (2 %) ovat selvästi pienemmät kuin esim. vertailumaissa Ruotsissa (3,3 %) ja Norjassa (4 %). Samaan aikaan kun hyvinvointialueiden menojen kasvua yritetään tiukalla menokurilla hillitä, etsitään säästöjä lisäämällä ikäihmisten yhteisöasumista, digi- ja etälääkäreiden vastaanottoja sekä pikaisia kotihoidon palveluita, joissa kotihoito viipyy vain joitain minuutteja asiakkaan luona.

Kohtaamisen ja kosketuksen merkitys uhkaa vähetä säästöpainneiden ja kiireen keskellä. Digitalisaatio, etävalvonta ja tietyt etämittaukset voivat olla ratkaisevassa roolissa etenkin haja-asutusalueilla, mutta kokonaan ne eivät voi inhimillistä kontaktia ja hoivaa korvata. Mahdollisuuksia ne toki tuovat: etä- ja digipalvelut voivat vapauttaa henkilöstöresurssia sinne, mihin sitä todella tarvitaan.

Vanhimmat ikäluokat tulevat kasvamaan ja sitä myötä myös palveluntarve kasvaa. Mikäli kustannukset halutaan pitää aisoissa, on yksilöllinen tarve kyettävä määrittämään aiempaa tarkemmin ja hyödynnettävä teknologiset ratkaisut tarvelähtöisesti muun hoivan tukena. Selvää on, että maantieteelliset erityispiirteet on niin ikään otettava huomioon: hoivan tarpeessa olevan palvelut järjestetään myös jatkossa Tampereen keskustassa aivan eri konseptilla kuin Sallan takamailla.

Keski-Suomen Kokoomus on huolissaan ikäihmisten hoidon ja hoivan ratkaisujen pelkistyvän pelkiksi säästötoimiksi. Sosiaali- ja terveyspalveluiden eläessä valtaisa muutosten aikaa, on tärkeää, että voimme tarjota paitsi oikea-aikaista, myös yksilölliset tarpeet huomioivaa hoivaa ikäihmisille - maamme kunniakansalaisille.

Edellä olevan perusteella Keski-Suomen Kokoomus esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen, Kansallinen Kokoomus rp:n puoluekokous velvoittaa Kokoomuksen puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää omalla toiminnallaan varmistamaan, että sosiaali- ja terveystalouteen kohdistuvista säästöpainesta huolimatta kansallisella lainsäädännöllä huomioitaisiin aiempaa paremmin yksilöllisen hoidon tarve sekä ikäihmisten erilaiset hoivan ratkaisut.

Puoluehallitus:

Hyvinvointialueiden haasteet ovat mittavat. Väestö ikääntyy, palvelutarve kasvaa, henkilöstöpula vaivaa, kustannukset kasvavat ja rahoituksen kestävyys on menopaineessa vaakalaudalla.

Kevään kehysriihessä pääministeri Petteri Orpon hallitus joutui hakemaan vielä uusia toimia talouden sopeuttamiseksi, sillä talousennusteet ja julkisen talouden näkymät ovat entisestään heikentyneet siitä, kun hallitusohjelma laadittiin.

Kehysriihessä tehdyillä ratkaisuilla velkaantumiskehitys saadaan tasaantumaan vaalikauden aikana. Säästöjen tekeminen on välttämätöntä nyt, kun vielä voimme korjata tilanteen ja tehdä päätökset itsenäisesti, parhailla käytettävissä olevilla tiedoilla ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus huomioiden.

Samaan aikaan hallitusohjelmaan aikaisemmin kirjatut toimet ovat edelleen aivan yhtä tärkeitä vietäväksi määrätietoisesti eteenpäin, sillä ne ovat punnittuja ratkaisuja niihin haasteisiin, joita on esimerkiksi hyvinvointialueilla tunnistettu.

Kokoomus haluaa varmistaa jokaisen suomalaisen hyvän hoidon ja hoivan, sekä nykyisille että tuleville sukupolville. Siksi on tärkeitä, että yhteiset euromme käytetään tehokkaasti tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Meidän pitää löytää uusia tapoja turvata suomalaisille tärkeät hyvinvointiyhteiskunnan palvelut myös tulevaisuudessa. Tässä onnistumme vain uudistamalla, ottamalla käyttöön uusia toimintatapoja, uudistamalla palvelurakenteita toimivana kokonaisuutena, vahvistamalla peruspalveluita ja hyödyntämällä teknologian tuomat mahdollisuudet niissä palveluissa, joissa se järkevää on.

On muistettava, että hyvinvointialueiden yleiskatteinen valtion rahoitus kasvaa vuosittain. Hyvinvointipalvelujen rahoituksen kestävyys edellyttää kuitenkin ennakoitua hitaampaa kustannuskehitystä. Toimintaympäristö on rajusti muuttunut. Rahat ja etenkin henkilöstö eivät riitä nykyisellä tavalla organisoidun palvelujärjestelmän ylläpitoon. Väestön ikääntymisen aiheuttama piikki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeessa on myös vielä edessä. Tämä edellyttää määrätietoisia toimia palveluiden uudistamiseksi ja rahojen riittävyyden turvaamiseksi sekä hyvinvointialueilta että hallitukselta.

Kokoomuksen linjana on ollut, että vanhuspalvelut on laitettava kuntoon kokonaisuutena. Vuonna 2023 julkaistussa Kokoomuksen soten korjaussarjassa on linjattu, että tehdään vanhuspalveluiden kokonaisuudesta nykyisen kolmiportaisuuden sijaan selkeästi neliportainen. Omaishoidon, kotihoidon ja tehostetun palveluasumisen lisäksi palveluvalikoimaan tuodaan yhteisöllisen asumisen palvelu, joka sijoittuu kotihoidon ja tehostetun palveluasumisen väliin. Lisäksi säädetään vanhuspalvelulaissa teknologian hyödyntämisestä ja huomioimisesta henkilöstömitoituksessa ikääntyneiden asumispalveluissa. Valmistellaan myös turva- ja auttamispalvelua ja etäyhteyksillä toteutettavaa kotihoitoa koskevat pykälät perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävällä tavalla. Lisätään arjen apuna toimivien teknologioiden hyödyntämistä, esimerkiksi älymatot, liikkeentunnistimet, liikkumisen ja kommunikaation apuvälineet, lääkerobotit, työntekijöiden mobiiliraportointivälineet, jne.

Hallitusohjelman mukaisesti oikea-aikaiset ja riittävät kotihoidon palvelut, palvelu- ja yhteisöllinen asuminen sekä ympärivuorokautiset hoivapalvelut tulee varmistaa yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Lisäksi varmistetaan, että asiakkaiden hoidon ja hoivan tarvetta vastaavan henkilöstömitoituksen saavuttamiseksi hyödynnetään kaikki laissa hyväksytyt työntekijäryhmät. Mahdollistetaan myös hoivatyötä helpottavan ja potilasturvallisuutta lisäävän teknologian, kuten älylattioiden tai -rannekeiden, inhimillinen hyödyntäminen henkilöstömitoituksen laskennassa.

Yhä useampi palvelu on suurelle osalle väestöstä saatavissa digitaalisesti. Hallitusohjelman mukaisesti palveluiden saatavuutta kehitetään erilaisten käyttäjäryhmien tarpeet huomioiden ja väestön perusoikeuksien yhdenvertainen toteutuminen varmistuen. Hallitus kiinnittää huomiota palveluiden saavutettavuuteen, esteettömyyteen ja selkokielisyyteen. Hallitus varmistaa digitaalisten palveluiden ja laitteiden lisääntyessä palveluiden saatavuuden ja riittävän tuen myös heille, joille digitaalisten ratkaisujen käyttäminen on vaikeampaa. Myös asiakkaiden kotiin ja lähiympäristöön viettäviä, sekä liikkuvia palveluja tarvitaan terveydenhuollon tasapuolisen saatavuuden varmistamiseksi ympäri Suomen. Lopulta seinät eivät hoida ihmisiä, vaan ihmisiä hoitavat ihmiset.

Henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden varmistaminen onkin yksi keskeisimmistä toimista palveluiden turvaamiseksi. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa on lukuisia toimia tilanteen helpottamiseksi. Sote- ja pelastusalan henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden turvaamiseksi on käynnistetty laaja Hyvän työn ohjelma, jonka toteuttamiseen on varattu yhdeksän miljoonan euron kertaluontoinen määräraha hallituskaudelle.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

123. Kluuvin kokoomuksen naiset: Hedelmöityshoitojen saatavuutta parannettava

Suomalaisten syntyvyys on ennätysmatalalla. Tilastokeskuksen mukaan Suomessa syntyi 2023 kaikkiaan 43 320 lasta, mikä on 1631 vähemmän kuin vuonna 2022. Myös kokonaishedelmällisyysluku laski ollen 1,26 vuonna 2023, kun se vuonna 2022 oli 1,32.

Petteri Orpon hallitus on päättänyt palauttaa hedelmöityshoitojen Kela-korvauksen korotettuna, mikä auttaa osittain yhä useampaa toteuttamaan haaveen perheellistymisestä. Korvausten palauttaminen ja nostaminen myös todennäköisesti helpottavat julkisten klinikoiden ruuhkia.

Julkiset klinikat ovat aloittaneet vuonna 2020 lahjasoluhoidot myös naispareille ja itsellisille naisille, mikä on ollut erittäin tervetullut ja pitkään odotettu muutos. Kaikilla halukkailla pitäisi olla mahdollisuus perheellistyä. Kela ei kuitenkaan seuraa tältä osin korvauskäytännöissään julkisia klinikoita, eikä siis korvaa inseminatiohoitoja, sillä Kelan mielestä näissä ei ole kyse sairaudenhoidosta.

Julkisilla klinikoilla tehtävistä lahjasoluhoidoista suurin osa tehdään itsellisille naisille ja naispareille. Jos Kela-korvaukset palautetaan naispareja ja itsellisiä naisia syrjivinä, korvausten palauttaminen ei auta julkisten klinikoiden painetta.

Kela-korvausten palauttamisen ja korottamisen lisäksi olisi syytä tarkastella hedelmöityshoitojen piiriin pääsemisen kriteereitä. Tiukat ikä- ja BMI-rajat eivät ole enää lääketieteen ja hoitojen kehittyessä tätä päivää, vaan hoidonpääsyn kriteereitä on syytä lieventää. Hedelmöityshoitoihin ei hakeuduta hetken päähänpistosta, vaan taustalla on usein pitkä ja kipeä prosessi. Julkisten ja

yksityisten hoitojen piiriin pääsyn helpottaminen palvelee meitä kaikkia ja ennen kaikkea tulevaisuuden suomalaisia.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa ministeri- ja eduskuntaryhmää toimimaan siten, että hedelmöityshoitojen piiriin pääsyn kriteereitä väljennetään ja että hedelmöityshoitojen Kela-korvaukset kattavat myös inseminaatiohoidot.

Puoluehallitus:

Kluuvin kokouksen naiset ottavat aloitteessaan kantaa hedelmöityshoitojen piiriin pääsemisen nykykriteereihin ja Kelan korvauskäytäntöihin. Aloitteen aihe on yhteiskunnallisesti tärkeä ja erittäin ajankohtainen.

Hallitusohjelman mukaisesti hallitus myös laatii väestöpoliittisen toimenpidekokonaisuuden, jossa tarkastellaan muun muassa tahattomasti lapsettomien tilannetta. Tarkoitus on löytää toimenpiteitä, jotka vaikuttaisivat positiivisesti syntyvyyteen. Mahdollisimman monen lapsettomuudesta kärsivän tulisi päästä oikea-aikaisesti hoidon ja avun piiriin ja siksi hallitus palauttaa ja korottaa hedelmöityshoitojen kela-korvaukset ensi vuoden alusta lähtien.

Luovutetuilla sukusoluilla tehtyjen hoitojen määrä on noussut vuosina 2021–2022 ja tällä hetkellä tilanne esimerkiksi julkisella sektorilla on paikoin se, että lahjasukusoluja tarvitsevia on enemmän kuin luovuttajia. Tämäkin näkökulma huomioiden, olisi perusteltua arvioida myös Kelan korvauskäytäntöjen kriteerejä, jotta jatkossa inseminaatiohoitoja korvattaisiin myös muutoin, kuin sairausperusteella. Tämä helpottaisi julkisen sektorin taakkaa ja olisi inhimillisellä tasolla vaikuttava teko.

Lapsettomuutta hoidetaan Suomessa julkisessa ja yksityisessä terveydenhuollossa. Pääsyä julkisten hedelmöityshoitojen piiriin säätelevät yhtenäiset kiireettömän hoidon perusteet, jotka on päivitetty viimeksi vuonna 2019. Myös yksityiset klinikat Suomessa noudattavat pääasiassa samoja perusteita. Julkisella sektorilla esimerkiksi yläikärajat ovat kuitenkin yksityistä sektoria matalammat. Hedelmöityshoitolakiin ei ole kirjattu ikärajoja, joiden jälkeen hoitoja ei saisi antaa.

Suomessa syntyvyys on ollut naapurimaita rajummassa laskussa 2010-luvulta lähtien. Kaikki politiikan keinot, joilla syntyvyyttä voidaan edistää ja parantaa, tulisi laajasti hyödyntää. Myös kokouksen tavoiteohjelmassa todetaan varmistettavan, että hedelmöityshoidot ovat kaikille saatavilla. Yksi ratkaisu olisi Kelan käytäntöjen uudelleentarkastelu sekä julkisen sektorin hoitopääsyn kriteerien tarkistaminen.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

124. Kokouksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta ja Kokouksen Nuorten Liitto: Eläkejärjestelmä vakuutusmuotoisesta henkilökohtaiseen rahastomalliin

Suomen eläkejärjestelmä perustuu siihen, että jokainen sukupolvi vuorollaan maksaa edellisen sukupolven eläkkeet. Kuitenkin elinajanodotteen noustessa ja syntyvyyden laskiessa on maamme eläkeläiset yhä pienemmän joukon kannatettavana. Eläkkeistä on rahastoitua noin 200 miljardin edestä, mutta eläkevastuidemme määrä on yli 800 miljardia euroa. Tällainen järjestelmä heikentyvässä huoltosuhteessa muistuttaa pyramidihuijausta.

Samalla kun vastuut jatkavat vain nousuaan, hukataan myös rahastoidusta osuudesta potentiaalia rajoittamalla riski ja tuotto-odotus merkittävästi alle monien yksityissijoittajien riskinsietokyvyn. Tämä onkin luonnollista etuusperusteisessa eläkejärjestelmässä, jossa tulevaisuuden eläkettä ansaitaan ja se, miten se tullaan maksamaan, jätetään vastuuttomasti tulevien sukupolvien harteille.

Eläkejärjestelmässä tärkeää on, että edellytykset hyvään elämään säilyvät myös vanhoina päivinä. Osan kohdalla yksilö ei osaa säästää pahan päivän varalle ja pakollinen eläkejärjestelmä on toimivaa sosiaaliturvaa. On kuitenkin järjetöntä, että valtio rajoittaa yksilön vapautta ja vastuuta omista rahoistaan kohtelemalla merkittävästi sosiaaliturvaan rinnastettavia eläkkeitä suurempia eläkkeitä. Se, että kaikki eläkkeet pienistä suureen pakotetaan heikosti tuottavaan rahastoon, luo vain enemmän maksutaakkaa tuleville sukupolville.

Edellä olevan perusteella Kokoomuksen Nuorten Liitto ry ja Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimiin eläkejärjestelmän uudistamiseksi sukupolvien tasa-arvoa varmistavaan muotoon. Eläkereformin lähtökohtana tulisi olla jokaiselle turvattu minimieläketaso ja sen lisäksi työntekijän sijoitusrahastot, joita varten hän on itse säästänyt.

Puoluehallitus: (Vastaus aloitteeseen on aloitteen 125 jälkeen)

125. Savo-Karjalan Kokoomusnuoret: Kumotaan eläkejärjestelmän pyramidihuijaus

Nykyinen eläkejärjestelmä perustuu siihen, että jokainen sukupolvi ottaa vuorollaan maksajan roolin. Järjestelmän kestävyys on perustunut siihen, että jokainen sukupolvi voi luottaa siihen, että seuraava sukupolvi varmistaa eläkkeellä olevien mahdollisuuden nauttia eläkkeistä. Huoltosuhteen ja talousnäkömien heikkeneminen on kuitenkin aiheuttanut haasteita eläkejärjestelmän kestävyydelle. Ei ole oikein, että nuoret joutuvat vastaamaan tulevaisuudessa sekä eläkkeistä, että julkisen talouden kestävyysvajasta.

Vaikka kansainvälisissä arvioinneissa Suomen eläkejärjestelmä on arvioitu yhdeksi maailman parhaimmaksi niin vuonna 2016 julkaistussa eläkejärjestelmien vertailussa Suomen eläkejärjestelmän kestävyys ja sukupolvien välinen tasa-arvo herättivät suurimmat huolen aiheet. Nykyisellä väestönkasvulla pyramidihuijauksen ylläpitäminen on aiheuttanut sen, että tulevien sukupolvien maksutaakka on muodostumassa kohtuuttomaksi. Jos eläkemaksujen taso nousee entisestään, rokottaa tämä automaattisesti maksuvastuussa olevan sukupolven ostovoimaa ja heikentää samalla myös elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä Suomessa.

Eläketurvakeskus arvioi vuonna 2022 työeläkkeiden rahoituksen olevan tasapainossa sijoitustuottojen ansiosta. Haluamme kuitenkin muistuttaa, että sijoitustuottoihin nojaaminen on epävarmaa ja tilanne voi muuttua nopeasti. Tarvitsemmekin siis rakenteellisia uudistuksia eläkejärjestelmään epävarmuuden sijaan.

Suomalainen eläkejärjestelmä tulisi uudistaa kahden pilarin malliin, joka varmistaisi sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden ja kohtelisi eri-ikäisiä oikeudenmukaisesti. Eläkereformin lähtökohtana tulisi olla se, että jokainen maksaa eläkemaksunsa itse. Tällä vältetään se, että nykyisen kaltainen eläkemaksujen kehitys saavuttaa jossain kohtaa sen pisteen, jossa maksutaso koituu lopulta kestävämmäksi.

Uudistukseen haettaisiin mallia Ruotsista sekä Virossa niin, että malli sisältää kaksi pilaria, joista ensimmäinen koostuisi kansaneläkkeestä, joka samalla takaisi minimieläkkeen jokaiselle. Toinen pilari olisi pakollinen rahastoeläke, jossa eläkemaksu ohjataan työntekijän itse valitsemiin sijoitusrahastoihin.

Edellä mainitun perusteella Savo-Karjalan Kokoomusnuoret esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimiin eläkejärjestelmän uudistamiseksi sukupolvien tasa-arvoa tukevaan muotoon niin, että eläkejärjestelmä koostuisi kansaneläkkeestä sekä pakollisesta rahastoeläkkeestä.

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 124 ja 125):

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkuntaa, Kokoomuksen Nuorten Liittoa ja Savo-Karjalan Kokoomusnuoria aloitteista, joiden tarkoituksena on vahvistaa eläkejärjestelmän kestävyttä sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden näkökulmasta.

Työeläkejärjestelmässä karttuneet eläkkeet ovat perustuslaissa turvatuksen omaisuuden suojan piirissä. Nykyisessä työeläkejärjestelmässä on siis vastuita useiden vuosikymmenien päähän. Järjestelmän purkaminen veisi niin pitkään kunnes jokainen työeläkemaksulla ansaittu eläke olisi maksettu. Purkamisen aikana nuoremmat sukupolvet olisivat vastuussa paitsi maksussa olevien eläkkeiden rahoittamisesta, myös oman eläkeajan toimeentulon säästämistä. Vasta tämän jälkeen voitaisiin luopua nykyisestä mallista.

Kokoomus lähtee siitä, että nykyistä eläkejärjestelmää on vahvistettava sen rahoituksen kestävyden varmistamiseksi. Tämä tavoite näkyy Orpon hallituksen ohjelmassa. Hallitus on linjannut eläkejärjestelmän vahvistamisesta seuraavasti:

Väestökehityksen vaikutuksesta eläkejärjestelmän osuus julkisesta taloudesta on kasvanut merkittävästi ja kehitys tulee jatkumaan tulevina vuosina. Julkisen talouden kestävyysvaje vaikuttaa eläkkeiden ja toimivien palveluiden kestävä rahoituksen pitkällä aikavälillä. Siksi eläkejärjestelmää tulee kehittää osana julkista taloutta. Työeläkejärjestelmää tukee tuottavuus- ja talouskasvu, korkea työllisyys ja syntyvyyden kasvu.

Eläkejärjestelmän hallinto ja sijoitustoiminta tulee olla järjestetty läpinäkyvästi ja tehokkaasti. Työeläkeyhtiöiden sijoitustoiminnan rakenteellisella uudistamisella voi olla selvityksen (Valkonen & Lassila, VNTEAS 2021:36) mukaan mahdollisuus kasvattaa tuottoja.

Työeläkepolitiikan keskeisiä tavoitteita ovat eläkkeiden riittävä taso ja kattavuus, sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus sekä rahoituksen kestävyys myös pitkällä aikavälillä. Samalla talouspolitiikan uskottavuus säilyy ja luottamus työeläkejärjestelmään turvataan.

Eläkejärjestelmän kulmakiviä ovat mm. etuus- ja vakuutusperusteisuus, lakisääteisyys, ansiosidonnaisuus ja omaisuudensuoja. Huoltosuhteen heikkenemisen sekä talouden kehitykseen, eläkevarojen sijoitustuottoihin ja tulevaan maksukehitykseen liittyvän epävarmuuden takia valmistellaan kolmikantaisesti tarvittavia työeläkelainsäädännön muutoksia rahoituksellisen kestävyden varmistamiseksi ja riittävän etuustason turvaamiseksi.

Valmistelun tulee löytää valtiovarainministeriön ja Eläketurvakeskuksen yhteistyönä tehtävän arvioinnin pohjalta keinot eläkevakuutusmaksutason pitkän aikavälin vakauttamiseen sekä julkisen talouden kokonaisuuden merkittävään vahvistamiseen pitkällä aikavälillä sääntöpohjaisen vakautusjärjestelmän avulla.

Työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain 218 a §:ssä tarkoitettu työurien kehityksen arviointi tehdään ensimmäisen kerran vuonna 2026.

Hallitus valmistelee työeläkepolitiikkaa koskevat asiat keskeisten työmarkkinajärjestöjen kanssa kolmikantaisesti. Hallitus pyytää järjestöjä neuvottelemaan yhdessä hallituksen kanssa ja esittämään tarpeelliset toimet edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Hallitus sitoutuu tekemään tarvittavat päätökset tavoitteen saavuttamiseksi, mikäli järjestöt eivät yhdessä hallituksen kanssa löydä yhteisymmärrystä muutoksista tammikuuhun 2025 mennessä.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteiden 124 ja 125 johdosta.

126. Haukilahden-Westendin kansallisseura: YEL:istä henkilökohtaiseen eläkesäästötiliin

Nykyinen YEL-malli on epäselvä, epävarma ja monille yrittäjille jopa liiketoiminnan jatkamista uhkaavan kallis järjestelmä. Kokoomuksen on esitettävä ja toteutettava suomalaista pienyrittäjyyttä paremmin tukeva eläkejärjestelmä nykyisen yrittäjäeläkemallin tilalle.

Ehdotuksen pohjaksi sopii USA:sta tuttu, ns. 401(k)-mallinen rahastoiva henkilökohtainen eläkesäästötilimalli. Sen ytimessä on työntekijän/yrittäjän henkilökohtainen eläkesäästötili, jolle voi tallettaa vuosittain tietyn summan verottomana. Eläkesäästötilin sisällä transaktiot ovat verottomia, osakesäästötilin mukaisesti. Omistaja voi antaa eläkesäästötilinsä salkunhoitajan hoidettavaksi tai hoitaa sijoitukset itse. Eläkesäästötilin omistajan kuoltua tilillä olevaa omaisuutta kohdellaan kuin mitä tahansa perinnöksi jäävää vastaavia omaisuususeriä.

Tällainen eläkesäästötili tekisi yrittäjille eläkesäästämisestä kannattavaa ja tukisi suomalaisten vaurastumista. Samalla se antaisi Suomelle mahdollisuuden aloittaa hallittu siirtymän kalliista, huonosti tuottavasta ja yritystoiminnan kannattavuutta rajusti heikentävästä YEL-mallista kohti kannustavaa ja tuottavaa eläkesäästämistä.

Edellä mainitun perusteella Haukilahden-Westendin kansallisseura esittää, että

hyväksymällä tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskunta- ja ministeriryhmää edistämään nykyisen YEL-mallin korvaamista kokoomuksen omalla henkilökohtaisen eläkesäästötilin mallilla.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Haukilahden-Westendin kansallisseuraa aloitteesta.

Ehdotettu YEL-malli merkitsisi koko YEL-eläkejärjestelmän rahoitustavan muutosta. YEL-eläkettä karttuu yrittäjälle vahvistetun YEL-työtulon perusteella. Myös YEL-vakuutusmaksut määräytyvät työtulon pohjalta. YEL-vakuutusmaksun taso määräytyy keskimääräisen TyEL-maksun perusteella. YEL-eläkkeet kustannetaan yhteisesti jakojärjestelmällä, eli YEL-eläkkeitä ei rahastoida. Valtio kustantaa sen osuuden YEL-eläkkeistä, johon yrittäjien YEL-eläkelaitoksille vuosittain maksamat vakuutusmaksut eivät riitä. Valtion osuus määräytyy YEL:n mukaisen eläkemenon ja YEL:n kustantamiseen käytettävissä olevan vakuutusmaksujen erotuksena.

On olennaista huomioida, että mikäli lähtisimme luomaan uudenlaista henkilökohtaisille eläkesäästötileille perustuvaa mallia, olisi lain mukaan karttuneet YEL-eläkkeet rahoitettava jotenkin. Käytännössä, jos jokaisen uuden yrittäjän vakuutusmaksut korvamerkittäisiin omalle

eläkesäästötilille, niitä ei voisi enää käyttää karttuneiden eläkkeiden maksamiseen (jakojärjestelmä). Täten valtio mahdollisesti vastaisi kaikkien siihen saakka karttuneiden YEL-eläkkeiden menoista, mikä tarkoittaisi varsin rajua valtion kustannusten kasvamista.

Sinänsä YEL-rahastoinnin selvittäminen on kannatettavaa, mikäli sillä voitaisiin jollain aikavälillä vähentää valtion osuutta YEL-rahoituksesta. Orpon hallitus tulee ohjelmansa mukaisesti käynnistämään arvioinnin YEL-järjestelmän kehittämistarpeista.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

127. Länsi-Vantaan Kokoomus: Yrittäjille sallittaisiin yksi ylimääräinen YEL-vakuutustalletus vuodessa ilman, että tätä ylimääräistä YEL-talletusta varten tarvitsisi hakea maksujoustoa.

Uudistettu YEL-järjestelmä on tiukentanut yrittäjien toimeentuloa. Tämä johtaa helposti siihen, että varsinaista YEL-vakuutusmaksua voidaan laiminlyödä vuositasolla. Ylimääräinen YEL-vakuutustalletus kerran vuodessa ilman varsinaisen YEL-vuosimaksuohjelman muuttumista tai maksujoustop hakua mahdollistaisi yrittäjien eläkekarttuman kasvun ketterästi vuosiliikevaihdon sen mahdollistaessa.

Se, että ylimääräinen YEL-vakuutustalletus sallitaan ilman vuosimaksuohjelman muuttumista ja ilman maksujoustop hakua, kannustaisi yrittäjiä kerryttämään lisää eläkettään helposti. Tämän ylimääräisen vakuutustalletuksen salliminen kerran vuodessa toisi YEL-järjestelmälle positiivista mainetta ja lieventäisi yrittäjien negatiivisuutta viimeaikaisia YEL-järjestelmän muutoksia kohtaan.

Ylimääräistä YEL-vakuutustalletusta kohdeltaisiin samoin kuin yrityksen muita YEL-vakuutusmaksuja. Täten se olisi vähennyskelpoinen yrityksen verotuksessa.

Ylimääräinen YEL-vakuutusmaksu kerran vuodessa keventäisi muiden veronmaksajien taakkaa rahoittaa yrittäjien eläkkeitä. Vuosittainen ylimääräinen maksu parantaisi samalla yrittäjien eläkkeitä ja toimeentuloa pitkällä tähtäimellä ilman maksujoustop hakuprosessia.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimenpiteisiin yrittäjien yhden ylimääräisen YEL-vakuutustalletuksen sallimiseksi vuodessa ilman, että tätä ylimääräistä YEL-talletusta varten tarvitsisi hakea maksujoustoa.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Länsi-Vantaan Kokoomusta tärkeästä aloitteesta YEL-järjestelmän kehittämiseksi.

Puoluehallitus pitää tärkeänä, että edellisellä hallituskaudella toteutetun YEL-uudistuksen vaikutuksia ja käytännön tilanteita yrittäjien näkökulmasta seurataan tarkasti ja ryhdytään tarvittaessa toimiin järjestelmän kehittämiseksi. Orpon hallitus on ohjelmassaan sitoutunut käynnistämään arvioinnin YEL-järjestelmän kehittämistarpeista havaittujen vaikutusten pohjalta.

YEL:ssä on mahdollisuus maksaa lisätyöeläkevakuutusmaksua. Tästä säädetään lain 116 §:ssä. Se mahdollistaa ylimääräisten vakuutusmaksujen suorittamisen. Samassa lainkohdassa on myös säännökset mahdollisuudesta suorittaa pienennettyä työeläkevakuutusmaksua. Aloitteessa

ehdotetussa ylimääräisessä vakuutustalletuksessa vaikuttaa olevan kyse lisätyöeläkevakuutusmaksun kaltaisesta suorituksesta.

On huomioitava, että lisätyöeläkevakuutusmaksun suorittamiseen liittyy YEL:ssä ehtoja eli se ei ole täysin vapaasti suoritettavissa. Täysin vapaasti suoritettava ylimääräinen vakuutustalletus vaikuttaa lisäeläketurvalta, joka ei ole mahdollinen lakisääteisessä työeläkejärjestelmässä. Yrittäjille on tarjolla vapaaehtoisia eläkevakuutuksia, joilla voidaan täydentää lakisääteistä YEL-vakuutusta.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

128. Sastamalan Kokoomusnaiset: Kotihoidontuki on lakkautettava

Kela maksaa kotihoidontukea alle kolmevuotiaasta lapsesta, joka ei osallistu varhaiskasvatukseen. Vuonna 2022 kotihoidontuen saajista 91,5 % oli naisia. Kotihoidontuesta on todettu olevan haittaa sekä lapsille että äideille. Tuen lakkauttaminen toisi taloudellisia säästöjä, parantaisi sukupuolten välistä tasa-arvoa ja edistäisi lasten hyvinvointia ja oppimista.

Varhaiskasvatuksen merkitys lapsen kehitykselle on kiistaton. Opetushallituksen mukaan varhaiskasvatuksen on todettu tuottavan merkittäviä hyötyjä lasten kielen ja kognitiivisten taitojen kehitykselle. Osallistumisen on havaittu parantavan kouluvalmiutta ja myöhempää menestystä koulupolulla. Laadukas varhaiskasvatus onnistuessaan myös ehkäisee syrjäytymistä ja edesauttaa yhteiskunnallista yhtenäisyyttä.

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT:n mukaan kotihoidontuella on useita eri haittavaikutuksia äideille ja lapsille. VATT:n tutkimuksen mukaan kotona hoidettujen lasten koulutustaso jää matalammaksi ja äitien tulot ja työllistyminen heikommaksi.

THL:n raportin (2017) mukaan Suomeen on syntynyt pitkään kotihoidon tukea käyttävien, heikon työmarkkina-aseman ja vähän koulutettujen naisten ryhmä. Kotihoidontuen ongelmallisuus koskee erityisesti haavoittuvassa asemassa olevia naisia vaikeuttaen heidän etenemistä työelämään, taloudelliseen itsenäisyyteen sekä yhteiskuntaan integroitumiseen.

Työ- ja Elinkeinoministeriön Työllisyyden tutkijaryhmän raportissa (2021) on todettu kotihoidon tuen lakkauttamisen edistävän naisten työllisyyttä. Raportissa on arvioitu tuen lakkauttamisen kasvattavan työvoiman tarjontaa jopa 9000 henkilöllä. Suurin vaikutus olisi erityisesti pienituloisten ja maahanmuuttajanaisten kohdalla, sillä he käyttävät tukea aktiivisesti. Nykyinen järjestelmä ei tue työllistymistä.

Myös OECD on kritisoinut Suomen kotihoidontukea sen maahanmuuttajanaisia passivoivasta vaikutuksesta Suomessa. Kotihoidontukea saavat maahanmuuttajaäidit pysyvät kotonaan, minkä takia lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen on matalammalla tasolla, ja näin esimerkiksi kielen oppiminen viivästyy. Lapsen edun mukaista olisi, että lapsi osallistuisi varhaiskasvatukseen, mikä tukee kotoutumista ja kielten oppimista. Tuen lakkauttaminen kannustaisi äitejä palaamaan työmarkkinoille ja tämä edesauttais naisten taloudellista itsenäisyyttä ja tasa-arvoa työelämässä.

TEM:n vuonna 2022 julkaistun raportin mukaan kotihoidon tuki voi olla merkittävä syy sille, että maahanmuuttajanaiset eivät työllisty Suomessa yhtä nopeasti kuin muissa Pohjoismaissa. Muissa Pohjoismaissa ei ole käytössä yhtä laajamittaista kotihoidon tukea, kuin Suomessa. Ruotsissa kotihoidontuki on lakkautettu kokonaan vuonna 2016.

Kotihoidontuen roolia ja tarpeellisuutta on tarkasteltava kriittisesti. Tuen säilyttäminen rajoittaa naisten mahdollisuuksia työelämässä ja heikentää vanhempien välistä tasa-arvoa. Naisten mahdollisuuksien lisääminen työelämässä ja tasa-arvon edistäminen yhteiskunnassa ovat olennaisia tavoitteita, joita on edesautettava. Kotihoidontuen tarpeellisuuden uudelleenarviointi ja sen lakkauttaminen ovat askelia kohti tätä tavoitetta, ja niiden avulla voimme rakentaa yhdenvertaisempaa yhteiskuntaa.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää edistämään kotihoidontuen maksamisen lopettamista.

Puoluehallitus: (Vastaus aloitteeseen on aloitteen 129 jälkeen)

129. Helsingin Edistyskokoomus: Kotihoidontuki lakkautettava

Kotihoidon tukea maksetaan tällä hetkellä, mikäli alle 3-vuotiaalla lapsella ei ole kunnallista varhaiskasvatuspaikkaa ja lapsen syntymästä on kulunut 160 arkipäivää. Kotihoidon tukea voidaan maksaa myös perheen muista alle kouluikäisistä sisaruksista, jos heilläkään ei ole kunnallista varhaiskasvatuspaikkaa. Tukea ei voi enää saada, kun perheen nuorin lapsi täyttää 3 vuotta. Lisäksi jotkut kunnat maksavat kotihoidon tuen lisäksi kuntalisää.

Vaikka tuen saaminen ei edellytä nimenomaan äidin jäävän kotiin hoitamaan lapsi(a), käytännössä näin kuitenkin tapahtuu: Viimeisimpien Kelan julkistamien tietojen (2022) mukaan tuen saajista miehiä oli 8,5 %. Käytännössä siis kannustamme naisia olemaan menemättä töihin. Tämä on sangen erikoinen valinta tilanteessa, jossa työllisyysastetta pyritään kaikin keinoin nostamaan.

VATT:n tutkimuksen (2022) mukaan tuen maksamisella on vaikutuksia sekä naisten työllisyys- ja tulotasoon että lasten koulutustasoon, eivätkä ne ole positiivisia. Tutkimuksen mukaan kotihoidon tuki alentaa naisten työllisyyttä ja ansiotuloja vähintään vuosikymmeneksi eteenpäin. Lasten suhteen tuki huonontaa lasten kognitiivisia kykyjä, vähentää todennäköisyyttä hakeutua peruskoulun jälkeen lukioon ja aiheuttaa lisäksi putoamista toisen asteen koulutuksesta.

Edellä mainituin perustein Helsingin Edistyskokoomus ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää edistämään kotihoidontuen maksamisen lopettamista.

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 128 ja 129):

Puoluehallitus kiittää Sastamalan Kokoomusnaisia ja Helsingin Edistyskokoomusta aloitteista, joiden tavoitteena on mm. työelämän tasa-arvon edistäminen.

Marinin hallitus toteutti edellisellä hallituskaudella perhevapaa uudistuksen. Uudistuksessa kotihoidontukeen ei kuitenkaan koskettu, vaikka aloitteissakin todetulla tavalla tutkimukset osoittavat, että tuella on negatiivisia vaikutuksia mm. naisten työllisyys- ja ansiokohitykseen.

Kokoomuksen pitkäaikainen tavoite on ollut aidosti tasa-arvoinen perhevapaa uudistus. Kokoomuksen vuonna 2017 julkaisemaa perhevapaa malliin sisältyi kotihoidontuen sijasta vanhempainrahakauden jälkeen maksettava hoitoraha. Kokoomuksen mallissa tukien tasoa puolittamalla saadaan aikaan kannustin. Mallissa tuet riittävät täysimääräisinä siihen asti, kunnes lapsi on 1,5-vuotias ja puolitetuina pidempään. Näin mallissa on kannustin siirtyä takaisin työelämään jo aikaisemmassa vaiheessa.

Puoluehallitus katsoo, että viime kaudella toteutettuun perhevapaaudistukseen sisältyy riski siitä, että kotihoidontuen jatkuminen nykymuotoisena vesittää uudistuksen tasa-arvotavoitteita. Perhevapaaajärjestelmää onkin edelleen kehitettävä siten, että tavoitteet tasa-arvoa ja naisten työllisyyttä parantavasta uudistuksesta aidosti toteutuvat.

Orpon hallitus on ohjelmassaan sitoutunut seuraamaan perhevapaaudistuksen vaikutuksia ja kehittämään järjestelmää edelleen niin, että se huomioi lapsen edun, parantaa vanhemmuuden ja työelämän tasa-arvoa, lisää perheiden valinnanvapautta ja joustoja sekä mahdollisuutta osallistua varhaiskasvatukseen. Tavoitteena on kasvatusta- ja hoitovastuun jakautuminen vanhempien välillä nykyistä tasaisemmin sekä perheiden erilaisten tarpeiden huomioiminen nykyistä paremmin. Hallitus haluaa mahdollistaa työn ja perheen yhteensovittamisen aiempaa helpommin sekä edistää vanhemmuuden kustannusten tasaisempaa jakautumista molempien vanhempien työnantajien kesken.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteiden 128 ja 129 johdosta.

130. Kokoomuksen Naisten Liitto: Opintovelvoitettaan suorittavan opiskelijan säännölliset ja maltilliset tulot eivät saa vaikuttaa nykyisessä määrin perheen saamiin tukiin

Mikäli lapsen (10–17 v) säännölliset tulot ylittävät 50 €/kk, vaikuttavat ne perheelle myönnettyyn toimeentulotukeen.

Lapsilisä lakkaa lapsen täytettyä 17 vuotta. Kotonaan asuva alle 17-vuotias saattaa olla vanhempien tulojen mukaisesti oikeutettu opintorahan opintomateriaalisään 52,24 €/kk. Kotona asuvan oppivelvollisen opintotuen määrään vaikuttaa vanhempien tulot. 18 vuotta täyttäneen tulot vaikuttavat jo kaikkiin perheen mahdollisesti saamiin tukiin, vaikka lapsi ei ole elatusvelvollisuuden piirissä vanhemmilleen.

Oppivelvollisuus päättyy, kun opiskelija täyttää 18 vuotta tai kun hän tätä ennen suorittaa toisen asteen tutkinnon (ylioppilastutkinto tai ammatillinen tutkinto). Ylioppilaaksi valmistutaan pääsääntöisesti 19-vuotiaana.

Harvoin kokopäiväisesti opiskeleva nuori pystyy mittavasti osallistumaan perheen yhteisiin kuluihin. Kelan toimintaohjeistusta säätelevä, toistaiseksi voimassa oleva lainsäädäntö, ruokkii ylisukupolven periytyvää köyhyyttä eikä kannusta työntekoon, saati työntöön oppimiseen eikä työkokemuksen kerryttämiseen.

Mikäli nuorten sallittua palkkatulorajaa nostetaan selvästi, ei työntöön määrä voi vielä merkittävästi häiritä koulutuksen suorittamista taikka loppuunsaattamista. Nuoren kohdalla voi tämän kaltaiset tulot osaltaan kuitenkin ehkäistä syrjäytymistä ja lapsiköyhyyttä. Tienaamisen mallilla oppii nuori tarvittavat työntöön taidot ja asenteen myös aikuisuuteen. Poliittisen päätännän pitää ensisijaisesti kannustaa ihmisiä työntöön, itsenäiseen pärjäämiseen sekä kansalaisten vaurastumiseen.

Näillä perusteilla Kokoomuksen Naisten liitto esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen liittokokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ajamaan nuorten oppivelvollisuusiän, ja aina toisen asteen opintojen päättymiseen asti, tulojen selvää korotusta.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Naisten Liittoa aloitteesta.

Alle 18-vuotiaiden lasten vähäiset ja satunnaiset tulot eivät vaikuta perustoimeentulotukeen. Esimerkiksi alle 3 kuukautta kestävänsä kesätyön ansiot tai viikonloppupalkat eivät lähtökohtaisesti vaikuta toimeentulotukeen.

Sen sijaan alle 18-vuotiaiden lasten säännölliset tulot vaikuttavat perustoimeentulotukeen. Tällöin on kuitenkin olennaista huomioida, että lapsen tulot otetaan huomioon enintään hänen perusosansa ja hänen muiden perusmenojensa suuruusina. Alaikäisen säännölliset tulot eivät siis vaikuta koko perheen toimeentulotukeen vaan huomioon otetaan vain se osa, jonka katsotaan kattavan hänen osaltaan toimeentulotuessa huomioon otettavat menot.

Puoluehallitus toteaa, että alaikäisen kotona asuvan oppivelvollisen pääasiallinen tehtävä on suorittaa oppivelvollisuuteen kuuluvat opinnot. Kannustimien luominen opintojen aikaiseen työntekoon ei heidän kohdallaan korostu samalla tavalla kuin korkeakouluopiskelijoiden kohdalla. Korkeakouluopiskelijoiden tulorajoja on viime vuosina korotettu varsin merkittävästi Kokoomuksen tavoitteiden mukaisesti. Alaikäisten oppivelvollisten kohdalla on lähtökohtaisesti pidettävä riittävänä sitä, etteivät kesäansiot ja viikonloppupalkat vaikuta toimeentulotukeen.

Täysi-ikäisten kotona asuvien oppivelvollisten kohdalla ansaitut tulot otetaan huomioon myös myönnettäessä muuta tukea kuin toimeentulotukea. Puoluehallitus pitää perusteltuna, että täysi-ikäiselle muodostuu enemmän vastuuta esimerkiksi omista asumiskustannuksistaan kuin alaikäiselle vanhempien elatusvelvollisuuden piirissä olevalle nuorelle.

Puoluehallitus kiinnittää myös huomiota siihen, että Suomessa on maksuton toinen, jonka myötä kotona asuva alle 17-vuotias ei tarvitse opintorahan opintomateriaalisää (52,24 €/kk).

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

131. Länsi-Vantaan Kokoomus: KELA perustaisi julkisen terveydenhuollon 762 vuotuisen maksukaton seurantajärjestelmän

Nykyinen julkisen terveydenhuollon maksukaton seuranta asiakkaan itsensä tekemä on vanhanaikaista. Ehdotamme, että Kela ja hyvinvointialueet rakentaisivat julkisen terveydenhuollon maksujen seurantajärjestelmän, jolla varmistetaan 762 euron vuotuisen maksujen kertymän seuranta ja hyödyntäminen kaikille kansalaisille. Järjestelmä toimisi samaan tapaan kuin lääkkeiden vuosiomavastuu eli lääkekattojärjestelmä.

Maksukaton tietojärjestelmäpohjainen seuranta edistää kansalaisten hyvinvointia ja varmistaa heidän oikeutensa julkiseen terveydenhuoltoon maksukaton ylittymisen jälkeen. Tämä seurantajärjestelmä helpottaa myös hyvinvointialueen byrokratiaa, jotta hyvinvointialueiden ei tarvitse laskuttaa asiakkaita, joiden maksukatto on tullut jo täyteen.

Valtakunnallinen järjestelmä helpottaisi kaikkien toimijoiden byrokratiaa maksukaton seurannassa. Järjestelmän valtakunnallisuutta tukee myös se, että maksutiedot kansalaisista saadaan kerättyä koko maasta asiointihyvinvointialueesta riippumatta. Hyvinvointialueilla on jo nyt oikeus kerätä ja saada välttämättömiä tietoja kansalaisen maksukaton täyttymisen seuraamiseksi. Tätä oikeutta voidaan

hyödyntää järjestelmän pystyttämiseksi. Järjestelmän ollessa käytössä voidaan hyvinvointialueilla luopua asiakkaille annettavista todistuksista maksukaton täyttymisestä.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimenpiteisiin, jotta Kela perustaisi julkisen terveydenhuollon 762 euron vuotuisen maksukaton seurantajärjestelmän.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Länsi-Vantaan Kokoomusta aloitteesta.

Maksukaton seurannan etuja ja haittoja on tarkasteltava samanaikaisesti useista eri näkökulmista. Näitä näkökulmia ovat mm. hallintotoiminnan tehokkuus, palvelujärjestelmän vaikuttavuus ja kansalaisten yhdenvertaisuus. Viimeksi asiasta on tehty selvitys vuonna 2022. On kuitenkin huomattava, että hyvinvointialueiden toimintaprosessit ja tietojärjestelmät ovat tällä hetkellä yhä edelleen laaja-alaisessa muutoksessa, minkä vuoksi maksukattojen keskittämisen vaikutuksia ei voida luotettavasti arvioida.

Asiakasmaksuihin, laskutukseen ja näiden seurantaan liittyy useita eri tietojärjestelmiä. Asiakkaan palvelupolkuun voi osallistua useita organisaatioita, joista jokaisella on omat laskutusjärjestelmänsä.

Nykyisin kokonaiskuvaa asiakasmaksukattokertymästä ei lähtökohtaisesti synny kenellekään. Asiakasmaksuihin liittyviä laskuja kertyy useista eri paikoista, erityisesti paljon sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita käyttävien asiakkaiden kohdalla. Näin ollen maksukaton ylittymistä koskevan todistuksen antaminen tai liikalaskutuksen korjaaminen voivat olla työläitä ja manuaalisesti hoidettavia prosesseja.

Kun asiakas pyytää todistusta maksukaton täyttymisestä, tiedot tarkistetaan asiakkaan toimittamien maksutositteiden perusteella, mikä aiheuttaa ylimääräistä työtä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajille. Voidaan olettaa, että maksukaton seurannan siirtäminen viranomaiselle vähentäisi käsin tehtävän työn määrää. Vaikutusta on kuitenkin mahdotonta arvioida tässä kohtaa, koska hyvinvointialueiden toimintamallit ovat vasta muotoutumassa.

Keskittäminen edellyttäisi myös hyvin laaja-alaista tietojärjestelmien kehittämistä sekä alueilla että kansallisesti. Järjestelmän toteuttaminen edellyttäisi useamman vuoden kehittämishanketta ja todennäköisesti myös kokonaisuutena useiden miljoonien eurojen investointeja.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

132. Helsingin Edistyskokoomus: Väliaikaisesti Suomessa asuvien erityisasiantuntijoiden eläkejärjestelmän kehittäminen

Suomalainen yhteiskunta tarvitsee lisää korkeasti koulutettuja osaajia. Osa näistä osaajista asuu Suomessa pysyvästi, toinen osa vain muutaman vuoden jakson osana kansainvälistä uraansa. Koska nämä ns. expatriaatit tuottavat osaamisellaan Suomelle taloudellista arvo ja innovaatioita, on heidät jo huomioitu verotuksessa sallimalla heille tavallista ansiotuloverotusta kevyempi lähdeverotus 7 vuoden ajan.

Nykyinen eläkejärjestelmä on kuitenkin suunniteltu koko ikänsä Suomessa asuville. Tämä näyttäytyy vaikeaselkoisena ja epäoikeudenmukaisena niille, jotka joutuvat maksamaan eläkemaksuja

suomalaiseen järjestelmään, vaikka eivät tule asumaan eläkeiässä Suomessa. Lisäksi näiden verrattain pienten eläkkeiden hallinnoiminen ja verottaminen vaatii myös resursseja.

Ratkaisuna näihin ongelmiin Helsingin Edistyskokoomus ehdottaa väliaikaisesti Suomessa asuville erityisasiantuntijoille mahdollisuutta järjestää eläketurvansa oman valintansa mukaan joko nykyisen mallin mukaisesti tai halutessaan Tanskan ”53 A” -mallin mukaisesti. Kutsuttakoon suomalaista versiota työnimellä ”Finnish Expatriate Pension Scheme (FEPS)”. Tässä mallissa:

- Ekspatriaattien eläkemaksuihin käytettävät rahat verotettaisiin normaalisti lähdeveroprosentilla, eikä maksuja saisi vähentää verotuksessa. Malli olisi sekä yksinkertaisen että läpinäkyvä.
- Eläkesijoitusten arvonnousu verotettaisiin vuosittain pääomatulona. Malli toisi verotuloja.
- Kertyneen eläkesäästön saisi nostaa mukaansa verovapaasti heti Suomesta pois muutettaessa myös ennen eläkeiän täyttymistä. Malli siis virtaviivaistasi eläkkeiden hallintointia ja maksamista.

Malli lisääisi Suomen houkuttelevuutta juuri sellaisten kansainvälisten erityisasiantuntijoiden keskuudessa, joita tarvitsemme sekä talouskasvua vauhdittamaan että maksamaan veroja. Oheisvaikutuksena malli saattaisi lisätä myös kv-yritysten halua sijoittaa korkean lisäarvon toimintojaan Suomeen, mikä kasvattaisi sekä talouskasvua että verotuloja vieläkin enemmän.

Edellä mainituin perustein Helsingin Edistyskokoomus esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää edistämään Suomessa asuville erityisasiantuntijoille mahdollisuutta järjestää eläketurvansa vaihtoehtoisesti Tanskan ”53 A”- mallin mukaisesti.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Helsingin Edistyskokoomusta aloitteesta.

Suomessa työeläkejärjestelmässä karttuneet eläkkeet ovat perustuslaissa turvattu omaisuuden suojan piirissä. Tämän vuoksi karttuneet työeläkkeet maksetaan rajoituksetta mihin tahansa maahan siinä vaiheessa, kun henkilö täyttää lakisääteisen eläkeiän. Tästä johtuen Suomessa ei ole ollut tarvetta kehittää järjestelmää, jossa karttuneen eläkkeen pääoma maksettaisiin henkilölle esimerkiksi maasta pois muutettaessa.

Tanskan lakisääteiseen eläketurvaan kuuluu asumisperusteinen kansaneläkejärjestelmä ja työmarkkinoiden lisäeläkejärjestelmä ATP (arbejdsmarkedets tillægspension). Kansaneläkejärjestelmää ja ATP-järjestelmää täydentää työmarkkinaeläkejärjestelmä. Ansiosidonnainen työmarkkinaeläke on järjestetty erillisin työmarkkinasopimuksin tai työpaikkakohtaisesti.

Kansaneläkkeen merkitys kokonaiseläketurvassa on Tanskassa keskeinen ja sen taso on kansainvälisesti vertaillen korkea. ATP-työeläke on pakollinen kaikille palkansaajille. ATP-järjestelmästä maksettavien eläkkeiden osuus kokonaiseläketurvasta on pieni. Suomen kansaneläkkeen ja työeläkkeen tavoin, näitä eläkkeitä ei Tanskassa voi saada ennen lakisääteisen eläkeiän saavuttamista.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

133. Vaasan Kokoomusnaiset: DNR - Elvytyskiellon eettiset arvot huomioitava tarkemmin.

Elvytyskielto herättää voimakkaita tunteita potilaassa ja omaisissa. Lääkärin asettama elvytyskielto varsinkin vanhuksille on aiheuttanut lukuisia kirjoituksia ja kannanottoja, joissa perätään eettisiä arvoja.

Epäkohdaksi on osoittautunut lääketieteellisin perustein tehty päätös puhelinsoitoilla ilmoituskampanjan tapaan, lääkäreiden tasot (keikka-, ulkomainen-, harjoittelija-,).

Onko tämmöistä päätöstä edes tehtävä vuosia aikaisemmin kun edes mitään tapahtuu. Hoitotahto on viisas tapa ennakoita oma tahto.

Sitaatti Valtakunnallinen terveydenhuollon eettinen neuvottelukunta (ETENE)

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ;

"Pahin on tapahtunut aina siellä, missä ihmiset ovat luulleet olevansa ainoastaan hyviä ja tietävänsä toisten puolesta, mikä on näille parhaaksi. Koska syntymä ja kuolema ovat elämän ydinvarjoja ja toistensa käänteiskuvia, ihmisen hybris suhteessa niihin on erityisen kohtalokasta."

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää tarkastelemalla prosesseja sekä ryhtymällä tarvittaviin toimenpiteisiin sekä edistämällä hoitotahdon tietoisuutta.

Puoluehallitus:

Vaasan Kokoomusnaiset on aloitteessaan kiinnittänyt huomiota viime syksynä puhututtaneeseen asiaan, joka koskee viime kädessä jokaisen itsemääräämisoikeuden syvintä ydintä, eli elämää itsessään.

DNR-päätöksessä (do not resuscitate) eli elvytyskiellossa on kyse pidättäytymisestä painelupuhalluselvytyksestä silloin, kun voidaan lääketieteellisesti päätellä, ettei potilas hyödy elvytyksestä, tai jos potilas on tätä hoitotahdossaan pyytänyt. Jopa sairaalaympäristössä toteutetuissa elvytyksissä potilas selviää alle 20 % tapauksista. Luku on tätäkin alempi, kun tarkastellaan sairaalan ulkopuolella tapahtuvia tai heikkokuntoiselle potilaalle suoritettuja elvytysyrityksiä. Elvytyksestä pidättäytyminen voi olla lääketieteellisesti perusteltua silloin, kun sydämenpysähdys on pitkälle edenneen vaikean perussairauden aiheuttamaa. Terveyskirjaston mukaan tällöin ”ei ole kysymys ohimenevästä ja korjattavasta häiriöstä”. [...] Tällaisia vaikeita perussairauksia on monia, esimerkiksi pitkälle edennyt syöpäsairaus tai vaikea sydämen vajaatoiminta”. Sydämen toimintaa ei tällöin ole elvytystoimilla mahdollista palauttaa, minkä lisäksi riskit komplikaatioille ovat merkittäviä. Tällaisessa tilanteessa elvyttämättä jättäminen ei ole vaikuttavan hoidon epäämistä, vaan kärsimyksen pitkittämisestä pidättäytymistä. Elvytyskielto ei vaikuta potilaan muuhun hoitoon. Joskus elvytyskieltopäätös on osa potilaan hoitosuunnitelmaa, esimerkiksi saattohoidossa. Tässä yhteydessä puoluehallitus viittaa vuonna 2020 hyväksytyyn Meri-Helsingin kokoomuksen aloitteeseen ihmisarvoa kunnioittavasta saattohoidosta.

Tätä taustaa vasten kysymystä elvytyskiellosta on arvioitava kysymyksenä potilaan itsemääräämisoikeuden toteutumisesta sekä häntä hoitavan lääketieteen ammattilaisen ammattiosaamisesta. Avainasemassa ovat potilaan tai lähiomaisten kanssa käydyt keskustelut, potilaan riittävä tuntemus sekä lääkärin ammattiosaaminen herkän aiheen käsittelemisessä.

Aloitteen toimenpideoosassa esitetty näkemys hoitotahdon tunnettuuden lisäämisestä puoluehallitus pitää kannatettavana. Hoitotahdon laatiminen sekä lääkärin ja lähiomaisten kanssa tapahtuva reflektointi omasta terveydentilasta on omiaan parantamaan yksilön tyytyväisyyttä hoitoon. Hallitusohjelmaan on myös kirjattu vuoden 2020 puoluekokousaloitteen mukaisesti toimia saattohoidon ja palliatiivisen hoidon kehittämiseksi.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

134. Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset: Mielenterveyspalveluita nuorille matalalla kynnyksellä ja nopeasti

"Nuorissa on Suomen tulevaisuus. Osa Suomen nuorista voi kuitenkin tällä hetkellä pahoin, mikä on havaittavissa muun muassa jatkuvasti kasvavina rikostilastoina sekä nuorten koulunkäynnin vaikeuksina. Nämä ovat usein seurausta nuorten lisääntyneistä mielenterveyden ongelmista.

Uuteen hallitusohjelmaan on kirjattu nuorten lisääntyneiden mielenterveysongelmien vaativan määrätietoisia toimenpiteitä. Mielenterveyspalveluiden piiriin pääsy on jatkuvan resurssipulan ja sitä myötä pitenevien jonojen takia aivan liian hankalaa. Nuorisopsykiatrian lähetteen saanti voi kestää viikkoja ja alkukeskusteluun pääsy jopa puoli vuotta, jolloin tilanne voi nuorella olla jo kriittinen. Nuoren on päästävä mielenterveyspalveluiden piiriin helpommin ja matalammalla kynnyksellä.

Digitaalisia ratkaisuja ja palveluja kehittämällä päästään lähemmäksi nuoria ja niillä he voivat saavuttaa helpommin mielenterveyden ammattilaiset. Digitaalisia palveluita voivat olla esimerkiksi erilaiset chat- ja videovastaanottopalvelut. Mielenterveyspalveluissa nuorten osalta tulisi käyttää myös palveluseleitä, joilla saataisiin mukaan kolmannen sektorin toimijoita kuten Pelastakaa Lapset ja Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Hoitoa voidaan suunnitella porrastetusti sen jälkeen, kun digitaalista ratkaisua on käytetty ensin hoidon tarpeen arviointiin.

Kaiken keskipisteenä tulee olla kuitenkin nuori ja hänen hyvinvointinsa. Tämä koskee niin mielenterveyden ongelmien ehkäisyä kuin ongelmiin vastaamista, jotta hoitoon päästään ripeämmin.

Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa kokoomuksen eduskuntaryhmää vauhdittamaan nuorten mielenterveyspalveluiden saatavuutta matalalla kynnyksellä ja nopealla aikataululla.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Varsinais-Suomen kokoomusnaisia tärkeän aiheen esille nostamisesta.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa on tunnustettu lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden kehittämisen akuutti tarve. Nuorten hyvinvointi on aiempaa polarisoituneempaa: yhä useampi nuori voi entistä paremmin, mutta pahoinvoivat nuoret voivat aiempaa huonommin. Nuorten syrjäytyminen ja pahoinvoinnin kasvu ovat yhteiskuntamme suurimpia haasteita.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuus on huolestuttanut suomalaisia jo vuosia. Tästä syystä hallitusohjelmassa on sovittu laajasta määrästä toimia, joilla parannetaan sosiaali- ja terveysjärjestelmän kestävyttä sekä palveluiden saatavuutta. Mielenterveyspalveluiden saatavuutta parannetaan pikaisesti. Hallitus tulee säätämään lasten ja nuorten terapiatakuun, jolla turvataan

lasten ja nuorten yhdenvertainen pääsy perustasolla lyhytpsykoterapiaan tai muihin vaikuttaviin psykososiaalsiin hoitoihin vuodesta 2025 alkaen.

Hallitus parantaa myös psykoterapeuttien saatavuutta kehittämällä mielenterveysalan ammattilaisten koulutusta siten, että se mahdollistaa hoidon painopisteen siirtämisen alkuvaiheen matalan kynnyksen peruspalveluihin. Lisäksi psykoterapeuttikoulutusta uudistetaan kaksiporaiseksi ja ensimmäisen portaan koulutus säädetään maksuttomaksi. Hallitusohjelman sekä kevään 2024 kehysriihessä päätetyn mukaisesti lisätään myös matalan kynnyksen palveluiden ja mielenterveysavun saatavuutta yhteistyössä muun muassa järjestöjen ja seurakuntien kanssa, lisäämällä esimerkiksi walk in -palveluiden ja chat-palveluiden saatavuutta. Hallitus myös jatkaa itsemurhien ehkäisyohjelman toimeenpanoa sekä päihde- ja mielenterveyspalveluiden kehittämistä.

Ihmisen terveys on kokonaisuus. Tästä syystä mielenterveyspalveluiden lisäksi on tärkeä puuttua masennuksen juurisyihin sekä ennaltaehkäistä mielenterveyden riskitilanteita. Hallitus tekee panostuksia mm. kansansairauksien ennaltaehkäisyyn sekä liikunnalliseen elämäntapaan, peruskouluun ja ylivelkaantumisen ehkäisyyn. Myös nuorisotyön eri muodot ja erilaiset harrastusmahdollisuudet ovat tärkeässä roolissa nuorten hyvinvoinnin parantamisessa. Hallitus työskentelee määrätietoisesti yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämiseksi yhteiskunnassa. Kaikilla on oikeus tuntea olonsa turvalliseksi ja hyväksi Suomessa.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

135. Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset: Hyvinvointi- ja terveystarkastukset kaikkien omaishoitajien saataville aina tarvittaessa

Suomessa on yli 50 000 sopimuksellista omaishoitajaa. Sen lisäksi noin 350 000 suomalaista on päävastuussa läheisensä huolenpidosta ja arviolta yhteensä yli miljoona suomalaista avustaa läheistään arjessa selviytymisessä. Peräti 80 prosenttia kaikesta annettavasta hoivasta Suomessa on läheisten vastuulla.

Omaishoito on yhteiskunnalle selvästi muita hoitomuotoja edullisempi vaihtoehto. Ilman omaishoitoa yksin vanhustenhoito maksaisi vuosittain yli kolme miljardia euroa nykyistä enemmän. Omaishoitajat osallistuvat iäkkäiden hoivan lisäksi myös vammaisten ja sairaiden henkilöiden hoitoon ja huolenpitoon. Omaishoidon merkitys kasvaa huomattavasti väestön ikääntyessä ja huoltosuhteen heiketessä. Hoivajärjestelmämme romahtaa, jos omaishoitajista ei pidetä huolta.

Laki omaishoidon tuesta edellyttää, että hyvinvointialueen on tarvittaessa järjestettävä sopimusomaishoitajalle hyvinvointi- ja terveystarkastuksia sekä hänen hyvinvointiaan ja hoitotehtäväänsä tukevia sosiaali- ja terveyspalveluja. Hyvinvointi- ja terveystarkastusten tavoitteena on omaishoitajien hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn arviointi, ylläpitäminen ja edistäminen sekä sairauksien ehkäiseminen ja tunnistaminen.

Noin puolella hyvinvointialueista omaishoitajille suunnattujen hyvinvointi- ja terveystarkastusten on arvioitu olevan huonosti saatavilla. Tieto oikeudesta tarkastuksiin ei tavoita kaikkia omaishoitajia. Palvelua myös rajataan esimerkiksi omaishoidon keston, ei todellisen tarpeen mukaan. Ikääntyneiden omaishoitajien tarkastuksiin pääsyn on myös havaittu onnistuvan paremmin kuin työikäisten. Ylipäätään hyvinvointi- ja terveystarkastuksiin pääseminen on liian usein omaishoitajan oman aktiivisuuden varassa.

Omaishoito tutkitusti vaikuttaa kielteisesti hoitajan hyvinvointiin ja terveyteen. Kuitenkin vain hyvinvoiva ja terve omaishoitaja kykenee tekemään laadukasta ja tehokasta hoitotyötä. Omaishoitajan terveyden ja toimintakyvyn tulee lain mukaankin vastata omaishoidon asettamia vaatimuksia. Hyvinvointi- ja terveystarkastusten tulisi siksi olla tosiasiallisesti ja helposti kaikkien omaishoitajien saatavilla.

Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa kokoomuksen eduskuntaryhmää varmistamaan, että kaikilla omaishoitajilla on aina tarvittaessa pääsy hyvinvointi- ja terveystarkastuksiin.

Puoluehallitus:

Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset ry:n aloitteessa on tunnistettu omaishoitajien merkitys hyvinvointiyhteiskunnalle. Omaishoitajat ovat voimavara, jota meidän on tuettava. Tämä myös tunnistettiin 5.6.2021 julkaistussa Ikäystävällinen kunta -ohjelmassamme. Monet ohjelman kirjaukset päätyivät myös pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan.

Hallitus tekee puoliväliriiheen mennessä omaishoitolain kokonaisuudistuksen, jossa huomioidaan mm. työ- ja eläkeikäisten omaishoitajien erityistarpeet. Valtion järjestöavustuksia osoitetaan kolmannen sektorin ja muun muassa seurakuntien toimijoille omaishoitajien toimintakyvyn ylläpitämiseksi. Hallitus myös lisää kuntien terveyden edistämisen määrärahaa omaishoitajien tukemiseen. Tämän lisäksi hallitus jatkaa omaishoidon kriteerien yhtenäistämistä; edistää toimia, joilla hyvinvointialueet ja kunnat voivat lisätä mahdollisuuksia ryhtyä omaishoitajaksi; selvittää, millaiset tilanteet synnyttävät omaishoidon tuen väliinputoajia; selvittää omaishoidontuen verotuksen kohtuullistamista; selvittää omaishoidontuen siirtämistä Kelan maksettavaksi; varmistaa omaishoitajille mahdollisuuksia pitää vapaapäiviä palvelusetelin, kotihoitopalvelun, intervallihoidon ja perhehoidon avulla; mahdollistaa pitämättä jääneiden vapaiden siirtämisen seuraavaan kalenterivuoteen sekä edistää työssä käyvien omaishoitajien omaishoidon ja ansiotyön yhteensovittamista.

Terveys- ja hyvinvointitarkastuksen osalta on syytä korostaa, että asia ei ole erillinen muusta hoitojonojen purkuun tähtäävästä työstä. Hallitusohjelman mukaisesti kela-korvausjärjestelmän kehittämisellä sekä henkilöstöpulan lievittämiseen tähtäävillä toimilla parannetaan hoitoonpääsyä kaikille suomalaisille. Myös hyvinvointialueilla on merkittävä valta ja vastuu siinä, että perusterveydenhuolto saadaan toimimaan sujuvasti. Tässä työssä on kuitenkin tärkeää, että hyvinvointialueilla säilyy mahdollisuus ohjata ihmisiä hoitoon nimenomaan terveydellisten syiden ja lääketieteellisen arvion perusteella.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

136. Kaakkois-Suomen Kokoomusnaiset: Opiskelijahallintojärjestelmän käyttö sallittava kaikilla lapsen kanssa työskentelevillä organisaatiosta riippumatta

1.1.2023 alkaen opiskeluhuoltopalvelut siirtyivät hyvinvointialueiden tuotettavaksi. Kuraattorit, psykologit ja kouluterveydenhoitajat siirtyivät aikaisemmista palvelujen järjestämistahoilta hyvinvointialueen palvelukseen, eivätkä he saaneet enää käyttää opiskelijahallintojärjestelmä Wilmaa

työtehtäviensä hoitamisessa. Uusi käytäntö on vaikeuttanut huomattavasti oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön sekä opiskelijahallinnon työntekijöiden työskentelyä, sekä lisännyt työmäärää. Merkittävin haaste on opiskelijan tavoittaminen, tuki ja vastaanottoaikojen tiedottaminen sekä opintojen seuraaminen ennaltaehkäisevänä tukitoimena. Esimerkiksi lastensuojeluilmoitusten tekeminen on viivästynyt, kun kuraattori ei ole päässyt näkemään Wilman poissaoloja. Haasteena on opiskeluhuollon työntekijöiden ja opetushenkilöstön yhteistyön lisäksi on se, että opiskelijan ja huoltajien on myös haasteellista ottaa opiskeluhuollon henkilöstöön yhteyttä.

Me Kaakkois-Suomen Kokoomusnaiset peräänkuulutamme sitä, että lapsen edun tulisi olla aina olla keskiössä, oli organisatorisia muutoksia tai ei. Opettajat haluavat varmasti tehdä työnsä hyvin, mutta opettajalla ei välttämättä ole tarvittavaa sosiaalialan ammatillista kompetenssia ja ymmärrystä siitä, millaista tietoa esim. kuraattori tarvitsee eikä hän näin ollen huomaa sanoa kaikkia asioita eteenpäin.

Kaakkois-Suomen Kokoomusnaiset edellyttää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa puolueen eduskuntaryhmää sekä ministeriryhmää toimimaan siten, että opiskelijahallintojärjestelmän käyttö sallitaan kaikilla lapsen kanssa työskentelevillä organisaatiosta riippumatta. Lapsen edun ensisijaisuus on turvattava.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kaakkois-Suomen Kokoomusnaisia huolestuttavan asian esille nostamisesta. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaaminen on yhteiskunnan tärkeimpiä tehtäviä. Tässä työssä etulinjassa ovat mm. koulut ja oppilasterveydenhuolto. Kouluissa tarjottavat matalan kynnyksen terveyspalvelut olivat kehittyneet vuosikymmenten saatossa kuntien vastuulla. Valitettavasti hyvinvointialueuudistus muutti totuttuja toimintatapoja, sillä sote-alan ammatillaiset siirtyivät kuntien palkkalistoilta hyvinvointialueiden työntekijöiksi. Oppilashuollon asema sote-uudistuksessa huolestutti uudistuksen valmistelun alusta asti esimerkiksi psykologeja, kuraattoreita ja myös opettajia. Tästä syystä kokoomus vastusti eduskunnassa kuraattori- ja psykologipalveluiden sekä kouluterveydenhoidon siirtoa kunnista hyvinvointialueille sote-uudistuksen yhteydessä.

Aivan kuten aloitteessa nostetaan esille, on osassa alueita haasteeksi muodostunut oppilashuollon henkilöstön pääsy Wilma-järjestelmään, joka on keskeinen tietotyökalu kouluissa ympäri maan. Haasteet liittyvät tietosuojalainsäädäntöön sekä sen soveltamiseen kunnissa. EU:n yleisen tietosuojasetuksen (2016/679) sekä julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) perusteella viranomaisilla on lupa käsitellä vain sellaisia henkilötietoja ja muita tietoja, johon heillä on lain ja asiakkaan antaman suostumuksen mukaan oikeus. Niissä tietojärjestelmissä johon Wilman toiminta perustuu on kuitenkin myös paljon sellaista tallennettua tietoa, johon oppilashuollon ammattilaisella ei lain mukaan ole oikeutta saada pääsyä. Tämä edellyttää Wilma-järjestelmän kehittämistä niin, että sote-ammattilaisille voidaan luoda erillinen käyttöliittymä tai -näkyvä Wilmaan, jossa tietojenkäsittely on rajatumpaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on yhteistyössä mm. sosiaali- ja terveysministeriön kanssa työstänyt uutta tiedonkäsittelyn arkkitehtuuria. Osana työtä tunnistetaan myös mahdolliset lainsäädännön kehittämistarpeet. Työ on vielä vastauksen laatimisen ajankohtana kesken. Puoluehallitus huomauttaa kuitenkin, että jo nykyisellään Wilma-järjestelmä mahdollistaa erilaisten käyttäjäprofiilien laatimisen, mikä mahdollistaisi pääsyn ainakin joihinkin Wilman toimintoihin. Kunta- ja hyvinvointialuekentällä näyttäisi siis esiintyvän paikoitellen hitautta näiden toiminnallisuuksien käyttöönotossa.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan oppilas- ja opiskelijahuollolla on keskeinen rooli lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemisessa. Hallitus edellyttää kuntien ja hyvinvointialueiden tekevän tiivistä yhteistyötä opiskeluhuollon toimivuuden turvaamiseksi. Moniammatillisen tuen piiriin on päästävä matalalla kynnyksellä ja viiveettä. Lisäksi henkilöstön toimivaltuuksia auttaa lapsia ja nuoria vahvistetaan. Oppilashuollossa varmistetaan palveluiden saatavuus, jatkuvuus sekä tiedonkulku eri toimijoiden ja viranomaisten välillä tarvittavin lainsäädännöllisin muutoksin. Tässä työssä on tärkeää olla valmis reagoimaan olosuhteissa ja hyvinvointialueiden toimeenpanokyvyssä tapahtuviin muutoksiin.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

137. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: YTHS:n rahoitus on korjattava vastaamaan toteutunutta opiskelijamäärää ja palvelutarpeen kasvua

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö (YTHS) on yksi suomalaisen terveydenhuollon kustannustehokkaimmista ja digipalveluiden edelläkävijöitä edustavia toimijoita, mutta myös huonosti erilaisiin muutoksiin reagoivan rahoitusmallin varaan rakennettu.

Säätiö vastaa palveluntuottajana korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palveluista, eli korkeakouluopiskelijoiden kiireettömästä yleis-, ja mielen- ja suunterveyden sekä yhteisöterveyden palveluista mahdollistaen korkeakouluopiskelijoiden paremman keskittymisen opintoihinsa ja opiskelijan oman työkyvyn eli opiskelukyvyyn säilymisen.

YTHS tuottaa terveyshuollon lisäksi useita yhteisöterveyden palveluita, jotka hyödyttävät kaikkia korkeakouluopiskelijoita. YTHS toteuttaa vuosittain lukuisia opiskelijoiden hyvinvointia ja opiskelukykyä tukevia toimintoja, kuten opiskelijan, korkeakoulun ja YTHS:n kesken järjestettäviä opiskeluterveysneuvotteluita ja opiskelu ympäristöjen tarkastuksia.

Opiskeluterveydenhuollon rahoitusmalli puolestaan rakentuu kansallisen rahoitusosuuden osalta laskennallisen opiskelijakohtaisen kustannuksen ja opiskelijamäärien arvion välisen kertolaskun mukaan. Aiemmin säätiön rahoitusta tarkistettiin jälkikäteen toimintavuotta seuraavana keväänä toteutuneen opiskelijamäärän mukaiseksi. Näin esimerkiksi vuonna 2025 maksettaisiin YTHS:lle tarkistuksen perusteella lisärahoitusta, mikäli opiskelijoita onkin ollut vuonna 2024 enemmän kuin budjetissa ja valtion talousarviossa oli arvioitu.

Uudessa, 1.1.2024 voimaan astuneessa YTHS:n lainsäädännössä tätä jälkikäteistä tarkistusta ei enää ole. YTHS:n olisi siis lähtökohtaisesti pärjättävä opiskelijamäärien etukäteisarvion mukaisella rahoitustasolla, vaikka opiskelijoita voikin todellisuudessa olla palveluiden piirissä tuhansia enemmän kuin mille rahoitus on mitoitettu. On hyvin ongelmallista, mikäli rahoitusmalli ei mukautuisi opiskelijamäärien ja heidän palveluntarpeen kasvuaan vastaavaksi.

Opiskelijoita tukevien YTHS:n palveluiden kantokyky voi heikentyä, mikäli sen rahoitusta ei mitoiteta oikealle tasolle. Korvausmalli on mahdollisesti liian jäykkä, jolloin sen tulisi joustaa opiskelijamäärän ja palveluntarpeen kasvun mukaan. Jos opiskelijoita on tuhansia enemmän kuin alun perin on arvioitu, opiskelijat maksavat enemmän YTHS-maksuja, mutta vastaavasti valtion rahoitusosuus ei kehity lainkaan opiskelijamäärää vastaavaksi.

Nykyinen rahoitusmalli ei täten riittävästi eri muutostekijöitä huomioon. Riittävien, laadukkaiden ja vaikuttavien palveluiden varmistamiseksi YTHS:n rahoituksen tulisi asettua automaattisesti oikealle tasolle, niin opiskelijamäärien kuin heidän palvelutarpeensa kasvua vastaavaksi.

Näillä perustein Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää edistämään Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö YTHS:n rahoituksen tarkistamista toteutuneiden opiskelijamäärien ja palvelutarpeen kasvun mukaan myös jatkossa säätiön rahoitusmallissa ja säätiötä koskevassa lainsäädännössä.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta nostaa aloitteellaan esille huolen YTHS:n rahoituksen riittävydestä.

YTHS:n tehtävää voidaan pitää yhteiskunnallisesti tärkeänä. Toimintaa voidaan verrata työterveyshuoltoon sikäli, että YTHS on erikoistunut opiskelijaterveyden kysymyksiin sekä osallistuu opiskeluympäristön terveysturvallisuudesta huolehtimiseen. YTHS on myös tottunut niihin kansainvälisen liikkuvuuden kysymyksiin, jotka liittyvät korkeakouluopintoihin.

Orpon hallitus uudisti viime syksynä korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annettua lakia sekä Kansaneläkelaitoksesta annettua lakia. YTHS:n rahoitusta muutettiin siltä osin, että valtion talousarviossa määritellään vuodesta 2024 alkaen YTHS:n toimintaan kohdennettava enimmäisrahoitus. Tämän enimmäisrahoituksen voi ylittää vain lisätalousarviomenettelyllä. Enimmäisrahoituksen määrä on edelleen laskennallinen eli perustuu opiskelijakohtaiseen hyväksytyyn kustannukseen kerrottuna kokonaisopiskelijamäärällä. Lopullinen korvaus ei ole enää lainsäädäntömuutoksen myötä laskennallinen, vaan enintään talousarviossa myönnetyn enimmäismäärän tai toiminnasta aiheutuneiden kustannusten suuruinen. Toisin kuin aiemmin, YTHS:n mahdollisesti tarvitsemaa lisärahoitusta arvioidaan erikseen lisätalousarviomenettelyn kautta kuten muitakin valtion menoja. Tämä budjettiprosessiin liittyvä yhdenmukaistaminen vahvistaa eduskunnan budjettivaltaa parlamentarismien periaatteiden mukaisesti. Lisäksi muutos selkeyttää YTHS:n saaman korvauksen määräytymisperusteita ja helpottaa toiminnan taloudellisesta läpinäkyvyyttä, kun käytävissä oleva määräraha on tiedossa ennen toimintavuoden alkua. Myös tarvittaessa myönnettävän lisämäärärahan myöntämisperusteita selkeytettiin lakiin.

Eduskuntakäsittelyn aikana esitettiin huolia rahoitusmallin vaikutuksista, koska opiskelijamäärän arvioinnissa esiintyy haasteita. Enimmäisrahoituksessa käytetty opiskelijamäärä voi myöhemmin osoittautua ali- tai ylimitoitetuksi, mikä johtaisi YTHS:n osalta ali- tai ylijäämään. Alijäämän tilanteessa eduskunta voi lisätalousarviomenettelyn kautta myöntää lisärahoitusta. Muutos vahvistaa myös ennakoimattomassa taloustilanteessa eduskunnan budjettivaltaa, mitä voidaan pitää perusteltuna.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

138. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Esteettisiin pistoshoitoihin tarvitaan sääntelyä

Esteettisten pistoshoitojen määrä ja tarjonta ovat nousseet viimeisten vuosien aikana. Nykyään täyteainehoidoissa käyminen voi olla joillekin yhtä rutiininomaista kuin kampaajalla käynti. Kasvavalla

alalla on kuitenkin suuri ongelma: kaikenlainen sääntely puuttuu. Mediassa on voinut todistaa tämän epäkohdan olemassaoloa, kun epäonnistuneista toimenpiteistä on annettu varoittavia esimerkkejä.

Tällä hetkellä lähes kuka tahansa voi ryhtyä esteettisten pistoshoidojen palveluntarjoajaksi, koska alalle ei ole rakentunut viranomaisten toteuttavaa sääntelyä ja valvontaa. Näin ollen on hyvin pitkälti asiakkaan oman tiedonhankinnan ja harkinnan varassa, kenelle kaikista palveluntarjoajista kannattaa hakeutua ja millaisiin hoitotoimenpiteisiin kannattaa ryhtyä. Esimerkiksi botuliinia saa antaa tällä hetkellä vain lääkäri tai tämän valvonnassa oleva sairaanhoitaja, mutta kasvojen ja huulten täyteainehoidoja voi antaa kuka tahansa ammatinharjoittaja ilman erityistä sertifiointia. Mikäli tekijä ei ole tietoinen käyttämistään tekniikoista tai saanut asianmukaista koulutusta alalle, lisääntyy komplikaatioiden ja epäonnistuneiden toimenpiteiden riski. Tämä taas vaarantaa potilasturvallisuuden, sillä väärin tehty toimenpide voi aiheuttaa tulehduksen tai jopa hengenvaarallisen tilanteen.

Sääntelyn laatiminen alalle lisäisi potilasturvallisuutta ja vastuuttaisi ammatinharjoittajia huolehtimaan asianmukaisesta koulutuksesta, hygieniasta ja sivuvaikutusten ja mahdollisten komplikaatiotapausten selvittämisestä ja läpikäymisestä yhdessä asiakkaan kanssa. Tällä hetkellä voi olla haastavaa saada rahoja takaisin epäonnistuneen toimenpiteen jälkeen, vaikka kuluttajansuoja siihen oikeuttaisikin. Vapauden ja vastuun periaate pätee asiakkaaseen, mutta sen on ulotuttava myös ammatinharjoittajaan – jos on vapaa valitsemaan elinkeinonsa, tulee olla valmis myös harjoittamaan sitä vastuullisesti."

Näillä perusteiden Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää edistämään sääntelyä ja valvontaa esteettisten pistoshoidojen palveluntarjoajien piiriin.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkuntaa ajankohtaisesta aloitteesta.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan selvitetään ”vaihtoehtohoitoihin ja ei-lääketieteellisiin perusteiden annettuihin esteettisiin hoitoihin liittyvää lainsäädäntötarvetta yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa potilasturvallisuuden varmistamiseksi”. Tämä kirjaus kattaa myös pistoshoidot.

Viime vuosina on uutisoitu tasaisesti kauneusleikkausturismin ja erilaisten esteettisten hoitojen vaaroista. Kyseessä olevien hoitojen hoitovirheistä aiheutuu myös kustannuksia julkiselle taloudelle, kun epäonnistuneita hoitoja joudutaan korjaamaan julkisessa terveydenhuollossa. Tämän lisäksi asiakkaille kertyy hoitovirheistä sairauspoissaoloja. Alan sääntelemättömyys kuitenkin tarkoittaa, että virheiden korvaaminen tapahtuu kuluttajansuoja- tai potilaslainsäädännön sijaan vahingonkorvauslain puitteissa käräjäoikeudessa. Tämä hankaloittaa tehokkaan virhevastuun toteutumista. Tilanne on aiheuttanut moraalikadon tiettyjen alalla työskentelevien parissa. Alan sääntelemättömyys näkyy myös siinä, ettei tarkkoja tai vertailukelpoisia tilastoja aloitteessa kuvatus ongelman laajuudesta ole, koska lakia ei velvoita informoimaan ongelmista viranomaistahoille. Uutisoinnin perusteella kyse on kuitenkin selvästä ongelmasta, johon liittyy vahva yhteiskunnallisen intressi.

Suomen Plastiikkakirurgiyhdistys pitää potilasturvallisuuden kannalta välttämättömänä, että kaikkien ihon alle pistettävien eli injisoitavien ja muulla tavalla ihon läpi, verinahkaan tai sitä syvemmälle vietävien materiaalien käyttöä rajoitetaan lakiteitse. Yhdistyksen mukaan esimerkiksi Tanskassa, Norjassa, Isossa-Britanniassa, Saksassa, Ranskassa, Espanjassa, Yhdysvalloissa, Kanadassa ja

Australiassa injektiohoitojen antaminen on sallittu vain lääkäreille, ja osassa maita tietyille muille terveydenhuollon ammattihenkilöille. Ruotsissa rajoittava lainsäädäntö on puolestaan tullut voimaan 1.7.2021. Ruotsissa esteettiset kirurgiset hoidot ja pistoshoidot tuotiin kokonaisvaltaisesti potilasturvallisuussäätelyn piiriin. Lisäksi laissa on säädetty vaaditusta ammattitaidosta, harkinta-ajasta, alaikäisten suojaamisesta sekä rikosoikeudellisesta vastuusta.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

139. Kokoomuksen Naisten Liitto: Tarpeettomasta lääkärinlausunnosta on luovuttava ikäihmisen muuttaessa hoivakotiin

Kun ikäännytynyt ihminen tarvitsee heikentyneen toimintakykynsä vuoksi ympärivuorokautista hoivaa, hän hoitopaikan saatuaan tarvitsee usein taloudellista tukea Kelan myöntämän eläkkeensaajan hoitotuen muodossa. Tukea haettaessa Kela vaatii hakemuksen ja hakijan taloudellista tilaa selvittävien asiakirjojen lisäksi myös lääkärin C-lausunnon, joka Käypä Hoito -suosituksen mukaan on ”ainoa lausunto, mikä on nimenomaan sairauden aiheuttaman toimintakyvyn alenemisen kuvaamista varten suunniteltu.”

Edellytys eläkettä saavan hoitotuelle on, että henkilön toimintakyvyn voidaan arvioida olevan sairauden, vian tai vamman vuoksi yhtäjaksoisesti heikentynyt vähintään vuoden ajan ja että henkilön sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu avuntarvetta tai ohjauksen ja valvonnan tarvetta (Laki vammaisetuksista 9§). Lopuksi todetaan, että Kansaneläkelaitoksen on tarvittaessa hankittava hyvinvointialueen lausunto hoitotuen myöntämisedellytysten selvittämistä varten. Laki ikäänntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista määrää 15 §:ssä hyvinvointialueen vastaamaan siitä, ”että iäkkään henkilön sosiaali- ja terveydenhuollon sekä muiden hänen hyvinvointiaan, terveyttään, toimintakykyään ja itsenäistä suoriutumistaan tukevien palvelujen tarve selvitetään kokonaisvaltaisesti yhdessä iäkkään henkilön ja tarvittaessa hänen omaisensa, läheisensä tai hänelle määrätyn edunvalvojan kanssa. Palveluntarpeiden selvittämisestä vastaa iäkkään henkilön tarpeiden kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 3 §:ssä tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 2§:ssä tarkoitettu ammattihenkilö, jolla on laaja-alaista asiantuntemusta. Palveluntarpeiden selvittämisestä vastaavan työntekijän on toimittava iäkkään henkilön tarpeita vastaavasti yhteistyössä muiden tämän lain 10 §:ssä tarkoitettujen asiantuntijoiden kanssa.” (8.7.2022/604)

Lisäksi 15 a §:ssä todetaan, että hyvinvointialueen on käytettävä RAI-arviointivälineistöä iäkkään henkilön toimintakyvyn arvioinnissa, jos hän 15 §:n 1 momentissa tarkoitettun ammattihenkilön alustavan arvion mukaan tarvitsee säännöllisesti annettavia sosiaalipalveluja hoitonsa ja huolenpitonsa turvaamiseksi. RAI-arviointivälineistö kuuluu 15 §:n 3 momentissa tarkoitettuihin luotettaviin toimintakyvyn arviointivälineisiin.

Johtopäätös on, että hyvinvointialueen tekemä myönteinen päätös hoivakotipaikasta ikäänntyneelle henkilölle on jo riittävän laaja-alainen, ammattilaisen tekemän selvitystyön tulos. Lääkärinlausunto ei tuo toimintakyvyn selvittämiseen enää mitään lisää.

Kokoomuksen Naisten Liitto esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimiin, että Kela luopuu tarpeettomasta lääkärinlausunnosta

silloin, kun hyvinvointialue on myöntänyt ikääntyneelle hoivakotipaikan ja hän hakee sitä varten eläkkeensaajan hoitotukea.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Naisten Liittoa ajankohtaisesta aloitteesta. Turhan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa haittaavan sääntelyn purkaminen on Orpon hallituksen sote-politiikan yksi painopistealue.

Hyvinvointiyhteiskunnan kannalta tärkeitä sote-palveluita haastaa paheneva henkilöstöpula. Henkilöstöpula on seurausta niin tehottomasta sote-järjestelmästä, väestön ikääntymisestä kuin hoidontarpeen kasvusta. Hallitusohjelman keskeiseksi painopisteeksi onkin valittu henkilöstön saatavuuden ja riittävyden turvaaminen. Toimet on koottu osaksi kansallisen palvelureformin Hyvän työn ohjelmaa, joka koostuu kuudesta kokonaisuudesta: 1) Soten tietopohja ja ennakointi, 2) Koulutusmäärien lisääminen ja koulutuksen rakenteiden kehittäminen, 3) Tehtävien vähentäminen, 4) Henkilöstön työnjaon selkeyttäminen, 5) Alan veto- ja pitovoiman tukeminen, sekä 6) Rekrytoinnin laajentaminen. Ohjelmassa on tunnistettu, että henkilöstömäärän lisäämisen rinnalla on suunnattava ammattilaisten työaika aiempaa vaikuttavammin. Hallitus edistää ammattihenkilöstön mahdollisuuksia kohdentaa työaika asiakastyöhön, mm. vähentämällä vaadittavan kirjallisen työn, kuten säädösperäisten lausuntojen ja erilaisten todistusten, määrää.

Edellä kuvatussa työssä on tärkeää arvioida kokonaisvaltaisesti eri etuuksien edellyttämää selvitystaakkaa. Tältä osin puoluehallitus yhtyy täysin aloitteen tavoitteisiin. Puoluehallitus kuitenkin korostaa, että sote- ja sotu-kentän norminpurkua on tehtävä järjestelmän tarkoituksenmukaisen toiminnan varmistamiseksi kokonaisvaltaisesti ja eri etuusprosessien kokonaisuus huomioiden. Tästä syystä yksittäisen normipurkukohteen yksilöiminen aloitteessa esitetyllä tavalla voi norminpurun myöhemmässä vaiheessa osoittautua epätarkoituksenmukaiseksi.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

140. Kokoomuksen Naisten Liitto: Vanhemmuuden tukeminen aloitettava vahvemmin jo äitiysneuvolassa

Lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen yhtenä keskeisenä tavoitteena on tasapainoinen tunne-elämä, jotta jokainen yksilö tulisi toimeen niin itsensä kuin toisten ihmisten kanssa. Tunne-elämän perustan rakentuminen alkaa sikiöllä jo raskausaikana. Siten äitiys- ja lastenneuvolassa vanhemmuutta tulisi tukea vielä nykyistä vahvemmin.

Uudessa hallitusohjelmassa esitetään laaja sosiaali- ja terveystalouden uudistaminen. Hallitusohjelmaan on kirjattu muun muassa matalan kynnyksen perhepalveluiden kehittäminen huomioiden parisuhteiden ja vanhemmuuden tukeminen. Esimerkiksi neuvoloita kehitetään tukemaan perheitä ja vanhemmuutta vahvemmin lapsen etu ja perheiden yksilöllinen tilanne huomioiden.

Esitämme seuraavat kaksi konkreettista keinoa huomioitavaksi hallitusohjelman käytännön toteutuksessa:

Äitiyspakkaukseen tulisi sisällyttää helppolukuista vanhemmuutta tukevaa tietoa siitä, miten vanhemmat voivat vahvistaa aikuisen ja lapsen välistä turvallista kiintymyssuhdetta, miten kohdata lapsen haastavat tunteet sekä vahvistaa lapsen itsetuntoa.

Äitiyspakkaus sisältää tällä hetkellä paljon hyödyllisiä perustarvikkeita lapselle. Mielestämme sinne voisi sisällyttää myös vanhemmuutta tukevaa tietoa. Esimerkiksi tietoa siitä, miten vanhemmat voivat vahvistaa aikuisen ja lapsen välistä turvallista kiintymyssuhdetta. Lisäksi olisi hyvä olla esimerkkejä konkreettisista keinoista lapsen tunne-elämän tukemiseksi, erilaisten tunteiden – myös niiden hankalien ja haastavien - kohtaamisesta sekä lapsen itsetunnon vahvistamisesta.

Lapsiperheen arkea kuormittavat usein monet asiat. Esimerkiksi joissakin perheissä kipuillaan lapsen haastavan käytöksen kanssa. Nykyisin jo ennen kouluikää voidaan tunnistaa lapsuusiän käyttäytymisen riski. Tehokkaimmin myöhempiä ongelmia ennaltaehkäisee varhainen puuttuminen käyttäytymisen ongelmiin vanhempainohjauksen avulla. Turun yliopiston Lastenpsykiatrian tutkimuskeskuksessa on kehitetty vuosien tutkimus- ja kehittämistyön tuloksena yhteistyössä perusterveydenhuollon kanssa Voimaperheet-toimintamalli.

Neuvolaikäisten lasten käytösongelmien hoidossa hyödynnetään digitalisaatiota, puhelimen välityksellä tapahtuvaa vanhempainohjausta ja verkkopohjaista hoito-ohjelmaa. Se on perheiden käytössä ajasta ja paikasta riippumatta. Voimaperheet-toimintamallilla on osoitettu olevan myönteistä vaikuttavuutta. Tällä hetkellä toimintamalli on käytössä vain osassa Suomen neuvoloita. Esitämme, että toimintamalli otetaan käyttöön mahdollisimman nopeasti kaikissa Suomen neuvoloissa.

Kokoomuksen Naisten Liitto esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimiin, että vanhemmuuden tukemiseksi 1. Lisätään äitiyspakkaukseen opasvihko vanhemmille lapsen tunne-elämän tukemisesta, haastavien tunteiden kohtaamisesta ja itsetunnon vahvistamisesta ja 2. Voimaperheet-toimintamalli laajennetaan kaikkiin Suomen neuvoloihin.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Naisten Liiton aloite käsittelee vanhemmuuden tukemista.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnissa tapahtuva polarisaatio huolestuttaa suomalaisia laajasti. Alkuvuonna koko yhteiskunta seurasi järkyttävää 4-vuotiaan lapsen kuolemasta seurannutta oikeudenkäyntiä. Tämän ja muiden surullisten tapahtumien seurauksesta kokoomuksen eduskuntaryhmä perusti maaliskuussa sisäisen lastensuojeluryhmän, joka kuuli kevään 2024 aikana kymmeniä asiantuntijoita kymmenen tunnistetun aihion pohjalta. Näissä asiantuntijakuulemisissa nousi esille lukuisia toimia, joiden avulla turvallisen lapsuuden ja nuoruuden edellytyksiä Suomessa voidaan kehittää. Useissa asiantuntijapuheenvuoroissa korostui juuri vanhemmuuden tukeminen keskeisenä ennaltaehkäisevänä keinona.

Äitiysavustuslain (477/1993) 7 § mukaan Kansaneläkelaitos päättää äitiyspakkauksen sisällöstä, jonka arvo vahvistetaan valtioneuvoston toimesta. Vuonna 2025 arvo on noin 170 euroa. Kela on 16.4.2024 julkistanut ensi vuoden äitiyspakkauksen sisällön. Ensi vuonna pakkaukseen sisällytetään pieni kirja, jonka halutaan vahvistavan lapsen ja vanhemman vuorovaikutusta. Hallitusohjelman mukainen pallo pyritään lisäämään äitiyspakkaukseen aikaisintaan vuonna 2026.

Voimaperheet on Turun yliopiston Lastenpsykiatrisen tutkimuskeskuksen kehittämä vanhemmuuden tukemisen ohjelma, jolla ehkäistään lasten käyttäytymishäiriöitä. Mallia hyödynnetään erityisesti neuvolaikäisten lasten käytösongelmien varhaiseen tunnistamiseen ja digitaaliseen, ennaltaehkäisevään hoitoon. Malli on vuosien tutkimus- ja kehittämistyön tulos ja sen vaikuttavuus on kattavasti dokumentoitu. Voimaperheet-toimintamalli on tällä hetkellä käytössä Etelä-Karjalan, Etelä-

Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Kymenlaakson, Lapin, Länsi-Uudenmaan, Pirkanmaan, Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan, Satakunnan, Vantaan ja Keravan ja Varsinais-Suomen hyvinvointialueilla, eli 12 alueella. Mallin käyttöönottoa koko maassa voi tutkimustulosten sekä palveluiden porrasteisuuden näkökulmasta pitää perusteltuna.

Orpon hallituksen tavoitteena on siirtää sote-palveluiden painopistettä korjaavista palveluista ennaltaehkäisyyn ja avopalveluihin. Valta ja vastuu palveluissa hyödynnettävistä toimintamalleista on kuitenkin hyvinvointialueilla, jotka itsehallintonsa nojalla vastaavat palveluiden järjestämisestä. Tältä osin tietyn toimintamallin käytön velvoittamisessa on noudatettava hyvinvointialuelakia ja alueiden ohjauksen periaatteita.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

141. Kokoomuksen Naisten Liitto: Omaishoitajien jaksamisesta huolehdittava

Sopimusomaishoitajia on Suomessa noin 50000, minkä lisäksi noin 350 000 henkilöä on päävastuussa läheisensä huolenpidosta. Omaishoitajat huolehtivat ikääntyneiden, vammaisten ja sairaiden läheistensä hyvinvoinnista ja terveydestä ympäri vuoden, monet ympäri vuorokauden hoitosuhteessa kiinni. Omaishoito on jatkuvaa tai toistuvaa hoivaa tarvitsevien edullisin hoitomuoto, joka säästää merkittävästi hyvinvointialueiden kustannuksia ja henkilöstöresursseja.

Suurin osa omaishoitajista on naisia ja iso osa omaishoitajista on itsekin ikääntyneitä. Toisaalta moni omaishoitaja myös käy töissä, jolloin kuormitus voi olla hyvin suurta. Mikäli täyspäiväinen työskentely ei omaishoidon vuoksi ole mahdollista, on tulonlähteenä omaishoitopalkkio, joka on huomattavasti keskimääräistä palkkatuloa pienempi. Palkkion lisäksi omaishoidontukeen kuuluu omaishoitajan vapaat, joita hyvinvointialueen on lakisääteisesti järjestettävä hoidon sitovuudesta riippuen kaksi tai kolme päivää kuukaudessa tai halutessaan enemmän.

Hyvinvointialueet ovat aloittaneet sopeutustoimet ja YT-neuvottelut taloudellisin perustein.

Useilla hyvinvointialueilla säästöjä haetaan vanhusten ympärivuorokautisesta hoivasta, vaikka palveluntarve on kasvussa väestön ikääntyessä. Tarvitsemme entistä enemmän omaishoitajia ja tukitoimia, jotta he jaksavat ja pystyvät tekemään arvokasta hoivatyötään. Lakisääteisten vapaiden tulee toteutua hoidettavalle ja omaishoitajalle tarpeellisimmassa muodossa, joko laitoshoidona tai kotiin tuotavina palveluina. Hyvinvointialueiden on lakisääteisten vapaiden lisäksi huolehdittava omaishoitajien jaksamisesta muutoinkin, esimerkiksi laitoshoidon kriisipaikkojen, vanhusten ja vammaisten päivätoiminnan sekä toimivien kotihoidon palveluiden muodossa.

Kokoomuksen Naisten Liitto esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimiin, joilla se edistää omaishoitajien asemaa.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Naisten Liiton aloitteessa on tunnistettu omaishoitajien merkitys hyvinvointiyhteiskunnalle. Omaishoitajat ovat yhteiskunnan tärkeä voimavara, jota meidän on tuettava. Tämä on myös tunnistettu pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa.

Hallitus tekee puoliväliriiheen mennessä omaishoitolain kokonaisuudistuksen, jossa huomioidaan mm. työ- ja eläkeikäisten omaishoitajien erityistarpeet. Valtion järjestöavustuksia osoitetaan

kolmannen sektorin ja muun muassa seurakuntien toimijoille omaishoitajien toimintakyvyn ylläpitämiseksi. Hallitus myös lisää kuntien terveyden edistämisen määrärahaa omaishoitajien tukemiseen. Tämän lisäksi hallitus jatkaa omaishoidon kriteerien yhtenäistämistä; edistää toimia, joilla hyvinvointialueet ja kunnat voivat lisätä mahdollisuuksia ryhtyä omaishoitajaksi; selvittää, millaiset tilanteet synnyttävät omaishoidon tuen välinputoajia; selvittää omaishoidontuen verotuksen kohtuullistamista; selvittää omaishoidontuen siirtämistä Kelan maksettavaksi; varmistaa omaishoitajille mahdollisuuksia pitää vapaapäiviä palvelusetelin, kotihoitopalvelun, intervallihoidon ja perhehoidon avulla; mahdollistaa pitämättä jääneiden vapaiden siirtämisen seuraavaan kalenterivuoteen sekä edistää työssä käyvien omaishoitajien omaishoidon ja ansiotyön yhteensovittamista. Useat näistä toimista ovat olleet Kokoomuksen vaalitavoitteita, mm. 5.6.2021 julkaistusta Ikäystävällinen kunta -ohjelmasta lähtien.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

142. Kokoomuksen Naisten Liitto: Päihdehuollon kehittämiseen ja päihdehoitotakuuseen pitää panostaa

Huumeiden käyttö ja siitä aiheutuvat lieveilmiöt ovat yhteiskunnassamme jatkuvasti kasvava ongelma. Asian vakavuudesta huolimatta huomio kiinnittyy lähinnä vain yksittäisten aineiden sallimiseen tai kieltämiseen, ankariin tuomioihin tai päihteidenkäyttöön liittyvien lieveilmiöiden siivoamiseen pois katukuvasta.

Korona-aika aiheutti valtavan hoitovelan matalan kynnyksen päihdepalveluiden ollessa suljettuina ja monien hoitajaksojen lykkäytyessä. Samaan aikaan jätevesitutkimusten mukaan huumausaineiden käyttö kasvoi monissa kaupungeissa. Koronatilanteen vuoksi asetetuista poikkeustoimista huolimatta poliisi takavarikoi korona-aikana huomattavia määriä huumausaineita, eikä poikkeustoimilla ollut vaikutusta juurikaan huumausaineiden saatavuuteen. Esimerkiksi amfetamiinin käytön kasvu jatkui korona-aikana.

Suurimpaan osaan huumausaineiden aiheuttamista ongelmista ja samalla myös huumeiden käytön lieveilmiöistä on yksi selkeä ratkaisu. Se on riittävä, oikea-aikainen ja laadukas hoito, joka ottaa huomioon potilaan yksilöllisen tilanteen, erilaiset elämänhallinnan ongelmat sekä riittävän tuen hoidosta pääsyn jälkeen.

Tällä hetkellä päihdeongelmainen henkilö saattaa joutua odottamaan hoitopaikkaa kuukausia. Lisäksi hoitopaikkoihin pääsyn kriteerit sekä hoitojonot vaihtelevat paikkakuntien välillä, ja pahimmillaan lähetteen saamiseksi vaaditaan jopa viikon päihteettömyys. Elämänhallinnan ollessa retuperällä ei hoitopaikkojen etsiminen, lähetteen hankkiminen tai viikon päihteettömänä olo ilman tukea välttämättä onnistu.

Päihdehoitoon tulisi saada hoitotakuu yhtä lailla kuin muuhun sairaanhoitoon, sillä huumeriippuvuus on kuolemanvaarallinen sairaus. Sosiaali- ja terveystieteisiin on määriteltävä päihdehuollon moniammatilliset hoitopolut, joiden avulla tarvittavien palveluiden piiriin on mahdollista päästä viipymättä ja ilman kohtuuttomia vaatimuksia päihteettömyydestä.

Terveydenhoidon piiriin hakeutuvan tulee päästä hoitotarpeen arviointiin viipymättä ja tämän pohjalta hoitoon pääsyn on tapahduttava hoitotakuun mukaisesti myös päihdeongelmien kohdalla. Päihdesairaus ei saa olla myöskään este siihen liittyvien tai jopa siihen altistavien mielenterveysongelmien hoitamiseksi.

Kokoomuksen Naisten Liitto esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimiin, joilla edistetään päihdehuollon kehittämistä, päihdehuoltolainsäädännön uudistamista sekä päihdehoitotakuun toteutumista.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Naisten Liitto nostaa aloitteessaan esiin tärkeän kysymyksen. Päihde- ja muut riippuvuusongelmat aiheuttavat vuosittain valtavia yhteiskunnallisia kustannuksia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja, ja inhimillisiä tragedioita niin riippuvaisille itselleen kuin heidän läheisilleen.

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden koetaan usein olevan hajallaan ja integraatio eri palveluiden välillä ei aina toimi asiakkaan parhaaksi. Mielenterveys- ja päihdepalveluiden uudistamisen tarve on ollut esillä jo pitkään, ja lainsäädäntö uudistui vihdoin 1.1.2023. Mielenterveyden hoidosta, päihde- ja riippuvuushoidosta sekä sosiaalihuollon mielenterveys- ja päihdetyöstä säädetään nyt ensisijaisesti terveydenhuoltolaissa ja sosiaalihuoltolaissa.

Uudistuksen tavoitteena on parantaa mielenterveys-, päihde- ja riippuvuuspalvelujen saatavuutta. Uudistuksessa selkeytetään sosiaalihuollon ja terveydenhuollon rooleja mielenterveys-, päihde- ja riippuvuustyössä ja -hoidossa sekä siten vahvistetaan niiden yhteensovittamista. Tavoitteena on myös yhdistää palvelut aikaisempaa selkeämmin osaksi muuta sote-kenttää, jotta ihmistä hoidetaan kokonaisvaltaisesti.

Puoluekokous on vuonna 2020 velvoittanut puoluehallitusta ja kehottanut eduskuntaryhmää valmistelemaan Kokoomukselle päihdepoliittiset linjaukset sekä toimimaan päihdehuoltolain uudistuksen edistämiseksi. Kokoomuksen keväällä 2022 hyväksytyssä päihdepoliittisessa linjauksessa todetaan, että Kokoomus haluaa parantaa ehkäisevän ja korjaavan päihdetyön kokonaisuutta, sekä varmistaa palveluiden nivoutumisen sujuvaksi osaksi muita sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita. Ehkäisevää päihdetyötä on tehtävä valtakunnallisesti kaikessa lasten ja nuorten toiminnassa. Myös päihdehuollon hoito- ja kuntoutuspalveluita, joita tehdään hyvinvointialueilla niin sosiaali- ja terveydenhuollossa kuin lastensuojelussa, on parannettava.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa kokoomuksen päihdepoliittiset linjaukset näkyvät. Hallitus kehittää perustason mielenterveyspalveluja esimerkiksi Terapiat etulinjaan -toimintamallin kokemuksia hyödyntäen ja ottamalla käyttöön porrasteinen hoitomalli. Hallitus vahvistaa mielenterveyspalveluita, erityisesti matalan kynnyksen sekä lasten ja nuorten palveluita. Hallitus myös kehittää raskaana olevien päihteitä käyttävien naisten hoitoa. Lisätään raittiuteen tähtäävä vaikuttavaa lääkkeetöntä, toipumisorientoituneen mallin käyttöä. Tavoitteena on myös luoda kansalliset laatustandardit koulutukseen ja päihdehoitoihin sekä seurata päihdehoidon vaikuttavuutta. Lisäksi hallitus arvioi erikseen hallituskauden aikana tarvittavat lisätoimet nuorten huumeidenkäytön ehkäisyyn ja nuorten huumekuolemien vähentämiseen.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

143. Turun Kokoomusnaiset: Lainsäädännön selkiyttäminen lasten ja nuorten sähkö tupakoinnin kitkemiseksi

Sähkö tupakan käyttö eli vapettaminen on kasvanut peruskouluissa ilmiöksi, joka voimistuu edelleen. Samalla oppilaat tiedostavat heikosti sähkö tupakoinnin haittoja ja monet nuoret mieltävät "vapet"

virheellisesti jopa vaarattomiksi. Tämä johtuu osittain siitä, että nämä tupakkatuotteet on suunniteltu houkuttelemaan nimenomaan nuoria. Tarvitaan tehokkaita toimia, jotta nuoret saavat mahdollisimman realistisen kuvan sähkötupakoinnin haitoista ja että lasten ja nuorten sähkötupakointi pyritään lopettamaan mahdollisimman pian sen alettua. Lapset ja nuoret kuitenkin toivovat, ettei sähkötupakkaa käytäviä tuomittaisi, vaan autettaisiin.

Sähkötupakassa on samoja aineita kuin tupakassa. Lisäksi siinä on glyserolia, joka höyrystettynä ja hengitettynä vahingoittaa keuhkoja. Nikotiinia ja raskasmetalleja sähkötupakassa on monesti savuketta suurempia annoksia. Myös makunesteissä on selvästi myrkyllisiä aineita, jotka muun muassa tuhoavat maksan. Näitä ovat monet raskasmetallit, joista lyijy on hermomyrky. Se vaikuttaa aivojen kehittymiseen, heikentää niiden kuntoa sekä altistaa aivosairauksille. Vapettamisen vaikutukset tulevat ilmi nuorena ja kehittyvässä kehossa nopeammin kuin aikuisella. Nuorilta on löytynyt suu- ja virtsarakon syöpiä, joita tavataan yleensä iäkkäillä. Elämäntyönsä tupakan haittatutkimuksen parissa tehneen emeritaprofessori Kirsi Vähäkankaan mukaan meillä voi pian olla poikkeuksellisen paljon parikymppisiä syöpäsairaita.

THL:n tuore kouluterveyskysely osoittaa, että sähkötupakoinnin eli vapettamisen notkahdus jäi ohimeneväksi ja vapetus vähintään kerran tai päivittäin on lisääntynyt vuosina 2021–23. Sähkösavuke vaikuttaa kiehtovan erityisesti poikia. Kokeileva käyttö on yleistynyt jo alakoululaisilla. Sähkötupakkaa käytetään ja myydään jo ala- ja yläkouluissa, mikä heijastaa ongelman koskevan lapsia ja nuorisoa laaja-alaisesti. Vanhempien ja opettajien on vaikeampaa havaita lasten ja nuorten sähkötupakointia kuin tavallista tupakointia, koska sähkötupakan haju ei tartu samalla tavalla vaatteisiin.

Me Turun Kokoomusnaiset ry esitämme, että selvitetään sähkötupakointia koskeva lainsäädännön ajantasaisuus ja aloitetaan tarvittaessa lainsäädäntöuudistustyö lasten ja nuorten sähkötupakoinnin kitkemiseksi. Lainsäädäntöuudistuksen myötä peruskouluille, ammatillisiin oppilaitoksiin ja lukioihin laaditaan selkeät ohjeet, kuinka ryhdytään torjumaan sähkötupakointia tehokkain ja monipuolisin toimin lasten ja nuorten terveyden suojelemiseksi.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että lainsäädäntöä selkiytetään lasten ja nuorten sähkötupakoinnin kitkemiseksi.

Puoluehallitus:

Aloitteen tekijät kiinnittävät huomiota erittäin ajankohtaiseen ja tärkeään teemaan. Puoluehallitus yhtyy aloitteen tekijöiden huoleen alaikäisten sähkösavukkeiden käytön yleistymisestä. Nämä tuotteet eivät kuulu alaikäisten maailmaan, vaan yleistymisen on pysäytettävä tehokkailla toimilla.

Sähkösavuke eli sähkötupakka on akkukäyttöinen laite, jolla kuumennetaan laitteen säiliössä olevaa nestettä höyryksi, jota hengitetään. Sähkösavukkeissa kuumennettava neste voi olla joko nikotiinipitoista tai nikotiinitonta. Arkikielessä näitä laitteita kutsutaan yleisesti ”vapeiksi”. Nämä sähkösavukkeet ovat tupakkalain mukaisia tupakan vastikkeita. Tupakan vastikkeiden myynti alaikäisille on elinkeinotoiminnassa kielletty, mutta alaikäiset saavat pitää hallussaan nikotiinia sisältämättömiä sähkösavukkeita. Pääsääntöisesti nuoret hankkivat sähkösavukkeista virallisten kanavien ulkopuolelta, muun muassa sosiaalisen median kautta.

Kuten aloitteen tekijät toteavat, nuorten ”vapejen” käyttö on viime aikoina yleistynyt. Kouluterveyskyselyn mukaan vuonna 2023 sähkösavukkeita käytti päivittäin perusopetuksen 8. ja 9. luokkien pojista 7 ja tytöistä 6 prosenttia. Vastaavat luvut vuonna 2021 olivat pojilla 3 ja tytöillä 1 prosentti. Vastaavasti lukiossa opiskelevista 1. ja 2. vuoden pojista tuotetta päivittäin käytti 2 ja

tytöistä 3 prosenttia ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuosiluokan pojista 6 ja tytöistä 7 prosenttia. Lisäksi perusopetuksen 4.—5.-luokkalaisten ”vapejen” kokeilu yleistyi, ja pojista 7 ja tytöistä 3 prosenttia oli kokeillut sähkösavuketta ainakin kerran.

”Vapejen” yleistymistä voivat selittää värikkäät, eri makuja ja tuoksuja sisältävät nikotiinittomat ”vapet”, joilla tehdyt temput ja sosiaalisen median näkyvyys ovat omiaan houkuttelemaan nuoria käyttäjiä. Lapset eivät itsekään välttämättä tiedä sisältääkö heidän käyttämänsä tuote nikotiinia vai ei. Nikotiinitonkaan sähkösavuke ei ole vaaraton, vaan niidenkin tuottama höyry voi sisältää monia haitta-aineita ja raskasmetalleja. Lisäksi nikotiinittoman sähkösavukkeen käytön opettelu voi madaltaa kynnystä vastaavien nikotiinia sisältävien tuotteiden käyttöön.

Hallitus on antanut tämän vuoden huhtikuussa eduskunnalle esityksen tupakkalain muuttamisesta. Osana tätä esitystä tulotaisiin kieltämään alaikäisiltä myös nikotiinia sisältämättömien ”vapejen” hallussapito. Tämä antaa myös oppilaitoksille aloitteen tekijöiden toivoman mahdollisuuden puuttua vapejen käyttöön koulupäivien aikana. Mahdollisuus helpottaa jo nyt kiellettyihin nikotiinipitoisiinkin vapeihin puuttumista, sillä oppilaitoksilla ei ole välttämättä ollut keinoja selvittää onko oppilaan käyttämässä tuotteessa nikotiinia vai ei. Puoluehallitus katsoo valitut toimenpiteet perustelluiksi ja oikeasuhteisiksi.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

144. Savo-Karjalan Kokoomusnaiset: Tupakkalaki on muutettava lapsia, nuoria ja aikuisia suojelevaksi

Houkuttelevia haju- ja makuaineita sisältävät nikotiinipussit ja sähkötupakat on tarkkaan suunniteltu aiheuttamaan nikotiiniriippuvuutta kaikelle kansalle.

Tehtävässä onkin onnistuttu hyvin. Tutkimuksen mukaan etenkin alaikäisten nikotiinipussien ja sähkötupakoiden käyttö on noussut kahden viime vuoden aikana yli 20 prosentilla. Myös nuuskan käyttö on yleistynyt nuorten joukossa.

Kuinka näin on päässyt käymään, kun Suomen pitäisi olla savuton vuoteen 2030 mennessä? Nikotiinipussit ja usein nikotiinia sisältävät sähkötupakat ovat tekemässä toiveet nikotiinittomasta Suomesta turhaksi.

Jo nyt tupakkalaki kieltää koulujen alueella tupakanpolton. Jo nyt uudistettavana oleva uusi tupakkalaki kieltäisi alle 18-vuotiaille suunnatut houkuttelevat haju- ja makuaineet. Kuitenkin lapset ja nuoret ovat jo löytäneet uudet nikotiinipäihteet terveyttään heikentämään. Aikuisillekaan nikotiini ei ole terveystuote.

Nikotiinin vaikutukset aivostoon, syöpien kehittymiseen ja sydän- ja verisuonisairauksiin lienevät yleisesti tiedossa. Nyt on toimittava.

Paras ratkaisu tähän kansanterveydelle ja kansantaloudelle kalliiksi tulevaan nikotiiniongelmahan on savutonta vuotta 2030 odotellessamme suojella väestöä kieltämällä nikotiinipussien ja sähkötupakoiden maahantuonti, hallussapito, myynti, muu luovuttaminen ja välittäminen.

Lieksan Kokoomusnaiset esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että nikotiinipussien ja sähkötupakoiden maahantuonti,

hallussapito, myynti, muu luovuttaminen ja välittäminen kielletään. Nuuskan maahantuontikieltoa on jatkettava.

Puoluehallitus:

Tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttötottumukset ovat muuttuneet olennaisesti viime vuosikymmenten aikana. THL:n vuoden 2022 tupakkatilaston mukaan tupakan käyttö väestötasolla on vähentynyt 1990-luvun alusta kolmannekseen. Tämä muutos on seurausta siitä, että yleisön tietoisuus tupakan haitallisuudesta on lisääntynyt samalla kun politiikalla on rajoitettu tupakan saatavuutta sekä nostettu sen hintaa.

Samaan aikaan kuitenkin nuuskan käyttö on lisääntynyt huomattavasti. Nuuskan käyttö on erityisesti nuorissa ikäluokissa jo huomattavasti yleisempää kuin tupakointi, vaikka nuuskan saatavuus Suomessa on ollut huomattavasti tupakointia vähäisempää. Suomessa nuuskan myynti on kiellettyä ja matkustajalla on ollut oikeus tuoda sitä vain vähäisissä määrin mukanaan. Tästä huolimatta käyttö on jatkuvasti yleistynyt

Viime vuonna Suomen markkinoille ovat tulleet tupakkaa sisältämättömät nikotiinipussit. Näiden markkinoiden avautuminen johtui siitä, että lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea arvioi huhtikuussa 2023, että tupakkaa sisältämättömiä nikotiinipusseja ei voida enää luokitella lääkkeiksi. Nikotiinipusseja on tämä jälkeen voinut myydä Suomessa ilman erillistä myyntilupaa. Nikotiinipusseihin on sovellettu kemikaalilainsäädäntöä sekä tupakan vastikkeita koskevia tupakkalain säännöksiä.

Nikotiinipusseilla kuten mullakin nikotiinituotteilla on haittavaikutuksia. Ne aiheuttavat riippuvuutta, supistavat verisuonia ja voivat olla nieltynä jopa myrkyllisiä erityisesti pikkulapsille. Näiden haittavaikutusten vuoksi näitä tuotteita on syytä säännellä. Hallitus on antanut huhtikuussa esityksen tupakkalain uudistamisesta, jossa nikotiinipussit on tuotu kunnolla tupakkalain sääntelyn piiriin. Tässä yhteydessä esitetään rajoitettavaksi nikotiinipussien makuja vain selvästi aikuisille suunnattuihin makuihin ja niiden voimakkuutta. Lisäksi esityksen mukaisesti rajoitettaisiin nikotiinipussien myyntikanavia sekä asetettaisiin tiukat rajoitteet tuotteiden ulkoasulle.

Nikotiinipussien lisäksi myös sähkösavukkeiden käyttö on viime aikoina yleistynyt selvästi. Aikuisväestössä sähkösavukkeiden käyttö on pysynyt vähäisenä. Sähkösavukkeita käytti päivittäin prosentti 20–64-vuotiaista miehistä ja alle prosentti naisista vuonna 2022. Kuitenkin 14-20 vuotiaista nuorista kuusi prosenttia käytti sähkösavukkeita päivittäin vuonna 2023. Tätä huolestuttavaa trendiä hallitus pyrkii hillitsemään kieltämällä nikotiinia sisältämättömien sähkösavukkeiden hallussapidon alaikäisiltä ja rajoittamalla myös näiden myyntikanavia. Puoluehallitus katsoo nämä toimenpiteet perustelluiksi ja oikeasuhteisiksi.

Kokonaan nikotiinipussien kaltaisten tuotteiden kieltäminen johtaisi siihen, että kotimaan luvanvaraisten vähittäismyyntikanavien sijaan nikotiinipussien sijaan kulutus kohdistuisi ulkomailta maahan tuotuun nuuskaan tai maahan yksityistuontina tuotuihin nikotiinipusseihin. Puoluehallitus katsoo, että on perustellumpaa pitää tuotteet kotimaisen vähittäismyynnin piirissä, jolloin myyntikanavia voidaan säädellä ja kulutuksesta saadaan verotulot Suomeen. Lopuksi puoluehallitus toteaa, että kaksi vuotta sitten puoluekokous hyväksyi aloitteita, joissa ehdotetaan tähän aloitteeseen nähden pikemminkin päinvastaisia toimia nuuskankin sallimiseksi mm. salakuljetuksen vähentämiseksi ja verotuottojen saamiseksi Suomeen.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

145. Hätilän Kokoomus: Sähkösavukkeiden ja nikotiinipussien pakkausten standardisointi

Sähkösavukkeiden ja nikotiinipussien pakkausten muuttaminen logottomiksi, kuvattomiksi ja yksivärisiksi, yhtenäisellä fontilla

Ottaen huomioon sähkösavukkeiden ja nikotiinipussien kasvavan suosion erityisesti nuorten keskuudessa ja niiden mahdolliset pitkäaikaisvaikutukset kansanterveyteen, on välttämätöntä toteuttaa ennaltaehkäiseviä toimia niiden houkuttelevuuden vähentämiseksi. Tutkimukset ovat osoittaneet, että tuotepakkaukset vaikuttavat kuluttajien ostopäätöksiin ja voivat erityisesti nuorten kohdalla toimia houkuttimena tuotteiden kokeiluun.

Tämän aloitteen tarkoituksena on standardisoida sähkösavukkeiden ja nikotiinipussien pakkaus niin, että ne ovat logottomia, kuvattomia ja yksivärisiä, käyttäen ainoastaan yhtä yhtenäistä fonttia. Tavoitteena on vähentää näiden tuotteiden markkinointia etenkin nuorille ja edistää kansanterveyttä rajoittamalla tuotteiden houkuttelevuutta.

Pakkausten standardisointi on osoittautunut tehokkaaksi keinoksi vähentää tuotteiden houkuttelevuutta ja estää nuorten kiinnostuksen heräämistä. Esimerkiksi tupakkatuotteiden osalta vastaavanlaiset toimenpiteet ovat jo osa monien maiden lainsäädäntöä ja niillä on havaittu olevan positiivinen vaikutus tupakoinnin vähentymiseen. Tämän aloitteen tavoitteena on laajentaa näitä periaatteita myös muihin nikotiinituotteisiin, kuten sähkösavukkeisiin ja nikotiinipusseihin, kansanterveyden edistämiseksi.

Ehdotetaan, että lainsäädäntö määrittelee tarkasti, mitkä fontit ovat sallittuja, jotta varmistetaan pakkausten yhtenäinen ja neutraali ilme. Lisäksi pakkausten tulisi sisältää selkeät terveystarvikkeet.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten että sähkösavukkeiden ja nikotiinipussien valmistajat ja maahantuojat velvoitetaan käyttämään pakkausdesignissaan ainoastaan yksiväristä taustaa ja yhtenäistä fonttia ilman logoja, kuvia tai muita markkinointielementtejä

Puoluehallitus:

Hättilän kokoomus kiinnittää aloitteessaan huomiota erittäin tärkeään teemaan. Tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttötottumukset ovat muuttuneet olennaisesti viime vuosikymmenten aikana. THL:n vuoden 2022 tupakkatilaston mukaan tupakan käyttö väestötasolla on vähentynyt 1990-luvun alusta kolmannekseen. Tämä muutos on seurausta siitä, että yleisön tietoisuus tupakan haitallisuudesta on lisääntynyt samalla kun politiikalla on rajoitettu tupakan saatavuutta sekä nostettu sen hintaa. Yhtenä muutoksena on yhdenmukaistettu tupakkapakkausten ulkoasut.

Samaan aikaan tupakan käytön vähentymisen kanssa nuuskan, nikotiinipussien ja sähkösavukkeiden käyttö on lisääntynyt olennaisesti. Nuuskan käyttö on erityisesti nuorissa ikäluokissa jo huomattavasti yleisempää kuin tupakointi, vaikka nuuskan saatavuus Suomessa on ollut huomattavasti tupakointia heikompa laillisten myyntikanavien puuttuessa.

Viime vuonna Suomen markkinoille ovat tulleet tupakkaa sisältämättömät nikotiinipussit. Näiden markkinoiden avautuminen johtui siitä, että lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea arvioi huhtikuussa 2023, että tupakkaa sisältämättömiä nikotiinipusseja ei voida enää luokitella lääkkeiksi. Nikotiinipusseja on tämä jälkeen voinut myydä Suomessa ilman erillistä myyntilupaa. Nikotiinipusseihin on sovellettu kemikaalilainsäädäntöä sekä tupakan vastikkeita koskevia tupakkalain säännöksiä. Samoja tupakan vastikkeita koskevia sääntöjä käytetään myös

Hallitus antoi huhtikuussa sosiaaliturvaministeri Grahn-Laasosen johdolla esityksen tupakkalain uudistamisesta, jossa nikotiinipussit on tuotu kunnolla tupakkalain sääntelyn piiriin. Tässä yhteydessä on esitetty rajoitteita myös tuotteiden vähittäismyyntipakkausten ulkoasulle.

Vähittäismyyntipakkauksiin vaaditaan terveystietoisuudet ja pakkausten ulkoasu yhdenmukaistetaan. Puoluehallitus pitää näitä uudistuksia tarkoituksenmukaisina keinoina vähentää terveydelle haitallisten nikotiinituotteiden kulutusta.

Erityisesti sähkösavukkeita kaupataan myös virallisten myyntikanavien ulkopuolella. Pimeästi maahan tuoduissa savukkeissa voi olla kiellettyjä makuja ja ne voivat olla sallittuja tuotteita vahvempia. Puoluehallitus toteaa, että näiden tuotteiden käytön vähentämisessä on vähittäismyyntipakkausten ulkoasua olennaisempaa rajoittaa pimeää tuontia ilmiönä.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

146. Leppävaaran Kokoomus: Hoitopolut yhteen: yksityisten toimijoiden ja muiden hyvinvointialueiden toimenpiteiden hyväksyntä osaksi hoitopolkua

Suomen terveydenhoidossa on yhdenmukaistettu lukuisten sairauksien monivaiheinen hoito Käypä hoito -suositusten mukaiseksi. Monissa sairauksissa hoito edellyttää pitkäaikaista sitoutumista ja tähän tarvitaan lukuisia tutkimuksia, jotka ovat erityisesti naisia koskevien sairauksien osalta myös aikasidonnaisia. Mikäli tutkimuksia ei tehdä juuri tiettyyn aikaan, jää hoitopolkku kesken tai viivästyy.

Hoitopolun viivästyminen koskee esimerkiksi lapsettomuutta aiheuttavan munasarjojen monirakkulaoireyhtymän (PCOS) hoitoa. Jos tiettyjä gynekologisia testejä ei tehdä juuri tiettyinä kuukautiskieron päivinä, sairauden hoito viivästyy väistämättä.

Esimerkiksi HUS:n alueella hoitoaikoja ei aina ole saatavilla tarvittaessa.

Ongelma on itse itsellemme aiheutettu, sillä mainitut testit ovat sellaisia, jotka pystytään tekemään missä tahansa yksikössä, jossa on tarjolla gynekologisia palveluita. Myös yksityisellä.

Ultraäänitutkimus yksityiseltä naistautien erikoislääkärin tekemänä maksaa noin 100–150 € ja jos potilas on valmis maksamaan tämän itse, luulisi kaikkien hyötyvän siitä, että tulokset ovat saatavilla erikoissairaanhoidon hoidosta päättävälle lääkärille. Ikävä kyllä näin ei saa toimia.

Sairaanhoitojärjestelmämme ei hyväksy toisella hyvinvointialueella tai yksityisellä lääkärillä tehtyjä testejä osaksi potilaan hoitopolkua. Ainoa mahdollisuus on odottaa, milloin seuraava vapaa testiaika löytyy potilaan omalta julkisen sektorin toimijalta.

Seuraus esimerkiksi monirakkulataudin aiheuttamasta lapsettomuuden hoidosta on kokonaishoidon viivästyminen jopa vuodella.

Kun kokonaissyntyvyyden aleneminen on aito yhteiskunnallinen ongelma, on käsittämätöntä, että julkinen terveydenhuolto ei hyväksy yksityisillä tehtyjä kokeita osaksi omaa hoitopolkukokonaisuuttaan. Semminkin, kun tämä ei tuottaisi järjestelmään lisäkustannuksia – pikemminkin päinvastoin.

Suomen terveydenhoitojärjestelmää tulee kehittää sellaiseksi, että julkisen sektorin erikoissairaanhoidon osaksi hyväksytään myös yksityisen sektorin lääkintäalan ammattilaisten tuottamat tutkimukset, kokeet ja lausunnot.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa kokoomuksen puoluehallituksen ja kehottaa ministeriryhmää sekä eduskuntaryhmää toimimaan siten, että julkisen sektorin erikoissairaanhoidon hoitopolkujen osaksi hyväksytään yksityisten ja muiden hyvinvointialueiden ammattilaisten tuottamat testit, kokeet ja lausunnot.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen mielestä monituottajamallia on pystyttävä hyödyntämään täysimääräisesti. Yksityiset palvelutuottajat on nähtävä kumppaneina julkiselle sektorille. Sujuvan palvelupolun varmistaminen on asiakkaan ja potilaan näkökulmasta keskeistä ja siirtyminen yksityisestä palvelusta julkiseen tulisi tapahtua mahdollisimman mutkattomasti.

Terveystieteiden lain 52 §:n mukaan hyvinvointialue vastaa siitä, että sekä kiireellisen että lähetteeseen perustuvan hoidon tarpeen arviointi ja hoito järjestetään yhtenäisin lääketieteellisin perustein. Henkilön ottaminen sairaalaan kiireetöntä sairaanhoitoa varten edellyttää lääkärin tai hammaslääkärin tutkimukseen perustuvaa lähetettä. Hoidon tarpeen arviointi on aloitettava kolmen viikon kuluessa siitä, kun lähete on saapunut hyvinvointialueen sairaalaan tai muuhun erikoissairaanhoidon toteuttavaan toimintayksikköön. Jos hoidon tarpeen arviointi edellyttää erikoislääkärin arviointia tai erityisiä kuvantamis- tai laboratoriotutkimuksia, on arviointi ja tarvittavat tutkimukset toteutettava kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lähete on saapunut hyvinvointialueen sairaalaan tai muuhun erikoissairaanhoidon toteuttavaan toimintayksikköön.

Ylimääräisten lääkärikäyntien määrääminen tai uusien testien ottaminen ilman perusteltua syytä voi johtaa lääkäri- ja muiden resurssien tarpeettomaan tuhlaukseen. Potilaan erikoissairaanhoidon koskevaa hoidon tarpeen arviointia ei kuitenkaan kaikissa tilanteissa voida tehdä lähetteen perusteella. Tällöin potilaalle voidaan järjestää hoidon tarpeen arviointiin liittyviä tutkimuksia tai vastaanottokäyntejä, joiden perusteella varsinainen hoitoonpääsyyn liittyvä päätös voidaan tehdä. Lähetteitä käsittelevä taho voi määrittää kyseiset hoidon tarpeen arvioon liittyvät tutkimukset tai käynnit tai ne voidaan järjestää potilaalle esimerkiksi toimintayksikköä koskevien ohjeiden mukaisesti.

Joskus testejä saatetaan uusia myös siksi, että tiedon siirtymisessä saattaa olla haasteita. Tiedonkulkuun liittyvät haasteet on pystyttävä korjaamaan, jotta asiakkaan hoitopolku on sujuva. Kokoomuksen soten korjaussarjassa (2023) on linjattu, että lainsäädännön tulee mahdollistaa sosiaali- ja terveystieteiden kerätyn tiedon sujuvan käytön eri toimijoiden välillä niin hyvinvointialueilla kuin valtakunnallisesti.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan ihmisten palvelutarpeisiin on pystyttävä vastaamaan kokonaisvaltaisesti. Keskeistä on vahvistaa palveluiden saatavuutta, kustannusvaikuttavuutta, laatua sekä jatkuvuutta ja integraatiota. Myös tietojärjestelmien yhteentoimivuutta ja tiedon sujuvaa liikkumista on kehitettävä.

Hallitusohjelmassa myös todetaan, että hyvinvointiyhteiskunnan palveluiden rahoituksellisen kestävyuden varmistamiseksi hallitus tavoittelee hyvinvointialueiden kustannusten kasvun hillintää. Hallitus pyrkii tavoitteisiin ennen kaikkea rakenteellisilla toimilla esimerkiksi palvelurakenteen ja tekemisen tapojen kehittämällä. Tämän lisäksi hallitus tarkastelee eri sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden laajuutta ja palveluihin liittyvää normitusta.

Ihmisten palvelut on saatava toimiviksi ja sote-ammattilaisten arvokas työaika voitava kohdentaa tarkoituksenmukaisesti. Toimintatapojen uudistaminen ja jäykistävien normien purkaminen on tärkeä osa sitä, että koko palvelujärjestelmä saadaan toimimaan optimaalisesti.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

147. Tornion Kokoomus: Terveyspalveluiden tuottamisen erottaminen hyvinvointialueiden hallinnosta

Marinin hallituksen aikana tehty sote-uudistus on osoittautunut monella tapaa epäonnistuneeksi. Lakikokonaisuuden aiheuttamat ongelmat uhkaavat ja ovat jo osittain vieneet suomalaisilta heille perustuslain takamaat oikeuden terveydenhuoltoon. Palvelut on nyt järjestetty pitkälti julkishallinnon hoitamin terveyskeskuksin ja keskussairaaloiden kautta. Yksityinen palveluntuotanto on lainsäädännöllä jopa kielletty.

Kemi-Tornio alueella tehtiin vuonna 2017 laaja terveyspalvelujen ulkoistus, missä terveyskeskusten ja alueen keskussairaalan toiminnot ulkoistettiin kilpailutuksen voittaneelle yritykselle. Vuosien varrella tämä menettely on saavuttanut asukkaiden suosion toimivien ja helposti saatavilla olevien palveluiden ansiosta. Myös kustannuskehitys on ollut suotuisaa. Toimiva markkinamekanismi on hyödyttänyt alueen ihmisiä, kuten markkinataloudella aina on tapana tehdä.

Tornion kokoomus ry. esittää puoluekokoukselle aloitteessaan, että Kokoomus r.p. lähtisi esittämään lakimuutosta, mikä mahdollistaisi hyvinvointialueille palvelujen laajan ulkoistamisen perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa, ilman että lainsäädäntö tarkemmin rajoittaisi keinoja. Aloite hyväksyessä edellyttää, että puolue valmistelee toimivan markkinamekanismin sote-palveluiden laajan ulkoistukseen.

Kokoomuksen on syytä keskittää katseensa periaateohjelmaan ja ymmärtää toimivan markkinatalouden olevan keskeinen puolueen arvo. Kokoomuksen on syytä ymmärtää, että nykyiset sote-lait on laadittu suunnitelmatalouden uskoviin toimista. Suunnitelmatalous ei toimi koskaan eikä varsinkaan avoimessa markkinataloudessa, jota Suomikin harjoittaa kuuluessaan Euroopan Unioniin.

Aloitteessa kaavailtu lakimuutos lähtisi siitä, että hyvinvointialueiden pääasiallinen tehtävä on huolehtia siitä, että sen alueen asukkaat saavat terveydenhuollon palvelut. Hyvinvointialueen tehtävä ei pitäisi olla yksityiskohtaiset päätökset esim. lääkäripalveluiden saatavuudesta eri kuntien alueilla tuntien tarkkuudella. Hyvinvointialueiden tehtävä ei tulisi olla keskussairaalan hallinnon pyörittäminen virkakoneiston avulla. Hyvinvointialueiden ei pitäisi päättää mihin laitteisiin sairaalat ja terveyskeskukset minäkin vuonna investoivat.

Aloitteessa esitetään, että valtio lainsäädännöllä luo edellytykset, millä terveyskeskuspalvelut tuotetaan eri yritysten toimesta. Toimintaa harjoittavat yritykset huolehtivat henkilökunnasta ja laiteinvestoinneista. Vaikka Meri-Lapissa tehty ulkoistus on toimiva alueellisesti, ei mallia voi soveltaa laajalti palveluiden ulkoistukseen.

Toimiva malli edellyttää, että eri toimenpiteistä syntyy hyvinvointialueiden ja palveluja tuottavien yritysten välille selkeä hinnoittelumenetelmä. Tämä myös avaisi hoitojen kustannukset. Maksettavien korvausten perusteella terveyskeskukset ja sairaalta voisivat laskuttaa hyvinvointialuetta. Potilas voisi valita hoidon mistä tahansa yksiköstä, mistä palvelun vain saisi. Kansalainen ei olisi näin sidottu vain oman hyvinvointialueen tarjoamiin palveluihin.

Tämä malli johtaisi siihen, että eri yksiköt joutuisivat kilpailemaan potilaista, eli asiakkaista. Näin terveydenhoidon toimisivat markkinaehtoisesti ja ne voisivat itse vaikuttaa omaan tulevaisuuteen. Nykytilanteessa sairaaloiden olemassaolo näyttää perustuvan STM:n ja VVM:n arvioihin eri alueiden tarpeista ja rahoituksen määrästä. Terveyskeskusten määrästä taas näyttää päättävän HVA budjetin sallimissa rajoissa.

Kilpailutilanteessa eri sairaalat löytäisivät omat vahvuutensa ilman valtion väliintuloa. Hyvinvointialueen tehtäväksi jäisi mm. tarkkailla sitä, että potilaalle ei teetetäisi tarpeettomia toimenpiteitä ylimääräisen laskutuksen toivossa. Tämä menetelmä on käytössä Meri-Lapin ulkoistuksessa ja se toimii.

Puoluekokous hyväksyessään aloitteen, velvoittaa se puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää edistämään sote-lainsäädännön muuttamista aloitteessa kuvatuilla tavoilla.

Puoluehallitus: (Vastaus aloitteeseen on aloitteen 147 jälkeen)

148. Keski-Suomen Kokoomusnaiset: Perusterveydenhuolto turvattava koko Suomessa

Merkittävä muutos Suomen terveydenhuollossa tapahtui vuoden 2023 alussa. Terveystieteiden, sosiaalitoimi ja pelastuspalvelu siirtyivät hyvinvointialueiden hoidettavaksi. Kaivattiin ”leveämpiä hartioita” kustannusten hoitamiseksi. Merkittäväksi asiaksi nähtiin se, että perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon rajapinta uudistuksen myötä muuttuu sujuvaksi/poistuu.

Nyt palveluverkkosuunnitelmien esiin tulon myötä alkaa paljastua totuus: ympäri Suomea ollaan kovalla kädellä karsimassa lähipalveluja. Vannotaan digi- ja etäpalvelujen nimiin. Hurjapäisimmät konsultit vakuuttavat, että 40 - 70 % vaivoista voitaisiin hoitaa diginä. Etälääketiedettä kehittämällä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteistoiminta tehostuu, mutta ensikontaktit vaativat usein fyysisistä vastaanottoa statuksen tekemiseksi. Pelkillä oireilla ei voida lähteä hakuammunnan tyyppisesti ottamaan ”kaikkia kokeita” ja saada lähetettä erilaisiin kuvauksiin. Se vasta kalliiksi tulee! Keskittäminen tuo myös merkittävän lisäyksen matkakuluihin. Perusteita palveluverkkosuunnitelmia vastaan voidaan esittää lähes loputtomasti.

Edellä todetun perusteella Keski-Suomen Kokoomusnaiset ry esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa Kansallista Kokoomusta huolehtimaan perusterveydenhuollon aseman säilymisestä kattavana kaikkialla ja sen myötä oikea-aikaisesta hoidosta tasapuolisesti koko maassa.

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 147 ja 148):

Kokoomus haluaa turvata hyvinvointiyhteiskunnan palvelut. Haluamme, että ihmiset pääsevät pois jonoista – hoitoon sekä palveluihin. Tavoitteen saavuttamiseksi sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluiden on toimittava saumattomasti yhteen. Kokoomuksen mielestä sillä ei ole merkitystä, mikä taho palvelut tuottaa. Hyvinvointialueillakin palvelut voidaan parhaiten turvata, kun niitä tuottavat yhteistyössä julkinen sektori, yritykset ja järjestöt. Hyvinvointialueen asukkaille tulee tarjota mahdollisuus valita palveluntarjoaja perustuen vertailutietoon laadusta ja saavutettavuudesta, jolloin palvelun tarvitsijalla on aito mahdollisuus valita, hakeeko hän palvelunsa julkiselta, yksityiseltä tai järjestösektorilta. Näin linjataan vuonna 2023 hyväksytyssä ja julkaistussa Kokoomuksen soten korjaussarjassa.

Kokoomuksen mielestä lainsäädännön tehtävänä tulee olla laadukkaiden sote-palveluiden järjestämisen mahdollistaminen, ei ideologinen alueiden tuotantotapojen rajoittaminen. Jotta hyvinvointialue pystyy toteuttamaan järjestämistehtävänsä, täytyy sillä olla riittävä mahdollisuus organisoida toimintaansa vapaasti.

Kokoomuksen tavoitteena on saatavat, laadukkaat, vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut. Tärkeintä on se, että palveluihin pääsee, ei se, että palvelut tuotetaan hyvinvointialueen omana

tuotantona. Tämä edellyttää yhteiskunnan kaikkien terveydenhuollon voimavarojen valjastamista toimivalla monituottajuudella. Palveluita on tarkoituksenmukaista ostaa yksityisiltä toimijoilta tai järjestöiltä silloin, kun monituottajuudesta hyötyminen on mahdollista ja on olemassa aidot ja toimivat markkinat. Onnistuneesti toteutettu monituottajuus mahdollistaa resurssien käyttämisen nykyistä tehokkaammin ja julkisen sekä yksityisen palvelutuotannon toisiltaan oppimisen, kun palveluiden tavoitteissa pysymistä ja tuloksia vertaillaan. Kokoomuksen soten korjaussarjassa otetaan kantaa myös siihen, että palveluiden järjestäjä ja tuottaja erotettaisiin nykyistä vahvemmin toisistaan.

Sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle. Sote-uudistus tehtiin, jotta palveluita katsotaan yhden kunnan sijaan koko hyvinvointialueen näkökulmasta ja palveluita voidaan järjestää laajemmassa yhteistyössä aiempaa kustannustehokkaammin. Viime vuonna voimaan tullessa uudistuksessa luotiin kuitenkin vasta hallinnon malli, joka ei sinällään ja yksin ratkaise vielä palveluiden turvaamista.

Kokoomus ei kannattanut nykyisen kaltaisen sote-hallinnon rakentamista. Samaan aikaan se kuitenkin tunnisti välttämättömyyden jatkaa vasta voimaan astuneen uudistuksen perusratkaisuun nojautuen. Tämä ei kuitenkaan poista tarvetta kunnianhimoisesti kehittää nykyistä järjestelmää ja arvioida erilaisia mahdollisuuksia tulevien vuosien uudistamistarpeelle.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan on kirjattu monia kokoomuksen tärkeinä pitämiä tavoitteita sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittämiseksi. Monituottajuuden esteiden purkaminen on yksi näiden uudistusten kulmakivistä.

Hallitusohjelman mukaisesti arvioidaan ja tarvittaessa kevennetään hyvinvointialueen riittävään omaan palvelutuotantoon liittyvää sääntelyä. Sääntelyn tulee mahdollistaa hyvinvointialueiden tarkoituksenmukainen toiminta ja yhteistyö, myös yhtiömuodossa, eikä sääntely saa luoda keinotekoisia estettä palvelujen hankkimiselle yksityiseltä palveluntuottajalta, kolmannelta tai neljänneltä sektorilta. Toteutetaan yksityisen palveluntuottajan alihankintaa koskien alihankintatyöryhmän esittämät lakimuutokset. Luovutaan sote-järjestämislain 12 §:ssä säädetystä päivityksen hankinnan kiellosta soveltuvissa päivitystoiminnoissa ja niin kutsutusta virkalääkärivaatimuksesta hoidon tarpeen arvioinnissa, mikäli perustuslaki ja potilasturvallisuuden varmistaminen sen mahdollistavat. Hyvinvointialueen päätös palvelutuotantotavasta on aina perusteltava.

Edellinen hallitus toteutti sosiaali- ja terveyspalveluiden hallinnollisen uudistuksen. Seuraava vaihe on tarkastella palveluiden lainsäädäntöä, ja sen osana myös sairaaloiden tehtäviä, eli erityisesti päivityksen ja erikoissairaanhoidon työnjakoa valtakunnallisesta näkökulmasta.

Palvelujärjestelmän toimintaympäristö on merkittävästi muuttunut siitä, kun sairaaloiden ja ympärivuorokautisten terveydenhuollon päivitysten palveluverkko ja hierarkia on muodostunut menneinä vuosikymmeninä. Palvelujärjestelmää haastaa ammattitaitoisen henkilöstön ja osaamisen saatavuuden merkittävä huonontuminen lähes kaikissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa ja ammattiryhmissä ja koko maassa, mihin ei ole näkyvissä nopeita ratkaisuja. Nykyaikainen erikoissairaanhoidon tarvitsee monialaista erikoistunutta osaamista ja laajasti tukipalveluita, ja sen vaikuttava toteuttaminen edellyttää riittävää potilasvolyyymiä. Hyvinvointialueiden toimintaa, ja laajemmin julkista taloutta, haastaa myös rahoituksen riittävyys. Erikoissairaanhoidon kustannuksiin menee yli kolmasosa hyvinvointialueiden rahoituksesta. Jotta voidaan varmistaa yhdenvertainen, kansallisesti tarkoituksenmukainen ja kustannustehokas, osaaja- ja taloudellisten resurssien tasapainossa oleva sairaaloiden ja päivitysten palvelurakenne, palveluverkko ja palveluiden porrasteisuus, on lainsäädäntö uudistettava vastaamaan uutta hyvinvointi- ja yhteistyöalueiden toimintaympäristöä sekä valmiuden ja varautumisen edellytyksiä.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan säädetään kansallisesta sairaaloiden ja päivystysten kokonaisuudesta vuoden 2024 aikana ottaen huomioon pitkät etäisyydet ja kielelliset oikeudet. Esitys on lähetetty lausuntokierrokselle toukokuussa 2024.

Sairaala- ja päivystysverkkoa koskevassa esityksessä ehdotetaan myös säädettävän edellytyksistä, joiden perusteella hyvinvointialue voisi hankkia leikkauksia ja eräitä muita toimenpiteitä yksityiseltä palveluntuottajalta. Sääntelyn osittainen höllentäminen voimassa olevaan sääntelyyn nähden luo yksityisille palveluntuottajille mahdollisuuksia palveluidensa myymiseen.

Hyvinvointialueet uudistavat parhaillaan palveluverkkoaan myös omilla päätöksillään. Hyvinvointialueet ovat saaneet nykyisen palveluverkkonsa perintönä osin kuntapohjaiselta, osin kuntayhtymäpohjaiselta järjestäjätaholta ja ovat lähteneet palvelujen uudistamiseen keskenään hyvin erilaisista lähtökohdista. Hallinno uudistus tehtiin, jotta palveluverkko voitaisiin suunnitella nykyistä tarkoituksenmukaisemmin yhden kunnan sijaan koko hyvinvointialueen näkökulmasta. Vaaleilla valitut päättäjät alueilla tekevät ratkaisut palveluista ja palveluverkosta siten, että ne parhaalla mahdollisella tavalla vastaavat hyvinvointialueen ja sen asukkaiden tarpeisiin. Nämä päätökset onkin parasta ja tarkoituksenmukaisinta tehdä lähellä ihmisten arkea.

Lähipalveluilla tarkoitetaan perinteisesti sellaisia usein käytettyjä palveluja, joita ihmiset tarvitsevat arjessa elämänsä varrella arjen sujuvuuden turvaamiseksi. Lähipalvelut ovat suurelta osin sosiaalipalveluja tai perustason terveystalv palveluja.

Lähipalvelujen sisältöön vaikuttaa myös ihmisten tarpeiden muuttuminen ja palvelujen kehittyminen uusien toimintamallien ja digitalisaation myötä. Yhä useampi palvelu on suurelle osalle väestöstä saatavissa digitaalisesti. Myös asiakkaiden kotiin ja lähiympäristöön vietäviä sekä liikkuvia palveluja tarvitaan sosiaali- ja terveydenhuollon tasapuolisen saatavuuden varmistamiseksi ympäri Suomen.

Puoluehallitus toteaa, että pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa on lukuisia toimia, joilla pyritään vahvistamaan sitä, että yhteiskunnan kaikki terveydenhuollon voimavarat voidaan valjastaa käyttöön toimivalla monituottajuudella. Hallitusohjelman mukaisesti myös palveluiden saatavuutta kehitetään erilaisten käyttäjäryhmien tarpeet huomioiden ja väestön perusoikeuksien yhdenvertainen toteutuminen varmistuen.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteiden 147 ja 148 johdosta.

149. Helsingin Kokoomusnuoret: Ei-kaupallinen sijaissynnytys laillistettava Suomessa

Sijaissynnytys on monelle suomalaiselle ainoa keino saada lapsi. Oikeus toivoa lasta kuuluu jokaiselle riippumatta terveystilanteesta, seksuaalisuudesta, sukupuolesta tai elämäntilanteesta. Sijaissynnytys mahdollistaisi lapsiperheellistymisen esimerkiksi ilman kohtua syntyneille tai kohdun menettäneille, samaa sukupuolta oleville pareille, transtaustaisille ja toistuvia keskenmenoja kokeville.

Mahdollisessa lainsäädännössä tulisi minimoida riskit niin sijaissynnyttäjälle, lapselle kuin lasta toivovalle parille. Vuoden 2007 jälkeen suomalaiset ovat turvautuneet ulkomailla tapahtuvaan sijaissynnytykseen, mikä ei välttämättä takaa oikeudenmukaista ja turvallista prosessia kaikille osapuolille.

Raskauteen ja synnyttämiseen kuuluu riskejä, mutta ottaen huomioon laadukkaan suomalaisen terveydenhuollon voisi Suomi olla kuitenkin maa, jossa sijaissynnytyksestä olisi lainsäädännöllä

mahdollista tehdä turvallinen vaihtoehto. Kokoomuksen periaateohjelman mukaan muun muassa vapaassa yhteiskunnassa jokaisella on oltava mahdollisuus vaikuttaa oman elämänsä suuntaan. Poliittisen järjestelmän on poistettava esteitä ihmisten omakohtaiselta toimeliaisuudelta ja itsensä toteuttamiselta. Mielekkään elämän sisällön ja sopivimmat tavat sen saavuttamiseen määrittelee ensisijaisesti jokainen yksilö itse omista lähtökohdistaan.

Kokoomuksen aatteeseen kuuluu ihmislähtöisyyttä ja yksilön vapautta korostavat arvot. Nykyinen hedelmöityshoitolaki kuitenkin kieltää sijaissyntytyksen Suomessa, vaikka ennen vuoden 2007 lakimuutosta Suomessa syntyi useita lapsia sijaissyntytyksen kautta. Tämä kieltö taistelee Kokoomuksen arvoja ja periaatteita vastaan.

Näillä perusteilla Helsingin Kokoomusnuoret esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskunta- ja ministeriryhmiä toimimaan siten, että ei-kaupallinen sijaissyntytyks laillistettaisiin Suomessa.

Puoluehallitus:

Hedelmöityshoitolaissa kielletään hedelmöityshoitojen antaminen, jos on syytä olettaa, että lapsi aiotaan antaa adoptoitavaksi. Säännöksellä on pyritty estämään hedelmöityshoitojen käyttö sijaissyntytyksjärjestelyissä. Laki tuli voimaan 1.9.2007.

Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta (ETENE) esitti vuonna 2011 kantanaan, että lapsettomuuden hoito sijaissyntytyksen avulla voisi olla eettisesti hyväksyttävää joissakin yksittäisissä tapauksissa, mutta asiaan liittyvien juristien kysymysten ratkaiseminen vaatisi huolellista jatkoselvitystä.

Oikeusministeriö julkaisi vuonna 2012 asiasta arviomuistion, jossa esitettiin erilaisia sääntelyvaihtoehtoja sijaissyntytykskysymykseen. Niitä olivat nykyisen täyskiellon jatkaminen, sijaissyntytysten rajoitettu salliminen sekä sijaissyntytysten rajoitukseton salliminen. Merkittävä osa arviomuistiota kommentoineista lausunnonantajista ei asettunut selkeästi minkään esitetyn sääntelyvaihtoehdon kannalle, mutta suuri osa suhtautui myönteisesti sijaissyntyttämisen rajoitettuun sallimiseen. Moni lausunnonantaja katsoi silti, että ennen päätöksentekoa sijaissyntytyksistä tulisi olla saatavilla enemmän tutkimustietoa, tai asiassa tulisi seurata kansainvälistä kehitystä pidempään.

Puoluehallitus toteaa, että puoluekokous on vuosina 2014 ja 2016 hyväksynyt aloitteen, joissa on veloitettu puoluehallitusta ryhtymään toimenpiteisiin lääketieteellisin syihin perustuvan ei-kaupallisen, luvanvaraisen ja sijaissyntyttäjän vapaaehtoiseen auttamishaluun perustuvan sijaissyntytysten laillistamiseksi Suomessa, mikä mahdollistaisi kohduttomuudesta kärsiville pareille lastensaannin turvallisella, laillisella ja ihmisoikeuksia kunnioittavalla tavalla.

Vuonna 2018 puoluekokous hyväksyi sijaissyntytystä koskevat kaksi aloitetta muutetulla ponsiosalla, joka kuului seuraavasti: "Puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ja ministeriryhmää edistämään sijaissyntytyksen lainsäädännöllisiä ongelmakohtia koskevan selvityksen laatimista, jotta selvityksen jälkeen voitaisiin arvioida, voitaisiinko Suomeen säätää sijaissyntytyksen tietyillä edellytyksillä salliva lainsäädäntö."

Myös vuonna 2019 julkaistussa Kokoomuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuspoliittisessa ohjelmassa on linjattu, että toteutetaan selvitys säännellyn, vapaaehtoiseen auttamishaluun perustuvan ja ei-kaupallisen sijaissyntytyksen mahdollistamisesta.

Oikeusministeriö on julkaissut vuonna 2023 selvityksen ei-kaupallisen sijaissynnytyjärjestelyn sallimisesta Suomessa. Selvityksessä on esitetty harkittavaksi erilaisia sääntelyvaihtoehtoja, mikäli ei-kaupallisen sijaissynnytyksen rajoitettu salliminen tulisi harkittavaksi. Puoluehallituksen näkemyksen mukaan Kokoomuksen kannattaman ei-kaupallisen sijaissynnytyksen edistämistä tulee jatkaa hyödyntäen oikeusministeriön tuoreen selvityksen tarjoamaa tietopohjaa.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

150. Kokoomuksen Naisten Liitto: Suruloma lapsensa menettäneille vanhemmille

Tilastojen mukaan Suomessa kuoli vuonna 2022 yhteensä 637 alle 30-vuotiasta. 18 vuotta täyttäneiden ja heitä nuorempien osuus heistä oli 229. Jokainen menehtynyt lapsi ja nuori on valtavan suuri menetys, paitsi ennen kaikkea vanhemmilleen ja sukulaisilleen, myös yhteiskunnallemme. Kehityssuunta on ollut vuosikymmenien ajan hyvä ja lapsia/nuoria kuolee vuosittain ennätysellisen vähän. Vertailukohdaksi lähivuosisikymmenten positiivisesta kehityksestä sopii vuosi 2000, jolloin alle 30-vuotiaita menehtyi lähes 1020, näistä 0–18-vuotiaita 454.

Kun lapsi tai nuori kuolee, ei vanhemmilla ole Suomessa ole nyky-lainsäädännön suoma oikeutta automaattiseen ja taloudellisesti tuettuun surulomaan. Ainoastaan oikeus lyhyeen palkattomaan vapaaseen löytyy. Mahdollisuus suruaikaan ilman työvelvoitteita riippuu hoitavasta lääkäristä, jolta vanhemmat pystyvät hakemaan hautajaisten järjestämiseen ja suremiseen toistuvia kahden viikon sairaslomia. Nämä sairaslomat myönnetään useimmiten diagnoosilla nro F43 - ”akuutti stressireaktio”. Työnantajien ja voimassa olevien työehtosopimusten käytännöt vaihtelevat suuresti. Lainsäädäntö ei tarjoa tasavertaisesti lapsensa menettäneitä vanhempia koskevia käytäntöjä.

Toistuvien sairaslomien hakeminen, mahdollisesti jopa vaihtuvien lääkäreiden vastaanottojen kautta, aiheuttaa varsinkin alkujärkytyksen ja äärimmäisen traumaattisena ajankohtana kohtuutonta stressiä. Lisäksi tämä kuormittaa jo ennestään ruuhkautunutta perusterveydenhuoltoa. Vaikka lapsensa kuoleman kohdanneen vanhemman tarvitseman avun, sekä mahdollisen lääkityksen kartoituksen kannalta, lääkärikäynti saattaakin olla tarpeellinen, ei tämän kaltaisen avun hakemista pidä sotkea sairasloman hakemiseen. Suru ei ole sairaus, vaan luonnollinen tunne, jonka kanssa lapsensa menettäneet opettelevat elämään. Mahdollinen henkinen tuki ja terapia lapsen kuoleman kohdalla pitää tarjota tarpeen mukaan esimerkiksi kriisipäivystyksen taikka sairaaloiden/saattohoitokotien tarjoavien tukijärjestelmien kautta.

Yleisen empatian ja pienen nuorisokuolleisuuden vuoksi on yhteiskunnan aika kantaa suurempi vastuu vanhempien tukemisessa heidän suurimman surunsa aikana. Vanhempien mahdollisuus suruun ja hautajaisten järjestämiseen ei voi olla riippuvaista yksittäisistä lääkäreistä, työpaikoista, voimassa olevasta työehtosopimuksesta tai edes hyvinvointialueesta. Tasavertaisen kohtelun takaaminen on aina lainsäädännöllinen toimenpide."

Edellä sanotun perusteella Kokoomuksen Naisten Liitto ry esittää, että

tämän aloitteen hyväksyessään puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että Kokoomus puolueena varmistaa lapsensa menettäneiden vanhempien yhdenvertaisen kohtelun ja oikeuden palkkasidonnaiseen surulomaan.

Puoluehallitus:

Yleisen elämäkokemuksen perusteella lapsen menetystä voidaan pitää syvimpänä kriisinä, jonka perheellinen ihminen voi kohdata. Se romahduttaa arjen ja rikkoo luottamuksen elämän lainalaisuuksiin. Suomessa noin 200 lasta syntyy kuolleena raskauden kestänyt vähintään 154 päivää. Noin sata lasta kuolee vanhempainvapaan aikana ennen 2-vuotissyntymäpäiväänsä. Aloitteen mukaan alle 18-vuotiaita kuolee Suomessa vuosittain kaikkiaan hieman yli parisataa.

Käpy Lapsikuolemaperheet ry:n mukaan lapsen kuollessa lapsen vanhemmat eivät nykytilanteessa ole keskenään yhdenvertaisessa asemassa. Esimerkiksi jos lapsi syntyy kuolleena tai kuolee synnytyksessä tai pian sen jälkeen, Kela maksaa raskaus- ja vanhempainrahaa 105 arkipäivältä synnyttäneelle vanhemmalle. Toinen vanhempi saa vanhempainvapaata vain 24 päivää. Sen jälkeen henkilön on palattava töihin, sovittava työnantajan kanssa muusta järjestelystä tai saatava sairauslomaa. Jos työpaikkaa ei ole odottamassa, on ryhdyttävä työnhakuun, sillä ansiosidonnainen etuus päättyy 12 päivässä. Mikäli lapsi kuolee vanhempainvapaa-ajan jälkeen, ei erillistä oikeutta ansiosidonnaiseen vapaaseen ole.

Lapsensa menettäneet vanhemmat ovat usein useita kuukausia pois töistä. Vuonna 2019 Käpy ry toteutti kyselyn koskien läheisensä menettäneiden työhön palaamista (n=557). Kyselyn vastaajista 60 % oli lapsensa kuoleman kokeneita vanhempia. Heistä 83 % oli ollut työstään pois vähintään kuukauden lapsen kuoleman jälkeen. Neljännes palasi töihin 1–2 kuukauden kuluttua lapsensa kuolemasta. Kolmannes vastaajista palasi töihin vasta 3–5 kuukauden kuluttua lapsensa kuolemasta. Neljännes vastaajista palasi töihin vielä tätäkin myöhemmin.

Suomessa vanhemmat joutuvat käytännössä usein jäämään lapsen menetyksen jälkeen sairauslomalle. Voidaan argumentoida, että lääkärin tapaaminen tällaisessa elämäntapahtumassa on perusteltua. Toisaalta, henkilön kokemus siitä, että suruaan ja työkyvyttömyyttään joutuu perustelemaan voi olla jopa nöyryyttävää. Haasteeksi muodostuu myös se, ettei surua ole sisällytetty nykyään käytössä olevaan tautiluokitteluun (ICD-10). Lapsensa menettänyt voi saada sairauslomaa esimerkiksi masennusdiagnoosin turvin. Masennusdiagnoosi voi kuitenkin myöhemmin olla este vakuutusten saannille tai haitata adoptioprosessia. Uudessa ICD-11-diagnoosiluokituksessa suru on aiempaa paremmin huomioitu. Sen käyttöönottoa Suomessa valmistellaan vuosien 2023–2026 aikana. Puoluehallitus toteaa kuitenkin, ettei uuden luokituksen mahdollisesti tuomat muutokset sairauslomakäytäntöihin ratkaise periaatteellista kysymystä siitä, tulisiko lapsen kuolema huomioida nykyistä paremmin sosiaaliturvajärjestelmässämme. Tapahtuma aiheuttaa kiistatta eriasteista alentunutta työkykyä, jonka aikana selkeä oikeus toipumiseen ja taloudelliseen mielenrauhaan on perusteltu. Puoluehallitus katsoo samalla, että kyse käytännössä olisi näiden jo käytössä olevien vaihtoehtojen järjestämisestä selkeämmällä ja henkilön itsensä kannalta vähemmän kuormittavalla tavalla, eikä se sikäli muodostaisi millekään taholle kovin merkittäviä lisäkustannuksia nykytilanteeseen verrattuna.

Tanskassa astui vuoden 2021 alussa voimaan laki surulomasta, *sorgorlov*, joka takaa molemmille vanhemmille yhteisesti 26 viikon suruloman, jolta maksetaan päivärahaa. Arvioidut kustannukset Tanskan mallissa ovat noin n. 4,5 miljoonaa euroa vuodessa. Käytännössä ansiosidonnainen suruvapaa on mahdollinen alle 18-vuotiaana kuolleen lapsen molemmille vanhemmille. Selvennykseksi puoluehallitus toteaa, että sen kantana ei ole Tanskan mallin kopioiminen sellaisenaan Suomeen. Suomeen tulisi laatia omanlaisensa malli riittävän jatkoselvityksen pohjalta, joka huomioi suomalaisen sosiaaliturvajärjestelmän erityispiirteet.

Lopuksi puoluehallitus huomauttaa aloitteen tekijöitä aloitteen toimenpideosassa olevasta muotoilusta ”Kokoomus puolueena varmistaa” jne. Aloitteella ei voida velvoittaa sellaista tahoa

kuin ”Kokoomus puolueena”, vaan mahdollinen toimenpidevelvoite on osoitettava puoluehallitukselle. Toiseksi ”Kokoomus puolueena” ei suoraan voi ”varmistaa” mitään aloitteessa tarkoitettuja asioita, joten jos toimenpideosaa luettaisiin aivan kirjaimellisesti, aloite oikeastaan tulisi toteuttamiskelvottomana hylätä.

Näillä perusteilla, aloitteen toimenpideosan väärästä muotoilusta huolimatta ja aloitteen hyvän tarkoituksen perusteella puoluehallitus kuitenkin katsoo ohjeiden ja vakiintuneen käytännön vastaista toimenpideosaa läpi sormien ja esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Sisäministeriön hallinnonala

151. Kluuvin Kokoomuksen naiset: Uusi liputuspäivä evakoiden ja luovutettujen alueiden muistoksi

Toisen maailmansodan jälkeen solmittiin Pariisin rauhansopimus vuonna 1947. Sopimuksessa vahvistettiin Moskovan välirauhansopimus vuodelta 1944. Suomi joutui silloin luovuttamaan Neuvostoliitolle runsaasti alueita. Luovutettuihin alueisiin kuuluivat luovutettu Karjala, Suomenlahden ulkosaaret, Sallan–Kuusamon alue ja Petsamo.

Suomi menetti Karjalan kolme kaupunkia, Viipurin, Sortavalan ja Käkisalmen sekä kaksi kauppala, Koiviston ja Lahdenpohjan. Lisäksi Suomi luovutti kokonaan 39 maalaiskuntaa sekä osittain alueita 21 kunnasta. Karjalasta luovutetun alueen koko oli noin 24 700 neliökilometriä, noin kymmenesosa koko maan pinta-alasta.

Luovutetuilla alueilla oli 11 prosenttia kaikista Suomen asukkaista. Kun sota päättyi, Suomessa oli noin 430 000 siirtolaista. Heistä 407 000 oli karjalaisia. Monella suomalaisella on karjalaiset juuret. Kunnioittaaksemme sotasukupolvien ja evakoiden perintöä sekä muistaaksemme aina menetetyt alueet, ehdotamme, että perustetaan uusi liputuspäivä evakoiden ja menetettyjen alueiden muistoksi.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä ministeri- ja eduskuntaryhmää toimimaan siten, että liputuspäivä evakoiden ja menetettyjen alueiden muistoksi otetaan käyttöön.

Puoluehallitus:

Kansakunnan muistin vaaliminen on tärkeää, jotta ymmärtäisimme mahdollisimman hyvin, mistä olemme maana ja kansana kulkeneet tähän päivään. Toisessa maailmansodassa Suomi joutui kahden diktatuurin, Natsi-Saksan ja Neuvostoliiton etupiiriin uhriksi. Urhoollisesta puolustustaistelusta huolimatta Suomi joutui hyväksymään katkerat rauhanehdot, joiden seurauksena kaikkiaan noin 420 000 ihmistä piti asuttaa muualle Suomeen.

Puoluehallituksen mielestä on aivan paikallaan pohtia tapoja, jotka arvokkaalla tavalla muistuttaisivat nykyisiä ja tulevia sukupolvia sodan kokeneista ihmisistä ja heidän perinnöstään. Se voi olla liputuspäivä tai jokin muu kunnioitusta osoittava toimintatapa. Puoluehallitus katsoo, että aiheesta tulisi käydä keskustelua ainakin siirtoväkeä ja heidän jälkeläisiään edustavien järjestöjen kanssa ja laajemminkin kansalaisyhteiskunnassa.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen johdosta seuraavan lausuman: Puoluekokous pitää tärkeänä osoittaa kunnioitusta toisen maailmansodan seurauksena kotinsa jättämään joutuneille suomalaisille, ja sopiva tapa tämän edistämiseen kannattaa määritellä laajassa vuoropuhelussa heidän perintöään vaalivien kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kanssa.

152. Brysselin Kansallisseura: EU-lippu liehumaan valtion rakennuksissa

Euroopan neuvosto otti tähtilipun käyttöön vuonna 1955 Euroopan kansojen yhtenäisyyden ja eurooppalaisen identiteetin symbolina, mistä lähtien se on yhä yleisemmin liehunut Euroopan Unionin jäsenmaissa julkisten ja yksityisten rakennusten edustalla. Vuonna 1983 Euroopan parlamentti ehdotti päätöslauselmassaan Euroopan neuvoston lipun ottamista Euroopan yhteisön tunnuksiksi, ja vuonna 1985 tuolloisen EY:n johtajat tekivät tästä virallisen päätöksen.

Euroopan Unionin tähtilippu liehuu julkisten rakennusten edustalla muun muassa Ranskassa, Belgiassa, Luxembourgiassa ja Italiassa. Liputus on omalta osaltaan lisäämässä kansalaisten ymmärrystä EU-jäsenyyden perustavanlaatuisesta merkityksestä näille jäsenmaille. Myös Suomen tulisi liittyä tähän joukkoon.

Sisäministeriö on antanut valtion virastoille ja laitoksille ohjeen, jonka mukaan EU-lipulla liputetaan valtiovierailuiden ja korkean profiilin vierailuiden yhteydessä. Lipun käytöstä ei kuitenkaan ole kansallisia säädöksiä tai määräyksiä.

Kehotamme Kokoomusta toimimaan sen puolesta, että sisäministeriö ohjeistaisi valtion virastoja ja laitoksia liputtamaan aina Suomen lipun ohella myös EU:n lipulla. Samalla kannustamme kaikkia kokoomuslaisia kuntien luottamushenkilöitä ja viranhaltijoita toimimaan omissa kunnissaan sen puolesta, että EU-lippu liehuisi myös Suomen lipun rinnalla kaupungintalojen ja kunnanvirastojen edustoilla.

Hyväksyessään tämän aloitteen Kokoomuksen puoluekokous velvoittaa Kokoomuksen ministeriryhmää toimimaan sen puolesta, että valtion virastoja ja laitoksia ohjeistetaan liputtamaan EU-lipulla aina Suomen lipun rinnalla ja saattamaan voimaan tätä koskevat muutokset Suomen liputusasetukseen. Samalla kehoitetaan ja kannustetaan kokoomuslaisia edistämään EU-lipun käyttöä omissa kunnissaan, maakunnissaan ja muissa yhteisöissään.

Puoluehallitus:

Brysselin kansallisseura esittää aloitteessaan EU:n lipun käyttämistä virastojen ja laitosten liputusten yhteydessä laajemmin.

Kokoomus oli puolueista ensimmäinen, joka aikanaan ryhtyi vahvasti kannattamaan Suomen jäsenyyttä Euroopan unionissa. Tänäkin päivänä Kokoomus on Suomen johtava Eurooppa-puolue, joka näkee suomalaisuuden ja eurooppalaisuuden osana yhtä ja samaa jatkumoa. Vahva Euroopan unioni tarkoittaa vahvempaa itsenäistä Suomea. EU:n kannattaminen ei tarkoita kritiikkittömyyttä. EU voi kehittyä aina paremmaksi ja Kokoomus haluaa olla tässä työssä keskeisessä roolissa.

Venäjän käynnistettyä hyökkäyssodan on lännen yhtenäisyys korvaamatonta. Nato-jäsenyys on vahvistanut Suomen puolustusta, mutta tämä ei ole vähentänyt EU:n piirissä tehtävän yhteistyön tärkeyttä. Myös symbolisilla seikoilla, kuten EU:n lipulla, on oma merkityksensä. EU:n lippu symboloi Euroopan yhtenäisyyttä, eurooppalaista identiteettiä ja Suomen kuulumista läntiseen arvoyhteisöön.

Puoluehallitus suhtautuu kuitenkin varauksella aloitteen esittämään hyvin kategoriseen linjaan ja pitäytyisi mieluiten suosittelemaan nykyistä aktiivisempaa EU-lipun käyttöä sellaisissa yhteyksissä, joissa se on luontevaa.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

153. Varsinais-Suomen Kokoomus: Sopimuspalokuntien toimintaedellytysten parantaminen

Suomen sopimuspalokunnat huolehtivat pelastustehtävistä noin 90 %:n alueella maamme pinta-alasta. Tällä alueella asuu noin 46 % suomalaisista. Sopimuspalokunta voi olla esimerkiksi paikallinen VPK ry. Suomessa on noin 700 sopimuspalokuntaa. Hyvin monet näistä toimivat omista kiinteistöistään käsin hyödyntäen rahoittamaansa ja omistamaansa kalustoa. Sopimuspalokunnat osana pelastustoimen järjestelmää on erittäin kustannustehokas ja suorituskykyinen järjestely.

Sopimuspalokunnat tekevät paljon muutakin arvokasta, kuin hälytystoimintaa, tärkeimpänä tietenkin harjoittelu ja kouluttautuminen, niin aikuisilla kuin myös palokuntanuorissa. Palokunnilla on myös erilaista järjestötoimintaa, kuten veteraanitoiminta ja nais- ja tukiosastojen toiminta.

Nykyisin sopimuspalokunnat maksavat hälytysajoneuvoja lukuun ottamatta arvonlisäveroa kaikista toimintaan liittyvistä hankinnoistaan kuten lämmityksestä ja sähköstä sekä erilaiset laitteet ja tarvikkeet. Lisäksi sopimuspalokunnat maksavat kiinteistöveroa omistamiensa paloasemien osalta.

On koko suomalaisen yhteiskunnan kannalta tärkeää ja arvokasta ylläpitää sopimuspalokuntatoimintaa edistämällä sen toimintaedellytyksiä kehittämällä toiminnan verokäytäntöjä nykyistä kannustavimmiksi.

Hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että sopimuspalokuntien toimintaedellytyksiä parannetaan.

Puoluehallitus:

Varsinais-Suomen Kokoomus esittää aloitteessaan sopimuspalokuntien toimintaedellytysten parantamista. Aloitteentekijät kiinnittävät huomion erittäin tärkeään asiaan.

Vapaaehtoispalokuntia, jotka ovat tehneet sopimuksen palokuntasopimuksen alueensa pelastuslaitoksen kanssa, kutsutaan sopimuspalokunniksi. Tällaiset palokunnat ovat paitsi tärkeitä nykyajassa, edustavat myös mielenkiintoista historiallista jatkumoa ajalta, jolloin kylien ja kaupunkien palontorjunta oli täysin kansalaisten yhteistyön ja talkoovoimien varassa.

Sopimuspalokunnat ovat korvaamaton osa yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden takaamisessa. Erytisesti sopimuspalokuntien merkitys korostuu taajamien ulkopuolella, minne pelastustoimen vakinaisilta yksiköiltä kestää saapua pidempään. Sopimuspalokuntien avulla pelastustoimen palvelut voidaan turvata tasapuolisesti maan kaikissa osissa. Sopimuspalokuntalaiset ovat mukana noin 60 prosentissa pelastustoimen vuotuisista hälytystehtävistä.

Aloitteessa mainittujen kustannushaasteiden ohella sopimuspalokuntien haasteena on henkilökunnan saatavuus, kun väestö ikääntyy ja harvenee. Puoluehallitus tunnustaa yhtäältä sopimuspalokuntien korvaamattomuuden, sekä toisaalta sen, ettei toiminta voi perustua ainoastaan talkoohenkeen. Sopimuspalokunnat ovat yhteiskunnan kannalta kustannustehokasta toimintaa ja

siksi toiminnalle on osoitettava riittävä yhteiskunnan tuki. Asia on tunnistettu myös Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

154. Oulun Läänin Kokoomusnuoret: Turvapaikanhakua on rajoitettava

Turvapaikanhaku on kansainvälisissä sopimuksissa määritelty ihmisoikeus. Turvapaikanhakua on kuitenkin rajoitettava siten, että ihminen voi jättää turvapaikkahakemuksen kerran, ja mahdollisesta kielteisestä päätöksestä saisi valittaa vain kerran. Ihmisille ei voi olla mahdollista keksiä loputtomasti uusia syitä hakea turvapaikkaa tai toistaa vanhoja, jos ehdot turvapaikan saamiseksi eivät täyty. Jos hakemus hylätään, ihminen ei tällöin ole hädänalainen, ja tässä tapauksessa hänen tulee poistua maasta. Turvapaikanhakujärjestelmä kuormittuu liikaa, jos samat henkilöt hakevat jatkuvasti turvapaikkaa ja pahimmassa tapauksessa ensimmäistä kertaa turvapaikkaa hakevien ihmisten hakemusten käsittely hidastuu. On sekä yhteiskunnan että turvapaikanhakijoiden itsensä edun mukaista, että turvapaikanhakujärjestelmä toimii jouhevasti ja päätöksiä saadaan tehtyä kohtuullisessa ajassa.

Edellä mainituin perustein Oulun Läänin Kokoomusnuoret ry esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa kokoomuksen eduskunta- ja ministeriryhmää edistämään turvapaikanhakukertojen rajaamista yhteen kertaan.

Puoluehallitus:

Oulun Läänin Kokoomusnuoret esittää aloitteessaan erilaisia turvapaikanhakuun liittyviä rajoituksia. Aloitteen aihe on tärkeä ja ajankohtainen.

Kokoomuksen tavoiteohjelman mukaan turvapaikkapolitiikkaa tulee kehittää niin, että se mahdollisimman hyvin kohdistaa avun suurimassa tarpeessa oleville. Tavoiteohjelman mukaan turvapaikkaprosessi ei ole työperäisen maahanmuuton väylä, eikä siitä voi tulla sellaista. Lisäksi kokoomus haluaa tavoiteohjelman mukaisesti lyhentää turvapaikkahakemusten käsittelyaikoja ja minimoida uusintahakemusten käytön viivytystarkoitukseen.

Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan kiristetään uusintahakemusten tekemisen edellytyksiä ja estetään perusteettomat uusintahakemukset.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

155. Brysselin Kansallisseura: Yritysten kilpailukyky turvattava lisäämällä yritysten ja viranomaisten yhteistyötä järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa

Järjestäytynyt rikollisuus ei tänä päivänä katso valtioiden rajoja, ja sen määrä Euroopassa ja Suomessa on moninkertaistunut 2000-luvulla. Sisäministeriö arvioi sen kasvavan, kansainvälistyvän ja kovenevan entisestään tulevina vuosina. Se on luonteeltaan verkostomaista ja vaikeasti tunnistettavaa sekä nopeasti muotoaan muuttavaa.

Järjestäytynyt rikollisuus pyrkii soluttautumaan laillisesti toimiviin yrityksiin tavoitteena levittäytyä talouselämään ja yhteiskunnan rakenteisiin. Yrityksen joutuminen järjestäytyneen rikollisuuden vaikutuksen piiriin voi merkitä yritystoiminnan loppumista ja merkittäviä vahinkoja yrittäjälle. Suomessa toimivista yrityksistä valtaosa on pieniä tai keskisuuria, eikä näillä ole aina riittävästi resursseja ja tietoa torjua järjestäytyneen rikollisuuden muodostamaa uhkaa. Kyse on vakavasti otettavasta uhkasta, joka vaikuttaa negatiivisesti turvallisuuden lisäksi markkinoiden toimivuuteen ja yksityiseen sektoriin. Se vaikeuttaa rehellisten yritysten kilpailumahdollisuuksia ja vääristää markkinoita tuottaen yhteiskunnalle ja yrityksille tulonmenetyksiä. Samalla se muodostaa riskin kuluttajien turvallisuudelle. EU:n lainvalvontayhteistyövirasto Europolin mukaan suurin osa järjestäytyneestä rikollisuudesta on mukana myös laillisessa elinkeinoelämässä. Suomessa poliisin mukaan jopa 80 prosenttia toimijoista pyrkii soluttautumaan osaksi laillista elinkeinoelämää mahdollistaakseen rikosten tekemisen.

Soluttautuminen yksityiselle sektorille tapahtuu helposti, sillä esimerkiksi yrityksen perustamiseen tai ostamiseen ei liity suurta hallinnollista taakkaa tai lainsäädännöllisiä vaatimuksia. Motiivina voi olla rikollisen toiminnan mahdollistamisen ja ylläpitämisen lisäksi myös varallisuuden kartuttaminen tai tietynlaisen valta-aseman saavuttaminen.

Olemme huolissamme järjestäytyneen rikollisuuden muodostamasta kasvavasta uhkasta yritystoiminnalle. Hallitusohjelmassa todetaan, että rikollisuuden torjumisessa tullaan panostamaan ennaltaehkäisyyn. Parhaillaan valmistettavan järjestäytyneen rikollisuuden strategian mukaisesti järjestäytyntä rikollisuutta torjutaan laaja-alaisesti viranomaisten, järjestöjen ja yritysmaailman yhteistyöllä. Hallinnollisen rikostorjunnan kehittäminen on tehokas keino estää laillisten rakenteiden hyväksikäyttöä rikollisiin tarkoituksiin.

Yritysten tietoisuutta ja tietoa ajankohtaisista uhkista tulisi lisätä ja viranomaisten tulisi jakaa enemmän tietoa yrityksille, jotta ne voivat varautua ja torjua uhkia. Hallinnollisten keinojen lisäämisessä tulisi nähdä tavanomaista viranomaisten välistä tiedonvaihtoa pidemmälle, ja panostaa viranomaisten ja yksityisen sektorin välisen tiedonvaihdon ja yhteistyön lisäämiseen. Tämän yhteydessä on huolehdittava siitä, että yhteistyö ei lisää pk-yritysten kustannuksia eikä niiden hallinnollista taakkaa.

Hyväksyessään tämän aloitteen Kokoomuksen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta lisäämään yritysten ja viranomaisten välistä yhteistyötä järjestäytyneen rikollisuuden uhkien ja riskien tunnistamiseksi ja kehittämään erityisesti viranomaisten ja yksityisen sektorin välistä muodollista ja säännöllistä tiedonvaihtoa.

Puoluehallitus:

Brysselin kansallisseura esittää aloitteessaan yritysten ja viranomaisten välisen yhteistyön lisäämistä muun muassa järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi. Suomessa toimivien rikollisryhmien määrä on kasvanut voimakkaasti viimeisten vuosikymmenten aikana. Sisäministeriö arvioi järjestäytyneen rikollisuuden kasvavan, kansainvälistyvän ja kovenevan Suomessa tulevina vuosina edelleen. Aloite on tältä osin valitettavan ajankohtainen.

Rikollisryhmät saattavat käyttää yritystoimintaa peitetoimintanaan ja hyödyntää laillisia liiketoimintamalleja rahanpesussa tai muissa laittomissa toimissa. Esimerkiksi huumekaupassa, ihmiskaupassa ja laittomassa asekaupassa toimivat rikollisjärjestöt voivat käyttää yrityksiä välttääkseen viranomaisten valvontaa ja seurantaa. Kuten aloitteessakin todetaan, on yritystoimintaan osallistuminen yksinkertaista johtuen yrityksen perustamisen tai ostamisen matalista lainsäädännöllisistä vaatimuksista.

Suomessa on edelleen verrattain vähän järjestäytyntä rikollisuutta. Jotta näin olisi jatkossakin, on järjestäytyneeseen rikollisuuteen ja sen toimintaedellytyksiin puututtava määrätietoisesti. Keskeisessä roolissa on viranomaisten ohella kansalaisyhteiskunta, sisältäen aloitteessa kuvatulla tavalla yritykset ja yrittäjät. Puoluehallitus pitääkin yritysten tietoisuuden parantamista järjestäytyneestä rikollisuudesta perusteltuna, kuitenkin sekä viranomaisille että yrityksille aiheutuva hallinnollinen taakka huomioiden.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

156. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Pysyvä oleskelulupa Suomessa korkeakoulututkinon suorittaneille

Suomen kuuluu houkutella lisää kansainvälisiä osaajia. Samanaikaisesti kun Suomi pyrkii profiloitumaan koulutuksen kautta korkean osaamisen maana ja houkuttelemaan kansainvälisten opintojen tarjonnalla lisää osaajia, kuitenkin liikkuvuuden puolesta Suomeen asettuminen on tehty käytännössä haastavaksi.

Oleskeluluvan myöntäminen Suomessa korkeakoulututkinon suorittaneille olisi helppo ja konkreettinen tapa lisätä kansainvälisten osaajien asettumista Suomeen, mikä myös samalla helpottaa Suomeen työllistymistä ja Suomessa yrittämistä ennakoitavuuden puolesta.

Näillä perustein Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää edistämään toimia, joilla Suomessa korkeakoulututkinon suorittaneille myönnetään pysyvä oleskelulupa.

Puoluehallitus:

Tuhatkunta esittää aloitteessaan pysyvää oleskelulupaa Suomessa korkeakoulututkinon suorittaneille.

Aloite on tärkeä, sillä Suomi tarvitsee osaavaa työvoimaa muun muassa väestökehityksen ja kansainvälisen kilpailukykyyn takia. Kuten aloitteessakin todetaan, ovat korkeakoulututkinon Suomessa suorittaneet tällainen potentiaalinen kohderyhmä. Suomessa korkeakoulututkinon suorittaneet ovat jo hyvin suomalaiseen yhteiskuntaan integroituneita.

Kokoomuksen tavoiteohjelman mukaisesti kokoomus haluaa helpottaa Suomessa opiskelleiden ulkomaalaisten jäämistä Suomeen tekemään töitä. Tavoiteohjelman mukaan korkeakouluista valmistuneille tulisi antaa aina automaattisesti vähintään kahden vuoden oleskelulupa työnhakua varten.

Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti myönnetään hakemuksesta ylemmän korkeakoulututkinon Suomessa suorittaneille, riittävän hyvin suomen tai ruotsin kieltä osaaville henkilöille pysyvä oleskelulupa.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Puolustusministeriön hallinnonala

157. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Asepalvelus koskemaan koko ikäluokkaa

Ikäluokkien pieneneminen on uhka Suomen maanpuolustukselle vain miesten ollessa asevelvollisuudessa piirissä. Kutsunnat tulee laajentaa koskemaan koko ikäluokkaa, josta Puolustusvoimat valitsee harkintansa mukaan riittävän määrän asepalveluksen suorittavia kutsuntoihin osallistuneiden soveltavuuden, motivaation ja Puolustusvoimien tarpeiden mukaan.

Euroopan maiden suhtautuminen turvallisuuspolitiikkaan muuttui täysin Venäjän aloitettua suurhyökkäykseen Ukrainaan keväällä 2022. Euroopan maat vahvistavat kiireellä puolustustaan, mutta Suomessa Venäjän uhka on tunnustettu aina ja Puolustusvoimien suorituskykyä on kehitetty määrätietoisesti. Maanpuolustus pohjautuu miehiä koskevaan asevelvollisuuteen, joka on kustannuksiltaan ja suorituskyvyltään tehokas järjestelmä pinta-alaltaan suuren Suomen puolustamiseen. Järjestelmän jatkuvuus on kuitenkin uhattuna.

Ikäluokkien pieneneminen sekä nuorten ikäluokkien fyysisen kunnon heikkeneminen uhkaavat nykyistä miesten asevelvollisuuteen pohjautuvaa järjestelmää, minkä lisäksi asevelvollisuuden määräytyminen sukupuolen mukaan ei ole tätä päivää. On aika laajentaa asepalvelus koskemaan koko ikäluokkaa sukupuolesta riippumatta.

Puolustuskyvyn näkökulmasta ei ole tarvetta kouluttaa koko ikäluokkaa eikä näin olisi tarkoituskaan: kaikkien osallistuttua kutsuntoihin Puolustusvoimat valitsevat kykenevimät ja motivoituneimmat suorittamaan asepalveluksen maanpuolustuksellisten tarpeiden perusteella. Asevelvollisuuden laajentaminen huolehtii Suomen nykyisen asevelvollisuuden toimivuudesta myös tulevaisuudessa ja painottaa itsestäänselvyyttä, että kyky puolustaa isänmaata aseellisesti ei katso sukupuolta.

Näillä perustein Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää edistämään järjestelmää, jossa asepalvelus ulotetaan koskemaan koko ikäluokkaa.

Puoluehallitus:

Suomen kansallinen puolustuskyky perustuu yleiseen miehiä koskevaan asevelvollisuuteen, koko maan puolustamiseen ja korkeaan maanpuolustustahtoon. Maanpuolustusvelvollisuus koskee jokaista kansalaista sukupuoleen katsomatta. Huoli ikäluokkien pienenemisestä on todellinen, sillä syntyvyys on historiallisen matala.

Orpon hallitus on hallitusohjelmassaan sitoutunut kehittämään asevelvollisuutta sekä laajentamaan kutsunnat koskemaan koko ikäluokkaa parlamentaarisen työryhmän raportin mukaisesti. Hallituksen tavoitteena on kasvattaa vapaaehtoiseen palvelukseen hakeutuvien naisten määrää 2 000:een vaalikauden lopussa. Vapaaehtoisesti asepalveluksen käyvien naisten määrää on jatkossa tarve kasvattaa vielä tuostakin. Kuten aloitteessakin todetaan, puolustuskyvyn näkökulmasta ei ole tarvetta kouluttaa koko ikäluokkaa, eikä siten ole välttämätöntä laajentaa asevelvollisuutta myös naisia koskevaksi. Maanpuolustusvelvollisuus joka tapauksessa on kaikilla, ja sen toteuttamiseen on syytä pohtia nykyaikaan sopivia erilaisia keinoja.

Puolueen asevelvollisuuslinjauksen (2019) ja tavoiteohjelman (2022) perusteella kokoomus kannattaa asevelvollisuuden ja maanpuolustuksen kehittämistä tasa-arvoisempaan suuntaan. Koko ikäluokan kouluttaminen ei kuitenkaan ole järkevää resurssien käyttöä maanpuolustuksen tai kansantalouden näkökulmasta.

Suomen ja Euroopan turvallisuusympäristö on edelleen jatkuvassa muutoksessa, ja Suomen Nato-jäsenyyteen liittyvät lainsäädäntömuutokset valmistellaan parhaillaan eri ministeriöissä. Puoluehallitus katsoo, että asiaan on syytä palata, kun eduskunta on käsitellyt kaikki Natoon liittyvät lainsäädäntöesitykset (joista kaikkia ei ole vielä annettu eduskunnalle), jonka jälkeen on otollisempi hetki mahdollisesti tarvittavien uusien linjausten pohtimiseksi ja määrittämiseksi. Silloin voidaan tehdä ajankohtaiseen tietoon ja Suomen uuteen Nato-profiiliin perustuvia linjauksia. Puoluehallituksen mielestä asevelvollisuuslinjauksia voitaisiin tarkistaa seuraavia eduskuntavaaleja edeltävän laajemman tavoiteohjelmatyön yhteydessä.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

158. Pohjanmaan kokoomusnuoret: Sukellusveneitä Suomeen

Suomen puolustusvoimat luopui sukellusveneistään toisen maailmansodan loputtua Pariisin rauhansopimuksen seurauksena. Kyseisessä sopimuksessa esitettyjä rajoituksia Suomen ei ole kuitenkaan Neuvostoliiton romahduttua tarvinnut noudattaa, kuten on todettu esimerkiksi ilmavoimia koskevien rajoitusten kohdalla. Ottaen huomioon myös nykyisen geopolittisen tilanteen, on vaikea nähdä mitään todellista riskiä kansainvälisestä vastustuksesta mikäli Suomi päättäisi tähän strategiseen hankintaan ryhtyä.

Sukellusveneet ovat mahdollisessa sotatilanteessa äärimmäisen hyödyllinen strateginen työkalu. Niihin vaikuttaminen maalta ja ilmasta käsin on äärimmäisen epätodennäköinen skenaario. Sukellusveneellä on myös aina taktinen etulyöntiasema pinta-aluksia kohdatessaan. Juuri näistä syistä sukellusveneet olivat erinomainen sijoituskohde Suomen puolustuksen kokonaiskuvan kannalta.

Suomea on usein kuvailtu saareksi keskusteltaessa logistisista yhteyksistä muualle Eurooppaan. Itämeren turvaaminen laivaliikenteelle on siis elinehto suomalaisen yhteiskunnan vakauden varmistamiseksi. On totta, että Nato-kumppanit Saksa, Ruotsi ja Puola auttavat tämän tavoitteen saavuttamisessa, mutta Suomi on aina ensisijaisesti varmistanut oman turvallisuutensa ja niin sen tulisi olla jatkossakin. Ruotsi ja Saksa eivät koe samanlaista maantieteellistä riskiä, joten heidän ei voi olettaa pitävän kiinni nykyisentasoisesta kyvykkyydestä laivastojen vauhdilla ikääntyessä.

Usein sukellusveneet mielletään merenalaisiksi jättiläisiksi, jotka kuljettavat ydinaseita tai vähintään risteilyohjuksia. Liikkuvan ohjussiilon rooli ei kuitenkaan ole ainoa mahdollinen käyttötarkoitus. Erikoisjoukkojen ja vedenalaisten droonien kuljetukseen erikoistunut kalusto sopisi erinomaisesti Suomen toimintaympäristöön. Tällaiseen tehtävänkuvaan suunniteltu sukellusvene mahdollistaisi tehokkaamman valvonnan ja antaisi kyvyn puolustautua Nord Streamia kohdannutta sabotaasia vastaan paremmin.

Hyväksyessään tämän aloitteen, puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää käynnistämään selvityksen kalustohankinnasta puolustusvoimain merenalaisen toimintakyvyn lisäämiseksi.

Puoluehallitus:

Suomi on yksi harvoista Itämeren rannikkovaltioista, jolla ei ole sukellusveneitä. Pariisin rauhansopimuksessa (1947) kiellettiin Suomelta sukellusveneet. Suomi irtaantui sopimuksesta vuonna 1990, eikä sen jälkeen ole ollut kansainvälisissä sopimuksissa sovittuja esteitä sukellusveneiden hankkimiseksi.

Puoluehallitus alleviivaa, että Suomi tekee kaikki Puolustusvoimien hankinnat itsenäisesti, kokonaisharkintaan perustuen. Puolustusvoimien strategiset suorituskykyhankkeet toteutetaan Suomen puolustuskyvyn turvaamiseksi pitkällä aikavälillä. Puolustusvoimien strategiset suorituskykyhankkeet pohjautuvat kokonaisharkintaan- ja analyysiin sekä tutkimustietoon.

Puolustusvoimissa tehdään jatkuvasti strategista suunnittelua, jonka tavoitteena on taata Suomen puolustuskyky. Puolustusvoimien joukot ja niiden materiaali muodostavat Suomen puolustusjärjestelmän suorituskyvyn, jonka kehittäminen on pitkäjänteistä ja suunnitelmallista toimintaa. Puolustusvoimien kehittämistä ohjataan neljän vuoden sykleissä hallitusohjelmien ja ulko- ja turvallisuuspoliittisten sekä puolustuselontekojen kautta.

Puolustusvoimat laativat puolustusjärjestelmän tavoitetilan ja sen perusteella puolustusvoimien kehittämissuunnitelman. Tavoitetilan aikaraami on noin 15 vuotta, ja sen yhteydessä tehdään jatkuvaa toimintaympäristöanalyysia. Puolustusvoimilla on paras mahdollinen osaaminen Suomen puolustuskykyyn liittyvistä tarpeista ja kehittämissuunnitelmista. Puoluehallitus ei ole oikea taho esitetyn selvityksen toteuttamiseksi, vaan se on tehtävä osana Puolustusvoimien kehittämistyötä. Puolustuselonteko on myös tärkeä ohjaava asiakirja.

Puoluehallitus katsoo, että Suomen on kaikin tavoin edistettävä Suomen, Suomen lähialueen ja Euroopan turvallisuutta. Naton jäsenenä Suomi kantaa vastuuta koko liittokunnan turvallisuudesta. Natossa pelote ja yhteinen puolustus kattaa 360 astetta eli kaikista ilmansuunnista tulevat uhkat. Suomi on sitoutunut Naton 360-asteiseen puolustukseen.

Uuden turvallisuustilanteen myötä Suomen on arvioitava kaikkia Suomen turvallisuutta vahvistavia seikkoja. Suomen ei tulisi etukäteen sulkea pois yhtään vaihtoehtoa, työkalua tai hankintaa, joka vahvistaisi Suomen turvallisuutta. Puoluehallitus katsoo, että ajatus sukellusveneiden hankinnasta on tästä näkökulmasta sinänsä kannatettava, mutta samalla alleviivaa, että kokonaisharkinnan materiaali- ja suorituskykytarpeista tekee Puolustusvoimat.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

159. Alavuden Kokoomus: Ennakolta linnoitteita rajalle ja harjoitteluun

Venäjä on raakalaismaisesti voimalla hyökännyt Ukrainaan. Ukrainasta on huomattu, että nykysodassakin ajoitta tehty hyvin linnoitettu asema on tärkeä. Viro linnoittaa myös itärajaansa. Tästä kannattaisi ottaa mallia ja ennakoita tilaten (rakennuselementtiteollisuudelta) linnoitteiksi sopivia (betoni) elementtejä. Näitä voi käyttää myös TRA:ssa (taistelu rakennetulla alueella) yms. asiaan liittyvissä harjoituksissa.

Tällaisella tilauksella olisi positiivinen vaikutus myös taantuman kourissa olevalle rakennusteollisuudelle, etenkin rakennuselementtiteollisuudelle.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimenpiteisiin, että heti hankittaisiin rajan linnoittamiseen ja harjoitustoimintaan sopivia betonielementtejä.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus katsoo, että rajaturvallisuutta on syytä vahvistaa erilaisin keinoin. Vuonna 2023 käynnistettiin pilottihanke raja-aidan rakentamiseksi. Itärajan esteaidan odotetaan valmistuvan kokonaan kesällä 2025. Fyysisen infrastruktuurin lisäksi on ensisijaisen tärkeää, että pystymme valvomaan rajaa teknologian avulla. Siksi aidan lisäksi rakennetaan myös tekninen valvontajärjestelmä. Hankintojen tärkein periaate on huolehtia tehokkaasta rajavalvonnasta, eikä ole syytä etukäteen linjata millaisia infrastruktuurirakennelmia siihen tarvitaan.

EU on rahoittanut sekä fyysistä infrastruktuuria että erilaisia teknologisia ratkaisuja rajaturvallisuuden vahvistamiseksi. Puoluehallitus katsoo, että Suomen tavoitteena on saada mahdollisimman paljon EU-tason rahoitusta rajaturvallisuuden vahvistamiseksi. On syytä muistaa, että Suomen ja Venäjän välinen raja on myös EU:n ulkoraja.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

160. Tampereen Tulevaisuuskokoomus: EU:lle Korkea edustaja Nato:on

EPP, Euroopan kansanpuolue, esittää vaalijulistuksessaan, että seuraavaan komissioon pitäisi valita puolustusasiainkomissaari.

EU:lla ei ole omaa armeijaa, ei sotilaallisia rakenteita, eikä keskinäistä puolustusvelvoitetta. Perussopimuksen solidaarisuusartikla 42.7 viittaa Nato-maiden keskinäiseen puolustukseen todeten sen olevan yhteisen puolustuksen perusta ja että EU:n velvoitteiden pitää olla sen kanssa yhdenmukaisia.

Eurooppalaisten maiden on otettava suurempi vastuu Euroopan puolustuksesta. Tätä varten on jo olemassa Nato ja samojen toimintojen duplikoiminen johtaa vähien resurssien hukkakäyttöön. Perusteltua onkin, että EU:n lisääntyvän vastuun pitää näkyä Naton sisällä.

Puolustusteollisuuden roolin vahvistamista on pidetty puolueen aloitteessa tärkeänä. Ukrainan auttamisessa puolustusteollisuuden protektionistinen kohtelu on ollut suurimpia jarruja riittävän materiaalin toimittamisessa Ukrainalle. Siksi aseet pitää hankkia läntisen kumppanuusjoukon sisältä, että valinnat kohdistuvat parhaimpiin aseisiin aivan kuten juuri Suomi on tehnyt.

Jotta koordinaatio EU-maiden välillä Natossa toimisi hyvin ja jotta EU:n ja Naton yhteistyötä edelleen tiivistettäisiin, ehdotamme, että

puoluekokous velvoittaa kokoomusta edistämään puolustuskomissaarin sijasta EU:n korkean edustajan valintaa Natoon koordinoimaan EU-maiden yhteistyötä ja vahvistamaan Naton eurooppalaista ulottuvuutta.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus yhtyy aloitteessa esitettyyn näkemykseen, että eurooppalaisten maiden on otettava suurempi vastuu Euroopan puolustuksesta. On yhtä lailla vahvistettava Naton eurooppalaista pilaria. Euroopan maiden tulee vahvistaa EU:n puolustusteollisuutta, jotta voidaan tukea Ukrainaa ja edistää koko mantereen turvallisuutta. Puoluehallituksen näkemys on, että EU:n ja Naton välistä yhteistyötä tulee syventää.

Puoluehallitus katsoo, että puolustusasiain- tai puolustusteollisuuskomissaari vahvistaisi EU:n toimintakykyä ja vaikuttavuutta puolustusasioissa. Puoluehallitus katsoo myös, että erillisen puolustusministerikokoonpanon perustaminen voisi olla tarkoituksenmukaista EU:n puolustusyhteistyön vahvistamiseksi.

Naton eurooppalainen pilari ei ole yhtä kuin EU. Naton eurooppalainen pilari koostuu Naton eurooppalaisista maista ja niiden toiminnasta Natossa. On täysin olennaista, että Naton eurooppalaiset liittolaiset sitoutuvat Naton tavoitteeseen puolustusmäärärahojen 2 % tasosta kansallisesta bruttokansantuotteesta. Tämä on ensisijaisen tärkeä tavoite Naton uskottavuuden kannalta, ja sillä vahvistamme myös Naton eurooppalaista pilaria.

EU ja Nato ovat kaksi toisistaan erillistä ja hyvin erilaista järjestöä. Kyse ei ole vain järjestöjen luonteesta tai vastuualueista, vaan myös jäsenmaakokoonpanosta. EU:lla ja Natolla on toisistaan eroavia toimintatapoja ja päätöksentekoprosesseja. EU:n ja Naton välillä käydään jatkuvaa poliittista keskustelua olemassa olevien poliittisten johtamisrakenteiden puitteissa. Yhteistyötä on syytä syventää edellä mainittujen tosiasioiden asettamissa kehyksissä.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hylkäisi aloitteen.

161. Tampereen Tulevaisuuskokoomus: Naton turvatakuiden kattavuuden turvaaminen

Suomeen kohdistuva uhkakuva on muuttunut merkittävästi sen jälkeen, kun naapurimaamme Venäjä hyökkäsi naapurimaahansa Ukrainaan 2022 tarkoituksena valloittaa koko maa. Venäjä on luokitellut myös Suomen epäystävälliseksi maaksi.

Vahvistaakseen turvallisuuttaan ja puolustuskykyään Suomi liittyi Naton jäseneksi 2023. Pohjois-Atlantin sopimuksen 5 art velvoittaa muita jäsenmaita auttamaan hyökkäyksen kohteeksi joutunutta jäsenmaataan. Kylmän sodan aikana ydinpelotteiden tasapaino esti konventionaalisen sodan syttymisen kahden liittokunnan välillä.

Nato-jäsenyyden ensisijainen tarkoitus on estää sodan syttyminen nostamalla hyökkäyskynnys mahdollisimman korkealle. USA:n ydinsateenvarjo on tehokkain hyökkäyksen pidike. Ydinaseet on voitava sijoittaa siten, että niiden sodan ehkäisevä vaikutus on mahdollisimman tehokas.

Ydinenergialaki estää ydinräjähteiden tuonnin Suomeen. Tämä merkitsee sitä, että puolustus suunnittelussa kaikki sodan ehkäisemisen ja sodassa puolustautumisen keinot eivät ole Suomen ja liittokunnan käytössä.

Jokaisen sukupolven tehtävä on tehokkaasti turvata Suomen itsenäisyys, sen demokraattinen järjestelmä ja ihmisoikeudet. Tämän vuoksi Suomen ei pidä jättää hyödyntämättä mitään sotilaallisen puolustamisen keinoja.

Ei ole tarkoituksenmukaista, että Suomeen sijoitettaisiin vakaan rauhan aikana pysyvästi ydinaseita, mutta niiden maahantuonti jännityksen kiristyessä ennakoehkäisevässä tarkoituksessa voi olla tarpeen.

Ehdotamme, että puoluekokous hyväksyy seuraavan:

Puoluekokous velvoittaa kokoomuksen työskentelemään ydinenergiain muuttamiseksi siten, että ydinenergiain 4§ sallii Nato-maiden armeijojen tuovan Valtioneuvoston suostumuksella tarpeen niin vaatiessa ydinräjähteitä ja pitävän niitä hallussaan Suomen alueella.

Puoluehallitus:

Suomi ei ole asettanut Nato-jäsenyydelleen ydinaseisiin liittyviä ehtoja. Ydinräjähteiden tuominen ja kuljettaminen on kuitenkin kielletty ydinenergiailaissa. Hallitusohjelmaan on kirjattu, että ydinenergiainlaki ja sitä toimeenpanevat määräykset uudistetaan viimeistään vuoteen 2026 mennessä hankkeiden sujuvuutta ja Suomen kilpailukykyä investointikohteena tukevalla tavalla. Taustalla on halu sujuvoittaa pienydinvoimaloiden toimintaedellytyksiä. Tämän uudistuksen yhteydessä olisi hyvä hetki tarkastella ydinenergiainlakia myös turvallisuusnäkökulmasta. Ydinasepelote on oleellisin ja keskeisin osa Naton pelotetta.

Tilanne, jossa ydinräjähteiden tuominen Suomeen muuttuisi ajankohtaiseksi, olisi äärimäinen poikkeustilanne. Suomen kansallinen turvallisuus olisi vakavasti uhattuna ja yhteiskunnan kaikki kriisimekanismit oletettavasti käytössä. Puoluehallituksen mielestä tällaisessa tilanteessa ei saisi olla lainsäädännöllisiä esteitä Naton pelotteen toimenpanemiseksi. Lainsäädäntömme ei voi myöskään luoda rajoitteita Suomen täysimääräiselle osallistumiselle Naton kaikkiin toimintoihin.

Nykyinen ydinenergiainlaki heikentää Naton pelotetta, sillä niin Nato-maat kuin vihamieliset maat ja toimijat tietävät, ettei Suomen lainsäädäntö salli ydinräjähteiden tuomista Suomeen tai kuljettamista Suomen alueella. Puoluehallituksen näkemys on, että Suomen tulisi kaikilla toimillaan vahvistaa – ei heikentää – Naton pelotetta. Naton uskottavuus ja Euroopan turvallisuus riippuu Naton uskottavasta pelotteesta.

Suomi on yksi varautumisen kärkimaista maailmassa. Olemme historiastamme oppineet, että kaikenlaisiin tilanteisiin on varauduttava. Keskellä kriisiä on vaikeaa laatia uutta, paljon valmistelua vaativaa, lainsäädäntöä. Ydinenergiain muuttaminen olisi toimenpide, jolla vahvistaisimme Suomen varautumista pahimpiin mahdollisiin kriiseihin.

Edellä mainituista syistä puoluehallitus katsoo, että ydinenergiainlakia tulisi uudistaa osana yhteiskunnan varautumista pahimpiin mahdollisiin tilanteisiin. Tämän yhteydessä on myös uudistettava rikoslakia, johon vastaavanlainen kieltä on kirjattu. Puoluehallitus painottaa, että ajatus ydinaseiden sijoittamisesta Suomeen on todella epätodennäköinen, lähinnä teoreettinen.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen seuraavasti muutetulla toimenpideosalla: Puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskunta- ja ministeriryhmiä toimimaan siten, että ydinenergiain uudistuksen yhteydessä tehtäisiin huolelliseen valmisteluun perustuen tarvittavat muutokset, jotta Suomen lainsäädäntö jatkossa mahdollistaisi omalta osaltaan Naton ydinasepelotteen täysimääräisyyden kaikissa teoreettisissakin skenaarioissa.

162. Pirkkalan Kokoomusnaiset: Turvallisuuskoulutettujen vapaaehtoisten rekisterin perustaminen

Tällä hetkellä maassamme on koulutettu jo yli 10 000 naista NASTA-harjoituksissa. Nasta-harjoitukset ovat Naisten Valmiusliiton organisoimia, naisille kohdennettuja harjoituksia, jotka toteutetaan Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) kursseina Puolustusvoimien tuella. Harjoitusten

päämääränä on lisätä osallistujien arjen turvallisuuteen ja varautumiseen liittyviä tietoja ja taitoja sekä valmentaa naisia toimimaan erilaisissa johto- ja kouluttajatehtävissä.

Naisten Valmiusliitto ry on valtakunnallinen yhteistyöjärjestö, joka on perustettu vuonna 1997. Liitto yhdistää 10 naisten vapaaehtoista maanpuolustus- ja kokonaisturvallisuustyötä tekevää jäsenjärjestöä, joissa toimii yli 100 000 naista.

NASTA-harjoitukset ovat erinomainen tilaisuus hankkia turvallisuustaitoja ja verkostoitua samanhenkisten naisten kanssa. Mukaan voi tulla ilman aiempaa osaamista, eikä osallistuminen edellytä minkään järjestön jäsenyyttä.

Suomen turvallisuustilanne on oleellisesti muuttunut ja yhteiskunnan on varauduttava erilaisiin häiriö- ja poikkeustilanteisiin. Ei-asevelvollisissa on suuri joukko naisia, jotka ovat hankkineet koulutusta erilaisista turvallisuusaiheista ja ovat halukkaita toimimaan vapaaehtoisena eri tilanteissa. Tällä hetkellä ei ole olemassa vapaaehtoisista koottua rekisteriä, mistä olisi nähtävissä osallistujien saamat tiedot ja taidot, joita voisi hyödyntää häiriö-/poikkeustilanteissa. Rekisterin myötä olisi helpompaa ja nopeampaa koota yhteen osajia ja kouluttajia erilaisiin tilanteisiin, kuten esimerkiksi luonnonkatastrofeihin tai muihin poikkeustilanteisiin. Lisäksi rekisterin avulla voitaisiin seurata osallistujien kehitystä ja tarpeita paremmin, sekä kohdistaa koulutusta yksilöllisemmin tarpeiden mukaan.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimenpiteisiin, jotta turvallisuuskoulutettujen vapaaehtoisten naisten rekisteri perustetaan.

Puoluehallitus: (Vastaus aloitteeseen on aloitteen 165 jälkeen.)

163. Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri: Valmiuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä siviilipalvelusjärjestelmä on kytkettävä osaksi kokonaisturvallisuuden toimintamallia ja varautumista

"Yhteiskuntamme kriisinsietokyky on joutunut viime vuosina koetukselle; globaali terveyskriisi koronapandemian muodossa ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ovat heikentäneet turvallisuus- ja toimintaympäristöämme. Yhteiskunnan toimintakykyyn kohdistuu vaikeasti ennakoitavia uhkia kuten kyberhyökkäykset, aggressiivinen informaatiovaikuttaminen, pandemiat, ilmastonmuutoksen tuomat sää- ja ympäristökatastrofit, suuronnettomuudet tai vaikkapa rapistuneen infrastruktuurin romahduksista aiheutuvat paikalliset poikkeustilat kuten Espoossa tapahtunut päävesijohdon vuoto osoitti.

Kriisit ovat tuoneet päivänvaloon varautumiseen liittyviä kehittämiskohteita, joista yhdeksi merkittäväksi nousee siviilipalvelusjärjestelmän integroiminen osaksi kokonaisturvallisuuttamme. Valtioneuvostolle vuonna 2021 annetun mietinnön ("Yleisen asevelvollisuuden kehittäminen ja maanpuolustusvelvollisuuden täyttäminen Parlamentaarisen komitean mietintö") mukaan nykyinen siviilipalveluslaki ja siviilipalvelusjärjestelmän rooli yhteiskunnassamme ovat uudistuksen tarpeessa, jotta ne vastaisivat turvallisuus- ja toimintaympäristössämme tapahtuneisiin muutoksiin.

Yhteiskuntamme elintärkeiden toimintojen turvaaminen lepää viranomaisten ja reserviläisten harteilla sellaisissa häiriö- ja poikkeustilanteissa, jotka eivät täytä liikekannallepanon kriteereitä. Siviilipalveluslaissa ei ole säännöksiä siviilivarannon käyttämisestä viranomaisen virka-apuna tai muissa kuin liikekannallepanon aikaisissa olosuhteissa. Työ- ja elinkeinoministeriöltä ja siviilipalveluskeskukselta puuttuu yhteinen valmiussuunnitelma siviilipalvelusvelvollisten

käyttämistä poikkeusoloissa. Asevelvollisuuslaissa on sen sijaan säädetty reserviläisten käyttämisestä poikkeusoloissa, kuten erityisen vakavan suuronnettomuuden sekä pandemioiden varalta. Asevelvollisuuslaissa on myös säädöksiä virka-aputehtäviin osallistumisesta normaalioloissa.

Sääntelyn nykyinen tila ei kohtele yhdenvertaisesti maanpuolustusvelvollisuuden alaisia reserviläisiä ja siviilipalvelusvelvollisia. Varautumisen kannalta merkittäviä resursseja jää hyödyntämättä, kun siviilipalvelusvelvollisten työpanos ja heidän osaamisensa, asiantuntemuksensa ja koulutuksensa eivät ole yhteiskunnan käytössä poikkeus- ja kriisioloissa, joissa ei ole kyse sotilaallisesta konfliktista.

Mietinnössä nostetaan esiin myös siviilipalvelusrekisterin heikko hyödynnettävyys poikkeustilanteissa. Rekisterissä ei ole osoitettu siviilivarantoon kuuluville yksilöllisiä sijoitussuunnitelmia ja tehtäviä poikkeusolojen varalta. Rekisteri ei myöskään tarjoa luotettavaa informaatiota siviilivarantoon kuuluvien työpalvelun sisällöstä, palvelussa kertyneestä osaamisesta tai työkokemuksesta johtuen siviilipalveluspaikan tarjoavien organisaatioiden vaihtelevista kirjauskäytännöistä.

Orpon hallitusohjelmaan on kirjattu tavoite valmiuslain kokonaisuudistuksesta. Eri ministeriöt ja sektorit kattavalla uudistuksella pyritään parantamaan varautumista niin siviili- kuin sotilaallisiin kriiseihin.

Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri näkee, että valmiuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä on välttämätöntä uudistaa siviilipalveluslaki siten, että siviilipalvelusjärjestelmästä tulee selkeä osa yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta ja siviilipalvelusviranomaisesta tulee yksi varautumisesta vastaava taho.

Edellä mainitun perusteella Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa Kansallisen Kokoomuksen eduskuntaryhmää ja ministeriryhmää siten, että siviilipalveluslakia uudistetaan siviilipalveluksen kytkemiseksi osaksi julkisen hallinnon varautumistyötä ja yhteensovittamista muiden varautumisesta vastuussa olevien viranomaisten kanssa, ja siviilipalvelusrekisterin tiedot saatetaan vastaamaan varautumisen tarpeita.

Puoluehallitus: (Vastaus aloitteeseen on aloitteen 165 jälkeen.)

164. Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri: Kansallisen valmiusrekisterin valmistelu aloitettava kiireellisesti ja sen kehittämiseksi on osoitettava rahoitus valtion budjetista

Venäjä hyökkäsi Ukrainaan vuonna 2022, minkä seurauksena Suomessa alkoi nopea sotilaallinen varautuminen. Suomesta tuli 4.4.2023 puolustusliitto NATO:n jäsen, puolustusvoimat on saanut lisärahoitusta puolustustarvike- ja asehankintoihin ja kertausharjoitusten määrä on moninkertaistunut.

Lain mukaan jokaisella Suomen kansalaisella on maanpuolustusvelvollisuus. Sen konkreettinen merkitys sotilaallisessa konfliktissa tai muissa yhteiskunnan toimintaa uhkaavissa poikkeus- ja kriisioloissa on lähtökohtaisesti selkeämpi asevelvollisuuden suorittaneille reserviläisille, terveydenhoitoalan ammattilaisille ja työntekijöille, joista heidän työnantajaorganisaationsa on tehnyt joko Puolustusvoimille tai Siviilipalveluskeskukselle henkilövarauksen (VAP) organisaation kriittisten toimintojen turvaamiseksi poikkeusoloissa. Asevelvollisten sodan ajan sijoituksia hallinnoidaan Puolustusvoimien asevelvollisuusrekisterissä. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa poikkeusoloissa

terveydenhuoltoalan ammattilaisten työvelvollisuusrekisterin perustamisesta työvelvollisuuden täytäntöönpanoa ja työvoiman ohjausta varten.

On kuitenkin paljon suomalaisia, joilla on heikompi maanpuolustustietämys, ts. heillä ei ole riittävää käsitystä, mitä heidän odotetaan tekevän poikkeus- ja kriisitilanteissa maanpuolustusvelvollisuutensa täyttämiseksi. Voidakseen täyttää velvollisuutensa yksilön tulee tiedostaa maanpuolustusvelvollisuuden merkitys ja päämäärä sekä oma roolinsa kansalaisena maanpuolustuksen kokonaisuudessa.

Ryhmiä, joilta poikkeus- ja kriisitilanteissa puuttuvat selvät nuotit maanpuolustusvelvollisuuden konkretiasta, ovat mm. vapaaehtoisessa varautumis- ja maanpuolustustyössä erilaista osaamista hankkineet sekä siviilivarantoon kuuluvat siviilipalveluksen suorittaneet. Tieto vapaaehtoisista ja heidän osaamisestaan on järjestöillä, jotka hallinnoivat sisällöltään ja tarkkuudeltaan erilaisia rekistereitä. Rekistereitä ja niiden tietoja ei kuitenkaan ole millään tavoin linkitetty osaksi kokonaisturvallisuuden järjestelmäämme. Ja vaikka Siviilipalveluskeskuksen hallinnoima siviilipalvelusrekisteri sisältääkin tietoja siviilipalvelusvelvollisten liikekannallepanon aikaisesta sijoittamisesta, ei siviilivarantoon kuuluville ole laadittu yksilöllistä sijoitussuunnitelmaa sotilaallisen konfliktin tai sen uhan varalle.

Orpon hallitusohjelmaan sisältyy kirjaus valmiuslain kokonaisuudistuksesta sekä yhteistyön parantamisesta vapaaehtoista varautumis- ja maanpuolustustyötä harjoittavan järjestösektorin kanssa. Tavoitteena on vapaaehtoistyöhön osallistuvien rekisteröinti heidän tavoittamisensa helpottamiseksi poikkeusoloissa.

Valmiusrekisteri mahdollistaa koulutettujen vapaaehtoisten nopean kutsumisen ja hyödyntämisen viranomaisten tueksi häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri pitää tärkeänä, että valmiusrekisteriin kerättävät tiedot ovat ajantasaisia ja yhdenmukaisia. Poikkeusolojen sijoittumisen ja tehtävän määrittämiseksi rekisteriin tulisi sisällyttää tieto henkilön koulutustaustasta, viimeisimmästä työhistoriasta sekä tiedot järjestöissä hankitusta koulutuksesta. Rekisterin kehittämisessä ja hallinnoinnissa tulisi huomioida kokonaisturvallisuudesta vastaavien eri hallinnonalojen tarpeet sujuvan ja saumattoman tietojenvaihdon varmistamiseksi poikkeus- ja kriisitilanteissa. Valmiusrekisterin käyttöönoton myötä vapaaehtoisen varautumisen ja maanpuolustustyön potentiaali pystytään hyödyntämään aiempaa laajemmin kokonaisturvallisuuden tuottamisessa. Vapaaehtoistoimintaan osallistuvien sitoutuminen kokonaisturvallisuuden tuottamiseen vahvistuu, kun tiedot poikkeusolojen sijoittumisesta ja tehtävistä on virallisesti rekisteröity. Vapaaehtoistyöhön osallistuville maanpuolustusvelvollisuuden sisältö konkretisoituu ja kirkastuu valmiusrekisterin käyttöönoton myötä. "

Edellä mainitun perusteella Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa Kansallisen Kokoomuksen eduskuntaryhmää ja ministeriryhmää, siten että kansallisen valmiusrekisterin valmistelu aloitetaan kiireellisesti ja siihen osoitetaan tarvittava rahoitus valtion budjetista.

Puoluehallitus: (Vastaus aloitteeseen on aloitteen 165 jälkeen.)

165. Pirkan Kokoomusnaiset: Kohti kestävämpää maanpuolustusvelvollisuutta

Kaikkien suomalaisten pitää tulevaisuudessa tietää tehtävänsä kriisitilanteessa. Kaikkien koulutusta vaativien tehtävien vaatima perehdyttäminen on turvattava. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on osoittanut sen, että kaikkia kansalaisia tarvitaan, jotta yhteiskunnan toiminta turvataan kriisissä.

Perustuslain 127§ mukaisesti maanpuolustusvelvollisuus koskee kaikkia Suomen kansalaisia. Tällä hetkellä koulutusta poikkeusoloihin antavat pääosin järjestöt. Tätä osaamista ei ole keskitetysti kerätty mihinkään tietovarantoon, eikä pitkällekkään kouluttautuneiden osaajien taitoja ole varattu riittävän jäsentyneesti siviiliviranomaisen käyttöön.

Asevelvollisten Puolustusvoimilta saama koulutus on tunnistettu asevelvollisuusrekisterissä. Asevelvollisia koulutetaan tehtäväänsä Puolustusvoimien kertausharjoituksissa ja vapaaehtoisissa harjoituksissa ja Maanpuolustuskoulutuksen kursseilla. Siviilien kouluttautuminen ja siviilipalvelus on muotoiltava uudelleen ja ratkaisun on palveltava nykyistä paremmin kokonaisturvallisuutta. Suomeen on luotava järjestelmä, joka mahdollistaa kansalaisille riittävät tiedot ja osaamisen maanpuolustusvelvollisuuden täyttämiseen. Koko ikäluokka pitää kouluttaa tavalla, joka on sekä kansalaistaitoja että kokonaisturvallisuutta lisäävä.

Asevelvollisuusjärjestelmää on kehitettävä siten, että perustuslaissa määritelty maanpuolustusvelvollisuus on mahdollista toteuttaa tosiasiallisesti kaikille. Jokaisella kansalaisella tulee olla oikeus tietää tehtävänsä poikkeus- ja kriisioloissa, ja saada sitä varten tarvittava osaaminen. Muutoksilla mahdollistetaan ikäluokkien kutistumiseen vastaaminen. Suomen uskottavan puolustuksen turvaamiseksi tarvitaan vuosittain 20 000 uutta reserviläistä. Vuosina 2034–2040 tämä tarkoittaa sitä, että reserviin on oman ikäluokkansa miesten lisäksi koulutettava 3000–5000 naista vuosittain. On ilmeistä, että täydelliseen vapaaehtoisuuteen perustuva naisten palvelusjärjestely ei turvaa tätä tarvetta, kun vuosina 1995–2022 reserviin siirtyi 12 262 naista yhteensä koko tarkastelujaksolla.

Edellä mainitun perusteella Pirkan Kokoomusnaiset ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskunta- ja ministeriryhmää toimimaan siten, että Suomeen perustetaan kaikkia maanpuolustusvelvollisia koskeva varaamisrekisteri, jonne poikkeusoloihin soveltuva osaaminen kirjataan, ja maanpuolustusvelvollisuuden kehittämiseksi selvitetään kaikkien ministeriöiden tarpeisiin vastaavien koulutuspolkujen luominen ja koko ikäluokan kouluttaminen poikkeusolojen varalta kriisinkestävyyden varmistamiseksi.

Puoluehallitus (Vastauksena aloitteisiin 162, 163, 164 ja 165):

Venäjän laittoman hyökkäyssodan myötä Suomen ja Euroopan turvallisuustilanne on muuttunut perustavanlaatuisella tavalla. Suomelle elintärkeä kansainvälinen sääntöpohjainen järjestelmän ja monenkeskisen yhteistyön asema maailmassa on heikentynyt ja kansainvälinen tilanne on vaikeasti ennakoitava. Erilaiset konfliktit, kiihtyvä suurvaltakilpailu ja vastakkainasettelu leimaavat kansainvälisen järjestelmää. Oman turvallisuutensa varmistamiseksi Suomi on liittynyt puolustusliitto Natoon. Jäsenyys tuli virallisesti voimaan 4.4.2023.

Suomeen mahdollisesti kohdistuvat uhkakuvat ovat muuttuneet yhä moninaisimmaksi ja erilaiset hybridivaikuttamisen muodot ovat lisääntyneet. Suomen kokonaisturvallisuusmalli on maailmassa ainutlaatuinen. Mallin tavoitteena on taata Suomelle parhaat mahdolliset edellytykset vastata kaikenlaisiin häiriö- ja poikkeustilanteisiin sekä turvallisuusuhkiin. Suomen historiassa on pitkä perinne vapaaehtoisten hyödyntämisestä erilaisissa poikkeustilanteissa. Puoluehallitus toteaa, että kaikkien kansalaisten maanpuolustusvelvollisuus on tärkeä osa Suomen puolustuskykyä ja sitä tulee vaalia ja vahvistaa.

Orpon hallituksen tavoitteena on tehostaa ja virtaviivaistaa Suomen kokonaisturvallisuusmallia, varautumista ja valmiuslainsäädäntöä. Puoluehallituksen mielestä aloitteissa esitetty ajatus

rekisteristä on tärkeä ja lisää Suomen kykyä toimia poikkeustilanteissa. Orpon hallitus on kirjannut hallitusohjelmaansa tavoitteen rekisterin käyttöönotosta seuraavasti: parannetaan maanpuolustuksen kanssa yhteistyössä toimivien kolmannen sektorin yhdistysten ja järjestöjen koordinaatiota ja luodaan mahdollisuus heidän kouluttamiensa henkilöiden rekisteröintiin näiden tavoittamiseksi tarvittaessa.

Tämän lisäksi Orpon hallitusohjelmasta löytyy kirjaus valmiuslain uudistamisesta. Orpon hallitusohjelman mukaan toteutetaan myös kaikilla hallinnonaloilla häiriö- ja kriisitilanteiden sääntelyn kokonaistarkastelu. Tämän lisäksi hallitus kehittää siviilipalvelusjärjestelmää tarkoituksenmukaisemmaksi parlamentaarisen työryhmän raporttia hyödyntäen ja kytkien palveluksen nykyistä selkeämmin kokonaisturvallisuuden toimintamalliin. Hallituksen tavoitteena on kasvattaa vapaaehtoiseen palvelukseen hakeutuvien naisten määrää 2 000:een vaalikauden lopussa. Puoluehallitus ilmaisee tyytyväisyytensä hallitusohjelmaan kirjattuihin tavoitteisiin.

Puoluehallitus yhtyy aloitteissa esitettyihin näkemyksiin, että maanpuolustustietämys on tärkeä osa kokonaisturvallisuuden mallia. Jotta kaikki kansalaiset voisivat täyttää maanpuolustusvelvollisuutensa, on heillä myös oltava hyvä ymmärrys niin maanpuolustuksesta kuin omasta roolistaan. Puolustusministeriön asettama kutsuntojen kehittämistyöryhmä ehdotti tammikuussa 2024 kaikille 17-vuotiaille yhteistä oppilaitoksissa toteutettavaa maanpuolustuspäivää. Päivän aikana nuorille jaettaisiin tietoa maanpuolustuksesta, asevelvollisuudesta ja kokonaisturvallisuudesta. Puoluehallituksen mielestä ehdotus olisi hyvä tapa edistää kaikkien kansalaisten maanpuolustustietämystä.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteiden johdosta.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

166. Sastamalan Kokoomusnaiset: Luonnonvaraisia eläimiä hoitavien vapaaehtoistoimijoiden maksuvelvoite poistettava

"Eläinten hyvinvointilaki astui voimaan 1.1.2024. Tämä laki edellyttää luonnonvaraisia eläimiä hoitavien tahojen tekevän toiminnastaan ilmoituksen aluehallintovirastoon. Tämän ilmoituksen käsittelyhinnaksi on määritetty 85 euroa. Hinta on sama kuin minkä virasto veloittaa luonnonvaraisten eläinten tarhausilmoituksen osalta. Nämä ovat kuitenkin kaksi eri asiaa; luonnonvaraisten eläinten tarhaus on täysin kaupallista toimintaa, ja sen tavoitteena on tuottaa taloudellista voittoa. Luonnonvaraisten eläinten hoitamisella ei kukaan tee taloudellista voittoa, pikemminkin päin vastoin. Ilmoitus, ja myös maksu vaaditaan jokaiselta, joka hoitaa luonnonvaraisia eläimiä. Sitä ei voi tehdä esimerkiksi eläinsuojeluyhdistys vapaaehtoistensa puolesta.

Eri puolilla Suomea luonnonvaraisia eläimiä hoitavat pääosin vapaaehtoiset, joilla on asunnoissaan hoitotiloja rajallisesti ja hyvin vaihtelevia määriä. Merkittävä osa Suomen luonnonvaraisia eläimiä hoitavista tahoista ovat yksityisiä ihmisiä, jotka tekevät kaiken vapaaehtoistyönä. Luonnonvaraisten eläinten hoito on paitsi vastuullista ja vaativaa, myös aikaa vievää ja raskasta. Hoidon kustannuksista vastaavat hoitajat itse sekä alueesta riippuen esimerkiksi eläinsuojeluyhdistykset hoitajien taloudellisena tukena.

Eläinten hyvinvointilain 7§ 3 momentissa todetaan, että "sairasta, vahingoittunutta tai muutoin avuttomassa tilassa olevaa luonnonvaraista eläintä on autettava." Tämä velvollisuus koskee jokaista.

Joskus apu tarkoittaa eutanasiaa tai eläimen kuljetusta eläinlääkärille eutanasiaa varten, mutta monessa tilanteessa eläin on hoidettavissa luontoonpalautuskuntoon osaavan hoitajan huomassa.

Luonnonvaraiset eläimet kuuluvat lain mukaan valtion ja aluehallintoviraston alaisuuteen, mutta käytännössä luonnonvaraisten hoito- ja auttamistyö on jo vuosia ollut pääosin vapaaehtoisten harteilla. Hoitajat sekä paikalliset eläinsuojeluyhdistykset rahoittavat luonnonvaraisten eläinten eläinlääkäri- ja hoitokuluja, joita kukaan virallinen taho ei kontolleen ota. SEY Suomen eläinsuojelu tukee omalta osaltaan yhdistyksiä ja esim. SEY:n neuvonantajia, jotka hoitavat luonnonvaraisia eläimiä. Varsinaisen hoitotyön, kuljetukset, kiinniotot, vapautukset sekä neuvonnan tekevät vapaaehtoiset (joskus toki viranomaisten avulla). Nyt vaikuttaa siltä, että tämän lisäksi hoitoa tarjoavat tahot joutuvat maksamaan aluehallintovirastolle siitä, että voivat jatkaa toimintaansa.

Tämä rampauttaa jo ennestään haasteellista ja vaikeaa luonnonvaraisten eläinten hoitotyötä. Taksan mitoittaminen samaan kaupallisten toimijoiden kanssa aiheuttaa sen, että vapaaehtoiset eivät ilmoita toiminnasta, tai pahimmassa tapauksessa lopettavat toiminnan kokonaan. Luonnonvaraisten eläinten hoidon ja auttajien väheneminen sekä sen toiminnan vaikeuttaminen on suoraan ristiriidassa uuden hyvinvointilain kanssa. Luonnonvaraisten eläinten auttaminen omalta osaltaan ylläpitää luonnon monimuotoisuutta ja tukee myös suojeltujen lajien menestymistä. Tämän työn muuttaminen vapaaehtoisille maksulliseksi on käsittämätön linjaus."

Edellä mainitun perusteella Sastamalan Kokoomusnaiset ry (Kokoomuksen Edistysnaiset ry) esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskunta- ja ministeriryhmää toimimaan luonnonvaraisia eläimiä hoitavien vapaaehtoisten ilmoituksen käsittelyhinnan poistamiseksi.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Sastamalan Kokoomusnaisia luonnonvaraisten eläinten hoitamista koskevasta aloitteesta ja siitä, miten yhdistys nostaa tärkeän vapaaehtoistyön merkityksen esille. Luonnonvaraisten eläinten hoitolatoimintaa pyritetään usein juurikin vapaaehtois pohjalta.

Kuten aloitteen laatijat kirjoittavat, vuoden 2024 alusta tuli myös voimaan laki eläinten hyvinvoinnista, jonka mukaan avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitoa harjoittavan on tehtävä hoitolatoiminnasta kirjallinen ilmoitus aluehallintovirastolle. Ilmoitusvelvollisuus on uusi, ja se toi aluehallintovirastoille uuden tehtävän ilmoitusten käsittelijänä. Ilmoitusten käsittely vaatii aina tietyn työmäärän ja siten aiheuttaa kustannuksia aluehallintovirastoille. Maksut perustuvat arvioihin.

Ilmoitusvelvollisuuden tarkoituksena on ollut edistää uuden lain tavoitteen mukaisesti myös luonnonvaraisten eläinten hyvinvointia. Ilmoituksen avulla valvontaviranomaisen saa tietoonsa kansalaisten ja yhdistysten ylläpitämät luonnonvaraisten eläinten hoitolat. Hoitoloilla on tärkeä rooli luonnonvaraisten eläinten hyvinvoinnin turvaamisessa. Puoluehallitus ymmärtää, että vapaaehtois pohjalta tehtävää tärkeää työtä ei saisi rampauttaa maksuilla, joita ei voida veloittaa edelleen. Ja olisi valitettavaa, jos arvokasta työtä tekevät hoitolat lopettaisivat toimintansa tämän 85 euron maksun takia.

Puoluehallitus kuitenkin katsoo, että aluehallintovirastojen tulee voida veloittaa kustannukset toiminnanharjoittajilta kustannusperusteisesti myös hoitoloiden osalta. 85 euron maksu on kohtuullinen verrattuna muihin aluehallintovirastojen suoritteisiin nähden. Tilannetta ja kustannustaakan vaikutuksia on kuitenkin tärkeä seurata, sillä luonnonvaraisten eläinten

vapaaehtoisten hoitoloiden sulkeminen voisi aiheuttaa lisäkustannuksia muualle, sillä apua tarvitsevia luonnonvaraisia eläimiä pitää joka tapauksessa auttaa.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

167. Kaakkois-Suomen Kokoomusnuoret: Poikkeuslupien myöntäminen ilmalusten hyödyntämiseen haitallisten vieraspetojen poistoa suorittaville sallittava

Kaakkois-Suomen Kokoomusnuoret ovat huolissaan Suomen luontoon kuuluvien kotoperäisten lajien selviytymisestä haitallisten ja eläinperäistöömme kuulumattomien vieraslajien lisääntyessä yhä laajemmalla alueella. Haitallisilla vieraslajeilla tässä aloitteessa tarkoitetaan minkkiä, supikoiraa, pesukarhua, piisamia sekä rämemajavaa, joiden pyytäminen ei 1.6.2019 voimaan astuneen lakimuutoksen jälkeen ole ollut metsästystä, vaan lajien hävittämistä.

Vieraslajit ovat levittäytyneet saaristosta tuntureille häiriten luontaisten ekosysteemien toimintaa ja heikentäen luonnon monimuotoisuutta. Minkkien pieni koko, kyky sopeutua uusiin elinympäristöihin sekä erinomainen uimataito ovat heikentäneet vesilintujen ja kosteikkolajien pesimämenestystä erityisesti saaristossa. On myös arvioitu, että yksi supikoirapari voi tuhota lyhyessä ajassa kymmeniä pesiä rantaniityltä.

Haitallisten vieraspetojen poistamiseksi on tehty kansallisella ja kansainvälisellä tasolla erinomaista työtä. Lakiuudistukset, Helmi -vieraspetohanke sekä erityisesti Ruotsin kanssa tehtävä yhteistyö Lapin vieraspetokantojen hallitsemiseksi ovat edistäneet merkittävästi kotoperäisten lintulajiemme pesimämenestystä. Lisää toimenpiteitä tarvitaan luontaisen eläimistömme suojelemiseksi.

Nykyteknologia voi tuoda merkittäviä mahdollisuuksia vieraslajien poistoon. Esimerkiksi kauko-ohjattavia lämpökameradroneja hyödyntämällä supikoiria ja minkkejä voitaisiin havaita entistä haastavammilta alueilta, ja resursseja lajien poistoon voitaisiin ohjata tehokkaammin. Tämä vaatisi muutosta Metsästyslain 32 §, joka kieltää pyyntitarkoituksessa hätyyttämisen tai jäljittämisen ilma-alueksella. Lakiin tulisi lisätä erilliskohta haitallisten vieraslajien osalta, joka mahdollistaisi poikkeuslupien myöntämisen esimerkiksi Helmi-vieraspetohankkeeseen osallistuville. Myös muita vieraslajien poistoa helpottavia toimenpiteitä tulisi kartoittaa.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous edellyttää puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää edistämään teknologian hyödyntämistä haitallisten vieraslajien poistossa.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kaakkois-Suomen Kokoomusnuoria aloitteesta. Petteri Orpon hallitus on aloittanut työnsä metsästyks- ja vieraslajilainsäädännön kehittämiseksi. Hallitus on mm. tehostamassa villisian metsästystä lämpökameroiden, elektronisten tähtäyslaitteiden ja lisävalon avulla ilman, että niiden käytölle tarvitsee enää hakea poikkeuslupaa. Niiden käytöllä voidaan myös lisätä metsästyksen turvallisuutta sekä varmuutta poistettavista yksilöistä. Villisika on tulokaslaji, mutta sen metsästyksessä on afrikkalaisen sikaruton ehkäisyn takia tärkeä voida hyödyntää muitakin keinoja kuin perinteisessä riistalajien metsästyksessä, jossa metsästyksen ei pidä olla liian helppoa metsästäjälle, vaan saaliseläimellä tulee olla reilu mahdollisuus välttyä saaliiksi jäämiseltä.

Samoin haitallisten vieraslajien poistamiseksi on perusteltua voida hyödyntää tehokkaampia pyyntimenetelmiä. Hallitus aikookin hallitusohjelman mukaisesti tehostaa haittaa aiheuttavien vieras- ja tulokaslajien torjuntaa, jotta voidaan turvata arvokasta suomalaista luontoa.

Puoluehallitus katsoo järkeväksi, että hallituksen suunnitelmien sekä aloitteen laatijoiden ehdotuksen mukaisesti mahdollistettaisiin miehittämättömien ilma-alusten eli dronien hyödyntäminen vieraslajinisäkkäiden pyynnissä. Hallitus aikoo antaa eduskunnalle lakiesityksen asiasta.

Kaakkois-Suomen Kokoomusnuoret ehdottavat metsästyslain muuttamista. Metsästyslakia sovelletaan metsästykseseen ja rauhoittamattomien eläinten pyydystämiseen ja tappamiseen sekä riistanhoitoon, riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen ja koiran pitämiseen. Aloitteessa viitattua säännöstä sovelletaan vieraslajinisäkkäisiin ja -lintuihin vieraslajilain 16 §:n nojalla. Nykyinen lainsäädäntö ei mahdollista poikkeamista kyseisestä metsästyslain säännöksestä.

Säättämällä kuitenkin vieraslajilakiin poikkeus metsästyslain 32 §:ssä säädetystä ilma-aluksella jäljittämistä koskevasta kiellosta, voitaisiin aloitteen tavoitteen mukaisesti ottaa dronit vieraslajinisäkkäiden jäljittämiseen avuksi. Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta soveltuu paremmin aloitteeseen vastaamiseksi, sillä siinä säädetään muistakin toimenpiteistä vieraslajeista aiheutuvien vahingollisten vaikutusten ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

168. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Lakkautetaan turkistarhauksen tukeminen siirtymäajalla

Turkisteollisuudella ei ole enää tulevaisuutta Suomessa, Euroopassa eikä muualla maailmassa. Yhä useammat Euroopan valtiot ovat kieltäneet elinkeinon lailla tai kiristäneet lakeja siten, että turkistarhaus on loppunut päätösten seurauksena. Kun valtiot ympärillämme siirtyvät kohti eettisempää ja 2020-luvulle päivitettyyn lainsäädäntöön, me Suomessa jumiimme yhä paikallamme. Tämä on häpeällistä koko suomalaiselle yhteiskunnalle ja länsimaiselle arvokäsitykselle.

Turkistarhauksen tukikelpoisuuden poistamista voidaan perustella eettisistä, terveydellisistä, taloudellisista ja ympäristöllisistä syistä. Turkiseläinten olot eivät ole merkittävästi parantuneet havaituista ongelmista huolimatta. Ne elävät pienissä häkeissä, joiden suojaus on usein heikko, kuten lintuinfluenssan leviäminen syksyllä 2023 osoitti. Tauti olisi ihmisiin levitessään voinut saada vielä ikävämmät mittasuhteet. Nyt siitä kuitenkin joutuivat kärsimään eläimet, joita jouduttiin lopettamaan 485 000.

Pienissä ja virikkeettömissä häkeissä kasvavat eläimet eivät voi mitenkään toteuttaa lajityypillistä käyttäytymistään ja häkkien verkkopohjat voivat aiheuttaa raajojen vääntymistä. Eläinten perustarpeita kuten mahdollisuutta liikkumiseen ja sosiaalisuuteen ei voida täyttää. Erilaiset vammat kuten haavat ja silmätulehdukset ovat arkipäivää ja eläimillä esiintyy myös stereotyyppistä häiriökäyttäytymistä sekä apatiaa. Eläimet saattavat esimerkiksi purra itseään tai toisiaan tai liikkua pakonomaisesti edestakaisin. Myös kannibalismia esiintyy tarhoilla. Eläinten kärsimys vain sen vuoksi, että ihmiset saavat turkissomisteita, ei voi jatkua.

Turkisala työllistää yhä vain pienemmän joukon ihmisiä, vuonna 2021 enää vajaat 2000. Suuret pankit eivät enää myönnä lainaa turkistarhaajaryhmittäjäille huonon kannattavuuden vuoksi. Turkistarhaus on elinkeinona vahvasti riippuvaista tuista, eikä sen tukemiselle ole mitään huoltovarmuussyitä.

Lähtökohtaisesti tällaisen kannattamattoman elinkeinon tukeminen on täysin ristiriidassa kokoomuslaisen ajattelutavan kanssa, joka pohjautuu uskoon vapaista markkinoista. Elinkeinojen tekohengittäminen tukien avulla yhdistettynä eläinten suoraan kidutukseen ei millään muotoa istu kokoomuslaiseen sivistysporvarin ajattelumalliin. Elinkeinovapauskaan ei voi tarkoittaa vapautta harjoittaa elinkeinoja yhteiskunnan kustannuksella. Reilua olisi, että turkistarhauksen tukeminen lakkautetaan siirtymäajalla. Tämä mahdollistaa sosiaalisesti kestävästi siirtymän, jossa esimerkiksi luopumistuilla voidaan kannustaa turkistarhaajia nopeaan turkistuotannon lopettamiseen. Tämän lisäksi uudelleen koulutautumisen mahdollisuuksia pitää olla saatavilla elinkeinonharjoittajien työurien jatkamiseksi.

Näillä perusteilla Kokoomuksen opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

aloitteen hyväksyessään puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa kokoomuksen eduskuntaryhmää edistämään lainsäädäntöä, jolla turkistarhauksen epäeettiset tuet lakkautetaan siirtymäajalla.

Puoluehallitus: (Vastaus aloitteeseen on aloitteen 169 jälkeen)

169. Porin Edistysporvarit: Korvausrahojen maksu turkisalalle lopetettava ja turkisalaa ei saa palauttaa maatalouden investointituen piiriin

Turkisalan yrittäjät ovat ottaneet tietoisesti riskin aloittaessaan turkisten kaltaisten luksusmuotituotteiden tuottamisen, eikä julkisen sektorin tule minimoida kyseisten yrittäjien liiketoiminnallista riskiä maksamalla heille korvausrahoja lopetettavaksi määrätyistä eläimistä. Vastuullinen yrittäjä minimoi kansanterveydelliset uhat ilman valtion puuttumista tilanteeseen. Yrityksen laiminlyödessä vastuita ja velvollisuuksia aiheuttamiensa yhteiskunnallisten uhkien suhteen, sen tulee kärsiä sanktioista. Turkisala ei ole välttämätön Suomen huoltovarmuuden kannalta, joten alaa ja sille maksettavia korvausrahoja tulee arvioida suhteessa muihin luksusmuotituotteita tuottaviin yrityksiin.

Suomessa on markkinavetoisia tapoja minimoida liiketoiminnan riskejä. Turkisalan yrittäjät voivat hakea vakuutuslta turvaa toiminnalleen, kuten muutkin elinkeinoelämän toimijat tekevät. Vakuutusyhtiöt saattavat kieltäytyä ottamasta turkistarhauksen kaltaista riskialtista toimintaa vakuutuksen piiriin. Tämä ei ole kuitenkaan peruste maksaa valtion suunnalta korvausrahoja turkisalalle vaan päinvastoin. Valtion tulee suunnata rahansa yhtä järkevästi ja perustellusti, kuin markkinaehtoiset toimijat suuntaavat.

Turkisalan palauttamista maatalouden investointituen piiriin on perusteltu sillä, että tarhoilla pystyttäisiin vähentämään tukien avulla sen aiheuttamia biohukia. Investointituet eivät kuitenkaan poista turkisalan aiheuttamaa biohukia vaan vähentävät siihen liittyviä riskejä. Oma keskustelunsa on se, riittääkö turkisalan biohukan riskien minimointi vai pitäisikö kyseisen alan aiheuttama kansanterveydellinen uhka poistaa kokonaan suomalaisesta yhteiskunnasta kieltämällä turkistarhauksen harjoittaminen elinkeinona maassamme.

Biohukan riskien minimointi on vastuullisen yrittäjän velvollisuus. Bioturvallisuuden vahvistamiseen liittyvä regulaatio luksusmuotituotteita tuottavalla alalla on yrittäjäriski, jota ei ole perusteltu rahoittaa verovaroin. Lainsäädäntö ja vaatimukset muuttuvat jatkuvasti yrittäjävetoisilla aloilla, ja useissa tapauksissa vaadittavat toimet jäävät yrittäjien kustannettavaksi. Turkisala ei ole sellaisessa asemassa Suomen huoltovarmuuden tai muun välttämättömän toimen kannalta, että olisi perusteltua kustantaa muutostöitä tarhoilla verovaroin."

Näillä perusteilla Porin Edistysporvarit esittää, että

tämän aloitteen hyväksyessään puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, ettei turkistarhausta palauteta maatalouden investointituen piiriin ja korvausrahojen maksaminen turkisalalle lopetetaan.

Puoluehallitus (Vastauksena aloitteisiin 168 ja 169):

Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta ja Porin Edistysporvarit ovat kiinnittäneet huomiota turkistarhauksen tukemiseen sekä lintuinfluenssan aiheuttamiin vaikutuksiin turkistarhoilla. Puoluehallitus kiittää yhdistyksiä aloitteista.

Turkistuotannon harjoittamisen osalta on tällä hetkellä väliaikainen mahdollisuus hakea ja saada investointitukea. Investointituki koskee bioturvallisuutta edistäviä investointeja, joilla ennaltaehkäistään lintuinfluenssan leviämistä. Turkistuottajille myönnettävä väliaikainen bioturvallisuutta edistävä investointituki on voimassa 15.4.2026 saakka.

Eläinten omistajilla on ollut oikeus hakea korvauksia lopetetuista eläimistä, sillä viranomaisen on määrännyt eläimet lopetettavaksi. Kuitenkin toisin kuin Tuhatkunnan aloitteessa kirjoitetaan, turkistarhaus elinkeinona ei ole vahvasti riippuvainen tuista.

Kuten Porin Edistysporvarit aloitteessaan mainitsevat, bioturvallisuutta edistävät investointituet eivät poista turkisalalan aiheuttamaa biouhkaa vaan vähentävät siihen liittyviä riskejä. On ollut välttämätöntä tehokkaasti puuttua lintuinfluenssan leviämiseen eläinten lopettamisella, mutta myös parantamalla tarhojen rakenteita siten, että linnut eivät pääse levittämään tartuntatauteja tarhoilla.

Viranomaiset ryhtyivät eläintautilaissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin turkiseläimissä esiintyvän korkeapatogeenisen lintuinfluenssan leviämisen estämiseksi ja taudin hävittämiseksi sen jälkeen, kun se oli nimetty muuksi torjuttavaksi eläintaudiksi. Tämän jälkeen määrättiin eläimiä lopetettavaksi turkistarhoilla, joissa tautia todettiin. Lisäksi annettiin muita päätöksiä tartuntojen edelleen leviämisen ehkäisemiseksi. Turkiseläimissä esiintyvään lintuinfluenssaan on suhtauduttava hyvin vakavasti, sillä tauti voi nisäkkäässä muuntua ihmisiin helpommin tarttuvaksi. Tartunnan siirtyminen nisäkkästä toiseen voi johtaa uusiin virusmuunnoksiin, jotka lisäävät viruksen kykyä tarttua ihmisiin aiheuttaen vakavan taudin.

Viime syksyn tilanne turkistarhoilla oli vakava, eivätkä riskit ole poistuneet. Puoluehallitus korostaa, että tarhoilla on vastuullisesti hoidettava rakenteet sellaisiksi, että taudin leviämisen riskit pienenevät ja huolehdittava eläinten pitopaikkojen turvallisena pitämisestä ja mahdollisista korjauksista.

Puoluehallitus ymmärtää, miten etenkin tässä valtiontalouden tilanteessa on arvioitava tarkasti kaikki yritys- ja investointituet. Etenkin, jos ne eivät ole kestäväää talouskasvua edistäviä, vaan nykyistä toimintaa tukevia. Lähtökohtaisesti elinkeinonharjoittajien vastuulla tulee olla harjoittamansa elinkeinotoiminnan riskien minimointi, eikä veronmaksajien rahoilla tulisi tukea kuin tällaisessa poikkeustilanteessa ja väliaikaisesti toiminnan asianmukaiseksi saattamista. Esimerkiksi EU:n eläinterveys sääntöjä veloitetaan toimijat minimoimaan tautien leviämiskä ja toteuttamaan asianmukaiset tautisuojaustoimenpiteet luonnonvaraisia eläimiä varten eli esimerkiksi suojata turkiseläimet linnuilta ja niiden ulosteelta. Jos vastakkain asetetaan ihmisten terveyden suojeleminen ja turkisala, on voitava asettaa ihmisten terveys edelle. Kokoomus katsoo, että bioturvallisuutta ei voida kuin väliaikaisesti edistää turkisalalle tukia myöntäen.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteiden 168 ja 169 johdosta.

170. Kokoomuksen Naisten Liitto: Turkistarhaus historiaan

"Turkistarhausta on vastustettu jo 1980-luvulta. Ketut, minkit ja naalit ovat kaikki liikkuvia, leikkiviä, tuntevia eläimiä. Niiden pitäminen ahtaassa alle neliön tilassa metalliverkon päällä kylmässä, että turkki kasvaa, on julmaa eläinrääkkäystä. Häkit estävät niiden luonnolliset tarpeet kaivaa tunneli- tai luolapesä, päästä kylmää suojaan, saalistamaan, pentujensa hoitamisen ja luonnollisen lisääntymisen.

Nykyiset tekstiilit pitävät meidät lämpiminä ja turkiksien kasvatukselle ei ole mitään perustetta. Ihmisen turhamaisuuden ruokkiminen ei ole peruste tarhaukselle eikä enää pidä sallia julmaa eläinrääkkäystä. Siirtymäaika tarhauksen lopettamiselle varmaan löytyy, mutta sen tulisi olla kuitenkin enintään tarhaeläinten kasvatus ikä.

Turkistarhaajilla on ollut 40 vuotta aikaa laittaa eläinten olosuhteet vastaamaan niiden luonnollista ympäristöä, mutta näin ei ole tapahtunut ja vastuuta mistään parannuksista ei voi jättää tarhaajien vastuulle. Turkistarhaus tulee lopettaa. Eri ammatit ja alat loppuvat aikakausien mukaan syystä tai toisesta, tulee tilalle muuta aikaan sopivaa ja hyödyllistä työtä. Hoiva-ala, rakentaminen, tietotekniikka, puhtaat energiatekniikat ja liikenne, energian tuottaminen biokaasulla, viljely tms.

Kokoomuksen Naisten Liitto esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimiin, joilla se pyrkii edistämään turkistarhauksen lakkauttamista ja tarhaajien uudelleen kouluttautumista sekä työllistymistä.

Puoluehallitus: (Vastaus aloitteeseen on aloitteen 171 jälkeen)

171. Hämeenlinnan Kokoomusnaiset: Turkistarhoilla siitokseen käytettyjen eläinten elinolojen parannus sekä häkkikoon suurentaminen

"Turkiseläinten hyvinvointi ei ole kauniista puheista huolimatta ykköstavoite turkiseläinten jalostuksessa ja kasvatuksessa. Turkiseläinten kasvatus tähtää ensisijaisesti maksimaalisiin tuottoihin. Lainsäädäntö takaa eläimille ahtaat häkkiolot, eikä verkkopohjainen häkki mahdollista lajin mukaista käytöstä.

Ilman pesäkoppia on yksittäisen minkin/hillerin (jatkossa näätäeläin) häkkipohjan lattia-ala 2550 cm² eli 30 * 70 cm (Valtioneuvoston asetus turkiseläinten suojelusta, liite 1). Tämä koskee myös siitokseen käytettäviä näätäeläimiä. Tämä lattia-alan kokovaatimus koskee myös eläimiä, joita mahdollisesti käytetään siitokseen useamman vuoden ajan. Siitoksessa käytettäville näätäeläimille ei asetus turkiseläinten suojelusta 20.10.2011/1081 takaa erikseen ympärivuotisesti suurempaa häkin verkkolattian kokoa. Lisäksi häkkivarusteluun kuuluu pesäkoppi, jonka minimi pinta-alasta ei lainsäädännöstä löydy määritelmää.

Ketun häkkikoko on noin 0,8 m², eli vähintään 75*100 cm (Valtioneuvoston asetus turkiseläinten suojelusta, liite 1). Emolle pentueen kanssa on kirjattu häkin vähimmäistila vaatimukseksi 2m². Pesäkoppi on kettunaarilla käytössä poikimisajan, aina pentujen vieroitukseen asti.

Rämemajavalla vastaavat alat ovat 1 m² sekä pentueen kanssa 2 m².

Ero eläintarhoissa pidettävien eläinten aitauksiin ja sisätiloihin on turkistarhauksessa käytettyjen, täysin samojen eläinlajien kohdalla valtava. Eläintarhoissa ketuilla, supikoirilla ja naaleilla (myös turkistarhauksessa käytetyillä eläimillä) on oltava maapohjainen ulkotarha, vähintään 600 m².

Sisätilan pinta-alan on oltava vähintään 25 m². Näätäeläimillä ulkotarhan pinta-ala on oltava vähintään 15 m² yhtä eläintä kohden ja sisätilan 10 m² (maa- ja metsätalousministeriön asetus nro 2/EEO/2003).

Nykyinen lainsäädäntö kaipaa, erityisesti siitokseen valittujen, sekä mahdollisesti usean vuoden ajan turkistarhoilla elämään joutuvien eläinten elinoloihin parannusta. Mahdollisuus kävellä edes ajoittain maapohjalla toisi erityisesti kettujen elinoloihin suurta kohennusta. Siitokseen käytettäville näätäeläimille taas mahdollisuus kiipeilyyn ja pentujen hoidon aikana käytettävään lisäpesään kasvattaisi näätäeläinten elämänlaatua huomattavasti. Minkeille ajoittainen mahdollisuus uimiseen olisi merkittävä lisäparannus."

Näillä perusteilla Hämeenlinnan Kokoomusnaiset ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sitoutumaan turkistarhoilla siitokseen käytettyjen eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi sekä toimimaan sen eteen, että tarvittavat lakimuutokset tehdään pikaisesti siitokseen käytettyjen eläinten hyvinvoinnin takaamiseksi.

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 170 ja 171):

Uusi eläinten hyvinvointilaki tuli voimaan 1.1.2024. Vasta voimaan astuneessa laissa säädetään niistä lajeista, joita saa pitää tuotantoeläimenä, ml. turkiseläimet. Lisäksi laki edellyttää, että nisäkkäiden ja lintujen pysyvissä pitopaikoissa eläimillä on oltava jatkuvasti sulaa vettä saatavilla.

Laissa kuitenkin säädetään eräistä poikkeuksista juomavesivaatimukseen. Tähän on aloitteessaan myös Hämeenlinnan Kokoomusnaiset kiinnittäneet huomionsa. Siitoseläimenä pidettävien turkiseläinten pitopaikkoihin jatkuvan juomaveden vaatimusta sovelletaan 1.1.2030 alkaen. Kuitenkin jos nyt turkistarhalla tehtäisiin peruskorjaus tai rakennettaisiin uusi turkistarha, olisi valmistumisen jälkeen noudatettava myös siitokseen käytettävien eläinten osalta jatkuvan veden saannin vaatimusta. Lain valmistelun yhteydessä turkisalan etujärjestö arvioi, että siitoseläinten häkkien jatkuvan veden vaatimus lämpöjuottoineen olisi aiheuttanut noin 10 miljoonan euron kustannukset.

Eläinsuojelulain nojalla annetut eläinlajikohtaiset asetukset jäivät lakimuutoksen jälkeen voimaan toistaiseksi ja niitä kumotaan sitä mukaan kuin uusia asetuksia saadaan voimaan. Myös turkiseläimiä koskevan asetuksen uudistamista on ryhdytty valmistelemaan maa- ja metsätalousministeriössä vuonna 2013 eläinsuojelulain uudistuksen rinnalla, mutta uudistus on vielä valmistumatta. Uuden lain nojalla annettavaa turkiseläinten suojeluasetusta varten maa- ja metsätalousministeriö on vielä halunnut tehdä taloudellisten vaikutusten arvioinnin liittyen turkiseläinten tilavaatimuksen suurentamiseen ja sitä odotetaan tällä hetkellä.

Kokoomus haluaa, että lakiuudistuksen nojalla annettavat asetukset ovat lain hengen ja tavoitteiden mukaisia eli parantavat eläinten hyvinvointia. Asetuksella voitaisiin parantaa eläinten asemaa asettamalla vaatimukset esimerkiksi tilavammista häkeistä, verkkopohjahäkkien luopumisesta sekä juomaveden takaamisesta kaikille eläimille. Samalla on huolehdittava bioturvallisuudesta, se on toiminnanharjoittajan vastuu ottaa riskit huomioon ja huolehtia kansanterveydestä ja turvallisuudesta omalta osaltaan.

Puoluehallitus pitää tärkeänä, että turkisala kehittää toimintaansa vastuullisemmaksi. Tämä tarkoittaa eläinten hyvinvoinnin edistämistä seuraamalla systemaattisesti tuotantoeläinten terveyttä, kehittämällä mahdollisuuksia eläinten luonnonmukaiseen käyttäytymiseen sekä parantamalla virikkeitä. Tutkimus- ja asiantuntijatiedon hyödyntäminen on välttämätöntä lainsäädäntöä uudistettaessa.

Turkiseläimissä esiintyvään lintuinfluenssaan on suhtauduttava hyvin vakavasti, sillä tartunnan siirtyminen nisäkkästä toiseen voi johtaa uusiin virusmuunnoksiin, jotka lisäävät viruksen kykyä tarttua ihmisiin aiheuttaen vakavan taudin. Turkistarhaus voi vaarantaa ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin, ja suomalaisten turkistarhojen kautta on mahdollista kehittyä vakavia pandemioita. Lintuinfluenssa tuo siten lisähaastetta turkisanalan hyväksyttävyydelle.

Puoluehallitus katsoo, että tämä näkökulma on otettava vakavasti ja tarvittaessa on oltava valmius pohtia riittävän järeitä toimenpiteitä ihmisten terveyden suojelemiseksi. Puoluehallitus korostaa, että vastuullisuus koskee myös uusien riskien huomioimista ja niihin varautumista. Lisäksi on vastuullista varautua turkiselinkeinon haasteisiin, joita hyväksyttävyyden heikkeneminen tai ihmisillekin vaaralliset eläintaudit voivat tuoda. On turkisanalan toimijoiden näkökulmasta vastuullista pohtia etukäteen reittejä uudelleen kouluttautumiselle ja työllistymiselle, joiden tarpeeseen myös Kokoomuksen Naisten Liitto aloitteessaan viittaa.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteiden 170 ja 171 johdosta.

172. Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret: Maataloustukialueista luovuttava maataloustukien kansallisessa jaossa

Nykyisellään maataloustuet jaetaan tukialueille AB ja C. Suomen saama kokonaistukipotti jaetaan siis koko Suomen kesken niin, että suhteessa hehtaariin salolainen viljelijä saa vähemmän tukea kuin pellolainen viljelijä.

Erityisesti Etelä-Suomen, Keski-Suomen ja Pohjanmaan alueilla viljelyolosuhteissa eroja ei ole juuri lainkaan, jolloin maataloustuet voidaan nähdä aluepolitiikan välineenä. Sama tilanne on myös kotieläintalouden tukijaossa, jossa olosuhteet esimerkiksi siipikarjatuotannon osalta eivät eroa lainkaan Lohjan ja Oulun välillä. Ottaen huomioon maatalouden kannattavuusongelmat, tilanne on kestävä ja kohtelee epätasa-arvoisesti suomalaisia maatalousyrittäjiä tilanteessa, jossa huoltovarmuuden tulisi olla kaiken keskiössä.

Tavoitteena on tilanne, jossa maataloustukien jako perustuisi todella harjoitettavaan maatalouteen, ei siihen millä leveyspiirillä tuotantoa harjoitetaan.

Hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että maataloustukialueista luovutaan maataloustukien kansallisessa jaossa.

Puoluehallitus:

Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret kiinnittää aloitteessaan huomiota maataloustukien oikeudenmukaiseen jakautumiseen. Kuten aloitteessa tuodaan ilmi, kansalliset maataloustuet pääsääntöisesti jakautuvat C-alueen pohjoiseen tukeen, joka muodostaa reilun 90 prosentin osuuden kansallisesta tuesta. Lisäksi maksetaan AB-alueelle Etelä-Suomen kansallista tukea, joka on noin viisi prosenttia kansallisen tuen kokonaismäärästä.

Tukialuejaottelun taustalla on Suomen EU:n liittymissopimus. Pohjoisen tuki perustuu liittymissopimuksen 142 artiklaan, jonka nojalla komissio antaa luvan myöntää pitkäaikaisia kansallisia tukia 62. leveyspiirin pohjoispuolella sijaitseville maatalousalueille sekä eräille kyseisen leveyspiirin eteläpuolella sijaitseville lähialueille, joilla vallitsevat vastaavanlaiset maatalouden harjoittamisen erityisen vaikeaksi tekevät ilmasto-olosuhteet.

Etelä-Suomen maataloustuella on erilainen EU-säädösperusta, minkä vuoksi tukiperusteet osin hieman poikkeavat pohjoisen tuesta. Tukiperusteiden poikkeavuudet ovat myös osaltaan vaikuttaneet siihen, miten eri alueiden elinkeinorakenteet ovat kehittyneet. Tukimuotojen eroista huolimatta eri sektoreilla tukitasot ovat lähes saman suuruisia C-alueen eteläosissa ja AB-alueella. Pohjoisemmassa tukitasot nousevat tuotanto-olosuhteiden eroavaisuuksien vuoksi.

Viime vuosina ruuantuotannon omavaraisuus ja huoltovarmuus ovat korostuneet. Turvallisen ja puhtaan kotimaisen ruoan saatavuus on kasvattanut merkitystään. Maataloustukijärjestelmän tulee pystyä osaltaan vastaamaan myös näihin tarpeisiin ja äkilliset muutokset tukijärjestelmän perusteisiin olisivat riski monien nykyisten maatalojen säilyvyyden näkökulmasta.

Maatalouden tukijärjestelmää tulee kehittää maltillisesti siihen suuntaan, että nykyistä enemmän painotetaan tuotannon tehokkuutta, ympäristöllistä kestävyyttä ja kilpailukyvyn parantamista. Kieltojen ja pikkutarkan sääntelyn sijaan tarvitaan parempia kannusteita ottaa käyttöön nykyaikaisia menetelmiä, joilla parannetaan satoa ja vähennetään ympäristökuormitusta.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

173. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Kielletään turvemaiden raivaaminen uusiksi pelloiksi ja poistetaan eniten päästöjä aiheuttavien turvepeltojen tukikelpoisuus

Turvemaiden muuttaminen pelloiksi on pitkään ollut osa Suomen maatalouden käytäntöjä. Kuitenkin tämä toiminta ei ole ainoastaan ekologisesti kestäväntöntä vaan myös merkittävä ilmastohaaste. Turvemaita on kerrostunut vuosituhansien ajan ja niissä on valtavat määrät varastoitunutta hiiltä. Kun turvemaita raivataan ja kuivatetaan, hiiltä vapautuu ilmakehään, edistäen ilmaston lämpenemistä. Suopellot ja -metsät aiheuttavatkin jopa 10 % Suomen kasvihuonekaasupäästöistä. Turvemaiden hiilinielujen säilyttäminen ja parantaminen olisi hyvin tehokas keino vähentää Suomen päästöjä ja hillitä ilmastomuutosta.

Kasvihuonekaasupäästöjen lisäksi turvemaiden muokkaaminen aiheuttaa muita vakavia ympäristöongelmia. Kuivatus vähentää vesistöjen virtaamaa ja lisää veden sameutta, mikä heikentää vesien laatua ja vaikuttaa haitallisesti vesilintuihin ja muihin vesilajistoon. Turvemaiden muokkaus myös hävittää herkkiä suoluontotyyppisiä, jotka ovat tärkeitä monimuotoisuuden säilyttämisessä.

Turvepeltojen raivauskiellon puolesta puhuu myös EU:n ennallistamisasetus. Oltiin asetuksesta mitä mieltä tahansa, se sitoo Suomea EU:n jäsenmaana. Asetuksen mukaan jäsenmaiden on ennallistettava ojitetuista turvepelloista vuoteen 2030 mennessä 30 prosenttia ja vetettävä niistä neljäsosa. Vuoteen 2040 mennessä on ennallistettava 40 prosenttia ja vuoteen 2050 mennessä 50 prosenttia turvepelloista. Paitsi että turvemaiden raivaus uusiksi pelloiksi olisi siis pikaisesti kiellettävä, turvepeltoja tulisi myös tulevana vuosikymmeninä ennallistaa huomattavasti.

Turvepellot ovat joukkona moninainen: turvekerrokset ovat eripaksuisia ja niin ovat satotuototkin. Merkittäviä päästövähennyksiä saataisiin aikaan jo sillä, että maataloustukikelpoisuus poistettaisiin kaikkein eniten päästöjä tuottavimmilta turvepelloilta ja muiden turvepeltojen kohdalla tuettaisiin ilmastoystävällisempiin viljelymenetelmiin, kuten nurmenkasvatukseen.

Pohjoisemmassa Suomessa turvepeltoja on erityisen paljon ja etenkin Pohjanmaalla uuden pellon raivaaminen turvemaasta voi olla paljon edullisempaa kuin pellon ostaminen. Tilanne on hyvä

tunnustaa, sillä muutoksissa on aina häviäjänensä. Taloudelliset kannustimet, eli maataloustuet tulisi kuitenkin ohjata mieluummin ennallistamiseen kuin päästöjä runsaasti aiheuttavien peltojen viljelemiseen. Kestävällä maanviljelyllä on elintärkeä rooli ilmastonmuutoksen torjunnassa jo sen vuoksi, että maanviljely ja ruoantuotanto olisi tulevaisuudessakin mahdollista.

Esitämme siis vahvasti, että turvemaiden raivaaminen uusiksi pelloiksi kielletään lailla. Tämä toimenpide on välttämätön suomalaisten suometsien ja niihin liittyvien ekosysteemipalveluiden suojelemiseksi sekä Suomen kasvihuonekaasupäästöjen hillitsemiseksi. Samassa yhteydessä esitämme kaikkein eniten päästöjä tuottavien turvepeltojen maataloustukikelpoisuuden poistamista ja tukien ohjaamista näiden peltojen ennallistamiseen.

Näillä perustein Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää edistämään uusien turvepeltojen raivaamisen kieltämistä ja maataloustukikelpoisuuden poistamista kaikkein suuripäästöisemmiltä turvepelloilta sekä tukien ohjaamista näiden peltojen ennallistamiseen.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta kiinnittää aloitteessaan huomiota ilmaston ja ympäristön kestävyden kannalta keskeisiin turvemaihin. Turveperäiset maat ovat merkittävä hiilivarasto, mutta samalla turvepeltojen ja metsäojitettujen soiden vuosittaiset hiilidioksidipäästöt ovat yli 15 megatonnia. Erityisesti maankäyttösektorin päästövähennystavoitteiden näkökulmasta näiden päästöjen vähentäminen olisi tärkeää.

Aloitteessa kuvataan laajasti myös turvemaiden muokkauksesta aiheutuvia haitallisia seurauksia. Turvemaiden tehtäviä haitallisia muutoksia ei ole onnistuttu riittävässä määrin estämään. Ojitusten myötä luonnontilaisiin soihin vuosituhansien mittaan varastoitunut eloperäinen hiili on alkanut hajota hiilidioksidiksi. Vastaavasti soiden vettäminen vähentää turpeen hajoamista hiileksi, sillä veden alla turpeen hajoaminen estyy. Soiden ennallistaminen on myös tärkeää luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Turvemaita on erityisen paljon Lapissa, Kainuussa ja Pohjanmaalla. Näillä alueilla turvemaiden raivauksen täyskielto voisi heikentää maatilojen muuten perusteltua kehittämistä esimerkiksi paremmin eläinten hyvinvointia palvelevaksi. Kannusteiden tulisi kuitenkin olla sellaiset, että raivausta vältettäisiin. Orpon hallitusohjelman mukaan uusien raivaamattomien turvemaiden ojitamisesta pelloiksi luovutaan silloin, kun se on mahdollista. Lisäksi hallitus on linjannut maankäytön muutosmaksun vaikutusarvioinnista.

Tavoitteena tulee olla kehittää maatalouden tukijärjestelmää maltillisesti siten, että nykyistä enemmän painotettaisiin myös ympäristöllistä kestävyttä. Kieltojen ja pikkutarkan sääntelyn sijaan tukijärjestelmään tarvitaan parempia kannusteita ympäristökuormitusta vähentävien nykyaikaisten menetelmien käyttöönottoon. Tärkeää olisi myös luoda edellytykset sille, ettei uusia peltoja olisi enää tarvetta raivata varsinkaan lannan levittämistä varten, vaan että lanta ohjautuisi biokaasun ja kierrätysravinteiden tuotantoon siinä määrin kuin peltolevitys ylittää kasvien ravinnetarpeen.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

Valtioneuvoston kanslian hallinnonala

174. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Suomalaisia EU-urille stipendien avulla

Suomalaisia EU-virkamiehiä tarvitaan lähivuosina kipeästi lisää. Moni 1990-luvulla EU-virkamiesuransa aloittanut suomalainen jää pian eläkkeelle, eikä nuoria kykyjä meinata saada heidän tilalleen. Seurauksena uhkaa olla suomalaisten aliedustus unionin instituutioissa, joissa tehdään Suomen kannalta tärkeää lainvalmistelua ja vaikuttamistyötä. Yksi keino saada suomalaisia nuoria vahvemmin kiinnostumaan EU-urista ja mahdollistaa paremmat asemat virkamieskilpailuissa olisi tarjota stipendejä arvostettuun College of Europeen, joka tunnetaan myös EU-virkamiesten korkeakouluna sekä tasavallan presidentti Alexander Stubbin alma materina.

Moni muu Euroopan maa, mukaan lukien Ruotsi, tarjoaa kansalaisilleen stipendejä korkeakoulun lukukausimaksuja varten. Suuruudeltaan 27 000–29 000 euron lukukausimaksut College of Europeen voivat olla suomalaisille merkittävä kynnyksen lähtökohta hakemaan kansainvälistä EU-koulutusta. Suomalaisia opiskelijoita onkin hakeutunut ja valittu Collegeen opiskelemaan varsin vähän vuosittain. Erityisen tärkeäksi kansainvälisen EU-koulutuksen tekee tällaisten painotusten puute suomalaisista korkeakouluista. EU-aiheiset kurssit ovat hajallaan eikä missään korkeakoulussa tarjota keskittyntä koulutuspolkua EU-tehtäviä silmällä pitäen.

Panostus suomalaisten stipendeihin palautuisi moninkertaisena hyötynä suomalaisten paremmasta EU-osaamisesta ja edustuksesta tärkeissä EU-toimielimissä. Stipendien myöntäminen College of Europeen olisi kokoomuksen EU- ja sivistysmyönteisten arvojen mukaista sekä pragmaattinen panostus suomalaisten tulevaisuuteen vaikuttavana ja omat etunsa tuntevana kansana Euroopan unionissa.

Näillä perusteilla Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää edistämään suomalaisten suuntautumista EU-urille myöntämällä stipendejä College of Europeen.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta on kiinnittänyt aloitteessaan huomiota tärkeään asiaan, joka liittyy suomalaisten mahdollisuuksiin vaikuttaa EU:n toimielimissä.

Suomalaisten osuuden väheneminen EU-viroissa heikentää esimerkiksi Suomen erityispiirteiden tuntemusta EU:ssa ja sen eri toimielimissä. Samoin virkamiesten väheneminen on omiaan vähentämään kansallisen hallintomme ymmärrystä ja osaamista liittyen EU:n toimielimiin ja niiden kanssa toimimiseen.

Samaan aikaan Suomi ei ole ainoa jäsenmaa, jota uhkaa aliedustus EU:ssa. Tällä hetkellä 15 jäsenmaata on aliedustettuina EU:n virkamieskoneistossa samalla, kun muutamat maat ovat yliedustettuina.

Suomalaisten virkamiesten vähentyminen EU:n toimielimissä johtuu ennen kaikkea 1990-luvulla EU-jäsenyyden myötä virkauransa aloittaneiden suomalaisten eläköitymisestä lähivuosina. Toisaalta suomalaiset EU-virkamiehet ovat yhä pääjohtajataso ja yksikönpäällikkötason paikoilla kokoomme suhteutettuna hyvin edustettuina.

Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää aloitteessaan, että Suomen tulisi tarjota stipendejä opiskelijoille, jotka tähtäävät EU-uralle College of Europea kautta ja viittaa Ruotsissa käytössä olevaan stipendijärjestelmään. Myös Ruotsi on aliedustettuna virkamiesten määrässä EU:n toimielimissä stipendijärjestelmästä huolimatta.

EU-uralle kannustamiseen tarvitaan lukuisia eri keinoja. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa on linjattu, että hallitus käynnistää virkamiesohjelman, jonka tavoitteena on edistää suomalaisten virkamiesten pääsyä EU-tehtäviin ja etenemistä toimielinten sisällä. Osana ohjelmaa myös tuetaan valtionhallinnon virkamiesten EU-osaamista. EU-virkoihin kohdistuvissa kilpailuissa pärjääminen on yksi keskeinen menestystekijä, ja osallistumista virkakilpailuihin tulee kasvattaa esimerkiksi markkinoinnilla ja korkeakoulu yhteistyöllä. Stipendi- ja harjoittelupaikat eri yliopistoihin voisivat hyvin olla yksi mahdollinen toimintatapa tässä kokonaisuudessa.

Näillä perusteluilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

175. Kokoomuksen Nuorten Liitto: ESG ei saa vaarantaa Euroopan turvallisuutta

Venäjän pitkittynyt hyökkäyssota Ukrainaan on laittanut Euroopan unionin uuden haasteen eteen. Puolustusteollisuuden tuotanto laahaa, eikä puolustustarvikkeita ole kyetty tuottamaan Ukrainan tarpeiden mukaisesti.

Puolustusteollisuuden alalla toimivat yritykset ovat tehneet hartiavoimin töitä, että maataan puolustavat Ukrainan sotilaat saadaan varustettua. Lisäpanos edellyttää kuitenkin tuotantomäärän reipasta nostamista, mutta Euroopan investointipankki (EIP) ei pysty kapeakatseisten ESG-sääntöjensä takia tätä tukemaan.

EIP olisi paras mahdollinen rahoittaja puolustusteollisuuden eri yrityksille, jotka ovat strategisesti merkittävässä roolissa Euroopan alueella. Kyse on ennen kaikkea Euroopan pitkäjänteisestä turvallisuudesta. EIP:n tehtävänä onkin sen koko olemassaolon ajan ollut tarjota rahoitusta EU:n tavoitteita edistäviin hankkeisiin.

EIP:n rahoitustoimintaa kuitenkin ohjaa sen ESG-politiikka eli tiukat vastuullisuusmääräykset, jotka ovat tässä kohtaa ristiriidassa EU:n tavoitteiden kanssa vahvistaa jäsenmaiden puolustusta ja auttaa Ukrainaa.

ESG (Environmental, Social, and Governance) -kriteerit ovat kestävä kehityksen mittareita, jotka keskittyvät ympäristöön, sosiaalisiin tekijöihin ja hallintoon. Vaikka ajatuksena on edistää eettisempää toimintaa, sille voi antaa paljon kritiikkiä.

ESG estää puolustusteollisuuden tukemisen, sillä se on ESG:lle hyväksymätöntä aseellista toimintaa. Lisäksi ESG-arviointien suurimpia haasteita on niiden epä johdonmukaisuus ja standardoinnin puute. ESG on kohdannut kritiikkiä myös sen politisoitumisen ja ideologisten näkemysten vuoksi.

Sen lisäksi että ESG-kriteerit estävät puolustusteollisuuden rahoittamisen, se on johtanut myös siihen, että saksalaiset eläkerahastot eivät voi enää kriteeriensä vuoksi sijoittaa Suomen valtion velkakirjoihin. Suomi ei ole halunnut allekirjoittaa kansainvälistä sopimusta, jossa tärkeät Puolustusvoimien käyttämät ammuksot - kuorma-ammuksot - kielletäisiin. Puolustusvoimien mukaan näillä ammuksilla on merkittävä maanpuolustustehtävä.

On selvää, että ESG-kriteerit eivät ole onnistuneet palvelemaan kokonaisturvallisuutta. Toimimaton ESG-kriteeristö ampuu meitä itseämme jalkaan ja estää Ukrainan tukemisen tehokkaasti.

Euroopan investointipankin tulisi hylätä toimimaton ESG-kriteeristönsä ja aukaista rahoituskanavansa puolustusteollisuuden yrityksille. Euroopassa on sota, ja EU:n kaikkien organisaatioiden on oltava mukana sen voittamisessa.

Edellä mainituin perustein Kokoomuksen Nuorten Liitto ry esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa kokoomuksen eduskunta- ja ministeriryhmää ottamaan kantaa ESG-kriteeristöjen muuttamiseksi kokonaisturvallisuutta palvelevaksi.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Nuorten Liittoa tärkeästä aloitteesta Euroopan Investointipankin sijoitusvarojen suuntaamisesta eurooppalaisen puolustusteollisuuden kasvattamiseen, Ukrainan tukemiseen sekä Euroopan kokonaisturvallisuuden edistämiseen.

EU:ssa käydään tällä hetkellä laajaa keskustelua puolustustuotannon kapasiteetin kasvattamiseksi. Rahoitusvaihtoehtoina ovat yhteisen budjetin uudelleenpriorisointi tai kasvattaminen, erilaiset budjetin ulkopuoliset rahastot sekä esimerkiksi Euroopan Investointipankin pääoman laajempi hyödyntäminen.

Finanssilaitosten käyttämät vapaaehtoiset ESG-periaatteet luokittelevat osan puolustusinvestoinneista ei-kestäviksi. Ottaen huomioon, että puolustussektorin yksityistä rahoitusta on kiireellisesti lisättävä ja että puolustusteollisuudella on tärkeä rooli koko Euroopan resilienssin ja turvallisuuden vahvistamisessa, rahoituslaitoksia tuleekin kannustaa tarvittaessa tarkistamaan kriteerejään rahoituksen myöntämiseksi.

Erityisesti Euroopan Investointipankin roolia puolustusteollisuuden rahoittamisessa tulee kasvattaa jo olemassa olevaa pääomaa paremmin hyödyntäen. Suomen johdolla yli puolet EU-maista on ottanut aloitteen asian suhteen ja esittänyt, että EIP:n roolia vahvistetaan EU:n puolustuksen tukemiseksi. Pääministeri Petteri Orpon aloitteesta laaditussa valtiojohtajien yhteiskirjeessä ovat mukana muiden muassa Ranska ja Saksa. Kirjeessä edellytetään EIP:tä myös selventämään taksonomian ja ESG:n raportointivaatimuksia vakuutuksena siitä, että esteitä puolustusteollisuuden rahoittamiselle ei ole.

Myös Eurooppa-neuvosto kehotti päätelmissään 21.–22.3. EIP:tä mukauttamaan puolustusteollisuudelle myönnettäviä lainoja koskevaa politiikkaansa ja kaksikäyttötuotteiden nykyistä määritelmäänsä siten, että se samalla turvaa rahoituskapasiteettinsa.

Vaikka Kokoomuksen Nuorten Liiton tärkeän aloitteen voi katsoa jo olevan Petteri Orpon hallituksen linjana, on sen hyväksymiselle silti ajanhetken tärkeiden kysymysten kannalta hyvät perusteet.

Näillä perusteluilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

176. Helsingin Edistyskokoomus: Maa- ja metsätalousministeriö lakkautettava

Suomalainen yhteiskunta ja talous elävät jatkuvassa muutoksessa, mikä asettaa hallintorakenteillemme uusia vaatimuksia. Jotta Suomi voisi menestyä kansainvälisessä kilpailussa ja vastata nyky-yhteiskunnan monimutkaisiin haasteisiin, tarvitsemme tehokkaampia ja joustavampia

hallintorakenteita. Tässä yhteydessä esitämme, että maa- ja metsätalousministeriön lakkauttaminen ja sen tehtävien siirtäminen elinkeinoministeriöön ja ympäristöministeriöön olisi strategisesti tehokas ja taloudellisesti järkevä ratkaisu.

Maa- ja metsätalouden integrointi elinkeinoministeriön alle mahdollistaisi yhtenäisemmän ja kattavamman strategian luomisen suomalaisen elinkeinoelämän monipuolistamiseksi ja kansainvälistämiseksi. Elinkeinoministeriöllä, jonka keskeisenä tehtävänä on edistää yritystoiminnan kasvua ja kansainvälistä kilpailukykyä, olisi paremmat valmiudet yhdistää maa- ja metsätalouden potentiaali osaksi laajempaa talouspoliittista visiota, edistäen samalla innovaatioita ja kestäväää kehitystä.

Siirtämällä maa- ja metsätalousministeriön ympäristövastuu ympäristöministeriölle varmistettaisiin, että maatalouden ja metsätalouden ympäristövaikutukset arvioidaan osana kokonaisvaltaista ympäristöpolitiikkaa. Tämä mahdollistaisi tavoitteellisemmän ja yhtenäisemmän lähestymistavan luonnonvarojen kestävään käyttöön ja ilmastonmuutoksen torjuntaan.

Hallinnollisten tehtävien keskittäminen ja päällekkäisten toimintojen poistaminen vähentäisivät byrokratiaa ja säästäisivät veronmaksajien varoja. Tämä nopeuttaisi päätöksentekoprosesseja ja lisäisi hallinnon läpinäkyvyyttä sekä vastuuvollisuutta.

Nykyaikainen yhteiskunta edellyttää hallintorakenteilta kykyä vastata nopeasti taloudellisiin, ympäristöllisiin ja sosiaalisiin muutoksiin. Maa- ja metsätalousministeriön tehtävien uudelleenorganisointi tukee tehokkaamman ja yhtenäisemmän hallinnon luomista, palvelen paremmin sekä kansalaisia että ympäristöä.

Edellä mainituin perustein Helsingin Edistyskokoomus ry esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan maa- ja metsätalousministeriön lakkauttamiseksi ja sen tehtävien siirtämiseksi työ- ja elinkeinoministeriöön sekä ympäristöministeriöön.

Puoluehallitus:

Helsingin edistyskokoomus esittää aloitteessaan maa- ja metsätalousministeriön lakkauttamista ja sen tehtävien siirtämistä työ- ja elinkeinoministeriöön sekä ympäristöministeriöön. Vastaavan sisältöisiä ehdotuksia on aiemmin kuultu myös ympäristöministeriötä koskien. Keskusteluissa on ollut esillä myös kysymyksiä yksittäisten asioiden valmisteluvastuun oikeasta sijainnista. Tällaisista pohdintoista esimerkkinä on, tulisiko kotimaista alkoholijuomien valmistuksen sääntelyä käsitellä sosiaali- ja terveysministeriön alaisen sääntelyn sijaan työ- ja elinkeino- tai jopa maa- ja metsätalousministeriön alaisena sääntelynä.

Ministeriöfuusioista verrattain tuoreena esimerkkinä on vuonna 2008 voimaan tullut kauppa- ja teollisuusministeriön ja työministeriön yhdistäminen työ- ja elinkeinoministeriöksi. Hallinnonalavastuita on myös siirretty ministeriöstä toiseen, eli tämäkään ei ole aivan ennenkuulumatonta. Lisäksi on tehty ratkaisuja, joissa ministeriö jaetaan kahteen ministeriöön, esimerkiksi vuonna 1970 toteutettu kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön jakaminen liikenneministeriöksi (sittemmin liikenne- ja viestintäministeriö) ja työvoimaministeriöksi (myöh. työministeriö).

Puoluehallitus kiinnittää huomiota siihen, että maatalouspolitiikka on erityisesti EU-kontekstissa taloudellisesti erittäin merkittävä ja pitkälle erikoistunut hallinnonala, joka ei sellaisenaan täysin ole rinnastettavissa yleiseen elinkeinopolitiikkaan. Maataloutta ja laajemmin alkutuotantoa koskee joukko

esimerkiksi huoltovarmuuteen liittyviä tavoitteita, joiden toteuttaminen täysin markkinaehtoisesti ei käytännössä ole aivan realistista. Lisäksi metsätalous on Suomelle kansallisesti hyvin tärkeä ja siihen erikoistunutta osaamista ja EU-vaikuttamista vaativa sektori. Muun muassa näistä toimialan erityispiirteisiin liittyvistä syistä on puoluehallituksen mielestä jatkossakin perusteltua, että maa- ja metsätaloutta koskeva hallinto- ja lainvalmisteluvastuu sekä EU-vaikuttaminen ovat jatkossakin keskitettyinä omaan ministeriöönsä.

Mitä tulee laajemmin tarpeeseen virtaviivaistaa valtioneuvoston toimintaa ja rakenteita, yksistään maa- ja metsätalousministeriön lakkauttamista ja sen tehtävien siirtämistä puoluehallitus ei toisaalta pidä kunnianhimon tasoltaan riittävänä. Ministeriörajojen madaltamista olisi mieluummin tarkasteltava koko valtioneuvoston laajuudessa eikä vain pistemäisesti johonkin yksittäiseen ministeriöön liittyen. Kokonaisvaltaisempi valtioneuvoston rakenteen tarkastelu mahdollistaisi kaikkien hallinnonalakohtaisten erityispiirteiden huomioon ottamisen samassa yhteydessä.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hylkäisi aloitteen.

177. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: EU-alueelle yhteinen ympäristö- ja luontopääoman tilinpitomenettely

Nykyinen talousjärjestelmämme perustuu kestävämpään maapallon resurssien käyttöön. Kansantalouden kokoa ja kasvua mittaava bruttokansantuote ei ota huomioon ympäristöresurssien kestävämpää käyttöä, mistä esimerkkeinä näkyy Suomessa vesistöjen rehevöityminen, metsien yksipuolistuminen ja uhanalaisten lajien määrän kasvu.

Suomi on ollut vuosikymmenen mukana YK:n Ekosysteemitilinpidon kehittämishankkeessa, jossa on rakennettu yhteistä mallia ottamaan huomioon ekosysteemien ihmisille tuomat hyödyt kuin myös ihmisten niille aiheuttaman kuormituksen. EU:ssa myös valmistellaan tällä hetkellä asetusta yhtenäisestä tilastoraportoinnista ympäristötilinpidossa.

Tilinpito mahdollistaa luontoarvojen integroinnin taloudellisen toiminnan kanssa mahdollistaen tärkeiden ympäristö- ja luontoarvojen huomioon ottamisen taloudellisia päätöksiä tehdessä. Luonnon tilan heikentämiselle tulee asettaa hinta, joka ohjaa investointeja ja toimintaa kohti kestävämpiä vaihtoehtoja, kuten toimivassa markkinataloudessa kuuluu. EU:n yhteisessä sisämarkkinassa Suomi on myös monen sektorin edelläkävijänä hyvässä asemassa.

Suomen tulee tukea asetuksen etenemistä ja luonnon tilan parantaminen tulee kaikkialla EU:ssa perustua yhtenäiseen laskentatapaan ja luonnon tilan heikentymisestä tulee olla seurauksia. Pääosin hyvin luonnostaan huolta pitävät maat kuten Suomi hyötyvät standardoinnista, joka asettaa kunnianhimon tason korkealle ja vaatii EU-valtioilta toimia luontopääoman säilyttämiseksi. Yhtenäinen tilinpitotapa mahdollistaa haittaverot ja -tullit kuten hiilitullin, ja on täten yksi tehokkaimmista tavoista pitää huolta luonnostamme markkinatalouden ehdoilla ilman liian tiukkaa regulaatiota ja ehdottomia kieltoja.

Näillä perustein Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää sekä kokoomuksen europarlamenttiryhmiä edistämään EU:n laajuisen yhteisen luonto- ja ympäristötilinpitojärjestelmän kehittämistä ja käyttöönottoa.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkuntaa tärkeästä aloitteesta ja yhtyy näkemykseen, että luonnon tilan heikentämiselle tulee asettaa ja saada näkyviksi hinta samoin kuin päästöille. Luonnon monimuotoisuus ja toimivat luonnon tuottamat ekosysteemipalvelut ovat ihmisen elinehto sekä hyvinvointimme ja taloudellisen toimintamme perusta.

Kokoomus on ollut aktiivinen edistämään globaalia hiilen hinnoittelua ja sitä, että talouspolitiikan välineet kuten valtioiden budjetit ja verot saadaan vahvemmin mukaan ilmastonmuutoksen torjuntaan. Vuonna 2019 Suomen ja kokoomuksen puheenjohtajan, silloisen valtiovarainministeri Petteri Orpon johdolla perustettiin valtiovarainministereiden ilmastokoalitio. Valtiovarainministereiden välineistä haluttiin tehdä työkalu, jolla edistetään ympäristölle ja taloudelle kestäviä valintoja. Luontovaikutukset on tärkeä huomioida yhä vahvemmin ilmastovaikutusten rinnalla. Kokoomukselle on luontevaa jatkaa työtään olla edistämässä ja kehittämässä yhteisiä kestäväää kasvua turvaavia välineitä niin EU-tasolla kuin globaalistikin.

Luontokadon torjunta on ihmiskunnan kannalta yhtä tärkeää kuin ilmastonmuutoksen torjunta. Luonnon monimuotoisuuden heikkenemisellä on merkittävät taloudelliset vaikutukset, minkä takia luontokato on noussut myös elinkeinoelämän ja rahoituksen agendalle. Suomessa toimialat ovat alkaneet laatia biodiversiteettikarttoja, ja hallitus on aktiivinen muun muassa kehittämään luontoarvomarkkinoita ja ekologista kompensatiota, jotta luonnontilan parantamiseen saadaan ohjattua yhä enemmän myös yksityistä rahoitusta.

Arvioiden mukaan yli puolet maapallon bruttokansantuotteesta on voimakkaasti riippuvaista luonnosta ja sen tarjoamista palveluista, joten on perusteltua saada luonto- ja ympäristötilinpito osaksi vastuullista taloudenpitoa. Puoluehallitus katsoo, että järkevä resurssien käyttö ja pääoman kasvattaminen syömisen sijaan on kokoomuslaisen ajattelun ydintä myös luontopääoman kohdalla. Luonnonvarojen kestävä käyttö turvaa myös tulevien sukupolvien mahdollisuudet.

Tarvitsemme kuitenkin parempaa ymmärrystä luontopääoman ja kansantalouden keskinäisistä riippuvuuksista sekä luonnon tuottamien ekosysteemipalveluiden euroistamista. Siksi on perusteltua edistää EU:n laajuista yhteistä luonto- ja ympäristötilinpitojärjestelmän kehittämistä ja käyttöönottoa. EU:n laajuisesti on jo kehitteillä suppea ekosysteemitilinpito, mutta sen kehittämistä ja laajentamista tarvitaan keräämään tarvittavaa tietoa vastuullisen päätöksenteon tueksi.

Kokoomus haluaa turvata luontopääoman säilymisen osana vastuullista talouspolitiikkaa. Luonto- ja ympäristötilinpitoa tarvitaan, jotta päätöksenteossa voidaan paremmin huomioida vaikutukset luonnon tarjoamille ekosysteemipalveluille ja luontopääomalle, josta kannamme vastuuta myös tuleville sukupolville.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

178. Espoonlahden kokoomus: Yhteiskunnallisten oppiaineiden kunnianpalautus ja opetuksen lisääminen

Matemaattis-luonnontieteellisten aineiden tärkeyttä koulumenestyksessä on ylikorostettu 1980-luvulta alkaen niin Suomessa, kuin kaikkialla läntisessä maailmassa. Vuosituhannen vaihteessa ilmiö vain kiihtyi internetin, kännykkäsovellusten ja koodaamisen tuomien mahdollisuuksien myötä. Nyt

2010-luvulta alkaen keskustelua tarvittavista taidoista on hallinnut kirjainyhdistelmä STEM, joka tulee englanninkielisistä vastineista sanoille tie, teknologia, insinööritaito ja matematiikka. Olemme saaneet lukea mediasta, kuinka matematiikan laajan oppimäärän arvosanat ovat nousseet yliopistojen tärkeimmäksi valintaperusteeksi, myös muilla kuin luonnontieteellisillä aloilla. Mutta ihmiset ovat erilaisia. Ja vaikka kuinka haluaisimme, jokaisesta ei tule matemaatikkoa. Lisäksi myös matemaatikon on nykyistä paremmin syytä ymmärtää yhteiskuntaa.

Me emme vähättele matematiikkaa, emmekä halua vähentää sen opetusta. Mutta ei tarvitse kuin avata uutislähetys tai sosiaalinen media nähdäkseen, että yhteiskunnalliset oppiaineet vaativat kunnianpalautuksen ja lisää opetusta. Mieluummin jo ennen kuin on liian myöhäistä.

Monet yhteiskuntamme polttavat ongelmat vaativat kykyä suhteuttaa asioita toisiinsa sekä lähdekritiikkiä. Nämä taas vaativat ymmärrystä asioiden historiallisista taustoista, moraalista, etiikasta ja psykologiasta. Disinformaatio ja muut demokratiaa uhkaavat voimat kuten populismi ja median murrokset, sodat, sotien kriisi, maahanmuutto, työn ja työn tulosten oikeudenmukainen jakautuminen ja ylipäättään sen pohtiminen mitä me teknologian ja tekoälyn mahdollisuuksien täyttämältä elämältä haluamme, vaativat tuekseen parempaa yhteiskunnallisten aineiden ymmärrystä. Erityisesti tekoälyn soveltaminen vaatii myös lähdekriittisyyttä, jota yhteiskunnallisten aineiden opiskelu tukee.

Esitämme sekä perusopetukseen että toiselle asteelle historian, yhteiskuntaopin, filosofian ja psykologian opetuksen lisäämistä kriittisen ajattelun taitojen turvaamiseksi.

Edellä mainitun perusteella Espoonlahden Kokoomus ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa Kansallista Kokoomusta ja eduskuntaryhmää edistämään ja tukemaan sitä. Hyväksyessään tämän aloitteen, on Kansallisella Kokoomuksella velvollisuus nostaa asia julkiseen keskusteluun, sekä edistää yhteiskunnallisten aineiden tuntimäärien lisäämistä ensimmäisen ja toisen asteen opetussuunnitelmiin.

Puoluehallitus:

Espoonlahden Kokoomus nostaa tärkeän asian esille aloitteessaan. Yhteiskunnalliset aineet luovat perustaa ymmärtää yhteiskuntaa ja sen toimintaa.

Puoluehallitus pitää tärkeänä, että yhteiskunnallisia aineita opetetaan riittävästi niin perusasteella kuin toisella asteella. Yhteiskuntaopin opetusta aikaistettiin perusopetuksessa viimeisimmän opetussuunnitelman perusteiden uudistuksen yhteydessä.

Puoluehallitus katsoo, että tuntijakoa on tulevaisuudessa tarkasteltava kriittisesti. Perusopetuksen on turvattava jatkossakin riittävät tiedot ja taidot, joilla oppilas pärjää toisen asteen opinnoissaan. Maailman muuttuessa on voitava tarkastella myös sitä, mitä valtakunnalliseen tuntijakoon kuuluu.

Puoluehallitus toteaa, että tuntijakoa koskevien muutosten osalta on saatava riittävästi tueksi myös asiantuntijatietoa. Pelkästään toisesta aineesta toiseen tuntien siirtäminen ei ole perusteltua. Tuntijakoa tulee tarkastella kriittisesti ja asiantuntija-arvioiden perusteella tehdä tarvittavat muutokset.

Yksittäisten oppiaineiden ja yksityiskohtaisten sisältöjen sijaan tulisi tarkastella oppimisen kokonaisuutta ja tulevaisuudessa tarvittavia taitoja. Tähän liittyen on aika ajoin käytävä myös kriittistä keskustelua alan parhaiden asiantuntijoiden kanssa.

Lopuksi puoluehallitus huomauttaa, että aloitteen toimenpideosa on muotoilultaan virheellinen. Ensinnäkään eduskuntaryhmää ei voida aloitteella velvoittaa vaan ainoastaan kehottaa. Toimenpideosalla velvoitetaan puoluehallitusta (ja kehoitetaan eduskuntaryhmää) ryhtymään toimenpiteisiin aloitteessa käsiteltävien asioiden edistämiseksi ne mainiten. Ylimalkaisia ja täsmentymättömiä viittauksia aloitteen sisältöön tai kehotuksia nostaa asia julkiseen keskusteluun ei toimenpideosassa ole pidetty tarpeellisina. Suositeltavaa on, että aloitteita tehdessään yhdistykset osallistuvat esimerkiksi Kansion järjestämään aloitteiden laadintaa koskevaan koulutukseen tai muulla tapaa esimerkiksi vanhojen puoluekokousaineistojen kautta perehtyvät siihen, miten aloitteen eri osat tulisi muotoilla.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

179. Kokoomuksen Naisten Liitto: Veneily- ja vesistöturvallisuuden opetuksen varmistaminen opetussuunnitelman mukaisesti

Suomi on maailman vesistöisin ja Euroopan saaristoisin maa. Suomessa kaikilla on ainutlaatuisen jokamiehenoikeuksiemme turvin mahdollisuus liikkua vapaasti vesillä ihan pienestä pitäen. Tästä syystä tulee mahdollistaa jokaiselle alakoululaiselle opetussuunnitelman (OPS16) kirjattujen turvallisen vesillä liikkumisen ja vesipelastuksen sekä vesistövuastuullisuuden perusteiden oppiminen. Vesillä liikkumiseen opettaminen on vastuullinen teko. Uudessa opetussuunnitelmassa painotetaan ilmiöopetusta ja vesistöturvallisuuden opettaminen soveltuisi hyvin ympäristöopin opetukseen peruskoulun 1–6-luokkalaisille.

Nykyaikaisia vesistöturvallisuuden opetusmateriaaleja kannattaa hyödyntää monipuolisesti eri opetusaineissa, jolloin lapset saavat itsetutkittavan ja harjoiteltavan kokonaisuuden työstettäväksi. Vesillä liikkumisen opettaminen laulujen, pelien ja liikunnallisten vesiturvallisuusrastien kautta. Vierailu missä tahansa vesiharraste- tai kalastusseuran rannassa tarjoaa oppilaille konkreettisen kokemuksen ja turvallisen keinon vesillä liikkumisen opetteluun. Uimataidon jatkuva kehittäminen tärkeimpänä vesiturvallisuustaitona nousee silloin havainnollisesti esille.

Kokoomuksen Naisten Liitto esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimiin edistääkseen veneily- ja vesiturvallisuuden opetusta opetussuunnitelman mukaisesti.

Puoluehallitus:

Suomi on tuhansien järvien maa. Vesillä liikkumisen taidot ovat tärkeitä perustaitoja.

Jo tällä hetkellä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyy vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Nämä kuuluvat liikunnan oppiaineeseen.

Puoluehallitus katsoo, että voimassa olevien opetussuunnitelmien perusteiden osalta muutostarpeita ei ole vaan aloitteessa esitettyä opetusta annetaan jo tällä hetkellä.

Opetussuunnitelmien perusteita uudistetaan tietyin väliajoin. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet ovat vuodelta 2014. Osauudistuksia opetussuunnitelman perusteisiin tulee välttää, minkä lisäksi opetussuunnitelman perusteita on aina arvioitava kokonaisuutena.

Puoluehallitus katsoo, että aloitteeseen sisältyvää asiasisältötarkastelua voidaan tehdä, kun perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden päivittäminen on jälleen valtakunnallisesti ajankohtaista.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

180. Hämeenlinnan Kokoomusnaiset: Aloite korkeakoulutuksen tutkintonimikkeistön tasavertaistamiseksi

Suomessa oleva dualimallinen korkeakoulutusjärjestelmä käyttää tällä hetkellä kaksia tutkintonimikkeitä.

Muually läntisessä maailmassa, Euroopassa ja Yhdysvalloissa, nimikkeistöt ovat jo korkeakoulujärjestelmistä riippumatta, samoja. Suomen erikoisesta nimikkeistöstä aiheutuu paljon tahatonta hämminkiä kansainvälistyvissä ja Suomen osalta vetovoimaisessa osaamisen viennissä.

Samalla aiheutetaan tarpeetonta eriarvoisuutta yhtäläisen tutkinnon suorittaneiden keskuudessa ja heikennetään suomalaisen korkeakoulusektorin kansainvälistä asemaa kansainvälisessä tarkastelussa. Ammattikorkeakoulujen tuottamat tutkinnot vastaavat laajuuksiltaan ja osaamisvaatimuksiltaan kansallisia alemmista ja ylemmistä korkeakoulututkinnoista annettuja asetuksia ja vaatimuksia, joten ne ovat jo nykyisin täysin rinnasteisia yliopistojen tutkintoihin kaikissa kelpoisuusehdoissa. Ainoa ero tutkintojen välillä on niiden vastaanottaneen korkeakoulun statuksesta johtuva tutkintonimikkeiden ero.

Näillä perusteilla Hämeenlinnan Kokoomusnaiset ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sitoutumaan ajamaan maamme korkeakoulutukseen tutkintonimikkeiden yhdenvertaisuusmallia, ja toimimaan sen eteen, että ammattikorkeakoulututkinnot (AMK) muutetaan nimeltään kandidaatin tutkinnoiksi ja ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot (YAMK) nimetään jatkossa maisteritutkinnoiksi.

Puoluehallitus: (Puoluehallituksen aloitevastaus on aloitteen 182 jälkeen)

181. Hämeenlinnan Kokoomusnaiset: Aloite korkeakoulutusjärjestelmän opetus- ja tutkintonimikkeiden harmonisoimisesta

Suomen dualimallista korkeakoulutusjärjestelmää on kehitetty pian 30 vuotta. Järjestelmän molemmat osat, tiedeyliopistot ja ammattikorkeakoulut, tekevät nykyisin laadukasta ja kriteerit täyttävää koulutus- ja tutkimustyötä sekä yhdessä, että erikseen, mutta koko ajan myös kansainvälisemmissä koalitioissa globaalisti.

Ammattikorkeakouluissa puhutaan kuitenkin edelleen tutkijayliopettajista, siinä missä yliopistoissa professoreista. Käytännössä näiden toimien ja virkojen haltijoiden koulutus-kriteerit ja osaamisen näytöt tehtäviin ovat nykyisin yhteneviä. Ammattikorkeakoulujen tuottama tutkimus kilpailee nykyisin yhä laajemmin kansainvälisestä rahoituksesta. Kansallinen ammattikorkeakoulujen rahoitusjärjestelmä myös edellyttää tätä. Se, että tieteen tekijät eivät ammattikorkeakouluissa ole

oikeutettuja käyttämään nimikettä “professori” on osoittautunut erikoiseksi kummajaiseksi muun maailman silmissä, jossa heidän koulutustasoaan ja tekemäänsä tutkimustyötä kuitenkin verrataan vastaaviin professoreiden tekemään tutkimukseen ja koulutustasoon, ja jonka todetaan olevan täysin rinnasteista muun maailman professoreiden kanssa. Luodaksemme selkeyttä Suomen korkeakoulutuksen kansainväliseen käsitteistöön ja kansalliseen yhdenvertaisuuteen, on nimike professori saatava laajennettua Suomessakin kattamaan koko korkeakoulutusjärjestelmä, kuten se muualla maailmassakin on.

Näillä perusteluilla Hämeenlinnan Kokoomusnaiset ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sitoutumaan siihen, että ammattikorkeakouluihin voidaan myös perustaa professuureja ja käyttää niiden haltijoista nimikettä professori.

Puoluehallitus:

(Puoluehallituksen aloitevastaus on aloitteen 181 jälkeen)

182. Hämeenlinnan Kokoomusnaiset: Aloite ammatillisista tohtoritutkinnoista

Suomen kaksitahtinen korkeakoulutusjärjestelmä, jonka muodostavat tiedeyliopistot ja ammattikorkeakoulut, on kehittynyt palvelemaan maamme ja kansainvälisen osaamisen tarpeita viimeisen 30 vuoden ajan tavalla, joka antaa nykyisin jo erinomaiset edellytykset laajentaa ammattikorkeakoulujen tutkintoihin myös jatkotutkinnot ja tutkijakoulutuksen. Tiedeyliopistojen päätehtävänä on kehittää tiedettä, ammattikorkeakoulujen tehtävänä on kehittää työelämää. Työelämän kehittämiseksi ei saa enää jatkossa asettaa teennäisiä kattoja, vaan nyt aika olisi oikea pilotoida ammattikorkeakouluissa myös jatkotutkintoja, ammatillisia tohtoritutkintoja. Vastaavat tohtorikoulutusohjelmat ovat käytössä myös muissa duaalimallin maissa, Yhdysvalloissa ja useissa Euroopan maissa. Suomalainen työelämä tarvitsee korkeimman mahdollisen koulutuksellisen tuen. Avataan ammattikorkeakouluihin tämä koulutusta, tutkimusta ja myös niiden yksityistä rahoitus pohjaa kehittävä koulutus.

Näillä perusteluilla Hämeenlinnan Kokoomusnaiset ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sitoutumaan siihen, että Suomessa pilotoidaan ammatilliset tohtorikoulutusohjelmat ja tohtoritutkinnot osana ammattikorkeakoulujen omaa tutkimus- ja koulutustoimintaa.

Puoluehallitus: (vastauksena aloitteisiin 180, 181 ja 182)

Puoluehallitus kiittää Hämeenlinnan Kokoomusnaisia aloitteista, joissa tartutaan korkeakoulujärjestelmämme ja duaalimallin kehittämiseen.

Kokoomus on jo pitkään kannattanut duaalimallia. Viimeksi puolueen vuonna 2023 julkaisemassa koulutuspoliittisessa ohjelmassa todetaan, että korkeakoulujärjestelmämme perustuu jatkossakin duaalimalliin. Tässä mallissa kummallakin puolella on oma keskeinen ja omaleimainen tehtävänsä osana koulutusjärjestelmäämme.

Duaalimallissa yliopistojen tehtävänä on tieteellisen tiedon ja tutkimuksen tuottaminen sekä opiskelijoiden akateeminen kouluttaminen. Ammattikorkeakouluilla puolestaan näkökulma on

vahvemmin välittömässä työelämässä: nopeasti uudistuvaan työelämän osaamistarpeeseen vastaamisessa, yritysten uudistumisen tukemisessa ja alueiden elinvoiman kehittämisessä.

Puoluehallitus näkee, että mallin kumpikin puoli toteuttaa nykyisellään omaa tarkoitusta ja tehtäväänsä, minkä takia erottautumiskyky ja erilaiset nimikkeet tutkinnoista ovat perusteltuja. Tutkintonimikkeiden yhdenmukaistaminen, opetusvirkojen nimien harmonisointi sekä tohtoritutkintojen laajentaminen ammattikorkeakouluihin olisivat askel pois päin duaalimallista ja ne voisivat luoda epäselkeyttä, hämärtäen mallia ja tehden siitä vaikeammin ymmärrettävän kokonaisuuden.

Ylempi ammattikorkeakoulututkinto on puoluehallituksen mielestä hyvä esimerkki jatkuvan oppimisen kehittämiseksi tehdystä työstä. Ylempi ammattikorkeakoulututkinto toimii suunnannäyttäjänä uudistettaessa koko koulutusjärjestelmäämme jatkuvaa ja elinikäistä oppimista tukevaan suuntaan. Ylempään ammattikorkeakoulutukseen pääsyn ehtona on vähintään kahden vuoden työkokemus alemman korkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen. Tämä varmistaa ylemmän ammattikorkeakoulututkimuksen työelämälähtöisyyden, mutta samalla tekee siitä luonteeltaan hyvin erilaisen yliopistojen perustutkintoihin verrattuna.

Puoluehallitus kannattaa ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon kehittämistä nykyiseltä pohjalta. Ammattikorkeakoulut ovat tehneet merkittävän työn profiloidakseen koulutusta. Koulutusmuodon itsenäinen sisällöllinen rooli ja sen mukanaan tuoma lisäarvo suhteessa yliopistojen tarjoamiin maisteriopintoihin pitää säilyttää. Tutkintonimikkeiden harmonisointi toisi epäselvyyttä tutkintojen väliseen eroon, joka on luonteeltaan merkittävä. Syy tutkintonimikkeitä koskevassa aloitteessa mainittuihin kaksiiin tutkintonimikkeisiin on nimenomaan se, että koko korkeakoulujärjestelmämme on perusluonteeltaan duaalinen.

Suomalaisissa ammattikorkeakouluissa ei ole professoreita, koska niiden koulutuksen ja tutkimuksen painopiste on käytännönläheisessä ammattikoulutuksessa ja soveltavassa tutkimuksessa, eikä niinkään tieteellisessä perustutkimuksessa, joka on tyypillistä yliopistoille. Ammattikorkeakoulujen henkilöstöön kuuluvat yleensä lehtorit, yliopettajat ja muut opettajat, jotka keskittyvät opetukseen ja käytännönläheisiin hankkeisiin. Nämä ovat arvostettuja ja työn luonnetta hyvin kuvaavia tehtävänimikkeitä.

Yliopistoissa professorin virka on akateeminen ja se liittyy vahvasti tieteelliseen tutkimukseen ja siihen perustuvaan opetukseen. Professorin nimike ja siihen liittyvät tehtävät ovat yliopistojen ja tieteellisten instituutioiden toimintakenttää. Ammattikorkeakoulujen opettajat ovat korkeasti koulutettuja asiantuntijoita omilla aloillaan, mutta heidän roolinsa painottuu enemmän ammatillisten taitojen ja soveltavan tiedon välittämiseen kuin uuden tieteellisen tiedon tuottamiseen. Tästä syystä puoluehallitus näkee, ettei opetus- ja tutkintonimikkeiden harmonisointi ole perusteltua, vaan se olisi omiaan vain luomaan sekaannusta.

Tohtoritutkintojen tarjoaminen ja tohtoritutkintojen suorittaminen kuuluu Suomessa yliopistojen tehtäväkenttään, koska ne ovat tutkimuspainotteisia oppilaitoksia, jotka panostavat tieteellisen tiedon tuottamiseen ja sen pohjalta tapahtuvaan opetukseen. Ammattikorkeakouluissa pääpaino on puolestaan ammatillisessa koulutuksessa ja työelämälähtöisessä tutkimus- ja kehitystoiminnassa. Tämän takia puoluehallitus pitää perusteltuna, että tieteellisten jatkotutkintojen suorittamiseen tähtäävät koulutusvastuut säilyisivät yliopistoissa.

Samalla puoluehallitus pitää tärkeänä, että ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneilla on mahdollisuus tohtorin tutkinnon suorittamiseen yliopistoissa. Tasollinen kelpoisuus jatko-opintoihin määräytyy eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen järjestelmän (EQF) mukaan. Tämä tarkoittaa, että

maisterin tutkinto ja ylempi ammattikorkeakoulututkinto kumpikin ovat tutkinnon tason puolesta samalla viivalla tohtorikoulutuksen tasovaatimuksissa, ja valinnat tehdään sisällöllisten kriteerien kuten pohjakoulutuksen sisällön ja tutkimussuunnitelman perusteella.

Puoluehallitus pitää tärkeänä aloitteen tekijöiden tavoitetta koulutuksen yhdenvertaisuuden edistämisestä. Nimikkeiden ja termistön yhdenmukaistaminen ei kuitenkaan ole tähän paras ratkaisu, vaan toimivampi keino on panostaa ammattikorkeakoulutuksen laatuun ja erityisesti siihen, että tutkinnot vastaavat osajia tarvitsevien alojen tarpeita. Arvostus syntyy laadun ja työelämän tarpeisiin vastaamisen, ei titteleiden kautta. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon tunnettavuus ja sen tarjoama lisäarvo olisi tunnistettava työmarkkinoilla nykyistä paremmin. Esimerkkinä tästä voisi toimia työnantajien siirtyminen laajemmin käyttämään termiä ”soveltuva ylempi korkeakoulututkinto” työpaikkailmoituksissa, mikä toisi ylemmän AMK-koulutuksen ylempien yliopistotutkintojen kanssa myös käytännön tasolla nykyistä paremmin tasavertaiseksi.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteiden 180, 181 ja 182 johdosta.

183. Savo-Karjalan Kokoomusnuoret: Toiselle asteelle laajennettu pakollinen oppivelvollisuus sekä maksuton toinen aste tulee purkaa

Sanna Marinin (sd) hallitus laajensi oppivelvollisuuskäsitteitä siten, että syksystä 2021 lähtien vuonna 2005 ja sen jälkeen syntyneille peruskoulusta toisen asteen opintoihin siirtyminen on ollut pakollista. Tämä tarkoittaa sitä, että riippumatta oppilaan koulukuntoisuudesta tulee hänelle osoittaa opiskelupaikka kunnan toimesta joko lukiossa, ammatillisessa oppilaitoksessa tai tutkintoon valmentavassa koulutuksessa (TUVA).

Ennen oppivelvollisuuden laajentamista haaste ei ole ollut se, ettei opiskelupaikkoja olisi riittänyt kaikille vaan suuret keskeyttämiset, vailla toisen asteen tutkintoa olevien korkea työttömyys ja pienelle osalle taloudelliset haasteet. Todellisuudessa hyvin harva valmistuu toiselta asteelta alle 18-vuotiaana, joten täysi-ikäistyttyään monet jättävät opinnot kesken eikä todellinen tavoite toisen asteen suorittaneiden määrästä parane, kun korkeintaan paperilla.

Savo-Karjalan Kokoomusnuoret yhdessä Kansallisen Kokoomuksen ja monien muiden tahojen tapaan jakaa ajatuksen siitä, että kaikkien tulisi olla suorittanut vähintään toisen asteen tutkinto. Kokoomus ei kannattanut oppivelvollisuuden pidentämistä alkujaankaan, koska sillä ei tosiasiallisesti ratkaista olemassa olevia ongelmia. Sen sijaan sillä on kasvatettu merkittävästi julkisia menoja, kun maksuttomaan toiseen asteeseen uppoaa noin 100 miljoonaa euroa vuodessa. Suurimmalle osalle toisen asteen opiskelijoista materiaalikustannusten hankinta ei tuota ongelmaa, joten raha valuu täysin hukkaan.

Petteri Orpon (kok) hallitusohjelma ei ole ottanut kantaa oppivelvollisuuteen hallitusohjelmassaan, mutta Savo-Karjalan Kokoomusnuoret haluaa herätellä Kokoomusta pääministeripuolueena korjaamaan vasemmistohallituksen rahaa vieviä perusteettomia toimia. Talous ei ole lain ainoa haaste, vaan lain toimeenpanon myötä on havahduttu tilanteeseen, jossa tietty joukko oppilaita ohjataan oppilaitoksiin, vaikka heillä ei terveydellisen tai muun vastaavan syyn puolesta ole tosiasiallisia edellytyksiä suorittaa opintoja. Vaativan erityisen tuen tarvitsijoiden määrä on noussut räjähdysmäisesti, eikä kaikille koulupaikka ole edes oikea ratkaisu vaan terveydenhuollon tukitoimet. Ennen oppivelvollisuuden laajennusta oli mahdollisuus siirtyä ns. ”jopo”-luokalle, kuntouttavaan

päivätoimintaan tai muuhun vastaavaan elämänhallintataitoja tukevaan toimintaan, mikä ei tällä hetkellä ole mahdollista.

Savo-Karjalan Kokoomusnuoret haluaa muistuttaa, että koko kokoomusyhteisössä keskeisin arvo on vapaus. Vapauden tulisi koskettaa myös peruskoulunsa päättäviä 15–16-vuotiaita, jotka tekevät päätöksiä tulevaisuuden suunnastaan. Kaikille tulee varmistaa opiskelupaikka, mutta kaikkia ei tule pakottaa teennäisesti koulun penkille 18-vuotissyntymäpäiväänsä asti parempien tilastojen toivossa. Maksuttoman toisen asteen kustannuksista vapautuvat resurssit voidaan hyödyntää esimerkiksi juuri opiskeluvaihtoehtojen parantamiseen, opetukseen ja valtiontalouden vahvistamiseen."

Edellä mainitun perusteella Savo-Karjalan Kokoomusnuoret esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta edistämään poliittisia toimenpiteitä sen saavuttamiseksi, että oppivelvollisuus palautetaan vuotta 2021 edeltävään malliin päättymään peruskouluun ja maksuton toinen aste puretaan.

Puoluehallitus:

Aiemmin jokaisesta ikäluokasta noin 15 prosenttia on jäänyt ilman toisen asteen tutkintoa. Nuorisobarometrin mukaan suurin syy keskeyttämiseen on ollut väärä alan valinta. Kokoomus haluaa, että jokainen nuori saavuttaa vähintään toisen asteen tutkinnon. Jokaiselle opiskelu ammatillisessa oppilaitoksessa tai lukiossa ei kuitenkaan ole vaihtoehto.

Lukiolle ja ammatilliselle oppilaitokselle on vaihtoehtoja, jos opiskelutaidot tai -motivaatio on hukassa, valinta mietityttää tai arjessa on haasteita. Oppivelvollisille suunnatun valmentavan koulutuksen tavoitteena on vahvistaa nuoren opiskelutaitoja ja valmiuksia jatkaa toisen asteen koulutukseen sekä tukea nuorta elämän suunnittelussa. Valmentavassa koulutuksessa nuori voi vahvistaa taitojaan yksilöllisten tavoitteiden mukaan esimerkiksi tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (TUVA), työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa (TELMA), kansanopistojen oppivelvollisten opistovuodella. Myös oppisopimuskoulutus voi olla hyvä vaihtoehto osalle nuorista peruskoulun päättäjistä.

Meidän on nostettava osaamistasoamme ja varmistettava, että jokainen suorittaa vähintään toisen asteen tutkinnon ja entistä useampi nuori myös korkea-asteen tutkinnon. Orpon hallitus on kohdistanut toimenpiteitä siihen, että jokaisella peruskoulun päättävällä on tarvittavat tiedot ja taidot, sekä tuki opintojen läpi saattamiseen. Tavoitteenamme on selkeä ja saumaton oppimisen tuen järjestelmä, jonka avulla sujuvoitetaan nivelvaiheen koulutusvalintoja, vähennetään koulutuksen keskeyttämistä, parannetaan opiskelijoiden edellytyksiä tutkinnon suorittamiseen ja vahvistetaan opiskelijoiden hyvinvointia. Toimenpiteitä kohdistetaan myös perusopetukseen.

Kehysriihessä hallitus on päättänyt sopeutustoimena rajata oppivelvollisuuslaissa tarkoitetun toisen asteen maksuttoman oppimateriaalin vuoden 2025 syksystä lukien sen kalenterivuoden loppuun, jonka kuluessa opiskelija täyttää 18 vuotta. Tämä vähentää lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen rahoitusta yhteensä 9 miljoonaa euroa vuodesta 2026 lukien. Rajaus koskee myös ylioppilastutkinnon tutkintomaksuja, mikä vähentää ylioppilastutkintolautakunnan toimintamenoja 3 miljoonaa euroa vuodesta 2026 lukien.

Jatkossa on kuitenkin tarpeen selvittää huolellisen arvioinnin pohjalta, millaiset vaikutukset oppivelvollisuuden pidentämisellä ja maksuttomilla oppimateriaaleilla on ollut. Puoluehallituksen käsityksen mukaan hyvin suuri osa esimerkiksi maksuttomien oppimateriaalien hyödystä on kohdistunut tehottomasti keski- ja suurituloisten perheiden lapsille. On perusteltua kysyä, olisiko uudistukselle asetettuihin tavoitteisiin esim. toisen asteen koulutuksen läpäisyn parantamisen osalta

voitu päästä tehokkaammin suuntaamalla tukea sellaisille oppilaille, joilla on todellinen keskeyttämisen riski.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

184. Kotkan Kokoomus: PISA tulosten kohentaminen ja inklusion rajoittaminen perusopetuksessa

Suomi on tippunut PISA tuloksissa merkittävästi sitten parhaiden vuosien. Syitä on varmastikin useita mutta yksi selkeä syy on inklusion käytännön toteuttaminen luokissa. Tämä käytännön toteutus on johtanut tilanteeseen, jossa edetään hitaimman ja eniten tukea tarvitsevien ehdoilla jättäen normaalijakauman keski ja kärkiosat vähemmälle huomiolle. Tämä ei muuten ollut inklusion alunperäinen tavoite – ainakaan juhlapuheissa.

Esitämme että nykytuotoinen inklusio poistetaan, tai ainakin sitä vähennetään nyky muodossaan taikka muutetaan siten että nopeampaan oppimisen etenemiseen kykenevät voidaan joustavasti päästää eteenpäin ja tukea tarvitsevat taas saavat omatahtistaan opetusta. Näin varmistetaan ettemme tarkoituksella hidasta normaalia ja nopeampaan oppimiseen kykenevien oppilaiden etenemistä oppitiellään. Keinoina voisi olla oppimistasoryhmien eriyttäminen omiin luokkiin tai joustaviin ryhmiin joiden välillä opiskelija voi siirtyä joustavasti oman osaamisen ja oppimisen rajoissa. Erityisesti luonnontieteissä ja matematiikassa tämä on oleellista. "

Edellä mainitun perusteella Kotkan Kokoomus ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskunta- ja ministeriryhmää toimimaan siten että kouluissa toteutettavaa inklusiota joko rajoitetaan tai muutetaan siten ettei oppiminen etene hitaimman neljänneksen oppimisen tahdin mukaan vaan annetaan myös aito mahdollisuus edetä nopeammin oppimisen tiellä.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen puoluehallitus kiittää Kotkan kokoomusta puoluekokousaloitteesta. Koulu ei voi yksin korjata oppimisehityksen suuntaa. Tässä tarvitaan koko yhteiskuntaa, myös perheitä, koulun tueksi. Koulu, osaavat opettajat ja laadukas opettajankoulutus ovat kuitenkin kaikkein tärkeimpiä välineitä peruskoulun vahvistamiseksi ja oppimistulosten nostamiseksi.

Peruskoulun tehtävänä on varmistaa, että jokainen oppilas saa riittävät tiedot ja taidot jatkaa koulupolullaan toiselle asteelle. Peruskoulun on taattava jokaiselle oppilaalle riittävän laaja yleissivistys eri oppiaineista.

Suomen koulutusjärjestelmässä yhtenä ohjaavana periaatteena on inklusioperiaate, joka tarkoittaa, että jokaiselle oppilaalle tulee mahdollistaa opetus yhtenäisesti kanssaoppilaiden kanssa. Suomalaisessa järjestelmässä tulisi niin sanotun tasapäistämisen sijaan siirtyä siihen, että jokainen saa tarpeidensa mukaan. Tämä olisi myös parasta koulutuksellista tasa-arvoa ja resurssien viisasta käyttöä. Tähän sisältyy ajatus myös siitä, että nopeammin etenevät oppilaat saisivat edetä omassa tahdissaan ja saada myös haasteita oppimisen polulla.

Käytännössä tällä hetkellä nykyinen lainsäädäntö ei rajoita aloitteessa esitettyä toimintatapaa. Kysymys lienee ennen kaikkea kuntien käytössä olevista resursseista, joilla opetusta voidaan eriyttää. Puoluehallitus katsoo, että tällä ja myös tulevilla vaalikaudella on erityisesti panostettava

peruskoulun kehittämiseen. Peruskoulun tulee taata jokaiselle oppilaalle vähimmäistaso, mutta järjestelmän on toimittava siten, että se huomioisi parhaalla mahdollisella tavalla oppilaiden yksilölliset ominaisuudet.

Viimeisin opetus suunnitelma uudistus vahvisti oppilaiden itseohjautuvuutta ja etenemistä omassa tahdissa. Tämä ei kuitenkaan täysin toteudu tällä hetkellä jokaisessa peruskoulussa vaan nivoutuu ennen kaikkea käytettävissä oleviin resursseihin (mm. koulunkäynnin ohjaajat sekä erityisopettajat). Oppilaiden yhdenvertaisuutta parantaisi sekä, että jokaiselle mahdollistettaisiin oman tason mukainen eteneminen opinnoissa.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

185. Pokkisen Kokoomus: Kelpoisten erityisopettajien saatavuus on turvattava Pohjois-Suomessa ja harvaan asutuilla alueilla tukemalla olemassa olevan henkilöstön täydennys- ja lisäkoulutusta.

Koulutetuista, muodollisesti kelpoisista erityisopettajista on ollut valtakunnallisesti merkittävä pula kuluneen kymmenen vuoden aikana. Ongelma esiintyy edelleen sekä alueellisesti kasvukeskuksissa, että ennen kaikkea Pohjois-Suomessa, mutta myös hyvin yleisesti kaikkialla harvaan asutuilla alueilla. Liian usein koulutuksen järjestäjät kasvukeskusten ulkopuolella eivät saa avoinna oleviin erityisopettajan virkoihin yhtään kelpoista hakijaa, koska koulutettua työvoimaa ei yksinkertaisesti ole riittävästi tarjolla.

Samaan aikaan erilainen oppimisen tuen tarve on kasvanut merkittävästi, jolloin n. 20–25 % perusopetuksen oppilaista on tällä hetkellä tehostetun tai erityisen tuen piirissä. Myös Suomen Pisa-tulosten merkittävä lasku, on ollut kansallisen huolipuheen keskiössä. Pisa-tulosten laskuun ei ole olemassa yksittäisiä selittäviä tekijöitä, mutta tutkimustiedon valossa varmaa on jo se, että Suomen aiempaa Pisa-menestystä kannatteli mm. heikoimmin osaavien oppilaiden neljänneksen nykyistä korkeampi osaamisen taso. Näin ollen huomio kiinnittyy heikommin osaavien oppilaiden osaamisen tukemiseen, jota pystytään nimenomaan erityisopetuksella tukemaan.

Edellä mainittujen lisäksi tuleva väestörakenteen muutos pakottaa meitä etsimään ratkaisuja koulutetun työvoiman suhteen. Vuonna 2030 Suomessa perusopetuksen aloittaa n. 25 % vähemmän 1. luokkalaisia. Useissa osissa maata, luvut ovat vielä tätä huomattavasti suurempia. Tämä vaikuttaa koulutetun työvoiman kannalta merkittävästi alueiden ja seutukuntien veto- ja pitovoimaan. Väestörakenteen muutos lisää ongelmia ennen kaikkea harvaan asuttujen alueiden erityisopettajien saatavuuden kannalta.

Vaikka Opetus- ja Kulttuuriministeriö onkin myöntänyt v. 2024 lisärahoitusta yliopistoille erityisopettajien lisäkoulutukseen, on sen määrä tarpeeseen nähden edelleen liian vähäinen. Toinen merkittävä tekijä, on yllä esitetty ns. kohtaanto-ongelma, jossa koulutettu työvoima ja sen tarve eivät kohtaa. Näin tilanne on esimerkiksi juuri kasvukeskusten ulkopuolella, jonne erityisopettajat eivät hakeudu, koska töitä on runsaasti tarjolla kasvukeskuksissakin.

Väestörakenteen muutos vähentää koululaisia merkittävästi koko Suomessa. Tämän myötä sekä luokanopettajien että aineenopettajien tunnit ja työmahdollisuudet vähentyvät merkittävästi, vaikka samaan aikaan oppimisen tuen tarve ei osoita vähentymisen merkkejä.

Ratkaisuksi erityisopettajien koulutustarpeeseen ja siinä olevaan kohtaanto-ongelmaan tulisi harkita koulutuksen järjestäjien tukemista oman olemassa olevan henkilöstönsä täydennys- ja lisäkouluttamiseksi. Etenkin aikuiskoulutustuen poistuessa, olisi täydennyskouluttautuminen monimuotomenetelmin ja työn ohessa, tehtävä mahdollisimman helpoksi koulutuksen järjestäjille ja täydennyskoulutukseen osallistuville luokan- ja aineenopettajille. Kun täydennyskouluttautuminen tapahtuisi työn ohessa räätälöidysti ja omalla paikkakunnalla, olisi tämä merkittävä kannustin henkilöstölle tulevaisuuden työllistymiseen seutukunnalla.

Luonnollisesti tällainen täydennyskoulutuksen lisäys vaatii Opetus- ja kulttuuriministeriön kautta kohdennettua ja korvamerkittyä hankerahoitusta yliopistoille vastaamaan alueelliseen erityisopettajien koulutustarpeeseen. Kohdennettu täydennyskoulutus olisi kuitenkin kansakunnan osaamisen kannalta erittäin tärkeä turvataksemme sivistykselliset oikeudet ja koulutetun työvoiman saatavuuden kautta koko Suomen.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että kelpoisten erityisopettajien saatavuus turvataan Pohjois-Suomessa ja harvaan asutuilla alueilla tukemalla olemassa olevan henkilöstön täydennys- ja lisäkoulutusta.

Puoluehallitus:

Pokkisen Kokoomus kiinnittää huomiota tärkeään aiheeseen. Orpon hallitus on tunnistanut vakavan erityisopettajapulan ja myöntänyt vuoden 2023 lopussa kahdeksalle yliopistolle yhteensä noin kahden miljoonan euron rahoituksen suomen- ja ruotsinkielisten erityisluokanopettajien, erityisopettajien ja varhaiskasvatuksen erityisopettajien koulutuksiin.

Harkinnanvaraista rahoitusta myönnettiin Helsingin, Itä-Suomen, Jyväskylän, Lapin, Oulun, Tampereen ja Turun yliopistoille sekä Åbo Akademiille. Rahoituksella vastataan opetusalan osaaja- ja työvoimapulaan, jotta erityisopettajia koulutettaisiin kummankin kansalliskielen tarpeisiin laajasti ympäri Suomen, sillä pula erityisopettajista on maanlaajuinen.

Kuten Pokkisen Kokoomus toteaa, monimuotokoulutus antaa alalla jo oleville osaajille mahdollisuuden kouluttautua erityisopettajaksi joustavammin ja nopeammin työn ohessa. On erittäin hienoa, että yliopistot ovat jo nyt laajentaneet monimuotokoulutuksen tarjontaa. Myös monet kunnat ovat mahdollistaneet oman henkilökuntansa pätevöitymisen erityisopettajiksi.

Erytisopettajapulaan on luvassa helpotusta, kun yliopistot avaavat lisää koulutuspaikkoja. Resurssilisäys on tarpeen, mutta se ei riitä ratkaisemaan kaikkia oppimisen tukeen liittyviä ongelmia. Tarvitaan myös toimivat tuen rakenteet ja tuen mahdollistaminen sitä tarvitseville lapsille ja nuorille. Siksi hallitus on uudistamassa perusopetuksen oppimisen tuen.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

186. Vaasan kokoomusnaiset: Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.

Nykypäivänä kaikilla oppilailla ei ole turvallista opiskeluympäristöä kouluissa, koska inkluusiota on toteutettu ilman riittävien resurssien lisäämistä opetukseen. Inkluusio ei ole järkevä ratkaisu oppilaiden kannalta vaan lisää eriarvoisuutta. Oppilailla on oltava mahdollisuus turvalliseen ja

motivoivaan opiskeluympäristöön. On myös järjestettävä turvallinen oppimisympäristö niille oppilaille, jotka väkivaltaisia ovat itseään tai muita kohtaan.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimenpiteisiin, jotta Opetushallituksen sivuja täydennetään turvallisen oppimisympäristön toteutuksen osalta. Yksi virke ei riitä kertomaan, miten oppilaille käytännössä turvataan motivoiva ja turvallinen oppimisympäristö.

Puoluehallitus:

Kokoomus on sitoutunut toimimaan niin, että jokaisen lapsen koulunkäynti on turvallista ja oppimiseen kannustavaa.

Yhtenä tärkeimmistä Opetushallituksen ohjauskeinoista tämän tavoitteen saavuttamiseksi voidaan pitää perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita, jonka yhtenä erityisenä tarkoituksena on varmistaa koulutuksen tasa-arvo ja laatu sekä luoda hyvät edellytykset oppilaiden kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle.

Kuten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa todetaan, opetussuunnitelman mukainen turvallinen oppimisympäristö on jokaisen oppilaan oikeus. Oppimisympäristöjen kehittämisessä on otettava huomioon koulu yhteisön ja jokaisen oppilaan kokonaisvaltainen hyvinvointi. Ympäristöjen tulee olla turvallisia ja terveellisiä ja edistää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaista tervettä kasvua ja kehitystä. Oppilaita pitää ohjata vastuulliseen ja turvalliseen toimintaan kaikissa oppimisympäristöissä.

Suomen koulutusjärjestelmässä yhtenä ohjaavana periaatteena on inklusioperiaate, joka tarkoittaa, ettei oppilaita luokitella ominaisuuksien tai taipumusten mukaan, vaan heitä kohdellaan tasaveroisesti. Lähikoululle tulee tällöin taata resurssit vastata kaikkien oppilaiden tarpeisiin.

Suomalaisessa järjestelmässä tulisi niin sanotun tasapäistämisen sijaan siirtyä siihen, että jokainen saa tarpeidensa mukaan. Tämä olisi myös parasta koulutuksellista tasa-arvoa ja resurssien viisasta käyttöä. Kysymys lienee ennen kaikkea kuntien käytössä olevista resursseista, joilla opetusta voidaan eriyttää.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

187. Alavuden Kokoomus: Vaativan erityisen tuen toisen asteen opiskelupaikkojen kehittäminen ja alueellinen turvaaminen

Vaativan erityisen tuen toisen asteen opiskelupaikkoja (esim. LUOVI) on liian vähän Suomessa ja suuntana on ollut siirtää opiskelupaikkoja kasvukeskuksiin, isompiin kaupunkeihin. Tämä ei palvele erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita tai heidän yksilöllisiä tavoitteitaan. Ko. opiskelupaikkoja ei saa vähentää ja olemassa olevien säilyttämisessä pitää huomioida alueellisen kattavuuden lisäksi tarjolla olevat tukimahdollisuudet esim. asuntola samalla paikkakunnalla, joka mahdollistaa ohjatun ja tuetun itsenäistymisen (opiskelijat saavat tukea arjessa selviytymiseen, joka tukee taas itsenäistymistä sekä itsenäisempää asumista tulevaisuudessa ja näin tuo yhteiskunnalle säästöjä) ja samalla yhteiskunnan rahoja säästyisi, koska tarvitaan vähemmän pitkänmatkan KELA-taksikuljetuksia. Kokemuksen mukaan asuntola myös tukee sitä, että opiskellaan asiallisesti ilman turhia poissaoloja ja saadaan tutkinto suoritettua.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimenpiteisiin vaativan erityisen tuen toisen asteen opiskelupaikkojen määrän ja alueellisen kattavuuden turvaamiseksi.

Puoluehallitus:

Alavuden Kokoomus kiinnittää huomiota tärkeään asiaan. Vaativa erityinen tuki on erittäin tärkeä osa oppimisen tuen järjestelmää, vaikka sitä saa vain noin puolitoista prosenttia kaikista ammatillisen toisen asteen tutkintoon johtavan koulutuksen opiskelijoista. Kyse on juuri siitä joukosta, joiden eteneminen opinnoissa ilman vahvaa tukea ei onnistuisi.

Opiskelijalla on oikeus vaatimaan erityiseen tukeen, jos hän vaikeiden oppimisvaikeuksien, vaikean vamman tai sairauden vuoksi tarvitsee yksilöllistä, laaja-alaista ja monipuolista tukea. Vaativaa erityistä tukea annetaan oppilaitoksissa, joilla on siihen järjestämislupa. Näitä oppilaitoksia on Suomessa 11 kappaletta.

Petteri Orpon hallituksen tavoitteena on, että jokainen opiskelija suorittaa toisen asteen tutkinnon. Tämä tarkoittaa myös vaativan erityisen tuen toisen asteen opiskelijoita.

Samalla oppivelvollisuuden laajentamisen kanssa vaativan erityisen tuen tarve on lisääntynyt sekä oppivelvollisten että ei-oppivelvollisten osalta. Tässä valossa on tärkeää, ettei opiskelupaikkojen määrä vähene ja että opiskelupaikkoja on maantieteellisesti kattavasti tarjolla.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

188. Kuortaneen Kokoomus: Suomalaisen koulun kunnianpalautus

Vuosituhanneen vaihteessa Suomen kouluihin virtasi ulkomailta vieraita. He tulivat tutustumaan ihmeseeseen, suomalaiseen peruskouluun. PISA-tulokset ovat romahtaneet 20 vuodessa. On aika tehdä suomalaisen koulun kunnianpalautus. Se vaatii rohkeita päätöksiä.

Moderni peruskoulu kannustaa itseohjautuvuuteen ja uusissa kouluissa on vuosien ajan suosittu avoimia oppimisympäristöjä. Tällaiset ympäristöt ovat haastavia oppilaille, jotka tarvitsevat rutiineja ja järjestelmällisyyttä. Oppilas, jolla on selkeä ja turvallinen oppimisympäristö tutussa tilassa, kykenee kohdistamaan keskittymisensä opiskelemiseen sen sijaan, että alati muuttuvat tilat ja tilanteet, ryhmät ja opettajat aiheuttavat levottomuutta. Tulevat koulut on rakennettava nämä seikat paremmin huomioiden.

Inklusion tavoitteena on se, ettei ole erillisiä erityiskouluja ja -luokkia vaan kaikki oppilaat ovat tasavertaisia. Se on hieno ajatus, joka ei toimi käytännössä. Lähtökohtana tulee olla, että tukea tarvitsevat oppilaat saavat sitä omassa pienluokkassaan, jolloin erityisoppilaan ei tarvitse kokea alemmuudentunnetta tai kiusaamista yleisopetuksessa. Se, että erityisoppilaat ovat lähtökohtaisesti integroitu yleisopetukseen, ei ole tasa-arvoa luova rakennelma. Sen sijaan harkittu osallistuminen yleisopetukseen, mutta ensisijainen oikeus pienluokkaopetukseen, luo tasa-arvoa ja tarjoaa tasapuolisen mahdollisuuden oppimiseen. Lisäksi yleisopetuksessa tulisi lisätä joustavaa tasoryhmittelyä, sillä sen on todettu parantavan oppimistuloksia.

Nykyinen hallitus suunnittelee tuovansa eduskuntaan lainsäädäntöä, jolla rajoitetaan puhelimen käyttöä kouluissa. Tämä on positiivinen suuntaus. Puhelinta käytetään kiusaamiseen, mutta sen lisäksi sillä on kohtalokas vaikutus keskittymiskykyyn sekä nuorten mielenterveyden heikkenemiseen.

Puhelimen käyttöä on jatkossa rajoitettava peruskoulussa koko päivän osalta, kuten esimerkiksi Ranskassa on tehty.

Digitalisaatiossa on sekä hyviä että huonoja puolia. Koulu valmistaa nuorta elämän tielle. Nuoret astuvat erilaiseen työelämään kuin me aikoinamme. Silti digitalisaation rinnalla pitäisi vaalia käsin kirjoittamisen taitoa. Käsin kirjoittaminen paperille ei ole mikään häpeä. Useimmat tutkimukset puoltavat käsin kirjoittamisen vaikutusta aivoihin ja muistamiseen. On selvää, että viime vuosikymmenten uudistukset eivät ole vieneet haluttuun suuntaan, joten miksi emme voisi palata joihinkin, hyviksi todettuihin käytäntöihin?

Empatia on inhimillisyyden ydintä, jota ei voi korvata mobiililaitteella. Viertolan koulun tapahtumat sekä nuorten keskinäinen henkinen ja fyysinen väkivalta osoittavat, kuinka tärkeää empatian opetus on. Varhaiskasvatuksessa ja koulussa pitää keskittyä entistä enemmän tunnetaitoihin, vuorovaikutukseen ja sovittelevaan kulttuuriin. Voisimmeko siirtää välillä katseen näytöltä toisen ihmisen silmiin? Eri puolilla Suomea on käytössä VERSO-ohjelma, jossa nuoret etsivät ratkaisuja kriisitilanteisiin. Vastuu säilyy aikuisella. Tulokset ovat olleet erittäin lupaavia. Olisiko tässä yksi sovittelumalli kaikkiin Suomen kouluihin?

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että vähennämme avoimia oppimisympäristöjä, toteutamme vähemmän ja harkitumpaa inklusiota, rajoitamme puhelimen käyttöä koko koulupäivän osalta, vaalimme kirjoitustaitoa, lisäämme tunnetaitojen opetusta kouluissa sekä laajennamme kurinpitokeinojen valikoimaa ja vastuutamme huoltajia lastensa koulutyön edistämiseksi.

Puoluehallitus:

Kuortaneen Kokoomus kiinnittää aloitteessaan huomiota tärkeisiin asioihin.

Puoluehallitus muistuttaa, että kunnilla ja koulutuksen järjestäjillä on suhteellisen laaja autonomia sen suhteen, miten opetusta toteutetaan. Tämä koskettaa myös oppimisympäristöjä ja niiden kehittämistä, mitä valtio ei ohjaa.

Kokoomuksen vuodelta 2023 voimassa oleva koulutuspoliittinen ohjelma kiinnittää huomiota juuri aloitteissa mainittuihin asioihin. Kokoomus vahvistaisi perusopetuksen laatua vakiinnuttamalla laatu- ja tasa-arvorahoituksen määrärahatason. Perusopetuksen alakoulun opetukseen tuodaan enemmän aikaa perustaitojen oppimiseen lisäämällä vuosiviikkotunteja 2–3 tunnilla. Näin lisätään annettavaa opetusta.

Kokoomus on tavoitellut myös oppimisen tuen uudistamista. Tämä liittyy erityisesti käytyyn keskusteluun koskien inklusiota. On ensiarvoisen tärkeää, että jokainen oppilas voi saada tarvitsevansa tuen, riittävän ajoissa.

Nämä tavoitteet sisältyvät myös pääministeri Orpon hallitusohjelmaan. Tämän lisäksi tavoitteena on, että mobiililaitteiden käyttöä voidaan rajoittaa nykyistä tehokkaammin tekemällä tähän liittyen selkeämpi lainsäädäntö.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

189. Kuortaneen Kokoomus: Panostetaan yhteisöllisyyteen ja yhteistyöhön kouluissa

Viertolan koulun tapahtumat huhtikuussa 2024 osoittivat, kuinka tärkeää on panostaa oppilas- ja opiskelijahuoltoon. Alakoulu on perusta, jolle lapsen koulupolku rakennetaan, joten se vaatii resursseja sekä uudistuksia. Uudistus voi olla sekin, että palaamme joihinkin vanhoihin hyviin asioihin, joita käsiteltiin Kuortaneen Kokoomus ry:n toisessa koulutukseen liittyvässä aloitteessa.

Oppilas- ja opiskelijahuollon resurssit on oltava kunnossa. Hyvinvointialueiden talousvaikeudet ovat riski toimivalle oppilas- ja opiskelijahuollolle, kun kuraattoreja, koulupsykologeja ja koululääkäreitä ei ole riittävästi.

Sote-uudistuksen myötä oppilas- ja opiskelijahuollon työntekijät ovat joutuneet etäämmälle koulun arjesta. Yhteistyö opetushenkilöstön ja sote-henkilöstön välillä on vähentynyt. Olemme vaarallisella tiellä. Edellinen hallitus lupasi tasavertaisia palveluja kautta maan. Väitettiin, että vain palkanmaksaja vaihtuu ja muuten kaikki pysyisi ennallaan. Mitä kävikään? Kuraattoripalvelusta tuli raskasrakenteinen sote-palvelu, jossa aikaa menee enemmän kirjaamiseen kuin kohtaamisiin.

Niin kuraattorien kuin psykologien ammattiliitot, OAJ ja lukiolaisten liitto vastustivat henkilöstön siirtämistä kunnista sote-alueille. Korjataan edellisen hallituksen tekemä virhe ja siirretään sote-henkilöstö takaisin kuntiin ja kouluihin, joissa heitä tarvitaan eniten. Nuorten fyysinen kohtaaminen on olennaista kuraattorin työssä. Mitä vähemmän on kohtaamisia niin sitä enemmän nuoria jää ilman tukea.

Myös koulujen toimintakulttuureja on ravisteltava ja muutettava. Meidän on päästävä syvälle ongelman sisälle. Aina työryhmät eivät auta, joten moniammatillinen yhteistyö vaatii vahvistusta. Se tarkoittaa sitä, että henkilöstön kesken jaettaisiin enemmän tietoa ja tehtäisiin enemmän yhdessä. Konkreettinen keino voisi olla koulujen henkilöstön kouluttaminen systeemiseen ja suhdeperusteiseen työotteeseen.

Pitää myös varmistaa, että kuraattoreilla on enemmän aikaa luokkatason työskentelyyn ja muuhun yhteisölliseen työhön. Näin kuraattorien tunne- ja vuorovaikutusosaamista voisi hyödyntää isommalle oppilasmäärälle. Sitä on mahdotonta toteuttaa, jos kuraattoreita ei siirretä sote-alueilta takaisin kuntiin.

Kotien vastuuta on korostettava. Tätä pääministeri Petteri Orpo korosti keväällä 2024. Vanhempien tulisi olla esimerkkejä nuorille, ei kavereita ilman auktoriteettia. Tarvitsemme ison kulttuurisen muutoksen. Elämän ensimmäisille askeleille on panostettava. Jo neuvolassa pitää antaa selkeämmät ohjeet lasten psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen kehityksen tukemiseksi. Näin apua saisi koko perhe. Tämä tarkoittaisi neuvoloiden käytäntöjen muuttamista.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että lisäämme resursseja oppilas- ja opiskelijahuoltoon, siirrämme kuraattorit ja muun kouluille tarpeellisen sote-henkilöstön sote-alueilta takaisin kuntiin, vahvistamme moniammatillista yhteistyötä suomalaisissa kouluissa ja muutamme neuvolajärjestelmäämme siten, että jatkossa vanhemmat saavat selkeät ohjeet psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen kehityksen tukemiseksi.

Puoluehallitus:

Aloitteessa kiinnitetään huomiota tärkeään asiaan. Puoluehallitus muistuttaa, että Kokoomus ei tukenut oppilas- ja opiskelijahuollon palveluiden siirtoa hyvinvointialueille.

Oppilas- ja opiskelijahuolto ovat erittäin tärkeitä palveluita lasten ja nuorten arjessa. Jo tälläkin hetkellä moniammatillista yhteistyötä toteutetaan niin opiskeluhuollon kuin koulujen ja oppilaitosten muun henkilökunnan kesken.

Opiskeluhuollon palveluiden siirtoa kuntien järjestämisvastuulle tulee huolellisesti arvioida. Tehty muutos on ehtinyt olla voimassa vasta kaksi vuotta ja uusi muutos takaisin vanhaan toimintamalliin voi olla haasteellista toteuttaa.

Puoluehallitus muistuttaa, että julkisen talouden tilanne on haastava eikä lisäresursseja ole juuri luvassa millekään hallinnonalalle.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

190. Kokoomuksen Nuorten Liitto: Opiskelijat pois valtion rahoittamista lokaaleista

Opiskelijat siirrettiin vuoden 2017 alussa yleisen asumistuen piiriin, joka tuli yhteiskunnalle erittäin kalliiksi. Asumistuki uudistus kannusti opiskelijat hankkimaan aiempaa kalliimpia vuokra-asuntoja, sillä valitsemalla halvemman asunnon opiskelijan tuen määrä pieneni. Opiskelijoiden asumisen ollessa julkisesti tuettua, tulisi tuen kannustaa asumaan edullisesti, kuten soluasunnoissa.

Ennen opiskelijoille maksettiin opintotuen asumislisää, jonka enimmäismäärä oli 201,60 euroa kuukaudessa. Sen jälkeen, kun opiskelijoille alettiin maksaa yleistä asumistukea, yksin asuvan opiskelijan keskimääräinen asumistuki on ollut 340–387 euroa kuukaudessa. Yksin asuva opiskelija saattoi enimmillään saada jopa 465 euroa yleistä asumistukea kuukaudessa.

Nykyisin yleisen asumistuen saajista 43 prosenttia on opiskelija ruokakuntia. Yleiseen asumistukeen siirtymisen jälkeen opiskelijoiden saamat asumisen tuet ovat kasvaneet noin 335 miljoonalla. Yleiseen asumistukeen siirtymisessä voittajia ovat yksioissa asuvat opiskelijat, sillä tällä tavoin tuen muoto optimoidaan. Lisäksi yleisen asumistuen ruokakuntakohtaisuudesta johtuen pariskuntien on monesti kannattavampaa asua erillään omissa yksioissään kuin yhdessä. Yleisessä asumistuessa tuen määrä ja tulorajat per henkilö laskevat merkittävästi, jos pariskunta muuttaa yhteen toisin kuin opintotuen asumislisässä.

Suora vuokraan sidottu asumistuki on erittäin huono kannustin löytää edullisin asumismuoto. Siksi yksioissa asuminen on yleistynyt voimakkaasti, kun taas soluasuntojen asumispaikkoja on tyhjänä ympäri Suomen. Solujen tulisi olla tyypilliselle opiskelijalle tarpeeksi hyvä tuettu asumismuoto, sillä ei ole kenenkään oikeus saada yksiotä opiskelun ajaksi yhteiskunnan kustannuksella.

Yli kolmen sadan miljoonan lisätuki opiskelijoiden asumiseen on tehotonta resurssien käyttöä, sillä asumistuen tarjoama elintasokorotus opiskelijoille ei varsinaisesti maksa itseään takaisin yhteiskunnalle. Opintotuen asumislisän taso pitäisi määrittää siten, että kiinteä summa kannustaisi opiskelijoita valitsemaan edullisempia asumismuotoja tai osallistumaan omalla panoksellaan asumiskustannuksiinsa.

On myös muistettava, että asumistuen lisäksi opiskelijat saavat opintorahaa 279,38 euroa kuukaudessa ja opintolainaa elokuusta 2024 alkaen 850 euroa kuukaudessa. Opinnotkin ovat suomalaisessa korkeakoulussa maksuttomia. Opiskelijan asema on Suomessa siten erittäin hyvä, eikä asumistuen muuttaminen takaisin opintotuen asumislisäksi heittäisi opiskelijaa lainkaan puille paljaille.

Edellä mainituin perustein Kokoomuksen Nuorten Liitto ry esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa kokoomuksen eduskunta- ja ministeriryhmää edistämään opiskelijoiden siirtämistä yleisen asumistuen piiristä takaisin opintotuen asumislisään.

Puoluehallitus:

Kuten aloitteessa todetaan, opiskelijat siirrettiin yleisen asumistuen piiriin vuoden 2017 alusta. On totta, että opiskelijoiden siirto yleiseen asumistukeen on kasvattanut merkittävästi asumistuen menoja.

Kokoomusjohtoinen hallitus on juuri päättänyt kehysriihessään, että opiskelijat siirretään takaisin opintotuen asumislisälle.

Kokoomus tukee myös hallitusohjelman kirjausta opintotuen kokonaisuudistuksesta. On ensiarvoisen tärkeää, että opintotukijärjestelmä on mahdollisimman selkeä ja kannustava. Osana kokonaisuudistusta on arvioitava laajasti opintotuen erilaisia tukielementtejä, kuten lainamäärää, lainan hyvitystä, vapaan tulon rajoja sekä etuusmenojen tasoa.

Opintotukea on kehitetty koko vuosituhanen hyvin pistemäisesti. Opintotuen kokonaisuudistus mahdollistaa opintotukijärjestelmän laajemman tarkastelun, jotta järjestelmä on tulevaisuudessa myös mahdollisimman ennakoitava opiskelijoiden näkökulmasta.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

191. Savo-Karjalan kokoomusnaiset ja Joensuun kokoomusnaiset: Kulttuurin puolesta

Kulttuurikentällä kauttaaltaan on ollut voimakkaita rajoitustoimia korona-aikana. Tästä ajasta on jäänyt kuormaa kulttuurialoille, eivätkä kaikki toimijat pysty vielääkään jatkamaan toimintaansa ns. entiseen malliin. Talouden sopeuttamistoimet antavat syitä ja perusteluja jossain tilanteessa jopa perusteettomille kulttuuria runteleville ratkaisuille. Tämä kaikki siitakin huolimatta, että kulttuurin positiivinen vaikutus terveyteen ja hyvinvointiin on tunnustettu kiistaton tosiasia. Kulttuurin tekemisen ja kuluttamisen kautta avautuu monipuoliset välineet myös monialaiseen tunnemaailmaan.

Sen lisäksi, että kulttuuri on voimavara, se voi olla myös jalostettu vientituote. Kokoomus on viime aikoina profiloitunut ihmisten mielessä kulttuurin vastaisena puolueena.

Asian oikaisemiseksi ja muuttamiseksi tarvitaan tehokasta mielipiteisiin vaikuttamista, mielikuvabrändäystä. Käyttöön on hyvä ottaa kaikki ne sosiaalisen median välineet, joita eri ikäluokat käyttävät. Erityisesti suuntana tulevaisuus ja nuoret. Uudenlainen brändäys ja vaikuttaminen on samanaikaisesti uuden sukupolven jäsenhankintaa. Kulttuurimyönteisyys toimii eri sukupolvia yhdistävänä tekijänä. Kulttuurin tukeminen luo hyvinvointia ja terveyttä ja on satsaus tulevaisuuteen.

Edellä esitetyn perusteella Joensuun Kokoomusnaiset ja Savo-Karjalan Kokoomusnaisten piiri esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää ryhtymään toimenpiteisiin niin, että Kokoomuksen uudenlainen kulttuurimyönteinen linjaus ja

brändi, joka kohdistetaan eri somekanavien kautta julkisuuteen eri ikäryhmille ja aivan erityisesti nuorisolle.

Puoluehallitus:

Kulttuuri on keskeinen osa sivistysvaltiota. Elävä kulttuurielämä on rikkaus, jolla on myönteisiä vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin sekä turvallisuuteen.

Korona-aikana Kokoomus nosti erittäin aktiivisesti esille rajoitustoimenpiteiden haitallisia vaikutuksia kulttuurille ja luoville aloille ylipäättänsä.

Kokoomuksen visio taiteen ja kulttuurin tulevaisuudesta julkaistiin vuonna 2023. Visiossa on tunnustettu, että kulttuuriala toipuu yhä koronapandemian jäljiltä ja yhteinen tehtävämme on saada se jälleen kukoistamaan. Kulttuurialan kasvu tukee koko yhteiskuntaa vahvistaen sen hyvinvointia, luovuutta, turvallisuutta ja kestävyyttä.

Puoluehallitus yhtyy aloitteessa esitettyyn näkemykseen sen osalta, että viestinnällisesti puolueen kulttuuripoliittisia linjauksia voitaisiin nostaa vielä enemmän näkyville. Puoluehallitus kuitenkin muistuttaa aloitteen tekijöitä siitä, että hyväksytty kulttuuripoliittinen visio sisältää paljon toimialalle myönteisiä linjauksia. Lisäksi puoluehallitus huomauttaa, että aloitteella ei eduskuntaryhmää voida velvoittaa vaan ainoastaan kehottaa.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

192. Joensuun Kokoomusnaiset ja Savo-Karjalan kokoomusnaiset:

Liikkumattomuus: Piilevä uhka yhteiskunnallemme

Liikkumattomuus on hiljainen pandemia, joka kätkeytyy modernin elämäntyylin varjoon. Se on enemmän kuin vain laiskuutta tai passiivisuutta – se on yhteiskunnan terveydelle ja taloudelle merkittävä uhka.

Teknologian käytön vastapainona liikunta on tärkeä osa hyvinvointia. Liikkumattomuus on suoraan yhteydessä terveysongelmiin. Istumatyö, vähäinen fyysinen aktiivisuus ja liikunnan puute ovat keskeisiä tekijöitä monien sairauksien taustalla. Näiden sairauksien hoitaminen ja niihin liittyvä terveydenhuolto aiheuttavat kustannuksia yhteiskunnalle. Terveysongelmat aiheuttavat poissaoloja koulusta ja työpaikoilla.

Liikunnan puute vaikuttaa myös sosiaaliseen hyvinvointiin. Fyysisen aktiivisuuden puute voi johtaa eristäytymiseen ja yksinäisyyteen, mikä puolestaan lisää mielenterveysongelmien riskiä.

Liikkumattomuus vaikuttaa lapsiin ja nuoriin. Lasten ja nuorten fyysinen passiivisuus lisää riskiä kehityshäiriöille ja terveysongelmille, mikä voi vaikuttaa heidän koko elämäänsä.

Kouluissa tulisi panostaa enemmän liikuntaan ja fyysiseen aktiivisuuteen osana opetussuunnitelmaa. Liikunta ja digitalisoitunut yhteiskunta pitää pystyä kulkemaan rinnakkain, koska ne tukevat toinen toistaan.

Liikuntaa tarvitaan kouluissa teknologian käytön vastapainona. Opiskelijoita tulisi osallistaa enemmän. Esimerkiksi pitäisi luoda oppimisympäristö, jossa elektronisen laitteen käytön jälkeen tai sen aikana opiskelijaa aktivoidaan fyysisesti. Erityisesti liikunnan lisääminen on merkityksellistä,

koska koululaisista ja opiskelijoista yhä enemmän on kuljetusoppilaita pitkien koulumatkojen takia. Liikunnasta on tullut "vapaaehtoinen" kouluaine, joka on kangistunut vanhoihin metodeihin.

Edellä esitetyn perusteella Joensuun Kokoomusnaiset ja Savo-Karjalan Kokoomusnaisten piiri esittävät, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää ryhtymään toimenpiteisiin niin, että koulutuksessa ja opetuksessa panostetaan nykyistä enemmän lasten ja nuorten liikuntaan ja fyysiseen aktiivisuuteen.

Puoluehallitus:

Liikkumattomuus on uhka niin kansalaisten terveydelle, toimintakyvylle kuin kansantaloudelle. Vain viidennes suomalaisista liikkuu terveytensä kannalta riittävästi. Liikkumattomuus lisää merkittävästi riskiä sairastua elintapasairauksiin ja johtaa jopa ennaikaisiin kuolemiin

On ryhdyttävä kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin, joilla voidaan lisätä terveyttä edistävää liikuntaa. Tähän työhön tarvitaan monialaista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Tarvitsemme lisää matalan kynnyksen liikuntamahdollisuuksia. Liikuntapaikkarakentamista on edistettävä määrätietoisesti, jotta meille syntyy kattava ja laadukas liikuntapaikkaverkosto. Huomiota on kiinnitettävä myös heikommassa sosioekonomisessa asemassa olevien liikunta- ja harrastusmahdollisuuksiin.

Valtion liikunta- ja urheilupolitiikan koordinoitua yli hallinnonrajojen on vahvistettava.

Liikuntapolitiikkaa tehdään joko suoraan tai vähintään välillisesti jokaisella valtion eri toimialalla. Valtion ohjauspolitiikan kehittämiseksi valtioneuvoston on asetettava toimivallaltaan hallinnonrajat ylittävä toimielin.

Puoluehallitus kantaa aloitteen tekijöiden kanssa erityistä huolta siitä, että lapset ja nuoret eivät liiku riittävästi. Puoluehallitus muistuttaa, että tällä hallituskaudella on käynnistetty Suomi liikkeelle - ohjelma, jonka tavoitteena on kääntää liikkuminen kasvuun jokaisessa ikäryhmässä.

Näillä perusteilla – ja muistuttaen, että eduskuntaryhmää ei voida aloitteella velvoittaa vaan ainoastaan kehottaa - puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

193. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Psykoterapeuttikoulutuksen kumpikin vaihe maksuttomaksi

Suomessa eletään mielenterveyskriisin aikaa, joka syveni entistä enemmän 2020-luvun alkupuolella koronapandemian suljettua ihmiset koteihinsa. Mielenterveyspalveluiden saatavuus on koetuksella, minkä vuoksi suuri osa apua tarvitsevista ei saa kaipaamaansa hoitoa. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, että mielenterveyskuntoutujia lähetetään kesken hoidon toipumaan kotiinsa, koska resursseja ei ole riittävästi. Seuraukset hoidon keskeyttämisestä voivat olla peruuttamattomia - osa potilaista on päätenyt itsemurhaan.

Kelan myöntämän kuntoutuspsykoterapian saajien määrä on lähes viisinkertaistunut 2011–2022 välillä. Vuonna 2022 tukea sai 62 505 henkilöä. Koska mielenterveysongelmien määrä on myös ollut huimassa kasvussa, meidän on panostettava entistä enemmän niin matalan kynnyksen palveluihin kuin pitkäaikaisten terapiajaksojen syntymiseen ja saatavuuteen. Tästä syystä tarvitsemme Suomeen lisää psykoterapeutteja.

Psykoterapeuttikoulutus on tällä hetkellä maksullista. Koulutuksen teoriaosuuden hinta on kokonaisuudessaan noin 9 000–25 000 euroa, mikä tekee siitä monelle saavuttamattoman, vaikka jatkokouluttautuminen psykologisen alan piirissä kiinnostaisi. Tutkinnon maksuttomuus toisi lisää opiskelijoita alalle, jonka osajista on jo nyt työmarkkinoilla huutava pula. Mielenveysongelmat maksavat tällä hetkellä suomalaiselle yhteiskunnalle noin 11 miljardia euroa. Nykyinen hallitus edistää ohjelmansa mukaisesti psykoterapeuttikoulutuksen ensimmäisen vaiheen maksuttomuutta, mille se myönsi vuosittaisen 10 miljoonan euron määrärahan. Kokoomusopiskelijat iloitsee tästä kirjauksesta, mutta muistuttaa, että myös psykoterapiakoulutuksen toisen vaiheen maksuttomuus maksaisi itsensä lopulta takaisin.

Liian moni terapiaprosessiin hakeutuva kokee tällä hetkellä pettymyksen, kun terapeuttia ei löydy pitkän etsinnän jälkeen. Monessa tapauksessa potentiaalisen terapeutin vastaanottoajat ovat täynnä, mikä tekee kuntoutuspsykoterapiaprosessista monelle siihen hakeutuvalla pitkän ja raskaan. Samalla oireilu voi pahentua, jos siihen ei ehditä puuttumaan ajoissa. Mikäli haluamme aidosti saada mielenveysongelmien kasvun kuriin ja ihmiset jonoista hoitoihin, meidän on panostettava entistä enemmän ammattitaitoisen henkilökunnan koulutukseen. Mielenveyspalveluihin panostaminen ja psykoterapiakoulutuksen tekeminen maksuttomaksi olisivat ratkaisuja kriisiin, joka on kestänyt liian pitkään ja vaatinut liian paljon kärsimystä.

Näillä perusteilla Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää edistämään psykoterapeuttikoulutuksen kummankin vaiheen maksuttomuutta.

Puoluehallitus:

Mielenveyden häiriöt muodostavat tänä päivänä yhden suurimmista kansanterveydellisistä uhista. Jo yli puolet työkyvyttömyyseläkkeistä johtuu mielenveyden häiriöistä. Tämän lisäksi jopa kolmas sairaspäiväraha on mielenveysperusteinen. 2000-luvulla alle 30-vuotiaiden mielenveysperusteisten työkyvyttömyyseläkkeiden määrä on yli kaksinkertaistunut.

Hallitusohjelman mukaisesti vahvistetaan psykoterapiapalveluiden saavutettavuutta uudistamalla psykoterapeuttikoulutusta kaksiportaiseksi ja säätämällä ensimmäisen portaan koulutus maksuttomaksi.

Puoluehallitus katsoo, että ensi vaiheessa on tärkeää toteuttaa psykoterapeuttikoulutuksen kaksiportaisuus ja ensimmäisen portaan maksuttomuus. On tärkeää, että tämän uudistuksen vaikutuksia psykoterapian saatavuuteen arvioidaan ja tämän perusteella tehdään linjaukset jatkotoimenpiteistä.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

194. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Opettajille saatava lisää työkaluja oppivelvollisten oppimisen varmistamiseksi

Suomen peruskoulun PISA-tulokset ovat olleet jatkuvassa laskussa jo vuodesta 2006, jona aikana oppijoiden arjen ympäristö on muuttunut paljon. Sosiaalisen median ja älypuhelimien tultua osaksi yhä nuorempien arkea on myös järjestyshäiriöt ja opetukseen keskittymistä vaikeuttavat tekijät

kasvaneet. Osaltaan myös kurinpitomenetelmät ovat muuttuneet kevyemmiksi ja toisaalta myös reilummiksi esimerkiksi syrjinnän osalta.

Opettajien työkalupakki on yhä kuitenkin liian rajattu oppimisen varmistamiseksi. Vuoden 2024 maaliskuussa julkaistussa Leea Lakan väitöskirjassa ja sitä ympäröivässä keskustelussa nousi esille trendi opetuksen ja kurssien vaatimustason laskemisesta niin sanotuille takarivin oppijoille. Jotta Suomessa tavoiteltua 50 % korkeakoulutustasoa kohti voidaan kulkea, on myös peruskoulussa keskityttävä heikommin oppivaan ja pärjäävään oppijajoukkoon.

Peruskoulussa vaaditun osaamistason saavuttaminen on tärkeää ja opettajille on annettava lisää työkaluja oppimisen varmistamiseksi. Peruskoulusta tulee valmistua mieluummin hitaammin vuosikurssin kerranneena kuin perusasioita osaamatta. Peruskoulun kasvatukselliseen rooliin kuuluu osaamistason ja osan mielestä epämieluitenkin asioiden vaatiminen. Vaatimustason ei tule joustaa vaan oppijoiden on opittava myös tekemään asioita, jotka eivät välttämättä juuri oppimishetkellä ole mieluisia.

Näillä perustein Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää selvittämään työkaluja, joilla peruskoulun osaamistuloksia voidaan kehittää, ja edistämään sääntelyä tutkitun tiedon pohjalta.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta kiinnittää aloitteessaan huomiota tärkeään asiaan. Puoluehallitus yhtyy huoleen siitä, että suomalaisten PISA-tulosten suuntaa on saatava käännettyä.

Suomalaisen koulutusjärjestelmän vahvuus ovat korkeasti koulutetut opettajat ja laaja pedagoginen vapaus toteuttaa opetusta. Koulutusjärjestelmämme on tuottanut erinomaisia oppimistuloksia, lisännyt mahdollisuuksien tasa-arvoa sekä mahdollistanut maksuttoman koulutuksen aina ylimmälle tasolle asti.

Kuitenkin ilmassa on huolestuttavia signaaleja. Suomalaisten oppimistulokset ovat olleet PISA-tutkimusten mukaan laskusuunnassa vuodesta 2006 alkaen. Tämä on huolestuttava kehityssuunta, johon emme ole osanneet puuttua riittävällä tavalla. Koronapandemia osaltaan on lisännyt lasten ja nuorten oppimis- ja hyvinvointivajetta.

Jokaisesta ikäluokasta noin 15 prosenttia jää ilman toisen asteen tutkintoa. Nuorisobarometrin mukaan suurin syy keskeyttämiseen on ollut väärä alan valinta. Kokoomus haluaa, että jokainen nuori saavuttaa vähintään toisen asteen tutkinnon.

Tulevaisuudessa on keskityttävä perustaitojen ja -valmiuksien parantamiseen ja siirryttävä vakaaseen perusrahoitukseen. Jokaisella peruskoulun päättävällä nuorella on oltava riittävät perustiedot ja -taidot toisen asteen opintoihin. Opettajille, koulunkäynnin ohjaajille sekä muulle henkilökunnalle on turvattava työrauha, jotta he voivat keskittyä tärkeimpään tehtäväänsä – lasten ja nuorten opetukseen sekä kasvun ja kehityksen tukemiseen.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

195. Puijon Kokoomus: Kielten ja valinnaisaineiden etäopetuksen mahdollistaminen peruskouluissa

Suomen on vahvistettava osaamista viennin kasvun ja kansainvälistymisen mahdollistamiseksi. Yksi keskeisistä seikoista on kielten osaaminen. Eri puolella Suomea peruskouluissa on paljon opiskelijoita, jotka haluaisivat oppia eri kieliä, mutta heidän toiveensa eivät toteudu, koska opetusryhmien koot jäävät liian pieniksi. Tällä hetkellä on olemassa lainsäädännöllisiä esteitä, jotka poissulkevat kielten etäopetuksen järjestämisen peruskouluissa. Kansalaisopistot järjestävät kielten etäopetusta laadukkaasti ja menestyksekkäästi. Vastaavanlainen mahdollisuus tulee ulottaa nyt myös peruskoulujen valinnaisiin kieliopintoihin. Etäopetuksen mahdollistaminen valinnaisaineissa ja erityisesti kielten opiskelussa tasavertaistaa oppimismahdollisuuksia koulujen opiskelijamääristä ja sijainnista riippumatta. Lapsilla on oikeus oppia ja se pitää mahdollistaa.

Puijon Kokoomus ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää ryhtymään konkreettisiin lainsäädännön muutostoiimiin parempien oppimismahdollisuuksien toteuttamiseksi ja suomalaisen osaamisen vahvistamiseksi.

Puoluehallitus:

Puijon Kokoomus nostaa aloitteessa esille tärkeän asian. Kielten opetuksen on oltava mahdollista laajoista etäisyyksistä huolimatta.

Korona-aikana etäopetusta toteutettiin laajasti myös perusopetuksessa. Etäopetuksen hyödyntäminen vaatii omanlaistansa pedagogiikkaa, jotta oppiminen voi toteutua.

Kokoomuksen koulutuspoliittisen ohjelman mukaisesti laajennetaan digitaalisten ratkaisujen hyödyntämismahdollisuuksia perusopetuksessa esimerkiksi valinnaisten aineiden kuten harvinaisempien kielten opetuksessa.

Etäopetusta hyödyntämällä oppilaiden yhdenvertaisuutta ja kielten opetuksen monipuolisuutta voitaisiin laajentaa suhteessa nykytilanteeseen. Tämä voisi osaltaan edistää sitä, että yhä useampi oppilas opiskelisi ylimääräisiä kieliä.

Näillä perusteilla, huomauttaen kuitenkin, että aloitteella ei voida eduskuntaryhmää velvoittaa vaan ainoastaan kehottaa, puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

196. Kokoomuksen Naisten Liitto: Tasavertaista liikuntapaikkarakentamista

Kokoomusnaiset nostavat esiin huolen liikuntapaikkojen olosuhdemäärärahojen epätasaisesta jakautumisesta sukupuolten välillä, mikä saattaa suosia miesten ja poikien liikuntalajeja ja jättää naisten ja tyttöjen suosimat lajit ilman riittävää tukea. Tasa-arvon tulisi näkyä yhtäläisten mahdollisuuksien tarjoamisena kaikille sukupuolille.

Ehdotamme, että viranomaiset ottavat sukupuolitietoisen lähestymistavan varojen jakamiseen, jotta tuki kohdistuisi tasapuolisesti eri urheilulajeihin. Tukemme laajentaminen valtion ja kuntien tasolla on tärkeää, jotta urheiluseurojen maksut eivät kasva. Lisäksi tarvitaan monipuolista lähestymistapaa niin arki- kuin huippu-urheilun tilojen rakentamisessa ja kunnostamisessa, huomioiden eri lajien tarpeet ja sukupuolten välinen tasa-arvo.

Edellä sanotun perusteella Kokoomuksen Naisten Liitto ry esittää, että

tämän aloitteen hyväksyessään puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että Kokoomus puolueena varmistaa, että kuntien ja valtion tuki pysyy vahvasti mukana monipuolisessa ja tasavertaisessa liikuntapaikkarakentamisessa.

Puoluehallitus:

Kokoomusnaiset kiinnittää aloitteessaan huomiota tärkeään yhdenvertaisuuskysymykseen.

Liikunnan olosuhterahojen jakamisessa on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, että huolehditaan mahdollisimman monipuolisesta rakentamisesta. Tämä tarkoittaa, että erilaisia liikuntalajeja tuetaan mahdollisimman tasapuolisesti.

Liikunnan ja urheilun liikuntapaikkarakentamista tulisi uudistaa niin, että Suomessa on hyvät arkiliikunnan ja koululiikunnan paikat, mutta myös urheilun ja huippu-urheilun harjoittelu- ja suorituspaikat. Valtion tukea tulee käyttää nykyistä tehokkaammin ja mahdollistaa myös uudenlaiset rahoitusmallit liikuntarakentamisessa sekä selvitetään innovatiivisia liikuntapaikkarakentamisen mahdollisuuksia.

Puoluehallitus katsoo, että on ensiarvoisen tärkeää huolehtia tasa-arvoisesta mahdollisuudesta liikunnan harrastamiseen ja että tasa-arvon toteutumista liikunnan tukemisessa edistetään.

Mitä tulee aloitteen toimenpideosaan, ”Kokoomus puolueena” ei ole taho, joka voi ”varmistaa” aloitteessa ehdotettuja asioita. Aivan hyvin riittää, että puoluehallitusta veloitetaan (ja eduskunta- ja ministeriryhmää kehoitetaan) edistämään aloitteissa ehdotettuja asioita. Tällä sivuhuomiolla ja edellä esitetyillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

197. Kokoomuksen Naisten Liitto: Tunnetaidoilla hyvinvointia lapsille ja nuorille

Tunnetaidoilla tarkoitetaan tunteiden tunnistamista, nimeämistä, ilmaisemista ja säätelyä. Tunnetaidot ovat elämän perustaitoja, jotta tulemme toimeen niin toisten ihmisten kuin itsemme kanssa. Tutkimukset osoittavat, että tunnetaitoja voidaan opettaa ja oppia. Niiden on todettu vaikuttavan suotuisasti lasten ja nuorten tunne-elämän kompetenssiin ja koko heidän myöhempään elämänkulkuunsa. Kompetenssin vahvistamisella ja tukemisella on suojaava merkitys mm. lapsen riskikäyttäytymisen ja syrjäytymiskehityksen ennaltaehkäisyn kannalta.

Uudessa hallitusohjelmassa on tuotu esille muun muassa perustaitojen, kuten luku-, kirjoitus- ja matematiikan taitojen, vahvistaminen lisäämällä perusopetuksen alempien vuosiluokkien oppituntimäärää. Haluamme korostaa, että tunnetaidot ovat myös elämän perustaitoja, jotka ovat pohjana muiden taitojen oppimiselle.

Esitämme, että uuden hallitusohjelman käytännön toteutuksessa painotetaan varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa tapahtuvaa nykyistä tavoitteellisempaa ja johdonmukaisempaa tunnetaitojen opettamista ja oppimista. Lasten ja nuorten mielenterveyden ongelmien ehkäisemisessä ja hyvinvoinnin lisäämisessä tunnetaitojen vahvistaminen on tutkimusnäyttöön perustuva konkreettinen keino.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa vahvistetaan lasten ja myös opettajien tunnetaitojen opettamista ja oppimista.

Puoluehallitus:

On tärkeää, että tunne- ja vuorovaikutustaitoja opetetaan osana perusopetusta. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen on tärkeää lasten tasapainoisen kasvun näkökulmasta. Aloitteessa mainittuja sisältöjä tulisi käsitellä jo tällä hetkellä osana itsensä huolehtiminen ja arjen taidot - kokonaisuutta, joka on yksi uuden opetussuunnitelman seitsemästä laaja-alaisen osaamisen kokonaisuuksista. Laaja-alaisen osaamisen on katsottu ylittävän oppiainerajat, joten koulutuksen järjestäjien onkin pohdittava, miten tämä kokonaisuus näkyy eri oppiaineiden opetuksessa.

Opetussuunnitelmien perusteita uudistetaan tietyin väliajoin. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet ovat vuodelta 2014 ja lukion opetussuunnitelman perusteet vuodelta 2021. Osauudistuksia opetussuunnitelman perusteisiin tulee välttää, minkä lisäksi opetussuunnitelman perusteita on aina arvioitava kokonaisuutena.

Puoluehallitus katsoo, että asiasisältötarkastelua voidaan tehdä, kun perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden päivittäminen on jälleen valtakunnallisesti ajankohtaista.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

198. Tampereen Kokoomusopiskelijat TYKO: Korvataan toisen kotimaisen kielen opiskeluvollisuus vapaasti valittavan vieraan kielen opiskeluvollisuudella

Toisen kotimaisen kielen pakollinen opetus tulee korvata vapaasti valittavalla vieraan kielen opetuksella äidinkielen ja A1-kielen lisäksi. Jatkuvasti kansainvälistyvässä toimintaympäristössä ja maailmassa esimerkiksi saksan, ranskan ja venäjän kielet ovat ruotsia hyödyllisempiä globaalissa maailmassa ja Suomessa, jossa ruotsia puhuu äidinkielenään noin viisi prosenttia väestöstä.

Oppivelvollisuuden uudistamisen ratkaisussa tuleekin jatkossa huomioida paremmin alueelliset painotukset ja tarpeet oppilaiden oman tahdon lisäksi. Niille oppilaille, jotka ruotsia haluavat opiskella, tulee toki turvata siihen mahdollisuus myös jatkossa. Pakko on kuitenkin huono motivaattori, mistä seurauksena on suomalaisten ruotsin kielen heikko osaaminen ja opiskelumotivaatio erityisesti perusopetuksen edetessä.

Toisen kotimaisen kielen pakollisuus opetuksessa heikentää myös jaksamista ja motivaatiota muiden kielten opiskeluun. Esimerkiksi saksan lyhyen oppimäärän kirjoitti ylioppilaskirjoituksissa vuonna 1997 yli 12 000 oppilasta, kun taas vuonna 2020 vain noin 1 600. Sana "pakko" herättää ihmisissä sukupolvien yli jatkuvaa negatiivista asennetta kieltä kohtaan, jota vapaaehtoiseksi muuttaminen lieventäisi. Ruotsin kielen asema on esimerkiksi länsirannikolla merkittävä, mutta Itä-Suomessa ruotsia ei puhu juuri kukaan. Alueelliset painotukset ja kielen muuttaminen vapaaehtoiseksi mahdollistaisi kieliopinnojen painottamiseen juuri kotialueella tai esimerkiksi Euroopan unionin tasolla merkittäviin kieliin, kuten saksaan tai ranskaan.

Ruotsia kirjoitetaan yhä harvemmin ylioppilaskirjoituksissa, vaikka työelämässä kielestä onkin hyötyä. Toisen kotimaisen kielen pakollisten opintojen korvaaminen vapaaehtoisella kolmannella kielellä

mahdollistaisi muiden kielten laajemman opiskelun ja parantaisi myös ruotsia opiskelevien oppimisrauhaa koulussa. Ruotsin kielen pakollisuuden vaatimusta ja suomalaisten kielitaitoa heikentää paitsi kielen alhainen käyttöaste, myös kielen opetuksen sisällön painottuminen kielioppiin suullisen ilmaisemisen sijaan. Laajasta opetuksesta huolimatta harva suomea äidinkielenään puhuva pystyy panostamaan ruotsin kielen opiskeluun sillä tasolla, että sillä pärjäisi työelämässä.

Suomen kansainväliset keskustelufoorumit ovat EU ja Nato, joissa tärkeimmät kielet ovat englanti, saksa ja ranska. Vähemmän pakkoa, enemmän vapautta ja laatua. Annetaan oppilaille mahdollisuus valita ja kouluille mahdollisuus tarjota. On huomattavaa, että tästä huolimatta ruotsilla on jatkossakin tärkeä asema virallisena kielenä Suomessa, ja niin ruotsin kuin suomen opetusta toisena kotimaisena kielenä tulee kehittää niin, että kotimaisten kielten asema on turvattu ja julkisten palveluiden saavutettavuus voidaan taata kummallakin virallisella kotimaisella kielellä.

Näillä perustein Tampereen kokoomusopiskelijat TYKO ry ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää edistämään toisen kotimaisen kielen opiskeluvollisuuden korvaamista vullisuusdella opiskella vapaasti valittavaa vierasta kieltä.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus pitää ehdottoman tärkeänä, että Suomessa voi asioida hallinnossa ja saada tarvitsemansa palvelut kummalla tahansa kansalliskielellä eli suomeksi tai ruotsiksi. Kyse on perustuslaissa säädetyistä oikeuksista, joista on syytä pitää kiinni nyt ja tulevaisuudessa. Totta on, että pelkkä perus- ja toisen asteen pakollinen toisen kotimaisen opiskelu ei tuota tähän riittävän tasoista kielitaitoa, varsinkaan, jos opiskelumotivaatio on heikkoa. Aloitteen tekijät kiinnittävät aiheellisesti huomiota myös muiden suurten eurooppalaisten kielen osaamisen tarpeeseen.

Nykyaikainen teknologia onneksi tarjoaa jatkuvasti paremmat mahdollisuudet kielellisten oikeuksien toteuttamiseen myös sellaisissa tilanteissa, kun toista kotimaista osaavaa henkilökuntaa ei välttämättä ole saatavilla. Puoluehallitus pitää tärkeänä suhtautua ennakkoluulottomasti uusien teknologioiden mahdollistamiin tapoihin tuottaa palveluita yhä laadukkaammin ja kustannustehokkaammin molemmilla kotimaisilla kielillä.

Kokoomuksen puoluekokouksessa vuonna 2010 hyväksyttiin aloite, jossa ehdotettiin pakollisen toisen kotimaisen korvaamista vapaasti valittavalla toisella kielellä (muu kuin äidinkieli). Puoluehallitus painottaa, että tällaisessa tilanteessa tulisi voida valita myös toisen kotimaisen kielen opiskelu, siis ei vain vieraita kieliä. Kielten osaamisen yksipuolisuus on Suomessa merkittävä ongelma, ja olisi ylipäänsä hyödyllistä sekä yksilöille itselleen että koko kansakunnan kielipääomalle, että kouluissa opiskeltaisiin englannin lisäksi myös muita kieliä. Tämän voimassa olevan kannan muotoilu on puoluehallituksen mielestä parempi, koska se pitää selkeämmän kiinni mahdollisuudesta opiskella halutessaan myös toista kotimaista kieltä.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

199. Pokkisen Kokoomus: Taataan jokaiselle alakoululaiselle mahdollisuus liikuntaharrastukseen

Nuorten fyysinen- ja psyykinen kunto heikkenee vuosi vuodelta. Kyseessä ovat siis ihmiset, jotka kantavat vastuuta maastamme 3–4 vuosikymmenen päästä, todennäköisesti muutenkin erittäin

haasteellisessa maailmassa. Lasten oppimista mittaavat Pisa-tulokset Suomessa ovat tippuneet kansainvälisessä vertailussa jo parinkymmenen vuoden ajan maailman kärjestä lähelle keskitasoa. Fyysistä toimintakykyä mittaavat Move-testit osoittavat, että koululaisista peräti 40 prosentilla on vaikeuksia selviytyä päivittäisistä askareistaan. Trendi varusmiesten kuntotesteissä on erittäin huolestuttava; keskiarvot ovat heikompia, mutta varsinkin huonojen tulosten määrä on jyrkästi kasvava. Valitettava totuus on, että nuoret ovat ahdistuneempia ja yhä useammalla on mielenterveysongelmia. Kiinnostus oppimiseen, liikkumiseen ja sosiaaliseen toimintaan hiipuu. Kaikki yhteiskuntamme muutokset vaikuttavat nuorten kehitykseen. Paluuta vanhaan ei ole, mutta onko kuitenkin olemassa jokin yhteinen tekijä nuortemme auttamiseksi?

Monien tutkimusten tuloksista voidaan lukea, että harrastava lapsi on energisempi, iloisempi ja hän tulee paremmin toimeen niin koulun, kuin kodin ympäristössä. Harrastava lapsi oppii käsittelemään epäonnistumisia, mutta hän tottuu tekemään välitavoitteita ja oppii suuntaamaan energiaansa saadakseen tehtävänsä valmiiksi. Yksinkertaistettuna: harrastava lapsi välttää elämän karikat helpommin, selviytyy haasteista paremmin ja hän sopeutuu yhteiskuntaan nopeammin.

Perusyksikkönä on koulu, jonka sisä- ja ulkotilat ovat mitä mainioin paikka antaa liikunta- ja kulttuurijärjestöille mahdollisuus tulla esittelemään erilaisia harrastemahdollisuuksia.

Harrastetoiminnan esittely saattaa sopia niin oppitunnin aiheeseen, kuin välituntien ohjelmaksi, mutta myös kouluajan jälkeiseen aikaan. Näin kouluista muodostuisi innostava harrasteympäristö ja jokainen lapsi saisi mahdollisuuden löytää itseään kiinnostavaa, kehittävää tekemistä.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että mahdollisuuksien tasa-arvon toteutumiseksi valmistellaan laki, jossa taataan jokaiselle alakoululaiselle mahdollisuus omaan liikuntaharrastukseen.

Puoluehallitus:

Liikunnan ilo on itsessään tärkeä päämäärä, ja liikunnallisen elämäntavan edistäminen on sekä lasten elämänlaadun ja muun muassa parempien oppimistulosten kannalta suotuisaa. Puoluehallitus kiittää aloitteen tekijöitä tasapainoisesta ja monenlaiset näkökulmat hyväksyvistä otteesta.

Puoluehallitus pitääkin tärkeänä, että kilpailullisen liikuntaharrastuksen lisäksi tarjolla on myös lajeja ja lajien sisällä vaihtoehtoja, joissa voi harrastaa esimerkiksi vain kuntoilun, hauskanpidon tai sosiaalisen yhdessäolon hengessä. Olennaista on, että mahdollisimman moni lapsi löytäisi itselleen parhaalla tavalla sopivimman ja myönteisiä kokemuksia tuottavan tavan kasvaa liikunnalliseen elämäntapaan.

Kokoomus haluaa tuoda harrastukset koulupäivän yhteyteen. Se ehkäisee syrjäytymistä ja keventää perheiden kuormitusta. Harrastamisen Suomen mallia on kehitettävä niin, että yhä useampi lapsi saisi vähintään yhden mieluisen harrastuksen.

Puoluehallitus kuitenkin katsoo, että lainsäädännöllisesti harrastamisen varmistaminen on epävarmaa. Lailla asiasta säättäminen voi myös tuoda sellaista hallinnollista lisätaakkaa, jota ei voida pitää tarkoituksenmukaisena.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

200. Sulkavan kokoomus: Ensiaputaitojen opetus kuuluu olla osana peruskoulun opetussuunnitelmaa

Ensiaputaitojen tärkeydestä ei varmasti tarvitse kenenkään kiistellä. Näiden taitojen päivittäminen ei koskaan mene hukkaan. Peruskoulussa oppilaille tulisi kohdentaa ensiaputaitojen opiskelua ikään suhteutettuna. Vuosittain vaikeusastetta voidaan lisätä taitojen ja ymmärryksen lisääntyessä. Nämä opittavat valmiudet ovat osa tärkeitä kansalaistaitoja meille kaikille.

Vaikka vastuu lapsen turvallisuudesta on aikuisella, niin turvallisuus omaksutaan yhdessä tekemällä paremmin kuin kieltojen kautta. Ensiaputaidot auttavat lapsia pysymään rauhallisina ja toimimaan järkevästi onnettomuuden tai sairaskohtauksen sattuessa. Kun lapsi tietää, mitä tehdä, hän voi auttaa itseään tai muita ennen aikuisten apua.

Taidot, kuten haavojen puhdistaminen, palovammojen hoito ja elvytys, voivat olla ratkaisevia onnettomuustilanteessa. Lapsen kyky toimia näissä tilanteissa voi vähentää vamman vakavuutta ja edistää nopeampaa toipumista.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta ensiaputaitojen harjoittelu ikään suhteutettuna tulisi osaksi peruskoulun opetussuunnitelmaa.

Puoluehallitus:

Sulkavan Kokoomus kiinnittää aloitteessa huomiota keskeiseen kansalaistaitoon. Jokaisella kansalaisella on oltava riittävät ensiaputaidot.

Voimassa olevissa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014) ensiaputaidot sisältyvät niin ympäristöopin kuin terveystiedon oppiaineisiin. Perusteiden mukaisesti ensiaputaitoja ja selviytymistä hätätilanteissa harjoitellaan osana näiden aineiden opetussisältöjä.

Opetussuunnitelmien perusteita uudistetaan tietyin väliajoin. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet ovat vuodelta 2014 ja lukion opetussuunnitelman perusteet vuodelta 2021. Osauudistuksia opetussuunnitelman perusteisiin tulee välttää, minkä lisäksi opetussuunnitelman perusteita on aina arvioitava kokonaisuutena.

Puoluehallitus katsoo, että asiasisältötarkastelua voidaan tehdä, kun perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden päivittäminen on jälleen valtakunnallisesti ajankohtaista. Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

201. Oulun Läänin Kokoomusnuoret: Tavoitteesta, että vuonna 2030 50 % nuorista olisi korkeakoulutettuja, tulee luopua

Nykyisen hallituksen perimästä tavoitteesta korkeakoulutettujen suhteellisen määrän kasvattamiseksi tulee luopua. Ihmisten halukkuus kouluttautumiseen ei kuulu vapaassa yhteiskunnassa valtiolle. On toki valtion etu, että maassamme on korkeakoulutettuja, jotka osaamisellaan tuottavat yhteiskunnallemme lisäarvoa. Yksinomaan korkeakoulutus ei kuitenkaan ole lisäarvoa antava asia, vaan tavoitteena pitäisi olla kaikenlaisen koulutuksen ja osaamisen lisääminen. Unohtuuko muut kouluttautumisen ja osaamisen kehittämisen muodot, jos puolet ikäluokasta yritetään kategorisesti työntää korkeakoulutuksen piiriin? On varmasti myös yhteiskunnan kannalta parempi, että ihmisen kouluttautuisivat alalle, minkä he itse kokevat mielekkääksi ja missä on heidän osaamiselleen

kysyntää sen sijaan, että väkisin yritetään lisätä korkeakoulutusta. Jatkossa tulisi enemmän mielenkiintoa kohdistaa siihen, vastaako koulutustarjonta sitä mitä ihmiset haluavat ja työmarkkinat tarvitsevat ja antaa korkeakoulutettujen osuuden asettua sille tasolle.

Edellä mainituin perustein Oulun Läänin Kokoomusnuoret ry esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa kokoomuksen eduskunta- ja ministeriryhmää edistämään tavoitteesta, että vuonna 2030 50 % nuorista olisi korkeakoulutettuja, luopumista.

Puoluehallitus:

Oulun Läänin Kokoomusnuoret kiinnittävät aloitteessaan huomiota koulutustason noston tavoitteeseen. Koulutus- ja osaamistason nosto on keskeinen talouskasvua ja yhteiskunnan kokonaisuhyvinvointia lisäävä tavoite. Korkeakoulutettujen työllisyysaste on matalammin koulutettuja korkeampi, heidän kykynsä mukautua työelämän muutoksiin on vahvempi ja heidän elinkaaritulonsa ovat matalammin koulutettuja korkeammat.

Suomi jää tällä hetkellä koulutustasossa jälkeen kaikista keskeisistä kilpailijamaista. Olemme takamatkalla, samalla kun painimme kansallisesti merkittävien tuottavuuteen ja talouskasvuun liittyvien ongelmien kanssa. Työikäisen väestön korkeampi koulutustaso on yhteydessä paitsi korkeampaan työllisyysasteeseen myös parempaan työn tuottavuuteen ja kokonaisuhyvinvoinnin lisääntymiseen yhteiskunnassa.

Kokoomuksen periaateohjelmassa linjataan seuraavasti: ”Kokoomuksen politiikan johtavina periaatteina ovat puolueen perustamisesta saakka olleet sovinnollisen kansalaishengen edistäminen, sosiaalisen nousun mahdollistaminen ja koulusivistyksen tarjoaminen kaikille sekä sukupuolten tasa-arvo ja työn kunnioitus.”

Aloitteessa nostetaan esiin aiheellinen huomio siitä, että tavoitteena pitää olla osaamisen lisääminen. Tämä on kokoomuslaisen koulutus- ja sivistyspolitiikan ytimessä. Laaja-alainen sivistys ja korkeatasoinen osaaminen muodostavat perustan sille, että Suomi voi tulevaisuudessa olla kestävä, hyvinvoiva ja uudistuva maa. 50 % koulutustasotavoite on väline näiden tavoite- ja periaatelinjausten saavuttamiseksi. Se ei ole itseisarvo.

Kokoomus haluaa mahdollistaa sosiaalisen nousun ja koulusivistyksen kaikille. On paitsi kansakuntamme pärjäämisen, myös puolueen arvojen näkökulmasta perusteltua, että tähtäämme sellaiseen politiikkaan, joka tuottaa koulutusmahdollisuuksia kaikille kyvykkäille, ahkerille ja innokkaille ihmisille. Tällä hetkellä olemme tilanteessa, jossa näin ei ole. Korkeakoulutuksen ulkopuolelle jää joka vuosi suuri määrä nuoria, joilla olisi kyllä kyvyt ja edellytykset kouluttautua, mutta he eivät syystä tai toisesta menesty opiskelijavalinnassa. Paikkoja ei ole tarjolla riittävästi ja ne kohdistuvat liian harvoille.

Kokoomus uskoo yksilönvapauteen. Emme pakota ketään kouluttautumaan tai valitse oikeita aloja heidän puolestaan. Vastuullisena puolueena haluamme luoda sellaisen yhteiskunnan, jossa korkeakoulutus on mahdollista yhä useammalle. Näin luomme tehokkaasti edellytyksiä yksilöiden sosiaaliselle nousulle, paremmalle tulotasolle ja koko kansakuntamme menestykselle.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hylkäisi aloitteen.

202. Tampereen Kokoomusopiskelijat TYKO: Korkeakoulujen aloituspaikoissa huomioitava tutkintojen työelämärelevanssi ja ennustettu osaajatarve entistä vahvemmin

Suomella on yksi haaste ylitse muiden: heikkenevän väestörakenteen aiheuttama osaajapula. Pulasta kärsivät eniten kuljetus- ja logistiikka, viestintäpalvelut, teollisuus sekä terveydenhoito ja biotieteet. Tehtävääloista erityisesti IT ja data-alalla, tekniikan alalla, asiakaspalvelussa, myynnissä ja markkinoinnissa sekä kestävään kehitykseen liittyvillä aloilla on pulaa osaajista. Osaajapula uhkaa valtiovarainministeriön mukaan koko kansantalouden tuottavuutta. Osaajapulankorjaamiseksi tarvitaan työperäistä maahanmuuttoa, mutta Suomi ei ole ainoa osaajapulankorjaamiseksi tarvittava maa. Työntekijöitä yrittävät houkuttaa kaikki muutkin länsimaat, joten panoksia on laitettava myös oman osaajapohjamme vahvistamiseen.

Ongelmaan ei ole yhtä ratkaisua, mutta yksi osa sitä olisi korkeakoulujen aloituspaikkojen kohdentaminen ennakoivammin aloille, joilla on suuri osaajatarve. Tätä tehdään jossain määrin jo nyt, mutta ennakointia tarvitaan vielä enemmän. Erityisesti aloituspaikkoja olisi tarpeen lisätä tekniikan ja terveydenhuollon aloille. Lääkärikoulutuksen aloituspaikkojen lisäämistä pitkään vastustaneelle Lääkäriliitolle on vihdoinkin osattava sanoa "ei" ja lisätä aloituspaikkoja, jotta yhteiskuntamme pystyy vastaamaan terveydenhuollon kasvavaan tarpeeseen. Akateemisten ja sivistyksellisen painotuksen lisäksi korkeakoulujen tulisi myös kannustaa opiskelijoita suorittamaan työelämään liittyviä harjoitteluita ja yhteyttä tulevaan työelämään jo opiskelun aikana, jotta he saavat kokemusta ja kontakteja työelämästä jo ennen valmistumista. Tämä auttaa parantamaan opiskelijoiden työllistymismahdollisuuksia ja varmistaa, että heillä on tarvittavat taidot ja osaaminen työelämässä menestymiseen.

Suomi on korkean osaamisen yhteiskunta, mutta viime vuosina korkeakoulutettujen määrä on lähtenyt laskuun. Korkeakoulutus ei ole enää tae hyvästä tulotasosta. Aloituspaikkojen kohdentaminen osaajapulasta kärsiville aloille voisi kääntää tämän suunnan. Luonnollisesti kysytään, onko kohdentamisen seurauksena korkeakoulujen sivistävän roolin väheneminen. Näin ei välttämättä tarvitse olla. Esimerkiksi joustavampien sivuaineopintojen avulla voidaan mahdollistaa sellaisten ohjelmien opiskelu, joilla on sivistyksellistä arvoa, mutta joiden avulla työllistyminen on hankalaa. Yhteiskunnan tai kenenkään opiskelijan etu tai tahto ei liene ole valmistua työttömyyteen."

Näillä perusteilla Tampereen kokoomusopiskelijat TYKO esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää edistämään osaajapulankorjaamiseksi parempaa ennakointia korkeakoulujen aloituspaikkojen kohdentamisessa eri aloille.

Puoluehallitus:

Tampereen kokoomusopiskelijat nostavat aloitteessaan esiin erittäin tärkeän asian. Verovarilla kustannetun koulutustarjonnan on vastattava mahdollisimman hyvin työmarkkinoiden kysyntään. Suomi on ikääntyvä kansakunta, jolla on vain harvoja valttikortteja käsissään. Osaava väestö on yksi näistä. Tähän on syytä panostaa nyt ja tulevaisuudessa.

Osaajatarpeiden ennakointi on tärkeää, jotta työvoiman kysyntään voidaan vastata tehokkaasti ja oikea-aikaisesti. Pahimmassa tapauksessa osaavan työvoiman puute muodostuu kasvun esteeksi ja hidastaa yksityisiä investointeja. Kuten aloitetekstissä tuodaan esille, myös koulutuksen sisältöjen on oltava sellaisia, että opiskelija saa riittävät tiedot ja taidot työelämään tai jatko-opintoihin. Esimerkiksi työharjoittelulla on tässä merkittävä rooli.

Ennakointi on myös haastavaa nopeasti muuttuvissa olosuhteissa. Valtionhallinnon toimesta osaajatarpeen ennakointia toteutetaan esimerkiksi opetushallituksen sekä työ- ja elinkeinoministeriön toimesta. Työssä hyödynnetään myös työelämän järjestöjen asiantuntemusta laajasti eri aloilta.

On tärkeää, että osaajatarvetta pystyttäisiin ennakoimaan ketterästi ja oikea-aikaisesti. Ennakointitiedon tulee olla helposti saatavilla ja tulkittavissa niin, että sitä voidaan hyödyntää esimerkiksi koulutuslaajennuksista päätettäessä. Ennakointityöhön liittyy kuitenkin aina myös epävarmuutta, onhan tulevaisuuden ennustaminen lähtökohtaisesti hyvin vaikea tehtävä.

Kokoomuksen näkökulmasta osaajapulan ratkaiseminen ja väestön koulutus- ja osaamistason nosto ovat keskeisiä tavoitteita. Koulutukseen käytettävät veroeurot on kohdistettava vaikuttavasti. Tässä osaajatarpeiden ennakoinnilla on merkittävä rooli. Ennakointitoimintaa tulee edelleen kehittää ja tiedon hyödyntämistä vahvistaa, kun korkeakoulujen koulutuskapasiteettia kasvatetaan.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

203. Brysselin Kansallisseura: Kansainvälistä opiskelija- ja harjoittelijavaihtoa lisättävä

Opetushallituksen tilastojen mukaan suomalaisten opiskelijoitten kiinnostus lähteä opiskelijavaihtoon ulkomaille on ollut laskussa jo usean vuoden ajan. Trendi on laskenut jo vuodesta 2016 alkaen, jolloin yli kolmen kuukauden harjoittelussa oli yli 10 000 opiskelijaa. Viime vuosina määrä on romahtanut alle kolmeen tuhanteen. Samalla esimerkiksi Brysselissä on havaittu, että suomalaisten opiskelijoitten kiinnostus tulla korkeakouluharjoitteluun EU-instituutioihin on laimeaa.

On erittäin huolestuttavaa, että ulkomaille muutto koetaan nykyään vaikeaksi, eikä vaihtojakson tuottamaa lisäarvoa nähdä opiskeluille. Syitä on löydetty kohonneista taloudellisista kustannuksista, vaikeudesta hyväksilukea opintoja tutkintoon, paineista valmistua määräajassa sekä haluttomuudesta olla erossa perheestä.

Kansainvälinen kokemus lisää ymmärrystä erilaisuudesta ja muista kulttuureista, tuo uusia näkökulmia ja opettaa selviämään uudessa toimintaympäristössä vieraiden tapojen keskellä. Ulkomailta pääsee harjoittelemaan vieraan kielen käyttämistä ja kehittämään itseään mukavuusalueen ulkopuolella. Kaikki yllä mainittu lisää luottoa omiin kykyihin ja pärjäämiseen, antaa itsevarmuutta ja opettaa ongelmanratkaisua.

Kansainvälinen kokemus ja sen tuomat verkostot ja osaaminen ovat hyödyllisiä yksilöiden lisäksi myös organisaatioille ja vahvistaa koko maamme kilpailukykyä. Tätä vahvistaa myös Suomeen suuntautuva opiskelija- ja harjoittelijavaihto.

Monet oppilaitokset ja kaikki korkeakoulut tekevät jo kansainvälistä yhteistyötä, mutta vaihtoon lähtö ei ole rajattu pelkille korkeakouluopiskelijoille. Erasmus+ -ohjelmaan voivat osallistua opiskelijoiden lisäksi harjoittelijat, nuorisotyöntekijät, opetushenkilöstö ja urheiluvalmentajat. Opetushallituksen tekemässä selvityksessä ”Kansainvälisen toiminnan vaikuttavuus alueellisen tasa-arvon näkökulmasta” toteaa, että kuntien aktiivisuus kansainvälisten hankkeiden toteuttamisessa vaihtelee huomattavasti, eikä mahdollisuuksien tasa-arvo toteudu vielä täysin yksilötasolla tarkasteltaessa yksilöiden ollessa riippuvaisia organisaatioidensa ja oppilaitostensa aktiivisuudesta.

Yliopistojen ja korkeakoulujen tuleekin kehittää opetustaan siten, että kansainvälinen opiskelijavaihto ja harjoittelu nivoutuvat nykyistä paremmin opintoihin. Yliopistojen rahoitusta uudistettaessa on

rakennettava kannusteet kansainvälisen opiskelijavaihdon lisäämiseen. Samalla kannustamme kaikkia työnantajia huomioimaan positiivisesti ulkomailla suoritettut opinnot ja harjoittelun. Valtionhallinnon tehtäviä täytettäessä ulkomainen korkeakouluvaihto tai ulkomailla suoritettu harjoittelu tulee huomioida nykyistä vahvemmin.

Hyväksyessään tämän aloitteen Kokoomuksen puoluekokous velvoittaa kokoomuksen eduskunta- ja ministeriryhmää työskentelemään kansainvälisen opiskelija- ja harjoittelijavaihdon lisäämiseksi.

Puoluehallitus:

Brysselin Kansallisseura nostaa aloitteessaan esiin opiskelijoiden kansainvälisen liikkuvuuden. Aloitteessa viitataan aiheellisesti opetushallituksen tilastotietoihin, joiden mukaan suomalaisten opiskelijoiden kiinnostus opiskelijavaihtoa kohtaan on vähentynyt. Tämä on huolestuttava, kielteinen muutos ja aloitteessa halutaan muuttaa tämän kehityksen suuntaa.

Vaihto-opiskelu- ja harjoittelujaksot ulkomailla ovat tärkeitä elementtejä korkeakoulutuksessa ja suomalaisten osaamisen laajentamisessa. Kuten aloitteessa hyvin todetaan, kansainvälinen kokemus lisää ymmärrystä erilaisuudesta ja muista kulttuureista, tuo uusia näkökulmia ja opettaa selviämään uudessa toimintaympäristössä vieraiden tapojen keskellä. Ulkomailla pääsee harjoittelemaan vieraan kielen käyttämistä ja kehittämään itseään mukavuusalueen ulkopuolella. Kaikki yllä mainittu lisää luottoa omiin kykyihin ja pärjäämiseen, antaa itsevarmuutta ja opettaa ongelmanratkaisua.

Kokoomus näkee kansainvälisyyden ja sen jatkuvan vahvistamisen elinehtona maallemme. Uskomme, että tulevaisuus on yhä kansainvälisempi. On erittäin tärkeää vahvistaa väestön kansainvälistä osaamista ja verkostoja eri puolilla maailmaa. Tämä ei koske ainoastaan korkeakoulutusta, vaan kansainvälisyyttä ja liikkuvuutta on mahdollista edistää ja siihen on mahdollista kannustaa läpi koulutusjärjestelmän.

Näillä perusteluilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

204. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Ensikertalaisille maksuton mahdollisuus suorittaa 25 op avoimen opintoja

Suomella on kunnianhimoinen tavoite korkeakoulutettujen määrän nostamisesta 50 prosenttiin. Tämä ei toteudu pelkällä lisärahoituksella ilman konkreettisia muutoksia koulutusjärjestelmään.

Nykyisen mallin mukaiset joustavat hakuväylät mahdollistavat korkeakouluun pääsyn yhä useammalle. Avoimen korkeakoulun kurssit tarjoavat mahdollisuuden tutustua eri aloihin, aloittaa opinnot, vaikka opiskelupaikka olisikin jäänyt saamatta sekä valmistautua pääsykokeisiin. Avoimen kurssit tulevat korotuksen jälkeen maksamaan 45 € per opintopiste. Tämä maksullinen opiskeluvaihtoehto tarjoaa korkeakouluhaussa etulyöntiaseman heille, joilla on mahdollisuus maksaa opiskelustaan. Suomalainen koulutusjärjestelmä on tunnettu maksuttomuudestaan sekä jokaisen yhdenvertaisista mahdollisuuksista kouluttautua aina ylimmälle tasolle saakka. Maksullinen oikoreitti korkeakouluun murentaa perustaa tasa-arvoiselta ja saavutettavalta korkeakoulutukselta.

Nykyinen rahoitusmalli osaltaan kannustaa korkeakouluja järjestämään avoimen opintoja. Yliopistoille maksetaan yhdestä suoritettusta avoimen opintopisteestä 122 €. Pahimmillaan maksullisten avoimen yliopiston kurssien yleistymisen syö resursseja maksuttomien opintojen järjestämisestä. Ongelmallisimpia esimerkkejä avoimen yliopiston opiskelusta ovat täyden 180 opintopisteen avoimen

opinnot, joissa opinto-oikeus myönnetään pelkästään tutkinnon myöntämistä varten. Kyseessä on siis täysin maksullinen alempi korkeakoulututkinto.

Tarjoamalla ensikertalaisille hakijoille 25 opintopisteen edestä maksuttomia avoimen opintoja voimme entisestään parantaa opiskelumahdollisuuksien tasaista jakautumista henkilön taustoista tai ominaisuuksista riippumatta. Maksuttomat avoimen opinnot helpottavat monien innokkaiden nuorten opiskelupaikan saantia ja siten tukevat korkeakoulutettujen määrän nostamiseen asetettuja tavoitteita. Rajaamalla maksuttomat avoimen opinnot koskemaan vain ensikertalaisia vältetään järjestelmän hyväksikäyttö, tukien kuitenkin koulutustason nostoa."

Näillä perustein Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää edistämään 25 opintopisteen maksuttomien avoimen korkeakoulun kurssien tarjoamista.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta haluaa aloitteellaan edistää koulutus- ja osaamistason nostoa ja esittää ensikertalaisille opiskelijoille mahdollisuutta suorittaa 25 opintopistettä avoimessa korkeakoulutuksessa maksutta. Avoimen kautta on mahdollista tutustua korkeakouluopintoihin ja tämä voi osaltaan helpottaa alavalintaa sekä jouduttaa myöhemmin mahdollista tutkinto-opiskelua.

Avoin korkeakoulutus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää. Se on korkeakoulutuksen ainoa osa, josta saa nykyisen lainsäädännön puitteissa periä maksuja suoraan suomalaisilta sekä EU- ja ETA-alueen sisäpuolelta tulevilta opiskelijoilta. Avoimen opetuksen enimmäismaksuista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Avointa korkeakoulutusta järjestetään varsinaisen tutkintokoulutuksen yhteydessä tai erillisinä kurssitoteutuksina. Toteutusten sisällöistä ja käytännöistä vastaavat korkeakoulut autonomiansa nojalla. Toisin sanoen korkeakoulut järjestävät avointa opetusta pitkälti samoilla resursseilla kuin varsinaista tutkintokoulutustakin. On tärkeää, ettei avoimen koulutuksen järjestäminen vie korkeakouluilta liikaa aikaa, huomiota ja taloudellisia resursseja tutkintokoulutuksesta, joka on niiden keskeinen, lakisääteinen tehtävä.

Osalla korkeakouluista on tälläkin hetkellä käytössä maksuhyvitysjärjestelmiä niille avoimen opiskelijoille, jotka hakeutuvat avoimen väylän kautta tutkinto-opiskelijoiksi. Maksuja voi siis saada takaisin, jos pääsee tutkinto-opiskelijaksi. Tällaiset käytännöt ovat korkeakoulujen autonomian piirissä ja ne voivat ottaa niitä käyttöön tälläkin hetkellä vapaasti.

Korkeakoulujen resurssit, tutkintokoulutuksen volyymien kasvu ja autonomian luoma liikkumavara huomioiden ei ole tarpeellista luoda ylimääräistä maksuttomuuskategoriaa ensikertalaisuuden perusteella. Korkeakouluja voidaan kuitenkin kannustaa edelleen kehittämään maksuhyvitysjärjestelmiään. On tärkeää, että korkeakoulujen taloudelliset toimintaedellytykset turvataan, eikä niille aseteta liikaa velvoitteita tai rajoitteita, jotka heikentäisivät edellytyksiä tutkintokoulutuksen järjestämiselle.

Näillä perusteluilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

205. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Parlamentaarinen sopimus korkeakoulujen rahoituksesta

Suomen korkeakoulut tarvitsevat ennakoitavan ja vakaan rahoituksen laadukkaan koulutuksen ja tutkimuksen järjestämiseen. Muista OECD maista perään jäänyt Suomen korkeakoulutusaste ei nouse 50 % tavoitteeseen ilman systemaattista työtä korkeakoulutuksen edistämiseksi.

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatioasioissa tehty parlamentaarinen yhteistyö ja sopu ovat osoittaneet, että eduskuntapuolueiden välisellä yhteistyöllä saadaan aikaan pitkäjänteistä ja ennakoitavaa politiikkaa. Korkeakoulutus, yhteiskuntamme kulmakivi, kuitenkin makaa heikosti ennakoitavan rahoituksen ja aliresursoitujen uusien koulutuspaikkojen varassa.

Korkeakoulujen rahoitus perustuu nykyisin neljän vuoden välein päivitettävään korkeakoulujen rahoitusmallin, jossa korkeakoulujen saama rahoitus määritellään prosentuaalisesti jaoteltujen indikaattoreiden mukaisesti. Lisäksi korkeakouluille myönnetään ehdollista lisärahoitusta muun muassa aloituspaikkojen lisäämiseksi. Muuten korkeakouluja ohjataan tulosopimuksilla ja rahoitusmallin strategisella osuudella.

Hallituskausittain vaihtuva rahoitusmalli heikentää sen ennakoitavuutta ja täten pitkäaikaisen toiminnan kehittämisen edellytyksiä sekä riskeeraa kohtuuttomien väliinputoamiskohtien syntymistä korkeakoulutusjärjestelmään. Yhtenä esimerkkinä tästä näkyy heikentynyt mahdollisuus alanvaihtoon tutkinnon suorittamisen aikana, sillä korkeakoulut eivät saa tästä rahaa. Seurauksena on puolestaan väärän alan valinneita ihmisiä, joilla motivaatio on hukassa, ja aikaisemmassa vaiheessa suuria paineita lukiolaisille olla tekemättä myöhemmin vääräksi osoittautuvaa alavalintaa.

Hyvää nykyisessä rahoitusmallijärjestelmässä on erityisesti sen kannustavuus tehdä samoilla resursseilla enemmän ja näin turhien ja helposti vähennettävien kulujen pienentäminen. Tämä johtaa kuitenkin siihen, että ei-välttämättömät korkeakoulujen funktiot kuten opiskelijoiden tukipalvelut ovat herkästi karsittavien listalla, sillä näistä on helppo leikata eivätkä ne vaikuta heti rahoitusmallin indikaattoreihin. Kuitenkin valtiontalouden kokonaiskuvassa korkeakoulupudokkaat voivat aiheuttaa merkittävästi suurempia tulon menetyksiä kuin mitä ennaltaehkäisevät tukipalvelut olisivat vaatineet.

Suomen tulevaisuuden ydin on osaamisessa ja korkeakoulut kaipaavat pitkäjänteistä ja systemaattista kehitystä rahoitukseensa, jotta Suomen korkeakoulutusaste voidaan nostaa 50 % ikäluokasta. Parlamentaarinen yhteistyö ollaan havaittu osaamispolitiikassa toimivaksi työvälineeksi ja tätä kohti tulee kulkea myös korkeakoulujen rahoituksen osalta.

Näillä perustein Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää edistämään korkeakoulujen rahoitusta kehittävän parlamentaarisen työryhmän perustamista.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen opiskelijaliitto Tuhatkunta nostaa aloitteessaan esiin perustellun huolen korkeakoulutuksen rahoituksesta. Kuten aloitetekstissä todetaan, Suomen korkeakoulut tarvitsevat ennakoitavan ja vakaan rahoituksen laadukkaan koulutuksen ja tutkimuksen järjestämiseen. Tämä on kaiken korkeakoulutus- ja tiedepolitiikan peruslähtökohta ja myös kokoomuksen vahva tahtotila.

Suomessa korkeakoulujen julkinen rahoitus on kansainvälisesti vertailtuna kilpailukykyisellä tasolla, eikä siinä ole tapahtunut suuria vaihteluita yleisellä tasolla. Aloitteessa tuodaan esiin huoli siitä, että

aloituspaikkojen lisäykset on tehty puutteellisella rahoituksella. Tämä pitää paikkansa. Korkeakoulujen koulutustehtävään liittyvät määrälliset tavoitteet ovat kasvaneet ja paine koulutusmäärien kasvattamiselle on 50 % koulutustasotavoitteen saavuttamisen kannalta edelleen olemassa. Rahoituksen ja opetushenkilöstön riittävyys ovat todellisia haasteita.

Korkeakoulujen rahoitusta, sen käyttöä ja korkeakoulujen suoriutumista muun muassa rahoitusmallien ja muiden tulostulosten perusteella seurataan jatkuvasti. Korkeakoulujen rahoitusmallit ovat voimassa kerrallaan nelivuotisen sopimuskauden ajan ja niitä päivitetään tarpeen mukaan ennen uuden sopimuskauden alkamista. Sellaista tilannetta, että rahoitusperusteet muuttuisivat perustavalla tavalla joka neljäs vuosi, ei Suomessa ole. Rahoituskriteerit ovat ennakoitavia ja mahdollisia muutoksia rahoitusmalleihin valmistellaan kulloisenkin hallituksen, opetus- ja kulttuuriministeriön, korkeakoulujen sekä erilaisten sidosryhmien yhteistyönä. Jatkuvuus ja ennakoitavuus ovat tärkeitä periaatteita.

Aloitteessa mainitut koulutuksen tukipalvelut ovat korkeakoulujen autonomian piirissä oleva asia. Kukin korkeakoulu päättää itsenäisesti, miten nämä palvelut järjestävät parhaalla mahdollisella tavalla. Rahoitusmallit kannustavat tehokkuuteen ja lakisääteisten tehtävien priorisoimiseen. Lakisääteisissä tehtävissä ei kuitenkaan voi onnistua ilman riittäviä tukipalveluita. Niiden parantamiseksi on syytä tehdä työtä jokaisessa korkeakoulussa.

Ennakoitava, avoin ja läpinäkyvä rahoitusmalli on kuluttajansuoja jokaiselle veronmaksajalle. Niin kauan, kun korkeakoulutusta rahoitetaan Suomessa pääsääntöisesti veronmaksajan rahalla, on rahoituksen käyttöä ja vaikuttavuutta pystyttävä seuraamaan uskottavalla tavalla. Itse rahoitusmalli ei myöskään vähennä tai lisää rahan määrää korkeakoulutuksessa. Malli määrittää vain sen, millä perusteilla rahoitusta korkeakouluille jaetaan.

Aloitteessa esitetään parlamentaarisen työryhmän perustamista korkeakoulujen rahoituksen kehittämiseksi. Parlamentaarinen työskentely on yksi mahdollisuus lisätä tietoisuutta ja puolueiden yhteistä sitoutumista korkeakoulutuksen rahoituksen osalta. Parlamentaarista vuoropuhelua käydään säännöllisesti ja eduskuntaa kuullaan tärkeissä korkeakoulutuksen asioissa. Eduskunta myös hyväksyy valtion talousarvion, jossa myös korkeakoulutuksen rahoituksesta päätetään.

Pelkän rahoitustason lisäksi on tarkasteltava korkeakoulukenttää myös laajemmin. Suomessa olisi edelleen varaa tiivistää korkeakoulujen välistä yhteistyötä ja tehostaa toimintaa monin osin. Erittäin vaikeassa julkisen talouden tilanteessa ei ole mahdollista tai vastuullista antaa lupauksia tuntuvasta rahoituksen kasvusta.

Näillä perusteluilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

206. Helsingin Edistyskokoomus: Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rahoitusmallit tulevaisuuteen katsoviksi

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen toiminnan mittaaminen ja rahoittaminen on haastavaa, koska korkeakoulutuksen ja tutkimuksen tulokset toteutuvat vuosien viiveellä. Esim. tutkintoihin johtavat opinnot kestävät vuosia, tutkimusjulkaisut vaativat vuosia tutkimuksen tekemiseen sekä tieteelliseen julkaisuprosessiin - ja tutkimukseen perustuvat innovaatiot vielä kaupallistamisprosessin tähän päälle. Siksi mikä tahansa toteutuneita tuloksia korostava rahoitusmalli korostaa samalla väkisin menneisyyden onnistumisia tulevaisuuden kyvykkyyksien rakentamisen sijaan.

Taaksepäin katsovat tulosindikaattorit ovat kuitenkin suuressa roolissa sekä nykyisissä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rahoitusmalleissa että 2025 käyttöön tulevilla rahoitusmalleilla. Viimeksi mainitussa ehdotuksessa strategiaperusteisen rahoituksen painoarvo jopa lasketaan nykyisestä 15 %:sta 10 %:iin kokonaisrahoituksesta.

- Taaksepäin katsovien tulosindikaattorien painoarvoa vähennetään ja tulevaisuuteen katsovan ja kyvykkyyksiä luovan strategisen työn painoarvoa korostetaan
- Kokoomuksen arvojen mukaisesti mallissa korostetaan kunkin korkeakoulun akateemista vastuuta ja vapautta eli annetaan tilaa autonomialle, strategiatyölle ja profiloitumiselle
- Rahoitusmallin muutokset valmistellaan hyvissä ajoin ennen 2025–2028 rahoitusmallin päättymistä, jotta siirtymä voidaan toteuttaa hallitusti ilman epäjatkuvuuskohtia

Edellä mainituin perustein Helsingin Edistyskokoomus ry esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää edistämään tulevaisuuteen katsovaa, korkeakoulujen autonomiaa sekä opiskelijan omaa vastuuta ja vapautta korostavaa rahoitusmallia.

Puoluehallitus:

Helsingin Edistyskokoomus kantaa aloitteessaan huolta korkeakoulujen rahoitusmallien painotuksista. Aloitteessa esitetään, että rahoitusmalleissa katsottaisiin enemmän tulevaisuuteen sekä korostettaisiin korkeakoulujen autonomiaa sekä opiskelijan omaa vastuuta ja vapautta.

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rahoitusmallit ovat tapa jakaa valtion rahoitus korkeakouluille. Ne ovat väline, jolla korkeakouluja ohjataan toteuttamaan lakisääteisiä tehtäviään tehokkaasti ja kustannusvaikuttavasti. Rahoitusmallia voidaan pitää myös merkittävänä kuluttajansuojana veronmaksajalle. Niin kauan, kun korkeakoulutus Suomessa rahoitetaan pääosin veroeuroilla, on rahankäytön oltava läpinäkyvästi seurattavissa ja tulosvastuun on oltava selkeä.

Korkeakouluilla on Suomessa laaja taloudellinen ja toiminnallinen autonomia. Korkeakoulut päättävät itsenäisesti siitä, miten ne rahoituksensa käyttävät. Rahoitusmalleilla ei korvamerkitä rahoitusta käytettäväksi tiettyihin kohteisiin.

Aloitteessa todetaan, että rahoitusmallien tulosindikaattorit katsovat historiaan, kuten suoritettuihin tutkintoihin. Suomessa korkeakoulujen rahoitus on vahvasti suoriteperusteista. Koulutustehtävän osalta mitattava suorite on suoritettu tutkinto. Suoritettujen tutkintojen perusteella määräytyvä rahoitus on pitkäjänteistä ja ennakoitavaa. Korkeakoulu voi myös vaikuttaa rahoituksen tasoon omalla toiminnallaan, eli toteuttamalla lakisääteisiä tehtäviään vaikuttavasti ja tehokkaasti.

Tutkintopohjainen rahoitus muodostaa korkeakoulujen rahoituksen kovan ytimen. Se on vakaata perusrahoitusta, jossa esiintyy vain vähän heilahtelua. Tällainen rahoitus tukee korkeakoulujen autonomiaa sekä akateemista vapautta ja hyödyttää opiskelijaa, koska näin pidetään huolta siitä, että rahoitusta käytetään koulutustehtävän toteuttamiseen. Määrälliset tutkintotavoitteet pitävät myös huolen siitä, että korkeakouluilla on kannustimet pyrkiä parempiin tuloksiin.

Korkeakoulujen strategiaperusteisen rahoituksen vaikuttavuus on todettu vähäiseksi suhteessa sille asetettuihin tavoitteisiin. Hyviäkin kokemuksia strategiahankkeista on ja niitä rahoitetaan myös jatkossa.

Kokoomus on vastuullisen talouspolitiikan ja tulosvastuun puolue. Samalla tuemme ehdoitta akateemista vapautta ja korkeakoulujen autonomiaa. Ne ovat periaatteina osa sivistisyhteiskunnan

kivijalkaa. Suomessa korkeakoulutusta rahoitetaan kansainvälisesti vertailtuna jopa poikkeuksellisen voimakkaasti julkisella rahoituksella. Veronmaksajan rahan käyttöön liittyy aina vahva tulosvastuu.

Kun korkeakoulutuksen tuloksellisuutta ja laatua seurataan luotettavilla, läpinäkyvillä mittareilla, on meillä parhaat edellytykset myös kehittää korkeakoulutusta uskottavasti ja vaikuttavasti. Aloitteessa esitetyt huomioidut ja aloitteen toimenpideoissa listatut tavoitteet toteutuvat jo nykyisissä rahoitusmalleissa ja muussa korkeakoulujen ohjauksessa ja ovat osa myös kokoomuksen korkeakoulupoliittisia linjauksia. Opiskelijan vastuulla on opiskella ja korkeakoulun vastuulla on autonomiansa turvin taata tälle parhaat mahdolliset edellytykset.

Näillä perusteluilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

207. Helsingin Kokoomusnuoret: Toinen samantasoinen korkeakoulututkinto maksulliseksi

Uudistuksen myötä jokaiselle korkeakoulututkinnon omaavalle Suomen tai muun ETA-alueen valtion kansalaiselle tulisi toisen samantasoinen korkeakoulututkinnon suorittamisesta lähtökohtaisesti maksullista. Ensimmäisen tietyn tasoisen korkeakoulututkinnon suorittaminen säilyisi kuitenkin maksuttomana.

Henkilö voisi siis edelleen kouluttautua esimerkiksi yhteiskuntatieteiden tohtoriksi maksutta, mikäli hänellä ei ole aikaisempia korkeakoulututkintoja ja hän suorittaa yhteiskuntatieteiden kandidaatin, maisterin ja tohtorin tutkinnot peräkkäin. Jos henkilö kuitenkin tahtois yhteiskuntatieteiden tohtoriksi väittelemisen jälkeen kouluttautua esimerkiksi filosofian tohtoriksi, olisi tämän alan kandidaatin, maisterin ja tohtorin tutkinnot henkilölle maksullisia, sillä henkilöllä on samantasoiset tutkinnot jo toiselta alalta.

Toisen samantasoinen korkeakoulututkinnon maksullistaminen oli jo esillä viime kevään hallitusneuvotteluissa, mutta ehdotusta ei kuitenkaan kirjattu hallitusohjelmaan. Opetus ja kulttuuriministeriön (OKM) neuvottelijoille antaman luonnoksen mukaan korkeakoulututkintojen kasaantuminen on ongelma, joka on pahentunut viime vuosina. Etlan vuonna 2023 tekemän selvityksen mukaan vuonna 2020 kymmenellä prosentilla korkeakoulujen uusista opiskelijoista oli korkeakoulututkinto jo ennestään (esimerkiksi kandidaatin ja maisterin tutkintoa suorittavalla oli jo kandidaatin ja maisterin tutkinto toiselta alalta). Korkeakoulupaikkoja on täten vähemmän tarjolla niille, joilla ei vielä ole yhtäkään korkeakoulututkintoa. Uudistus olisi siis merkittävä korkeakoulutusasteen kasvattamisen kannalta.

Lisäksi Etlan selvityksessä todetaan, ettei useamman samanarvoisen korkeakoulututkinnon suorittamisella keskimäärin ole juurikaan myönteistä vaikutusta henkilön palkkatasoon tai työllisyyteen, eikä se siis tyypillisesti merkittävällä tavalla kasvata henkilön maksamaa verosummaa. Nykyisessä korkeakoulujärjestelmässä näiden tutkintojen suuret kustannukset päätyvät kuitenkin veronmaksajien maksettavaksi. Sen sijaan OKM:n luonnoksen mukaan henkilön koulutustason korottamisella on myönteisiä vaikutuksia julkiselle sektorille (ja yksilölle itselleen). Tämän vuoksi esimerkiksi maisteriksi kouluttautuneen henkilön tulisi edelleen voida kouluttautua saman alan tohtoriksi maksutta.

Koska uudistus olisi omiaan kasvattamaan toisen asteen koulutuksesta valmistuvien opiskelijoiden kokemaa epävarmuutta koskien näiden jatko-opintovalintoja, voisi se kannustaa välivuosien pitämiseen. Uudistuksessa tulisikin tämän vuoksi olla poikkeus 6. tason tutkintojen (alempi AMK-

tutkinto tai kandidaatin tutkinto) osalta niin, että opiskelija saa suorittaa maksutta kaksi 6. tason tutkintoa, mikäli hän ei ensimmäisen 6. tason tutkinnon suorittamisen jälkeen etene suorittamaan vastaavan alan 7. tason tutkintoa (ylempi AMK-tutkinto tai maisterin tutkinto). Jos opiskelija etenee ensimmäisen 6. tason tutkinnon suorittamisen jälkeen suorittamaan saman alan 7. tason tutkintoa, hän menettää oikeuden toiseen maksuttomaan 6. tason tutkintoon. Jos opiskelija taas siirtyy suorittamaan toista 6. tason tutkintoa, hän ei voi samanaikaisesti suorittaa alunperin valitsemansa alan 7. tason tutkintoa. 7. ja 8. tason (tohtorintutkinto tai lisensiaatintutkinto) tutkintojen osalta oikeus toiseen maksuttomaan samantasoiseen tutkintoon menetetään heti suorittamisen alettua.

Tämä poikkeus mahdollistaa opiskelijoille maksuttoman alanvaihdon opintojen alkuvaiheissa, jolloin välttyään ylimääräisiltä välivuosilta toisen asteen opintojen ja korkeakouluopintojen välillä. Kielto suorittaa toista 6. tason tutkintoa samanaikaisesti opiskelijan alunperin valitseman alan 7. tason tutkinnon kanssa varmistaa, että toisella 6. tason tutkinnolla tavoitellaan ainoastaan alan vaihtamista, ei tutkintojen kasaamista.

Uudistuksen myötä esimerkiksi yhteiskuntatieteiden kandidaatin tutkinnon suorittanut opiskelija voisi siis edelleen suorittaa myös filosofian kandidaatin tutkinnon maksutta, kunhan opiskelija ei ole aloittanut yhteiskuntatieteiden maisterin suorittamista. Filosofian kandidaatin tutkinnon suorittamisen jälkeen opiskelija voisi suorittaa maksutta joko yhteiskuntatieteiden maisterin tai filosofian maisterin tutkinnon. Kolmatta kandidaatin tutkintoa hän ei voisi suorittaa maksutta. Maisterin tutkinnon suorittamisen aloitettuaan opiskelija ei voisi enää maksutta suorittaa muita 7. tason tutkintoja, mikä pätee myös tohtorintutkintojen kohdalla (jonkin alan tohtorintutkinnon suorittamisen aloitettua).

Korkeakoulututkintojen korkean kustannustason vuoksi ja myöhemmän alanvaihdon helpottamiseksi opiskelijan omavastuuosuuden perustaso tulisi olla vain 30 prosenttia maksullisen tutkinnon kokonaiskustannuksista. Maksu tapahtuisi lukukausimaksujen muodossa. Täten jos maksullisen tutkinnon suorittamisen jättää esimerkiksi ensimmäisen lukuvuoden jälkeen kesken, opiskelija joutuu maksamaan vain yhdestä lukuvuodesta. Jos kyseessä on työvoimapulasta kärsivän alan tutkinto, voisi omavastuuosuutta tilapäisesti pienentää tai poistaa kokonaan. Näin voitaisiin toimia esimerkiksi sairaanhoitajan tutkinnon kohdalla.

Edellä olevan perusteella Helsingin Kokoomusnuoret esittävät:

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää edistämään Suomen tai muun ETA-alueen valtion kansalaisen toisen samantasoisien korkeakoulututkinnon suorittamisen maksullistamista aloitteessa kuvatulla tavalla.

Puoluehallitus:

Helsingin kokoomusnuoret ottaa aloitteessaan kantaa toisen tutkinnon maksullisuuden puolesta. Aloitteessa esitetään toisen samantasoisien korkeakoulututkinnon muuttamista maksulliseksi kuitenkin niin, että olisi mahdollista suorittaa kaksi alemmaa korkeakoulututkintoa.

Suomessa työikäisen väestön koulutustaso on matalampi kuin monissa keskeisissä kilpailijamaissamme. Olemme jääneet muista tuntuvasti jälkeen viimeisen 20 vuoden aikana. Ongelmaan on herätty ja korkeakoulujen koulutusmääriä on kasvatettu tuntuvasti viimeisen kahden hallituskauden aikana. Tämä ei kuitenkaan ole riittävästi nopeuttanut nuorten, vailla aiempaa korkeakoulutusta olevien pääsyä korkeakoulutukseen.

Jotta koulutustasomme voi nousta, on yhä suuremman osan verovaroilla kustannettavista korkeakoulujen aloituspaikoista mentävä henkilöille, joilla ei ole vielä aiempaa korkeakoulututkintoa. Tämä vaatii paitsi aloituspaikkojen lisäämistä edelleen, myös korkeakoulujen opiskelijavalintojen kehittämistä sellaisiksi, että ensikertalaiset pääsisivät nopeammin koulutukseen. Suomessa kaikki tutkintoon johtava korkeakoulutus on suomalaisille ja EU- ja ETA-alueelta tuleville opiskelijoille maksutonta. Muutos tähän olisi merkittävä asia suomalaisessa koulutuspolitiikassa.

Kategorinen maksuttomuus yhdessä muiden kannustintekijöiden kanssa on osaltaan vaikuttanut nykyiseen tilanteeseen, jossa joka vuosi jopa neljännes kaikista korkeakoulujen aloituspaikoista menee henkilöille, joilla joko on jo tutkinto-oikeus tai kokonainen korkeakoulututkinto. Kun tutkintoon johtava koulutus on aina maksutonta, siihen on myös kannattavaa hakeutua. Tämä kuormittaa yhteishakua ja heikentää vailla koulutusta olevien mahdollisuuksia päästä koulutukseen.

Helsingin kokoomusnuorten esittämä malli, jossa opiskelija voisi suorittaa kaksi alempaa korkeakoulututkintoa, jos ei heti ensimmäisen suorittamisen jälkeen siirry maisteriopintoihin olisi käytännössä vaikeasti järjestettävä ja lisäisi tarpeettomasti kannustimia suorittaa päällekkäisiä kandidaatintutkintoja sekä ammattikorkeakoulututkintoja. Tämä vaikeuttaisi koulutuksen kasautumisen ongelmaa ja sitoisi voimakkaasti nykyisinkin liian niukkaa koulutuskapasiteettia päällekkäiseen koulutukseen.

Yhdessä toisen tutkinnon maksullisuuden kanssa tällainen kaikille turvattu mahdollisuus päällekkäisiin kandiopintoihin tai ammattikorkeakoulututkinnon suorittamiseen ei edistäisi Suomen ja kokoomuksen pitkän aikavälin koulutuspoliittisia tavoitteita. Se myös kasvattaisi korkeakoulutuksen kokonaiskustannuksia, jos samalla pitäisimme kiinni tavoitteesta tarjota korkeakoulutusta mahdollisimman monelle kyvykkäälle nuorelle.

Pahin hakijapaine ja pullonkaula korkeakoulutuksessa on etenkin yliopistoissa kandiohjelmissa. Monille aloille on ylipäätään vaikeata päästä sisään. Jos kaikilla korkeakouluopiskelijoilla olisi oikeus suorittaa kaksi alempaa tutkintoa, pidentäisi tämä monen kohdalla myös valmistumisaikoja. Tosiasiassa riittävän laajan osaamisen voisi saavuttaa myös laajoilla sivuaineopinnoilla tai suorittamalla avoimen opintoja maisteriksi valmistumisen jälkeen.

Esitetyssä muodossa toisen samantasoisien korkeakoulututkinnon maksullisuutta ja laajempia alemman tutkinnon suoritusoikeuksia ei ole taloudellisesti tai koulutuspoliittisesti mielekästä edistää.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hylkäisi aloitteen.

208. Hämeen Kokoomusnaiset: Yhteinen ja tasavertaisesti yleissivistävä uskonto-opetus jokaiselle perusopetuksen oppilaalle

Tällä hetkellä uskonnonopetus ei ole jokaiselle perusopetusta saavalle lapselle tasa-arvoista eikä anna tasavertaista ja yhtäläisesti yleissivistävää opetusta. Huolimatta opetusministeriön opetussuunnitelmista, vaihtelee käytännössä annettavan opetuksen painoarvotus ja sisältö opettajan oman henkilökohtaisen uskonvakaumuksen mukaisesti. Uskonnonopetusta annetaan lapsille ja nuorille kirkkokunnittain tai kodin vaatimuksesta vakaumuksen mukaisesti eriytettynä. Tämän kaltaisilla järjestelyillä emme voi taata opetuksessa neutraalia ja yleissivistävää opetusta suurimpien uskontojen teeseistä tai esimerkiksi valtauskontojen vaikutuksesta yhteiskuntaan ja kulloisenkin valtion oikeuskäytäntöihin.

Lapsen hengellisen kasvatuksen toteuttaminen on kodin ja seurakuntien vastuulla. Perusopetuksen tehtävä on puolestaan tarjota monipuolista, tietoon ja tutkimukseen pohjaavaa sekä yleissivistävää opetusta. Mikäli opetus on kaikille yhteistä ja pakollista, sekä mikäli koulujen juhlissa huomioidaan suurimpien uskontokuntien pyhäpäivät sekä niiden viettotavat, pystymme varmistamaan jokaiselle oppilaalle yhtäläiset tiedot ja yleissivistyksen määrän. Yhtenäisellä, tasavertaisella ja jokaiselle oppivelvollisuuteen pakollisesti kuuluvalla uskonto-opetuksella pystymme tarjoamaan jokaiselle oppivelvolliselle nuorelle myös työkalut itsenäiseen ja kriittiseen ajatteluun.

Edellä sanotun perusteella Hämeen Kokoomusnaiset ry esittää, että

tämän aloitteen hyväksyessään puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmiä toimimaan siten, että Kokoomus puolueena varmistaa jokaiselle lapselle yhtäläisen ja yleissivistävän uskonnonopetuksen tarjoamisen.

Puoluehallitus: (Vastaus aloitteeseen on aloitteen 209 jälkeen)

209. Hätilän Kokoomus: Yhteinen katsomusaine peruskouluun

Uskonto ja elämänkatsomustieto ovat katsomusaineita peruskoulussa. Oppiaineissa on yhtäläisyyksiä: kummassakin aineessa – evankelisluterilaisen uskonnon oppitunnilla ja elämänkatsomustiedossa – opetetaan muun muassa etiikkaa, moraalia, hyviä käytöstapoja ja vuorovaikutustaitoja.

Nykyainsäädäntö on kiistatta ongelmallinen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmista. Katsomusopetusjärjestelmä on vanhentunut ja kaipaa asianmukaista uudistamista. Uskonnollinen yleissivistys ja uskonnollinen lukutaito ovat tärkeitä sekä uskonnottomalle että uskontoon sitoutuneelle lapselle ja nuorelle maailman ymmärtämiseksi ja erilaisten kulttuuristen ilmiöiden hahmottamiseksi.

Lapset ja nuoret tarvitsevat yhdessä tapahtuvaa eri katsomusten ja uskontojen opiskelua. Erilliset opetusryhmät eivät vastaa sitä katsomuksellisen ja uskonnollisen yleissivistyksen tarvetta, jota elämä globaalissa maailmassa ja yhteiskunnassa edellyttää. Koko järjestelmä, jossa uskonnon ja elämänkatsomustiedon opetukseen osallistuminen on sidottu katsomuksellisen yhteisön jäsenyyteen, ei ole enää perusteltu eikä palvele näiden aineiden opetukselle asetettavia yhteiskunnallisia tavoitteita esimerkiksi yhteisöllisyydestä. Perusopetuksessa tarvitaan kaikki keinot yhteisöllisyyden ja yhdistävien asioiden löytämiseksi.

Kouluun on luotava uusi oppiaine, jonka kehittämisessä on lähdettävä ennakkoluulottomasti liikkeelle eikä jäädä nykyisten aineiden pohjalle. Unescon raportin Reimagining Our Futures Together – a New Social Contract for Education periaatteet sopivat lähtökohdaksi: uuden yhteiskuntasopimuksen tulee perustua vahvasti ihmisoikeuksiin ja syrjimättömyyden, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden, elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja kulttuurisen monimuotoisuuden periaatteisiin.

Yleissivistävän koulun katsomusopetusta tulee kehittää palvelemaan ihmiskunnan sivistyksen yhteisiä päämääriä, ja yhdistäviä asioita. Liian monia sotia on aloitettu väärinymmärrysten takia.

Suomen uskonnonopettajain liitolla ei ole virallista kantaa yhteisestä katsomusaineesta. Liiton jäsenillä on asiasta erilaisia näkemyksiä. Tehdyn kyselyn perusteella lähes puolet kannattaa yhteistä ainetta. Yksi oppiaine myös tasa-arvoistaisi oppilaita, koska opetukseen osallistumisesta ei voisi päätellä kuka heistä kuuluu uskonnolliseen yhdyskuntaan ja kuka ei.

Suurin osa suomalaisista muuttaisi nykyistä uskonnon ja elämänkatsomustiedon opetusta peruskoulussa. (Taloustutkimus 2020) 70 prosentille kansalaisista näiden katsomusaineiden korvaajaksi kelpaisi kaikille yhteinen oppiaine, jossa tutustutaan maailman uskontoihin oppilaan omasta vakaumuksesta riippumatta.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten että yhteinen katsomusaine tulee osaksi perusopetuksen opetussuunnitelmaa.

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 208 ja 209 XX ja ZZ):

Puoluehallitus kiittää Hämeen kokoomusnaisia ja Hätilän kokoomusta aloitteista, jotka koskevat katsomusaineiden opetuksen kehittämistä. Aloitteissa nostetaan esiin monia tärkeitä tavoitteita kuten keskinäisen ymmärryksen vahvistaminen, tietopohjainen yleissivistys ja perusoikeuksien toteutuminen. Kokoomuksella on aiheeseen liittyen voimassa oleva kanta, joka ehdottaa siirtymistä ei-tunnustukselliseen uskontotiedon opetukseen. Aihetta on viimeksi käsitelty puoluekokousaloitteiden yhteydessä vuonna 2022, ja tuolloin puoluehallitus totesi, että aiheeseen ei tämän kannan osalta ole ilmennyt aihetta palata.

Perustuslakivaliokunta ja eduskunnan oikeusasiamies ovat määritelleet selvät rajat sille, miten kouluopetuksessa otetaan huomioon myös lapsille kuuluva oikeus olla vastoin vakaumustaan osallistumatta uskonnon harjoittamiseksi katsottavaan toimintaan. Nykyisin on tarjolla mahdollisuus opiskella uskonnon sijaan elämänkatsomustietoa, mitä voi pitää uskonnonvapauden toteutumisen kannalta vähimmäisvaatimuksena.

Opetus- ja kulttuuriministeriölle on vuonna 2022 luovutettu Salmenkiven ja Åhsin selvitys, jossa on ehdotettu eräitä muokkauksia perus- ja toisen asteen uskonnon opetukseen. Keskeisimpinä avauksina olivat kaikille yhteisten osioiden lisääminen perus- ja lukio-opetuksessa sekä elämänkatsomustiedon valitsemisen mahdollistaminen lukio-opetuksessa myös evankelis-luterilaiseen ja ortodoksiseen kirkkoon kuuluville (ilman, että näiden tarvitsee ET:n valitsemisen ehtona erota kirkosta). Nämä maltilliset muutokset veisivät puoluehallituksen mukaan katsomusaineiden opetusta suuntaan, jossa nykyistä paremmin voitaisiin vastata nykyajan tarpeisiin mm. keskinäisen ymmärryksen ja yleissivistävyyden lisäämisestä.

Aloitteen 208 toimenpideosaan liittyen puoluehallitus huomauttaa, että puoluehallitusta voidaan velvoittaa ja eduskuntaryhmää kehottaa toimimaan jonkin päämäärän edistämiseksi, mutta ”Kokoomus puolueena” ei ole toimija, joka voi ”varmistaa” aloitteessa tarkoitettuja asioita. Aloitteen perusteluosassa on myös perusoikeuksien kannalta ongelmallisella tavalla vaadittu, että jokaiselle tulisi kuulua pakollisesti uskonto-opetusta. Tällaiseen ehdotukseen puoluehallitus ei voi yhtyä.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hylkäisi aloitteen 208

ja

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen 209 johdosta.

210. Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret: Kannustimia lapsien hankkimiseen – lapsihyvyitys opintolainaan!

"Syntyvyys on Suomessa historiallisen matalalla tasolla. Tilastokeskuksen julkaisemat karut luvut suomalaisten lisääntymisestä ovat surullista luettavaa: keskimääräinen syntyneiden lasten määrä naista kohden eli kokonaishedelmällisyysluku oli vuonna 2023 enää 1,26, joka oli toista vuotta mittaushistorian alhaisin. Ilmiö ei toki ole vain kansallinen, vaan syntyvyyden laskua on havaittavissa ympäri maailman. Muutosta kompensoi toki eliniänodotteen nousu sekä maahanmuutto, mutta nämäkään tekijät eivät tilannetta pelasta.

Suomalaisia on kannustettava lisääntymään. Muutos lähtee ennen kaikkea kulttuurista – lasten hankkimisen on oltava pelottavan uhkakuvan sijaan houkuttelevaa. Nuoret ajattelevat yhä useammin, että lasten hankkiminen tuhoaa urakehityksen, estää vapaa-ajasta nauttimisen ja tuo mukanaan vain ylimääräistä taloudellista taakkaa. Opiskelijat kauhistelevat, kun kuulevat kurssikaverinsa olevan raskaana, ja juuri valmistumisen kynnyksenä oleva nuori ei voisi kuvitellakaan hankkivansa lasta, sillä uskoo vannoutuneesti sen tuhoavan etenemisen urallaan. Opiskelijapiireissä vauva on ikään kuin vaiva, ja tästä negatiivisesta uskomuksesta on erinomainen keino päästä eroon: yhä useamman opiskelijan rohkeus hankkia lapsia jo opiskeluaikana tai pian valmistumisen jälkeen.

Me kokoomuslaiset uskomme taloudellisten kannustimien voimaan, oli kyse sitten sosiaaliturvajärjestelmästä, palkasta tai arjen valinnoista. Syntyvyyden kohdalla taloudellisten kannustimien keksiminen voi olla haasteellista – kuinka yhdistää kannustimen riittävä efektiivisyys ja tarpeeksi matala kustannus julkiselle sektorille? Esimerkiksi Etelä-Koreasta kantautuneet karut uutiset taloudellisten kannustimien suuresta määrästä ja vähäisestä hyödystä aiheuttavat epäuskon lisääntymiseen kannustavien taloudellisten kannustimien efektiivisyyttä kohtaan. Hyvätkin politiikkatoimenpiteet voivat näin jäädä toteutumatta.

Opiskelijoille taloudelliset kannustimet on otettu käyttöön opintolainahyvityksen muodossa valmistumisaikojen nopeuttamiseksi: määräajassa valmistuminen oikeuttaa jopa 6 200 euron suuruiseen opintolainahyvitykseen, joka lohduttaa juuri valmistunutta työelämänsä alussa olevaa nuorta. Kelan vuonna 2022 julkaistun selvityksen mukaan opintolainahyvyitys nosti opintolainahyvityksen edellyttämässä määräajassa valmistumista jopa 7 prosenttiyksikköä. Yliopistoissa tutkintonsa suorittaneilla nousu on ollut yli 12 prosenttiyksikköä.

Sama taloudellinen kannustin olisi mainio ratkaisu myös syntyvyyden nostamiseksi. Ajatus olisi yksinkertaisesti se, että valmistumisen kynnyksellä oleva saa vastaavalla tavalla hyvityksen opintolainasta tilanteessa, jossa hänellä on lapsia tai lapset hankitaan tietyn määräajan sisällä valmistumisesta. Tällöin taloudellinen kannustin on selvä, ja mahdolliset vaikutukset syntyvyyteen ovat todennäköisiä: lainaan liittyvä stressi vähenee, urakehitystä koskeva pelko laskee taloudellisen taakan pienentyessä ja into hankkia lapsia nousee. Kannustimen ansiosta lapsia uskallettaisiin hankkia aiemmin, kuin vasta urakehityksen vakiinnuttua, johon voi nykyaikana mennä useita vuosia.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää edistämään opintolainan lapsihyvityksen käyttöönottoa syntyvyyden edistämiseksi.

Puoluehallitus:

Varsinais-Suomen Kokoomusnuorten huoli syntyvyyden laskusta on perusteltu. Suomen ikärakenne on jo nyt maailman toiseksi vanhin ja huoltosuhde EU:n toiseksi korkein. Lasten määrä laskee

seuraavana 50 vuotena roimasti. Ennusteen mukaan Suomessa on vuonna 2070 yhteensä 557 283 0–14-vuotiasta lasta. Tämä on 283 045 samanikäistä lasta vähemmän kuin vuonna 2022.

Kokoomus haluaa, että jokaisen lapsihaaveet toteutuvat. Lapsitoiveet ovat herkkiä asioita, eikä nuoria aikuisia pidä painostaa synnytystalkoisiin. Yksittäisillä vauvatonneilla, synnytyssatasilla tai maksuttomilla vauvauinneilla ei ole tiettävästi kestävästä vaikutusta syntyvyyden muutoksessa. On kuultava herkällä korvalla, millaisia odotuksia ja pelkoja nuorilla on tulevaisuudesta.

Taloudelliset, työelämästä tai yhteiskunnan rakenteista johtuvat syyt eivät saisi olla esteenä lapsitoiveiden toteutumiselle. On myös tärkeää, että syntyvyys- ja väestörakennekeskustelu laajenee perhepolitiikasta laajemmaksi, koska tutkimustieto osoittaa, että syrjäytymisellä, kouluttamattomuudella ja työttömyydellä on yhteys lapsettomuuteen.

Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret ehdottavat opintolainan lainahyvityksen laajentamista niin, että opintolainasta saisi erillisen hyvityksen, jos lapsen hankkii opintojen aikana tai tietyn määräajan puitteissa opintojen päättymisen jälkeen. On hyvä muistaa, että opintotuen huoltajakorotus on jo nyt opintotuessa kannustava elementti perheellisille opiskelijoille. Perheelliset opiskelijat ovat yleisen asumistuen piirissä, mikä nostaa opintotuen huoltajakorotuksen kanssa perheellisten opiskelijoiden etuisuustason muita opiskelijoita korkeammalle.

Opintotukijärjestelmän keskeinen tarkoitus on mahdollistaa päätoiminen opiskelu. On tärkeää poistaa kannustimia lasten hankinnan tieltä, mutta opintotukea ei pidä käyttää kannustimena maalle muuttamiseen saati lasten hankintaan.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hylkäisi aloitteen.

211. Turun Kokoomusnaiset: Valtakunnalliset toimintaohjeet oppivelvollisuuskouluihin kiusaamisen ennaltaehkäisyyn ja kiusaamistilanteissa toimimiseen

Koulukiusaamista voi olla toisen haukkuminen, nimittely, uhkaaminen, mitätöiminen, eristäminen, uhkailu, töniminen, lyöminen tai omaisuuden tuhoaminen. Kouluissa ja vapaa-ajalla tapahtuva kiusaaminen on useiden lasten ja nuorten arkea.

Väkivallan käyttäminen, uhkaaminen toisen kunnian loukkaaminen tai omaisuuden tuhoaminen eri muodoissaan on lailla kiellettyä ja ne voivat täyttää myös rikoksen tunnusmerkit. Rikoksen tekijä voi joutua siten rikos- ja vahingonkorvausvastuuseen teostaan.

Suomen lain mukaan alle 15-vuotias ei joudu vastaamaan rikoksesta oikeuteen, mutta hänkin voi joutua vahingonkorvausvastuuseen. Kiusatut lapset ja nuoret joutuvat sietämään jännitystä, pelkoa ja ahdistusta päivittäin. Kiusaamisen ja väkivallan aiheuttamat negatiiviset tunteet jättävät nopeasti jälkensä lapsen itsetuntoon ja mieleen. Pahimmillaan kiusaamiskokemus vaikeuttaa elämää vielä aikuisenakin. Toistuva kiusaaminen on väkivaltaa – ja väkivalta jättää aina jäljen. Väkivalta vaikuttaa jollain tavoin kaikkien osapuolten elämään.

Koulukiusaamista ei löydy erikseen terminä rikoslaista, mutta siinä käytetyt keinot ovat usein samanlaisia kuin rikoksissa. Kiusaaminen voi pitää sisällään pahoinpitelyä, kiristystä, varastamista, vahingontekoa, uhkailua, vapaudenriistoa, pakottamista tai kunnianloukkauksen. Näin ollen niistä

voisi seurata rangaistus. Koulukiusaaminen voi sisältää myös pelkästään henkistä väkivaltaa, jota vastaan on vaikea puolustautua.

Yhteiskunnassamme ei tunnisteta kiusaamista tarpeeksi hyvin. Jos kiusaaminen tunnistetaan, ei tiedetä, miten kiusattujen kanssa pitäisi toimia. Kiusattujen kokemuksia ja kiusaamisen seurauksia ei ymmärretä. Avuksi tarkoitettujen toimenpiteiden voima hukkaan, eikä kiusattu saa tarvitsemaansa apua.

Me Turun Kokoomusnaiset ry esitämme, että selvitetään kiusaamiseen liittyvän lainsäädännön ajantasaisuus ja aloitetaan tarvittaessa lainsäädäntöuudistustyö lasten ja nuorten koulukiusaamisen kitkemiseksi. Lainsäädäntöuudistuksen myötä peruskouluille, ammatillisiin oppilaitoksiin ja lukioihin laaditaan selkeät ohjeet, kuinka ryhdytään torjumaan kiusaamista tehokkain ja monipuolisin toimin lasten ja nuorten terveyden suojelemiseksi.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että lainsäädäntöä selkiytetään ja laaditaan yhtenevät toimintaohjeet kiusaamisen vastaiseen työhön.

Puoluehallitus:

Kiusatuksi tuleminen rikkoo perusoikeutta elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Lisäksi kiusaaminen aiheuttaa monia kielteisiä ja usein pitkäkantoisia seurauksia lasten ja nuorten kehitykselle. Siksi kiusaamista tulee ehkäistä ennalta ja puuttua esiin tuleviin kiusaamistapauksiin viipymättä kotona, koulussa ja vapaa-ajan harrastuksissa.

Varsinais-Suomen Kokoomusnaisten tärkeä aloite koskee koulujen ja oppilaitosten mahdollisuuksia puuttua kiusaamiseen. Kokoomus on sitoutunut tekemään tarvittavat toimenpiteet koulurauhan ja kouluturvallisuuden varmistamiseksi hallitusohjelman mukaisesti. Kouluista ja lapsen arjesta on tehtävä kaikille turvallista. Apua ja tukea on saatava nopeammin. Otamme hallitusohjelman mukaisesti käyttöön yhdenmukaiset suunnitelmat ja toimintamallit väkivaltaan ja kiusaamiseen puuttumiseksi, hybridiyksiköt väkivaltaisimmille lapsille, viranomaisten tiedonvaihdon selkeämpää sääntelyä, opettajia ankkuritiimeihin ja enemmän tukea perheille. Vahvistamme myös aluehallintovirastojen toimivaltuuksia koulujen laillisuusvalvonnassa.

Tällä hallituskaudella koulujen valtuuksia puuttua kiusaamiseen ja mobiililaitteiden käyttöön lisätään. Kehysriihessä sovittiin viiden miljoonan euron rahoituksesta kiusaamisen vastaiseen työhön. Kaikkeen kiusaamiseen ja väkivaltaan on oltava nollatoleranssi. Kokoomus on sitoutunut hallitusohjelman mukaisesti turvaamaan jokaisen lapsen oikeuden turvalliseen oppimisympäristöön ja koulurauhaan. Vahvistamme kiusaamisen uhriksi joutuneen oppilaan oikeusturvaa, sekä opettajien ja rehtoreiden toimivaltuuksia puuttua opetusta häiritsevään ja kouluaikana tapahtuvaan toimintaan.

Opetushallitus on toimittanut perusopetuksen ja toisen asteen oppilaitosten käyttöön ohjeistuksen kiusaamisen ennalta ehkäisyn ja siihen puuttumisen näkökulmista. Opetushallituksella on myös toimittanut oppilaitoksiin oppaan seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi kouluissa ja oppilaitoksissa, sekä materiaalia tasa-arvotyön, järjestyssääntöjen laadinnan ja ihmisoikeus- sekä demokraatiakasvatuksen tueksi.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

212. Keski-Suomen Kokoomusnaiset: Oppilaitosten pelastussuunnitelmien ja – määräysten ajantasaistaminen

Oppilaitosten turvallisuus on ensiarvoisen tärkeää sekä oppijoiden että henkilökunnan hyvinvoinnin kannalta. On varmistettava, että oppilaitokset ovat valmiita toimimaan hätätilanteissa, joten on välttämätöntä päivittää ja ylläpitää pelastussuunnitelmia ja -määräyksiä säännöllisesti. Varsinkin turvallisuuden tunteen rikkoutuessa on oleellista tai keskeistä herätä tarkastelemaan oppilaitosten pelastussuunnitelmien ja – määräysten ajantasaisuutta sekä niiden toimivuutta. Oppilaitokset opetuksen eri asteilla poikkeavat kooltaan ja toiminnaltaan. Yhteistä niille on, että kaikissa toimitaan yhteisöllisesti. Perusopetus- ja lukiolain (628/1998) (629/1998) sekä lain ammatillisesta koulutuksesta (531/2017) mukaan oppilaitoksissa opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.

Oppilaitoksiin kohdistuvat uhkat ja kriisit voivat olla moninaisia. Nyky-yhteiskunnassa turvallisuusuhkat ja -vaatimukset muuttuvat jatkuvasti. Tämä tarkoittaa muun muassa uusien uhkien tunnistamista, kuten esimerkiksi digitaalisen turvallisuuden haasteet. Lisäksi pitää tunnistaa ja arvioida yksilöön ja yhteisöön kohdistuvat uhkat, riskit ulkoapäin, ympäristöstä johtuvat tai oppilaitoksen rakentaneisiin kohdistuvat uhkat.

Oppilaitosten on reagoitava muutoksiin ja varmistettava, että niiden pelastussuunnitelmat ovat ajan tasalla. Keskeisin turvallisen oppimisympäristön peruste on tarkistetun ja ajantasaisen pelastussuunnitelman laatiminen, joka perustuu pelastuslakiin (379/2011) ja valtioneuvoston asetukseen pelastustoimesta (407/2011). Pelastussuunnitelma tulee laatia rakennukseen tai muuhun kohteeseen. Pelastussuunnitelman laatimisesta vastaa rakennuksen haltija. Lisäksi on huomioitava, että monilla oppilaitoksilla saattaa olla vanhentuneita pelastussuunnitelmia, jotka eivät enää vastaa nykyisiä turvallisuusstandardeja ja -menettelyjä. Tällaiset suunnitelmat voivat olla vaaraksi oppijoiden ja henkilökunnan turvallisuudelle hätätilanteissa.

Pelastussuunnitelman tavoitteena on ennaltaehkäisevästi poistaa vaaroja ja suunnitella hätä- ja onnettomuustilanteisiin toimintamalleja. Se sisältää selvityksen oppilaitoksen omatoimisesta varautumisesta, mikä tarkoittaa selkeitä ohjeita oppijoille ja koulun henkilökunnalle, sekä riittävän useita pelastusharjoituksia. Pelastussuunnitelman ajantasaisuudesta huolehtii koulun rehtori tai se, jolle tehtävä on erikseen määrätty. Tarvittaessa poliisi ohjaa ja valvoo ”poliisijohtoisten” tilanteiden tai uhkien varalta tehtyä suunnitelman osaa. Yhteistyötahoja suunnittelussa ovat: pelastus-, poliisi-, terveydenhuolto- ja työsuojeluviranomaiset, opetustoimi sekä kouluissa ja oppilaitoksissa opetushenkilöstö.

Pelastussuunnitelmassa on oltava selostus: vaarojen ja riskien tunnistamisesta ja ehkäisemisestä sekä rakennuksen ja toiminnassa käytettävien tilojen turvallisuusjärjestelyistä. Ajantasaisessa suunnitelmassa pitää olla selkeät oppilaitoskohtaiset toimintaohjeet, jotka voidaan ottaa nopeasti käyttöön. Näin ensitoimet voidaan hoitaa viivytyksettä ja tehokkaasti ennen vastaavan viranomaisen saapumista paikalle. Pelastustoimi neuvoo suunnitelman laatimisessa. Uhka- ja vaaratilanteiden osalta suunnitelman laadinnassa tehdään yhteistyötä poliisin kanssa. Käytännön pelastusharjoitukset ovat paras keino kehittää varautumista ja toimintakykyä.

Aloitteen toimeenpanolla edistetään yhteistyötä oppilaitosten, viranomaisten ja turvallisuusalan asiantuntijoiden välillä. Samalla seurataan aktiivisesti oppilaitosten turvallisuustilannetta ja tarvittaessa päivitetään lainsäädäntöä vastaamaan muuttuvia tarpeita.

(viitattu 3.4.2024 <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/pelastusturvallisuuteen-liittyvat-suunnitelmat>).

Edellä todetun perusteella Keski-Suomen Kokoomusnaiset ry. esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa Kansallista Kokoomusta nostamaan keskusteluun sekä varmistamaan yhdenmukaiset ja ajan tasalla olevat turvallisuussuunnitelmat ja -määräykset oppilaitoksiin.

Puoluehallitus:

Kuten Keski-Suomen Kokoomusnaiset aloitteessaan toteaa, oppilaitosten ja päiväkotien pelastussuunnitelman tarkoituksena on avustaa oppilaitoksen vastuuhenkilöitä, henkilökuntaa ja oppilaita tulipalojen, onnettomuuksien ja muiden vaaratilanteiden ennaltaehkäisyssä ja niihin läheisesti liittyvien henkilöturvallisuusriskien poistamisessa. Suunnitelmassa annetaan ohjeita niistä ensitoimenpiteistä, joihin tulee ryhtyä vaara- tai onnettomuustilanteen sattuessa.

Pelastussuunnitelman sisältämät periaatteet ja toimintaohjeet on opetushallituksen oheistuksen mukaisesti tehtävä henkilöstölle, oppilaille sekä koulun tilojen muille käyttäjille tutuiksi. Suunnitelman sisältö on kerrattava säännöllisin väliajoin ja päivitettävä tarpeen mukaan. Erilaisten pelastusharjoitusten täytyy olla säännöllisiä, jotta toiminta onnistuisi tositilanteessa mahdollisimman hyvin ja vahingot olisivat mahdollisimman vähäiset. Käytännön harjoitukset ovat paras keino kehittää toimintakykyä. Niiden avulla on myös luontevaa päivittää toimintaohjeita.

Pelastussuunnitelma tulee siis tarkistaa vuosittain tai oleellisten kohdetietojen muuttuessa muulloinkin. Pelastuslain edellyttämän pelastussuunnitelman laatiminen on tärkeä osa turvallisuuteen liittyvien toimenpiteiden suorittamisessa. Se ei ole kuitenkaan ainut ja riittävä toimenpide todellisen turvallisuustilanteen parantamiseksi. Pelastussuunnitelman myötä on tarvittaessa parannettava turvallisuuteen liittyviä rakenteellisia järjestelyjä, hankittava vaaratilanteissa tarvittavaa materiaalia ja pidettävä se toimintakuntoisena, koulutettava turvallisuushenkilöstöä toimimaan erilaisissa vaaratilanteissa, perehdytettävä koko henkilöstö turvallisuustoimintaan ja sisällytettävä turvallisuusasiat uusien työntekijöiden perehdyttämiskoulutukseen sekä ylläpidettävä turvallisuusasioiden tietotaitoa säännöllisin väliajoin toistettavilla koulutus-, harjoitus- ja perehdyttämistilaisuuksilla.

Viranomaiset valvovat turvallisuusjärjestelyjen toteuttamista antamalla asiaan liittyviä määräyksiä, tarkastamalla suoritettavien toimenpiteiden turvallisuusjärjestelyjä, suorittamalla säännöllisin väliajoin tarkastuksia, antamalla lausuntoja, neuvontaa ja opastusta.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.